

„Ion Creangă”

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. VI (1914)

VASLUI, 2007

„Ion Creangă“

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

vol. VI (anul 1914)

**CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

**EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. VI (anul 1914)**

**Ediție inițiată și coordonată de
RODICA POP**

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNC SIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

✉ Șoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 – Iași, România

☎ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniță

Director Marketing: Irina Ioniță (☎ 0740/08.20.05).

ISBN: 978-973-152-053-7

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

- T. Pamfile.—Cu un prilej.
C. N. Mateescu.—Un Fisiolog din veacul al 18-lea.
C. Rădulescu-Codin.—Mezer-Craiu (Cântec bătrânesc).
Teofil Bizom, N. I. Munteanu, N. I. Dumitrașcu, D. Furtonă, P. Ugliș.—Povestiri și legende.
G. A. Cosmovici, A. Moisei, C. G. Vartolomei, M. Adameșteanu.—Vorbe adânci.
Al. Moisei.—Cântece de stea.
A. Gorovei, M. Lupescu, C. Atanasiu.—Botanica populară.
Pr. Florea A. Drăghici, Elena Voronca, S. T. Kirileanu, N. I. Dumitrașcu, I. Preutescu, N. V. Hânțescu, I. Nadă.—Datine și Credințe.
G. Apostol, G. Iacobeanu, M. Barbu, D. Mihalache, G. Fira, I. N. Popescu.—Cântece.
I. N. Popescu, Petru G. Savin, N. V. Hânțescu.—Glume, jâții, taclale.
P., N. I. Dumitrașcu.—CRONICA,
Ilustrațiune: Intăia față a unui Fisiolog Românesc,

REDACTIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

Exemplarul :

În țară 40 de bani
În străinătate 50 » »

Abonamentul anual:

În țară 5 lei
În străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ȘT. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T. KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-o parte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta.—*D. A. Moisei*: S'a primit. *D. C. R.—C.*: Tot astfel. Cum vedeți, cântecul nu s'a pierdut. *D. Marin I. Ricman*: Am căutat în colecția an. 1906-7 și n'am găsit-o. Poate e în colecția 1905-6. Credeți că e un furtișag ori o simplă variantă ?

A APĂRUT :

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

PE 1914

ANUL IV

Pe lângă partea calendaristică, lucrarea aceasta are un bogat și felurit cuprins în proză și versuri precum și un mare număr de ilustrațiuni

Prețul unui exemplar 1 leu și 50 bani

La cinci exemplare, al șaselea gratuit, franco.

Mandatele a se trimite pe adresa **T. Pamfile, Bârlad**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 "

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

CU UN PRILEJ

Academia Română dă în publicațiunea «*Din vieaja poporului român*» o culegere de **Cântece populare românești din comitatul Bihorului**, culese și notate de d-l *Béla Bartók*, profesor la Academia regală de muzică din Budapesta. În totul 371 de arii: *hore* (doine), *arii de dans cu text*, *colinde*, *cântece de nuntă*, *bocele* ș. a. Notațiunea și textele sunt însoțite cu îndestule lămuriri. Toate la un loc alcătuiesc cea mai de samă carte din oate similarele câte le-avem până acum.

*

Dar cuvântul care trebuie spus, nu este acesta; cuvântul acela este greu, — dureros, — și norocul cel mare este că pielea obrazului nostru este îndestul de groasă, ca să nu-l poată răzbate cu ușurință.

Nu s'a spus el atunci când a apărut «*Terminologia*» lui *Damé*, când s'au scos cele 9 volume mari de «*Proverbe*» ale d-lui *Zanne*, și de atâtea ori? Și a durut?

Nu se spune des, cuvântul acela, de câte ori domni streini de limba și năravurile noastre, vin în țara noastră ca să ne arate înțelesul rosturilor noastre, ca să ne strige din jilțurile cele mai înalte, din revistele cele mai alese? Și nu batem noi din palme și din picioare, prostiți de bucurie când aflăm din graiu strein, de pildă, că stăpânul unei stâni de oi se chiamă *baciu*? Nu s'a întâmplat *asta* și se va mai întâmpla?

Nici o vină nu poate avea *Damé* și nici d-l *I. A. Zanne*, — un foarte cum se cade Român, — și nici d-l *Bartók*, care-a călătorit în calitatea lui de profesor la o academie de muzică și-a depus în secțiunea etnografică a muzeului din Budapesta, fonogramele acestor cântece! Nici o vină.

Și ce vină poate să aibă Academia Română când ne dă, de sigur că cu multă jertfă, aceste cântece adunate de d-l Bartók? Nici o vină. Dimpotrivă, i se cuvine toată recunoștința, și mai mult chiar, cred eu: toată compătimirea pentru acea durere care va fi simțit-o când, sub auspiciile ei, de neprețuitele noastre comori muzicale a văzut că se leagă numele bun al d-lui Bartók.

De sigur că toți acești domni streini și acești români al căror sânge încă nu-i bine și românește prefăcut, ne aduc—se întâmplă să ne aducă mult bine, mult spor, în toropeala noastră de oameni sau buhabi sau seci, cari nici nu ne știm și nici nu dorim să ne știm.

Că prețuim toate aceste daruri ce ni se dau de multe ori surprinzător de eflin, să nu ne mire. Dacă am aplaudat când am auzit numele *baciului*, am făcut-o fiind că ne-a spus-o «Monsieur X»; dacă și acum ne vom bucura cu aceste rămășițe de înec scăpate pe corabia d-lui Bartók, vom face-o, fiindcă acesta are un nume strein, deși nu așa de muzical ca frumoasele note prinse de urechile d-sale.

Dar, că ne pot aduce pagube mari acești domni, e lucru peste care nu se poate trece cu tăgadă. Vor avea lipsuri în destoinicia lor de a înțelege însușirile noastre, lipsuri bine legate de construcția firii de neam deosebit; tot astfel le vor reproduce cu lipsuri, din aceleași pricine, dacă nu și cu oarecari amestecături streine, cari se vor furișa cu voie și fără voie.

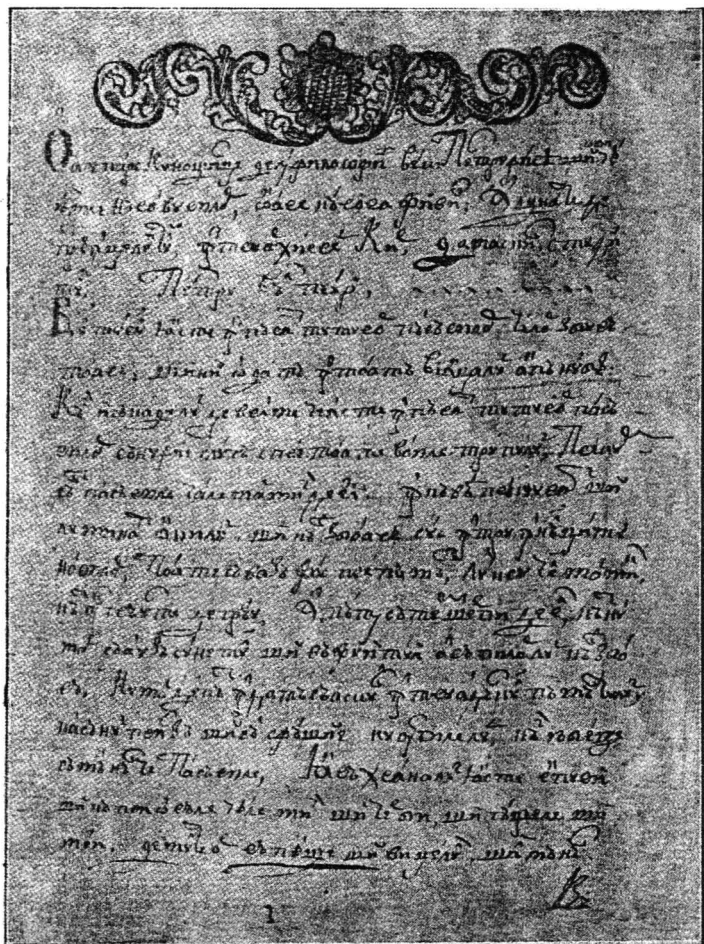
De peste douăzeci de ani mai ales se strigă: «ale noastre» sunt în primejdie, și în afară de Academia Română, căreia nu i se pot trânti toate în spinare, și în afară de câteva suflete neputincioase și singuratice nimeni nu-și dă sama de grozăvia pârjolului care a început să ne mistuie vieața. Și pare că nu-și vor da samanici astăzi și nici în acest an, când în sufletul țaranului nostru a dat Dumnezeu și-au descoperit domnii noștri cei puternici, neînchipuit de scumpe daruri. Mă tem. Se va crede că aceste însușiri neprețuite vor putea fi păstrate numai prin împărțire de pământ!

Tudor Pamfile

UN FISILOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Note.—Fisiologul este o carte poporană. Vechimea Fisiologului se ridică până prin veacul al 4-lea și se atribue compunerea lui unor sfinți părinți ai bisericei. El cuprinde un fel de istorie natu-

rală a animalelor, îmbinată însă cu o sumă de credințe și obiceiuri fantastice și înfrumusețată cu învățături morale alegorice. Mai ales în evul de mijloc această carte, răspândită în multe va-

77.—Întăia față a Fisiologului

riante, a exercitat atât în Răsărit, cât și în Apus, o influență foarte mare asupra retorilor și predicatorilor creștini, cari în cuvântările și predicile lor, se referiau adesea la alegoriile dintr'însa.

Numele cam obscur de *Fisiolog*, dat acestei cărți, s'a întrebunțat mai cu samă de versiunile orientale greco-siriene; în apus se cunoaște mai mult sub numele de *Bestiarius*.

La noi această carte, ca mai toate cărțile de literatură populară, a trecut prin mijlocirea literaturii bizantine și a celei slave.

Neagoe Basarab cunoștea, cu siguranță, Fisiologul în vre-o versiune bizantină, căci multe din alegoriile cuprinse aci, se află în *Invățăturile* sale.

Și în limba românească trebuie să fi existat mai nainte multe traduceri și prelucrări ale acestei cărți, dar ele s'au pierdut aproape cu totul.

Cel puțin până acum nu se cunoștea decât fragmentul (cuprinde numai 25 de descrieri de animale) pe care d-l dr. M. Gaster l-a publicat în 1887 în revista *Archivio Glottologico* a filologului italian Ascoli, după un manuscris din 1777.

Subsemnatul, între alte cărți vechi și manuscrise cari mi-au rămas de la un moș al meu, am găsit și un manuscris ce cuprinde un fisiolog românesc.

Conținând 68 de descrieri, cred că e singurul Fisiolog complet cari ni s'a conservat, sau cel puțin care este cunoscut până acum.

Manuscrisul este o prelucrare făcută în anul 1774 după versiunea greco-bizantină a lui Damaschin Studitul, Arhiepiscopul Nauptei de un dascăl, Nicolae Duma.

Când voi tipări manuscrisul întreg, voi da mai multe însemnări și asupra cărții și asupra autorului. Deocamdată, mă mărginesc a publica numai câteva din cele mai scurte descrieri, cum și un facsimil fotografic al primei pagini din frumosul manuscris¹

C. N. Mateescu

Pentru cocoși.

Cocoșul are acest obicei și să ostește cu alt cocoși pentru muerea lui, să nu o ia altul. Și de va birui, să bucură și strigă cu glas mare; iară de să va birui, să zmerește mult și de rușine bolnăvește multe zile. Și de nu va mai vedea încă preîmpotrivicul lui, iară să însănătoșază; iară de-l va mai vedea că i se pune iarăși împotrivă, moare de amărăciunea lui. Atăta iaste de mândru, că de are să între și să treacă prin v'o ușă sau poartă, de ar fi de cinci stânjini înaltă, el își pleacă capul temându-să să nu-și strice frumusețea capului lui. Și de s'ar întâmpla să moară găina ce are pui mici, el să face ca o mumă și-i păzește și

¹ Aceste note s'au publicat în *Calendarul revistei „Ion Creanga”* pe 1914 p. 40 și urm. însoțite de ilustrația întâiei fețe din fisiolog și capitolele: *Pentru aspidă*, *Pentru bou*, *Pentru arici*, *Pentru finix*, *Pentru gheonoie* și *Pentru turturea*.

face câte chime face și găina. Și întru acelea zile nici cântă, nici să mai luptă cu alt cocoși.

Pentru corcanu.

Corcanu' iaste pasăre cu arepi. Are unghi[i] mari și tăioase și pre pept iaste roșu, iară celălalt trup iaste albu. Are și gât mare și ochi[i] lui sănt roși. Samănă la toate cu vâlturul. Iaste dară și ca un proroc, căci că știu corcanii în ce parte de loc să face războiu și pentru aceasta să strâng acolo din marginea lumii nădăduindu-să de a să sătura cu trupurile celor morți. Atăta dar iubesc împușăciunea, cât de ar mirosi moshul sau apa de tran-dafiri, sau de iasomie, sau alt lucru mirezmitor, îndată moare.

Insă nici un corcan nu iaste bărbătuș, ci toți sunt mueruși.

Să îngrează întru aceștia chip : Stau pre fața vântului lui aus-tru și cască gurile și cu acest feal îngrează și până în trei ani iarăși nasc pui mueruși. La Eghipeț, adică la Mirsi, zic că să află corcani negri și bărbătuși și mueruși.

Pentru cocoru.

Cocoru' are acest obicei : când începe iarna și bate vântul cri-văți, nu rămâne nici unul în părțile locului acestuia, ci toți fug în părțile Etiopiei, fiind locul călduros. Și când zboară ca să meargă acolo, ține fieșcare piatră în piciorul lui, căci îi e puterea ca să nu-l biruiască vântul pre cale și să-l zătignească din mergere, precum și în corabie pun oamenii povară, ca să nu să zmintească. Zic că petrele acelea sănt ca acestea ce cearcă zlătarii aurul și argintul să vază de iaste bun sau nu. Iară când șed toți într'un loc să măe, pune-să 4 cocori mai bătrâni împrejur în ceata aceia și păzesc toată noaptea pre ceialalți.

Și aceia care păzesc toată noaptea, pentru ca să nu doarmă, iau câte o piatră în piciorul lor și stau cu celălalt. Și de să va întâmpla să dormiteze vreunul dintr'ânșii, cade piatra din piciorul cel ridicat și să deșteaptă și întru acest chip stau deștepți și păzesc, până când să să facă ziuă, să porcează în drum.

Iară noaptea, -dacă va auzi vreun sunet, aceia ce păzesc, strigă cu glasuri sălbatece și aud toți și sculându-să, zbor.

Iară în ceialaltă noapte pun pre alți bătrâni și păzesc. Și când zboară, au rânduială de merg unul după altul, întâi cei bătrâni, apoi cei mai tineri.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

42.—Mezer-Craiu.

Foicică de trei fire
 S'a pus boerii 'n vorbire
 Să croiască miliție
 Că șade țara pustie...
 Boerii car' s'a adunat
 A iscălit la palat
 Că să-ș dea feciori din trup
 Slujească Porții-împărăției
 Din toți boeri cari-era,
 Toți feciori din trup își da
 Să slujească împărăției
 Toți câți boerii îmi era
 Doar Mezer-Craiu nu-mi avea,
 Nu-mi avea fecior din trup,
 Să dea Porții împărăției
 Doară trei pietre de fete:
 A mai mare, Ilinca,
 Mijlocia, Maria,
 Ș'a mai mică, Stăncuța,
 Și-acasă trist îmi pleca,
 Nici nu bea nici nu mânca
 De amărît ce era.
 Numai ciubucul fuma
 Și-acasă dacă-mi mergea,
 Masa întinsă o găsia...
 Nici nu se uita la ea...
 Și nimenea nu știa
 Cum îi este inima
 Fetițele-l întreba:
 —Spune, tată, ce-ai pășit
 De umbli trist și mâhnit?
 —La ce focu' să vă spui?
 Cine focu' m'a mânăf
 Ca să fiu și eu la sfat?
 Că mai mult m'am înfristat:
 Boerii ce s'a întâmplat
 Toți feciori din trup și-a dat

Slujească, Porții 'mpărăției;
 Numa' eu nu-mi avusei
 Decât trei pietre de fete!
 Dar Ilinca d'auzia:
 —Taică, nu-te mai 'ntrista
 Că fac eu miliția,
 la tunde-mă cerchezește.
 Lasă-mi chica mocănește
 Și să-mi dai pe șoricu
 Să slujesc la împărăție
 Ca să te scap de rușine...
 —Aoleu, Ilinca mea,
 Mi-e că te tunz degeaba
 Și mai mare rușinea
 —Fă, măi taică, ce zic eu,
 Păcatu' l-oiu trage eu!
 Pe Ilinca o tunde
 După cum îi poruncia
 Pe șoricu i-l da
 Și Ilinca ce zicea?
 —Rămâi, taică, sănătos
 Ca un busuioc frumos.
 ...O lăsă până pleca
 Și Mezer-Craiu ce lucra?
 Pe galbenu' încălica
 P'altă parte mi-ș dădea;
 Da unde mi-se ducea?
 La pod la Oblojița
 Calu' su' pod l-arunca,
 El un șarpe se făcea,
 Limbile le licăria
 Să încerce pe Ilinca,
 Să vază s'o speria?
 Ilinca, ducă-l vedea,
 Incepea de mi-ș țipa
 Și 'napoi mi se întorcea.
 Chiar și el se desfăcea

Și tot 'nainte mergea:
 —Ia vezi măi, Ilinca mea,
 Imi tunsei fata geaba!
 Maria, când îmi venia:
 —Dalei taică Mezer Craiu,
 Ia tunde-mă și pe mine
 Că eu te scap de rușine!
 —La ce să te tunz geaba?
 Că, de, n'a făcut soru-ta!
 ...Și, dacă mai stăruia
 Și p'aia c'o tunde
 Tot pe șoricu-i da
 Că tot p'ăla il cerea,
 La miliție pleca...
 Mezer-Craiu până pleca,
 Pe galbenu' încălica
 Tot acolo se ducea
 La pod la Oblojița
 Se făcu un lup grunzos
 Șarpe mare răcoros!..
 Iar Maria când vedea
 Incepea de mi-ș țipa:
 Tot îndărăt îmi pleca
 Pe Mezer-Craiu îl găsia
 Tot înainte mergea
 Mezer-Craiu ce mi-ș zicea?
 —Sărăcuț de maica mea!
 Tunsei fetele geaba!
 ...Mai venia și Stăncuța
 —D'alei taică Mezer-Craiu,
 Ia tunde-mă și pă mine
 Că nu te dau de rușine!
 —Nu-mi mai tăia inima
 Că tunsei două geaba
 Tot nu s'a făcut treaba!
 —Ia tunde-mă și pă mine
 Că eu te scap de rușine
 Da tunde-mă voinicește
 Lasă-mi chica cerchezește
 Da să-mi dai pe galbenu'
 Și paloșu tău din cui

Că cu el nu mă răpui...
 Și p'aia că o tunde
 După cum îi poruncia
 Și toate i-le făcea
 Or pe cum și le cerea
 Și la 'mpăratu pleca
 Cruce la piept își făcea:
 —Taică, să nu mă dorești
 Și de fete să 'ngrijești!
 ...Și-o lăsă până pleca
 Pe șoricu încălica
 Ți tot acolo o 'ncerca
 La pod, la-Oblojița:
 Se făcea un lup grunzos.
 Șarpe mare răcoros
 Și 'ncă un urs mai dindos!
 ...Dar Stăncuța când vedea
 Calu' în pinteni îl lua
 Și paloșul mi-l scoțea
 Și la urs se repezia
 Capu tat-său ca să-l iea,
 Frumos capu' să le iea
 ...Degrab ursu răspundea:
 —Stai, Stanco, nu mă tăia:
 Tocm'acu sunt odihnit
 C'am avut fecior din trup!
 ...Pe urmă se desfăcea
 Și-amândoi că se pupa.
 La 'mpăratu se ducea
 Și nouă ani îmi slujia
 C'ășa era p'atuncea
 Și nimeni n'o cunoștea:
 Fată, băiat, ce era...
 Numai o lună rămânea
 Până când se libera
 Și împăratu ce făcea?
 Tot de gânduri se lua
 Cu boerii lui vorbea:
 —Ce-o să fie și așa?
 Că, câți soldați mi-a venit,
 Mustață, i-a prididit

Și uni-a încărunțit
 Eu mă mir de ăst soldat:
 Trup înalt și deșirat,
 Nici mustața nu i-a dat,
 Barba nu l-a împresurat!...
 Ochi negri ca de șerpoaică
 Par'c'ar fi un chip de fată!
 Pășafi, frate, a-l încerca:
 Să faceți un târg de fuse
 Tot de fuse poleite
 Frumoase și zugrăvite;
 Să mergeți să vă plimbați:
 Pe lângă fuse să dați:
 D'o fi parte femeiască,
 Pela fuse s'o abate
 P'acolo când veți plimba.
 D'o fi parte bărbătească,
 Pelângă ele-o trecea
 La ele nu s'o uita
 Și făcea ce poruncia
 Și prin târguri se plimba
 Cu Stanca alătura
 Păcum merge oștirea..
 Pe lângă fuse trecea
 Nici ochii nu-i arunca;
 N'avea nimeni ce-i făcea.
 La împăratu' mi-ș spunea
 Că la fus nu se uita
 Și altă ispită-i da:
 —Ia duceți-vă la pere
 C'o aflați că e femeie
 D'o fi parte femeiască,
 Mânâncă pe jos, pe poale
 Se păzește, frățioare!
 Dar dacă-o fi vr'un voinic
 Se urcă tot sus, la vârf!
 Și apoi Stanca se ducea
 După cum mi-o încerca
 Chiar cu toată oștirea
 Și 'n crăci să se suia,

De poale nici c'atingea:
 Sus pe vârf se legăna!
 N'avea nimeni ce-i făcea
 Și nimenea nu-mi afla:
 Fată, voinic, ce era...
 Și la 'mpăratu' spunea:
 —Am împlimbat am încercat
 Și nimica n'am aflat.
 Altă ispită le da:
 —La Dunăre să plecați
 Și cărduri și toți soldați
 Și acolo să vă îmbăiați
 Că tocmai atunci o aflați.
 La Dunăre se ducea
 Mai cu toată oștirea
 Iară Stanca ce făcea?
 O hârtiuță scotea
 Și odată că mi-și striga:
 —Cam turbure Dunărea!
 Mai stați pe loc, măi soldați,
 Mi-e frică că vă înecați
 Stați să trec eu podur'li
 Ca să'ncerc valurile,
 Apoi trec oștirile!
 Și o lăsa până trecea.
 Dacă dincolo trecea
 Săbioara mi-o 'ncingea
 Și sforile le tăia:
 Drumu' podului dedea;
 Pe urmă se despuia
 Și țâfli le-arăta:
 —Vedeți voi, soldaților,
 Vedeți voi, nebunilor,
 Cu cine mi-ați soldătit?
 Și nimic nu mi-ați făcut
 ...Soldații dacă vedea,
 Toții în Dunăre săria...
 Trei, patru ce rămânea
 La 'mpăratu se ducea
 Și soldații ce zicea?
 —Vezi soldatul ce-a făcut?

Pe toți că ne-a sărăcit!
 A fost un cap de femeie
 Și-a făcut lumea să peie:
 Când a trecut podur'li,
 El ne-a tăiat sforili
 Și-a lăsat oștirili
 Și le-a arătat țâfili!
 Nu e parte soldățească:
 Era d'a drept femeiască.
 Soldași când a văzut
 Toți în Dunăre-a sărit
 Noi ne-am mai ținut în fire
 Să spunem la stăpânire.
 Impăratu' d'auzia
 Că s'a răpus oștirea,
 Se lua de păr se smulgea:
 —Bat-o crucea mintea meal
 Nu era la mâna mea
 S'o caut eu cum oi u vrea??
 Și era soldatu' meu,
 Puteam să-l caut cum vream eu.
 Cum mă scoase ea din fire?
 M'a lăsat fără oștirea..
 El prin lume publica—
 Nu știa cum o chema—
 Dă icia până colea,
 Azi așa și mâine-așa :
 Dovedia de Mezer-Craiu;
 N'a avut fecior din trup,
 Pe cine-a dat d'a slujit?

...Pe Mezer-Craiu l-întreba:
 —Pe cine tu ai avut
 La 'mpărătu' d'a slujit?
 —N'am avut pe nimenea;
 Am avut pe Stanca meal
 Și 'ndărăt că se 'ntorcea,
 La 'mpărătu' mi-ș spunea.
 Ce oștire mai avea
 Pleca, se călătoria.
 La Mezer-Craiu se ducea
 Și pe Stanca o cunoștea :
 Ne 'mbrăcată soldățește,
 Ca acasă, femeiește;
 Numai la cap o căta
 Și-apoi tunsă o găsia:
 —Așa e Stanca mea
 Nouă ani slujiră mie,
 Acu o iau de soție.
 Asta e cocoană 'n fire:
 A slujit în miliție
 Infr'atâta soldăție.
 N'a păfit nici o rușine
 Și m'a înșelat și pe mine,
 M'a lăsat fără oștire.
 Să nu fie de 'mpărăt
 Să fie de domn curat
 Da-i-e mintea mare 'n cap.

Auzită dela Neculăe S. Zavrăgiu de
 72 ani din Vulturești (Muscel)

C. Rădulescu-Codin

POVESTIRI ȘI LEGENDE

277.—Cine a aflat vița de vie.

Se zice că înainte de potop, vița de vie nu era pe pământ, și nefiind viță, nici vin nu era; oamenii, adecă urieșii, nu știau ce-i altă băutură, decât numai apa, care e băutura cea veșnică.

Să știe că de potop a scăpat numai Noe cu feciorii și nevestele lor, și după porunca lui D-zeu, câte o pereche din fiecare vietate, de la cea mai mică până la cea mai mare. A trecut po-

topul și vietățile s'au înmulțit îndată așa cum fusese și înainte, așa că Noe și feciorii lui s'au îndeletnicit cu ținerea vitelor. Bătrânul Noe îi erau dragi caprele și se uita la ele ca la ochii din cap, și mai cu samă când le vedea că se acațea pe toate stâncile și umblau toate corhănille. De la un timp numai ce vede că un țap ese din celelalte capre, apuca singur pe o corhană și când venia cătră sară, venia tot sărind și jucând; și așa urma în fiecare zi. Bătrânul Noe se mira ce-i cu țapu' cela de în fiecare zi ese din turmă și când vine seara, vine tot sărind și jucând de credea că-i nebun.

Intr'o zi se ia bătrânul după țap cât ici, cât colea, până ce dă de pățarania țapului. Pe o coastă în fața soarelui erau niște struguri cât donițele; țapu' mergea în fiecare zi, mânca la struguri până se îmbăta, să culca și dormia; vedea că s'a trezit, mai mânca struguri până ce se îmbăta iară, și toată ziua o mână așa până cătră seară când pornia cătră casă. Bătrânul Noe s'a mirat întâi când a văzut strugurii cei frumoși, nu știa ce-s, că în toată viața lui nu văzuse așa niște poame, s'a târâit cum a putut a rupt un strugure să-l ducă acasă să-l arăte la feciori. Mergând pe drum l-a pălit o sete de nu știa ce să facă apă; nu era nicăieri ca să beie și până acasă era o bucată bună de loc, dar mergând pe drum ce-i dă în minte: stoarce strugurii în gură, dă că mustul din ei e dulce și răcoros, îi stoarce toți ba să'nțoarnă 'napoi și mai rupe v'o doi struguri, îi sugă pe toți și stămpărat de sete pornește cătră casă.

Da cum mergea pe drum i se pare că capu' nu-i a lui, era mai greu ca altă dată, picioarele încep să-i amorțească, capătă o voce bună, ba îi mai vine să și cânte cât era de bătrân. Când era aproape de casă iacă îl ajunge și țapu'; venia ca 'n toate zilele zburdând și sărind ca un nebun. Bătrânul vede pe țap cum merge sburdând, se ia și el după dânsul, și merg amândoi tot jucând până acasă. Da' bătrânul Noe când ajunsese acasă nu mai știa ce-i cu dânsul, era mai mult gol de cât îmbrăcat. Da să intre în casă, da' cade dinaintea ușei și șede acolo până dau feciorii lui de dânsu' și-l ridică, îl duc în casă și-l culcă crezând că-i bolnav de moarte, începând a-l boci.

Bătrânul se trezește adouazi și le povestește la feciori toată patarania cu țapu' și cu strugurii, unde i-a găsit și ce-a pățit după ce-a băut mustu' din ei. Bătrânul Noe a poroncit de a adus viță de vie, a plantat-o în grădină, dar când a plantat-o a poroncit de au tăiat țapu' și sângele lui l-a pus la rădăcina viței, spre amințire cum că țapu' a aflat vița de vie.

Auzită de la ieromonahul Casian Cojoc din Mănăstirea Neamțului.

Vatra Dornei-Bucovina.

Teofil Bizom

278. De unde n'ai pus nu mai este.

Un Român avea un prieten un Turc bogat și cu scaun la cap. Când avea românul vre-o treabă, hai la prietenul său și totdeauna găsia sprijin.

Într-o vreme avea trebuință de niște bani de-i crăpă măseaua cum se zice. Dă încolo, caută încoace, degeabal Hai iar la prietenul vechiu, căci îi ca vinul de 15 ani. Li spune Turcului încunjurarea și cum e milos și îndatoritor, îi arată pe patul de alăturare, sub saltea, la un capăt să caute și să-și ia din gramada aceea de bani, cât îi trebuie. Românul făcu așa cum auzi și nici ne mai stând la vorbă, mulțumi și plecă să-și prindă nevoia.

Trece o bucată de vreme și iar hai la turc; acesta iar îl trimise la gramadă. În sfârșit ce să facă românul nostru, de câte ori îi trebuia, drept la gramada turcului se trezia, până a mântuit gramada.

Când peste un timp veni iar și ceru la prieten acesta-i zise

— Păi tu nu știi gramada ?

— Ba da, dar vezi că s'au isprăvit, nu mai este nimic !

— Păi dacă n'ai mai pus, de unde vrei să mai fie ?

Românul nostru tot luase, dar înapoi nu mai pusese. Și iaca așa, turcu-i om de treabă cu suflet mai creștinesc ca mulți creștini.

Spusă de bunica Liza.

N. I. Munteanu

279.—Sfânta Filofteia.

Filofteia a fost fiica unui om sărac dintr'un sat din județul Argeș. Fata asta era foarte cuminte, darnică și milostivă. De câte ori se ducea cu mâncare la tatăl său, cu cine se întâlnea, aceluia îi da de-ale mâncărei, așa că ajungea la muncă cu mâncarea pe jumătate.

Odată tată-său s'a luat așteamătu după ea, să vadă cui dă întodeauna atâta mâncare. Mare i-a fost mirarea însă, când a văzut-o că împărția mâncare la toți săracii, la toți copiii cari spuneau că le este foame.

Atunci tatăl său de necaz, cum mergea după ea, a dat cu barda de-a svârlita și a ajuns-o cu colful la un călcăi, unde i se vede și astăzi semnul.

Prin bunătate, prin cumințenia ei, prin faptele ei bune și milostenie, s'a făcut sfântă.

Moaștele ei sunt la Mănăstirea Curtea-de-Argeș.

De la Marin Mogoș, Bărăștii-de-Vede jud. Olt.

N. I. Dumitrașcu

280.—Făcător de rele și după moarte.

Se zice că un făcător de rele vestit în toată lumea de multe fără de legi ce făcuse era acum aproape de obștescul sfârșit. Veniseră la căpătâiul lui toți tovarășii cu cari viețuise și lucruse.

— Măi fraților! strigă el. — Mă vedeți voi pe mine așa de slab, dar, vorba ceia, nu mă dau cu una, cu două, și tot parcă m'aș trezi zicând popei măi și preotesei fa! Deci să știți voi că numai pe lumea asta am împlinit mulțime de rele. Eu și după moarte n'am să mă las de asemenea fapte.

— Cum ? il întrebară unii.

— Cum se poate ? strigară alții.

— Iaca așa ! răspunse el. — Nu uitați însă, rogu-vă, să mă îngropați la cutare margene de drum. — Ați auzit ?

— Da !

— Și să nu uitați, dragii mei, că doar atâta vreme, hojit-am noi împreună și să-mi legați o funie de gât și pe urmă să mă dați în mormânt. După ce veți răsturna țărâna peste mine, luați aminte, iarăși vă rog, ca să rămâe cellalt capăt al funiei afară. Nu de alta, dar voi măcar funia veți vedea-o și vă veți aminti de mine!

— Bine! Și tocmai așa au făcut tovarășii mortului, care a fost îngropat departe, în câmp, la o biată margene de șleah, legaț bine cu o funie zdravănă. Funia era întinsă acum de-a curmezișul drumului.

N'au trecut multe zile și din întâmplare nemerindu-se pe acolo un om cu carul, a trebuit să vadă funia,

— Frate dragă, uite, păcat de funie nouă ! Poate mi se strică ceva la car, că drumul îi lung. Ia s'o taiu eu. Vrând însă, pe urmă, să facă isprava încaltea deplină, și-a făcut omul socoteală, că n'ar fi rău să găsească și cellalt capăt al funiei. Deci s'a apucat de-a săpaț mormântul. Și spaima lui n'a fost mare, când a dat că în mormânt e un om mort cu funia înodată de gât! Asta ca asta, dar, tocmai când era el gata să-l acopere înapoi cu pământ, iaca îl ajung din urmă alți drumeți,

— Ce-i ? Cum ? Ce mort este acesta ?

— Ba așa, ba încolo, ba încoace, ba, hai la judecată, că tu ai ucis omul !

— Păcatele mele cele grele! Ce năpaste este asta ?

— Cum va spune judecata !

Și, ce-i dreptul, la judecată nu putea să spue legea altfel; căci

judecătorul a întrebat pe oamenii cei ce-l văzuseră.

— El să-l fi omorît pe om ?

— Noi asta nu știm, domnule judecător. Una știm: el desgro-
pa mortul și altul n'ar fi avut ce căuta să se lege de un mormânt.
Noi așa socotim.

Și așa a rămas. Vorba rău-făcătorului se împlinise, încât și to-
varășii lui se minunau :

— Adevărat, măi ! Cine vrea și după moarte poate face ne-
dreptăți pe lume ! Noi zicem : Să ferească Dumnezeu !

Vlăsinești-Dorohoiu.

Dumitru Furtună

281.—Cercelu' și păducelu'.

A fost un moș ș'o babă
Ș'avură-o fată d'albă
Și-o trimiseră cu caprile la
munte.

Și mergând trecu o punte.
Lângă punte-un păducel
Fură fetei un cercel,
Și nu voia să i-l mai dea.
Atuncia fata-i zise-așa :

— Păducele dă-mi cercelul.
— Ba zău, nu ți-l dau
— Mă duc după foc să te arză.
— Du-te.

— Focule vino, arde păducelu'
Că nu vrea să-mi dea cercelu'
— Ba, ieu nu mă duc.
— Mă duc după apă să te
— Du-te. [stingă

— Apă vino stinge focul
Că nu vrea să-mi dea cercelu'
Și păducelu' nu vrea să-mi
dea cercelu',

— Ba, ieu nu vreu.
— Mă duc după bou, să te
— Du-te. [beie.

— Boule, vino bea apa,
Că nu vrea să stingă focu',
Focu' nu vrea să ardă păducelu'

Și păducelul nu vrea să-mi dea
— Ba, ieu nu vreau. [cercelul.
— Mă duc după un lup să te
— Du-te. [mânce.

— Lupule, vino mănca boul
Că nu vrea să beie apa,
Apa nu vrea să stingă focu'
Focu' nu vrea să ardă păducelu'
Iar păducelu' nu vrea să-mi
dea cercelu'

— Ba, ieu nu vreau.
— Mă duc după pușcă să te
puște

— Du-te.
— Pușcă, vino pușcă lupul,
Că nu vrea să mănca boul
Boul nu vrea să beie apa
Apa nu vrea să stingă focu'

Focu' nu vrea să ardă pădu-
celu'
Iar păducelu' nu vrea să-mi
deie cercelu'

— Ba, ieu nu mă duc.
— Mă duc după șoarece să-ți
roadă cureaua.

— Du-te.
— Șoarece, vino roade cureaua
de la pușcă

Că nu vrea să puște lupul.
 Lupul, nu vrea să mănce boul,
 Boul nu vrea să beie apa
 Apa nu vrea să stingă focu',
 Focu' nu vrea să ardă pădu-
 celu',
 Iar păducelu' nu vrea să-mi
 deie cercelu'.
 — Ba, ieu nu mă duc.
 — Mă duc după mâță să te
 mănce.
 — Du-te.
 — Mâță, vino mănca șoarecele,
 Că nu vrea să roadă cureaua
 de la pușcă
 Pușca nu vrea să'npuște lupul
 Lupul nu vrea să mănce boul.

Boul nu vrea se beie apa,
 Apa nu vrea să stingă focul,
 Focul nu vrea să ardă pădu-
 celul
 Iar păducelul nu vrea să-mi
 dea cercelul.
 Și s'a luat mâța după șoarece,
 Șoarcele după pușcă,
 Pușca după lup,
 Lupu după bou,
 Boul după apă,
 Apa după foc,
 Focul după păducel,
 Și fu silit păducelul
 Să deie fetei cercelul

Ardeal.

P. Ugliș

VORBE ADÂNCI

2105.—*Roș ca un rac* ad. e f. roș la față.

2107.—*Li merge ca racu*, adică-i merge rău, dă 'napoi.

2108.—*Ferbe sângele 'n el ca 'ntr'un rac mort*, ad. nu e tocmai așa de pornit la mânie!

2109.—*Arde inima 'n mine, ca 'ntrun rac mort*, ad. nu ne pasă de nimica!

2110.—*Dintr'un rac tot sărac; dintr'un chitic, tot calic*, ad. din aproape nimica; tot nu se 'nbogățește.

2111.—*Numai nu rage* ad. așa-i de prost!

2112.—*Rage ca vaca la poartă nouă*, ad. e f. prost.

2113.—*Când o face plopul pere și răchita vișinele*, ad. atunci să te-aștepți că te voiui satiface (când ți-i vedea ceafa); nicio-dată!

2114.—*Roată cu roată și s'ajunge*. ad. ajunge om la om macar cât de târziu și s'ajută.

2115.—*L-a apucat la roată*, ad. îi cere socoteală; l-a luat din scurt.

2116.—*Ți-oiu face o roată acuș*, ad. o să te iau de cap!

- 2117.—*Face ochii roată*, adică se uită peste tot.
- 2118.—*Unde-a dus surdul iapa și mulul roata* ad. nu se mai știe pe unde-i.
- 2119.—*E a cincea roată la car*, ad. nu-i tocmai dintre cei mai de samă.
- 2120.—*Bataie dela roate*, ad. bataie mare.
- 2121.—*Sac spart* ad. nu se mai satură.
- 2122.—*Sac fără fund* ad. nu-i mai ajunge, oricât îi tot dai.
- 2123.—*Leagă sacul dela gură* ad. economisește dela început!
- 2124.—*La părul lăudat, nu te duce cu sacul* ad. nu te potrivești la laude maril
- 2125.—*A umplut săcușorul* ad. s'a săturat.
- 2126.—*A ajuns la sapă de lemn*, ad. e f. sarac.
- 2127.—*Sarac lipit pământului*, ad. f. sarac.
- 2128.—*Umblă ca sâta la cumătra*, ad. nu mai stă într'un loc.
- 2129.—*Se ține ca scaiul de oaie*, ad. nu te mai poți stăvi de el (ea).
- 2130.—*Cât ai scapara* ad. vine f. iute.
- 2131.—*Scapără nu ceva* ad. umblă morfiș după ceva.
- 2132.—*Imi scapără inima de foame*, ad. e foarte flămând.
- 2133.—*Cum îi scânteia*, ad. f. iute (harnic).
- 2134.—*li stă ca schinul în cale*, ad. nu mai poate de el.
- 2135.—*Par' că calcă pe schini*, ad. așa merge de cu chiteală și încet.
- 2136.—*Stă ca schinul în cărare*, ad. toți se feresc de el.
- 2137.—*li stă ca schinul în ochi*, ad. nu-l mai poate suferi.
- 2138.—*Și-a găsit sfântul*, ad. ș'a dat peste om.
- 2139.—*Il fură sfântul*, ad. o să-l pedepsească rău.
- 2140.—*La sfântul așteaptă*, ad. n'are să-ți dea nici odată.
- 2141.—*Până la Dumnezeu te mânâncă sfinții*, ad. nu trebuie să se lese 'n nădejdea cuiva, prea mult.
- 2142.—*Nu-i cade nime silă*, ad. nu-i vine fără voie.
- 2143.—*Cine te-a tripl?*—*Eu singur!* se zice când singur îți faci răul și n'ai cui să mai bănuiești (..... o poveste).
- 2144.—*Câte 'n lună și 'n soare*, ad. știe multe.
- 2145.—*A ajuns soarele drept inimă* ad. mi-e foame.
- 2146.—*Soarele drept inimă*, ad. e vremea mâncării.
- 2147.—*E ca un soare*, ad. bine 'n toate; frumoasă,
- 2148.—*E de soiu bun, (e de soiu)*, ad. nu-i tocmai cum se cade (ales).
- 2149.—*Nu-i vr'un soiu*, ad. nu-i tocmai cum se cade (n'are cali tăpile cerute).

2150.—*Dragu-mi-i bădișa spân, că-i și tânăr și bătrân*, se zice de cei spâni.

2151.—*I-un spânzurat*, ad. cu totul nedisciplinat.

2152.—*Du-te și te spânzură* se zice celui ce nu te mai înțelege și nu-i bun de nimica.

2153.—*Țiganul, când a ajuns împărat, întâi pe latu-su l-a spânzurat*, se zice de acei cari, când ajung și ei ceva, întâi binefăcătorilor le face cel mai mare rău!

Târgul-Neamțul.

George A. Cosmovici

2154.—*Parcă-i fert în oală=îi slab.*

2155.—*Pentru un purice nu dau cerga pe foc.*

2156.—*I-un frip,=îi calic.*

2157.—*Am un boț pe inimă=o supărare (alegoric).*

2158.—*Mă dau de-a dura=mă necăjesc cu traiul.*

2159.—*Is câte coarne 'n pufină=de toate.*

2160.—*Am=îs de toate diminețile.*

2161.—*Baba-i dracu; dar eu i-s leacu'=cum unul cum altul.*

2162.—*Toată ziua, buna ziua=nu se poate desluși asupra unui lucru.*

2163.—*Pe cine-l bate Dumnezeu, îl bat și oamenii.*

2164.—*Umblă cu chila 'n tureată=trage chilu': nu face nimic când îi vorba de treabă.*

2165.—*Fiecare își trage foc la oala lui, ține la el.*

2166.—*Fiecare-i dator c'o moarte.*

2167.—*Limba scotocește, limba îndulcește: adevărat.*

2168.—*Un Dumnezeu dă și 10 ieu: unu strânge și alții risipesc.*

2169.—*I-o dat cu nechimurluita: din putere și fără socoteală.*

2170.—*Una-i vorba, alta-i ciorba: una vorba, alta fapta.*

2171.—*Lumea piere și dudu se piaptână: nesimțire.*

2172.—*Lumea pere de necaz, și Neca face haz: lume fără simțire.*

2173.—*Îi cum-îi guzu: strângător.*

2174.—*Dă cu oiștea 'n gard: îi prost.*

2175.—*Vântul bate, vântul duce.*

2176.—*Vântul zice, vântul duce.*

2177.—*Îi cu firirim=are vino încoace (fiind gătită),—îmbrăcată bine.*

2178.—*Îi chisnovaș=îi hazliu.*

2179.—*Se duce arsa=forțat, ori înduplicat.*

Nemțșor-Vânători, Neamț.

A. Moisei

- 2180.—Sarace bine,—mult rău aştepţi!...
- 2181.—Cu tăcerea-i frigi pielea!...
- 2182.—Tăcerea-i ca mierea!...
- 2183.—Ce are a face cruda cu nesărata! = ce are a face una cu alta.
- 2184.—S'o suif scroafa 'n răchită = a uitat de unde a plecat ca să vadă bine unde s'a urcat:—S'a fudulit, a uitat de unde se trage.
- 2185.—Cel bogat face cum vrea, cel sărac face cum poate.
- 2186.—Nevoia te duce unde nu ți-i voia.
- 2187.—Saraca frunza de vie,—ea tot învie=Omul din oameni ca oamenii, nu se terfeleşte ci-și ține cinstea și obrazul tot curat. Cel din părinți învățați, învățatură caută.
- 2188.—Schimbul nu trăeștel!...
- 2189.—De cât omu prost, mai bine mort.
- 2190.—Intrebarea nu dă greș nici odată.
- 2191.—Dai cu mâna, ș'aștepți cu luna.
- 2192.—Buruiana rea nu pier.
- 2193.—Vremea-i cel mai tare învechitor
- 2194.—Lupul cu slugi, moare de foame.
- 2195.—Rău te mai scarpini cu mâna altuia.
- 2196.—Bun, rău,—copii mânâncă!...
- 2197.—Dac'a a fi ș'a ploua, 'om începe și noi a ne lăsa.
- 2198.—Dacă nu potolești (stingi) focul,—batâr nu mai nrunca chibrituri pe el.
- 2199.—Sacu-i mare, da fund are=fii cu măsură, nu fii nesățios.
- 2200.—Cine mișcă, pișcă.

Larga-Bacău

Const. Gh. Vartolomeiu

2201.—Cum e petecul și sacul, iar refecul cum e acul.

2202.—Picătura cât de mică, găurește piatra, ci'că.

2203.—Râde hârbul de ciob, și prostul de neghiob.

2204.—La omul cu chiag luce și soarele 'n prag,

2205. La cel nevoiaș, stă bruma pân' la Ispas.

2206. Ci-că scroafa 'ntăi în copac s'a urcat, ș'apoi după ajutor a stigmat.

2207.—Soțul bun la orice treabă, pe soția sa și-o 'ntreabă.

2208.—Cel ce se scumpește, mai mult păgubește.

2209.—La botez, zice: dă fuga, iar la nuntă strângeți punga.

2210.—Cine fuge, ostenește; cine-așteaptă, folosește

2211.—Decât pâne și miere, pe drumuri streine, mai bine o uscătură 'n colibă la fine.

- 2212.—Cine p'altul plânge, ochii săi și-i scurge.
 2213.—Omul cu chef ci-că vede pelângă el numai verde.
 2214.—Broasca vrând s'ajungă boul a crăpat ca oul.
 2215.—Să umbli cu focul și să nu te frigil!.
- Ori cu deștiu 'n mere și să nu te lingi??!!
- 2216.—Să faci foc, fum să nu iasă, nu'i de crează.
 2217.—Cine pe altul globează, sufletul 'și 'ngreunează.
 2218.—Când ajuți pe cel sărac, lui Dumnezeu faci colac.
 2219.—Cel ce dă, nu sărăcește, comoară 'n cer își gătește.
 2220.—Muncitorul de mâncare, poftă totdeauna are; iară leneșul, oricând mânâncă și-i tot flămând,
 2221.—Omul cu clanța dămoală, are oriunde acioală.
 2222.—Leagă-ți cățeaua de vrei, vecini buni să ai.
 2223.—Socoteala deasă-i călăuza 'n casă.
 2224.—Nu râde d'altul căci vine, mâine răul și la tine, și poate nu-ți pare bine,
 2225.—Cine cu sabia 'npunge, tot cu sabia-l va străpunge.
 2226.—Înțeleptul se 'ndupleacă, oricând de la el să treacă nu-mai liniște să facă.
 2227.—Nerodul deschide gura, după ce-a 'nglodat trăsura.
 2228.—Cine nu-și stăpânește mâna, 'și bate punga 'ntotdeauna.
 2229.—Vezi priponește-ți boldeica, de vrei să nu pierzi scurteica.
 2230.—După ce că-l chiamă Stan, îi mai zice și Bâzgan!
 2231.—Pe lângă două surcele, arde și-un crâng de nuele.
 2232.—Plopul-i pomu-âl mai voinic, da' nu-i bun nici de-un otic.
 2233.—Nici salcia pom nici calicul om.
 2234.—Deschide ochii mai bine, când bagi în plug cu oricine.
 2235.—Eu mă vait că sunt slută și tu-mi țipi cu Doamne-ajută.
 2236.—Neghiobul nu socoate, ci tot boul tragaciui bate.
- Beiu-Teleorman

Mih. Teod. Adameștianu

CANTECE DE STEA

20.—Tu Adame ce-ai lucrat
 Mare poruncă-ai călcat:
 Porunca lui Dumnezeu,
 De care mă tem și eu.
 N'ai păzit vre-o trei cuvinte,

Ca să stai în raiu cu cinste.
 Te-ai lăcomit, ca un om
 Și-ai întins mâna la pom.
 Și din pom când ai gustat,
 Cu moartea te-ai îmbrăcat.

—Tu Adame să te duci:
Să te duci în loc pustiu.
Loc pustiu să stăpânești,
Cu hârlețul să prășești,
Sufletu' să ți-l hrănești.
—Și tu Evo să te duci,
Să te duci în loc pustiu,
Loc pustiu să-l stăpânești:
Cu fusu' să sfârâești,
Sufletu' să ți-l hrănești.
—Iar tu șerpe să te duci:
Să te duci în loc pustiu.
Loc pustiu să stăpânești,
Pe pământ să te târești
Sufletu' să ți-l hrănești.

Dela Gr. Maței, Nemțisor-Neamț

21.—Tu ești lumina cea sfântă
Precista blagoslovită.
Că ai născut pe Hristos,
Noroadelor de folos.
—Tu ești cinstea îngerească,
Și slava apostolească
Biserica sihăstrească

Nădejdea călugărească.
La toți sfinții ești cunună
Maică, cu fiu' dimpreună.
Și se satură cu tine
De dumnezeiasca pâine.
Ajutoru' de la tine,
La toți credincioșii vine.
—Tu esti întâi nesmintită,
De cât cerul mai cinstită,
De 'nțeleptul Solomon
Cu rostu' de Ghedeon.
Cu toiag de *migdales*
Aron cale ș'a ales.
Și 'n esle te-ai sălășluit
Și cartea-ai pecetluit.
Și nu scrie cu dreptăți
Unde doresc înțelepți.
De-acum până'n vecie
Mila Domnului să fie,
Tuturor de bucurie,
Infru vecii de vecie.

Dela V. Melinte, Nemțisor-Neamț

A. Moisei

BOTANICA POPULARA

75.—Ciritel.

Ciritelul e un fel de spin *lemnos* care crește pe dealuri, și chiar pe văi. Un loc cu mulți *ciritei*, se numește *ciritel*.

Așa într'un cântec din județul Botoșani:

Frunză verde stejărel
Ici în vale 'n *ciritel*
S'a ivit un voinicel,

Nalt la stat și subțirel,
Cu meșini, cu cojocel,
Cu cușmă creață de miel.¹

76.—Corovatic.

Corovaticul crește pe câmp, are flori albastre stânjării, se pune în scaldătoare la copii și în lăutoare.

¹ Șezătoarea, I. 10.

77.—Caprafoiul.

Caprafoiul e un copăcel nălțuț ca liliacul și tot cam așa-i sunt și lastarele. N'are un singur trunchiu că-i tufă; frunza îi este micuță și samănă tare bine cu a trifoiului verde; face poame roșii închise.

Caprafoiul și cu alți copăcei de potrivea lui alcătuiesc *huciurile* de pe poalele munților și de pe marginea pâraielor. Are scoarța albicioară și puțin crapată. Lemnul său mai ales când este uscat crapă tare, chiar până la inimă. Se fac din ele restee la juguri, bețe, *hudulețe*—(*huludețe*)—*surcel*, ciubuce ș. a., căci are un lemn tare și vânjos, mai ales dacă-i pârlit bine și uscat pe încetinelul—nu în pripă—apoi ține *hăl și bine*.

78.—Cardama.

Cardama se întâlnește foarte rar în cântec. Așa în unul din Muntenia

Foae verde *cardama*,
Nu știi, nășică ceva :
S'a bolnăvit nevasta
Și vorbește aiurea.¹

79.—Cornuș.

Cornușul e o plantă ce crește pe lângă garduri și drumuri. E o plantă cu foile late și groase și crește ca de vr'o jumătate de metru, de o culoare și de-un miros urit, și face un fel de fructe ce se numesc *cornuși*, căci au un fel de colț, cu care se acață de haina omului. E bun de făcut oblojele, după ce s'a fert în apă, pentru sclintituri.

80.—Cuișoarele.

Cuișoarele sunt fructul unor planete streine. Ele se importă în țară la noi și se găsesc de vânzare la dughene (prăvălii). Țaranii cumpără, mai ales țarancele le cumpără pentru diferite întrebunțări și leacuri.

Cuișoarele se înșiră pe ață ca mărelele și se poartă de unele fete sau neveste ca mărelele la gât. De obicei le poartă ast-fel cei ce sufăr de miros urit în gură ori studiniță și cei ce au durere de măsele. Când simți mirosul, ori te apropii de cineva ia un fir de cuișoare de la gât, mestecă-l în gură și mirosul dispăre. De te doare măseaua, pune o bucată de cuișoare în gaura măselei și durerea, după ce cuișorul se moae, dispăre.

¹ G. Dem. Teodorescu, Poes. pop. 336.

Cuișoarele se mai pun și în pâne pentru a-i da un amiros. Asemenea și'n pască.

Pisate mărunț, puse în rachiu bun, câte un păhăruș de 3 ori pe zi, sunt bune de vătămătură. Se mai pune în rachiu și zahar și chiper. Și pentru ca să fie bine, trebuie să stea la căldură.

În multe leacuri cuișoarele se întrebuințează și însoțesc doctoriile. În multe cântece populare frunza cuișoarelor e cântată :

Frunză verde cuișoare
De la curte mai la vale
Trece-o nevestă călare.

A. Gorovei și M. Lupescn

81.—Sunătoarea.

Se mai numește și *pojarnița*, *iarba lui sfântul Ioan* și trăește mai mulți ani, crescând pe lângă drumuri, pe câmpuri, prin păduri și livezi. Frunzele sunt așezate două câte două și sunt prevăzute cu o mulțime de punctișoare mici; aceste punctișoare nu sunt altceva decât niște picături de un fel de oloi, care formează partea cea mai însemnată a acestei plante. Florile sunt galbene și așezate în vârful tulpinei și ele se culeg vara și uscate se pot păstra și în timpul iernei. Din ele se scoate un ceai, care e bun pentru tusă și boale de gât. Oloiul de pojarniță e foarte bun pentru răni și mai ales când curge sânge, căci el îl oprește numai de cât.

82.—Iarba mare.

Această plantă crește până pe la un metru prin păduri, are o rădăcină groasă și carnoasă, cu miros pătrunzător. Frunzele sunt mari și dințate pe margini, florile galbene. Se întrebuințează în medicină populară numai rădăcina, care se usucă și capătă o aromă frumoasă, de aceia servește la afumat. Ceaiul de rădăcină e foarte bun pentru tusă și amestecat cu apă ruginită e bun pentru cei ce n'au sânge.

83.—Călțunașul, nemțoaica, condurul sau hobidragul.

Această plantă cunoscută sub aceste patru numiri este o plantă de înfrumusețat și agățătoare.

Se cultivă foarte mult la țară, prin grădini, căci florile sale galbene sau cafenii și mirositoare țin mult, până dă gerul. Este o plantă medicinală, căci frunzele și florile ei conțin fosfor și puicioasă, două substanțe mult cerute de organismul nostru. Frunzele și chiar florile au un gust iute și răcoritor. Chiar mugurii

sunt de mare folos la gospodărie, căci aceștia și cu semințele verzi, dacă se pun la murat cu oțet, pot fi gătiți ca mâncare, întocmai ca și caperile. Din flori sau din frunze, cari sunt încă verzi, se scoate un ceaiu, care băut, aduce o ațătare generală în tot corpul și deci e bun pentru corpurile slăbite ce lăncează și este un leac bun pentru boalele de inimă și rinichi. Ceaiu din flori uscate încă e destul de bun. Din semințe uscate și pisate se scoate un praf, care luat cu apă, e bun pentru incuială; trebuie să luăm însă nu mai mult ca jumătate până la un gram.

Jud. Botoșani

C. Atanasiu

DATINE ȘI CREDNIȚE

1718.—*Bobii.* Cele mai multe vrăji sunt împrejurul dragostei, această boală nelipsită oricui la vremea tinereții. Sunt și pentru bolile obișnuite la sate: răceală, gastrită, etc. Nu sunt așa multe pentru că de fapt nici boli așa de multe și așa de complicate nu sânt la țară, cum sânt la orașe, sau, cel puțin, n'au fost în vremurile de demult.

Oriunde va fi chemată vrăjitoarea ea nu-și face meșteșugul până nu încearcă, dacă are să fie leacul de la ea. (Vorbesc de vrăjitoarele adevărate, nu de ciurucurile, cari nu știu de cât să tragă ori un descântec, două, din cele mici).

Proba o face sau cu bobii sau cu cărțile. Cu bobii se trage sau pe ciurelul de cernut mălaiul sau pe sita de cernut făina. Se întrebuintează boabele de porumb sau de fasole, care sânt păstrate în legăturică de vrăjitoarea de meserie.

Bobii se trag însă mai mult pentru ghicit lucrurile pierdute, de cât pentru a vedea dacă cutare bolnav își găsește leacul.

Sunt 41 de boabe, care se întrec într'una pe fundul ciurcelului, cât ține următorul descântec, repetat de trei nri :

41 dă bobii
41 de dă frați,
In țară răsăriți,
In țară încolțiți
Și țara arăniți¹
Să știți dă știrea lui (cutare)

Dac'o da dă bine
Să ișâți, în femei, pă 5
Cumpenile pline
Cu bucurie.
Dac'o da dă rău
Să ieșiți, în femei, pe 9,

¹ Hrăniți.

La inimă 2

Fără de bucurie.

Să vă închideți

Și în prag și în temeii.

La sfârșitul celui de al treilea descântec baba întinde grămada de bobii în formă de șir, pe care-l desparte apoi în trei grămejoare, după cum se întâmplă. În urmă, începe să tragă câte patru boabe din grămăjoara întâia; iar restul (fie de patru, trei două sau unu) de boabe îl dă sus, la o parte. Tot așa procedează și cu celalalte două grămejoare.

Din nou amestecă boabele descântându-le iarăși de trei ori urmând ca și întâi, de care dată rânduește alte trei locuri cu boabe, din resturile grămejoarelor.

A treia oară descântă tot de trei ori și împlinește încă trei locuri supt cele șase, deja alese.

Următoarea schemă va lămuri mui bine pe cititor și-i va ajuta să priceapă și rostul descântecului:

o	o	o	temeiul,	din	descântecile	dintâi
o	●	o	cumpenile „	„	de a 2-a	oară
o	o	o	pragul	„	„	„ „ 3-a „

Locul din mijloc e *inima*.

Un calcul matematic cât de simplu ne deslușește de ce nu pot să iasă în prag de cât 5 boabe ori, 9, dacă se trage din grămejoara câte patru boabe. Cumpenile și pragul vor avea sau patru boabe sau opt, sau douăsprezece; altă posibilitate nu se încapă. Ei bine, din aceste pozițiuni întâmplătoare vrăjitoarea trage concluziuni asupra cazului pentru care este solicitată. Prin multa repetiție, ei i s'au cam fixat felul concluziunilor după felul pozițiunilor. Punctul principal este inima. Când este cu un singur bob este rău, dar când este cu două atunci e semn și mai rău, dacă s'a întâmplat temeiul pe 9. Trei boabe la inimă e semn de bucurie întreagă; 4 boabe bucuria rămâne la jumătate.

Când se întâmplă câte un bob la laturile pragului, mai este puțină zăbavă, iar cu trei lucrul așteptat este gata aproape să sosiască. Cum va explica însă vrăjitoarea pozițiunile cu nădejde: ca temeiul pe cinci cu pragul și cumpenile pline, adică cu trei boabe, dar cu inima plină de îndoială, fiindcă a eșit cu două boabe?

Numai ea poate să-și cunoască desăvârșit meșteșugul. Noi am fi prea pretențioși, dacă am avea ambiția să cunoaștem cu deamănuntul înțelesul pe care-l trage vrăjitoarea din nenumărate pozițiuni ale boalelor. Aici am putea să spunem zeflemeaua românului: «nici ea nu știe ce știe», dar noi, cari suntem profani în meșteșugul ei?

Bobii se trag de trei ori și numai indicația ultimă e hotărîtoare. Dacă arătarea lor e cu nădejde, vrăjitoarea se încearcă să le-
cuie bolnavul; dacă nu dau bine, nici nu se încearcă—așa zic ele
când vorbesc, dar nu li se prezintă cazul. Sunt și ele ființe ca și
doctorii, cari nu pot fi așa de cruzi să mărturisască unui suferind
că zădarnică îi este orice speranță. Apoi dacă ele ar sta să re-
fuzе pe toți cărora bobii le vor eși rău, după înțelenul pe care-l
arătăm, cu ce s'ar mai întreține, când li se plătește și câte 10
bani pentru 2 ore de descântec.

Cum am spus însă de la început vrăjitoarea adevărată nu se
servește de bobi, cari pot fi ușor înțeleși, ci de cărți care sunt
mai neînțelese și care lasă liberă orice interpretare pentru vrăji-
toarea fără teama unui control.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. H. A. Drăghici

1719.—În Moldova se crede că de sf. Andrei strigoaicele merg
calare pe corciovă, pe măhuri părăsite ș. a. și se bat cu melițele
la al 9-lea hotar. Atunci coasa nu se lasă afară, că ar veni și ar
lua-o. Spre sf. Andrei se ung ferestrele și ușile în cruce cu ustu-
roi ca să nu se poată apropia strigoii. În Bagiurea, lângă Herța,
în noaptea aceasta nu dorm și spun neconținut la povești, macar
până la cântatul cocoșilor, să nu se îmbolnăvească, căci unde se
spun povești, iarăși nu se pot apropia strigoii. Dar de sunt acești
strigoi vii sau morți n'am putut înțelege. Cei mai mulți îi cred a
fi morți. Așa în Botoșani mi s'a spus că în noaptea dinspre sf.
Andrei un om mergând pe lângă țintirim, l-a întâlnit un strigoi
și i-a dat să-i ducă în spate melița până la un loc. Omul de-a-
bia s'a dus acasă și a zăcut în pat mai multe luni.

Istории speciale, ca în Bucovina, nu se spun despre strigoi. Doar
povestea fetelor din șezătoare, unde venind strigoii cu cozi lungi
le-au rupt pe fete bucăți și le-au pus capetele în fereastră (deci
strigoi morți) sau povestea strigoiului mort ce venind la logod-
nica lui, a dus-o la mormânt și ea a scăpat dându-i în mormânt
pânza — și altele.

1720.—În Botoșani deși dominează credința că strigoii morți
umblă de sf. Andrei, cu toate acestea și aici am auzit aceleași
credințe ca și în Bucovina. Profira Ivorișteanu mi-a spus că fe-
meea chiar lehuzează să fie, ea spre sf. Andrei merge la al 9-lea
hotar pe gura sobei sau pe horn și când vin înapoi sunt toate
stâlcite și ferfenițite. Despre o damă din societatea înaltă, dar

cam excentrică din Botoșani, spunea că de un revelion, cum era îmbrăcată cu haine scumpe comandate din Paris, s'a dus în odaia copiilor și pe gura sobei fiula tulit-o. Iar când a venit înăpoi era atât de sdrențuroasă.

1721.—În Botoșani mi se spune că ar umbla strigoaicele după mana de la vaci; atunci umblă după mană fermecătoarele. După cât se vede, aicea s'a uitat credința că fermecătoarele sunt niște aderențe ale strigoilor.

1722.—Un om silit de a umbla mult, se zice că e cal de strigi sau o femeie ce se scoală prea de cu noapte, se zice că umblă ca o strigoaică, cu noaptea în cap.

Elena N. Voronca

1723.—Supri anul nou se umblă cu uratul și se fac vrăji de ursită, Flăcăii fac *vergel*, tot un fel de vrăjit, dar îl fac mai mult de haz. În noaptea asta se deschide ceriul și grăiesc animalele. În Muntenia se umblă cu «Vasilca».

1724.—În ziua de anul nou, mai fac fetele încă vrăji, iar copiii umblă cu samanatul iar în Muntenia cu sorcova.

1725.—Ajunul Bobotezei, gospodarii fac ceva masă și trebuie să aibă fiecare lumină și fuior de dat popei când vine la sfeștanie. Se fac vrăji de ursită. Între Crăciun și Bobotează se fac cele mai multe logodne, din toate cășlegile de iarnă.

1726.—Bobotează, se face aghiazmă la Iordan, de care strâng oamenii de stropit casa vitele, ogorul, viea și altele. Apa aceasta nici o dată nu se strică și e tămăduitoare de orice boală. În Bucovina se face un foc și flăcăii joacă în jurul lui câte c'o fată. În Muntenia umblă pe la casă băeți de 15 ani, colindând noaptea spre Sf. Ion, și se numesc Iordanitori: unul e popă cu aghiazma și 2 ajutoare de dus pământul și o țepușă de lemn în care se puăe carnea câștigată.—Și cântă Iordanul pe la case, stropind familia cu aghiazmă. Urează pe Ioani și Ioanele. Alții le zic, că umblă cu vâlăritul.

1727.—Atanasiile cad la 16—17 Ianuarie se ține de boale rele și amțeli de cap și de rău copiilor. Alții fân la 22 Ianuar.

1728.—Sîn. Petru de Iarnă (16 Februar) se ține că-i jumătatea iernei; se ține pentru lupi, fiind ouatul lupilor. Sf. Petru e ocrotitorul vitelor; fără voia lui nu se face stricăciuni de lupi.

1729.—Circovii de iarnă, 16, 17, 18 Ianuar, 3 zile rele de fulgere, trăsnete și vifore.

1730.—Tanasă și Chirică, după unia zic că la 18 Ianuar, după alții la 22 Ianuar se ține pentru boli și lupi.

1731.—Filipii se încep de la 25 Ianuar- 2 Faur; nu se lă pe cap, nu se unge valra ș. a. pentru lupi și pagubă în vite.

1732.—Sf. Trif (1 Faur) se întâmpină vara cu iarna, se ține ca să nu înnebunești, să nu calicești și Trif ar fi patronul lupilor, al omizilor, gândacilor și tuturor gujuliilor stricătoare. Ținând ziua aceasta nu se înmulțesc aceste vietăți, se ung pomii cu aghiazmă amestecată cu unt împotriva omizilor. Trif e rău de lăcuste. Se stropesc viile să fie roditoare.

S. Teodorescu-Kiriteanu

1733.—Când a murit cineva, i se pune un bob de tămâie între buze (pe dinți).

1734. Când se naște cine-va cu chifie (tichie) pe cap, se face *mo-roiu*. Ca să nu se facă, *il drege* până nu-l îngroapă, adică îi pune petricele în urechi, în nas, în gură, îi înfinge o undrea în buric, îi mai pune mestecăul (făcălețul) în tron, ș. a.

1735.—Mortului i se leagă vârfurile picioarelor (să nu se su-ciască) cu viță de lână; la groapă i-o ia. Cu astfel de piedică li se face fetelor de vrăjmași, ca să nu se mărite.

1736.—Tronului (sicriului), i se face într'o parte o fereastră triunghiulară (cu vârful în sus).

1737.—Dacă un mort este zânatic sau lunatic (născuși în ace-iași zi,—bine înțeles într'alt an cu alt frate, îi scot din fiare. Scoa-terea se face astfel: îi leagă cu fiarele cailor, sau ale coșului, pe mort și pe viu, de picioare, închide fiarele și apoi le deschide, de trei ori. Și-atunci e scos din fiare, adică cel viu să nu moară și el după frate-său. Dacă s'a uitat a-i scoate din fiare până nu l-ar îngropa, îi scot peste mormânt, sau chiar îl desgroapă pe mort, fie cât de târziu numai să se facă această scoatere din fiare.

1738.—Asemeea când doi frați sunt zânatici, ori lunatici. când se cunună unul, trebuie scoși din fiare, ca să nu fie împiedecați.

1739.—Nu e bine să faci nunta într'o zi la doi copii, frații că e rău de moarte (va muri unul).

Din Boureni Doljiu.

N. I. Dumitrașcu

1740.—*Venerelele* cele 12 Vineri de peste an. Nu se coasă nici să toarce că faci nigel la mână. Vinerea mare e cuvioasa Paras-chiva. Incep a se da berbecii la oi. Se postește macar de ar pica în zi de frupt.

1741.—*Sfântu Dumitru* sau Sâ-medru cum cum i se mai zice se fac focuri în spre ziua lui prin grădinile cu perji. Se aleg vi-tele de la tomnat.

1742.—*Harhanghelul*. Sfinții Voivozi 8 Noembrie. Ei sunt buni pentru pasa omului și mijlocitori înire el și Dumnezeu.

1743.—Când umple femeia borș, trage pe cei din casă de păr zicând: «Acru borș»—crezând că cu aceasta borșul se va înăcri mai degrabă.

1744.—Când te mușcă un câne turbat, să te legi cu păr de-al lui în locul în care te-a mușcat.

1745.—Când te sperii de un câne să te afumi cu păr de-al lui căci astfel te vei liniști.

1746.—Când te sperii de ceva, să-ți stupești în sân căci atunci îți trece sperietul.

1747.—Să nu te scalzi până nu-i mânca caș dulce, căci altfel te scutură frigurile.

1748.—Dacă unul mai mic, spune descântecul la unul mai ma-re își perde leacul.

1749.—Dacă pui pelin în așternut, nu te mai mânâncă puricii.

1750.—Dacă omori puricii ei să înmulțesc.

1751.—Zeama de arici fert e bună pentru cei ce-i dor urechile.

1752.—Vacile când fată se leagă c'un fir de ață roșie la coadă pentru ca să nu se dioache.

Din Valea-Seacă, Bălățești Neamț.

Ioan I. Preutescu

1753.—De la ori ce casă nu-i bine să bei apă la plecare, căci dacă vei bea și la acea casă va fi o vită a făta, acea vită va naște greu. Deci, după ce-ai băut să mai faci o țârăcă de zăbavă.

1754.— Când fată vaca, soartea în care a fost învălit vițelul să se arunce pe o apă curgătoare, pentru ca să-i curgă laptele cum va curge apa, ori: de la primul vițel se pune într'o oală și se pun deasupra-i diferite semințuri și se îngroapă în ocol; aceasta pentru a-i veni mana curând; iar de la ceilalți viței nu se mai pune în oală, ci se aruncă pe apă.

1755.—Ca să aibi pepeni din belșug, să iai floare de pepeni și s'o pui în crucile drumului, căci nu vei fi bucuros de ei.

1756.—Jugul părăsit să nu-l pui pe foc, căci vei muri greu, te vei chinui; iar pe cealaltă lume vei duce greul, după cum pe lumea asta a dus jugul boul.

1757.—Copilul, după ce și-a învățat seara lecțiile, pentru a nu le uita, să pună o bucățică de mămăligă în carte și s'o pună sub cap la culcare.

1758.—Mâncând cu cartea sau caetul deschis, vei uita cele învățate sau cetite.

1759.—Când vei găsi sarea udă, e semn a ploaie.

1760.—Când vor umbla cioarele pe sus otocol, e semn de vreme rea.

1761.—Când ți se va deschide ușa singură, e semn de musafiri.

1762.—Dacă splina de la porcul tăiat la începutul ernei e mai groasă spre cap, e semn că începutul ernei va fi mai greu, iar sfârșitul mai ușor și contrarul când splina ar fi mai groasă spre partea de dinapoi.

1763.—Mortul dacă e moale, e semn că 'n curând va mai muri cineva din familia ceia.

1764.—Dacă unul dintre tinerii căsătoriți, moare, cel rămas în viață, dacă vrea să se căsătorească din nou, și încă în curând, să deslege toate legăturile mortului, ca: bumbii, cureaua, etc., fără a-l vedea cineva; alfel va avea păcat.

1765.—Când sboară rândunelele pe jos, e semn de ploae.

1766.—Când mergi la târg cu ceva de vândut, ajungând la un pod să zici: «cum nu pot să mă duc la târg fără să trec peste pod, așa să nu se întoarcă cumpărătorii din târg, până nu mi-or cumpăra vaca de ex.» și să arunci asupra vitei sau a carului cu țărână de pe pod sau cu pae din drum.

1767.—Când îți cade fusta, te dorește vre-o rudă sau cel ce te-a îndrăgit.

Hânțești-Dorohoi.

N. V. Hânțescu

1768.—Cu strecurătoarea cu brânză, să nu treci peste prag, că se întinde laptele.

1769.—Când pierzi o vită, să pui șervetul de șters pe ușă, că trage singură acasă.

1770.—Când unui om îi merge rău, se zice că i-a luat altul din sare.

Rădești-Tutova.

I. I. Nadă

C A N T E C E

1477.—Frunză verde bob orez
Puișor de amurez
Trece timpul nu te văz.
Să se'ntâmplesă să te văz
De trei ori la rând oftez.
Dragă, oftările mele
Ți-i da tu seamă de ele
Peste pușnică vreme.
Te-am iubit dragă'n dreplate
Zece ani și jumătate
Și-acum mă dăduși la spate
Foaie verde matostal
Nu e puiule pacat?

1478.—Foaie verde de susai
Știi puiule când jurai
Seara când la noi veniai,
Că pe alla nu mai ai.
Și știi tu dragă cuvântul
Cine-și calcă jurământul,
Nu-l mai rabdă nici pământul
Și-l bate Dumnezeu sfântul.

1479.—Foaie verde sălcioară
Da-ți ar Dumnezeu de-o boală
Ca să zaci la umbrișoară
Să-ți muji șolul,
Cu piciorul,
Și pernița cu gurița
Pe la toate porțișile
La toate bordeele.
Să vii și la poarta mea
Ca să-ți dau și eu ceva:
O batistă cu vârgușă
Să știi că ți-am fost drăgușă.

Auzite de la Elena Albescu-Ciulnița.

Gh. Apostol.

1480.—După fața ta de doamnă
Toată lumea se răsloarnă
Râsu-ți lumea 'nveselește
Plânsu-ți lumea amărășle,
Și de dragu dumitale
Știe chiar și mândrul soare,
Că la tine când privește
Stă și nu mai asfînjește,
Sfântul soare dacă-i soare
Și tot după tine moare,
Dar eu un biet pribeag
Cum să nu mor de-al tău drag.
Lunca-ț-acău. G. Iacobeanu

1481.—Foaie verde ș'un spanac
Pentru tine inger drag,
Mult necaz mai am să trag.
Mult am tras și pân amu
De mă doare sufletu;
Dar să trag ca boii'n plug,
Nu gândi că eu te uil.
Foaie verde ori ce-ar fi,
Mândrușă cât vei trăi,
La frumos nu lăcomi;
Că frumosu-i bun de fală,
Te sărută și te'nșală,
Și nu-i om frumos pe lume,
Ca să aibă qânduri bune;
Și-ți voește mândră bine
Numai cât îi lângă tine;
Dacă pleacă 'n altă parte,
Dorul tău nici că-l mai arde.

1482.—Frunzuliță de năgară,
Dragă mi-i noaptea de vară,

*Glasul de privighitoare
Cântă noaptea pe răcoare,
Meii sburdă prin ogoare,
Mândrele cântă pe-afară.
Foaie verde avrămiasă,
Vine iarna 'nlunecoasă,
Mândrele se 'nchid în casă.
Și se duc pe lângă sobă
Cu ele nu stau de vorbă.
Grămești-Dorohoiu. **M. Barbu***

1483.—*Bate-mă Doamne cu
modru*

*Nu mă bate ca pe codru,
Că pe codru l-ai bătut
Frunza toată i-a căzut
De i-au rămas crângile
Să le ardă soarele
Să le bată ploile...!*

1484.—*De-aș ști bade c'ai veni
Drunu ți-l-aș vărui.
Ți l-aș vărui cu alb,
Doar vii bade-o mai degrabă
Ți l-aș vărui cu verde,
Doară nime nu te vede.*

1485.—*Mândra mea frumoasă
țești*

*Dar nu te știu a cui ești
Nici ce mai mi-ai avut
De-așa mândră te-o făcut.
Și te-o știut legăna
De ți-e gura ca miera,
Când începe-a-o săruta
Nu te mai poți sătura
Ca de vin dulce loamna
Și de somn primăvara.*

1486.—*Măi Ioane copil prost,
Spune-aseară unde-ai fost?
—Unde-am fost, am trăit bine
Cu mândruța lângă mine.*

1487.—*Și-o frunzuță de trifoi
Te ai lăudat mândro la noi,
C'ai caltrințe 'n patru foi
Și mândruț cu patru boi
Și cu turme 'ntregi de oi.
Frunză verde și-o alună
Te-ai dat mândr'o de min-
Iciună,*

*C'ai caltrință într'o foaie
Și mândruț numai c'o oaie.*

Golești-Badii, Muscel.

D. Mihalache.

1488.—*Foaie verde ș'o sipică.
Lică, lică, mă Ionică
Cum trec oamenii la muncă
Și tu stai cu neica'n luncă.
De te duci, puiule, duci
Na la daica mere dulci,
Unde-i ședea să mânânci
Aminte să-ți mai aduci
De'ale noastre vorbe dulci
Care le vorbiam atunci
La umbră sub ai doi nuci.*

Scriș de la Bornea, din Ștefănești-Vâlcea.

1489.—*La luncă neică la luncă,
Să tai rășchitori și turcă
Neicăi un baston de ducă.
La mijlocul luncilor,
Să-ți dai vama furcilor.
Codruleț nu le-am strical
Num'o cracă ți-am tăial
Ca să-mi fac d'un ghidănac
Ghidănac în patru dungi
Să ții calea la haiduci.
Scapătă soare mai tare
S'apuc p'a gură de vale
Să despoi la negustori
Ca să-mi dea la gălbiori.*

De la Naie Tamandi.

Ștefănești-Vâlcea.

Gh. Fira

1490.—*Foaie verde trei aglici*
Nu iubesc băieți d'aici
Că sunt curvari și calici,
Și iubesc din altă parte
Că sânt frumoși și șliu; carte;
Că băeții de la noi
Sunt ca trențe din gunoi
Și umblă din ușă'n ușă
Sărulând câte-o mătușă,
Și s'a vișlit buzăle
Sărulând mătușile.
 De la Lia Paraschiva.

1491.—*Foaie verde malostal*
Plecai Luni la secerat
Cu feliiile din sat
Mă pomenii cu mandal.
Foaie verde trei granate
Trinuleț cu patru roate
Nu mă du'n streinătate,
Pierdere-ai cuiele toate
Șurupurile jumătate
Și șinele de sub roate.
 De la Pandelea din Voicesti-Vâlcea.
Ion N. Popescu

GLUME, JĂTII, TACLALE

675.—**Ia mai zi, nașule, vorba aia dintâi!**

Odată, un țigan se întorcea acasă dintr'o lungă cale și mergând pe drum, ce se gândi el ?

— Ia să mă abat și pe la nașu-meu, ca să mânânc ceva, că nu mai pociu de foame, sânt lihniț, îmi vine fârșală și d'abia mă mai țin picioarele.

Mergând el, dondăniind pe drum la câte nagote toate, își făcea planul cam câte feluri de mâncare la nașu-său, român neaoș și chiabur, foarte cinstit de altfel. Și zicea el în gândul lui: Am să mânânc până când o crăpa burta.

Eeei... iacătă-l și în curtea nașu-său; intră în casă, dă bună ziua și «bun prânzul», căci oamenii se brodiseră tocmai la masă, și, șade pe pat.

Nașul, de la masă, zice :

— Șezi, fine, la masă de mânâncă, poate și-o fi foame !

— Aaș! nașule; venii, așa, pe la dumneavoastra ca să vă mai văz.

Aia, dacă-l auziră așa, își văzură de treabă, mâncară și nici nu se mai uitară la fin, care făcea zâmbre la ai dela masă, de i se scurseră ochii uitându-se în străchinile cu legume.

Dacă văzu, țiganul, că nu-l mai chiamă de loc la masă, mai cu seamă că ăia erau cam gata de sculare, nu mai putu răbda și zise plângător:

— Ia mai zi, nașule, vorba aia dintâi!

— Aaș...! ba nu, fine, că te-am rugat odată și dacă n'ai șezut

la masă; cine e de vină? eu am crezut că ești sătul.

Dacă văzu, Țiganul că se pâcâlise singur, își luă băta și plecă acasă, supărat și sătul de răbdări prăjite.

Auzită de la părinții mei Nae M. Popescu.

Ștefănești-Vâlcea.

Ion N. Popescu

676. — Plâng amândoi!

Fetișoara la mă-sa și la tată-său trăia binișor, dar de n'ar fi fost părinții ei oameni nevoeși și n'ar fi pus-o să rășnească, ar fi trăit mai bine.

Ii cade drag un flăcău, care de mult o îndrăgise. Flăcăul pe lângă alte momene și amăgele îi mai suflase pe la urechi.

— Hai dragă după mine că eu nu te-oi pune la rășniță cum te pune tătucă-tău și mămucă-ta.

Și fata bucuroasă cu gândul ista că va scapa odată de rășniță. Zor nevoe să se mărite. Și s'a măritat. O zi două, sita nouă în cui se pune. Dar a treia zi mama flăcăului, îi dă un căuș cu grăunțe și zise:

— Noră dragă, ia du-te la rășniță.

Fata se duce, și nu zise nimic. Pacat că nu-i bărbatul acasă, că soacra pesemne nu știe de vorba noastră, își zise ea. Da' flăcăul înțeles cu mă-sa; era plecat de acasă.

Fata cum rășnia grăunțele, unde nu o apucă un plâns de cele cu sughițuri și plângi, plângi, plângi--și se blăstăma și se voicăra --când numai iaca și barbatu-său. O vede plângând --plânge și el,

-- De ce plângi îl întrebă ea pe el.

— Da' tu de ce plângi îi răspunse la rându-i.

—De ce plâng? Plâng că ai spus când m'ai luat că n'ai să mă pui la rășniță!

— Și eu plâng, zise flăcău, că n'am saracul de mine ce rășni măcar!

Jorăști-Govurlui.

Petru Gh. Savin

677.—Da' poate te-l scula!

De mult, pe când era în fiecare sat numai câte-o crăsmă, unui român căruia i se trudia femeea de facere, îi spuse moașa, ca să-i aducă niște rachiu. Ce să facă omul? În puterea nopței trebuia să se ducă la crăsmă, mort-copt!

Se duce. Ajungând la crășma jădanului, începe a bate în feastră:

-- Scoală, jupâne, scoală, de grabă și dă-mi niște rachiu!

— Nu m'a scol, moi falharoi, nu mai bate la jam !

Văzând omul că nu se scoală iuda, se porni; dar, de la o bucată de drum se'ntoarnă înapoi la jidan și iar bate,

— Da' poate ti-i scula, jupâne!

— Da' poate nu m'oi scula ! zise jidanul din *chiolotă*. Românul, scoțând un chibrit, aprinse niște gunoaie de dinaintea casei și vine la geam :

— Nicf nu te scoli jupâne, că-ți arde casa ?

— Ba, amu, mu scol, moi falhari, mu scol ! Și jupânul sări din așternut și-i dete drumul românului.

N. V. Hânțescu

CRONICA

Șezătoarea, XIV, coala 3-4 cuprinde numai datine și credințe. în cea mai mare parte culese de acum zece-doisprezece ani în preajma casei mele părintești unde-mi veniau mai ales în cele 2 luni de vară, frumoasele răvașe de îndemna ale d-lui Artur Gorovei!

* **Pr. D. Dan: Rutenii din Bucovina. Schiță etnografică.** Contribuția aceasta pentru cunoașterea popoarelor în mijlocul cărora sau în vecinătatea cărora trăim, este cu atât mai de preț cu cât ni se dă în românește. Ea ne va ajuta la deslegarea multor chestiuni. Un lucru numai: nu se poate cuprinde toată viața întreagă a unui popor în 44 de fețe și deci nu ne place să ne serie capitele ca acesta: „*Obiceiurile Rutenilor*” (4 fețe), „*Obiceiurile Rutenilor la sărbători*” (3 fețe). Injgheburile unui schelet, cu material puțin, este în totdeauna primejdiasă și mai bine, mult mai bine am fi primit dacă această broșură s'ar fi publicat sub formă brută, cu materialul așezat nu în capitele,—unele foarte puțin deosebite între dânsese,—ci într'o simplă înșirare de datine și credințe mărunte. Imi închipuiau că toate cele 9 stampe,—porturi,—de la sfârșitul cărții, arată toate Rutenii.

P.

* Am azistat într'o zi, liberă, la congresul învățătoresc din această iarnă.

Între altele, în zina de Duminecă 29 Decembrie (1913), s'a discutat chestia introducerii limbii bulgare în Școala Normală din Constanța, și unde nu se vor primi decât elemente din Dobrogea și Noul Teritoriu.

Au fost două păreri: pentru introducerea limbii bulgare și contra, aducându-se destule dovezi din ambele părți.

Că vor avea unii sau alții dreptate, se va judeca; dar vrem să reamintesc, că, cu începere de la 1 Ianuarie cr. (1914) se înteneiază sub conducerea D-lor N. Iorga, G. Murgoci și V. Lărvan, un „**Institut de studii sud-est-europene**”, pentru cercetări științifice, privitoare la această parte a Europei.

La punctul 4 găsim cecace ne privește tocmai pe noi: „Activitatea Institutului se va compune: a) din cursuri și conferințe asupra geografiei, etnografiei, istoriei literaturii și folklorului acestei regiuni... Etc. (Vezi „*Neamul Românesc*” din 21 Noembrie 1913).

Așa dar, cum învățătorii trăiesc în mijlocul poporului, cum ei sunt încontinuu în contact cu acești vechi locuitori ai acestui ținut, cum zic. dânsii pot studia îndesjuns și pe indelete obiceiurile și credințele lor. spre a avea de unde să se alimenteze apoi, din belșug, cei ce conduc sus zisul Institut. Ar fi un mare merit aceste, știindu-se că mulți dintr'înșii ar învăța nu numai limba bulgară în școală. La chiar acolo în sat, încetul cu încetul poate să fie stăpân și chiar pe limba turcă, element ce predomină, având un și mai mare merit atunci, relativ la cele ce arată mai sus.

N. I. Dumitrașcu

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGA» pentru strângerea fondului:

Bustul lui Ion Creangă în Bârlad

Suma din urmă	—	—	—	—	—	983.35
Se adaugă dobânda la 928 lei, 20 b. pe un an	—	—	—	—	—	58.25
						Total 1041.60

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adiverințe: S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis adiverințele respective pentru D. *Colonel Iliescu*, Botoșani, 5 lei. D. *I. Halaicu*, Rădăuși-Dorohoi, 5 lei; D. *I. V. Ciobanu*, Lălești-Sărățeni-Tutova, 5 lei; D. *Dr. C. Vasiliu*, Ploești, 5 lei; D. *Dr. T. Cerchez*, Bârlad, 5 lei; D. *C. Andriescu*, Iași, 5 lei; D. *G. A. Cosmovici*, Tg. Neamț, 25 lei. D. *L. A. Negrescu*, București, 10 lei. (Urmează).

Poșta.—Gospodarul țăran C. Dumbravă din Căuești-Adam-Tutova ne scrie: «Am vrut de mult să vă trimit 5 lei costul revistei «Ion Creangă» da n'am primit câteva numere: 7, 9, 10, 11 și 12. Indată cum trimiteți acele numere, voi trimete costul. **Ar fi rușine să nu plătesc, că costă bani tipăritul și hârtia**». Pentru cinstea cinstitei noastre poște rurale, nu mai scoatem nici un cuvânt!

IN EDITURA REVISTEI «ION CREANGA»:

P O V E S T I

DE

PETRU G. SAVID

Prețul Lei 1.50

De vânzare la Redacția acestei reviste în Bârlad, str. Corbului

N. I. DUMITRAȘCU

FLORI DE CAMP

DOINE OLTENEȘTI

No. 4 din Biblioteca revistei «Ion Creangă»

40 de bani

De vânzare la Redacția revistei noastre

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul I, No. 5 pe Decembrie 1913, cuprinde :

MULȚUMIRE. — «Miron Costin»

RĂMĂȘII VECHI ȘI STRĂVECHI. — T. Pamfile.

DOCUMENTE. — N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, St. Manole, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, Al. Saint-Georges. Pr. Gh. Vartolomeiu.

INSCRIȚII. — Pr T. Bălășel

INSEMNAȚII. — A. Saint-Georges.

CRONICA. — P.: Conferința d lui A. D. Xenopol la Bârlad. — Revista Ortodoxă — N. Iorga : La cloche de Carageorges destinée à la chapelle de Topala. Ștu ii și documente cu privire la istoria Românilor (vol. XXII și XXIII) — Calendarul revistei «Ion Creangă» pe 1914.

ILUSTRĂȚIUNĚ : rămășiți vechi și străvechi.

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

CARTI FOLOSITOARE

Pri. Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” An. I.	—	—	—	—	6.00
„Ion Creangă” An. II.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. III.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. IV.	—	—	—	—	5.00
„Ion Creangă” An. V.	—	—	—	—	5.00
Carti postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”	—	—	—	—	.05
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912	—	—	—	—	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913	—	—	—	—	1.50
Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1914	—	—	—	—	1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	—	—	—	—	0.20
„ „ Jocuri de copii I	—	—	—	—	1.40
„ „ „ II	—	—	—	—	1.60
„ „ „ III	—	—	—	—	1.50
„ „ Sărbătorile de vară la Români	—	—	—	—	2.00
„ „ Boli și leacuri	—	—	—	—	1.00
„ „ Căntece de țară	—	—	—	—	4.00
„ „ Agricultură la Români	—	—	—	—	5.00
„ „ Povestea lumii de demult	—	—	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	—	—	—	0.10
Alcănuirea unei gospodării țărănești	—	—	—	—	0.50
Șt. St. Fușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	—	—	2.00
Colinde din popor	—	—	—	—	0.80
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clacășește	—	—	—	—	0.40
„ Povești	—	—	—	—	1.50
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	—	—	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba basmelor porane românești	—	—	—	—	0.40
N. I. Dumitrașcu: Flori de câmp	—	—	—	—	0.40

Se trimit franco numai după achitarea deplină

PR. D. DAN

RUTENII DIN BUCOVINA

Studiu etnografic

1 leu

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

- T. Pamfile.—Elena Niculiță Voronca: Studii în Folclor.
V. C. Nicolau.—Din firea legilor noastre.
C. N. Mateescu.—Un Fisiolog din veacul al 18-lea.
P. G. Savin, N. I. Munteanu, Al. Saint-Georges.—Vrăji și farmece.
Șt. Manole, A. Moisei, Bănică S. Gâscă.—Povești.
I. N. Popescu, P. Marinică, C. G. Vartolomei, N. V. Hănțescu, C. Atanasiu. — Gâcitori.
V. Popescu, I. Brătulescu, G. Polcovnicu.—Povestiri și legende.
A. Moisei, Pr. Fl. A. Drăghici, I. N. Popescu, I. Brătulescu.—O samă de cuvinte.
Elena N. Voronca, C. G. Vartolomei, T. Bizom.—Datine și credințe.
Natalia Pricop, C. G. Vartolomei, C. Atanasiu, Al. Al. Leontescu, P. Marinică, D. Mihalache,
Șt. Manole, D. Urzică, S. P. Chiriceș, Șt. St. Tuțescu, N. I. Dumitrașcu. — Cântece.
N. V. Hănțescu, Demetra M. Cărlănescu, G. Polcovaicu, D. Furtună, M. Lupescu.—Glume,
jătii, taclale.
«Ion Creangă», P.—CRONICA.
Ilustrațiune: Port din Muscel: Cooperatorii din Topoloveni.

REDACTIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tufova

==== B Ă R L A D ====

Exemplarul :

In țară 40 de bani
In străinătate 50 » »

Abonamentul anual:

In țară 5 lei
In străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T. KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta. D. Gh. Polcovnicu. Merg toate.

Cărți primite la Redacție.

E. N. Voronca: Studii în folclor, vol. II. Cernăuți 1912-1913, Tip. „Gutenberg“, 464 pag. 5 cor.

A APARUT :

Studii in Folclor

VOLUMUL II

DE

ELENA NICULIȚA VORONCA

Prețul 5 coroane

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

În țară

5 lei

În străinătate

6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

ELENA NICULIȚĂ VORONCA: STUDII ÎN FOLCLOR

D-na *Elena Niculiță Voronca*, autoarea celei mai mari și mai interesante culegeri folcloristice, — și mi se pare că atât cât a tipărit în cele trei volume e numai o parte, — dă la iveală al doilea volum de «*Studii în folclor*».

În *Prefață* d-na Voronca își arată toată amărăciunea pentru primirea care i s'a făcut întâiului volum, apărut acum cinci ani, cu prilejul participării la un premiu academic. Mi se pare că prefața aceasta trebuie bine înțeleasă înainte de a citi cuprinsul lucrării.

Întâi, pentru a putea pune în legătură cele mai mărunte însemnări ce ne-au rămas cu privire la mitologia clasică greacă și romană, cu cele mai subțiri credințe și mai trecătoare practice creștine și necreștine ale poporului românesc, se subînțelege că autoarea a cheltuit o muncă fără pereche, «grea muncă» și «multă conștiință».

Al doilea, pentru a face asemeni legături, se cere o deosebită aplicare, un puternic simț de observație îmbibat într'o caldă atmosferă de fantezie.

Ori, însăși autoarea recunoaște că știința mitologiei, mai ales în stadiul de azi al cercetărilor este de domeniul fanteziei, de-a cărei stăpânire dă totdeauna probe.

Pentru ce dar d-na Voronca se supără când i se recunoaște munca, cunoștințele, fantezia și am putea adăoga: și jertfele materiale?

Pe «drumul de nime încă bătut» oricum, cine poate spune că a croit măcar o cărăruie pe care mâni să n'o acopere din nou covorul de verdeața?

Prețioasele merite ale d-nei Voronca le cunoaștem și însuși d-l

A. Bârseanu, care a raportat comisiunii premiului «Eliade Rădulescu» nu i le tăgăduște. Fiind însă vorbă, atunci, mai mult de o răsplată, de cât de o încurajare, mai mult de o consfințire de cât de un îndemn, lucrarea pomenită a suferit *acea cădere* care nu poate avea nici o înrudire cu adevărata cădere a unei lucrări pe care o aduce totala lipsă de însușiri.

Dar dacă d-na Voronca nu are, după părerea mea, cuvânt de mânie pentru chipul cum i s'a primit întâiul volum la un premiu academic, cred că tot astfel, nici cu acest al doilea volum nu poate să aibă nădejdea unei consfințiri. Și aici, e tot muncă grea și tot vechiul talent de înmănuncheară al datelor mitologice. Și acum, argumentările d-sale se pot primi *în întregime*, aproape toate. Interesant ar fi însă ca ele să rămâie. Pentru aceasta ar trebui o altă muncă și un alt talent, — o altă d-nă Voroncă, care să-i spună celei dintâi:

— «Da, dumneata ai dreptate de pildă, că jocurile la cei vechi, se făceau în cinstea zeilor spre a dobândi cele de lipsă, cum ar fi verdeața și florile, lucru pe care îl recunoști în chiuitura:

Dragu-mi i când mă învărt,
Că miroase-a flori de câmp ;
Dragu-mi-i cu cine joc
Că miroase-a busuioc !

Eu însă socotesc că flăcăul acela, vrea să spună că-i place să joace cu fata, al cărui cap e 'mpodobit cu flori și-al cărei sân miroase cu adevărat a busuioc, de oarece fata, în mintea ei de fată, pune 'n sân această floare».

S'ar putea răsturna una din aceste două păreri? Firește că nu. Mai mult; alături cu aceste două păreri se mai pot primi și altele în cea mai prietenoasă tovarășie, dacă fiecare va fi adusă cu sufletul curat.

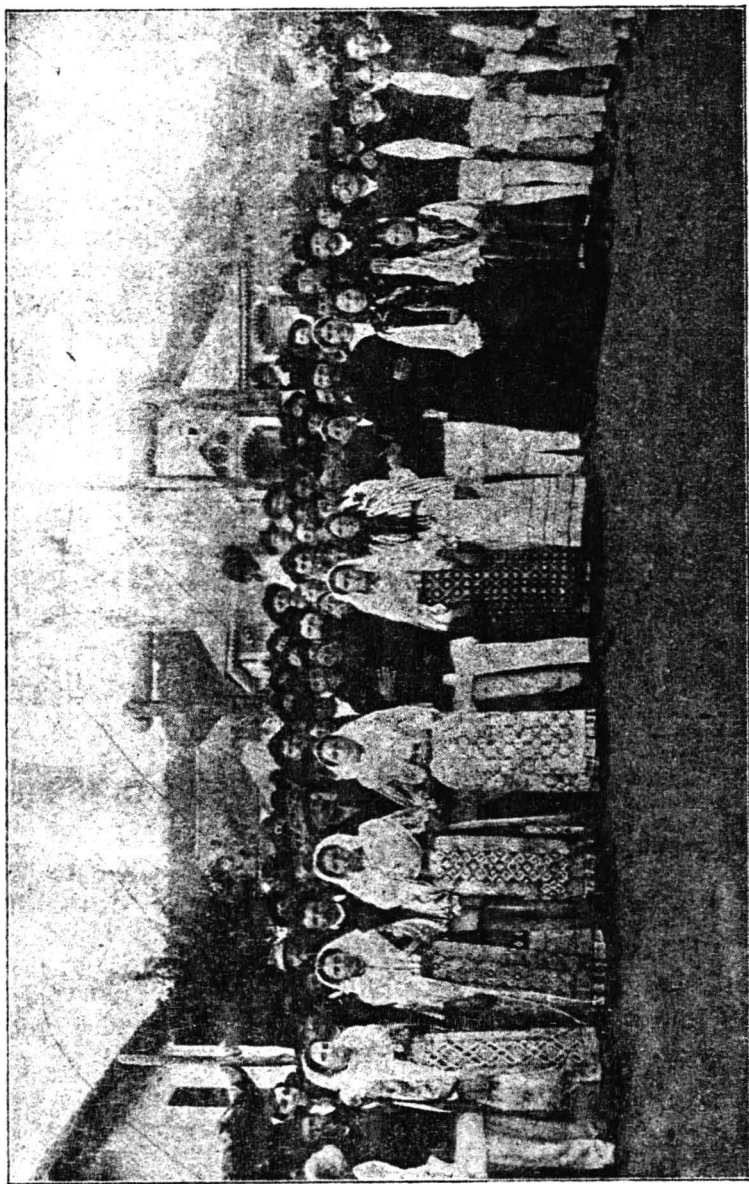
Iată pentru ce zic că despre cuprinsul acestei lucrări a d-nei Voronca, nu se poate face o dare de samă. Cartea însă se cetește cu mare folos. Atărnă în totul de cunoștințele pe cari cititorul le are despre sufletul poporului român, ca să rămâie la încheerile autoarei ori să treacă pe alături, fără supărare și fără priviri împunchioșate.

T. Pamfile.

DIN FIREA LEGILOR NOASTRE

La începutul organizării satelor noastre făcute pe la 1860, când s'au pus și primăriile la safe, cu întocmiri deosebite de cele ale trecutului, bieții locuitori se aflau de multe ori în încurcătură. Oa-

menilor le venia greu să se deprindă cu reformele noi și de multe ori se iviau întâmplări în comună cari puneau pe funcționari în mari nedumeriri, și aceasta cu atât mai mult cu cât și deslegările veniau

78.— Port în Muscel : Cooperatorii din Tăpoloveni.

mai greu nefiind înlesnirile de astăzi: telefon, telegraf, poștă etc. In legătură cu cele mai de sus, bătrânul Petre Huruinic din sa-

tul Gâlțești (com. Puești-Tutova) ne povestește de pe vremuri o întâmplare foarte hazlie; iată ce ne spune el:

«Cam prin anul 1864 va fi fost, veniseră cu legea nouă. Eu fusem ajutor de polițai a lui Ion Lupu din Valea Lupului și acum stăpânirea mă făcuse ajutor de primar în satul Gâlțești, având de primar pe colonelul Boteanu, proprietarul moșiei Ezerului (Puești-Tutova).

Intr'o zi, pe o vreme grea de iarnă, sunt vestit că în pădurea din marginea satului se găsește spânzurat un biet om din sat, care avea mintea cam sărită: își făcuse sama singur bietul om. Am dat de știre domnului colonel care mi-a dat poruncă să pun caraula să-l păzască până ne-o veni deslegarea dela isprăvnicie.

Cum era viforniță și ger amarnic, oamenilor din caraulă le era frică să stea noaptea în pădure și așa am hotărît noi că decăt să-l lăsăm pe răposat singur în pădure să-l mânânce fiarele, mai bine, când se înserează, să-l deslegăm din copac și să-l ducem sara în sat.

Așa am și făcut în toate sările: îl deslegam, îl puneam într'o sanie și-l duceam în sat, iar când se iviau zorile, îl puneam în sanie și-l duceam în pădure unde-l legam din nou și-l țineam spânzurat până se înopta.

Așa ne-am canonit cu cu el vre-o 8 zile până când a dat Dumnezeu și ne-a venit deslegarea cu poruncă să-l îngropăm».

V. C. Nicolau

UN FIZIOLOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Urmează alle 2 descrieri din fiziologul nostru¹.

C. N. Mateescu

Pentru Pelican

Acest pelican iaste pasăre zburătoare de Eghipt, foarte doriitoare și iubitoare de puii săi. Are acest obicei: Când merge pelicanul să să hrănească și să aducă demăncare puilor, ia piatră în piciorul cel drept și spre ce parte îl va trage și-l va atârna, acolo merge pentru hrană. Inșă uneori negăsind, să întoarce la puii lui și ei țipă și să vaetă cerșind mâncare.

Atuncea el, de milă, neputând suferi strigarea lor, îi izbeaște cu arăpile ca să înceteze de țipete; și fiind cruji, cu izbitura a-repitor îi omoară. Atuncea pelicanul viind și găsindu-i morți, de

¹ Vezi no. trecut p. 2-5.

mila lor și de durerea inimei ei, rumpe carnea din peptul ei și cu sângele ei cel cald stropeaște pre pui și așa iarăși îi înviează. Pentru aceasta și David prorocul aducând aminte de patima lui Hristos zice: *Asemănalu-m'am cu pelicanul de pustie.*

Așișderea și biserica cântă la un tropar în Sămbăta cea mare a patimilor zicând: *ca un pelican fiind rănit în coasta la, Cuvinle, pre fii lăi cei morji i-ai învieal picându-le înlăuntru' lor izvoarăle viefii.*

Pentru Leu

Leu' iaste împărat la toate ceale cu 4 picioare, precum iaste vulturul la toate ceale zburătoare.

Are pept mare și ghenunchi tari și picioare țapine. Căutătura lui iaste împărătească și groaznică. Păru' lui mare, gura lui largă coastele lui tari, coapsele lui groase, unghile lui mari, umbletu' lui arătăcios, gâtul lui gras și când să răpăde să prinză vre-o dihanie, nu-și pleacă capul, ci îl ține în sus ca un împărat nezmerit. Oasăle lui n'au găuri, nici măduvă ca a altor jivini. Mănăncă mult și bea puțin. Are și aceasta, că nici când iaste foarte flămând, poate să-l ție, nici când e de tot sătul ci numai când iaste nici sătul, nici flămând atuncea să înblânzeaște.

Insă în câtă vreme iaste tânăr, nu face strămbătate la nici o turmă de oi să mănânce vreuna. Nici bou dumesnic învățat nu mănăncă, căci poate devănează jiganiu sălbatece. Ci numai după ce îmbătrânește și nu poate vâna în locuri depărtate, atuncia merge și în turme de oi, și la boi, și la cai, și la alte dobitoace dumesnice și înblânzite. Iară când să bolnăveaște și vine spre moarte, o altă doftorie nu are, numai să mănânce maimuță. Căci când să bolnăveaște, răgnește și se strâng toate jivinele prinprejurul lui. Atuncea merge și maimuța și atunci el pe altă hiară nu va, numai pe maimuță o răpeaște și o mănăncă.

Iaste și această minunată la leu, că în calea ce merge el, de vei arunca foi de stejari, șade și nu mai poate fugi. Să teme însă de două lucruri: de va vedea foc aproape de el, au de va auzi glas de cocoși. Cu anevoie să găsească cuibul leului, căci totdeauna în pufietăți puiază.

Are și alt obicei: când umblă și merge spre cuibul lui, țaraște după el coada lui și să astupă urmele lui, ca să nu găsească semn de cărare unde merge. Când să mănăie, izbeaște coastele lui cu coada și când doarne, are ochii lor deschiși. Iară când va prinde vreun dobitoc mare și-l va mănca și să va sătură, ceialaltă carne ce-i rămâne o lasă supt umbră, apoi suflă cu gura lui și o lasă.

Și de aburul acela al suflării, nu îndrăznește nicio dihanie ca să o mănânce, ci numai șade păzită făcând să vie leu' iarăși flămând. Și dacă va găsi alt vânat pe mâine, atunci celălalt îl dă într'o lature, de-l mănâncă celelalte fiară. Dară de nu va găsi alt vânat, atuncea mănâncă cel de eri. Il prinde și pe el frigurile și cele 4 zile (*sic*) ca și pre om și această boală o are cu moarte.

In locul acela unde va să doarmă, tăraște coada și face o roață atâta de mare, cât o față de arie și acolo înlăuntru doarme și fiarale ceale sălbatice umblă pe afară de semnul acela, iară înlăuntru nu îndrăznesc să între. Iară de să va atinge de semn, îndată să deșteaptă leu' și le prinde. Nici o carne nu o mănâncă cu dulceață ca a cămillei, pentru aceasta în pustie pre acestea vănează mai mult.

Leoaica iaste mai tare decât leul și puiază de 5 ori în toată viața lor și dară întâiași dată face 5; a doa oară 4; a treia oară 3; iară a patra oară 2 și a cincea oară 1. Iaste leoaica îngreacăță luni 2 apoi face ca și cățeaua pui mici și orbi întâi și sug două luni și apoi invârsfindu-să, umblă singuri.

VRĂJI ȘI FARMECE

69. De dragoste.

Se descântă cu bosuioc luat de la băeșii ce umblă cu uratul de Sf. Vasile cu un cercel; se descântă de 9 ori în apă neîncepută.

S'a pornit Petrea Marți dimi-
Pe ochi negri s'a spălat [neață,
La icoane s'a închinat,
In straie s'a îmbrăcat,
La biserică o plecat;
La biserică când ajunge,
Ușile i se închidea,
Făcliele se stângea,
Icoanele cu dosul i se întorcea;
Petrea înapoi s'o întors,
Maicei Domnului s'o plâns.
Maica Domnului i-o zis:
—Nu te mișelă, nu te vâicăară,
In samă nu băgă,
Ci du-te la cutare

Și te-a descântă.

Ea de mâna dreapta te-a luă,
La fântâna lui Iordan te-a duce,
Pe butuc de aur te-a așeza,
Luna în spate și-a pune,
Soarele în pept și-a străluci,
Cu dragostele te-a îmbrobodi,
Cu busuioc te-a stropi,
La biserică înapoi te-i porni.
Când Petrea la biserică ajunge,
Ușile i se deschidea,
Făcliiile i se aprindea,
Norodul în brațe îl lua,
Și'n față-l sărută.

Vlăsinești-Dorohoiu.

Petru Gh. Savin

70.—Pe ursită.

Bună sara sfântă Miercuri
 Eu cu condeiu am scris:
 Ursitorul care s'a născut
 Maică-sa de la născut
 La învățătură l-a dat
 Învățătură a învățat.
 Când a venit la mine
 Din buzunar a scos o batistă
 [cu bomboane,
 Mi-a dat și-o portocală
 Am rupt-o, și din ea a eșit o
 [floare frumoasă.
 Și frumos a mai mirosit
 Gura mi-a umplut
 Așa bine mi-a părut
 Că frigările am înroșit, și la
 [mine a venit,
 Că nu l-am lăsat.
 Și la mine repede-mi veni
 Icoanele-l zugrăvi.
 Și l-a dus de l-a sfințit,
 Biserica a împodobit.
 Stelele au răsărit,
 De cu sară luceafărul a sfințit.
 Stelele au eșit,

Ursitorul n'a sosit.
 Casa pe dânsul se îngreua,
 El din casă a eșit.
 Ca o pasere a sburat,
 Și la mine a venit.
 Eu trei mătăanii am făcut fără
 [de cruci,
 Și la pernă când m'am dus
 [am adormit.
 Și ursitorul mi-a sosit
 Așa eu am adormit pe perna
 [mea
 Și când m'am trezit
 Și când când capul l-am săltat
 Ochii întrinsul am dat.

*Se spune Marji sara în spre
 Mercuri, și nu trebuie să-l ci-
 tească sau să-l scrie altul mai
 mare. Se pune sub cap de e
 scris iar de nu, se spune din
 gură și pune fata haine de
 bărbat sub cap, însă să nu
 facă cruce.*

Culeasă de sora mea Lența, Bursucani

N. I. Munteanu

71.—De Dragoste.

*Se unge fata care ți-e dragă cu miere și i să zice: cum nu
 poate lumea ședeă fără dulceață, așa să nu poată ea ședeă fără
 mine, nici un ceas, nici un minut, până n'a bea, n'a mânâncă, n'a..
 vorbi cu mine.*

72.—Cum se pune frigarea.

*Se pune frigarea în foc și se zice: cum arde focul, așa să ar-
 dă inima lui (ei), după mine.*

*Inloarce frigarea și o stânge într'o ceapă, într'o inimă de gă-
 ină sau de cocoș. După aceasta, barbatul care și-a părăsit fe-
 meia, vine înapoi la ea și o iubește.*

Auzite de la baba Ileana Stoica, Ghidigeni.

73.—Cum se pune cuțitul.

Dacă un barbat părăsește pe femeia lui, îi pune cuțitul: se

laie la un deget de-i picură trei picături de sânge pe scânura patului, apoi înfinge cutitul de trei ori (câte o dată în fiecare picăiură) zicând:

Cum se înfinge cuțitu în picătura de sânge, așa să se frigă inima în cutare.

După aceasta rupe cuțitul în ultima picătură de sânge și bărbatul moare pe loc.

Auzită de la Ion Tudor com Băzgărei-Romanați.

Al. Saint-Georges

POVEȘTI

54.--Mângâierea boierului.

Să zicem și noi c'a fost odată o poveste adevărată, în zilele mai ușoare ale bunicilor cu chica colilie de astăzi.

Așa, la curtea unui boier ca ori care altul de pe atunci, se pripășește de unde până unde un băiețel de Țigan, isteț și vioiu nevoie mare. Boierul când îl vede, și-a zis că Țigănușul acesta când o fi mai mare poate să-i aducă mult folos, mai ales dacă ar ști și o leacă de carte. Și nu stă mult la gânduri, și nici nu caută la fața lui cea arămie, ci-l dă la învățătură, ca să-i poată sluji cu ma multă ușurință când o fi mai mare: ca vataf, ca vichil, ca «gramatic»¹, dă și mai știu eu ce-i trebuie unui boier cu atâta amar de pământ, cu atâtea condiți și socoteli pe capul lui? Intru'un fel e mai bine de omul sărac, căci nici nu încuie ușile când se culcă, și nici capul nu i-l face nimeni călindar ca la moșierii și boerii cari n'au vreme nici să vorbească o vorbă cu tine.

Și cum vă supseiu, nu trecu multă vreme și Țiganul nostru trimes la învățătură, se înfoarce măi tată măi, un flăcăoan voinic și mândru, cu minte pricepută, ageră, credincios și cu drag pentru avutul celui care i-a purtat grija și-a avut milă de dânsul. Boierul nu adastă și-l pune la treabă, îi dă socoteli pe mână, îl trimite la târg cu bucatele, mă rog îl pune și priveghia în toate părțile. Dar nici ochiul lui nu ațipește cât îi-i fir, și numai așa prinde boierul drag de dânsul, în cât îi mai face și o simbrie bunișoară pe an, dar pe care i-o strânge el de-o parte ca să i-o deie când o fi și s'o însura și el ca toți oamenii.

Vremea trece repede bat-o focul, și n'așteaptă gândul omului; băiețelul nostru harnic, boierul priitor de bine, îi strânge o «somă»

¹ Contabil.

mare de bani. Când îi vede el grămăgioară, mai nu-i venia să-i deie, căci bietul Țigan nu luase nici un ban, având de toate la curtea boierului care acum stătea la îndoială apăsându-i greu pe suflet mulțimea de bani ce se cuvenia Țiganului.

Dar după cum vă spusei nici Țiganul nostru nu era prost, ci priceput și isteț, și cu dăruire multă de la Dumnezeu. Iată-i vine lui o potriveală, îi iese 'n cale o fată ce-i place și-i place și după puțintică sfătuire și hârjoană știută numai de ei, se hotărăsc să-și lege viața unul cu altul. Țiganul după cum avea tocmeala făcută cu boierul, se duce să-și ceară cuvenita, căci trebuia să facă nunta și toate celelalte trebuitoare pentru asta. Boierul mai icnește mai stă la gânduri și nu se îndura de bani. Iar la urmă când vede că nu poate s'o scoată cu vorba la capăt, îi spune :

Ce-ai să faci tu cu toți banii măi Țigane? Tu nu știi să-i păstrezi. Lasă-i mai bine la mine, căci la mine au să se înmulțească, pe când tu ai să-i izădești fără nici un spor; să-ți dau numai cât îți trebuie pentru nuntă.

— Cum, boierule, dar de când umblu eu prin treabă, crezi că n'am mai văzut ban în mână și n'am să știu să-l leg în pungă? Dar la asta se pricepe și unul mai prost ca mine.

— Bine, dacă știi, am să te încerc să vedem dacă-i adevărat ceia ce vorbești tu, căci nu pot să-ți dau o groază de bani pentru risipa ta.

Și iese cel boier cu Țiganul afară din casă. Când în tindă, dau de-o mână, și-l întreabă boierul pe Țigan:

— Ce-i asta măi Țigane?

— Ce să fie cucoane? O mână care trăiește pe lângă casa omului și-l apără de stricăciunea șoarecilor.

— Vezi că nu știi Țigane? Asta-i sgârâitoare mă, și-i arde o palmă, Țiganului pe nevinovate. Dar Țiganul zice:

— Bine, cucoane, fie, dar nu mă bate.

Mai merg ei prin curte și dau de sacaua cu apă. Și boierul zice:

— Dar asta ce-i, mă Țigane?

-- Asta-i sacaua cu care se aduce apă pentru spălat cămeșile, pentru udat florile.

Boierul îi ia vorba din gură și-i dă și-o palmă, zicându-i:

— Măi dobitocule, asta-i udeală măi, udeală, auzi tu?

— Bine cucoane, zice Țiganul și merg înainte.

Dar Boierul își aruncă ochii în sus și arătând la acoperemintul casei, întreabă pe Țigan:

— Dar acela ce-i, măi Țigane?

— Acoperemântul casei, cucoane, care împiedecă ploaia de a intra în casă, zăpada, vântul, colbul...

— Nu știi țigane, să-ți strângi banii, degeaba! Aista-i «coperiș» mă!

Mai merg ei prin curte și dau de șurile paielor de grâu, iar boierul îl întreabă:

— Dar astea ce mai sunt, țigane?

— Aeste-s paiele de la grâul treierat cucoane, și care slujește pe hrană la vite, de așternut și alte treburi.

— Nu știi țigane, nu! Asta-i pricopseală, măi prostule.

Și se întorc acasă. Când ajung pe la bucătărie, boierul dă cu ochii de focul care ardea cu flăcări și pâlpâia pârâind dedesubtul unui ceaur; și-l întreabă pe țigan ce-i acela?

Spuse bietul țigan ce l-a dus capul, că-i focul la care ne încălzim iarna și vara facem bucate la para lui și câte altele.

Dar boierul tot a lui o ține, și-i răspunde:

— Asta-i mângâiere, măi țigane, măi! Fugi să nu te văd, că nu ești bun nici de însurat dar de cum să mai păstrezi și bani în mâna ta.

Ce să mai facă bietul țigan, căci boierul nu ieșia el din apele lui așa de ușor și nu i se putea îndoi inima cu una cu două?— Se duse trist și cu capul în jos în odaia lui, și nu știa ce să facă căci vorbise cu fata și mai rămăsese doar nunta s'o ponească.

Numai, ce-i vine lui în gând? Prinde mâța, îi leagă de coadă o bucată de ață. La capătul cellalt al aței era legată o bucățică de iască aprinsă. Și apoi dă drumul mâței. Mâța când vede că-i atârnă ceva de coadă, începe să fugă tot mai tare parcă ar fi fost ajunsă de strechie. Speriată, unde să se ducă? Se urcă 'n pod, din pod fuge la grajdul cailor, iar de acolo în șurile cu paie. Dar pe unde trecea lăsa urme, căci de ce fugea iasca se aprindea mai tare. Nu trece mult și se trezesc slugile boierului cu o *palalae* mare de credeai că s'a deschis cerul, nu alta. Dar țiganul nostru care era cu pricina, fuge singur la boier și-i strigă tare:

— Cucoane, sai tare că sgârâietoarea o luat mângâierea 'n coadă și s'o urcat în coperiș și o fugit în pricopseală și dacă n'ai udeală, dai de jumuleală; sai cucoane!

A priceput boierul că nu era altuf vinovat de cât el și-o zis:

— Măi, câte zile-oi mai avea, nu mi-a mai trebui banul saracului, dar nici milă de țigan n'oi mai avea, căci m'o făcut de rușine în fața oamenilor.

Să fie oare adevărat?

Auzită de la ferarul Nicolae Pitaru din Iași.

Șt. Manole

55.—Purtarea Ciocârlanului năsd răvan.

Ci-că, odată, doi tineri se legară să se facă frați de cruce. Ca frați ca erau, să 'nțeleseră că tot ce va 'ncepe unu'să fie bun început și de celălalt: și ori ce va avea unu' să-i deie și celuilalt. Vreme îndelungată s'au împrumutat și s'au ajutat de minune în toate afacerile lor. Ori cine-i vedea cum trăesc, nu făcea alta, de cât să-i laude și să-i dea de pildă și la ceilalți de prin prejur. După o trecere de timp, tânărul cel mai mare logodește! Cel mai mic vine la dânsu' și-i spune:

— Ei, frate! știi cum ne-a fost învoială.

— O știu! destul de bine o știu. Ne-am prins frați de cruce... dar de de-aici nu pot să mă mai prind...

O răceală să iscase între frații cei doi. Cel mic voia să găsească și el un clenciu, dar nu știa cum. Intr'un rând se duce la arat. Pe ogor întâlnește un cuib de ciocârlan. Ciocârlanul cum îl vede pe băiet arând, îi iese înainte și-i zise:

— Nu-mi strica cuibul, că poate fi-oiu fi și eu vre-o-dată de ajutor, numai de mi-i chema numele meu. Băietul, cum auzi vorbele ciocârlanului, îi ocoli cuibul și-și cată de treabă înainte. Când se 'ntoarce acasă, nunta celui mai mare era încropită. Se gândește și se răsgândește mult și bine, băietul cel mai mic ce-i de făcut? De-odată, îi vine în minte vorbele ciocârlanului. Când și-a duce aminte de ciocârlan, îi vine prin minte, să se puie vornicel la nuntă. Și se pune. Se face nunta. Și la nuntă veni lume de peste lume, care mai de care mai gătită și mai înzorzonată. În timpul mesei celei mari—după obiceiul locului—pe când nuntașii mâncau la masă, glumiau, chefuliau iar lăutarii cântau, mirii trebuiau să steie în pod singuri. Vornicelul iar se gândește la ciocârlan. Cum se gândește îi vine să zică vorba «*jujai*». Atunci mirii, în pod, rămân ca de piatră. Masă se pregătise și nuntașii i-așteptau să vină, ca să se facă închinăciunile. Când colo... ei pace. Nuna cea mare se duce să-i cheme: dar când ajunge în pod, de ce vede, începe a se mira. Vornicul aude și zice: «*jujai*» se face și nuna ca o stâncă de piatră. Nuntașii, văzând că și nuna întârzie, pierdură răbdarea și se duc să vadă și ei din ce pricină i-atâta întârziere. Când văzură și ei atâtea *zăcuții*, își puseră mânele 'n cap nu alta. La urmă, se hotărăsc, ca a doua zi să se ducă la judecată și să afle pe cei ce veniseră cu farmece drăcești ca să strice cheful și inima cea bună la atâta lume. A doua zi pun pe fineri și pe nună în căruță și merg la judecată. Pe drum

se 'ntâlnesc cu un Turc, care se miră și el, văzând atâtea schiodenii. Vornicelul iar zice: «jujai». Turcul se preface în stâncă de piatră. Ajungând la judecată, judecătorul întinse mâna vornicului și-i zise: — «Tu ești de vină». — «Spune ce putere ai, de-ai făcut toate aceste fărdelegi! Vornicul iar zice: jujai». Judecătorul rămâne și el stâncă de piatră, legat pe scaunul care ședea. Ceilalți judecători, care erau de față, și-au închipuit, că numai vornicelul trebuie să aibă o putere atât de mare ascunsă, cu care i-a adus pe toți în așa hal. Unul dintre judecători îi zise vornicului:

— Ce vrei de la noi, numai să-i aduci iarăși cum au fost pe aceștia, ce-i vezi înaintea noastră?

Vornicul tace.

Judecătorului îi trece prin minte să-i juruiască vornicului o stamboală cu galbeni.

Atunci, vornu' zice: «jujai înapoi».

Cei de față se desfac și se prefăcură ca și mai înainte. Și iaca așa o păfiră toți, împreună cu fratele de cruce și judecătorul, cu vornicul învățat de ciocârlanul năsdrașan.

Auzită dela Maranda Busuioc Nemțșor-Vânătorii-Neamțului

A. Moisei.

55.—Un hoț.

A fost odată un om cu numele de Pavel. El era atât de hoț, încât, cine auzia de el se înspăimînta. Un boer auzind de Pavel, l-a chemat la el și i-a zis:

— Tu ești Pavăl, de cel care se înspăimîntă oamenii?

— Eu sunt.

— Pavele, dacă îmi vei fura și mie trăsura cu caii, să știi că-ți voi mai da și o căciulă cu galbeni.

Pavăl se bucură, făgăduindu-i boerului că va face treaba aceas-ta. Boerul băgă trăsura și caii într'un grajd și puse oameni mulți să păzească grajdul. Casa boierului era lângă o pădure. Pavel se duse de-și luă cam vre-o 50 oca de rachiu tare și se duse cu el în pădure de cu sară. Pe la mijlocul nopței începu să strige:

— Valeu! văleu! Mă mânâncă lupul!

Oamenii cari păziau trăsura și caii, au dat fuga la el să vadă ce-i. Ei nici nu se gândiau acum la trăsura și caii boerului, când au dat de butoiul cu rachiu al omului. Au fugărit pe Pavel și s'au pus cu toții pe băut. Rachiul, fiind tare, s'au îmbătat și au căzut jos. Pavel s'a dus frumos la grajd și a luat trăsura cu caii, și s'a dus de i-a vândut în târg. A doua zi s'a dus și a cerut la boer și căciula de galbeni. Boerul i-o defe dar îi mai zise:

— Dacă ești tu atât de vrednic, să-mi furi și nevasta mea.

— O voi face și pe aceasta, răspuse Pavel.

El își făcu două ciuboșele frumoase de aur și duse una peste noapte, la poarta boierului și se pune cu udul în ea; iar alta o pune ceva mai departe de curtea boierului, lângă un tufiș. El se bagă în tufiș. A doua zi, când eși cuoana boierului cu viziteul la plimbare, văzu ciuboșica la poartă. Cucoana zise:

— Ce lucru frumos, dar dacă e spurcată ce folos! și plecă înainte.

Când ajunge la cealaltă, cucoana a zis viziteului, să-i dea ciuboșica aceia și să dea fuga înapoi să i-o aducă și pe cealaltă. Când viziteul era aproape de cealaltă, de lângă curtea boierului, Pavel eși din tufiș, se sui în trăsură și plecă cu cucoana.

El se duse de o vându la niște draci, cu două baniși de galbeni. Când, văzu boierul, că Pavel i-a furat și cucoana, l-a chemat la el și l-a rugat, să facă ce-o face să-i dea cucoana înapoi. Pavel a spus că i-o va da, dar să-i dea: 90 care de lămâe, 9 preoți și 20 care de haine, că a vândut-o dracilor și nu poate să o ia înapoi, de cât cu acestea.

Boerul îi dote tot ce a cerut Pavel, și el plecă să aducă cucoana. Însă în loc să se ducă la draci, să ceară cucoana, el se duse de vându și cele 90 care de lămâe și hainele în târg și pe urmă plecă de vându și preoții la draci cu 3 baniși galbeni toți.

Boerul și azi poate așteaptă pe Pavel, să-i aducă cucoana; dar Pavel s'a dus cu banii în altă țară și azi îi bogat de pe urma acelui boer,

Bănică S. Gâscă.

Zorleni-Tutova

G A C I T O R I

611.—*Lumina.*

Când e'n treabă tot răzbate
Ca un clopot în cetate;
Inchisă ca 'ntre capace
Tot ce face și desface.

De la Mihai A. Ioan.

612.—*Mărtanul.*

Am un târnăcop
Ce șade la foc.

De la Popescu A. Constantin.

613.—*Măgarul.*

Ce e'n toate isprăvit

Ș'apoi e nepotrivit.

314.—*Oala la foc.*

Cinci în brânci, neagra 'nainte,
țufuruș pe urmă.

De la Stătescu I. Tudur.

615.—*Pânea.*

Am o găină, cu creasta de făină.

De la Condou Nicolae.

616.—*Plugul.*

Mă suii în deal în cucă,

Mă uitai în vale'n luncă,

Să văz calul;
Și nu văzui calul,
Dar văzui vântul
Răsturnând pământul.

617.—*Părul.*

Ce pădure e fără uscătură ?
De la Popescu A. C-tin,

618.—*Parii gardului.*

Hop, hop,
Surcele îngrop.

619.—*Strachina și lingurile.*

Am o groapă și s'aruncă toate
ciorile'n ea.

De la Mihalcea N. Ilie.

520.—*Soba.*

Am o mătușă bătrână, bătrână,
Toți cari vin, o ia în brațe.

Dala Iamandi M. Ristea.

621.—Am o fată buboasă.

Cine intră'n casă o ia'n brațe.
De la Toader I. Floarea.

622.—*Sulul cu pânză.*

Bete peste bete
O mie 'ncheiete.

623.—*Scoica.*

Sus cer, jos cer
La mijloc carne de miel.

De la Minune D. Ioan.

624.—*Soarele și luna.*

Doi bulgări de aur,
Joacă pe pelișă de taur.

De la Stătescu I. Tudor.

625.—*Tigaia când e'ncinsă
la foc.*

Am o cățalușă : când o iau de
coadă, mârâie la mine.

De la Dincă C. Ilie.

626.—*Mălaiul și jăst.*

Am un bou mare,
Care d'abia are loc în coșare.

627.—*Țițele vacii.*

Am patru nuiele'n pădure
Nu le ninge, nu le plouă.

628.—*Ziua și noaptea.*

Am o găscă c'o pană albă și
cu una neagră;
Cu pana albă răspândește bo-
bocii, iar cu cea neagră-i a-
dună.

629.—*Cântarul.*

Am o mătă găgăușă,
Și din coadă : hăp, tăicușă
Ștefănești-Vâlcea. **Ion P. Popescu**

630.—*Cârligul de Iras pae.*

Am un cal, șade toată ziua cu
nasu'n fân, și nu se satură.

631.—*Vioara.*

Intr'o scorbura uscată,
Țipă o căfea turbată.

632.—*Ridichea.*

Albu-i, caș nu-i,
Înfringi în sare,
Oase n'are.
Țigănești-Tutova. **P. Marinică**

633.—*Banișă.*

Țândărica bradului,
Curva satului ?

634.—*Schișele.*

Am douăsprezece surori,
La un loc toate legate de sub-
țiori ?

635.—*Miezii de nucă.*

Am patru frați într'un cojoc,

Toți grămădiți la mijoc.

637.—*Scara.*

Două lemne hondrobele,
Ș'un braț de surcele.

638.—*Genele, focul și zăvo-
rul ușei.*

Hai babă să ne culcăm,
Floci cu floci s'amestecăm,
Pe roșa s'o învălim
Și crestata s'o bągăm.

639.—*Cofele.*

Am două vaci sparte,
Le duc de coadă la apă.

640.—*Lingura.*

Am un cal:
Când îl suiu la deal îi sătul,
Când îl scobor de vale-i flă-
mând.

641.—*Viața (calea vieții).*

Cât îi de aici până pe lumea
cealaltă?

642.—*Sfredelul.*

Am un bou,
Face său.

643.—*Albina.*

Am o văcuță starpă,
De la care mulg dulceață.

644.—*Mierea.*

Ce-i mai dulce pentru gură.
Și-i strâns cu-alergătură?
Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomeiu

645.—*Focul.*

Am o găscă,
Unde cighilește
Iarba nu mai crește.

646.—*Mâna în mănuașă.*

Ce bați netedu' în flocos?

647.—*Cântarul.*

Mațele țiganului
In vârful goldanului.

648.—*Ciubotele.*

Am două putinele,
Toată ziua 's pline,
Iar sara 's deșerte.

649.—*Sfredelul.*

Am un purcel
Cu... de fier.

650.—*Clampa de la ușa.*

M'am dus la fine
Ș'am prins pe mă-ta de buric,
Ș'o făcut: cirip, cirip!

651.—*Luna.*

Petrică de aur,
Joacă pe pele de taur.

652.—Dă în peatră, nu se

[strică

Dă în apă, se despică.

653.—*Coasa.*

Am o cățelușă neagră,
Ce tot câmpul aleargă,
Iar de carare când dă,
Pe loc stă.

754.—*Pepenele.*

Il vâri tare și uscat,
Il scoți moale și udat,
Iar din nas îi curge zamă.

N. V. Hânțescu

655.—*Scroafa cu porcei.*

Butea geme și băeții trag.

C. Atanasiu

POVESTIRI ȘI LEGENDE

282.—Ursita.

O jupâneasă ținea de suflet o fată. Intr'o vreme, când a socotit ea că fata e bună de măritat, a întrebat-o dacă știe vr'o babă care face pe ursită, s'o aducă acasă ca să-i descânte și așa să afle soarta. Fata a ascultat-o și s'a dus la babă care spre marea mirare i-a spus, că dacă îi va face pe ursită, va muri jupâneasa și pe ea are s'o iee jupânul.

S'a dus acasă și a spus vestea jupânesei care n'a crezut pe fată, ci i-a spus să aducă pe babă ca să-i facă să se mărite. Baba n'a voit să vie știind ce are să se întâmple; dar văzând rugămințile fetei, i-a făcut pe ursita. A luat patru pene de lemn și a început a descânta bătându-le în trunchiul de tăet lemne, închipuind trunchiul ca chip de femeie și că bate penele; în cap, în piept, în spate, și când a zis: «în inimă», a și murit jupâneasa.

Așa ne-având încotro jupânul, a luat pe fată.

Boroaia-Suceava.

V. Popescu

283.—Cățeli lui „Sâm-Pietru”¹.

Amu, când o fi fost atunci... ci-că, cum sta Dumnezeu de „taifas cu Sâm-Pietru” privind la un câine ce se gudură pe lângă ei, Sâm-Pietru, ca mai limbut, s'apucă să mai lungească vorba. Pentru ce? Treaba lui!

— He! Petre! zice blând Domnul, văd că-ți place să le cam știi pe toate și mai ales ce fac eu. Vei înțelege-o și p'asta la rândul ei. Cu toate că asta n'ar cam trebui, dar fiind că tu porți cheile raiului trebuie să cunoști și bune și rele, ca să știi pe cine bagi în el! Iacă îți spun și p'asta! Ai văzut Petre că nefrate-meu ăla...

— Adică, Doamne, vrei să zici dracul?

— Cam așa Petre! Ziceam că nefrate-meu ăla, mi-o făcu cât de bună cu Adam și Eva, că ajunsei să-i gonesc din raiu. Ca să trăiască și ei mai ușor, le-am dat oile, căci de, îmi pare rău de ei. Dar ce să-i faci? Au greșit, s'a sfârșit!

— Bine, Doamne, asta o știu, da ce-i cu câinele?

¹ Sâm Pietru este în credința poporului de pe aici, că este alt sfânt Petre—nu al lui Christos, apostol—ci e un sfânt al lui Dumnezeu, fiind făcut la începutul lumii. Se serbează la 17 Ianuarie și poartă numele de Sâm Pietru de iarnă. Atunci nu trebuie a drăcii lupii că e rău de pagubă.

— Ei, aşteaptă Petre, că ți-oi spune, nu te grăbi; toate-s la rândul lor. I-am dat lui Adam cele oişe, însă dracul nu se lasă nici acum de căra lui, şi... ca să-i facă rău, se căsneşte de-o săptămână ca să facă lupul, care o să mânânce oile. Vezi, de aceia am făcut câmile, ca...

— Ei, da, acum pricep, Doamne; dar sunt sigur că tu iar o să-l ajuşi, dând viaţa la ce face el !

Apoi, cum zici Petre, așa o să fie, dar ai să vezi că nici de lup n'are parte ! Ba chiar o să i se înfunde şi are să-i piară pof-ta de a se mai potrivi cu mine !

În vremea asta, dracul lucră de zor la lup, de curgeau năduşelile droaie de pe el. Şi cum se scârpina cu gherușele—că începuse să-l mânânce pielea de atâta năduşală—i se rup trei fire de păr, iar el ca să nu piardă cea bunătațe, le lipește drept în fruntea lupului. Ş'acei peri, ci-că-s verzi.

Când să zică: na că-i bună, lupul la porunca dracului nici c'a mișcat. Ași! ce să miște ? Pământul ? Ți-ai găsit una ca asta ! Şi la porunca cui ? A împelițatului ? Ferit-a sfântul ! Atunci „Ucigă-l crucea şi tămâia“ cu coada între picioarea *lipa* la Dumnezeu să-l roage, să-i mai ajute... „barim la asta“. Da' Dumnezău :

— Bine, îți fac şi pe asta, însă mă tem, că iar o să-ți pară rău ca după capră. Mai bine du-te tu, zi-i să învieze, că înviază; ai să vezi.

Pleacă dracul înapoi însă de răutăcios ce era, mai ales văzând cât e de neputincios, zice lupului.

— Sai, lupule, de mânâncă pe Dumnezeu ! Lupul nici atâția ! „Ci, sai odată lupule şi mânâncă pe Dum...!“

Dar nici c'apucă să sfârșească vorba, că lupul... țâșt ! pe dracu, să-l apuce, să-l îmbuce. Dracul văzând primejdia *huluștiuc* ! în baltă, scăpând cu faţă curată.

De atunci, ci-că, dracul umblă cu mare sfială pe pământ, căci unde l-o întâlni lupul, vai de pielea lui, acolo îl face ciopăși. Se mai zice, că lupul de aceia este așa de fioros de ți se face părul măciucă în cap, când îl vezi, ci-că unde are peri de drac pe el. Pe care l-a văzut lupul, aceluia îi piere glasul, de nu poate să-i dea chiot, iar o săptămână în urmă vorbește tot răgușit iar oamenii răi la suflet, ci-că au peri de lup pe ei.

În vremea asta, Dumnezeu cu sfântul Petre se prăpădiau de răs.

— Ei, văzuși Petre ?

— Văzui, Doamne ! Mari sunt minunile tale ?

— Mari, mari ! da ai să mai vezi ș'alte, și ca să nu uit, iacă-ți

dăruiesc lupul ție. Tu ai să-i porți de grijă. Pe sfântul Petre îl și trecuse o leacă de sudori, când mai auzi de una ca asta.

— Ei, lasă Petre, nu-ți fie frică, că n'are să-ți facă nici un rău. Cu tine o să fie blând ca și cânila ăsta. Lupul este cățelușul tău.

De-atunci și până azi și cât o fi pământul, lupii ascultă de poruncile lui Săm-Pietru. Ș'a orânduie «Săm-Pietru» ca la o zi anu mită «Săm-Pietru de iarnă» (16 sau 17 Ianuarie) să se strângă toți lupii la un loc, ca să primească poruncile pentru tot anul. Și dacă se strâng la urlătoare, adică la sfat—o răspântie de drum într'o pădure—vine și sfântul Petre cu o carte mare, în care a trecut pe toți oamenii ce s'au dat în partea dracului—prin faptele lor, și orânduiește fie-cărui lup de unde și cât are să mănânce un an de zile, dar numai de la cei „dați dracului”; de la ceilalți oameni nici cât negru sub unghie, ferita sfântul. După ce lupii au mâncat tot ce le-a dat sfântul Petre, apoi mănâncă și pe dracul de-l prind.

Dacă-i omul bun la Dumnezeu, ne întrecut în cartea cea cu răi a sfântului, apoi poate să treacă și prin 20 de lupi, fie chiar în mijlocul iernii, căci n'are să i se întâmple nimic, iar dacă-i de cel cu musca pe căciulă, s'a isprăvit cu el. Nici în gaură de șarpe nu scapă. De, așa-i porunca sfântului.

Auzită de la bunicul meu după tată în Zăicoiu-Dolj.

I. Brătulescu

284.—Carul mic și carul mare.

Acu, dac'a văzut dracul că Dumnezeu a făcut tot ce este pe pământ cu atâta chibzuială și meșteșug, ca să nu fie nici el mai pe jos, s'a apucat într'o bună zi de lucru. Și a lucrat azi, mâni, poimâne până ce-o gătit lucrul. Da' el vezi că n'avea ca Dumnezeu scaun la cap și de aceia nici n'a eșit la un sfârșit bun. Făcuse două care: unul mai mic și altul mai mare și le lucruse într'o casă ca să nu-l vadă nimeni. După ce le-a încheiat frumos, a vrut să le scoată afară; ușa era însă mai strâmtă și a început atunci încornoratul a întinde de proșape de i se făcuse ochii în cap cât bicele. Era să dărâme casa și să rupă osiile carelor când iaca și Dumnezeu lângă el:

— Ei măi dracule da' de ce te muncești aici degeaba?

— Dacă nu le pot scoate, ce-am să fac?

— Dacă mi le dai mie, eu ți le scot afară.

— Ți le dau!

Dar în gândul lui: numai să le văd afară c'apoi știu eu ce-oiu face!

Și a prins Dumnezeu a desface și a scoate afară: carâmbii, o-siile, inimile, roatele.

După ce le-a scos afară, apoi le-a încheiat la loc. Da' dracul plesnia de ciudă și nici una nici două «haț» de coșurile carelor și „juști” în fundul pământului. Dumnezeu a apucat atunci de roate și cu ele a rămas. Acu, ca să-i tae pofta dracului de-a le mai lua și pe acestea, le puse pe cer în chip de stele. Când e cerul limpede le vedem. Și se zice că pe sfântul Ilie l-a pus păzitor. Când a îndrăsnii cumva dracul, să-l pocnească cu săgeata trăsnetul în cap.

Covasna-Fălcu.

Gh. Polcovnicu

O SAMA DE CUVINTE

2425—2480

Să dă de-a vândălacu = de-a tumba, de-a rostogolu' — *de-a hur-dubecele*.

Stă jujurug = drept în picioare.

Țugui = ascuțit — ca țuguiat. — Fă stogu' cu țugui — ori țuguiat să nu-l strice ploaia.

Cirilenie = poveste — ori șiretenie, poveste glumeață.

Țișpoacă = lapte subțire acru.

Sacaluș = o bucată groasă de ceva.

Hâmpălăi = se zic celor ce le plac drumurile.

Cochirli = a năcăji.

A bitirisi = a se pregăti de gală.

A cojăpâni = a se urca mai sus de cum e.

Strânge totoloj = ghem.

Am dat într'o delă = am dat într'o pacoste, într'o boacăna — într'un pacat.

Umbă — Irălalela = fără nici-un capăt — haimana.

Duralie — duralijă = se zice unei femei rotofee și voinice.

Ooa, subst. = se zice uni bătrân cu barba mare și albă.

Jud. Neamț

A. Moisei

Poșcolit = uscat cu sbârcituri (o piele, un fruct, omul când se sbârcește de bătrân și este slab: *poașcă bătrână*).

Potoloșchijă = babă mărunțică și zorlie, *îndemânelnică*

A povârți = a înfășura o funie (sau sfoară) pe un lemn.

Când or povârți pă zece (ani)

Peste zece nu mai trece,

Să-ți stea 'n piept inima rece.

A prevălui=a fixa valoarea,

A prepinge= a socoti o parte de ceva într'alt loc. S. e: 5 lei s'au prepins de la mine la el. Alt exemplu: S'a prepins de la fiecare lot câte un stânjen, ca să iasă și pentru Stan Tăgârță 10 pogoane.

Pricăl=căldură sufocante, zăduf îngrozitor.

Pricaz=sâmburele neînțelegerii. s. e. ai, să spargem odată pricazu – ai să punem capăt neînțelegerii.

A prijini=a susține.

Prijanie=susținere, liman.

A primi=cu înțelesul de a se muta mai la dreapta sau la stân-

A pristini=a tolera.

Răbunil=un pepene galben crăpat de copt ce este. O pâine se răbunește, când ese umflată și fragedă (a fost coaptă cum trebuie).

A-și răci (gura)=a vorbi. D. p. Nu-ți mai răci gura degeaba.

A răpi=cu înțelesul de a tuși (tusă ștrașnică).

Răsflocit=răzgâit, copilul nestăpânit, necertat, care nu știe de frica sau de respectul părintesc, din cauza iubirii nejudicate a părinților lui.

A se răsfloci=a se răzgâia, a-și permite nesupunere și necuviință prea desfăcut.

Rășghinal, Rășghini picioarele, când le depărturi -- cât poți -- unul de altul.

Răspas=cât te odihnești la o muncă. s. e: la mai lăsați sapele alea și veniți s'aprimem ținările, cât om face și noi nițel răspas.

Rătutul=cu mintea zăpăcită, nu-și dă sama un moment, de nimic.

Răvăci=a împrăștia.

Rălăcan=insulă mică de tot.

Ropină=râpă.

Roitoman=bine făcut. S. e. un roitoman de copil.

Principele-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

Poscolniță=ceace rămâne de la treeratul grâului; grâu amestecat cu pleavă, neghină, țărână, ș. a.

A docăni=a bate capul cuiva, a stărni ca să se ia după învățul tău.

Pandalii=năvârlii= cineva sărit din doagele lui: să te ferească Dumnezeu să te apuci cu unul care i-au venit pandaliile (năvârlile), căci apoi ți-ai găsit beleaua, el nu știe de glumă.

Așa le zice celor care au arțag ori pârțag; de ei să te ferești

întotdeauna, să-i ocolești.

Neteteu=feteleu=cam prostănac; câtă neteteu! și de geaba, că 'n tobă nu prea are nimic; a crescut așa 'n voia soartii, fără a se fi îngrijit prea mult cineva de el.

Lamură=ceva care nu e curat, ales de sămânță.

A litrosi=a prăpădi, a distruge totul: măi, măi. au intrat porcii lui cutare 'n grădină și mi-au litrosit tot ce-am avut!

Rălulit=zăpăcit.

Haiște=alandala, amestecat; ce om mai e și ăsta! uită-te'n curtea lui dacă vezi ceva așezat la locul lui, toate sânt haiște, stricate.

A vrășuli=a căută ceva la repezeală și a nu mai așeză lucrurile cum au fost înainte, lăsându-le vrășulite.

Voicești-Vâlcea.

Ioan N. Popescu

Mărineni din No. 10 an. VI, nu există în Zăicoiu.

Prin „fierăe” se înțelege exclusiv ocaua lui Cuza, și iată de ce: Înainte de Cuza, ca măsură pentru băuturi se întrebuița—în Zăicoiu—ocaua lui Știrbei, însă făcută de lemn, în capacitate de 1½ litri și 3 litri purtând numele de „bârdac” mare și mic. După asta își făcuse și unu Audreana o ocă mai mare ca bârdacul mare (chestie de potlogărie) cine o fi fost ăla. De atunci să păstrează bine înțeles printre sugători și următoarea zicală:

«Când domnia Știrbei, bei și iar mai bei; veni Cuza, ne uscă buza; iar sub Carol, rămaserăm cu ca capul gol».

Adică litrul e mai mic și mai scump. Ocaua lui Cuza era făcută din fier, spre deosebire de bârdac, care era din lemn și de aceea îi zicea «fierăe». Asta în acea regiune.

Posed atât bârdacul mare și mic cât și «fierăele» rămase de la bunicul meu.

Podari-Dolj.

I. Brătulescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1771.—*Pe ce timp umblă strigoi.* Din Siret ni se spune: Strigoi pe cât trăesc, au de două ori pe an al lor, ca să iasă și să-și facă trebile: De la sfântul Andrei pân la Treisfetitele și de la sfântul Gheorghe pân la Sânziene. Ei umblă de cu sară pân la miezul nopței: trupul rămâne iar sufletul se duce să-și facă birul său. Se bat cu melițele la răspântii, țipă, joacă, fac nebunii, fac pozne, fac rele. Oamenii atunci fac crucițe de păcură pe

ușa grajdului și câte 4 crucițe de usturoi pe la ferești și să mănânce usturoi, că nu le poate face nici lor, nici la vite nimic.

Când mor, 7 ani umblă pe pământ, dar n'au nici o putere asupra omului. Iar dacă li se pune un fir de usturoi și un cui sub limbă, afunci nu se mai pot scula. Sunt însă barbași strigoi, cari după ce mor vin la femeile lor. Alții vin noaptea de meșteresc pe la gospodăria lor, taie lemne, adapă vitele. Un unгур strigoi — spune d-na Veronica Marachevici — era în Hladic-Falva că nici preoții cu toate sfeștaniile nu l-au putut departa.

Povestea strigoiului ce venia la femeie, se spune în toate părțile. Ba și despre o femeie ce venia la copii și barbatul ei, mi s'a spus de cătră Marghioala Corălița din Camena.

Tot în Siret se spune că strigoii încep a eși de la sfânta Ecaterina sau de la sfântul Andrei.

Elena Braha din Mihalcea, venită aici din Popeca, spune că strigoaicele umblă de 4 ori pe an. Incep de pe la sfântul Dumitru, sfântul Andrei și umblă pân în săptămâna Crăciunului. Apoi iar încep în Sâmbăta cea întâi a postului mare și țin toata luna lui Martie. Pe urmă umblă de sfântul Gheorghe și de Duminica mare, în luna lui Mai. Seriele lor însă cele mai însemnate, sunt cele din Sâmbăta lui sfântul Toader, în săptămâna cea mare. Acele-acele mai rele. Atunci nici afară sara să nu ieși, nici apă să nu aduci după ce apune soarele, că cum asfințește, ele încep a umbla. Atunci se întâlnesc la un loc cu moroii, cu vârcolacii, și pun la cale trebile ce au să facă peste an, care pe cine au să omoare și altele. Se adună la hotare, pe unde-s îngropați moroii, că ei sunt sub mâna lor.

În Mihalcea e credință că strigoii numai pân la Bobotează umblă. Atunci când preotul strigă chiraleisa! toate răutățile: lupi, strigoi, draci, toate pier și e anul curat iar până la sfântul Andrei. De la Maria Struț.

În Roșă se spune că strigoaicele încep a umbla de sfântul Andrei și să risipesc la sfântul Gheorghe, iar de atunci nu mai au putere, căci încep a crește florile, busuiocul, adică mana lui Dumnezeu.

Elena N. Voronca

1772.—Vineri în săptămâna patimilor obișnuiau cei vechi și chiar azi unii bătrâni să nu mănânce nimic. Mie-mi spune mama că așa făcea bunicu; Dumnezeu să-l ierte—în totdeauna—ce credință tare era atunci!

1773.—În ziua de Paști—dimineața,—ne spălăm cu un ou roș și cu un franc (argint) în cană. Banul se zice că închipuește banii cu cari Iuda a vândut pe Hristos, iar oul cel roș, sângele lui Hristos, care s'a vărsat pe cruce

1774.—În Vinerea mare, toți oamenii cu copii de mână se duc îmbrăcați cu strae curate la biserică ca să treacă pe sub sfântul aer. Tot acum se aduc și fel de fel de flori; sau cântă băeții prohodul.

1775.—Cine moare în săptămâna luminată, dar mai cu samă în zilele Paștilor, zice că se duce în raiu.

1775.—În proorul lui sfântu Gheorghe se pun crângi de răchită pe la poartă, pe la ferești, peste tot.

1776.—La Florii se duc stâlپări la Biserică,—*motocei*—de răchită (salcie 'nflorită).

1777.—În ziua de Paști se ciocnesc ouă roșii. Mâncăm cărnită de miel cu cozonac. Copii mari se *zbânju*esc la scrânciob. Flăcării dau fetele în scrânciob, cinstind. A doua-zi de Paști se duc mai cu samă finii cu pască la nași. Se ia de obicei o pască, câte-va ouă roșii, o portocală, o oacă de vin și merg la nașu, unde-i pun la masă cu cozonac și slănină, feliuțe chiparate și ouă roșii. După ce stau la masă-i întoarce și nașa finii o pască și două-trei ouă roșii și pleacă. La Paști toți is înoiți, din cap până'n picioare.

1778.—În ziua de sfântu' Gheorghe se obișnuște prin unele părți mai cu seamă în județul Iași, să se bată cu urzică.

1779.—La *arminden* 1 Mai, ospătăm undeva într'o livadă, pe iarbă verde. Cu cozonac, *cu dobă* de la Crăciun, cu una alta, mai niște vin, pelin și treaba se face.

Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomei

1780.—Când vezi un mânz întâi primăvara, să te dai de trei ori peste cap și să zici: când a mânca mânzu pe lup atunci să mă doae pe mine mijlocu.

1781.—De vezi șarpe întâi primăvara, e bine în ziua de Alexă, să-l *îmbeji* de cap, da' să nu-l omări de tot, așa că numai să nu te muște, să te desbraci de strae și să te încingi cu el peste mijloc, după aceea să-l iei și să-l îngropi într'o bortă și cu el să pul trei *căjăi* de usturoi și să zici: când a mânca șarpele usturoiu atunci să mă doae pe mine mijlocul.

1782.—Când te ia durerea de mijloc să te duci la trunchi unde tai lemne, să te pui cu mijlocul pe trunchi, adică cu fața 'n sus și să zici: când a 'nfrunzi acest trunchi, atunci să mă doae pe mine mijlocu

1783.—Iai mămăligă caldă, te duci afară și te uiți pe fereastră'n casă, lipește mămăliga pe buboi, iar unu' din casă te 'ntreabă: cine-i afară? eu (cutare)! da ce faci,—am făcut un buboiu,—ptui, amu să spargă, zici așa până de trei ori.

1784.—Să mai descântă: ptiu, pliu, un buboi să se facă, ș'o sută să spargă. Dar tot cu mămăligă caldă.

1785.—Când ai puștea pe limbă, zici cătră unul din casă: am făcut o puștea pe limbă; când? amu; ptiu amu să peie. Așa până de trei ori.

1786.—Când te bate casa.(?) să te scoli iute de unde ești culcaț, să te duci la pragu' casii și să te trănțești de trei ori cu șezutul de prag.

1786.—Când îți moare cineva în casă, să pui în fereastră un pahar cu apă și o bucățică de pâne, pentru că sufletul mortului are nevoie de apă și de pâne. Pânea o duce sufletul înaintea lui Dumnezeu, ca semn de bunătate și apa ca semn de curățenie.

Vatra-Dornei, Bucovina.

Teofil Bizom

C Â N T E C E

1492.—*Foaie verde de măr*
(dulce,
Când m'oi porni și m'oi duce,
Nici cu trenul nu m'ajunge,
Numai neica cu gurița
Și puicuța cu rochița,
Cu rochița roșioară,
Cu foc de la inimioară.

1493.—*Foaie verde măr mustos*
De la noi pe vale'n jos,
Crește iarbă și răgoz,
Crește-un trandafir frumos.
Eu mă plec să iau o floare,
El zice că-i dau amare.
Eu mă plec să-l amiros,
El zice că nu-i frumos.
Trece neica'n sus și'n jos
Și trece cam mânios.
Ce să-i fac să-l dezământii

Să-i pui slânga căpătâi
Și cu dreapta să-l mângâi.

1494.—*Șapte sate, șapte-a-*
mante,
Toate cu nume schimbale.
Una-i Lina și Catrina
Țaja și cu Iozefina.
Și mai am una Ioana,
Care scoate puii Ioamna,
Scoate unul, scoate doi
Și i-azvârle pe-amândoi.
Și mai am una'n Dolhești,
Cu perciunii jidovești.

1495.—*Femeea care iubește,*
Spală noaptea și cărpește.
Dimineața, când se scoală,
Iea vre-o doi-trei bobi în poală
Și iese pe prisp' afară
Și strigă pui, pui, pui, pui!

*Ca s'audă dumnealui.
Când bărbatu-i la chirie
Duce-s'ar să nu mai vie.
Vie boii și proșapul,
Bărbatul să-și rupă capul.
Când bărbatu-i pe la coasă,
Femeea își pune masa;
Când bărbatu-i pe la poartă,
Femeea în tindă moartă.*

--Femeie la ce-ai murit?

—Tu, drace, la ce-ai venit?

Jud. Roman **Națalie Pricop**

1496.—*Marișo, din Slatina,
Mulți bani face gura ta.
—Face, neică, mii de lei,
Dar tu nu vrei să mă iei.*

1497.—*Foaie verde ismă creajă
Duminică dimineață,
M'a trimis sergentu'n piață,
Să cumpăr ceva dulceajă.*

*—Ș'allă verde mărăraș,
Ducându-mă la oraș,
Mă'ntâlnii c'un căprăraș.
Căprărașu' mă 'ntreba:
—Nu-mi văzui ibovnica?*

*—Ba o văzui la cișmea.
Scotea apă și plângea
Și din gură blestema:
—Puiule, să te usuci,
Ca pânea care-o mânânci
Și ca vinul care-l bei,
Că mi-ai zis c'ai să mă iei
Și tu, hojule, nu vrei.
M'ai purtat din gară'n gară,
Pân' m'ai scos din sal afară.*

Larga-Bacău **C. Gh. Vartolomei**

1498.—*Foileană mărăcine
S'a dus puica de la mine.*

*Mi-a trimis puica scrisoare,
Să-i trimet și eu o floare.
S'o trimet pe sfântul soare,
Sfântul soare
Arde tare.*

*S'o trimet pe sfânta lună;
Sfânta lună-i răcoroasă,
Duce floarea mai frumoasă.*

1499. *Frunză verde trei zmicele
De când te-ai dus, băiețele,
N'am mai pus la gât mărgel
Nici în degete inele,
Nici în găță floricele.
Și-am pus în sân siminoc,
C'am văzut că n'am noroc.
Casa-mi pare de urzică,
Când bate vântul, mi-o strică
Vântul bate vâlurele,
Pe de-asupra casei mele
Și-mi aduce dor și jele.*

1500.—*Foaie verde sălcioară,
Câte pasări sunt de zboară,
Toate zic: bade te nsoară.
Numa-un pui de rândunea,
Ciripia și zice-așa:
—Nici-o poamă nu-i amară,
Ca soțul de-a doua oară.*

De la M. Vasiliu, Humulești-Neamț

C. Atanasiu

1501.—*Du-mă, Doamne, și mă
Unde-i holerca pe masă ălasă
Și nevestica frumoasă
Și bărbatu' dus de-acasă.
Du-mă, Doamne și mă pune,
Unde-i holerca de prune
Și bărbatul dus pe lume,
Să nu-i mai auz de nume.*

1502.—*Frunză verde de pe
Spovedește-te nevastă [coastă
Că ți-i moartea la fereastră ?*

— *Ba eu nu m'aș spovedi,
De-aș ști bine c'aș muri,
Că eu când m'am măritat
Popa de grijă mi-a dat,
Ca să nu liu c'un bărbat,
Că mi-a fi mare păcat.
Eu pe pop'am ascultat,
Mi-am prins și-un drăguț în sat
Și cu dânsul m'am iubit
Sfatul popii-am împlinit.
Și eu când m'oi spovedi,
Șapte popi mi-or trebui.
Șapte popi din șapte sate,
Că eu n'am multe păcate :
Numai trei carăncărcate,
Toate cu drucul legate.*

Al. Al. Leontescu

1503.—*Joacă măi și nu te face
Ori adă pe lelea'ncoace.*

1504.—*Hai loane la prășit,
— Nu pol, m'am imbolnăvit.
— Hai loane la mâncare,
— Unde-i lingura cea mare ?*

1505.—*Ți-ai făcut părul sucit
Și cuptorul nelipit ;
Desucește, fată, părul,
Doar de ți-ai lipi cuptorul.*

1506.—*Joacă-mă badișă bine
Și deseară vin la mine.*

1507.—*Fata mamei cea lăută,
Face mămăliga crudă.*

Țigănești-Tecuci. **P. Marinică**

1508.—*Eu pe deal, mândra pe
[șes,*

*Mi-o cunosc pe după mers.
Eu pe deal, mândra pe vale,
Mi-o cunosc numai pe poalc.*

1509.—*Frunză verde busuioc,
Badișă cu ochi de foc,
Ce mă iei mereu la joc ?
— Eu te joc pe tine, lele,
Să fii noră maicei mele.*

1510.—*Bălăioaro dela munte,
Cu cârlionții pe frunte,
Ți-au ieșit vorbe cam multe.
— Las' să iasă,
Că nu-mi pasă,
Că-s tânără și frumoasă
Și badișă-i dus de-acasă.
Căci s'a dus în câmp la coasă,
Să coseasca fân cu rouă.
Rupe-i-s'ar coasa'n două,
Să vie la alta nouă,
Să cosească floricele,
Rupe-i-s'ar coasa 'n ele,
Să vie 'n brațele mele.*

1511.—*Și-o frunzuță de alun,
Cine mi-a pus crâșma'n drum,
N'a făcut-o de nebun,
Ci-a făcut-o de cuminte,
Pentru om cu gânduri multe,
Să mai bea, să le mai uite.*

1512.—*Frunză verde de păsat,
Cine mi-a pus crâșma'n sat,
Al' a fost om blăstămat.
De s'a'ntâmpla să mă'nbăt,
Toate fetele mă vād.*

1513.—*Cine cată bani nu fată,
Nu se'nsoară nici odată.
Că dacă s'o găta suta,*

Te trezești numai cu sluta.

Din Ardeal **D. Mihalache**

1514.—*Milă-mi este de amant,
Dar mai milă de bărbat,
Căci cu el m'am cununat.
Dacă nu mă cununam,
Mă puneam noaptea la gard.*

1515.—*Dragi îmi sunt oițele,
Dar mai dragi fetițele,
Când le crește țâțele,
Mă jucam cu dânsele
Ca cu gutuițele,
Sărutând gurițele.*

1515.—*Foaie verde și-o alună
Rupsei veriga cu pila
Și lăcatul cu căciula,
Intrăi la puica cu sila.
Și puica când mă vedea,
Șapte perne mi-așternea,
Șapte perne și-un macat,
Mi-o luăi la sărutat,
Dragul țafei, pui, băiat.*

De la lăutarul Ion Ion Podenii noi, Prabhova. **Șt. Manole**

1516. *Foaie și-o gherghină
Țață Margălină,
Vină 'napoi, vină,
Țață Mărgălină,
Căci bărbatul tău
Zace la Bacău.*

— *Las' să zacă, zacă,
Boala să nu-i treacă.
Și eu am zăcut,
El nu m'a crezut.
De-ar fi țara'n pace,
Eu bărbat mi-oi face.
— Țață Margălină,*

Vino 'napoi vină,

Copilașii tăi,

Plâng ca vai de ei.

— *Las' să plângă, plângă,
Dumnezeu să-i strângă,
De-ar fi țara 'n pace,
Eu copii mi-oi face.*

1517. *Foaie verde paiu, secară,
Puiculiță Mărioară,
Ți-a venit o veste asară,
Că iubitul tău se 'nsoară.
— Insoară-se sănătos,
Că am altul mai frumos;
Insoar' se cu Dumnezeu,
Că mie nu-mi pare rău.
De-ar lua una ca mine,
Dumnezeu să-i deie bine;
De-ar lua una frumoasă,
Dumnezeu să-i facă casă;
De-ar fi una bălăioară,
Dumnezeu să i-o omoare.*

Din Verpolea Grămești **D. Urzică**

1518.—*La crucilița de piatră,
S'au strâns fetițele roată,
Se sfătuiuu una cu alta,
Să dea satu 'n judecată,
C'a luat flăcâi 'n armată
Si-au rămas nemăritate.
— Să dăm jalbă la ciocoi,
Să dea drumul la flăcâi.
Au rămas tigoarele
De ne calcă fustele
Și ne iea batistele.
De cât batiste la tigoare,
Mai bine spânzurătoare.
Ardă-l focul măritat,
Cu cât drag l-am așteptat
Și urit mi-o mai picat.*

1519. *Din Ploești până'n Sinaia
M'a bătut vântul și ploaia.
Lasă vântul să mă bată
Și soarele să mă ardă,
Că m'am cerut măritată.*

Dela Elena Drag, Tancu Lunca de jos
Bacău.

1520. *Iubește-mă, Leano dragă,
Până mi-i cămașa neagră,
Dară când m'oi primeni,
Șapte mândre m'or iubi,
Șapte mândre dintr'un sat
Și-o nevestă cu bărbat.*

*Și-am zis verde fir măiastră,
Bobocel de la fereastră,
Lasă-mă să intru 'n casă,
C'afară plouă și varsă
Și mândrele nu mă lasă,
Iubește-mă, neică dragă,
Iubește-mă ori mă lasă,
Să mă'nsor să-mi ieau nevestă
Să mă'nsor să fac o casă.*

Dela T. Nastasă, Leorda-Bacău.

S. P. Chiricel

1521. *Știi tu, bade, cum cereai
Sara la noi când veneai ?
Imi cereai pahar cu miere,
Eu îți dam buzele mele.*

*Cereai paharul cu vin,
Eu îți dam buze deplin.
Știi tu, badeo cum ziceai,
Sara, la noi când veneai.
Că la toamnă-o să mă ei.
Nu uita, badeo, uita,
Cum ziceai ba des vorba :
Cine calcă jurământul,
Nu-l primește nici pământul
Și-l bate Dumnezeu sfântul.
Știi tu, badeo, ce ziceai*

*Sara, la noi când veneai
Și pe laiță ședeai,
Si cu maica povesteai ?
Tu, badeo, ziceai așa :
Că atuncea m'ai lasa,
Când de pâne-ți vei uita.
De pâne nu ți-ai uitat
Dar pe mine m'ai lăsat.
Darear badeo Dumnezeu
Șă facă pe gândul meu,
Șă te-ajungă dor cumplit,
Șă-ți lași lingura pe blid
Șă eși afară plângând
Și părul din cap smulgând
Și te bată badeo, bată
Nouă boale dintr'o dată,
Nouă boale ș'o lingoare
Din arat până 'n cărcat ;
Din culesul cânepi
Până 'n ruptu cămășii.
Când vei credea că ți'e bine
Șă vie popa la tine
Când vei crede că te scoli,
Șă vie popa că mori.
Când o fi la primăvară
Șă te scoată scaie afară
Doi de mâini, doi de picioare ;
Doi la d'albe brățișoare.*

De la Ion Albu mic, Bisoca-R.-Sărat.

Șt. St. Tuțescu

1522. *Marișo de la Cepari
Cu dințu mărunți și rari,
Vin la neica supt umbrar
Nu gândi că sunt băbar...
Eu iubesc la fete-mari,
La neveste de primari
Și la dealde cârciumari !....*

1523. *Și plecă neicuțu' Radu,
Voinic colo ca și bradu',*

*Imbrăcat ca sfântul soare
De la cap până 'n picioare,
Plecă pe valea pustie,
Cu căluț' de frăghie,
Și-'npușcă vre-o trei persoane,
Trei persoane, domnișoare,
De intră și la închisoare...
Și plecă neicuțu' Radu
Și lăsă casa ca bradu'...
Și veni la nouă ai,
Găsi casa putregai
Și pivnița grajd de cai !... .*

1524. *Ieși Mărie-'n gheal la cruce
De vezi neicu cum se duce :
Cu mâinile-'n pozânari,*

*Cu doisprece lăutari...
Lăutarii când trôgea'
Craiova se legăna,
Boieri mari se minunau,
Cucoanele suspinau,
Din ochi lacrimi le picau,
Cu besmele se ștergeau,
Pe genunchi că le puneau.
Mai frumoase se făceau!...
Confrntă cu 684.*

1525. *Gheorghe, Gheorghe,
Gheorghilaș,
Drag și-a fost drumu la Iași,
Șoseaua la Calarași!...
Din Obistav-Vâlcea.*
N. I. Dumitrașcu

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

678.—Țiganul și plăcintele.

Un țiganu șirăt, chitise la cumătru-său tocmai într'un lăsat de sec. Românul îl primi și-l puse la masă. Da' țiganul mânca și nu mânca, căci ochii îi fugeau la cele plăcinte de pe vatră. Când le puse femeia pe masă, câte-o plăcintă de fie-care, țiganul și-o înșfăcă pe-a lui. Dar, numai c'o plăcintă ce să facă el! Mai rămase una în strachină și pentru cumătră-sa. Ce să facă țiganul, s'o ia? zice :

— Hei, cum nu-i și țiganca mea aici, că i-așa i-aș suci gâtul.

Și sucind strachina cu plăcinta în spre dânsul, o înșfăcă și-o vâri în gură. Când o găti de mâncat, și cumătră-sa rupsesse culișărul de spatele lui.

N. V. Hânțescu

679.—Boerul și pâcală.

Odată Pâcală stătea la margina unei păduri și se gândia ce să mai facă. Când se uită pe drum, vede o trăsură venind spre el. Repede se scoală, ia un trunchiu mare de copac și-l ridică drept în sus. În trăsură era boerul, cucoana și viziteul, care mâna caii. Boerul văzând pe Pâcală, spune vizitiului să oprească trăsura și zice :

-- Buna ziua!

Păcală răspunse: Mulțămim!

— Dar ce faci aici?

-- D'apoi cucoane ia am pus și eu lemnul ista să se hodi-nească oleacă, că apoi îl duc acasă.

Da' Dumnevoastră unde vă duceți?

-- Ia am auzit de unul Păcală, care pâcălește oamenii; și mă duc să-l găesc, să mă pâcălească și pe mine.

Păcală zise boerului:

— Nu te mai duce cucoane, mai departe, că eu's Păcală. Dar acum nu pot să vă pâcălesc, că am uitat pâcălitorul acasă. Dacă însă voiți să vă pâcălesc, mă duc până ici în sat acasă, să-mi aduc pâcălitorul și apoi vă voi pâcăli. Și ca să vin mai degrabă, dați-că jos din trăsura și cucoana și viziteul; Dumnevoastră cucoane țineți lemnul ista bine să nu se clatine nici într'o parte, că eu vin îndată,

Se dă jos și cucoana și viziteul, că boerul ținea cât putea trunchiul să nu se clatine. Păcală s'a suit în trăsura și pe ici și-i drumul; nu l-o mai văzut. Se face noapte; Păcală nu mai vine. Stau așa toată noaptea și-a doua-zi până după amiază.

Numai ce trece un om pe acolo.

-- Buna ziua! zice omul.

— Buna ziua, le răspunde boerul.

— Doar ce stați Dumnevoastră acoloa?

Atunci boerul spune omului că ține copacul în sus până ce-veni Păcală de-acasă cu pâcălitorul să-l înșele; și-a spus că vine degrabă cu trăsura și nu mai vine.

Atunci omul spuse boerului:

— D'apoi cucoane nu-i destulă pâcăleală asta, că s'a dus cu cai cu tot?

Atunci bietul boer s'a văzut pâcălit, repede trânteste trunchiul cela jos și-i zise cucoanei:

— De acum hai pe jos acasă! Iar vizitiului îi da drumul pentru că nu mai avea nici cai și nici trăsura.

Auzită de la Dumitru Făsolă.

Bogdănești-Suceava.

Demetra M. Cărlănescu

680.—N'are să aibă 'ncotro.

Acu, într'o zi se întâlnește preotul dintr'un sat cu un om, care nu-și prea rupsesse el multe perechi de opinci pe drumul bisericci, unul de-alde svârle cu barda 'n Dumnezeu, dacă vreți să știți, și-l întreabă popa:

- Ei fiule nu te-am prea văzut pe la biserică.
 — Dă, sărut mâna.
 — Iaca prinzi a'nălbi și trebuie să te mai curăți de păcate, căci știu că n'ai să tot trăești,
 — Așa-i de asta, dar vezi că după ce-oiu muri, apoi tot la biserică oi sta, căci n'am să am încotro...

681.—După aceia.

Doi s'au apucat la harță și de la harță la bătae. Unul cără încelălalt la pumnul de-l acoperia și ista nici macar nu se clintia din loc.

— Altul, care trecea pe-acolo sare să-i despartă și pe semne că ținea cu cel care stătea, că-l întreabă:

— Da tu de ce nu-i trași mă?

— Apoi, bre, încă nu mi-a venit ciuda!

Covasna-Fălcu.

Gh. Polcovnicu

682.—Cum se întâmplă adesea pe lumea păcatelor noastre.

S'au nemerit odată într'o pădure trei oameni: un orb, un surd și un calic gol-goluț, că de-abea mai curgeau după dânsul flendurile. De-odată se oprește orbul și ca să se arăte viteaz la vedere zice:

— Stați fraților' că eu parcă zăresc pe cineva venind spre noi, Da' el' nu era nime, cum nu eram nici eu pe acolo.

Atunci surdul de colo:

— C'asa-i fraților așa-i; parcă aud și eu pe cineva venind spre noi. Auziți cum foșnesc frunzele?

— Ba, ce crezi? A veni, păcatele mele, cineva, ș'a lua tot ce avem pe noi! face cel gol, care n'avea mai nimic pe dânsul, și care vorbea mai ca mulți din noi în astă lume de păcate.

Dumitru Furtună

683. Nouă luni...

Un flăcău însurându-se, peste trei luni, scapă la urmaș. Văzând el treaba asta, se duse la soacra-sa, care era o hârcă jupită de pe dracu, și-i spune pățăria, arătându-i că lui nu-i trebuie așa nevastă, că se leapădă de ea, că el știe că femeea face copii după 9 luni, nu după trei.

— Măi băete, zise soacră-sa, ce ești *tahui* și nu știi număra lunele? Ia'n să te învețe mămuca-ta lunile și-i vedea că fata mea a făcut copilul la vreme; ia sam: *Marl, Harl, Cotroharl*, nu fac trei luni? *Prir, Hir, Cotrohir* nu fac iar trei și cu celelalte șasă? *Mai, Hai, Cotrohăi* nu face trei și cu cele 6, nu fac nouă? Ce mai vrei tu? Apoi fata mea de frumoasă îi frumoasă, cuminte îi cuminte, harnică îi harnică, fată ai găsit-o, avere are,—și-i mai înșiră hârca multe și mărunte de năuci de cap pe bietul om, și crezu dea-binele spusele babei și-i plăcu și nevasta și crezu ca și urmașul lui e sânge din sângele lui.

M. Lupescu

C R O N I C A

Câteva lămuriri. Unia din harnicii învățători din țară, care se ostenește să răspândească între săteni gustul cititului, nu scrie următoarele:

„Am trecut în 1913 revista pe numele elevilor școlii ce conduc, pentru a face o experiență cu mai multe reviste și cărți, spre a vedea care din ele place și atrage mai mult poporul (săteanul), și rezultatul a fost, că întâietatea a avut-o „*Ion Creangă*“ și „*Ghilușul*“, adică cele de folklor, și cam pe II-a mână celelalte. Deci în urma zisei experiențe, am făcut un raport amănunțit, pe care l-am adresat *Casei Școalelor*, opinind a abona cât mai multe școlii la asemenea reviste, cele mai nimerite pentru săteni, mult primite, cetite și gustate de ei“.

Intemeieți pe încercarea de mai sus, că sătenii citesc cu drag „*cele ale lor*“ și în dorința că odată cu cetirea pe povești, urături, cântece ș. a. să cetescă și lucruri folositoare lor, T. Pamfile, M. Lupescu și Leon Mrejeriu au alcătuit în 1907 *Carte pentru tineretul de la sate* care s'a desfășurat în totul; ediția 2-a a fost dată ministrului de instrucție spre tipărire, dar n'a mai văzut lumina.

Ne bucurăm că ne vin și din alte părți cuvinte de adevărită pentru niște rodnice încercări făcute. Susținem și acum cu tărie că gustul cetitului la săteni se va desvolta printr'o alternanță a cetirilor didactice din ale poporului cu cele instructive, cum face în mică măsură „*Vestitorul satelor*“ foaie a cercului „*Deșteptarea satenilor*“ din Fălciuceni și alte publicațiuni.

De altfel, că lucrul stă astfel cum îl arată scrisoarea de mai sus, mai este și faptul că Administrația revistei noastre are sute de plângeri de la abonații săi că nu primesc regulat revista. Ce se fac acele numere din revistă? Pricepem ce se face: ele se ieau pentru citit de factori, de primari, de notari, de jandarmi și de tot soiul de agenți ai administrației sătești cari adesea uită să le mai ducă la destinație. De la aceste mâini streine, trece la cumetrii, cumnații și prietenii lor și astfel cetesc ceia ce le merge la inimă.

În fruntea acestor sate, de-o pildă, pomenim Ștefănești din R. Vâlcea unde abonatului și prea harnicului nostru colaborator, d. I. N. Popescu, obișnuit i se trimite revista în 3, 4 și 5 exemplare.

Numai când săteanul va ceti cu drag ceia ce i se dă de citit, numai atunci se va desvolta gustul de citit la dânsul și de dragul de a citi „*ale sale*“ trebuie să ne folosim spre a-i pune la îndemână și lucruri serioase. Încercarea cu „*Cartea tineretului de la sate*“ a fost bună; ar fi trebuit răspândită în mii de exemplare prin satele țării.

„*Ion Creangă*“

* **Șezătoarea** Vol XIV, coala 5-6 cuprinde: urmare la *Superstiții*, Cântecul copilărești (Gh. Fira), Extrase din „*Calendar pentru poporul românesc pe anul 1817*“ a lui G. Sculescu, Nume proprii și porecle românești.

Drum drept, No. 7-9: d-l *D. Furtună* publică o povestire din titlul „*Femeia-i mai drac de cât dracul*“, scrisă de mult de, popa Iorga din Cocorăștii Pruhovii, după manuscrisul păstrat la Academia Română.

Poveștile d-lui *Petru Gh. Savin*, vechiul nostru colaborator, s'au bucurat de o bună primire, ceea ce înseamnă, hotărât, că d-l Savin are un condei viu și atrăgător. Lucrul acesta știu că s'a dobândit cu o stăruitoare muncă și cred că nu se poate păstra de cât tot astfel.

P.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:

===== **Bustul lui Ion Creangă la Bârlad** =====

Suma adunată 1041,60

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adiverințe: S'a primit sumele și cu acest no. s'au trimis adiverințe pentru d. *I. Brătulescu*, Podari-Dolj, 5 lei; D. *Dr. Cassian Hârșoveni*, 5 lei; D. *M. Eremia*, Epureni, 5 lei; *Filip Ionescu*, București, 5 lei; D. *P. G. Savin*, Jorăști-Covurlui, 7 lei (Urmează)

Schimbările de adresă să ni se comunice din vreme, spre a nu se rătăci numerile din revistă pe la locurile vechi.

Plățiți abonamentul la revista „Ion Creangă“. Cu aceasta îi aduceți cel mai mare ajutor.

IN EDITURA REVISTEI «ION CREANGA»:

P O V E S T I

DE

PETRU G. SAVID

Prețul Lei 1.50

De vânzare la Redacția acestei reviste în Bârlad, str. Corbului

N. I. DUMITRAȘCU

Flori de Câmp

DOINE OLTENEȘTI

No. 4 din Biblioteca revistei «Ion Creangă»

40 de bani

De vânzare la Redacția revistei noastre

A DOUA PODIRE A ULIȚII COPOULUI DIN IAȘI IN VARA ANULUI 1826.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSCRIȚII.—Pr. T. Bălășel.

INSEMNĂRI.—D. Furtună.

CRONICA.—P. : N. Iorga ; Ucraina Moldovenească. Boeri și rățeși în Bucovina și Basarabia în cele dintâi decenii după anexare.—I. Ursu : Bătăliile de la Gwodziec și Oberty (1531).—Darv Gr. Voiculescu ; Insemnările unui biciclist.—Arhiva genealogică.

ILUSTRĂȚIUNE.—Iașii pe Pruf, după o gravură veche.

Redacția și Administrația : Bârlad, strada Corbului.

Abonamentul 3 lei pe an

A APĂRUT :

CALENDARUL

REVISTEI

„ION CREANGA”

PE 1914

ANUL IV

Pe lângă partea calendaristică, lucrarea aceasta are un bogat și felurit cuprins în proză și versuri precum și un mare număr de ilustrațiuni

Prețul unui exemplar 1 leu și 50 bani

La cinci exemplare, al șaselea gratuit, franco.
Mandatele a se trimite pe adresa **T. Pamfile, Bârlad**

Răspândiți revista „Ion Creangă printre cunoscuții și prietenii D-voastre

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

T. Pamfile.—Răsplata: Pământ și vot...

M. Lupescu.—Butucul.

C. N. Mateescu.—Un Fisiolog din veacul al 18-lea.

C. Rădulescu-Codin, D. Furtună.—Povești.

A. Moisei, Pr. Fl. A. Drăghici, N. I. Munteanu, D. Mihalache, Petru Gh. Savin, C. G. Vartolomei, P. Ugliș.—De-ale copiilor.

H. I. Dumitrașcu, G. Polcovnicu, Vasile B. Țirica, T. Pamfile.—Povestiri și legende.

I. I. Preutescu, V. Popescu, C. Atanasiu, Od. A. Apostol.—Datine și credințe.

D. Urzică, Petru G. Savin, M. Lupescu, N. V. Hănțescu, C. Constantinescu, Maria Mircea, Al. Moisei, Șt. St. Tuțescu.—Boli la oameni, leacuri și descânțece.

I. Brătulescu, C. Gh. Vartolomei.—O samă de cuvinte.

Andrei A. Dumitrescu, Ioan N. Popescu, I. Brătulescu, Mihail T. Adameștianu.—Cântece.

G. Polcovnicu, N. V. Hănțescu, N. I. Munteanu.—Glume, jâții, taclale.

P., N. I. Dumitrașcu, „Ion Creangă”.—CRONICA.

Ilustrațiune.—Pomelnic din jud. Bacău.

REDA CȚIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

===== B Ă R L A D =====

Exemplarul :

În țară 40 de bani

În străinătate 50 » »

Abonamentul anual:

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T. KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-o parte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta. D. S. P. *Colibași*, în no. viitor ; D. M. *Barbu*, tot așa ; pentru abonament adresați-vă Administrației ; D. P. *Danilescu* : în privința articolului v'am scris la Sălcuța.

Cărți primite la Redacție.

N. Iorga : *Note de drum*, „*Neamul Românesc*” 1913, 100 p. Lei 1.25.

N. Iorga : *Acțiunea militară a României.*—*In Bulgaria cu ostașii noștri.* Vălenii de munte, 1913, Tip. „*Neamul românesc*”, 254 p.

I. Budai-Deleanu : *Țiganiada*, poemă eroi-comică în 12 cânturi, (No. 891-892 din „*Biblioteca pentru toți*”) București, Editura Libr. L. Alcalay, 240 p. 60 bani.

C. C. Sallustius : *Despre conjurația lui Catilina*, trad. de D. Priboianu și N. Besnea (No. 890 din „*Biblioteca pentru toți*”), edit. libr. L. Alcalay, București, 112 p. 30 bani.

A. Cehov : *Farmacista.* Nuvele și schițe (No. 895 din „*Biblioteca pentru toți*”) București, libr. Leon Alcalay, 96 p. 30 b.

Constituția din 1 Iulie 1866, cu modificările din 1879 și 1884, edit. libr. L. Alcalay, 38 p. 50 bani.

Legea electorală, cu toate anexele ei, edit. lib. L. Alcalay, 88 p. 50 bani.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:
T. PAMFILE
Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL
In țară 5 lei
In străinătate 6 "

ADMINISTRAȚIA:
M. LUPESCU
Zorleni-Tutova

RĂSPLATĂ: PĂMÂNT ȘI VOT...

Pentru cei ce nu-s în tainele conducătorilor noștri, frâmbișarea noilor reforme menite să fie înfăptuite de partidul liberal, a adus mare zăpăceală, și nu numai jos, în lumea cea multă, — eră să zic «cea bună», — dar chiar și mai sus, la cei ce câte-o dată șed aproape de capul bucatelor.

— «Nu mai merge, nu; vechiul sistem electoral îndepărtează de la conducerea țării tocmai pe cei ce alcătuiesc temeliea țării, cărora să li se fură cel mai sacru drept, etc., etc., etc.»

Sau:

— «Actuala împărțire a proprietății nu mai corespunde, așa și pe dincolo...»

— «Și de ce?»

— «Cum, nu știi de ce? Nu știi? Rușine! Rușine! Rușine!»

Presă noastră, ca nici odată, a fost unanimă în a recunoaște neprețuitele însușiri ostășești ale țăranimei noastre, cari s'au arătat cu prisosință dela întâiul corn de chemare până 'n cea din urmă zi de desconcentrare. Și fiind c'a fost așa, presa și altă foarte multă lume cum se cade, a legat acest bărbătesc avânt național de noile reforme, cum se leagă o muncă de gologanul menit ca răsplată și au zis: plata acestui avânt iaf'o: *pământ*, în chipul următor și *vo*, tot astfel,

— «Pentru destoinicia sa, țăranul nostru trebue răsplătit», zic unii;

— «Poate, că așa e, dar mai este una, adaugă alții. Țăranii noștri au văzut în Bulgaria înfloritoarele gospodării sătești¹, au cercetat și-au aflat că acolo nu există mare proprietate, și deci... Doamne ferește, ce te faci cu un țăran la o nouă chemare?»

Felul acesta de a judeca mi se pare rușinos. Ca să creadă cineva și să spună că soldatul nostru stă gata să-și jertfească via-

¹ Fie și rămâie la ei acolo!

ța pentru pământ, vot și alte bunătați, ar fi tot una cu a spune că la 1907 a luat arma împotriva părinților săi chiar, tot cu caldă nădejde a unui petec de pământ, ori a unei uși mai largi pentru vot. Această vorbă este o rușine și nu o prostie, pentru că pornește din cea mai leneșă judecată și din cea mai vinovată orbire.

Ca să-ți lași casa și pe cei ai tăi, de cari cu adevărat te leagă și cea mai neînsemnată zi a vieții tale, ca să-ți lași munca risipită pe câmp și în cea dintâi zi să alergi la cazarmă, — la cea mai apropiată cazarmă, — înlăturându-ți ușor nevastă, copiii și mama care te bocește, ca să sbori agațat de fiarele trenurilor acolo unde ești așteptat, ca să sgudui văzduhul de chiot, să frângi etapele unor drumuri anevoioase, ca să uiți vremea unui prânz care de multe ori însuș te-a uitat, să rabzi și să fii încredințat că încă n'ai ajuns la marginea puterilor tale, — toate acestea ni se par că nu se pot, fără niște însușiri cari picură din întreaga alcătuire a firei noastre naționale, ca roua dintr'un liniștit și sănătos văzduh.

Toate aceste minunate însușiri, le-am văzut întruchipându-se, în cele două luni, dela plecare și până la 'nfoarcere în țară, le-am simțit țîsnind, la trebuință, năprasnic și clocotind, — nu domol și socotit.

Caracteristica aceasta este a unor însușiri cari au culcuș tainic în sufletul Românului din trecut, cari găzduesc acolo și astăzi și cari vor rămâne, fie că vor da boerii din pământurile lor, fie că nu vor da, fie că vor îngădui lui nenea Ion să se aleagă deputat și să le zică «bre», fie că nu i-or ierta una ca asta. Avem de-a face cu o fire pe care ne-au urzit-o vremurile miilor de ani și nu o zi, nu o reformă ne-o pot schimba. O înrăuresc zilele și reformele, cu încetul, în bine ori în rău, dar sâmburele rămâne neatins pentru alte mii de ani.

Și când lucrul stă astfel, vin nepricepuții și leagă strâns această mare podoabă națională, de-un bacșiș? E un păcat grozav. Prin aceasta se știrbește focmai cea mai puternică însușire a acestei podoabe: trăinicia, fără de care nădejdea fuge din suflete și din brațe și în locul ei prinde rădăcini neîncrederea și frica.

Cine leagă «avântul» românesc din 1913 de pământ, de vot, și de alta lipsă sau prisos, face o crimă, căci îi dă o înfățișare negustorească, vremelnică, lucru pentru care nu mărturisește nici istoria și nici zilele de azi, pentru cei ce le pot înțelege.

T. Pamfile

B U T U C U L

Între uneltele de pedepsirea vinovaților, de rușinare, și pentru aflarea adevărului, cum și ca măsură ca vinovatul să nu fugă de la primărie, până pe la 1875 a fost și *butucul*.

Butucul, uneltă pentru pironirea vinovatului de a nu fugi din arest, eră alcătuit din două lemne grele lungi de 4-5 m. late de 15-20 c. m. și groase de 7-12 c. m. puse unul peste altul. La capete aveau belciuge groase, iar în belciuge lăcăși mari cât talgerul, făcute de lăcătușii țigani.

În laturile ce veniau una peste alta erau niște borte mari cât grosimea piciorului la glesne. Figura de mai jos arată o astfel de uneltă.

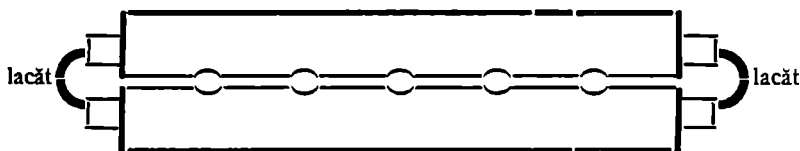

Fig. 79

Când se puneă vinovatul în butuc, se descuia lacata dela un capăt, se ridică lemnul de de-asupra în sus și omul își punea picioarele în bortele butucului, stând culcat cu fața în sus pe paie, pe pământul gol, pe-un țol ori pe sumanul lui, căci de sculat nu se putea sculă decât pe șezut. Și adese sta așa câte 24 de ceasuri, 2, 3 zile și chiar o săptămână, și nu i se dădea drumul decât la mare nevoie.

Pe unii vinovați îi puneau în butuc numai c'un picior; pe alții îi puneau cu mâinile și chinuirea vinovatului atârna de sufletul și inima celui ce aplica pedeapsa.

Când vinovatul stătea cu mânele în butuc, mâncarea și apa i-o dădea paznicul arestului, care adese eră foarte crud, fiind deprins cu asemenea chinuri.

Când pe lângă chinul butucului mai venia și gârbaciul zapciului, nu era priveliște mai groaznică și mai sfâșietoare ca aceasta. Vai de sufletului celui arestat.

Și zile de aceste au îndurat mulți nevinovați în vremile vechi, căci omul adese a fost mai crud decât fiarele cari răpun zilele repede.

Un asemenea butuc am văzut însumi la primăria comunei Bogdănești din județul Suceava, pe la 1876.

Și cu toate acestea auzi adese povestind și azi că mai bine eră

pe atunci căci găinarii și răii satelor, care nu aveau astâmpăr, se stâmpărau în butuc; și nu eră rușine și frică mai mare decât când i se spunea cuiva că-l pune în butuc.

La noi, în Spătărești-Suceava, se puneau în butuc și taurii cari împungeau; asemenea și caii naravași. Aceste unelte însă nu erau ca cele pentru oameni, ci erau alcătuite din niște butuci scurți de 30—50 c. m, alcătuiți ca și cele pentru om și se puneă vitei la picioarele dinainte, ca să nu poată fugi. **M. Lupescu**

UN FISIOLOG ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea

Urmează alle patru descrieri din Fisiologul nostru.

C. N. Mateescu

Pentru șoarece

În India să află șoareci mari, cum sânt pisicile aici. Și de va prinde cinevași vreunul dintru aceia și-l va spintecă, găsește pui mici înlăuntru. Și iară de va spintecă și acel pui mic, găsește întrânsul altul și altul întru acelălalt al treilea.

Sânt și alți șoareci într'altă parte, care când vor să cază casa ce să află ei înlăuntru, sau va să să pustiească, atunci recunosc mai înainte acea întâmplare și fug deacolo de bună voință. Și când e luna seacă, sânt și mațele lor seci; iară când să împlinească luna, să ingrașe și mațele lor.

Pildă pentru pil

Pilul trăiaște 500 de ani, iară inorogul ani 300, iară corbul ani 200.

Pilul iaste de să paște în munți și plecându-să, află iarba ce să chiamă *maguran* și luând dintrânsa mănăncă; așîșderea și piloica iar așa. Și să infierbântă între ei din poftă și să gonesc. Iară când va să nască, naște în apă și acolo creaste puiul până când poate să stea pã picioare.

Pentru aceia pilul iaste mare gadină și nu are la picioare ghenunc și umblă mult loc căutând copaci plecat, vrând să să odihnească. Și sânt vânători care știu odihna lor. Și viind omul, taie copaciul cel plecat pe jumătate. Și viind pilul ca să să odihnească pre copaciul cel plecat, cade copaciul și pilul cu dânsul. Și pentru că nu are ghenunchi, nu să poate ca să se scoale de jos, ci-l prind.

Căzul-au pilul cel mare și foarte au strigat. Și au venit pil

mare și n'au putut să-l ridice pre el. Și au venit și alți 12 pili și nici aceia n'au putut să-l ridice. Și iară au venit pilul cel mic și l-au ridicat pre el. Pilul cel mare iaste Adam, carele au căzut. Iară celălalt pil ce au venit să-l ridice, iaste Moisi. Cei 12

Muzeul Saint-Georges, Bârlad

80. — Pomelnic din jud. Bacău

gă curând, aleargă cu picioarele lui și vântul unflă arepile lui și așa fuge. Iară cuibul lui și-l face deasupra năsipului iară nu în copaci. Și când merg nescai oameni ca să-l prinză, atuncea el cu picioarele lui risipeaște năsipul spre oameni și orbește de nu văd și el fuge în ce chip am arătat mai sus. Face ouăle ceale mari, carele spânzură în biserică și când le face, nu le cloceaște ca alte pasări, cu trupul lui, ci șade spre fața lor și le priveaște 40 de zile. Și când va zgripțuroaica să meargă să să hrănească, vine mai întâi sgripțorul și stă de le priveaște; și de va întoarce ochii lui numai un minut, îndată să fac seci. Pentru aceasta, căfi vor să ia oaole lui, merg de departe și fac sunet și turburare și el să întoarce să vază ce e și îndată să fac seci oaole acelea și zgripțorul le lasă și fuge și păstorii merg și le iau.

pili mari sânt apostolii, iară pilul cel mic iaste Hristos, pentru că acela au scos pre Adam și pre Eva din iad. Iară maguranul iaste pomul neascultării dintru care au mâncat Adam și au greșit.

Pentru zgripțor

Zgripțorul iaste pasăre zburătoare și: mare. La picioare samănă leului, iară capul samănă zgripțorului, adecă a pasăre, iară gâtul samănă cu cămila. Mai mult fuge când umblă decât când zboară, pentru că e multă carnea trupului lui și pene puține. Și când va să fu-

Are dară această lucrare zgripșorul, căci vinele lui și untura iaste tămăduitoare la durerea șoldurilor. Zic unii că când să îl spinteci, găsești o piatră mică la stomahul lui și acea piatră iaste de bun leac la durerea ochilor. Atâta are stomahul lui de fierbinte, cât de ai da fier, îl înghite și din mistuirea lui ce iaste, merg oamenii și strâng și o aleg și o fac de mare preț decât fierul acesta ce-l vedem.

Acrida

Acrida, care și *melagra* să chiamă, iaste o iarbă în pustiile Iordanului, a cărui rădăcină trage dulceața a toate erbile câte sânt aproape de dânsa. La mâncare iaste dulce și sățioasă, iară floarea ei iaste asemenea lăcustei. Rădăcina și poamele aceștii erbi au mâncat și sfântul Ioan Botezătorul în pustie.

POVEȘTI

57.—Neghinuță

Odată, de mult... aveà un om trei feciori și a plecat cu ei să le găsească meșteșug. Iși luase merinde făcută de mătușă și plecase în pădure.

Umblă încoa, umblă încolo... până pe la prânz. Atunci feciorul cel mare vede niște lemne bune de făcut care.

— Tată, eu m'apuc de lemnele astea.

— Bine tată, bun meșteșug ți-ai găsit.

Rămâne cu cei doi și iar pleacă. Umblă ce umblă și odată aude pe cel mijlociu:

—Ce lemne bune, măi tată, de făcut doage, putini... Rămâi aici.

—Rămâi taică, zice Românu', că e bună și dogăria. și a rămas. Iar taică-său a plecat cu cel mic prin pădure, tot mai departe. Du-te, du-te, du-te, du-te, doar și-o găsi și ala vr'un meșteșug. Când colo, după multă vreme, ala micu și-aruncă ochii la un curpen:

— A, tată! Ce mai umbră de dormit aici!

-- I! păcatele mele! zise unchiașul. Il lasă acolo și se duce acasă. «Ce s'o alege de el, nu vreau să-i mai știu de știre».

Acu, pădurea aia era a smeiilor și aproape de ea, o casă cu smei. Vin smeiul să iea apă din izvorul de lângă curpen:

-- De unde ești mă? Și ce cauți aici? întrebă ei pe Neghinuță că așa îl chemă pe feciorul cel mic.

— Un om din lume: am plecat să mă hrănesc.

— Nu vrei să mergi tu la casa noastră... argat?

— Bine, merg.

Și s'a adus. Da el eră leneș, leneș ca nimeni altul.

Intr'o zi, il trimet smeii cu foalele de bivol să aducă apă de la o fântână și să gătească bucate.

S'a dus. Dar n'a luat apă, ci s'a pus de a jupuit tei, a tăiat pari și s'a apucat să îngrădească fântâna, de jur împrejur.

Smeii il așteptau de geaba, că le ghiorțăiau mațele de foame. Se duc la el și-l găesc îngrădind.

— Ce faci, mă omule?

— Apoi, ce să tot aduc apă, azi mâine? Mai bine să ieau fântâna acasă.

— Vai de noi! răcnesc nămeteniile, ăsta ne strică fântâna. Dau fuga de spun tarforului lor și ăsta o bagă pe mânică. Cum să se cotorosească de el?

Il cheamă înainte-i:

— Ce-mi ceri, mă, pe cât ai stat la noi?

— Un car cu galbeni.

— Așa? Ia-i, uite, și du-te unde-a dus mutu' iapa și țiganu' cârlanu'. I-a pus patru boi la un car cu galbeni și i-a dat un smeu să-i mâie boii și să-l ducă acasă.

Și au pornit hăis-cea, hăis-cea, până aproape de sat. Cum să facă Neghinuță pe smei să-i iea frica și mai și? vede o casă învelită cu piei de bivol.

— Cu ce-i acoperită casa aia, mă Neghinuță?

— Cu piei de smei.

— Vai de mine! Dar în colțu' ăla de ce nu e?

— Acolo nu s'a ajuns. Te pui pe tine.

Când a auzit așa, a început zmeul să țipe și să urle! «Acleu, mă jupoaie!»

Și-i sfărăiau picioarele fugând îndărăt în pădure.

Iar Neghinuță a rămas stăpân pe car și pe boi, de s'a tot dus cu ei înainte acasă. Ba s'a apucat și el de muncă.

Și uite:

Trecui prin iesle,

Și nu mai este...

Jud. Muscel.

C. Rădulescu-Codin

58.—Todirică Făt-Frumos.

Ș'amu, când o fi fost, Dumnezeu sfântul știe. Unde-a fi fost, tot Dumnezeu sfântul știe. Că noi, păcatele noastre, de-am fi de când

poveștile, calea-valea... Da' așa, noi ne-am trezit cu vre-o două-trei zile mai încoace și știm te miri ce și mai nimica... Și așa, c'a fi fost, că n'a fi fost, da' noi am auzit că, hăt de mult, când ieși-se întâiu și întâiu poveștile, a fost odată un Impărat putred de bogat, ca împărății cei mari și fari. Toate mergeau din plin, toată împărăția era bucuroasă și voioasă, da' numai Impăratul ista se frăsuia mereu în gândul lui și-și mânca zilele de supărare, că nu i-a dăruit Dumnezeu măcar un copil; zice.

— Ce mi-s bune toate bogățiile din împărăție, dacă n'am și eu bucuria să-mi zică cineva pe lumea asta tată?

Dă, mai la urma urmei, avea și dreptate bietul împărat. Că vorba ceia: Unde nu-i copil, nu-i nici Doamne ajută. Ș'apoi nici nu vrea norocul să dea buna vremea la casa în care n'aude plâns ori răs de copil, ci trece șanșoș înainte.

Da' Impăratul avea și o fișancă, slugă în casă. Se ruga de toți Dumnezeii și Impărăteasa, ca doar, doar, a învrednici-o Cel de sus să aibă și ea un copil, da'de geaba.

Și iaca, într'o zi, Impăratul strigă vizitiului să pue caii la trăsura că vrea să mai iasă la plimbare și să-și mai ogoae supărarea.

Vizitiul pune degrabă caii la trăsura, patru rotași și patru înaintași. Impăratul se sue într'înșă și pornesc ei la drum. Când să treacă peste un pod, ce să vadă? O apă limpede ca lacrima, în care înotau și săreau, de-a mai mare dragul, fel de fel de pești galbeni, cari de cari mai frumoși și mai mari, să-i tot încerci de buni, nu alta!

Văzându-i așa de frumoși, Impăratului i s'a făcut poftă și nici una, nici două, dă poruncă vizitiului să-i prindă și să-i aducă măcar unul. Se duce vizitiul și tocmai când îi se părea că pune mai bine mâna pe vre-un pește de-aceia, peștele bată-l să-l bată, îl plesnia odată sănătos cu codița și prinde-l dacă-l poți!

— Măi, mari păcate! Ia să ieau cu *ioașca*.¹

Iși iea el *ioașca* și, când zăria cumva câte un pește, îl și ardea. Vorbă să fic! Parcă peștele eră prost să piară! Da' vizitiul nu mai stă mult la gândnri și, găsind un pește mort pe malul apei, îl iea frumușel și-l aduce la Impăratul, cu chip că-l omorâse cu *ioașca*.

După ce s'au întors așa, pe la o toaca de seară, la palaturi, Impăratul poruncește să-i facă un borș țeapăn din peștele cela. Țiganca cea urită și cu colții negri, ca vai de lume și de lume,

¹ Biciușca, iușnița.

s'apucă și *cenăluște* peștele, îl pune într'o oală și face un borș dintr'însul, de să-l tot guști, dacă n'ar fi murit peștele de moarte bună!... Și, dă, mai văzut-ai să umbli cu mierea pe mână și să nu-ți lingi degetele? Așa și țiganca: dur încoace, dur încolo, făcând borșul, se putea să nu guste și ea dintr'însul? Că, din păcate, era și ea bucătăriță. Și, la dreptul vorbind, bucătarii și bucătărițele de la împărații cei mari dacă n'or gusta din bucatele ce le fac, apoi alții cari, Doamne iartă-mă? Și, cum vă spun, gustă și țiganca din peștele cel galben. Da' Impăratul și Impărăteasa nu mai avea încotro de voe bună și de mulțumire, când au dat de bunătatea borșului celuiia.

Amu, cum s'a făcut, că în ziua ceia, ei n'au avut la masă oaspeți, ca de obicei. Ci numai ei singuri au stat la masă.

— Doamne, Impărate, Doamne! Bunătate de borș ca aista și lucru de pește ca aista, drept să-ți spun, da' eu, de când m'a făcut mama, n'am mâncat!... zice Impărăteasa.

— Dacă-i bun, îi bun!... zice și Impăratul mai descreșindu-și fruntea.

— Da' să fie s'avem și un copil, știu c'ar fi și mai bine!...

— Ce să facem, păcatele noastre, să ne dăm în cap? Ia mai bine zi că de n'ar fi, Doamne ferește, un neastâmpărat și un *rău-lean*, te-ar hrăni până 'n gât de bine și te-ar scoate din sănătate zice Impărăteasa. Și tot vorbind ei așa, iaca vine țiganca și strânge masa. Se duce în bucătărie și asvârle unei cățele bătrâne, ce *mușluia* pe acolo, și oasele ce mai rămăsese din peștele cel galben. Șatunci, de unde și până unde, purcede groasă și Impărăteasa și țiganca și căteaua. Și când s'a împlinit vremea, nasc fiecare câte un copil, tot de-o samă, tot de-o făptură, tot de-o frumusețe. Și cât creșteau alții într'un an de zile, ei tustrei creșteau într'o zi. Da' să te fi bătut trei zeci și trei de ani de zile că nu cunoșteai care-i băetul Impărătesei și care-i al țigăncei și care-i al cățelei. Bucurie în curțile Impăratului era și nu prea. Toate erau bune, frumos și cuminte era copilul Impărătesei, apoi ce ți-i bun, că semăna ruptă bucățică cu ceilalți doi?!

Iaca, într'o bună dimineață, vine la Impărăteasa ceia o vrăjitoare bătrână, tare bătrână, care încărunțise pe bietul *Ducă-se-pe-ulele*. Se închină ea înaintea Impărătesei și zice:

— Înălțată Impărăteasă! Cum văd eu, mare durere și mare chin îți strânge inima. Ce mi-i da să-ți dau cu mâna durerea și chinul?

— Doamne, mătușă, o stamboală de galbeni îți dau. Numai fă așa vre-un chip să-mi pot cunoaște copilul meu dintre ceilalți doi.

— Bine, dragul mătușei. Dacă-i asculta cuvântul meu, ce-o fi să

fie, n'are să fie rău: Când or veni ei amuși de la vânat odată tustrei, să te răpezi la cel care va intra întâiu și întâiu în casă și să-i tai degetul cel mic de la mâna dreaptă și să știi c'acela-i!...

Iși iea vrăjitoarea stamboala cu galbeni și se cărbănește în Dumnezeu ei. Și nu după multă zăbavă, iaca vin și băeții de la vânat: întâi și întâiu a intrat în casă băetul Impărătesei, Todirică Făt-Frumos, după dânsul a intrat băetul țigancei, iar drept la urmă a intrat și băetul cățelei. Atunci împărăteasa sare iute și hărști! tai degetul cel mic de la mâna dreaptă a lui *Todirică-Făt-Frumos*.

— Alei, mamă mămușică, halnă la inimă ce ești!... Ce te-ai apucal? strigă cu durere Todirică-Făt-Frumos.

Și unde prinde a plânge de plângeau și isvoarele cu dânsul. Și zice cătră ceilalți doi tovarăși ai lui:

— Of, măi frașilor, de-amu înainte, ce-a mai fi a mai fi, da' eu mă duc în lumea mea. Na-vă năframa asta: când oiu muri eu, să știți că din tuspatru cornurile ei are să picure lacrimi de sânge... Pe urmă și-a luat ce i-a mai trebuit, a pus traista *arcește* și s'a pornit în lumea mare, și s'a dus, s'a tot dus până a ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, într'un sat. Vede el că oamenii din satul cela erau supărați, mohoriți și posomorți, parcă erau din împărăția lui Negură-Impărat. Da' dece și cum, nu se dumeria de loc.

-- Mă rog, mătușă hăi, dacă nu ți-a fi cu supărare, dă-mi o leacă de apă, că tare ni-i sete! zice unei babe.

— E, hei... dragul mătușei! Cere-mi mâncare câtă vrei, da' apă nu-mi mai cere, că și noi, păcatele noastre, murim nici de moarte bună, nici de mână de om. ci numai de sete.... Că foamea și toate celelalte mai încunjură, da' setea dă de-a dreptul....

— Fă-mă să pricep și eu una ca asta, mătușă, zice Todirică.

— Apoi ia mai șazi aici, pe prispă, de te mai hodinești, dragul mătușei, și ți-oi spune și necazul nostru! oftează din greu biata babă și prinde a spune:

— De când m'am trezit pe lume, zice, satul ista al nostru îi bătut de Dumnezeu sfântul să n'aibă strop de apă, măcar c'avem aici în mijlocul lui, o fântână plină până la ghizdele de apă. Trăim, dragul mătușei, numai cu lapte dulce și în fiecare an trebuie să dăm un suflet și balaurului celui cu douăsprezece capete, care iese din fântână. Iaca tocmai azi îi vine rândul unei fete de Impărat de aici. Amuși, amuși are să o aducă s'o mânânce balaurul, că altfel, nu ne stăvim cu zile albe!...

— Dă-mi, mătușă, măcar un pahar de lapte, să-mi mai taiu se-

tea și n'aveți grijă, că dacă nu și-a găsi mantaua cu Todirică Făt-Frumos, mie să nu-mi zică pe nume, iar lui să nu-i zică balaur!... Dă el de dușcă păharul cel de lapte, zise bodaproste și pe urmă odată-și strigă câinii:

— Uu... nea Răilean, nea Trandafir, nea Vrâncean! Uu... ia na, na!

Iea după dânsul câinii și ducându-se la fântâna balaurului, se culcă așa, pe-o coastă, cu capul pe-o piatră. Șade el așa, șade, până-l prinde somnul. Ce socoți, era și ostenit, Todiriță Făt-Frumos. Ș'amu, n'ațipește el bine, și iaca, ce să vadă? Lângă dânsul șede fața împăratului și plângea de săriă cămașa de pe dânsa.

— Ce plângi și bocești, fată de împărat luminat? o întrebă.

— Cum noiu plânge și nu m'oi boci, dacă are să mă mânânce amuși bălaurul din fântâna asta. Tata a zis că dă jumătate din împărăție și mă dă și pe mine aceluia, care m'ar scoate dela moarte. Dar cine îndrăznește?

— Ia poate și eu, cu ajutorul lui Dumnezeu! face Todirică Făt-Frumos. Da' până una, alta, cată-mi oleacă în cap.

Ii cată fața 'n cap, îi cată, până ce el adoarme așa, ca omul fără de nici o grijă și fără nici o teamă. Dar balaurul prindea a eși amu. Apa huruiă și clocotiă de să ferească Dumnezeu, iar balaurul când fojgăia cu coada, fața plângea cu lacrimi de foc, nu alta. Și a căzut o lacrimă pe obrazul lui Todirică Făt-Frumos, iar el sărind fript de arsura lacrimii, zise:

— Of, fată de împărat luminat, ce rău ți-am făcut eu, de m'ai fript așa pe obraz?

— Vai de mine, iaca balaurul! atâta a mai putut zice biata fată și a căzut cât colo, înecată în plâns.

Și Todirică Făt-Frumos își cheamă câinii mai aproape, își scoate paloșul și-l mai ascute de trei ori pe unghie și când balaurul își ițește un cap, el hârști! i-l taie. Balaurul scoate și al doilea cap, Todirică Făt-Frumos i-l taie și pe acela. Și tot așa, până i-a tăiat toate cele douăsprezece capete. Le-a strâns apoi la un loc și-a făcut dintr'insele o grămăjoară de carne, mare de doisprezece slânjeni.

Și s'au pornit atunci păraele și s'au deschis izvoarele și s'au umplut de apă curată fântânele și lumea eră bucuroasă și voioasă că de-amu are să aibă apă de-ajuns și de rămas. Și fața de împărat nu mai vrea să se ducă de lângă Todirică Făt-Frumos, ci-i zicea mereu:

— Hai și hai la noi, la palaturi.

— Du-te sănătoasă, dragul meu. De-a fi să fii a mea, tot ai să fii. Că ce-i a omului nu se prăpădește. De mi-a da Dumnezeu sfântul zile și de mi-i aștepta, de-amu înainte într'un an de zile încheiat, să știi că am să viu la voi la palat.

Și luându-și câinii, se duce Todirică Făt-Frumos, se duce, până la celălalt capăt de lume, cale lungă să-i ajungă, ca și firul din poveste, că înainte mult mai este.

Se duce și fata împăratului acasă. Da' o cioară de Țigan din ogradă, n'are de lucru? Aleargă repede la fântâna balaurului, taie frumușel și el din limbile balaurului ceia ce mai rămăsese netăiat de Todirică Făt-Frumos, și aducând împăratului rădăcinile celea, îi zise :

— Iaca, înălțate împărate, eu am ucis balaurul. Dă-mi fata și jumătate de împărăție, Dumnezeu să ne ție.

(Urmează)

D. Furtună

DE-ALE COPIILOR

353.—*De-a dușii.* Mai mulți copii, de obicei 4-5, se așează jos, în cerc,—roată. Fiecare din ei are în mână câte 5 bețișoare subțiri, de lungimi egale—3-4 c. m.

Ii strâng grămadă în mâna unuia, după învoială, apoi de la acela dă fiecare pe rând, din palma dreaptă, bețișoarele sau dușii, în sus, răsucește palma, ca să cadă pe dosul mânei. Apoi iar îi svârle dușii în sus, și-i prinde în palmă.

Dibăcia constă a prinde în palmă un număr fără soț. Când prinde un număr fără soț, ia unul, ca să rămâie cu soț, tot acela continuă jocul, până prinde cu soț, când dă rândul celui de alătura. Cine ș'a prins dușii, adică 5, nu pățește nimic. Cel ce-a prins mai mulți, dă celui ce n'a prins, atâția pumni, câți duși îi lipsesc până la 5.

354.—*De-a hurdubecele.* Un număr de 3-4 copii se așează jos, roată. Fiecare din ei are câte trei pietricele mici. După învoială le pun toate la un loc. După aceasta începe jocul unul din copii. Ia în mâna dreaptă o petricică ș'o svârle în sus. Tot în acelaș timp, cu mâna dreaptă, trebuie să aleagă din grămada de jos cu pietricele, o altă petricică, s'o ia în mână și cu dânsa să se ațae, ca s'o prindă pe ceea ce-a asvârlit-o în sus. De-o prinde și pe aceia, în mână are două, și-i bine.

Atunci, lasă una de-o parte, și continuă jocul. De n'o prinde, dă rândul altuia. Fiecare jucător trebuie să aibă la sfârșitul jocului, prin modul acesta, câte 3 pietricele. Cel ce n'are, primește de la cel ce-a prins mai multe de trei, alăfia pumni, până ce-i completează numărul de 3.

355.—*De-a durușu!* Duruș—de-a durușu este un joc obicinuit de copiii de toate vrâstele. El se face în toate anotimpurile. Iarna se face cu săniuța, urcându-se pe cele mai înalte dealuri, de unde încărcându-se în săniuță își dau drumu' de-ajung cine știe unde. Cei ce n'au sănii se dau pe picioare.—Tot duruș le zic și la datul pe ghiață. În timpul verei—aleg cele mai pravalatice dealuri—și tot cu săniuța—ori chiar numai pe haine—ori pe niscaiva lemne legate în diferite chipuri s'așează din deal ș'o țin până'n vale. Când îi vorba, că nu merge bine, tot ei dau de meșteșug: unu' ori doi trag la vale, pe cei încărcăți—în una din aceste trăsuri—iar altul îi împinge de spate. Ș'așa pân' să rânduiesc toți, cei ce se găsesc la un loc.

A. Moisei

Nemțișor—Neamț.

356.—*Purcelul.* Se făceau două gropițe în pământ, ceva mai măricele de cât pumnul. Erau depărtate între ele după lungimea unui bețișor numit *bătălor*—de obicei ca de o palmă și jumătate până la două—rămânând astfel între gropițe un zid. Pe zid și c'un cap în fundul unei gropițe se așeza bătătorul: iar pe capul din groapă era pus cruciș *purcelul*—o retezătură de băț cât un deget de lungă. C'un băț loveai puternic capătul din sus al bătătorului zvârlind astfel la înălțimi enorme purcelul. Tovarășul—sau tovarășii—trebuiau să-l prindă în căciulă. La înălțimi mari, de jos nu poți socoti punctul vertical, și din această cauză să fi văzut tablou! Toți cu ochii proptiți în sus, cu căciulile în mână, bâjbâind ca prin întuneric, până se pomeniau zdup—toți în piept, și purcelul jos.

Rar era prins; iar cel care-l prindea trecea la bataie, înlocuit fiind la prins, de cel care bătuse purcelul. Și așa mai departe, până ce reușiau să se rânduiască toți la bătaie.

357.—*Lupii.* Acesta era—ca să zicem așa—jocul sfârșitului când se cam apropia vremea mesii sau a somnului, cei mai mari, adică cei mai șireți—ca să nu plece fără să mai tragă vre-o păcăleală, puneau la vot lupii—făcând ei pe ciobanii. Pe copilașii mai neștiutori îi împărțeau în două cete: *lupii și câinii*. 5, 6 aveau să fie oile cele proaste. Cu laude nesfârșite, pentru iuțea lor de picior încărcau și pe lupi și pe câini până ce lupii se depărtau dis-

tanță bunicică și de unde începeau să urle: *au, au, auuuu!*

La stână dormiau acum și oi și câni și ciobani, fără să le pese de lupii, cari se apropiau în 4 labe. Dar n'apucau lupii să pună gura pe oi, și fierși se deșteptau și câini și ciobani. Ține-te nenisorule! Behăit, lătrat, urlet. asmuțit, *Jan'te lupo*, etc.. Și-apoi goană; știi goană din cele nebune—fuseseră lăudați!

Se fugăriau lupii cu câinii, iar ciobanii cu oile o ștergeau frumușel acasă, râzând ca să li se facă poftă de mâncare.

Principele-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

358.—De-ascunsâlea. Copiii când se joacă de-a ascunsul se fac roată și unul mai mare se pune în mijlocul lor și începând de la unul mai cu vază a spune câte un cuvânt din cele de mai jos, cam bătând în pieptul fie căruia și la cine cade ultimul cuvânt din joc, acela a eșit; după ce es toți cel din urmă mijeste. Iată cuvintele:

Una, două, trei

Du-te la Andrei

Dac' ar fi de bine

Du-te la grădine

Dac' ar fi fi de rău

Du-te la Buzeu.

Allul

Eși fetiță la porțiță

Că te așteaptă domnu Ghiță

Domnu Ghiță-i talian

Cu cuțitele Danului

Sabia motanului

Limbrici, custurici—

bobaci.

Allul

Fir de fir cu trandafir

Trandafir bulgăresc (ori boeresc)

Eu pe tine te iubesc (ori nu te...)

După ce se ascund toți, cel ce mijeste (stă cu mâna la ochi lipit de perete) zice gata și când răspund e semn că nu-s, când tac toți, atunci începe a-i căta. Pe cine-l vede nu-l lasă să scuipe în locul ce-a mijit; altfel nu se ține.

Bursucani-Covurlui.

N. I. Munteanu.

359.—Are popa 2 fete

Amădouă stă să fete

Una fată la Ispas

Când e laptele mai gras

Și-alta fată la Crăciun

Când e laptele mai bun

360.—Papa Ghina. Unul din copiii, cel căzut în laș, în urma surchidării cu vorbe ca acele de mai sus, de ex: «Ala bala portocala», sau «Ana mija palca», sau «Unica, dodica», etc. se face mort. Ceilalți se fac roată în jurul lui; îl iau pe brațe ca pe mort, iar ceilalți merg împreună ca să-l îngroape. Pe drum îl proho-pesc ast-fel:

Popa Ghina-Ghina

Să 'ngropăm pe fina.

Merg și-l «îngroapă» adică îl lasă pe brânci într'un loc ascuns: o gramadă de gunoi, după casă etc. Ceilalți merg de se ascund. Când sunt gafa unu din ei zice din gură: Cucu! Popa Ghina se scoală și-i caută. Cel găsit îi ia locul.

361.—Când un copil e mai oacheș ceilalți se leagă de el și-l poreclesc, zicându-i „*figan*“.

«Măi țigane, mă-ta moare
«Dă-i cu bâta să se scoale.
sau: Țigane, țigane,

Muc de lumânare,
Lapte covosit
Dracii te-a prăsit!

O greșeală în joc, care are ca urmare schimbarea jucătorului cu tovarășul lui de joc se cheamă «spurcăciune».

A greși=a spurca.

Ca să spurce mai repede copii zic în timpul jocului:

«Trece dracu pe la cruce
«Cu oala cu lapte dulce
«Dar'ar Dumnezeu să spurcel!

Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

362.—Plouă, plouă
Intr'o casă nouă
Epele se ouă
Cucoșii clocesc
Gânsacii ciocnesc.

Mai ții vaca
De la mine?
—O ții naș
Mânca-te-aș
—Are lapte?
—Sănătate!

363.—Eși drace
Din «*chicior*»
Că ți-a murit
Un ficior
Cu cameșa
De fuior.

365.—Usturoi
Usturoi
Unde-i unul
Parcă-s doi
Ciapă, ciapă
Să nu se priceapă!

364.—Hine câne?

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

366.—Te-am păcălit cu păcălitoarea
Ț'am c..... înghițitoarea.

Se zice celui ce *este păcălil*,
Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomei.

367.—Copiii mai mari și mai isteți, păcălesc pe cei mai mici, îndemnându-i să-și lase mâna moartă în mânele lor, zicând,

că le descântă frumos. Cel ce a luat mâna moartă a vr'unui copilaș, se frage lângă perete și clătinindu-o în aer zice:

*Mână, mână moarlă
Cine mi te poartă?
Fratele buretele
Tup de părele*

Când ajunge la «Tup» îi dă cu mâna de perete. Cel cu mâna plânge, iar ceilalți râd de se prăpădesc.

368.—Când un copil are lucru și un altul nu-i dă pace, îi zice așa:

*Fugi d'aci
Nu mă 'ncâlcî
Rupă-ți dracu' cioareci!*

Celalalt răspunde:

*Rupă-ți-i pe-ai lăi
Că-s mai răi
Că eu țin de fund p'a mei.*

369.—Dacă cutăruiva copil îi este năcaz pe alții, atunci ceștialalți încep în cor așa:

*Cui 'i ciudă și năcaz
Pice-i carnea de pe nas.
Să-i rămână ciontu¹ gol,
Să-și facă dracu' topor,
Să tae ziua la lemne
Și noaptea să le însemne.*

370.—Pe copiii de neamț îi necăjesc așa:

*Neamț neamț
Cotrofleanț²
Pune capu' pe vălău³
Trii cujile 'n tala lău.*

Pe cei de Toți, așa:

*Totoleac momoleac
Pune.... etc.*

371.—Pe care-l chiamă Ioja

(Iosif) copiii îl batjocuresc așa

*Ioja
Cloja
Scoale puii loamna
Și-i mîncă cu Doamna
Și-i acopere cu duna
Să nu-i mînce ciurma.*

Pe care-l chiamă Gheorghe îl batjocuresc așa:

*Gheorghe borghe
Scutură găinele
Și papă b...nile.*

372.—Celui cu părul creț îi zic așa:

*N. N. cu părul creț
Fură raja din coteț
El se joară că nu fură
Io-l prinsei cu raja 'n gură*

373.—Un copil mai isteț deschizând mâna dreaptă a altui copilaș mai mic și ținându-i palma orizontal îi face cu mâna dreaptă cruce în palmă zicând la trăsăura primă: «Alț», trăgând cruciș zice: «Smalț»: Cu degetul arătător se face că sfedelește palma și zice: «Tutu fingă» și punând cotul în palmă zice: «Ele pogă», apoi prințând de nasul copilașului și strângându-l binișor zice: «Nasul țogă».

Ardeal.

P. Ugliș

¹ Os, dela ung. csont= os.

² Dela germ. Kartoffenplantz=planta-tor de crumpi, cartofi.

³ Vălău=jgheab (dela ung. vályog).

POVESTIRI ȘI LEGENDE

285.—Sfântul Spiridon.

Intâi, sf. Spiridon n'a fost sfânt; era om ca toți oamenii, Da'-i plăcea lui Dumnezeu să umble și cu el câte-odată pe pământ.

Așa, umblând ei odată pe-un drum, au dat peste un câine mort, se și umflase. Văzându-l, Spiridon zise către Dumnezeu :

— Vezi Doamne ăst câine împușit ?

— Il văd.

— Ei, pielea ăstuia o să fie odată față de masă ca să mănânci pe ea.

— Ce spui Spiridoane ?

— Așa Doamne !

— Atunci să știi, Spiridoane, că dacă o fi așa, am să te fac sfânt mare !

Și s'au tot dus, cât s'or fi dus, și apoi s'au despărțit.

Au umblat așa, cât-or fi umblat nu se știe și iar s'au întâlnit, și-au mers amândoi cât or fi mers prin lume și înnoptând, au tras la un « creștin de om ». Omul le-a pus ca să mănânce cu toți și pe masă a pus un fel de mușama.

Când mâncau, Spiridon a zis :

— Doamne, să-ți spui o istorie ?

— Ce istorie, Spiridoane ?

— O istorie.

— Spune-o :

— Vezi mușamaua asta după care mîncăm ?

— O văd...

— Ei, asta e făcută din pielea câinelui acela pe care l-am văzut odată, de mult, de mult într'un drum; ți-aduci aminte ?

— Mi-aduc ! Asta e pielea lui ?

— A lui Doamne !

Și-atunci Dumnezeu a zis :

— Ziua de astăzi să fie a ta Spiridoane, să fie sfântă, și cine-o lucra în ziua asta, fie el cismar, ori tăbăcar, sau cojocar, să nu se mai scoale ! Așa Spiridoane, dac'ai spus adevărul.

Și de-atunci se zice că Spiridon a rămas sfânt, « Sfântul Spiridon » !

286.—Cănele și mâța.

Când sufletul omului se duce dinaintea lui Dumnezeu, atunci vin și sufletele mâței și a cânelui și-și prind a spune păsul. Cică zice mâța :

— Iaca eu Doamne de multe ori rămân flămândă, căci omul mă trimete să prind șoareci, noaptea mă dă afară, ziua nu mă lasă în casă.

— Ce mai umbli tu cu «șacăr-macăr». Tu ai de mâncare fără-măturile de la masă. Stai toată nopțica cu nasu'n cenușă în gura cuptiorului. Da eu, vai de capul meu, ploile mă udă, vânturile mă pătrund până la oase, foamea toată ziua mă îmboldește prin pân-tece. Și când îmi dă câte un os mi se pare că-i cea mai moale carne.

Covasna-Fălcu

Gh. Polcovnicu

287.—Mândria-i mascaraua mascaralelor.

Cică trăia un turc într'un sat, unde se cuibărise din vechime bunici și răsbunici de-ai lui. În coastele casei lui avea de vecin un om care avea un singur băețel și care era frumos ca o icoană și tare isteț. Turcu' care n'avea nici un copil, iubia la nebunie pe copilul vecinului și ca dovadă de multa lui dragoste ce avea pentru copil, își făcuse deprinderea că ori de câte ori vedea copilul, îi zicea împăratul împăraților. Copilul, care era cum am zis tare isteț, înțelegea că acest nume de împărat era ceva de laudă și se simțea foarte mulțumit.

A trecut un timp cam îndelungat fără ca turcul să-și schimbe deprinderea ce-și făcuse cu băețul vecinului, care acuma se făcuse flăcău bun de însurat.

Într'o bună zi vecinul turcului își însoară flăcăul c'o fată din sat, și-l face gospodar, ca toți gospodarii, Turcu' având să cum-pere ceva pentru casă, se duce până la crișma din sat, unde se întâlnește și cu însurățelul despre care ni-i vorba. Și dându-i mâna zice :

— Buna ziua om ca toți oamenii.

Însurățelul jignit oare cum de felul cum i-a vorbit turcul, as-tăzi față de cum era el deprins să-i zică, s'a dus numai de cât acasă, și și-a izgonit nevasta la tătâne-său acasă, spunând că el de când s'a însurat nu mai are înaintea oamenilor cinstea care o avea pe când era flăcău și chiar copil mic. Și că el mai bine se lehamete de nevastă, de cât să ajungă el din împăratul împăraților, om ca toți oamenii.

Nu trecu multă vreme de când și-a isgonit împăratu' împărăților nevasta, ci numai iaca îl întâlnește turcul într'o zi tot la crișmă, unde stătea la taifas cu mai mulți oameni, cum e obiceiul la țară.

Turcul care aflate cum își isgonise nevasta îi zice ;

— Buna ziua mascara !

Insurățelul a rămas foarte rușinat de vorba turcului, în fața oamenilor din sat, dar a făcut căci pricepuse pricina care l-a făcut pe turc să-i zică așa. A doua-zi când s'a crăpat de ziuă el își adusese nevasta înapoi acasă de la tătâne-so.

Era pe la prânz în ziua când însurățelul își adusese nevasta înapoi acasă și vitele nu erau adăpate. Scoate el vitele la fântână ca să le adăpe, mai vin și alți oameni, numa iaca vine și turcul cu vitele lui. Turcul care știa că însurățelul își adusese nevasta acasă, se dă mai aproape de el și-i zice ;

— Buna ziua, mascaraua mascaralelor !

Auzită de la Neculai Gavrilescu din Bârlad.

Vasile B. Țirica

288.—Fata și strigoiul.

A fost odată într'un sat o fată și un flăcău, cari se ibovniceau după obicei, fără știrea și placul părinților fetei, că pesemne flăcăul nu prea era de neam de cei cu osânză la pânțece. Așa se vede că a fost treaba, că la împețire, părinții fetei cu nici un chip n'au vrut s'audă de-așa ginere, iar flăcăul, dac'a văzut și-a văzut că alt chip nu-i, s'a pus și s'a spânzurat de-un copac și gata comedia !

Acu, dacă s'a spânzurat, flăcăul cela s'a făcut *strigoiu* și așa, putea să vie mai des la vechea lui logodnică, și să se drăgostească în voia cea bună cu dânsa.

Fata, firește, de drag, drag l-a avut, dar acuma, cu toată dragostea, nu-i prea veniă la îndămână tovărășia c'un duh necurat. Ce să facă, ce să dreagă, cui să-i spuie și s'o învețe să scape de primejdie și de pacate ?

Se duse la o babă vrăjitoare și baba îi dădu învățătura de nevoie.

Vine așa, strigoiul într'o sară din nou la fată și se drăgostește cu dânsa până târziu. Și pe semne, când știă el că i se apropie vremea să plece, își luă noapte bună dela fată și plecă. Fata, după spusa babei, anină de straiul din spatele strigoiului un ac de care era prins capătul unei ațe de pe un ghem ma-

re. Plecă strigoii, așa de pe ghem începu să se desfășoare, hai-hai, hai-hai, până ce de-odată se oprește. Fata, se vede că era cu inimă, se iea după ață pe uliță în colo, în colo și încolo și până ce intră'n ograda bisericeii și de-acolo drept la un mormânt, dealături. De-acolo așa ceia intră'n pământ și pe urmă pacea cea bună.

Fata vine înapoi acasă, dar sara, cum într'amurgește, repede la mormânt, de-oparte, să vadă ce-i și cumu-i. Nu trece mult și numai iaca îl vede pe strigoi că iese, merge pe la alte morminte și le desvelește, mânâncă inimile morților și pe urmă plecă în saf la fată. Fata după dânsul,

— Unde-ai fost aseară și ce-ai văzut, ? o întreabă strigoii.

— Unde să fiu ! N'am fost nicăieri ! N'am văzut nimic !

Și strigoii din nou :

— Să știi că dacă nu spui, are să moară tatăl tău !

— Poate să moară, răspunse fata; eu nimic n'am văzut, nimic nu știu, nimic nu spun,

— Bine !

Și cu adevărat că a douazi tatul fetei a și murit.

Ei, l-au înmormântat, l-au grijit, mai trece ce mai trece după asta și iarăși vine strigoii la fată. Se drăgostesc cât să drăgostesc și iar îi zice fetei :

— Să-mi spui unde-ai fost în cutare seară și ce-ai văzut că de nu, are să moară și mă-ta !

— Poate să moară de nouă ori, îi răspunse fata; cum să spun când eu nu știu nimica ?

A douazi mama fetei și muri. O'ngroapă și pe ea, îi face fata toate rânduețele, mai trece cei mai trece și iaca strigoii că-i spune ibovnicii lui.

— Dacă nu-mi spui ce-ai văzut în cutare seară, ai să mori și tu.

— Și ? Atâta pagubă ! Cum, vrei să-ți spun minciuni ? De unde să le scol, vere, dacă nu știu și n'am văzut nimic.

Asta, era vorba, știm noi, dar ce te faci tu fată acuma, cu moar-tea, că vedeți, de murit trebuia să moară.

Iși cheamă neamurile toate,—după învățătura vrăjitoarei—și le spuse că ea are să se prăpădească negreșit. Dacă moare când a fi s'o scoată din casă, să n'o scoată nici pe uși, nici pe ferești, nici pe sub streșini, ci să spargă perețele casei și pe acolo s'o scoată; pe urmă să n'o ducă'n țințirim, ci dincolo, supt o poală de pădure, tot peste câmp de-adreptul, nu pe drum, și acolo s'o îngroape.

A dat Dumnezeu și s'a întâmplat așa. Fata a murit, neamurile au stricat un perete al casei, au pornit-o peste câmp cu sicriul pe năsălnie și-au îngropat-o la marginea pădurei.

Acu, Dumnezeu s'o ierte și pe noi să ne apere, da să vedeți ce s'a mai întâmplat: Pe mormântul fetei celeia răsare nu după multă vreme o floare minunată, ce floare o fi fost: frumoasă, frumoasă, că nu se mai văzuse până atunci, și nici de-atunci încoace. Trece pe-acolo feciorul împăratului și-o vede, și cum o vede, repede, sapă pe dedesupt ca să nu-i atingă rădăcinile și o duce acasă, la castelul împărătesc, unde o răsădește lângă fereastra lui.

Mai trece după asta o bucată de vreme: floarea mai frumoasă, mai minunată, dar vorba-i că feciorului de împărat nu-i merge bine de loc. I s'a întunecat fața, i s'a închis inima, de-un cârd de zile și singur el nu știa ce-a dat peste dânsul. Nu mânâncă, nu bea, nu-i om, Mare întâmplare:

Ce era? Floarea de la fereastră, din floare cum păreă, peste noapte se făcea fată cum fusese mai înainte: frumoasă, cum fusese odată 'n sat la dânsa, ca ibovnica flăcăului celuia. Și dacă se întruchipa, intra pe fereastă la feciorul împăratului și se drăgostia cu dânsul toată noaptea, fără ca cineva din curte să afle și fără ca feciorul de craiu să-și deie sama.

Asta a ținut cât a ținut, până într'o bună zi când fata n'a mai putut să se stăpânească; atunci, s'a aplecat asupra feciorului de împărat și l-a sărutat pe frunte; feciorul s'a trezit odată din somn și când a văzut mândreța ceea de copilă, a zis «ce-i asta!» Ce să fie, să tot fie,—vorba celuia.

Și după asta și-au făcut ei legământ: el să fie al ei și ea a lui, cât or fi amândoi; s'au îmbrățișat, s'au mai sărutat, au dat de veste craiului și crăiesei și toată curtea a bătut din palme și a zis că mai nemerită pereche nici că se putea. S'a făcut nunta, s'a isprăvit, și acu trăiau de-a mai mare dragul, însurăței noștri.

Toate bune, da' una rea: nevastica se învoise cu toate celea dar din casă afară nu se cădea nimenea s'o scoată. Doamne apără și păzește, și pe noi păcătoșii! Ii era teamă de strigoiu, și pace bună!

Până într'o zi. In ziua aceea o iea feciorul împărătesc cu sila, o pune în caleașcă și mână la sfânta biserică, când la un colț iaca strigoiu. Nevasta, cum îl vede, zdup! din trăsură și fugi, neicuță tocmai în sfânta biserică. Fuge nevasta, fugе și strigoiu după dânsa; fugе nevasta, fugе și strigoiu și mai-mai să pună mâna pe ea, când iaca aproape ajung amândoi de-odată în biserică

Acolo, nevasta s'a ascuns după o icoană, strigoiiul dă să pună mâna pe dânsa, da' când vrea s'o înhațe, numai de-odată sfânta icoană se prăvale în capul strigoiiului și strigoiiul se face ca un fum și se duce și dus rămâne.

Iar nevasta ceea și cu feciorul împăratului rămân pentru căt vor fi trăit apărați de foată primejdia și păcalul.

De la Șt. Vrânceanu, Andreiași-R.-Sărat, împărt. de fratele meu V. Pamfile, Tepu Tecuciu.

T. Pamfile

DATINE ȘI CREDINȚE

1787.—*Cu bobii. Bobii tâlhărești.* Faci zece grupe de câte 4 bobi și cel fără soți îl rupi în două și-l lași în afară de cei 40.

Apoi îi iei în mână și zici: «Patruzeci și unu de bobi cum știți răsări și rodi, așa să-mi știți și ghici, dacă a găsi cutare lucrul pierdut să-mi picați bucurie în masă și bucurie în casă, dar dacă nu-ți pica bine, să nu s'aleagă nimica de voi și bucurie la noi și viață.

Când bobul cel rupt pică în mijloc, atuncea lucrul pierdut e în casă. Când pică în afară e pierdut. Când el pică spre femeia care-i descântă, atuncea e rău.

Sunt multe variante cu bobii; dar cei mai de samă sunt bobii tâlhărești.

De la mătușa Catrina Anirici. Valea Sacă, Neamț.

I. I. Preutescu

1788.—Femeia când e îngreunată, să nu treacă peste funie, că naște copilul cu buricul înfășurat peste gât.

1789.—Femeia îngreunată să nu puie flori în sân, că naște copilul pătat.

1790.—Nu se pisează pasat ori altceva sara, ci numai când este mort în casă.

Boroaia-Suceava,

V. Popescu

1791.—Când se scaldă vrăbiile în colb, are să ploaie.

1792.—Când vizezi într'o noapte foc, a doua zi are să fie cald

1793.—Dacă trăgând încet geana ochiului și se rupe vreun fir, o să-ți vie musafiri.

1794.—Toaca se face din lemn de paltin, fiindcă se zice că Noe, după porunca lui Dumnezeu, a bătut într'un lemn de paltin ca să se facă corabia.

1795.—Pentru că o vacă să aibă mană, se mulge în ajunul lui sf. Gheorghe și se pune donița afară.

1796.—Când vizezi șarpe, a doua zi are să bată vântul.

1797.—În seara lui sf. Andrei se stinge lampa și se întorc lucrurile din casă, cu fundul în sus, ca nu cumva venind strigoii, să ceară lucrurilor să le deschidă ușa.

1798.—Când cântă cocoșii înainte de miezul nopții, are să fie moină.

1799.—Oamenii pun câte o hârcă de vită moartă într'un par al gardului, spre a fi feriți de iele.

Trusești-Botoșani.

C. Atanasiu

1800.—Prigoria e bună de dragoste.

1801.—Său de vită pleznită e bună de dragoste.

1802.—Vezi când fierbi vr'un ou, se întâmplă de crapă și sare gheoacea. Atunci să iei gheoacea care a sărit mai departe și s'o fii la tine, că-i bună de dragoste.

1803.—Omul moare în ziua lui, în care e făcut. Vezi, dacă l-a făcut Marțea, Marțea moare.

1804.—Când ieși noaptea afară din casă, când cântă cocoșul, fuge moartea după tine și te pocește.

1805.—Când se ivește șarpele de casă, trebuie să se'ntâmple ceva.

1806.—Noaptea când dormi pe câmp, ca să nu vie șarpele la tine, să ai tutun sau să bei tutun.

1807.—Dacă cumva ți-a intrat șarpele pe gură'n burtă, mânâncă pipotă de barză; dacă vezi că nu iese, mânâncă ouă de broaște până' o ieși.

1808.—Un cal iute n'are fiere în el.

1809.—Descântecelul ca să aibă leac, trebuie să le furi și să le spui de multe ori când țeși la *argea*.

1810.—Nu ți se mai face pleznă'n cap dacă te lai cu apa'n care ai pus nișică țărână din vârtejul de *prau* care se face'n drum.

1811.—Ca să-ți treacă de *minigoci* zici:

Minigoci, minigoci,
Până mâne să te coci

și după trei zile-ți trece.

Vrata-Mehedinți.

Od. A. Apostol

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

220.—Descântec de beșica cea ră.

M'am pornit voioasă
Pe cale carare frumoasă;

Beșica m'a întunchinat
Și nimene n'a aflat

să-i mâncați; duceți-vă peste 70 de vinețele c'acolo sunt pahare pline și mese întinse; acolo să mâncați și să beți și să vă topiți cum se topește spuma de mare, roua de soare. (Când zici așa, stupește sub picior). Zice descântecu' de 3 ori.

M. Lupescu.

223.—De păr.

Păr de zmeu,
Păr de zmeoaică,
Păr de urs,
Păr de ursoaică.
Păr de cerb
Păr de cerboaică,
Păr de lup,
Păr de lupoaică,
Păr de cal,
Păr de iapă,

Păr de tot felul,
Să piei să te usuci,
Ca un fir de mac
În patru despicat
În mare aruncat.

Se stupește și se freacă cu degetul unde e părul și în urmă afumându-se cu o petică, se deapănă încet și descântecul.

De la Maria Gh. Stroici, Mogoșești (Dorohoiu)

224.—De deochi

Lâng'o răchită prisădită
Șade o fată 'mpodobită,
C'un ochi de foc și cu unul de apă,
Sare cel de apă și stânge pe cel de foc,
Așa să se stângă diochiurile,
Mirările, pociturile,
Întâmpinăturile și arsurile
Lingorile și săgețile

Și ursătele și giunghiurile
Și să rămâi ca o iarbă uscată
În patru crapată
Și 'n mare aruncată.
Se descântă cu cuțitul în apă neîncepută și în urmă se stânge 3 cărbuni. Cu apă se spală și bea cel deochiat.

Dela Pachița V. Luncaș, Mogoșești Dorohoi.

225.—De beșică neagră,

Beșică neagră, beșică roșă, beșică galbănă, beșică verde, beșică albastră, beșică albă, beșică vânătă, beșică porumbacă, beșică nărăngie, beșică înfocată, beșică chipărată, beșică nu te face, beșică iea și te întoarce din umerii obrazilor, din piept, din inimă, din șale, din dinți, din măsele, din toate mădulările și să piei să te desfaci ca un fir de mac în mare aruncat și 'n patru despicat. Descântecul de la baba, și leacul de la sf. Sisoe.

Se iea bucată de petecă părăsită se aprinde și se afumă buba zicându-se descântecul.

Dela Pachița V. Luncaș Mogoșești-Dorohoiu

226.—De gălci.

Gâlcă gălcuță,
 Calcă pe vârguță
 Și te du la baltă
 Și bea apă sacă,
 Dela gât lui (N) să-i treacă,
 Să rămâie curat și luminat

Cum a fost de la Dumnezeu
 sfântul lasat.
 Cu mâna dreaptă muiată în apă
 neînceptută se freacă gălci-
 le zicându-se descântecul.

De la Maria Gh. Stroici, Mogoșești
 Dorohoiu. N. V. Hânțescu

227.—Descântec de bubă rea.

Plecară... pe cale, pe cărare și se întâlnește cu o oaie albă și cu o oaie neagră. Câte un miș de lână a luat, mișul de lână pe foc l-a aruncat. De pe foc l-a luat și pe buze l-a așezat.

Trei zile a împlinit apoi.

De pe bubă l-a luat și la răspântie l-a îngropat iar.... a rămas curat, ca argintul strecurat ca Maica Domnului ce l-a fost lăsat.

Bubă ră, sgaibă ră
 Nu te face, nu te coace
 Nu-ți ascuți limbile,
 Ci să potoli durerile,

Du-te 'n pădurea deasă
 Ca frunza să pici
 Ca lemnul să te usuci.

Se descântă cu cârpa arsă de trei ori, atingând buba cu scrum de la petică (cârpă).

Dela Ioana Al. Pintilie, Ireasca-Tecuciu.

C. Constantinescu

228.—Descântec de cel-pierit.

Se descântă cu oleiu de cânepă, cu trei paie și ață roșie c'un ac.

M'am mâncat Marți dimineața, gras și frumos, la mijloc de cale am întâlnit lup crunt cu 9 neamuri de pierit: pierit negru, pierit roș, pierit de 9 neamuri, în pământ trântit-o, sângele băut-o ochii paianjenit-o, a mânca mâncat-o, a ustura usturat-o... (cutare) a prins a se vâicăra și a se olăcăi. Nimeni nu a auzit-o, nimeni n'a văzut-o numai Maica Domnului pe scări de aur s'a coborât, de mâna dreaptă a luat-o, din gură a întrebat-o: ce plângi și te vâicărezi, oleiu de cânepă îi lua și la cutare... îi alerga., cutare ac țigănesc a apuca, bube depe trupul tău a aduna, în trestie îi înfunda, peste mare îi arunca, iar cutare să rămâie curat și luminat ca maica care l-a lasat.

De la eleva Liou I. Maria cl. V, Cosăești-Tutova.

Maria Mircea

229.—Pentru desbârnătură.

E bună ață de lână roșie. Cu ea te învălătuiești în locu' unde e desbârnătura. Se lasă acolo până se lecuește.

230.—Pentru păducel.

Pentru păducel e bun pădureț copt în valră. Pădureții se leagă și se schimbă desuș. E mai bine, ca să se pună pădureții totdeauna mai fierbinte, că are mai mare leac.

Jud. Neamț

Al. Moisel

231.—Gușterele

E în forma șopârlei, de culoare galbenă, mai mare ca ea, capul lat ; acesta, primăvară în luna Martie, ziua Marța când se găsește, îl prind și îl omoară între degete (cu mâinele) îi taie capul cu o para (monedă veche mărunță care era ascuțită însă acum cu orice instrument) se pune de formă o monedă după cap, când îl taie. Acest cap îl păstrează și când cineva să umflă la gât și nu poate să înghită, spală capul de guștere în apă proaspătă și-i dă bolnavului să bea apă, pentru ca să-i treacă.

Catanele-Dolj.

Șt. St. Tuțescu

O SAMĂ DE CUVINTE

2481—2504

Dolbură=lemn găunos.

Doscă=o bucată mare de lemn uscat. Câtă doscă duce în brațe=un sferț de trunchi de lemn spart sau o ceosvârtă ;

Osiac, pl. *osieci*=crăci mari de arbori și uscate. Să te duci la pădure și s'aduci un car de osieci.

Dugos=om morocănos, posomorit.

E beat *cocian*=beat mort ; s'a făcut cocian.

Oară, *hoară*, *orătenie*=paseri de curte.

A *mânzăjit*=se zice de o vită că fată la doi ani.

A fatat de *neleapcă*=iarăși de vite care fată de mici.

Lupul a *gușuit* oile=le-a sugrumat, le-a înfipt colții în gât.

Podari-Dolj.

I. Brătulescu

Oristi adelfe!=poftim frate!

Rahnă și pocitură!=te miară!, în sfârșit!.. să nu fie de diochiu!—se zice despre cineva—când face un lucru—la care nu te-ai fi așteptat nici o dată din partea lui : *Rahnă și pocitură!*..

Gnerte fierte—cascoave *prăjite*=te mieri ce, ia acolo : „Ce mâncare ai azi?—Mierte fierte, cascoave prăjite=nimica goală.

Calamij-banu=de toate felurile amestecate la un loc: lapte

peste găluște, cu plachie la un loc—«ia să vezi, calamij-banu țigănește»...

A mormînta mămăliga—a frămînta boții de făină—din ceain—cu melestul pe foc, mai înainte de a o lua la mestecat.

Tăbărîte—trântite, aruncate (lucruri): «Toate tăbărîte, par'că le-a adus apa».

A tăvăli—a mânji.—«Mi-am tăvălit Țării».

A giui—a făgădui: «Știi—tu—că Țam giuit o bătae!»

A giurui—a *țierolisi*, a consfinți: «ghîțaca asta-i giuruită cutăruia».

Gâf—covată adâncă pentru frămîntat pânea—troc, gâf.

Otăghi (a)—o croi, a otăngi, a lovi.

Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomei

CĂNTECE

1526.—*Frunză verde ș'o lalea*
N'am mândră pe unde da,
Să nu-ți mai văd căscioara.
Când îți văd căscioara la
Plânge inimioara mea.
Frunză verde de sulcină
Trupul meu n'are odihnă
Când văd la mândra lumină.
Stinge mândra lumina
Nu mă pedepsi așa.

1527.—*Frunză verde ș'o ci-*
coare
Ce flueri voinice-a jale
Ori Ți-i grea arma'n spinare
Ori ranița pe picioare.
Nu mi-i grea arma'n spinare
Nici ranița pe picioare
Ci mi-i dor de mândra tare
C'a rămas pe prisp' afară
Cu folița rozioară
Mă secă la inimioară

1528.—*Foae verde trei spanace*
Tu te duci neică sărace,

Dar eu cu dorul ce-oi face?
Tu Ți-i face mândră bine
Căci rămâi în sal la tine
Și mai sunt voinici ca mine!
Fie voinicei o sută
Ca tale nu mă sărută.
Fie voinicei o mie
Nici unul nu-mi place mie.
 Dela Ioan Hera Berevoești-Muscel

1529.—*Foae verde de susai*
Fă țelițo după plaiu,
Ce qurijă dulce ai
Și neichii de ce nu dai?
Mă mir ce inimă ai?
Inimă de pulregai
Ad' cuțitul să Ți-o tai
Să vedem ce sânge ai
Sânge negru închegat
De dragosle 'nveninal.
 Dela Ioan M. Popescu Berevoești-Pă-
 mânteni-Muscel:

1530.—*Foae verde, foae lată*
La casa cu prispă 'nallă
La Marița sprâncenată

Ba' o Dumnezeu s' o bată.

Frunză verde peliniță

Eși Marijo la portiță

De dă lui neica guriță.

Nu es neică la portiță

Că mă tem de lapoviță

Că mă umplu pe foliță

Și am pruncușor la jâță.

Foaie verde fân cosit

De câte ori am venit

Tot cu pruncu, m'ai mințit

Fi-ți-ar pruncu-afurisit!

De la d-ra Veneța Dragomirescu Be-
revoești-Muscel.

Andrei A. Dumitrescu

1531.—Foaie verde lemn uscat

Io aicea n'am jucat

Dar acuma o să joc

Să-mi stea soarele pe loc

Și luna să strălucească

Peste Țara Românească.

1532.—De cât cu galbeni pe

(masă

Și cu urila la casă,

Mai bine sărac, voios

Și să-mi iau ce e frumos.

1533.—Decât cu casă de sticlă

Și cu nevastă urită,

Mai bine de-o coșerea

Să ningă, să plouă 'n ea

Cu nevasta frumușea.

1534.—I-auzi, lele, pițigoiu

Lasă la dracu războiu

Și hai să 'nfundăm zăvoiu.

Dela Gh. Petrică Călinești-Vâlcea.

1535.—Lunea, Marșea nu lu-

(crez

Mi-e frică că nebunesc:

Mercurea mă pomenesc

Joia mă duc să iubesc;

Vinerea nici nu se loarce

Că e rău de dobitoace;

Sâmbăla mă premenesc

Duminica mă 'mpudrez

Și mă duc iar să iubesc.

De la Emil Nicolăescu Voicești-Vâlcea

1536.—Hora mare, băieți n'are

C'au murit de gălbinare:

Numai unul ce-a rămas

Poartă căciulă pe nas

Face fetelor năcaz

Și umblă din ușă 'n ușă

Sărulând câte-o mătușă.

1537.—Băiatu care-i ștregar

Il cunoști după șerpar

Că-i șerparul tot jdrelit

De garduri câte-a săril.

Fata care-i ștregăriță

O cunoști după calrință.

Că-i calrința rară, rară

Târâită prin negară.

1538.—Drept a avul cine-a zis

Că dragostea-i foc nestins

Că și 'n mine s'a aprins

Și nimeni nu-l poate stinge

Numai badea când mă strânge

1539.—Bade, inima mă doare

După gura dumitale;

Bade, inimuța-mi pică

După gura la cea mică.

1540.—Rău mă doare peste

'ncins

De mândruțe câte-am strâns;

Rău mă doare peste șele

De mândruțe ochesele.

Câte fete'n brațe-am strâns

Toate după mine au plâns;

*De te-oi strânge și pe tine
Și tu'i plânge după mine.*

Dela Maricara Florescu Androniceanu din R. Vâlcea.

Ioan N. Popescu

1541.--*Mărită-le mândra mea,
N'aștepta dragostea mea,
Mărit'le cu Dumnezeu.
Căci mie nu-mi pare rău.
Nici bine nici rău nu-mi pare
Numai sufletul mă doare.*

*Mărită-te cu dulceață
Și mi te du, de-ți fă casă,
C'am trăit un rând de viață;
C'așa fost norocul meu
Când mai bine când mai rău,
C'așa este dragostea*

*Unu-o face, ș'altu-o ia,
—Insoară-te măi bădișă
Când o fi răchita vișă;
De-i lăa una lot ca mine,
Să-ți dea Dumnezeu mull bine
De-i lăa una bălăioară
Să dea Dumnezeu să moară!
Să-i mîncăm din colivioară
Să-i bem vin dela pomană.*

Auzită dela d-ra Victoria Vasilescu
Podori-Dolj.

I. Brătulescu

1542.--*Frunzulică conopidă
Irindiaua nu se uită
Că e de pe Olt venită
Depe Olt depe Olteț
Adusă de doi băeji.
Și băejii militei,
Se jinea fașa de ei.
Irindeaua din Islas
Adusă d'un popă ras
Cu giulufii rezezați*

*Peste umeri aruncați.
Irindeaua din Galați
Adusă d'un dorobanț
Și d'o roată de soldați
Verde verde iasomie
Irindiaua-așa se sue
Ca să bală locu bine
Ș'apoi verde trei alune
Irindeaua cum se spune,
Cu pită și cu măslina,
Cu pită dela pitariu,
Cu vin dela cârciumariu
Cu rachiu dela mocaniu.¹*

1543.—*Bălujo mărgăritari
Vin la neica subl umbrari
Nu căta că sunt băbări,
Că iubesc și fete mari,
Și neveste tinerele
Cu panglici pe la picioare.
Hai! bălujo să jucăm
La coveie ne-apucăm.*

*—Ba, băele că sunt goală,
C'am iesel o pânză rară.
Că de rară ce-mi era
Băgai degițele prin ea.
Și e plină de otinci
Ca lunca de licurici.
Și la sulu din'apoi
O mie de lătunoi;
Iar la sulu din'nainte
Dracu le mai jine minte.
Dela ițe pân' la spată
Paște-o iapă 'mpedicală
Mi-a fost natra despiată
Că mă căsnii vara loată,
De nu era un băel
N'o scoteam la selemet.²*

Beiu-Teleorman

Mihail Th. Adameștîanu

^{1 2} Sunt două jocuri vechi ce se jucan pe aici mai de mult, azi aproape sunt uitate. rar când se mai joacă de flăcăii din partea locului. In timpul jocului unul din băeji sau lăutarii zice cuvintele. Băluța un joc dămol, în timpul jocului cuvintele se zic de fetele mai îndrăznețe. Fetele codane, adică fetele care încep să iasă întâi la horă, se string singure pe luncă și joacă Băluța, cântând toate în cor vorbele.

GLUME, JĂTII, TACLALE

684.—Condiție

Pe vremea prășitului un bate-coclaurile se întâlnește cu unul harnic. Da' istui harnic îi crăpa măseaua de treabă.

— Măi Toadere, zice el, nu-i merge azi la prășit la mine, că-ți plătesc. Ai și mâncare.

— Dă... știu eu ?

— Acu unde te duci ?

— Unde ? Pe drum la vale.

— Haide bre, ce pierzi tu timpul degeaba ?

— D'apoi vrei să-l pierd cu plată ?

— Măi ai să te ții căit. Am un godac fript, vin bun...

— Merg, atunci.

— Hai mai repede, că acuși e soarele amiază.

— Mâncare știu eu, dar vre-un *huceag* pe-aproape de ogor ai ?

Covasna-Fălcu

G. Polcovnicu

285.—Primire de musafiri

La un boier bogat, dar sgârcit, i-au venit odată în ziua patronului niște cunoscuți ca să-l hiritisască. Când s'apropiă sara, vremea de stat la masă, iată că vizitiul Ioniță scoate caii musafirilor ca să-i dea la apă. Toți boierii stăteau în jurul meselor, cinstiau, vorbeau și râdeau. Da' stăpânul iese în ceardac și strigă :

— Ioniță !

— Porunciți, cucoane.

— Ai dat ovăs la caii dumnealor ?

— Încă nu, cucoane.

-- Apoi să le dai măi, să le dai de-ajuns, câte o căldare de fiecare, ca să aibă pe toată noaptea, zise boierul strângând din pumni și făcând semn să nu le dea de loc.

— Bine, cucoane, le-oi da, că este de unde, răspunse Ioniță dând din cap, arătând că înțelesese semnul boierului.

De la Vasile Gânsac, Hânțești-Dorohoi

N. V. Hânțescu

286.—Spaima popei

Cică într'un sat un popă avea obiceiul că se scula tare de dimineață de-și făcea sfânta slujbă Duminica ori în cele alte sărbători. Când mai erau două sau trei ceasuri până la ziuă, mântuia, așa că bieții dascalii se puse pe gânduri. Unul dintre ei era și vânător și se tot gândia ce leac să găsească ca să-i schimbe apucăturile popii, căci când plecă el la vânat; popa era de mult în slujbă; așa că nu vâna toată ziua aceia nimic căci nu pășia sănătos la treabă.

Azi așa mâni așa, se înțeleg ei dascalii ce-i de făcut, da ista vânător, le făgădui că de vor avea nădejde în el și-l vor asculta toate vor fi bune. Se întâmplă că ucise într'un rând un lup bătrân și umplându-l cu paie îl puse Sâmbătă de cu sară la vicerne după plecarea popii, în mijlocul bisericii și cu gura căscată.

A doua zi popa, bang, balang, bang, bang, trage clopotele și

dă să intre pe ușă în biserică dis de dimineață, cum îi era obiceiul. Când scapără și aprinse o lumânare, pășind prin întuneric, spre sf. altar, holbă ochii în lup. Deodată i se făcu părul măciucă și i se păru că de când lumea-i la ușă, dar cu fața tot spre lup și cu mâna dindărăt să o deschidă, dar cum era să o deschidă mai ales pe dinapoi. Incepu a cânta: «Toate pustiile is cu două (adică uși) numai asta cu una». Și când nimeri, o deschise și fugi la dracul.

-- Dascal, dascal, hai mai iute că-i plină biserica de lupi.

— Cum se poate, părinte ?

Dar celalt dascal, vânătorul, în timpul ista îl luase.

— Nu-i nimica părinte, ți s'a păruț. Și de atunci făcea slujba regulat după ce răsărea soarele și-și lăsa celelalte treburi mai pe urmă și dascalul priceput a fost bine răsplătit de ai săi.

Dela V. Ardeleanu Zernești-Covurlui.

N. I. Munteanu

C R O N I C A

* **Ghilușul I** No. 11-12 (Octombrie-December 1912): 330 abonați cu 26 platnici; vina să se caute în mai multe părți. Dacă editorul așteaptă plata datoriilor din urmă, însemnează că „Ghilușul” va înceta să apară. Deci e zadarnică îmbunătățirea programului cu acel supliment „Cultural Sătesc în care va publica bilanșurile băncilor populare și cooperativelor precum și orice știri dela sate”. Apariția în volume mari va fi mai dezastroasă de cât cea de până acum.

* D-l *D. Furtună*, scoate un nou mănunchiu de „taclale, povestiri și legende românești” intitulat **Cuvinte scumpe**, în colecția Academiei Române. Cu toții, cunoaștem și autorul și munca lui.

* La examenul de desene și alte țesături cu alesături de motive vechi românești, ținut în ziua de 16 Decembrie la Ministerul de Instrucție au dobândit premii: D-na Maria Sevastian Negrești-Vaslui, pentru o planșă, d-na Olga S. T. Kirileanu, Broșteni-Suceava pentru 17 planșe, d-l Alex. Ciucă, Priboeni-Muscel pentru 8 planșe, d-na Lucreția Gh. Patriciu, București str. Turcului No. 19 pentru 4 planșe, d-ra Elena Șentea București, Bulevardul Elena Doamna pentru 3 planșe și Școala de sericultură din București pentru 3 planșe.

P.

* D-l C. Apostoliu, în *Noua Revistă Română* No. 9, vol. XV, arată într'o anchetă făcută în lumea copiilor din școală, rezultatul, că, „pentru copii, povestea moare, iar în multe cazuri văzute..., a și murit”.

Aduce și dovezi destul de importante, peste cari nu se pot trece cu vederea.

Atunci cum se face, că copilul, odată plecat din școală la coarnele plugului, pot zice că se asimilează în totul cu cei dinprejurul lui, cari știu și nu știu carte, și rămâne toată viața ca ei, ca și cum n'ar fi fost pe băncile școlii ?

Mă rog, așa-i firea Românului ! Că sunt varietăți, e altceva.

Am credința, că povestea n'are să moară așa de curând ; însă să ținem socoteală de câte s'au lipărit

N. I. Dumitrașcu.

La o cerere a noastră, menită să pună capăt jafului ce se face cu această revista cu prilejul împărțirii ei la sate, iată ce ne răspunde Direcția generală a poștelor: „Aduceți la cunoștința Administrației revistei „Ion Creangă” prin Agenția specială Zorleni că Administrația noastră nedispunând de mijloace pentru distribuirea prin liste a ziarelor și publ. periodice, nu poate a-i satisface cererea înreg. la No. 16228 din 3 Febr. a. c.” La aceasta s'a răspuns: „Cu părere de rău se ia cunoștință de hotărîrea Onor. Direcției a teleg., telef. și poștelor întru cât se mai distribuie și alte reviste ca Albina, și Bulet. instr. publice prin poștă, și întru cât în chipul cum se împarte azi revista ni se perd mulțime de numere din ea fără să avem puțința de a afla vinovații”. Aceasta precum ca să se știe. De aceia și No. 1 și 2 au apărut cu întârziere.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:
Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1041,60

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adiverințe: S'a primit sumele și cu acest no. s'au trimis adeverințe pentru d. C. Droc, Bârlad, pentru Bibliotecile din Corodești și Pochidia-Sâlcieni, jud. Tutova, 10 lei; d. L-I Al. Clodeanu, Bârlad, 10 lei; d. C. N. Mateescu, R.-Vâlcea, 5 lei; d. G. D. Lălu, Piatra-Neamț, 5 lei; d. D. Cărlănescu, Ploești, 5 lei; d. S. P. Colibași, Afumați-Ilvov, 2 lei 50; d. D. Evolceanu, București, 5 lei; d. L-I. A. Negoescu, București, 7 lei; d. I. G. Stoica, Lespezi-Hârtoape-Suceava, 3 lei; d. Dr. H. Tiktin, Berlin, 6 lei; d. Liviu Marian, Suceava, 6 lei; d. E. A. Pangrați, București, 5 lei; d. N. Jordan, Focșani, 10 lei; d. C. Darius, Dobreni-Neamț, 5 lei; d. C. Dumbravă, Căuești-Adam-Tutova prin d. A. Tenea, 5 lei. (urmează)

S'a primit din Iași, de la un domn, pare că din Iași, str. Hara-lambie, 10 lei; mandatul fiind plouat, rugăm a ni se scrie, cine l'a trimis și ce destinație are această sumă.

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

„Ion Creangă” An. II.	--	--	--	5.00
„Ion Creangă” An. III.	--	--	--	6.00
„Ion Creangă” An. IV.	--	--	--	15.00
„Ion Creangă” An. V.	--	--	--	15.00
„Ion Creangă” An. VI.	--	--	--	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” -- 0.05

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1912 -- 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1913 -- 1.50

Calendarul revistei „Ion Creangă” pe 1914 -- 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc” -- 0.20

„ „ Jocuri de copii I -- 1.40

„ „ „ II -- 1.60

„ „ „ III -- 1.50

„ „ Sărbătorile de vară la Români -- 2.00

„ „ Boli și leacuri -- 1.00

„ „ Cântece de țară -- 4.00

„ „ Agricultura la Români -- 5.00

„ „ Povestea lumii de demult -- 2.00

M. Lupescu: Creșterea viermilor de imatașă -- 0.20

Alcătuirea unei gospodării țărănești -- 0.50

Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj -- 2.00

Colinde din popor -- 0.30

Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur -- 2.50

Petru G. Savin: Clăcărește -- 0.40

„ „ Povești -- 1.50

I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece -- 0.30

Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba basmelor po-

porane românești -- 0.40

N. I. Dumitrașcu: Flori de câmp -- 0.40

Se trimite franco numai după achitarea deplină.

Domniei-Sale

Domnului

Arthur Gorovei

Comuna

Falticeni

prin Oficiul

Județul

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 2 pe Februarie 1914, cuprinde :

- I. BOGDAN : DOCUMENTELE LUI ȘTEFAN CEL MARE.
T. Pamfile.
DOCUMENTE. — George A. Cosmovici, N. I. Dumitrașcu,
V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.
INSCRIȚII. — G. Florescu.
INSEMĂNĂRI. — Pr. T. Bălășel, T. Pamfile.
CRONICA. — P.: N. Iorga : Chestiunea Dunării, Relations entre Serbes et Roumains. — Buletinul societății numismatice române.
DISTRIBUȚIUNE: Pomelnic din Odobești-Bacău.

DUMITRU FURTUNĂ

CUVINTE SCUMPE

Taciale, povestiri și legende românești

Editura Academiei Române

Lei 1.50

GEORGE C. CONSTANTINESCU

BALADE

din Romaniți

No. 16 din „Biblioteca folcloristică”
30 bani

Răspândiți revista „Ion Creangă printre cunoscuții și prietenii D-voastre

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

„Ion Creangă”.—O rugămintе.

T. Pamfile.—Găina vecinului...

M. Lupescu.—Rușinarea fetelor cari făceau copii de fete mari.

D. Furtună.—Todirică Făt-frumos (poveste).

C. N. Mateescu.—Colinde.

I. Brătulescu, Gh. Polcovnicu, V. B. Țirică, C. N. Mateescu, S. P. Colibași, M. Barbu.—Povestiri și legende.

A. Moisei, S. P. Chiricel, Od. A. Apostol.—Vrăji și farmece.

G. Polcovnicu.—Datine și Credințe.

I. N. Popescu, A. A. Dumitrescu, M. T. Adameșteanu, Șt. Manole, Od. A. Apostol, G. C. Constantinescu.—Cântece.

P. G. Savin, G. Iancu, N. I. Dumitrașcu, N. I. Munteanu, N. V. Hânțescu.—Glume, jâfii, taclale.

P., N. I. Dumitrașcu.—Cronica.

Ilustrațiune : Port din Drăghiciu-Muscel.

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

===== B Ă R L A D =====

Exemplarul :

In țară 40 de bani

In străinătate 50 » »

Abonamentul anual :

In țară 5 lei

In străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta. D. P. Savin. Primit; la rând, una după alta. D. G. Iancu. Orbalțul, în No. 6. D. I. Brătulescu. Desemnele le-am primit și v'am răspuns la vreme. S'a primit și materialul din urmă.

Cărți primite la Redacție.

Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe. Edit. libr. Alcalay & Co., București 88 p. 1 leu.

T. Pamfile: Un tăciune și-un cărbune... Povești. Libr. L. Alcalay (No. 896-897 din Biblioteca pentru toți), București 192 p. 60 bani.

C. Ș. Făgețel: Credințe literare, Etitura Tipografiei „Ramuri“, Craiova, 1913, 180 p. 2 lei.

MIRON COSTIN

REVISTĂ DE CERCETĂRI ȘI MĂRTURII ISTORICE

Apare o dată pe lună

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

— BĂRLAD —

STRADA CORBULUI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 3 lei

În străinătate 4 lei

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

O RUGĂMINTE

Pentru **BUSTUL LUI ION CREANGĂ**, sorocit să fie ridicat în Bârlad, revista aceasta a strâns 1046 lei, 60 bani, de la persoane al căror nume și obol s'a aflat la vremea curentă pe fața a treia a cupertei. Această sumă fiind neîndesulătoare, după un lung răgaz, în care abonați vechi s'au dus și alții noi au venit, înoim rugămintea noastră cătră ori și cine va cefi aceste rânduri, ca să contribuie pentru mărirea acestui fond, cu cât îi va fi cu puțință. Sumele strânse, cu listele lor, se vor trimete: **REVISTEI „ION CREANGĂ“**, în **BÂRLAD**; ele se vor publica în numerile viitoare.

GĂINA VECINULUI...

Găina vecinului este întotdeauna mai grasă,—asta se știe,—și sunt afâți oameni cum se cade de alt-fel, cari o doresc în castro-nul de zeamă pe masă, în locul găinei din ograda lor, căreia i se lasă și mai departe cinstea de a cotcodăci după fie-care ou așezat în covășica de sub streșina coteneșii. Nici odată, însă, unor ast-fel de gospodari nu le trece prin gând să-și cofonogească ori să-și lese peritoare de foame găinele lor, de dragul celor mai grase gojbălițe ale vecinilor.

Tofuși sunt alți gospodari cari nu se potrivesc cu cei de până aici: Pentru aceștia, găinele vecinului sunt grase chiar când sunt... slabe, și sunt grase chiar când vecinul nu are... găini.

Fapte de-acestea se pe petrec de multă vreme, se cunosc, și față de dânsule, de obicei, lumea se mărginește ca să zâmbească. De! ce să faci când vezi oameni curgându-le ochii peste gardurile altora când nu-și cunosc gospodăriile lor, de multe ori pline de bogății!

Găina!... La urma urmei, această găină poate avea felurite înfățișări. Pentru unii se chiamă *graiu românesc*, care «nu poate învesmânta cele mai rafinate cugetări»; pentru alții se chiamă *pământ românesc* ce nu se poate asemena cu «peisagele din străinătate»; pentru alții se chiamă *port românesc*, pentru alții *sânge românesc*,—mai ales sânge,—pentru alții *arhitectură românească*, *lutun cu elicheta românească*, *literatură românească* și așa mai departe.

În preajma unei astfel de găină streină, se formează îndată tarafuri cari pornesc cântările de preamărire, pe cele două căi: unele caută oricum s'o ridice la cer, iar alții cotonogesc pe cea națională, căci, prin ce se poate arăta slava unui lucru, de cât prin depărtarea dintre dânsul și fratele său,—și cum se poate mări această depărtare de cât: ori ridicând pe cel dintâi ori afundând pe cel din urmă.

Se înțalege că înmulțirea acestor tarafuri de lăutari gălăgioși primejduesc pe nedreptul încrederea pe care trebuie să o avem în darurile noastre trupești și sufletești. Acești lăutari inconștienți trebuiesc arătați cu degetul pentru ca toată lumea să-i cunoască și să fugă de spusele lor.

Intru cât ne privește mai de aproape ne oprim la unul. Știe nemțește, franțuzește și poate că și altă limbă. Cunoaște *poeziile populare* ale lui *Alexandri* și culegerea lui *G. Dem. Teoderescu*. Atât. În schimb dășagii i-s plini cu „studii“ de folclor comparativ cari, se înțelege, cu privire la Români nu pomenesc nici măcar cele două cărți arătate mai sus. Taraful citește, citește asemenea studii și de-o dată i se nazare, de-o pildă, că *Mioriia* noastră are ceva asemănător cu cutare amănunt mitologic egiptean de pe la anul 3000 înainte de Hristos. Și atunci repede edictează: fiind-că neamul românesc, care a căzut cu hârzobul din cer pe vremea lui Negru și Dragoș Vodă, n'a pufut dărui egiptenilor acel amănunt mitologic, nu poate să rămână altă ceva de crezut de cât că Egiptenii au dăruiț Românilor frumosul cântec bătrânesc al „*Mioriței*“, *Datina călușarilor* și altele. Dovada nu suferă împotriviri; ea pornește ca de obicei de la o minte luminată ca a Domnului Th. Speranția, profesor, membru corespondent al Academiei Române, scriitor și versificator prea cunoscut de anecdote populare românești. Ca loc se alege o revistă cunoscută sau estrada *Ateneului român*. Argumentarea capătă prin aceasta o vază încă mai mare și descoperitorului i se aduc laude mai grele. Ce are de aface îndelungata vreme de la Ramses sau Cufru până la Ale-

xandri, și ce rost poate să aibă nepătrunsa depărtare din malurile Nilului până în plaiurile Carpaților? Imprumutul, scurt, este dovedit. O *Mioriia* românească sau străromânească nu poate să existe pentru d-l Speranția, cu ochi deprinși s'alerge după *mieoare* egiptene, indiene, chineze și tonchineze cari, tocmai prin exotismul lor trebue să fie mai grase și mai lănoase!

Când nu se poate ști pe deplin, cu ajutorul mărturiilor cari de obicei rămân ici și colo, rosturi și fapte ale oamenilor, ale popoarelor și ale vremurilor, d-l Speranția, din două cuvinte dovedește un împrumut de povestire orală. Străfulgerând deacurmezișul miilor de ani, de la un capăt la cel-alt al pământului, ajunge să arate că bietul neam de cerșetori români, lipsit de ori și ce însușiri a trebuit să împrumute din toate părțile, și prin aceasta să fie dator tuturor.

«....Fiind-că, parole d'honneur, ar fi o prostie fără pereche să creadă cine-va că au putut da și Românii altora un capăt de ață cu împrumut; tot ce au, le este dar, pomană, în afară de unele obiceiuri urite cum ar fi curățirea nasului cu degetele, uciderea puricilor, căscarea gurei din toarta fălcilor și alte câte-va, cari rămân pur-sang naționale...!»

...Numai dacă nu cumva d-l Speranția va dovedi că și acestea nu sunt de cât niște servile imitațiuni ale unor năravuri de populațiuni cari trăiau în insula Sumatra acum, patru mii de ani și ceva.....

T. Pamfile.

81.—Port din Drăghiciu-Muscel.

RUȘINAREA FETELOR CARI FĂCEAU COPII DE FETE MARI.

Gospodarii satelor, depărtați de atingerea cu streinii de prin orașe și de obiceiurile fârgurilor, au ținut și mai țin încă și azi la cinstea casei lor. Fecioarele sunt miresele Mântuitorului și ferice de fetele cari mor cu adevărat fecioare; ele se împodobesc ca pe mirese, ca judecata viitoare să le găsească în podoaba aceasta, pildă a curățeniei lor de suflet. Ferice de femeia care nu știe de cât de un bărbat, căci acestea pe ceia lume vor fi ușurate de păcate și de ponosul curviei.

Fetele ce nu-s fecioare, duc viața grea și hojma li se scot ochii cu necinstea, căci cum a fost când era fată, așa va fi și ca gospodină.

În sat la noi nu era rușine mai mare pe-o casă de cât atunci când fetele făceau copii de fete mari. Asemenea nerușinate nici în biserică nu erau permise, până nu se măritau după cineva. Din această pricină, adese fetele cari greșiau, se duceau în alte sate de nașteau, să nu le mai știe nimene, ori se stângeau de lepădau, ori luau ceva ca sa nască înainte de vreme.

Și ori cât se păziau ele, satul tot afla. Și când fata avea îndrăzneala să vie în biserică, atunci preoteasa care șădea în fruntea gospodinelor de samă din sat, se sfătuia cu câte-va din gospodine și lega în pridvorul bisericei pe fata nerușinată.

Legatul fetei se făcea așa: preuteasa pregătia un bariz ori un tulpan negru și o batistă de cap; una din gospodine chemă fata cu pricina în pridvor. Preuteasa era acolo cu trei, patru gospodine chiabure și cinstite și prindeau fata, îi smulgeau florile ori gătelele din cap, căci fetele mari se duc la biserică cu capul gol, îi legau capul cu batista, o îmbrobodiau cu tulpanul și o așazau în biserică în urma nevestelor tinere.

O asemenea rușine se împrăstia ca fulgerul în sat, că fata cutăria a fost legată și ea de rușine nu putea eși mai nicăeri. Adesea își lua lumea în cap și se ducea slugă în alt sat, numai să scape de rușine și de gura lumii.

Și rușinea fetei o trăgea și părinții ei, care adese o alungau de la casa lor, ca să nu le mai fie rușine și ponos.

La cinstea casei lui gospodarul a ținut și ține. Pentru ea adese cade în pacatele grele și chiar crimă face pentru ea.

— Sarac și curat voi să mor—auzi pe mulți spunând celor ce caută a ușura vina celor greșiți.

Și sunt dese cazurile când pentru necinstea casei barbatul și-a lăsat femeea, fetele au fost alungate și chinuite, adese ori desmoștenite, căci nimic nu-i mai frumos pe lume de cât fruntea senină și cinstea curată.

Măria Sa Regina a zis undeva: *«Cine perde bani nu perde nimic; cine perde curajul perde mult; cine a perdut cinstea, a perdut totul»*. Și așa și este. Omul necinstit e mort între ceilalți oameni.

Și biata cinste pe la târguri șede în rafturile și prin colțurile cele mai ascunse, iar la sate tot o mai vezi răsufliând pe cele cărări, pe sub cele culmi și prin unele sate.

M. Lupescu.

P O V E Ș T I

58.—**Todirică Făt-frumos** (sfârșit)

Da' fata ce să zică? Știa bine, săraca, cine și cum o scăpase de la moarte, da' se temea de Țigan și lăsa și ea să-și curgă părul apa, cum știe. Nu-i prea venia Împăratului la socoteală să deie unui negru de Țigan fata, da' ce avea să mai facă? Mai rău, curat că eră, dacă muria!... Și Țiganul, ca Țiganul: fudul și nu se lăsa nici mort, până nu se încurcă rău în slăbiciune. Că celui rău nu-i ajută Dumnezeu. Și toate merg până odată. Așa și Țiganul ista: se fudulia mereu că el a ucis balaurul și că musai el trebuie să iea fata împăratului. Ș'amu lor pușin le păsă, că erau acasă.

Da' bietul Todirică Făt-Frumos, săracu' ce-a mai fi făcând prin celalt capăt de lume? E, hei! Dumnezeu poartă de grijă celor voinici și harnici. Ș'ajunge Todirică Făt-Frumos într'un sat. Da' oamenii în satul ista erau supărați, vai de steaua lor, parcă le ningea numai și le ploua. Dă el buna vreme unei babe și-i zise:

— Of, mătușică dragă, fă-ți pomană și dă-mi ceva de mâncare c'amarnic mi-i de foame.

— Bucuroasă ți-aș da, dragul mătușei, da' se vede ce-i și cum e pe la noi. Iaca, tocmai pe vremea culesului, iese un taur, de unde naiba o fi ieșind, și ne prăpădește toată sămănătura. Iar noi, dragul mătușei, mâncăm mușchiu din pădure amestecat cu făină de ciucălăi, vai de zilele și de ciolanele noastre!

— Doamne, mătușică, Doamne! Cine mi-ar putea arăta mie cam de pe unde iesă taurul cela ? Ce zici ?

— Aș trimete pe fecioru-meu să-ți arăte, că el zice că știe. Da' mă tem să nu vă încurcați cărările și să vă prăpădiți tinerețele.

— Despre asta n'ai grijă mătușă, zise Todirică Făt-Frumos.

Și luând cu dânsul și câinii și pe băiatul babei, ajunge la locul unde eșia, drept în crucea amezii, taurul. Cum s'a nemerit, că tocmai atuncea, așa cam pe vremea când dau ciobanii oile în strungă, iesă iar taurul. Ș'odată strigă Todirică :

— Uu... nea Răilean, nea Trandafir, nea Vrâncean ! Uu...!a na, na... pe dânsul măi, nu-l lăsați !

Și când s'au repezit câinii, unde mi ți l-au înșfăcat pe taur, măi badeo, cum ar înșfăca mâța șoarecul, și unde mi ți l-au ținutașa pe loc, cu coarneaue 'n pământ până a venit Todirică Făt-Frumos și hărști ! i-a rezezat capul. Și-a tăiat cu paloșul carne dintr'însul c'a făcut cică o grămăjoară de doisprezece stânjeni. Va să zică nu eră lucru de șagă ! S'a bucurat atunci satul de părere de bine și strângându-se împrejurul lui Todirică, nu mai știau bieții oameni, cu ce să-i răsplătească o faptă ca asta.

— Ce să-ți dăm, pentru că ne-ai scăpat de lighioana ceia ? zice împăratul locului.

— Nu eu, ci Dumnezeu v'a scăpat, oameni buni. De aceia nu-mi trebuie nimic pentru o așa faptă. Ia, doar, dacă aveți, dați-mi ceva de mâncare și mie și cânilor mei.

— Haidem la palaturi, dragul meu, dacă-i vorba așa, îi zise împăratul.

Todirică Făt-Frumos își iea câinii și mergând la palaturi, unde prinde a forfăca și a înfulica și a horpăi din mâncări alese, ca dintr'a altuia. Și după ce-și hrănește bine și câinii, mulțamește cum se cuvine împăratului și pornește la drum. Drum până la celalt capăt de lume, drum lung și fără sfârșit, ca și firul din po-veste că 'nainte mult mai este.

Ș'amu unde s'ajungă el ? Ajunge într'un codru mare, strașnic de mare și uitat de lume și de nume. Cheamă câinii lângă dânsul și sub un copac putregăios, ațâță focul și prinde-a frige o bucată de slănină într'un băș. Când sfârșia mai tare slămina, ce s'audă Todirică Făt-Frumos ? Ciuma pădurii, boanghina care întor-sese de la țată pe bietul Gerilă, tălpoiul cel cu dinții ca cioatele și cu buzele suflecate cât coatele, striga de parcă țipa șarpele în gura ei : «Mi-i frig, mi-i frig».

— Hi, babă urită și scofălcită, ce nu vii să te 'ncâlzești aici ?

se răstește Todirică Făt-Frumos.

— Aș veni, dragul mătușei fecioraș, vede-te-aș împărat, da tare mă tem de câinii tăi cei răi. Ci fă-ți milă și pomană și smulge câte trei fire de păr de pe fiecare și dă-le pe foc.

Todirică Făt-Frumos o ascultă și smulgând de pe fiecare căne câte trei fire de păr, le asvârle pe foc. Atunci schimonositura de babă, tremurând din cap până 'n călcăie, vine la foc și n'are de lucru ? Prinde-o broască răpănoasă și nici una, nici două, o înfinge într'un corn de trupinar și prinde a o frige și ea la foc, de curgea zama când de-o parte, când de alta peste slănina lui Todirică Făt-Frumos. Atunci el încludându-se, zice:

— Hi, babă urită și scofâlcită, ce-mi spurci slănina cu broasca cea răpănoasă ?

Da' tâlpoiul nici nu vrea s'audă de una ca asta.

— Hi, babă urită și scofâlcită, că-ți scot un ochiu amuși !

— Ba mă tem că ți-oiu scoate eu pe-amândoi ! — se sborșește baba, îndreptând coarnea trupinarului spre ochii lui Todirică Făt-Frumos.

— E, hei ! Așa ți-i vorba ? Măi Răilean, măi Trandafir, măi Vrâncean, ia măsurăți-i ciolanele, măi !

Și când se uită el să vadă de ce nu sar câinii, îi vede pe tustrei schimbași, drept la spatele lui, în trei lespezi. Și nu i-a apucat bine a zări, și iaca se face a se răsti baba la dânsul și cât ai clipi se rostogolește jos, mort ca toți morții. S'apucă baba și-i taie capul și de-acolo acoperind pe bietul Todirică Făt-Frumos c'o lespede, se urcă iar în bușteanul cel putregăios, tremurând ca varga de frig și răcnind răgușit de se treziau putregaiurile codrului :

— Mi-i frig ! Mi-i frig !

Și cum vedem, i se 'mplinise veleatul lui Todirică Făt-Frumos. Da' când a murit el, ce să vadă cei doi tovarăși ai lui, de-acasă ? Năframa eră vârgată acum de sânge. Și au priceput atunci cei doi, că se stinsese de zile și Todirică Făt-Frumos, da' și cei trei câni vrednici. Ș'așa scârbiți de mare durere, cum erau și neștiind încotro s'apuce ca să fie mai bine și neștiind cum ar fi mai bine să-i poată da mână de ajutor, pornesc ei în lume, în urma lui Todirică Făt-Frumos. Și merg și merg, având cu dânșii și-un căne cu numele Ghiogan, ș'ajung, de unde și până unde, tocmai în codrul cel mare și uitat de lume și de nume. Ațâță și ei focul sub bușteanul cel putregăios și răzământându-se de cele trei lespezi, prind și ei a frige câte-o hapchină de slănină. Când

colo, ce s'audă ei ? Schimonositura cea de babă cu buzele dăbălăzate se strâmbă mereu și strigă dărdâind din dinți :

— Mi-i frig ! Mi-i frig !

— Hi, babă urită și scofâlcită, ce nu vîi să te'ncălzește aici cu noi, zice unul.

— Aș veni, dragii mătușei feciorași, înghiți-v'ăș, dar tare mă tem de cîmile ista al vostru. Ci faceți-vă milă și pomană și zmulgeți-i trei fire de păr și dați-le pe foc.

Da' flăcăilor le-a trăsнит prin cap ce-i și cum și câți necurați trebuie să aibă băbornița. Se duce unul și zmulge trei fire de păr de pe Ghiogan și făcându-se că le dă'n palalaia focului, el le vără frumușel în sân. Vine talpa iadului la foc, se încălzește ce se încălzește și prinde a-și împlini meșteșugul. Infinge o năpârcă în vârful trupinarului și cu nepus în masă, de tot s'o frigă peste slă'nina flăcăilor.

— Hi, babă urită și scofâlcită, ce-mi spurci slă'nina cu năpârca ta? -- se răstește unul. Dar ea nici nu bindisia din partea asta.

— Hi, babă urită și scofâlcită, ascultă ce-ți spune omul, că te-oi plesni, săraca, de te-oi ameți și te-i încălzi! — strigă și cellalt.

Da' ea tot mai în ciudă le făcea și le muruia tot mai tare slă'nina. Văzând una ca asta, unde se'ntoarce un flăcău cătră Ghiogan și-i zice :

— Pe dânsa, Ghiogane, n'o lăsa.

Și lasă pe Ghiogan. Unde prinde el a rupe din babă, da' i se lehemetise de așa slăbătură, numai pielea și ciolanele, nu mai văzuse nici el. Și-amu, când i-a rămas numai capul, unde prinde a răcni baba : Lăsați-mă, oameni buni, lăsați-mă cu zile că eu v'oi spune unde-i tovarășul vostru pe care-l căutați.

— Ei, hai spune, babă urită și sfrijită ! strigă unul.

— Apoi iaca, n'aveți decăt să-l căutați sub lespezile cele trei, că lespezile cele-s cîinii lui. Numai, pentru numele lui Dumnezeu lăsați-mă cu zile.

— Da' spune-ne încaltea cum l-am putea învia ? zice altul plângând de jalea lui Todirică Făt-Frumos.

Aduceți apă vie de la fântâna izvorului, unde se bat munții ca berbecii și spălați-l, că el are să învie ! strigă baba, care nici gînd n'avea să moară.

O ieau cei doi tovarăși, o leagă sdravăn c'un gînj de teiu ș'o anină într'o creangă a bușlihanului celuia.

— Cată să te urnești cumva de-aici, că-i vai de pielea ta, boan-ghină — strigă unul.

Și pornesc. Se duc și se duc într'o părere, peste nouă mări și peste nouă țări și dincolo de cele nouă zări și merg drum lung ca firul din poveste, că tare mult nu mai este. Ș'ajung la munții cei cari se'nfâlniau și se băteau ca berbecii zi și noapte. Numai în crucea amezii se lăsau și ei o leacă să se hodinească. Și cine se bizuiă, atuncea pufeă lua apă din fântâna izvorului.

— E, hei! Acum să te vedem cât poți, bre Ghiogane.

Și-i anină ei un coș la gât, îi pun în coș un șipușor, se'ncalecă unul pe dânsul și la drum, băete. la fântâna izvorului de apă vie. Și cât ai clipi, umple repede șipușorul cu apă vie și vine la istalalt înapoi. Munții atunci unde prind a se ciocni, de credeai că se prăbușește pământul. Da' cei doi tovarăși se pornesc la drum împreună cu Ghiogan și ajung cu bine și cu sănătate în codrul cel mare și uitat de lume și de nume, unde legaseră cu gânjul pe ciuma pădurii cea friguroasă. Și ea măcar că era numai cap, tot nu murise, ba'to para focului și pietrile locului, ci tot mai răcniă ca o mătă prinsă'n fâțâna ușei:

— Ungeți-mă și pe mine cu apă vie, fie-vă milă de mine, of, of!

— Rău ți-a fi, te vedem noi. Da' de ce-ai omărit pe tovarășul nostru? De ce-ai omorît pe Todirică Făt-Frumos. Ș'au udat ei cu apă vie trupul și capul lui Todirică Făt-Frumos, iar el s'a trezit și-a zis:

— Frații mei, tovarășii mei! Dumnezeu să vă deie sănătate, cum mi-ați dat viață, că greu somn am mai dormit și rele visuri am mai visat. Da' câinii mei unde-s?

Și aducându-și aminte că lespezile celea erau câinii lui, le-a udat cu apă vie și dintr'insele au ieșit îndată: Răilean, Trandafir și Vrâncean, care cum au văzut pe Ghiogan, cum s'au împrietănit și s'au prins și cu dânsul frați de cruce. Și'ntreabă atunci un flăcău:

— Măi fraților, ce să-i facem noi oare băboiului istuia?

Ba că s'o dea și pe cât mai rămăsese, la câni, ba că să-i dea foc, ba că să-l lege de coada lui Vrâncean și-a lui Ghiogan și unul să pornească într'o parte și celalt într'altă parte, până când le zice Todirică Făt-Frumos.

— Să lăsăm băboiul în știrea lui Dumnezeu, măi fraților. Și să ne pornim spre casele noastre. Că nu ne'ncălzesc pe noi străinii și pustiurile.

Și merg ei și merg și când s'au împlinit trei zile peste an, iaca ajung la palaturile împărătești unde era fata, pe care o scoșese dela balaur Todirică Făt-Frumos. Și fata asta eră o sgate și o dolidură de fetișcană frumoasă și plină de haț-încoace, de s'o ardă focul! Ș'apoi să mai zici că n'avea țiganul la ce se lăcomi? Ce-a făcut, ce-a dres, până nu i-a pornit nuntă cu dânsa, nu l-a slăbit din cuvânt pe împărat. Ș'amu iaca intră'n sat și cei trei tovarăși.

— Ce-i, mă rog, atâta veselie și voieșie la voi, la împărăție? întrebă Todirică Făt-Frumos pe niște oameni.

— Ce să fie voinicile? Ia rău! Se duce fata împăratului după un negru țigan. Mai auzit-ai?

— Cine știe, oameni buni? Poate așa li-i partea. Și poate că țiganul i-i drag fetii, ori poate fata i-i dragă țiganului, oftează Todirică Făt-Frumos, văzând cât îi de credincioasă lumea asta.

Și nu mai stă mult la cumpene și se apropie singur de odaia palaturilor, unde jucau și-și rupeau papucii nuntașii. Da' țiganul parcă apucase pe Dumnezeu de picior. Ce socoți? Il pâlise berechetul pe răfăilă!

Amu, ori el dăduse peste noroc, ori norocul dăduse peste dânsul. Adică tocmai cum îi mai rău pe lume! Vorba ceia: Dă-mi Doamne ce n'am avut, să mă mir ce m'a pâlît. Și nu știa țiganul nici cu spatele că bucuria lui n'are multe numărături și că Todirică Făt-Frumos era la fereastră. Și nu după multă zăbavă, popăc! se trezesc nuntașii cu dânsul în casă. Fata pe loc l-a cunoscut și a zis:

— Tată, tată, iaca cine m'a scăpat pe mine dela moarte!

Și arătând Todirică Făt-Frumos limbile balaurului ș'arătând și că la mâna dreaptă n'are degetul cel mic, s'a încredințat împăratul că el îi făcuse fata cu zile. Da' țiganul? Incremenise și dăduse curat toate pe una da' ș'aceia rea. C'asa-i omul fudul și mincinos: când i-i mai drag de viață, tocmai atunci îl pâlăște necuratul cu codița și-l dă de gol. Se uita și țiganul săracu' cum ieșise dreptatea lui Todirică Făt-Frumos ca untdelemnul de-asupra apei. Ș'amu ce să-i facă ei?

— Lăsați-l să-l deprind eu a mai amăgi oamenii ziua mare, strigă voios Todirică Făt-Frumos. Și-a scos el atunci din grajdurile împărătești un armăsar cu părul lins prelinș, spărios de Doamne ferește, că nu mai văzuse lumina soarelui. Și legând țapăn pe țigan de coada armăsarului celuia, îi zise:

— Ei, cioară păcătoasă și mincinoasă, cum vrei: ca gândul ori ca vântul ?

— Ba, mai că mai bine pe jos, că-i mai sănătos, să trăiți! icnește țiganul la coada calului. Atunci și-a luat vânt armăsarul pe un câmp mare și neted pe care nu se aflau leac de pârae, leac de păduri, leac de nimica. Și săriă din țigan flendurile cât limbile balaurului. Și săriă dintr'insul bucățile ca grăunțele. Și de noroc de aista să ferească Dumnezeu și pe puiul cel de șârpe, numai pe fudul și pe mincinos nu.

Și dac'a scăpat lumea de-un țigan ca acela, a luat Todirică Făt-Frumos și-a chemat și pe tovarășii lui la nuntă. Și-a durat ei nuntă strașnică și-adevărată cu fata împăratului. Amu, de unde și până unde, eram să mă duc și eu la nunta lor. Da' mi-am luat de samă, că de m'a prinde cumva cu vre-o minciună, oiu păți, păcatele mele, ca țiganul. Ș'apoi, de-aș fi mâncat acolo, cât de bine mă pricep și eu, și de-aș fi cinstit cât ar fi fost pe masă și sub masă, ce-aș fi folosit ? N'aș fi flămânzit și n'aș fi însetat la vremea vremii, ca amu ?

De la tata bătrân, Toader Furtună, Mănăstireni-Botoșani.

Dumitru Furtună

COLINDE

39.¹—Voi, zori de ziuă!

Ce vă revărsați ?

Cocoși n'a cântat,

Popă n'a tocat,

Voi, zori de ziuă !

Juni n'au colindat

Și noi tot umblăm,

Sate peste sate,

Țara jumătate,

Voi zori de ziuă !

Noi că am văzut,

Pe ai munți înalți

Doi vulturi surii,

Din aripi se băteau.

Voi, zori de ziuă !

De ce se băteau ?

Pentr'un măr de aur

Voi, zori de ziuă !

Noi am mai văzut

Doi vulturi surii,

Că mi să mâncau.

De ce se mâncau ?

Pentru fire de aur.

Voi, zori de ziuă !

Dăești-Argeș.

40.²—Zori de ziuă, vă revărsați
(bis)

Voi, zori de ziuă !

Pe cei munți înalți (bis)

Voi, zori de ziuă !

¹ Această colindă se chiamă „Zorile” și se cântă dimineața când colindătorii au isprăvit de colindat.

² Variantă.

Pe cele văi adânci (bis)
 Voi, zori de ziuă !
 Cocoș n'a cântat.
 Popă n'a focat (bis)
 Voi, zori de ziuă !
 Noi nu am somnat,
 Ci-am tot colindat (bis)
 Voi, zori de ziuă !
 Sate peste sate,
 Orașele toate (bis)
 Voi, zori de ziuă !
 Noi că am văzut
 P'un munte cărunt (bis),
 Voi, zori de ziuă !
 Doi vulturi săltând,
 Din aripi bătând (bis)
 Voi, zori de ziuă !
 Și pe când sbura,
 Și se depărta,
 Zorii s'arătă (bis)
 Voi, zori de ziuă !

C. N. Mateescu.

Câineni-Vâlcea.

41.—Sculați, sculați boieri mari
 Că vă vin colindători
 Pe la mez de *desplători*¹
 Că sub dealul cel mai mare
 Răsare un mândru soare.
 'Ceala nu-i mândru soare
 Ci e sfânta mănăstire
 Cu ușori de făclie
 Cu ușa de-alămăe.
 Dar în ea cine stătea ?
 Maica cu copilu 'n brață
 Se scoală și-l întrebă :
 Ce-i mai bun pe astă lume ?
 Iară pruncul îi răspunde :
 —Cine-o mers pân' a stătut
 Unde-a fost pruncul născut
 Și cu toți s'au bucurat
 Pe el dacă l-au aflat,
 Și cu-aur de s'a închinat
 Ca la-un mare împarat.

D. Urzică.

Vârfu-Câmpului.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

289.—Finul lui Săn-Petru sau Vârstea oamenilor.

Cică trăia de mult, demult, pe când Domnul Cristos umbla pe pământ cu sf. Apostoli, trăia într'un sat, un flăcău, voinic și harnic nevoe mare, care copilărise cu sf. Petre; și acum amândoi, erau trup și suflet. Du-te vreme, vino vreme, numai ce-i vine într'o zi flăcăului, că nu și nu, să se însoare, să-și ia tovarăș în bordeiul lui. Ș'intro zi, pe când soarele era răsărit ca d'un copac, pe deal, pleacă cu tată-său în peșit. Incearcă ici, încearcă dincolo, până-și găsește ce-i lipsia: o mireasă... nici urită, nici frumoasă, nici saracă, nici fudulă, un busuioc pe față care umple casa de miros, prin curățenia și hărnicia ei. Iși împăcase băiatul inima. Că i-o fi plăcut lui tat-s'o, asta nu se întrebă, căci băiatul avea să trăiască cu ea, iar pentru tat-său, n'avea s'o fiarbă în

¹ Deșteptători.

oală, ca s'o guste. Invoiala s'a făcut repede, nu ca acum; vezi așa era lumea mai înainte vreme.

După ce hotărîră nunta, socru-său, de colo...!

— Da, bine, dragă ginere, mireasă pe plac îți găsiși, toate le puseși la cale, numai una nu mi-ai spus-o...

— Ce tată-socru, ce nu ți-am spus?

— Ei ce, acum cine te cunună?

— Da de asta te te îngrijești? Las' că am un prieten bun, am chiar pe sf. Petru, apostolul Domnului, o să-l rog să mă cunune, că de, e bun la suflet și la Dumnezeu, și poate am și eu noroc!

— Sf. Petre, de e bun, nu zic ba, da dacă n'o vrea?

— Hei, dacă n'o vrea, oi găsi altul, lumea-i largă...

Pleacă voinicul la Sf. Petre și a ajuns, îi spune, uite cum și uite cum, toată tărășenia, rugându-l să-l cunune. Sf. Petre îi dă în bună, că-l cunună—și după ce pleacă finul său, *jiță* la Domnul Christos să-i dea voe.

Dar Mântuitorul, după ce-l ascultă, cu răbdare, din fir în păr, nici lae, nici balaie, numai ce zice:

— Ia cată-ți de treabă, Petre, că n'are să-ți trăiască finu...

— Ba nu, Doamne, s'a rugat omul de mine cu cerul și pământul, i-am dat în bună și știi bine că eu nu-mi iau vorba îndărăt nici o dată...

— Asta așa e Petre, nu zic ba, dar mai știu că finu-tău își are zilele bob, numărate. Când va păși peste băltoaca aceia de dina-
intea bisericii, o să cază și o să moară, așa că tu nici n'apuci să-l cununi...

Auzind aceasta, sf. Petre, s'a întristat; însă a mai rugat pe Domnul să-i dăruiască barem... câți-va ani.

Mântuitorul a răspuns:

— Ei bine, Petre, fiindcă ții să-ți fac hatârul ăsta, o să fac așa, ca să nu se zică că n'a avut noroc la nuntă. Du-te și-l cunună.

Pleacă sfântul bun-bucuros și a ajuns:

— Hai, fine, să te cunun? gata?

-- Hai nașule, gata!..

Nuntă mare, cum nu ș'a mai văzut prin acele părți, căci de, băiatul avea nișică stare, fata asemenea, și pe deasupra ca naș pe Sf. Petre. Nuntă cu tot rostul, nu glumă.

Înainte bisericii, unde eră să se cunune, se adunase—după o ploaie—apă, se făcuse o băltoacă. Venind cu toții la biserică, voriră să treacă peste băltoacă, să intre înăuntru. N'apucară să pășească toți, și numai ce le dete Dumnezeu un tremur prin vine

de căzură și nuntași și mireasă și ginere. S'au sculat mireasa și nuntașii, dar ginerile ba. A rămas mort pe loc, par'că l-a frâsnit Sf. Ilie. Vezi d-ta, porunca lui Dumnezeu și păcatul omului. Bag seama l-a ajuns păcate de la nouă neamuri. Unul le face și altul le trage. Păcatul te gonește un an, doi, nouă; da și când te ajunge, te paște pentru toate neamurile.

Văzând Sf. Petre, că zisa Domnului s'a împlinit, aleargă înapoi la dânsul, îi spune întâmplarea și-l roagă să dea viață finului său. Mântuitorul îi răspunde:

— De, Petre, ce să-ți fac, eu ți-am spus, dar tu nu m'ai ascultat!

— Doamne! Tu poți face tot, fă și pe aceasta!... se ruga Sfântul.

— Bine Petre, voi face-o și pe aceasta, dar tot tu ai să alergi. Tatăl finului tău are de trăit trei sute de ani, mă-sa două sute—du-te și cere de la fiecare câte cincizeci de ani și dacă or vrea să dea, apoi nici eu nu zic ba!

Aleargă Sf. Petre la finii cei bătrâni, le spune ce nenorocire i-a lovit, le spune cât au să trăiască, și-i roagă ca să dea fiecare câte cincizeci de ani pentru fiul lor.

Dar moșnegii, și mai ales tatăl, cari ședea cu luleaua între dinți pe un buștean, lângă cele oale, după ce se scarpină în cap, de așa întâmplare, sare cu gura:

— *Taț'a cumănà!*¹ Ei ași, auzi vorbă și pe d-ta nașule! Apoi dacă a murit, mort să fie, a murit, s'a dus!.. Anii noștrii știu bine că n'are să-i trăiască, noi în locul lui n'o să trăim! Ș'apoi de, vezi d-ta, abia ne-am învățat să trăim! După cum spui, eu și ba-ba mea, suntem tinerei, vom mai face alți copii, așa că o să ai-bă cine ne pune bulgări deasupra.

Pleacă Sf. Petre, năcăjit și amărit de atâta răutate și sgârce-nie din partea unor părinți, să spună d-lui Christos ce a pățit; dar Mântuitorul îi zice blând:

— Lasă Petre, că nu-i nimic, ai să vezi și mai răi ca aceștia... Dacă n'a vrut tată-seu și mă-sa s'ajute pe copilul lor, cum or să vrea alții! De acum înainte am să fac altfel... Să ții minte de la mine, că cine are să-și trăiască viața, o trăește, cu nimeni n'o împărțește; iar cine nu, va trăi doar de va apuca lumina zilei sau botezul—atâta îi vor fi zilele!..

Zis a fost și făcut, și de-atunci unii oameni trăesc cu sutele, iar alții mor cum se nasc, nici n'apucă să gângăvească !!.

Auzită în Martie 1912, în com. Zăicoiu-Dolj de la moș Ion Andrei, în vârstă de 80 ani.

Podari-Dolj.

I. Brătulescu

¹ *Taț'a cumănà*—ce întâmplare!

290.—Privighitoarea și Turturica.

Apoi se zice că privighitoarea s'a apucat în rămășag cu turturica: să stee amândouă într'o noapte de vară fără să doarmă și să asculte și care dintre ele va învăța mai multe cântece aceia să ia rămășagul.

Cum a dat sara, turturica a adormit bufuc și tocmai dinspre ziuă s'a trezit la strigătul unui om, care nu-și putea prinde calul: tur...r, tu...r! Și dacă a auzit ea așa, n'a mai putut să doarmă și cu atâta s'a ales dintr'o noapte întreagă.

Privighitoarea a veghiat toată vremea: decuseară și până dimineață și a învățat douăsprezece cântece minunate: șueră ca ciobanul, asmuță câinii, mă rog ia'n ascultați-o!

Când s'a prins a se înroși geana răsăritului, numai iaca și turturica lângă privighitoare. Vedeți tot ea mai harnică!

— Ei cumătrica cum ți s'a părut noaptea?

— Cum să mi să pară, cumătră? frumoasă cum n'am mai văzut de când am eșit din ou; dar dumitale?

— Și mie, zice turturica. Da să vedem ce știm. Ia începe d-ta întâi.

Și începu privighitoarea a cânta întocmai ca acum, de-a mai mare dragul s-o ascultați. A înlemnit și turturica și buceagul dimprejur de-atâta măiestrie. După ce termină turturica, îi spuse:

Apoi eu cumătriță am adormit și m'am trezii tocmai la strigătul unui om, care nu-și putea prinde calul și atâta am învățat: tur...r, tur...r!

Și a câștigat astfel rămășagul privighitoarea. Din vremea aceia privighitoarea, pentru o noapte de veghere, e cea dintâi din partea cântecelor. În fiecare noapte cântă; iar turturica se culcă și când se luminează de ziuă se trezește și ea și prinde a cânta după cam a învățat: tur...r, tur...r!

Vedeți, dragii moșului, că cine-i harnic poate pricepe cu puțină osteneală, ori ce lucru; pe câtă vreme leneșul bate în buze...

Covasna-Fălcu.

Gh. Polcovnicu

291. Apa la matcă și omul la teapă.

Cică era într'o țară un împărat tânăr, care căuta și el să se însoare. Dar negăsind o fată frumoasă așa cum i-ar fi plăcut lui, a rămas neînsurat multă vreme.

Într'o zi, eșind împăratul la plimbare, a trecut printr'un sat un-

de întâlnește o fată îmbrăcată prost de tot, că deabia se țineau sdrențele pe dânsa. Iar în spate, avea o traistă plină cu de toate ce putuse căpăta de pe la oameni; era o calică care umbla cu cerutul din sat în sat. De calică, calică era ea, dar și frumoasă de nu-i găsi ai pereche!

Când a văzut-o împăratul așa frumoasă, a luat-o cu el la palat și i-a spus așa:

— Tu de astăzi înainte ești soția mea, și tot ce este al meu, este și va fi și al tău.

Calica, când s'a văzut într'atâta minune de bogăție, se miera de ce-a găsit-o, și nu-i venia să creadă ce vedea cu ochii. Ajunsese la mare cinste și bogăție, dar vorba românului: „Lupul părul și-l schimbă, dar naravul ba“.

Așa și cu tânăra noastră împărăteasă. Se afla ea prea mulțumită de felul cum trăia acuma, dar dorul de cerșit tot o mai ajungea din când în când. Și când îi venia acest dor, lua din pâinea care-i rămânea de la masă, și punea câte-o bucată în fie-care colț a odăii unde se afla ea singură când nu era împăratul acasă. Apoi începea să întindă mâna la fie-care bucată de pâine, scâncindu-se: „Faceți-vă milă și pomană cu o biată săracă lipsită“. Și-și lua bucata de pâine zicând: „Bodaproste“. Pe urmă mergea într'altă odăie, unde iarăși întindea mâna calicind, și de acolo lua câte un gologan pe care de asemenea îl pusese ea acolo. Și iaca așa făcea de câte ori îi venea pofa de cerșit și se afla singură acasă.

O slujnică a palatului, văzu într'o zi cum petrecea împărăteasa când se afla singură și-i spune împăratului.

Împăratul s'a suparat foc când a auzit, și s'a hotărît s'o pândeaască, ca să se încredințeze.

Intr'o zi împăratul făcându-se că pleacă de acasă, se pune la pândă. Împărăteasa după ce s'a văzut iar singură, a început iar să-și dea în petec, cum v'ani spus.

Împăratul, care vedea tot ce făcea, a intrat numai de cât la dânsa, a luat-o de mână și după ce a desbrăcat-o în mijlocul curții de toate hainele cele scumpe, a poruncit să o îmbrace cu niște zdrențe, a alungat-o pe poartă afară spunându-i: „Calică ai fost, la calicie te tragi, calică să fii cât îi trăi“.

Acu văd și eu zice împăratul, bine a zis cine a zis: „Apa se trage la matcă și omul la teapă“.

Eârlad.

Vasile B. Țirica

292.—Povestea unchiaşului cu şarpele.

A fost odată o babă şi un unchiaş şi ei nu aveau copii. Aşa unchiaşul a luat un pui de şarpe şi l-a crescut. Făcându-se mare, şarpele s'a urcat în spinarea unchiaşului şi nu-l mai slăbia.

Atunci unchiaşul s'a dus din domnie în domnie, ca să ia şarpele din spinare şi nimic n'a dovedit. Mai pe urmă s'a dus şi la nişte copii ce se jucau într'un loc, şi cu ei era şi împăratul Licsandru.

Şi după ce unchiaşul şi-a povestit păsul, Licsandru a zis:

— Cum să facem judecata, moşule? Impăratul călare şi noi pe jos, nu să poate.

Atunci şarpele lăsându-se jos din cărca unchiaşului, Lixandru a strigat către copii: «Toţi ca unul». Şi când a zis aşa, deodată toţi copiii au dat cu beţele în şarpe şi l-au omorît, scăpând bietul unchiaş de dracul de pe el.

293.—Calul lui Alexandru Machedon.

Impăratul Alexandru Machedon avea un cal care se numea *Ducipal*. Acest cal avea în frunte un corn mare cu care împungea pe vrăjmaşii împăratului,

Intr'o zi, pe când împăratul dormia, nişte fete împărăteşti a vrut să adăpe calul. Ele i-au dat apă vie, şi îndată ce a băut, calul a zburat şi s'a dus tocmai în coadele mărilor şi acolo strigă neconţinut pe Alexandru:

Alexandru a plâns mult de calul său, dar nu l-a mai văzut cât a trăit.

Ducipal va mai da ochi cu Alexandru la vremea de apoi, când Ducipal va îngenunchia şi Alexandru vă încăleca pe el şi să va chema *Arhanghelul pământesc*.

294.—Despre ale sfinte.

A fost odată un împărat mare şi tare, care avea trei fete de masă. Ele se numiau Catrina, Zalina şi Marina şi erau fetele lui Alexandru Machedon,

Aceste fete erau ڳigănci şi erau atât de lacome, încât dacă punea împăratul ceva deoparte, nu se putea până ce nu dădeau ele ocol să vază ce-i şi nu gustau. Odată el tot căutând, a dat de o sticlă de apă vie şi cum au băut, îndată au zburat. Ele de atunci mereu zboară înoace şi încolo prin lume, ca să găsească calul

lui Alexandru Machedon și nu l-au găsit nici până astăzi, că e ascuns în coadele mărilor.

Dar Ducipal n'are să iasă din coadele mărilor, până la vremea de apoi, când îl vor găsi.

Cele trei fete se vor duce cu el la Alexandru și el le va săruta cu dor.

Și ale sfinte vor zice: Impărate Alexandre, iacă noi l-am găsit! Iară împăratul va zice: Bine, fetelor, și iubitele mele, voi ați fost credincioasele mele. Apoi împăratul va intra cu cele trei fete în raiu, unde vor trăi în veselie. Și de atunci nu vor mai fi oameni pociți și schilozi pe lume.

Fumureni-Vâlcea.

295.—Povestea privighetorii.

Pe privighetoare, când a făcut-o Dumnezeu, a făcut-o urită la pene, după cum au fost făcut și pe toate celelalte păsări la început.

Când a chemat Dumnezeu mai într'un târziu păsările să le vâpsească și să le înfrumusezeze penele în diferite chipuri, toate s'au dus, numai privighetoarea nu s'au dus, că n'a știut.

Când a aflat privighetoarea și s'a dus și ea, Dumnezeu sfârșise culorile și n'a avut cu ce s'o mai înfrumusezeze și așa urită cum era la pene a rămas până în ziua de azi.

Dumnezeu, ca să nu plece scârbită de la fața sa, i-a dat în schimb un vers frumos, ca prin cântecele ei să se faca plăcută și păsărilor și oamenilor.

Ciocănești-Argeș.

C. N. Mateescu

296.—Ușurința femeiască.

Odată, un om voi să-și încerce femeia, să vadă cât poate păstra ea un lucru aflat.

Așa într'o seară veni acasă stropit de sânge. Întrebându-l femeia, îi răspunse că a omorât un boer și că l-a îngropat în fundul grădinei, el însă omorise un șap. O rugă să se ferească de a spune cuiva, căci nimeni nu va putea afla de fapta lui, mai ales că, zicea el, acel boer e strein de tot și l-a doborât jos unde nu era nici *pisenie* de om ca să-l vază.

Femeia se legă că nu va șlorni în ruftul capului.

A doua-zi, omul nostru se făcu că vine supărat de la muncă și că toate-i fac rău în cale. Văzând-o că încă n'a isprăvit de făcut mâncarea, îi găsi price și începu s'o ia la ceartă. El una, ea

alta, până ce se prefăcu că-i dă una după ceafă. Atâta i-a trebuit, a dat de-a duruț-o ori nu, că iese în mijlocul curței și începe să strige :

— Săriți, hoțul, că vrea să mă omoare, cum a omorît și pe al de aseară

Se strânse lumea numai de cât și începu s'o cerceteze. Ea le spuse totul ce a auzit dela bărbatu-său și că să-l ducă la spânzurătoare. Așa era pe vremea aceia. Cine omora, moarte lua, fără a mai fi judecat.

Se hotărîră, deci bătrânii să-l pună în laț și să-l spânzure, căci a făcut moarte de om.

Pe când aceia pregăteau spânzurătoarea, pe atât el nu mai putea de răs, până ce, oamenii mirați, îl întrebară să le spună cauza nepăsării lui.

— Cum să nu fiu, zise el, când văd că v'ați luat după o gură de femeie fără de minte! Ați cercetat cu deamănuntul dacă e așa sau nu? Apoi istorisi toată șiretenia ce a încercat cu femeia sa.

Auzind oamenii așa, se duseră și căutară în grădină ca să se încredințeze. Acolo, în adevăr, găsiră țapul îngropat, de se prăpădiră toți de răs, de o așa pozna.

Și așa scăpă omul de spânzurătoare și femeia de ce avea în gușă.

Auzită de la săteanul Dumitru Marin Tudor.

Afumați-Ilfov.

S. P. Colibași

297.—Blidul babei.

Era de mult o babă de felul ei bună la Dumnezeu. Da' era săracă baba. Și-a tors furca în trei zile, de ș'a cumpărat o leacă de făină de grâu de casă și a făcut blid pentru biserică.

Duminică dimineață trecea la biserică pe la ușa bordeiului babei cel mai trunțaș om din sat.

— Bădică, ia și blidul meu la biserică, îi zice baba.

Da' el a mers pân' la un loc și sub un gard a lăsat blidul babei că-i era rușine să-l ducă la biserică, ca să nu zică lumea că-i al lui. Blidul babei era negru.

Când la pomenirea blidurilor, aprinde dascalul lumânările. Și toate ardeau de-a mai mare dragul, numai lumânarea din blidul gospodarului cu pricina, s'a stins.

O aprinde a doua și a treia oară, dar lumina se stinge din nou.

Sub gard însă lumânarea babei ardea frumos; că îngerul Dom-

nului s'a coborât din cer și a aprins lumina în blidul ei. Ș'a stat îngerul acolo până a trecut moșneagul.

Și i-a zis îngerul:

— Mai bine zăceai un an de zile, decât să fi făcut treaba asta; că ți-ai câștigat pe veci iadul. Tot dar lui Dumnezeu este și blidul frumos și cel sluf.

Și-a luat îngerul blidul babei și s'a suit la cer.

Grămești-Dorohoi

M. Barbu

VRAJI ȘI FARMECE

74.—Pentru adusul laptelui.

La cel ce ai pripus, că ți-ar fi luat laptele dela vacă, te duci de-i iei de 3 ori de unde mănâncă vita lui. Această strânsură o amesteci cu făină și o dai de-o mănâncă vaca care-i cu șotia. Laptele îndată îi și vine înapoi.

75.—Ca să nu poată lua mana laptelui dela vaci.

Se strânge toamna câte-o mână, din fie-care fel de recoltă, de pe câmp: orz, ovăs, popușoi, săcară, etc. Se pun într'o oală nouă, în care se mai pune și un ou de puică părăsit. Prin oul de puică se înfinge culișerul (melesteul) după ce a fost ascuțit. Oala nouă, cu semințurile, cu ou părăsit, în care s'a pus melesteul, se îngrop toate, după ce s'astupă bine oala, într'o groapă făcută unde a fost găsit locu' (soarta) în care a stat vișelul în pânțelece mă-sii, a vacii. După ce-i face așa, poate să încerce ori-ce babă, cât de îndrăcită, că n'are ce face; nu-i mai poate strica laptele nici odată.

Dela V. Vaman, Nemțișor Vânători-Neamț.

A. Moisei

76.—Pentru adusul laptelui la vaci.

O babă colțată, răsbuzată
Cu ciulini încălțată
Cu ciulini îmbrăcată
Cu deochiu 'n ochiu
Cu rahna¹ în gură.
Cu pricazu în mână

Și răsfugu în gură.
Babă colțată, răsbuzată,
Du-te la feciorii tăi
Nu la vaca (cutare)
Ci să te duci la feciorii tăi
Cu deochiu să-i deochi

¹ Rahnă, un fel de slăbiciune a întregului trup provenită prin deochiu pe dindos.

Cu rahna să-i răhnești
 Cu pricazu să-i pricăzești
 Cu răsfugu să-i răsfugești.
 Că cutare vită de dimineață
 [s'a sculat
 Și pe rouă nescuturată a plecat
 La apă nefcepută
 La iară nepăscută
 Roua a scuturat-o
 Apa a băut-o
 Iarba a păscut-o
 Și s'o dus
 Chefoasă, sănătoasă
 La pâraele cu laptele
 La fântănele cu smântănele
 La putineele cu untul

Și și-a luat laptele ei
 Untul ei, fruptul ei.
 Că a găsit nouă putini înfun-
 [date
 Nouă oale astupate
 Nouă săculețe legate.
 Și ea s'o dus
 Cu sarea aceasta
 S'o lingă s'o prelingă
 Mana să și-o strângă
 Să n'aibă stare nici răbdare
 Până n'a veni într'astă sf. sare
 Fruptul ei și mana ei
 Să și-o lingă s'o prelingă
 Mana să și-o strângă.

Cu apa descântată de nouă ori, stropim vaca, apoi îi spălăm ugerul și fățele și apoi încercăm a mulge vaca. Înă să mai obișnuște a se discânta în tărâte și sare pe care le dă vitei lipsită de lapte spre a le mânca.

Auzit de la bunica mea Comănești-Bacău.

S. P. Chirilcel.

77.—De dragoste.

Răsar frate soare,
 Soare frățioare.
 Pe dealuri, munți și văi

Pe turme de oi
 Pe cirezi de boi

Vrata-Mehedinți.

Od. A. Apostol

DATINE ȘI CREDINȚE

1812.—Dacă primăvara vezi întâi flutur roș, ai să fii sănătos și roș toată vara; iar dacă vezi întâi flutur galben, toată vara vei fi galben și bolnav.

1813.—Primăvara când vezi rândunicele venind și ți se întâmplă s'auzi întâi vr'o una ciripind, e semn că ai să te sfădești cu vecinii.

1814.—Când se întorc cocoarele de la varatec, de ți se întâmplă să vezi multe, mulți pui ai să ai peste vară, iar de vezi puține, puțini pui ai să ai. Gospodina când vede un cârd mare zice: „Câte cucoare, atâtea pui să ai la vară”.

1815.—Cocostârcul după ce mănâncă harbuz (pepene verde) pleacă la varatec.

1816.—Cucul după ce mănâncă cireșe, răgușește.

1817.—Șarpele care a mușcat în timpni verei vr'o vietate : om, vită, pasere... nu mai poate să se vâre în pământ la Ziua Crucei, când se vâără ceilalți, ci rămâne de înghiață în timpul iernei sau de-l omoară vr'un om, ispășind astfel răul ce l-a făcut.

1818.—Ca să-ți stee sângele ce-ți curge din nas, înnoadă trei fire de păr din vârful capului.

1819.—Îți merge rău peste an când vezi primăvara întâi numai un singur cocostârc, ce stă într'un picior.

1820.—Până la Sântilii nu-i bine să bați merele unele de altele, căci bate pe urmă piatra.

1821.—Când tună spre răsărit sau spre asfințit întâi, primăvara, anul are să fie cu sloată și ploios.

1822.—Când cântă devreme cocoșii în pătul, vremea se înmoae sau se 'năsprește.

1824.—Fetele în ziua de Bobotează să păzesc să nu cadă cai albi, căci nu se mărit în toamna sau câșlegile, ce vin.

Din satul Covasna, ținutul Fălciului.

G. Polcovnicu.

CÂNTECE

1544. *Fata maicăi cea bărbată,
De trei ani nepieptănată;
Se strânse trei țări la sfoară,
Ca păduchii să-i omoare
Cu lemne și cu topoare.
Puse mâna după cap,
Un păduche cât un țap;
Puse mâna ca să-l iea,
Păduchele moroia.*

1545.—*Fetele de la Brezoi,
Sunt cu ochii ca de boi;
Au o limbă cât o chingă,
Sărută din casă'n lindă.*

1546.—*Fetele după vâlcele,
Spală iile'n ulcele,
Și le 'ntind pe gard la soare,*

*Fac purecii sărițoare
Și păduchii opritoare.*

1547.—*Foaie verde ca aluna,
Vorbii asară cu una,
Cum vorbește toată lumea.
Adăstai, răsări luna,
Nu se mai lău nebuna;
Cântară cocoș'odată,
Nebuna nedescurcală;
Cântară a doua oară,
Nebuna dormea să moară.
Ad' dăracu' s'o descurc
Și-o litră de unt s'o ung
Și mosoru' s'o sărul,
Că sân' călător, mă duc
La iubita de demull.*

*Am nevastă ca ș'o floare,
Mă dusei la o mucoare
Prigorilă pe picioare ;
Sara, mă duc s'o iubesc,
Dimineața mă căiesc,
Că știu că tot păgubesc.*

De la Gheorghe Bădulescu, Genu-
neni-Vâlcea.

*1548.—Foaie verde și-o lămâe
Și-o lămâe și-o gutuie,
Mândra mea frumoasă nu e,
Dar cu vorba mă mângâie,
De bătrână, nu-i bătrână,
Nu mai are dinți în gură.
Fără șaple nu sunt opt,
Măsele n'are de loc.*

Dela Dancă I. Munteanu, Voicesti-
Vâlcea.

*1549.—Foaie verde popâlnic,
Nevasta cu copil mic,
Nu e bună de iubit ;
Când e dragostea mai dulce,
Copilașu'ncepe a plânge.*

Dela A. Diaconescu, învățător Mă-
dulari-Cernișoara jud. Vâlcea.

*1550.—Câte fete de prin față,
Toate au copii în brațe ;
Dă' fetele de prin dos,
De-ale dracului ce-au fost,
C'au lins sare și s'a 'nlors.*

Dela G. Petrică, Călinești-Vâlcea.
Voicesti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

*1551.—Frunză verde și-o lealea
Leano de dragostea ta,
Calul meu apă nu bea,
Nici din puș, nici din cișmea,
Numai din vedrija ta.
Pune, Leano, vâdra jos,
Să bea calul cu folos.
De dragostea ta Ileană,*

*S'a uscat iarba 'n poiană
Și porumbu'n buruiună.
Când era iarba de coasă,
Eu ședeam cu tale'n casă ;
Când era la secerat,
Noi ședeam de sărutat.*

*1552.—Și iar verde lemn de sus
De când puiul mi s'a dus,
N'a lăsal nici un răspuns,
Nici guriță de ajuns.
De când puiul mi s'a dus,
Trei garoafe'n glas'am pus
Una mie ș'alla ție,
Ș'alla dorului să-mi vie,
Că l-aștept de sf. Ilie.*

*1553.—Foaie verde trei lămâi
Trei lămâi și trei gutui,
N'am o scară să mă sui
Tocma'n slava cerului,
Să-i dau drumul dorului
Pe fața pământului.
Că la mine e dor mult
Ese izvor din pământ ;
Din pământ, din iarbă verde.
Ține-l Doamne, nu mi-l pierde
Că l-am mai pierdut odată,
L-am călat o vară toată
Și-o iarnă pe jumătate.*

*1554.—Foaie verde foaie lată,
Maică, inimă de piatră,
Mai coboar' din cer odată,
Maică, inimă de piatră.
Să vezi maică cum trăesc
Și ce rău mă chinuesc.
Două bune, zece rele,
Așa trec zilele mele.
De-aș și maică c'ai veni,
Drumul eu și-aș pietrui,
Cu nisip, pietre mărunte
Să vii maică cât mai iule.*

1555.—Foaie verde sălcioară,
Ce-ai în gură, Mărioară ?
— Mărgărit și scorțișoară,
Cu miros de le omoară.
— Dă-mi și mie scorțișoară,
Că ți-e gura o comoară ;
Dă-mi și mie mărgărit
Că sunt rupt de ostenit,
Alergând după iubit.
Ah ! iubit, iubit, iubit,
Boală fără de crezământ.
După tine alergând,
Trei perechi de ghele-am rupt
Și nimic n'am folosit.

De la Profira Sorescu Văleni-Muscel.

1556.—Foaie verde fân cosit,
Ce-ai gândit, mândr'ai gândit
Că mor voinici de iubit ?
Mor voinicii că n'au zile,
Nu mor mândră pentru tine.
Ș'am zis verde foi ș'o fragă,
Uite mândra mea cea dragă
Trece drumul, nu mă'ntreabă
Parcă cineva o roagă.

Nici n'o rog, nici n'o postesc,
Căci ca ea eu mai gădesc.
Căci eu drumul dac'oi trece
Gădesc mândre de mi-o trece
Și de-oi trece drumu-ăl mare
Gădesc mândră ca ș'o floare
Rucăr-Muscel A. A. Dumitrescu

1557.— Verde de pelin,
Și de rosmalin,
Striior, strein,
Ca măr dulce 'n drum.
Cine pe drum trece,
Mi-l sburătuște.
Până unde-ajunge,
Rămurile-i frânge,

Tulpeoara-i plânge,
Cu lacrimi de sânge,
Ramurile-i zice :
Taci, tulpină, taci,
Că tot tu le faci
Și cu noi le tragi ;
Că le-ai făcut,
Noi le-am petrecut.
Amar, amaru,
Mai rău străinu,
Vine nebunu'
Dă cu paloșu',
Taie lăstaru'.
Plânge tulpina,
De ce poate ea.
Vine nebuna,
Dă cu prăjina,
Rupe ramura,
Tot amar ș'așa.
Incoltro o iea,
De rău nu scăpa.
Plânge tulpina,
Plânge saraca
Și mi-ș tremura
Și se văila
Și se blestema :
Amar, amaru,
Mai rău streinu'
Că pe unde dă.
De milă nu dă,
Nici de olejeală,
Nici de pricopseală.

Beiu-Teleorman

M. T. Adameșteanu

1558. Foaie verde măr verziu
Rău îmi pare și-i lârziu,
Rău-mi pare c'o să-mi treacă
Că mi-a fost mintea buimacă.

1559.—Foaie verde odolean,
Mai ții minte-acum un aț,

Când dormiam într'un oghial
Amândoi din măr mușcam?
Mai ții minte-acuma doi
Când trăiam bine-amândoi?

1560.—Am auzit și știu bine
Că te duci, mă lași pe mine.
Osândi-te-ar și te-ar bate
Somnul meu de astă noapte.
Că n'a fost noapte să dorm,
Și-a fost ceasul ca să mor.
Osândi-te-ar mâna mea,
Care te-adormiam pe ea.
Iji dau dragă două nuci
Unde-i sta să le mănânci,
Und' ți-o fi calea mai grea
Să-ți aminți de mâna mea
Cum te-adormiam eu pe ea.
Iji dau dragă-un vas cu vin
Ca să mă ei și pe min'.
—Poji să-mi dai și zece vase
Eu pe line tot te las.

1561.—Foiliță trei gutui
Trei gutui trei alămâi,
Ochi albaștri, cui rămâi?
—Lui Costică din Vaslui!
Foiliță bob năul
Pleacă-ți ochii să-i sărut
Căci de mâne, plec, mă duc.
Mă duc cu trenul cel mare
Pe trei luni de concentrare.
De-i vrea puică să mă cați
Intre Iași și 'ntre Galați,
C'acolo suntem chemați
O sută și cinci soldați,
Toți frumoși ca niște brazi,
Și-o sută de vânători
Toți frumoși ca niște flori.
Foiliță și-un orez
Să vii puică să mă vezi
Până sunt grăele verzi,

Căci dacă s'or secera,
Nu știu de mi-i mai vedea.

1562.—Foaie verde și-o lălea
Bate vântul mâneca
De-ar veni Duminica
Să mă duc la Lipia
Să-mi văd amureaza mea
Pe brațele altuia.
Desbumbindu-i rochița
Sărutându-i gurița.
S'am cujit în mâna mea
Pe-amândoi i-aș injunghia
Și pe dânsul și pe ea.

Trinise de Ecaterina Negru din Iași
Șt. Manole.

1563.—Frunză verde peliniță
Colea 'n vale 'n grădiniță
La umbră de gutuiță
Frumos doarme-o copiliță
Frumos cu mâinele 'n piept
Rău îmi pare s'o deștept,
Murgul meu e cam nebun
Bătù cu picioru 'n drum.
Rupse brazda cu picioru'
Și strică feliții somnu'

1564.—Frunză verde trei bujori
Fetiță de negustor
Și la gât cu gălbiori
Dacă nu te-oi iubi mor
—Dar să mori și să plesnești
Pe mine nu mă iubești.
Să știu că nu te-aș iubi
M'aș duce de m'aș turci,
Și-aș veni și te-aș robi.
Pentru ochi-ți ș'o sprinceană
Să duc resmeliță 'n țară.
Pentru buze neremzii
S'aduc pe Pașa din Dii
Cu cinci mii de arlii

*Toji călări pe bidivii.
Pentru trupu-ăl răsvăitat
S'aduc șapte mii de-arapi
Toji călări pe cai de-ai albi.
—Nene, vrei să ai muere?
Vin la mama de mă cere,
Nu vrea mama să mă dea
Pune mâna și mă ia.*

Auzite din gura unui flăcău din comuna Pristoi-Mehedinți.

Od. A. Apostol.

1565.—*Foae verde mărgăril
Și-a făcut dorul cujił
Și la inimă s'a'nfipt.
De s'ar găsi cineva
Dorul cu mâna să-l ia
Cu parale, nu geaba!
Dorule arde-le-ar focu
M'ai îngălbenit ca socu;
Dorule arde-le-ar para
M'ai îngălbenit ca ceara;
Dorule povară grea
Fugi de la inima mea.*

1566.—*Foae verde bob năut
Unde-aud cucul cântând
Ploaea'n codri răpăind
Sus la munte bubuind
Jos la ballă răsunănd
Și mierlija'n cuib cântând
Haiduci 'ntovorosând
Mă gândesc ce drum s'apuc.*

1567.—*Foae verde sămurastră
Primăvară sora noastră
la zăpada de pe coasta
Să-mi iasă boieri din casă.*

1568.—*Foae verde trei lalele
Marijo de la vâlcele
Cu tulpanul pe sprâncene,
Cu părul făcut inele*

*Cu gălul numai mărgele
Și cu buze nărânzii
Cui le păstrezi și le jâi?
—Cui m'a sărutat întâi
Vlădila Românați.*

1569.—*Frunză verde trei
smicele
Plopule foile tele
Duce-s'ar vântul cu ele
La cazarmă 'n Măgurele
Să astupi urmele mele
Să nu dea gradați de ele.*

1570.—*Fetișo de peste drum
Lumea zice că-s nebun
Toată noaptea stând la gard
Pentr'un pic de sărutat.
Frunzulița de alun
Câji bulgări fură pe drum
Toți îi zvârlii pe pâlul
Și tu n'auzi nici de cum.*

1571.—*Șapte zile 'n săplămână
N'ai tors un caer de lână.
—Măi barbale blestemate
Vinde-ți cânepa măi frate
Vinde-o, vinde-o cui îi vrea
Și mă scapă de belea
Călienii-Românați.*

1572.—*Pe vale puică, pe vale
C' a făcut mazărea floare
Și ardeiul păstăioare
Și fasolea tecişoare.
Potlogeni-Românați.*

George C. Constantinescu

1573.—*Foae verde ș'un spanat
Dă-mi drumu' mămișă 'n sal
Căci de iubit m'am lăsat;
—Nu-ți dau maică drumu'n sal,
De iubit nu te-ai lasat
Te cunosc după uilat*

Căci te uiji amorezat.

1574.—*Foae verde mușejel
Fă-mă Doamne-un porumbel
La neica pe umerele
Să-mi văd cum petrece el,
De-mi petrece rău sau bine
Și de gândește la mine.
De-i gândi neică'n dreptate
Dumnezeu să-ți facă parte
De noroc și sanatate
De lumânare la moarte;
Iar de mi-i gândi vr'un rău
Mai rău să-ți dea Dumnezeu.
Ș'am zis verde bob areu
Dragă eu de dorul tău,
Mult mi-i ziua drumul greu,
Noaptea mi se pare mare
Tot gândindu-mă la tale
Ș'allă foae bob areu
Eu ziua de dorul tău,
Zac în pal și nu mi-e rău ;
Și es dimineaș'afară
Și nimica nu mă doare,
Numai dorul de la tale.
M'a usucat din picioare
La inimioară mă doare
M'a usucat ca p'un pom,
Ca p'um pom neroditor
Car' nu face vara flori
Nici umbră la călători.
Foae verde ca năulu
De ți-ar fi puiule gându,
După cum 'ți-este cuvântu,
Ochii 'n sus mi-aș ridică
La Dumnezeu m'ași rugă
Pentru sanatatea ta.*

*Dumnezeu m'ar asculta,
Dumnezeu ți-ar ajuta
Ori și unde-ai apucă
Foae verde din răzor
Dar ți-e gândul schimbător
Și mă lași în drum că mor,
Foae verde viorea
Fă-mă Doamne-o păsărea
Păsărică porumbea,
Să sbor ici, să sbor colea
După stâncă pe vâlcea
Și 'nainte la neica
Să-i mai spun câte ceva
Cum mi-a fost dragostea mea
Când mai bună când mai rea
Dumnezeu să me i-o dea
Și iar verde bob areu
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu,
De n'o fi pe gândul meu
Să mori și tale și eu,
Să ne 'ngroape pe-amândoi
La mănăstire 'n zăvoi
Să cânte cucul pe noi,
Tale 'n fundu-altarului
Eu naintea pragului
Verde foae bob năul
Să-mi samene pe mormânt
Pe al meu un trandafir
Și pe-al tale-un rușmalin
Să se 'ntindă trandafirul
Să cuprindă rușmalinul
Ca să vadă lumea toată
Că e dragoste curată.*

Dela Ion Mirescu, mort în campanie
Poinărei-Corbi-Muscel.

Andrei Dumitrescu

GLUME, JĂTII, TACLALE.

687.—Petec la sac...

Acu, știe toată lumea că ce-i mai greu ca însurătoarea. Tu o vrei pe una, ea nu te vrea pe fine, alta te vrea ea pe fine și nu o vrei tu pe ea; iar când vă vreți amândoi vine ori ai tăi, ori de-ai ei și nu vă vor pe voi. Ba că-i lae, ba-i balae, și nu, și nu, și tu fată ori flăcău, oftezi pe de lături, pentru gustul altora.

Tot așa cică era și cu un flăcău, ba ceva și mai mult că pe el nici fata nu-l vrea, și asta-i și mai rău decât poftim la masă, vorba celuia: dragi și-s fetele măi Ioane. Dragi. Da tu lor? Și ele mie, așa și cu dânsul. Și acu se topia betul băet de dorul fetei din picioare, că mare focu-i dragostea asta, Doamne păzăște! Te usucă ca și-o coarnă și te face din om, neom. Tânjești și oftezi, și dacă nu și-i discânta cu ochi de fată mare, apoi iute și degrabă îți descântă alții cu limba de clopot.

Se luă biata mă-sa la gândire, că numai mamă avea băelanul.

Cercă biata mă-sa să-i mute gândul de la fata aceia:

— Dragu mamei, da las'o pustiei că nu stă lumea numai într'oa fată, mai sunt și altele.

— Degeaba mămucaie, ceru-i mare, stele-s multe, dar ca luna nu-i nici una, și din sute și din mie, numai una-mi place mie! Dacă n'oi lua-o pe asta, apoi mamă eu nu mă mai însor.

— Da dragu mamei așa, da pedincolo, flăcăul, ași! de unde! nu și nu, că să facă mă-sa ce-o ști să poată lua fata aceia; altfel el om ca lumea nu mai este.

Ce să facă biata femee? Din una în alta se jelue unei babe.

— Iaca mătușă, mi se prăpădește băetul după fata lui cutare, și nu știu ce să mă fac, că el cică 'și face samă de n'a lua-o pe aceia și fata nu vrea să meargă după el iar alde tată-său nici să n'audă, că de, nu ne pre potrivim; ei îs oameni cuprinși, eu o biata văduvă, și azi fetele se vând nu se cumpără, se căina femeea.

— Ia lasă, Catincă, Ilincă, cum o fi chemat-o pe femee, o liniști baba, ia să te învăț eu ce să faci, și dacă nu și-a veni fata la fugă, să nu-mi mai zici mie pe nume. Iată ce să faci. Tu te duci pe acolo pe la mama fetei?

— Mă duc, că dealfel trăim bine....

Și mai bine. Să te faci că te duci într'oa zi cu lucru, și să iei cu fine o păreche de izmene de ale băetului și când nu te-o vedea nimenea, să le bași sub pernă unde știi că se culcă fata în odae

la dânsa și adouazi să te duci să le ceri, spunând că te-a trimis băetul c'a fost asară acolo și le-a uitat, și pe urmă ce-a fi, ce n'a fi, să te pregătești de nuntă.

Face femeia ceia așa. Se duce într'o zi cu lucrul acolo. Stă ea ce stă, și când îi vine bine, repede strecoră izmenele după pernă și plecă acasă.

Adoua zi se duce iar, fără lucru, așa cam cu treabă oare cum. Stă femeia ce stă și prinde vorba:

— Dă, cam venii eu c'o treabă la dumnevoastră.

— Poi dă, spune, zise mama fetei.

Da fata era în rășboiu, și se întâmplase că mai era acolo și baba care o învățase...

— Nu cam pre vine bine, zise femeia, dar cu toată rușinea să vă spui. M'a trimis blestematu cel de băeat, cică să-i dați izmenele c'a venit astă noapte la fata Dumnevoastă și le-a uitat sub pernă.

— Valeu, vai de mine, cum se poate, sări mama fetei ca mușcată de șerpe. Cum se poate una ca asta? Da când caută sub pernă unde zisese femeia, izmenele acolo.

Fata din rășboiu, se înroșia toată și deși se știa nevinovată, nu se pricepea ce să zică!..

— Dapoi bine, da estea îmi ești tu rușinato? Să te duci după flăcău, de acu.

— Da zău mamă că nu știu nimic, să mor, să plesnesc!

Așal! De unde, o rămas bună rușinată biata fată, ba s'o și dus pe cuptorul flăcăului iute și degrabă. Și iaca așa, se pîcăliu și se luau fetele mai înainte. Fata mai târziu, va fi aflat ea pîcăleala, dar la ce folos? Pentru mofturile ei, și alde taică-so nu era păcat să se prăpădească cogeamite cruce de voinic? Că mare pacoste îi dragostea asta, bat-o pîrdalnicu' s'o bată!

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin

688.—Povestea unui călugăr bețiv.

Cică ar fi fost o dată un călugăr, la o mănăstire. Și era așa de bețiv, în cât bea până când nu mai știa ce face. Așa dară călugării ceilalți, ce să-i facă ca să-l facă să nu mai bea? se apucară și zugrăvesc în fundul cupei din care el bea, chipul frumos și neplăcut al diavolului.

Ce credeți că a făcut atunci acel călugăr: n'a mai băut? ei așa! bea mai cu multă poftă, zicând:

— Na! de ciuda ta diavole voi bea tot și nu voi mai lăsa nimic. Văzând călugării că nu i-au dat peste leac, au zugrăvit de a doua oară chipul lui Isus, că doară s'o rușina de fața Domnului și nu va mai beă. Dară în zadar le-a fost fruda și de data aceasta, căci el văzând chipul frumos și plăcut al Mântuitorului, a zis și de data aceea:

— De dragostea ta Doamne voi bea tot, acest pahar.

Și cu acest fel n'a putut scăpa nici de data aceasta frații lui.

Auzită de la Moșul meu Gh. Ursu din Mălușteni,
Blăgești-Tutova.

Gavrilă I. Iancu

689.—In vorbă c'un surd...

—Buna ziua, moș Istrate!

—Doi boboci de rață, frate...

—Ce mai faci? Ori n'o duci bine?

—Ba, că veniam tăman spre tine.

—...Moș Istrate, tu ești surd!?

—Mai erau pe baltă-un cârd!

—Moș Istrate, ce vorbești?!

--Ba cum dai, așa lovești!...

690.—In vorbă c'o surdă...

—Buna ziua, lele Floare!

—La Iovan cu demâncar...

—Da' ce faci? Ești sănătoasă?

—Ba cură colea la o leasă¹

—Țelină e, sau ogor?

—Ba e făsui de-l gălbior...

—Iauzi f.... pe măsă'n c.. de pruel.

—Cânepă are de gând să puie?

De la I. Brătulescu, învățător în Grădiștea-Vâlcea.

691.—Nod...

Niște oameni tănuiau lângă un gard despre creșterea porumbului.

Vine un Țigan ce-avea și el pământ:

— ...De geaba, Românico, că porumbii voștri sunt negri și urâți; da' ai noștri sânt galbini și frumoși.

...Cică ai lui erau porumbi!...

...O luase cam de-a 'ndoaselea după cum îi era lui, pielea!...

Boureni-Doljiu.

692.—Bolnav, biede, lui...

....Săptămâna scândură, de când zace Sâmbătă!... S'a făcut foc pe lângă covrig..., vânăta i s'a făcut gurră... și face niște grămăjioare cât roatele de căpățanii ce de-abi'-de-abi' le păstrăgălesc peste prag cu nenea frate-mieu!...

Așa-i povestea o Țigancă unei fomei despre fiu-său că erea bolnav.

De la Costache R. I. Stancu, Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu.

¹ Leasă, țâlc de spirii.

693.—Una de-ale lui Nastratin Hogeia.

Nastratin Hogeia ci că avea un vecin cam lacom și avar. La ori ce lucru împrumutat, trebuia să-l mulțumească cu ceva. Având nevoie de un cazan, pentru spalat rufe, îl ceru vecinului căci avea, și ca să nu se mai uite chiorăș ca alte dăți, se hotărî să-i joace o festă să-l ție mințe. După puțin timp vecinul veni el însuși cam supărat să-și ea lucrul acasă. Când dă să-l umfle în spinare, vede că cade din el o tigae mai mică.

— Da ce-i asta nene.

— Păi ce nu vezi, se vede treaba că a născut; iea-ți pruncul acasă. Se cam gândi cum să fie asta, dar neîndurându-se să o lase pe tigae plecă cu amândouă. Peste puțin timp iar ceru Nastratin cazanul, dar acuma se duse întins în târg și-l vându. Trecu multă vreme și întâlnindu-se amândoi, îi spuse cam răstit:

— De ce nu-mi mai trimești lucru acasă?

— He neică, pe semne nu știi, păi Dumnezeu să-l erte că a răposat de mult.

— Cum asta?

— Păi fu nu știi că tot ce se naște și naște, moare?

— Știu! zise vecinul înghițând în sec a pagubă și așa îl învăța mințe.

N. I. Munteanu.

Auzită de la moș Ghiță spital.

694.—N'ai slujit părinte?

Cică odată un preot venia într'o Duminecă de la sf. biserică. Întâlnindu-l un blagocin, îl întrebă:

— D'apoi bine, părințele, de ce ați eșit așa de dimineață de la biserică, căci tocmai ucum, într'o lună de zile. m'am pornit și eu să mă duc la Casa Domnului?

— Apoi, astăzi, n'am făcut sf. liturghie, fiule; am făcut numai utrenia.

— Și de ce, părințele? Cum se poate una ca asta?

— Apoi, mi-a băut pălimarul apa, și pentru asta, n'am făcut sf. Liturghie.

— Cum a băut apă?

— Bine; dimineață înainte de-a veni la biserică, a tras un gât de apă acasă.

— Și, pentru asta, să nu sluiți, părinte?

— Apoi, nu. Pentru că dacă pălimarul nu-i cum trebuie să fie, nici eu nu pot face slujba cum cere cartea,

Auzită în Mogoșești-Dorohoiu.

N. V. Hânțescu

CRONICA

* **Ghileșul**, no. dublu pe Ianuar și Februar (II, 1-2): Despre culegerea de cântece a d-lui *N. I. Dumitrașcu, Flori de câmp*, apărută în no. 4 al *Bibliotecei revistei „Ion Creangă“* se spune un neadevăr, dacă recensentul cunoaște înțelesul vorbei *ciselat*. Ce vra să zică: „s'au lăsat părți ce n'au intrat în ciclul: *tinerețea* ?“ cari sunt acele? Și ce legătură cu teoria d-nei Voronca?

Recenzentul spune un neadevăr când înșiră cântecele „de lume cari se găsesc și prin *Doruri*“.

Neadevăr, când se arată bucăți cari „nu fac cinste culegătorului“.

Neadevăr, că no. 55 e trivială.

Nod în papură, — toată nouă așezare ce-o cere recenzentul după o „bucată tip“, într'o cârtică de 170 de cântece, cel mai vioiu mănunchi care s'a publicat dincoace de munți. D-l Tuțescu, trebuie să supravegheze cronică; altfel i-o poate pune oricine în spate.

* No. 16 din „Biblioteca folcloristică“ ne-aduce zece cântece bătrânești din Romani. culese de d-l *George C. Constantinescu*. c'un tipar supărător de neîngrijit. Printre subiecte, câteva necunoscute până acuma, sau foarte rari: *Mistriceanul* dăruit șarpelui din copilărie, nu poate fi scăpat; *Vardici* începe c'o înaltă concepție morală, ca în povestea sf. Ioan cel nou și încheie cu sfârșitul povestea femeii cu cloșca cu pui la fântână. prin ajutorul cărora își află bărbatul. Asupra unor cuvinte rari, cu părere de rău, nimeni nu se va putea opri în puzderia de greșeli de tipar cari par'că te strâng de gât.

P.

* In „*Flacăra*“, No. 13 an. III, o prea frumoasă poezie *Pe câmp*, de d-l Vasile Militaru, care începe astfel:

Miezul zilei... *țimp de cină*....

Nici țipenie pe cale...

Cu miresme de sulcină

Bate vântul dintr'o vale.

Dar cum rămâne cu *cina* din timpul zilei?... Cine nu știe că *se cinează numai seara*?... Și *Cina cea de taină* tot într'o seară a fost!

Iarăși are să se supere D-l Ion Gorun ca vara trecută, când într'o seară, — scriau ziarele — „Delegații Statelor Balcanice au fost chemați nu știu unde *la un prânz*!“

* In „*Românul*“ din Ardeal, No. 255, din 21 Noembrie, an. III (1913), D-l Teleor arată în articolul „Cinematograful la Turci,“ sau Hagi Ivat, (Teatru la Turci), după care *probabil*, „s'a imitat și jocul de păpuși al băieților (noștri) cu Vicleimul. căci dimensiunile teatrului sunt tot aceleași, iar textul *probabil* (?) că nu diferă mult.“

Nu știu dacă și alții mai împărtășesc această părere; articolul îl găsec destul de important și asupra lui, ar fi bine să se facă lumină.

N. I. Dumitrașcu

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului
Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma din urmă 1041,60

Obolul d-lui Dr. Lalu, Iași

5,—

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adiverințe: S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis adiverințe pentru d. *N. Zamfir*, Rociu-Argeș, 5 lei; d. *I. Agelescu*, Leordeni, 5 lei; d. *D. Mihalache*, Golescii-Badii-Muscel, 2 lei; d. *V. Polcovnicu*, Pungești-Vaslui, 5 lei; D. *Od. A. Apostol*, Turnu-Severin, 5 lei; D. *M. Vasilescu*, București, 5 lei; D. *D. Gr. Fur-tună*, 5 lei 25 bani; D. *N. Căpiță*, Răchiteni-Roman, 5 lei; D. *A. Vasiliu*, Tătăruși-Suceava, 5 lei; D. *G. Fl. Dumitrescu*, București, 5 lei; D. *Darv. Voiculescu*, Lisa-Teleorman, 2 lei 50 bani; D. *N. I. Munteanu*, Zărnești-Covurlui, 5 lei; D. *St. Popescu*, Cuza-Vodă, 2 lei 50 bani. S.S. *Păr. C. Bobulescu*, Iași, 5 lei. D. *G. C. Con-stantinescu*, Potlogeni Romani, 5 lei. (urmează)

A APĂRUT :

SĂRBĂTORILE LA ROMÂNI

SARBATORILE DE TOAMNA

ȘI

POSTUL CRACIUNULUI

STUDIU ETNOGRAFIC

DE

TUDOR PAMFILE

Ediția Academiei Române

Prin Redacția revistei „Ion Creangă” Bârlad, 2 lei.

Din Calendarul revistei „Ion Creangă” se mai găsesc exemplare din anii trecuți și se pot cere de la Redacția revistei „Ion Creangă” Bârlad; costul prin mandat postal sau cu ramburs.

_____ Anul 1912 Lei 1.50 _____

_____ Anul 1913 Lei 1.50 _____

_____ Anul 1914 Lei 1.50 _____

Domniei-Sale
Domnului

Arthur Gorovei

Comuna

Falticeni

prin Oficiul

Județul

ION COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 3 pe Martie 1914, cuprinde :

INSTITUTUL PENTRU STUDIUL EUROPEI SUD-ESTICELOR Pamfile.

DOCUMENTE.— N. Apostol, D. Furtună, Em. Fluture, G. Florescu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSEMNAȚII.— T. Pamfile.

INSCRIȚII.— T. Pamfile.

CRONICĂ.— P.: N. Iorga : Două tradiții istorice în Balcani; a Italiei și a Românilor.— Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale.

ILUSTRAȚIUNE: Pecetea Botoșenilor din 1762.

A APĂRUT :

TUDOR PAMFILE

UN TACIUNE SI-UN CARBUNE

— POVEȘTI —

No. 896-897 din „Biblioteca pentru toți“

60 bani

Răspândiți revista „Ion Creangă printre cunoscuții și prietenii D-voastre

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

M. Lupescu.—Purtatul lucrului furat la gât și scuiparea vinovatului

D. Furtună, Al. Moisei.—Cântece bătrânești.

M. Barbu, I. Brătulescu, Gh. Polcovnicu, S. P. Colibași, Ilarie Onciul, C. N. Mateescu.—Povestiri și legende.

Al. Moisei, N. I. Dumitrașcu, N. V. Hânțescu, I. Brătulescu, V. Popescu.—Datine și credințe.

Od. Apostol, Dim. Popescu.—Gâcitori.

G. C. Constantinescu, Andrei Dumitrescu, C. M. Popescu, Gr. F. Strânciog, D. I. Popescu, V. Popescu, N. G. Șoltuzu, Șt. Manole.—Cântece.

I. N. Popescu, Gh. Polcovnicu.—Vorbe adânci.

A. M. Hour, I. N. Popescu, C. G. Vartolomei, Od. A. Apostol, D. I. Popescu.—O samă de cuvinte.

Ion Sava, Ilarie Onciul, N. Munteanu, Petru G. Savin.—Glume, jâții, Taclale.

P. N. I. Dumitrașcu —CRONICA.

REDACTIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

===== B Ă R L A D =====

Exemplarul :

In țară 40 de bani

In străinătate 50 » »

Abonamentul anual:

In țară 5 lei

In străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și găcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta. D. P. Savin. Primit; la rând, una după alta. D. G. Ianacu. Orbalful, în No. 6. D. I. Brătulescu. Desemnele le-am primit și v'am răspuns la vreme. S'a primit și materialul din urmă.

Poșta Redacției.

D-lui Goicea. Pozna ceia e prea de stigleț. Unde mai pui că-i și vară... Altceva mai pe placul mai multora. — D-lui Sfrânciog. N'ar trebui așa. Știți că numai cârțița umblă pe sub pământ. Lucrul vă privește, căci noi n'avem patința de a cunoaște de-i cu adevărat dacă dv. vă chemați „Sfrânciog“, „Sbârciog“ sau «Cârciob»! D-lui Nec. Gh. Soltuzu. Cum vezi și cum vei vedea, cu plăcere.

Cărți primite la Redacție.

G. Tutoveanu: Albastru, poezii (No. 908 din Biblioteca pentru toți) București, Librăria L. Alcalay, 122 p. 30 b.

Ch. Gibson: Povestea unui electron, traducere de Victor Anestin, București, Librăria Alcalay & Comp. 112 p. 1 leu.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

<p>REDACTIA: T. PAMFILE Bărlad str. Corbului</p>	<p>ABONAMENTUL ANUAL în țară 5 lei în străinătate 6 "</p>	<p>ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU Zorleni-Tutova</p>
---	---	--

PURTATUL LUCRULUI FURAT LA GÂT ȘI SCUIPAREA VINOVALULUI

Pe la 1863-64, fiind copil, vine odată înaintea casei noastre din Spătărești-Suceava, un om căruia i se zicea în sat Vasile Păcală, pentru că vorbea numai în *ceala* și în *ceea*, fără să spue numele cuiva; el mergea alături de femeea lui, care avea la gât o *chită* de cânepă și după ei veniau Preotul Vasile, Dascalu' Grigore al lui Mihai, Vornicul Niță Șuteu și alți câți-va oameni, cirobotind între ei.

Cum ajung în ogradă la noi, mama iese afară, iar noi, *ghiavolii*, cum ne zicea ea din pricina obrăznicilor, bușna după dânsa.

Omul și femeea bolborosiră încetișor: *cine-a face ca noi, ca noi să păfască*, iar vornicul zice răstif mamei:

— Stuchește-l nânașă Mărioară, c'o furat cânepa părintelui, și i-o prins cu dânsa!

Mama nu voi de-o dată să-i stupească, dar după vr'o câte-va vorbe de-ale părintelui Vasile, ea făcu: ptiu!! în vânt, fără să depue pe ei nimic ud.

Și după asta toți cei de mai înainte ieșiră pe după casă, pe carare și se duseră cu vinovații prin tot satul.

Ce se întâmplase!

Femeea lui Vasile Păcală lucra cu ziua la Popa Vasile, la tras în ragilă, cânepă. Preuteasa lui era târgovață și nu știa rândul gospodăriei de țară. Popa însă, era fecior de preot de la Ioneasa și-i era dragă gospodăria. El tocma femeii de-i lucra cânepa ce-o sămăna în fiecare an, ca să nu facă șoarecii cuib într'însa.

Lelica Anica a lui Moș Vasile Păcală, se folosia de neștiința preotesei și-i *șparlia* regulat din cânepă. Popa știa câtă cânepă sămănase și câte fuioare topise și se melifase, și trăgea cu ochiul că din câtă cânepă avea el, nu-i rămăsese de cât câteva chite.

Pricepând ce-i la mijloc, cheamă Vornicul, acesta face cercetare la casa lui Moș Vasile Păcală și găsește mulțime de cânepă la dânsul, macar că nu sămănase o palmă de loc de cânepă.

Și aflând pe muerea lui vinovată, și ca să dea o pildă și altora, legă la gâtul femeii o chită de cânepă și a purtat și pe Moș Vasile prin sat, de i s'a belit obrazul de rușinea ce i-a făcut muerea.

Și pedepsele acestea își aveau efectul dorit. Pe atunci nu erau judecăți ca azi, ca să se sărăcească oamenii în ele și vinovații să-ți bată în pumni, că ce colac ai căpătat de l-ai dat în judecată! Pe atunci vinovatul își primia osânda repede, după dreapta judecată a celor bătrâni și cumiști, și sufletul omului era mai curat, vorba era vorbă, că pe unde eșia cuvântul, eșia și sufletul!

M. Lupescu.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI

43.—Vălenaș.

—Frunză verde mălinaș,
 Draga mamei, Vălinaș,
 Vezi beția și curvia
 Cum ți-ai duce mișelia?
 —Taci, maică, nu mai ofta,
 C'oiu avea zile-oiu scăpa.
 Iea mai răpede cheia
 Și descue lădița
 Și ia bani cu *chivira*
 Și-i du la Măria Sa.
 --Domnule, Măria Ta,
 Poftim bani cu *chivira*,
 Și dă-mi drumu' la fecior
 C'am pus gând ca să-l însor...
 —*Delături*, haită și căță
 Că și eu l'oi însură.
 Cu nănașu'
 Palușu',
 Cu nănașa
 Sabia;
 Frânghia,
 Cununia;

Și grindeii,
 Vorniceii.
 —Draga mamei, Vălenaș.
 Vezi beția și curvia
 Cum ți-ai duce mișelia?
 —Taci, maică, nu mai ofta,
 C'oiu avea zile-oiu scăpa.
 Iea cheia de la lacată
 Și descue grajd de piatră
 C'am trei cai, de la trei crai,
 Unu' roșu' ca focu'
 Altu negru ca corbu'
 Unu' suru porumbac,
 Când o nechezat odat'
 Grajdu 'n patru c'o crapat
 Și Vălenaș a scapat.,,
 Pe nouă hotar' a plecat:
 —Măi capcâne, măi ciocoi,
 Ia mai dați-vă 'napoi,
 Să ieau pelea de pe voi,
 Să ieau pelea de pe cap
 Să fac lioace la baltag;

Și s'o ieau de pe picioare,
 Să fac tioace la pistoale,
 Că de când le-am cumpărat,
 Tăt rugina le-a mâncaț.
 —Draga mamei, hofoaș,
 Dintr'a tale să mai lași...
 --Dintr'a mele mi-oiu lăsa
 Când și popa, maică mea,
 Și-o lăsa cădelnița,

Iară dascalii cartea...
 —Draga tatei, hofoaș,
 De hoții să nu te lași
 Că cu banii pe hoție
 Ține curte și moșie
 Da' cu banii de pe prășit,
 Nu mai ești tu pricopsit!...
 Auzită de la Ileana Gh. Smântână,
 Bozieni, Dorohoiu.

Dumitru Furtună

44.—Voicuța.

Sus pe malul văilor
 Lângă dealul codrilor
 La socrii cei mari
 S'aud mândrii lăutari.
 Socrul are fată mare,
 Ș'a mers vestea pân' la soare,
 Și-o chema Voicuța,
 Voicuța mândruța.
 De harnică ce era,
 Dimineața se scula,
 Pe față se spala,
 La icoane se 'nchina,
 Casa că mi-o mătura,
 Și-mi strângea gunoiul boț
 Și-l dădea afară 'n dos.
 Iar de-afară-l strângea,
 În pădure-l ducea.
 Și-l ducea, ducea, ducea,
 Fără veste se întâlnea,
 La jumătatea codrilor
 Cu capul haiducilor.
 Așa tare s'a spăimântat,
 Că repede mi l-a lăsat.
 Tot aici c'a mai văzută,
 Alți hoți de necrezut.
 A văzută doi turci cari
 Mai era și boeri mari.
 Și doisprezece eniceri
 Ce avea 'n mâni hangeri.
 Ea la maică-sa s'a dus

Astă veste de i-a spus,
 Maică-sa a și 'ntrebat-o:
 —Ce ți-i fie a mea fată?
 Ori ți-i foame, ori ți-i sete,
 Ori ți-i dor de codru verde?
 Ea repede mi-a răspuns:
 Nu mi-i foame, nu mi-i sete
 Nici mi-i dor de codru verde,
 Frică mi-i de Turcii cari,
 Frică mi-i de boeri mari,
 Frică de Turci și boeri
 Și de doispre-zece eniceri,
 Ce aveau la ei hangeri.
 Gândește-te maică ce vrei,
 Aceia-s peșitorii mei.
 —Nu te teme Voicuța,
 Voicuța drăguța mea,
 Că mama te-a ascunde,
 Te-or căta și n'or ști unde;
 Te-a ascunde în lădiță,
 În lădiță în cămăruță,
 Și-oi zice că ai murit,
 Ai murit și te-ai gătit.
 Și pe loc o și 'ngropă,
 La fereastră o așeză,
 La fereastra de la dos.
 La fereastra cea de jos.
 Turcii când or sosi,
 Le-oi zice: hai și-ți ispiti.
 De nu-mi credeți cuvântul,

Haideți de-i vedeți mormântul,
 Nici că vorba o sfârșiră
 Pe loc Turcii că sosiră
 Și în casă că intrară
 Dar nimic ei nu aflară.
 Zise cei Turci și boeri mari :
 --Bună ziua socri mari.
 Socri mari ședeți, poftiți
 Zise noilor veniți.
 —Poftiți stați și hodiniți !
 —N'am venit să hodinim,
 Ce-am venit să logodim.
 —Dar cu ce față își logodi
 Că mai înainte cu o zi
 Voicuța ne-a murit
 Eu cu greu că m'am scârbit.
 Dar ei nici că au crezut,
 Pe Voicuța ce-a văzut.
 La mormânt a și cătat,
 Pe Voicuța a desgropat,
 Repede a și luat,
 Mânile i-a și legat.
 Iar pe mă-sa a luat
 Țățile i-a despicat,
 Cu sare le-a presurat
 Și de stâlp a și legat,
 De stâlpul hornului,
 Lângă para focului:

Pe Voicuța a luat,
 Și cu dânsa a plecat.
 Și-o ducea, ducea, ducea,
 Pân' la Dunărea ajungea.
 Iar la Dunărea când sosea,
 La Turci repede se ruga :
 —Mă rog Turci și boeri mari
 Dați-mi drumul la mâni iar
 Sufletul să-mi răcoresc,
 Trupul să mi-l desmorțesc
 Și mă jur în legea mea
 Că voi trece Dunărea
 După cum toți își vrea.
 Turcii iute o deslegară
 Greutate să nu-i pară
 Voicuța că se chiftia
 Planu 'n minte că-și făcea.
 Și pe loc a și găsit:
 De cât cadână Turcilor
 Mai bine mâncare peștelor
 Și nânașă racilor.
 Astă vorbă c'a vorbit
 Și 'n apă s'a asvârlit
 Iar Turcii au și 'ncremenit
 De cele ce au văzut.

Auzită de la Maranda Busuioc, Nem-
 țisor, Vânători, bătrână de 6) ani.

Al. Moisei

POVESTIRI ȘI LEGENDE

298.— Povestea lui Dumnezeu.

Cruce'n casă,
 Cruce'n masă,
 Cruce'n tus patru unghere de
 casă¹.
 Da' nu-i casă
 Ci-î cetate
 Cu ușile ferecate

Cu ferestile 'nziuate.
 Șede Sfântu' Nichita în mijlo-
 cul casei,
 Cu straele scurte
 Cu săbiile smulte,
 De cu sară până'n miezul nopții
 Din miezul nopții

¹ Până aici se zice de trei ori.

Pân'n zori de ziuă,
Din zori de ziuă
Pân la răsărita soarelui.

De la răsărita soarelui,
S'o sculat om mare,
Șo luat un topor mare
Și s'o dus la pădurea mare
Să tae un lemn mare,
Să facă mânăstire mare,
Cu nouă uși,
Cu nouă alfare.
In altarul cel mare,
Slujia sfânta Maria-mare;
In altarul cel mic,
Slujia sfânta Maria-mică :
La dreapta lumânare,
La stânga carte mare.
Cată'n carte,
Cată'n parte,
Cată'n toate cărțile
Cată'n toate părțile;
N'o văzut pe altul nimeni
Numai pe Ion, sfântu Ion.
Maica Doomnului îi zice :
—Ioane, Sânt Ioane,
N'ai văzut pe fiul meu,
Pe finul tău,
Pe fiul lui Dumnezeu ?
—De văzut nu l-am văzut,
Da' de auzit am auzit
Că-l muncesc câni de jidani
In poarta lui Adam.
Da' du-te Maică la dulgheri
C'or ști mai bine.
Și pornește :
Din ochi negri lăcrămând,
Fața albă 'ngălbenind,
Cu meneștegura¹ albă ștergând.
—Voi dulgherilor,

Nu știți de fiul meu,
De fiul lui Dumnezeu ?
—De văzut nu l-am văzut,
Da' de auzit, am auzit
Că-l muncesc câinii de jidani
In porțile lui Adam.
—Voi dulgerilor mult să lu-
crați,
Puțin să cunoașteți.
—Ne-a pus pe noi să facem
cue lungi și groase
Noi le-am făcut subțiri și scurte.
Și pornește Maica Domnului :
Din ochi negri lăcrămând
Fața albă 'ngălbenind
Cu meneștegura albă ștergând.
Și s'a dus la țigani
—Voi țiganilor nu știți de fiul
meu,
De fiul lui Dumnezeu ?
—De văzut nu l-am văzut
Da' de auzit am auzit,
Că-l muncesc câinii de jidani
In poarta lui Adam.
Ne-a pus să facem piroane
lungi și groase,
Noi le-am făcut subțiri și scurte.
—Voi țiganilor să dați odată
cu ciocanul
Și să vă agonisiți banul.
Și pornește Maica :
Ochi negri lăcrămând
Fața albă 'ngălbenind,
Cu meneștegură albă ștergând,
Și se duce Maica Domnului, se
duce
Și ajunge la un pârâu,
Și-i iese o broască înainte.
—O, Doamne Maică Precislă
Ce te mireșești și te vâicărești

¹ Ștergar.

Pentru un fiu!

Da' eu am avut doisprezeci co-
pilași,

Ca niște năsturași

Din ochi bulbucăței

Și din picioare imprășteței.

Ș'a trecut o roată forforoată

Și i-o făcut mici fărâmi de-o-
dată

Dar de-ași trăi eu

Și broscoiul meu

C'om mai face!

Și Maica Domnului o zâmbit
a râde

Și i-a zis Maica:

—Unde nu-i fi tu, să nu fie apa
bună.

Și când îi peri tu să nu te u-
suci, să nu te auzi¹

Și iar se pomenește Precista

Din ochi negri lăcrământ,

Și se duce cât se duce,

Pân ce la un deal ajunge,

La dealul Gărărăului.

Da' dealul Gărărăului

li așa de ascuțit,

Ca o sâmcea de cuțit.

Și Precista când a ajuns

Ca ceara s'o topit,

Ca argintul s'o sleit,

Dealul Gararăului.

Și pe unde Precista a trecut

Steble de busuioc a răsărit.

Ș'o luat o steablă de busuioc

Și s'a dus..

Și merge și merge...

Ș'ajunge la poarta lui Adam

Și se'nfâlnește cu fiul său.

—O, Doamne, fiule,

Ce te-ai dat chinului

Și necazului?

—O, Doamne, Maică Prea-Cu-
rată

Nu m'am dat nici pentru tine,
nici pentru mine,

Ci Maică Prea-Curată

M'am dat pentru lumea toată:

Cine nu-i cununat să se cunune,

Cine nu-i botezat să se boteze,

Să știe copilul de mamă

Și mama de copil

Și oaea de miel

Și mielul de oae

Și toată suflarea

De pe fața pământului

Să știe de puiul ei

Și puiul ei de dânsa.

* * *

Cine știe povestea lui Dum-
nezeu

Și n'o spune la lună,

La săptămână,

La an,

Să-l iee de mâna stângă,

Să-l ducă pe cărări strâmbe,

Și pe la mese strânse,

Pe la făclii stânse,

Pe la pahare deșerte,

S'audă cuvinte nedrepte.

Cine știe povestea lui Dum-
nezeu,

Ș'o spune,

La lună,

La săptămână,

Să-l iee de mâna dreaptă

Și să-l ducă pe cărări drepte,

Pe la făclii aprinse,

Și pe la mese 'nfinse;

Pe la pahare pline,

Pe la cuvinte bune.

¹ Să nu miroase rău.

M'am dus pe-o cărărușă¹
 Ș'am găsit o fărămușă
 Ș'am făcut o luminișă.
 Luminișă s'a aprins

Maica Precista a răs
 Și Dumnezeu la noi în casă a
 învis.
 Cules din Verpolea-Grănești, Dorohoiu.

M. Barbu

299.—Cum a făcut Dumnezeu Pământul.

De mult, când lumea nu era făcută, când totul era întuneric besnă și numai apă, ci-că Dumnezeu, Sfântul Petre și diavolul se plimbau prin văzduh. Pe atunci diavolul era înger luminat, nu ca acum drac împelițat. Și de mult ce umblaseră, ostenise Sfântu Petre și diavolul de picau din picioare, nu altceva. Și tare ar fi vrut fustrei să tragă un pui de somn, barem cât a întoarce un epure schiop de la Jiu, sau cât a adăpa 40 boi însefași cu o găleată spartă. Dar unde? Peste tot apă și întuneric. Vezi, cică pe atunci, nu era încă soare.

— Tiii! D-ne, ce bine e în cer! Acolo-i lumină și bine. Ai unde-ți pleca capu, dar aici?!... pe apă? zise în silă Sfântu Petre.

— De Petre! Așa se odihnesc călătorii! Ce să facem, dacă n'avem unde!? Mai așteaptă pân' ne-om întoarce în cer.

— Da, oare, frate-meu, n'ai putea întinde coala un pat, pe care să ne hodinim—zise diavolul—căci știu eu într'un loc pământ cât ține broasca cu pieptul, și... *huluștiuc* în baltă.

După câțva așteptare, iacă vine Ucigă-l toaca cu pământ în gheruțe și-l ținea așa de strâns, că abia, abia i l-au scos di ele.

Ș'a luat Dumnezeu pământul, l-a boțit în palmă, ca pe cocă, a făcut o furtă, l-a pus pe apă și i-a dat poruncă să se întindă. Apoi s'au culcat fustrei.

Dar Dumnezeu știind gândul lui Ucigă-l crucea—ci-că de atunci a tot căutat el să se facă mai mare ca Dumnezeu—a stat treaz, de veghe, a tot întins pământul până s'a împreunnt o margine cu alta, apoi a adormit.

Târziu de tot, diavolul s'a frezit și văzând că Dumnezeu cu Sf. Petre dorm duși, să tai lemne pe ei, numai de cât haț cu ei la înnecat. Și unde mi se opintește odată spurcăciunea pământului, îi ia în spate și fugi, fugi, de-i sfăriau călcăiele, la marginea pământului să-i înnece. Dar degeaba i-a fost toată truda și alergătura. La margina pământului n'a ajuns. După ce l-a trecut o sută de nădufuri, văzând că nu-i chip de înnecat, i-a trântit odată jos, barim să le plesnească a fiere. Atunci deșteptându-se Dumnezeu și Sfântu' Petre, văzură pe diavolul ud learcă, par'că-l plouase.

¹ De aici până la sfârșit, se zice de trei ori.

— Da' ce-i cu tine, măi nefrate-meu, ce ești așa plouat?
 — Ia m'am căsnit cu voi, să știu cât pot duce în spinare!
 — Hă! Hă! Hă! da' prost mai ești mă nefratemeu! Tu credeai că o să mă 'neci! Hă! hă! hă! râdea Dumnezeu cu Sfântu Petre de răsuna văzduhul, iar diavolul plesnia de ciudă.

Și iaca așa s'a făcut pământul și ci-că de-atunci ies isvoarele din pământ, unde a închis Dumnezeu toată apa în pământ.

Auzită de la răposatul tată-meu în com. Zăicoiu.
 Podari-Dolj.

I. Brătulescu

300.—Legenda Găei.

După ce-a rânduit Dumnezeu socoteala fiecărui lucru, așa cum îl vedem astăzi, a poruncit păsărilor să scurme spre a destupa isvoarele pământului, căci până atunci fuseseră astupate. Apele ploilor nu mulțumia setea țărnei și erburile începuseră a se dogori de căldura soarelui. Când au auzit păsările de așa ceva, s'a apucat îndată de lucru. Hulfanii scurmu de-avalma cu puii de găină, ulii cu hulubii, mă rog a fost ce n'a mai fost de-atunci.

Acu, să vedeți dumnevoastră, gaia naibei sbura pe sus ca'n țara lui tată-s'o. Nici nu se uita cum îi curgeau ciocârlanului pe moș în jos borboanele de sudoare cât bobii de aman ce depăna din piciorușele lui ca două paie și nici pe pișigoiul, care săpa de ciudă sub un mălișor de deal nu-l lua în seamă. În ciuda tuturor făcea parcă. Dumnezeu a întreat-o.

— Dumneta de ce nu muncești?

— De ce să-mi mai umplu eu picioarele de glod când apele din ploi sunt încă nesecate.

— Pentru că n'ai ascultat ce-am poruncit, ai să-ți astâmperi setea numai când a ploaia și atunci numai din ceia ce se scurge pe aripele tale.

De atunci și până în ziua de astăzi o auzim când vremea e secetoasă cum țipă pe sus. Se roagă ca să dea ploaie spre a-și uda gura uscată.

Covasna-Fălcu.

Gh. Polcovnicu

301.—Uși cocoș, că te însoară tata și pe tine!

A fost odată un unchiaș care avea numai un singur fecior, dar foarte răsfățat, ca toți copiii singuri la părinți.

Cam pe la vârsta de 17-18 ani îi vine arăgul să se însoare, și că el nu vrea numai o singură femeie, ci mai multe. Vrea să se arăte mai isteț de cât toți.

Tatăl său nu-i călcă dorința, dar chibzui așa în cât să-l sature de înșurătoare. Căută el cum căută și-i găsi un drac de fată, *mai abil* ca un *voinic* în orice privință ai fi luat-o.

— Iată, taică, zise unchiașul, ți-am găsit una și încet, încet, îți mai găsește taica și altele.

Se făcu nunta cu mare alai, apoi fură lăsați tinerii într'ale lor spre a-și lega firul căsniciei.

Peste câteva zile moșul își vede băiatul *găinând* pe prispa casei, la soare, cu capul între palme. Tocmai atunci sosește și un cocoș și unde cântă odată strașnic, drept în fața băiatului care sare speriat din somn și zice:

— Uși, cocoș, că te însoară tata și pe tine. Adică, să fugă, ca nu cumva să-l însoare și s'o pață ce pășișe bietul băiat.

Unchiașul, auzind astfel, înțelese rostul vorbirii și apropiindu-se de fiu-său îi zise și mai de înțeles:

— Nu fii supărat copile, căci ți-a găsit taica și o altă nevestă!

Băiatul nu mai zise nici pis, înghiți în sec și plecă rușinat, cu capul în jos. Și așa s'a săturat de înșurătoare.

Auzind, în multe rânduri, pe tatăl meu, zicând la câte cineva, acele cuvinte, ca un proverb, putem zice, sau cuvinte adânci, l-am întrebat ce rost au și mi-a povestit cele de mai sus. Se zice, *a atinge* pe câte unul, ce se laudă a fi prea *voinic*, dar îl vezi bine că nu e nimic de capul lui.

Afumați-Ilfov

S. P. Colibași

302.—Ce poate lăcomia.

Trăia odată un om cu mare isvod de bogății, dar nu-l fericise Dumnezeu să aibă copii. Și cum n'avea copii și avuții berechet, a luat de a crescut un băiat de suflet. După multă vreme când băiatul se făcuse fecior în stare, s'a întâmplat de a făcut tată-său o fără de lege mare. Pravilele vremii celeia l-au osândit pe bietul om la moarte cu spânzurătoare.

Când a venit ciasul ca să-și ispășească păcatul, s'a fost strâns lume multă, iar un slujitor de-ai legii s'a urcat cu cel vinovat pe locul unde avea să fie spânzurat și glăsui cătră norodul adunat:

— Oameni buni! Omul acesta trebuie să moară moartea grea a ștreangului și cum la noi nu-i calău, a hotărât legea, ca acel dintre Dumneavoastră, care se apucă să tragă de ștreang și să-l spânzure pe vinoval, capătă jumătate din averea osânditului, căci cealaltă jumătate o capătă copilul lui de suflet.

Copilul de suflet, care și el era de față, de frică ca să nu fie scurtaf de altul din averi strigă din mulțime :

— Lasă-l, domnule, că-l spânzur eu!

De la Ecaterina Onciul. Frătăuții-vechi, Bucovina.

Ilarie Onciul

LEGENDE AGHIOGRAFICE

I

303. — Videnia lui Cozma monahul, înfricoșată și de folos.

Intr'al tresprezecelea an al împărăției lui Roman,¹ carele ocăr-muia cu blagocestivie împărăția Râmului, se afla orecare om la Țarigrad, unul fiind din ce[i] ce dvoriea la așternutul lui Alexandru, ce fusese cu pușintel mai 'nainte împărat, și din cei mai de casă slugi.

Acesta alergând la viața chălugărească, se făcu igumen chălugărilor ce se afla la mănăstirea ce iaste la apa Sangarului. Deci trecând câșiva ani, i să întâmplă de căzu într'o boală grea și zăcu multă vreme. Și împlinind cinci luni, când au fost într'o zi la trei ceasuri, s'au trezit pușintel și viindu-și în fire, să sculă inci-tișor din pat, de șezu sprijinit și de o parte și de alta de cei de casă. Și așa șezând, își eși din fire și era minte lui dosă, cu oi-chii stălpifiți în sus la podul casii dela 3 ciasuri până la 9 și șoptiea cu gura cuvinte neînchiete și neînțelese. Și întru aceste ciasuri ce s'au zis mai sus, mai viindu-și în fire oareșice, cerșu de la cei ce era cu dânsul 2 bucăți de pâine zicând :

— Dați-mi cele 2 bucăți de pâine ce ai luat dela bătrânul.

Și zicând aceasta, își băgă mâinile în sân pipăind și cercând cele ce căuta. Iară doi din cei ce sta acolo, socotind că va fi vreo nălucire, și cu videnie, i să ruga să le spue această mare taină zicându-i :

— Spune-ne, părințe, și nu te îndura a nu ne folosi, unde era ace[ș]te ciasuri și la ce videnie îți suiseși gândul și cu cine voroviai mișcând cu buzele. Iară el văzându-i pre ei foarte întris-tași și plânși zice :

-- Conteniți, fraților, că de va da domnul să-mi viu în fire, voi împlini cererea voastră. Deci când fu dimineața, să strânse la dânsul toată obștea frățească și începu el poveste așa :

-- De voiu vrea să le tipărescu de iznoavă tote câte una cu gândul meu, părinților și fraților, și să le povestesc cu amăruntul, trece preste mintea și limba omenească; ci câte voiu ținea minte și voiu putea să povestesc, acestea vă voiu povesti. Acolo unde ședeam pre patul meu sprijinit de doi frați, mi să păru

¹) Roman I Lacapen, anul 919.

unde vedeam în partea de stânga mulțime de niște măscăriciuni de oameni neasămănați, cu obrazele negre; și negreața nu era la toți într'un feliu, ci la unii mai multă și la alții mai puțin. Și unii era cu obrazele schimonosite, alții cu vânălbări la ochi; alții crunțați de singe, având căutătura groaznică și sălbatică și alții cu buzele umflate, alții cu buzele vinete: la unii ceale de sus, la alții ceale de jos.

Această dară videnie, de să apropiea de patul meu și să nevoia să mă ia de la voi. Și întâi văzându-vă că stați împrejurul meu, mi să părea că nu foarte mie frică, nici mă tem de pornirea lor. Apoi nu știu cum rămasem singur de voi și fui cuprins de dâșii și cutezară de mă luară.

Deci unii mă trăgea înainte legat; alții mă împingea din napoi. Și unul deoparte, altul de altă parte mă strânge tare și așa mă dușe[ră] la o râpă foarte mare. Lățimea ei nu vrea fi mai mu[lt]tu decât o aruncătură de piatră, iară adâncimea până la tartar. Și mă trăge cu silă la acea râpă.

Și era despre acea râpă o cărăruie foarte strâmtă, atâta cât nici o urmă de picior nu încăpea. Decii pre acea cărăruie strâmtă mă trăge și eu mă lăsam tot spre partea dreaptă, de mă cumpeniam ca nu cumva să scapăt să caz într'acea prăpastie adâncă peste seamă. Și într'acea prăpastie să vedea un râu unde curgea cu mari curgeri. Deci trecând cu multă groază ace cărăruie strâmtă, să făcea unde mergeam spre partea răsăritului și aflarăm o poartă mare deschisă la capul aceii¹ prăpăstii.

Acolo ședea un om mare ca un ghigant negru și groznic la chip, ai căruia ochi era stră[m]bați, foarte mari și săngerăți și lăsa dintrâșii pară de foc mult și fum din nări, iară limba lui spânzura afară din gură de un col și mâna lui cea dreaptă era de tot seacă, lară ceialaltă era unflată ca un stâlp gol și foarte tinsă, care apuca pre cei osândiți, de-i arunca întracea prăpastie.

Și toți câți să osândia întru acea prăpastie striga: Vai, vai!

Deci apropiindu-mă de acel înfricoșat groznic, el striga tare către cei ce mă ducea zicând:

— Acesta este prietinel meu, finzând și mâna cu poftă ca să mă apuce.

Iară eu încremenind de frică, mă cutremurai și mă trăseiu spre sinemi, și îndată să aratară doi bărbați ca cum i-ar fi trimes cinevaș, oameni bătrâni și cuvioși, care socotiiu-mă să fie Andreiu și Ioan, sfinții apostoli, sămuindu-i după chipu sfințelor icoane.

¹ Acelei.

Pre aceștia văzând acel striin și groznic, îndată să trase de să ascunse *decii*¹ în lume. Și trecând prin porțile ce s'au zis mai sus și prin orașul carele era între porți, am eșit la un loc șes, unde era niște safe foarte frumoase. Și trecând până unde să sfârși acea câmpie, eșiiu la o zăpodie arboroasă cu pajiște foarte frumoasă, carea frumusește, și darul ce avea, iaste preste puțință a povesti și a o arăta cu cuvintele. Iară în mijlocul ei șe-dea un bătrân foarte om de folos și de cinste, având împrejurul lui mulțime de coconi ca năsipul mării. Atuncea eșindu-mi frica, întrebam cu smerenie pre cel ce mă purta, cine era bătrânul acela și ce era acea mulțime nenumărată din prejurul lui și ziseră:

— Acesta iaste Avram, care ai auzit.

Și îndată ducându-mă ei, mă închinai cu plecăciune și sărutai pe acela, ce-m' zicea ei că iaste Avram.

Și iarăș mergând mai nainte noi și sfârșind zăpodiea, aflarăm un pomet foarte-foarte mare de maslini, care precum să pare, era mai mulți pomi decât stealele cerului și la fiștece pom era câte un cort și cu pat supt cort și pre fiștece pat era om, întru care am cunoscut pre mulți din cei ce să afla la curtea împărătească și pre mulți din orași și pre unii din țărani. Incă și pre unii dintru ai mânăstirii noastre. Și aceștia câți am cunoscut, sânt toți morți mai denainte vreme. Deci cugetând eu ca să întreb ce era pometul acela al maslinilor așa de mare și minunat. Iară bătrânii apucară înaintea de întrebăciunea mea zicând :

— Ce cugeți zicând care iaste această mare și prea înfrumusețat pomet de maslini și care sânt acestea toate câte sânt întrânsul. Acestea sânt care le auzi: *Multe sălaşuri la tine, Doamne, sânt după vrednicie luturor împărțite după măsura bunălăjii lor.*

Și după maslinetul acela era o cetate a căriia frumusește și împistritură, și încheitură, și întocmirea zidurilor cu neputință iaste a povesti neștire.

Insă era 12 rânduri; împrejurul a tot zidul, ca 12 brâne din cele 12 pietre scumpe. Și fiștecare brâu dintru acestea era dintregu făcut dintru o piatră și fiștecare își făcea încungiurarea. Și ce trebuie să zic, netezătura zidului și cea bună alcătuire și tocmire ce era la toate.

Și în zidul acela era porți pestrițe cu aur și cu argint amestecățite; și din porți înlăuntru era pardoseaua de aur și case de aur cu jețuri de aur și cu sicrie de aur.

Toată cetatea era plin[ă] de lumin[ă] și govestită; plin[ă] de miros, plin[ă] de bucurie, prin care trecând, n'am văzut nici un om,

¹ De aci.

nici vită, nici pasere zburătoare, nici alt nimica din câte se mișcă pre pământ și în văzduh. Iară despre marginea cetății aceea, era zidite curți minunate împărătești și la intrarea curților era o boltă de lungă, cât ai azvârli cu o piatră. Și din marginea boltei, până în ceia margene, era tinsă o masă de marmură de naltă cât să razmă omul și era plină de oaspeți ce ședea. Și toată casa era plin[ă] de lumin[ă] foarte luminoasă și de bun miros și de daruri. Dară în fundul bolții era o scărișoară învârtită de eșiu întrun foișor foarte desfățat, care să vedea dela masă, din care plecându-să și ivindu-să dinafară doi tineri luminați la față ca fulgerul și plini de toată strălucirea, ziseră bătrânilor celor ce mă ținea :

— Șază și acesta la masă.

Și îndată cum ziseră, arătară și locul, la care aducându-mă, bătrânii mă puseră, iară ei șezură deoparte. Iară tinerii intrară până în casa cea din lăuntru dela fereastra soarelui. Și zăbovind ei, eu mă uitai și foarte luam aminte la masa aceea și cunoșteam mulți prietini din cei ce ședea și din mireani, și din cei din mânăstirea noastră; iară unii era și din cei ce să afla la împărăție. Deci după aceea târziu iarăși venind acei tineri, strigară pre cei doi bătrâni zicându-le :

— Rădicați-l pre acesta, că mult îl plâng fiii cei duhovnicești ai lui și împăratul i să făcu milă și va să-l lase să petreacă cu chălugării în vieață.

— Și ducându-l pre altă cale, luați în locul lui pe chălugărul Atanasie dela Traian.

Și îndată luându-mă bătrânii, cu degrabă eșirăm din boltă, și din cetate și mearsărăm prea altă cale, aflând șapte iazere pline de munci și de cazne: Unul era plin de întunearec, altul plin de foc, altul cu negură împușită, altul cu viermi, altul cu alte feliuri de munci și toate era pline de nenumărată mulțime care plângea și să tânguia cu jale.

Deci trecând aceste iazere și pușintel loc mai nainte iarăși aflăm pe bătrânul acela ce zicea că iaste Avram și închinându-mă la dânsul iarăși l-am sărutat și el îmi dete un pahar de aur plin de vin mai dulce decât mierea și trei pesmeși uscați, din care unul l-am muiat în vin, precum mi se pare că l-am mâncat și am băut și vinul tot; iară ceilalți doi ce-i aveam ieri, i-am băgat în sân. După aceea preste pușin iară mersăm la acela ce era preste seamă de grozav. Și obrazul lui asemenea cu noaptea, carele văzându-mă, scârșniia cu dinții greu asupra mea și -m' zicea cu mânie și cu amar :

— De aici mi-ai scăpat, ci deacum înainte nu voi înceta a face tot feliul de măistrii asupra ta și asupra mănăstirii tale.

Până aici, fraților, fură câte am cunoscut și am ținut minte de v'am spus; iară cum mi-am venit în fire, nimic nu știu.

Deci trecând videnia aceasta întru acestaș chip, îndată trimiseră la mănăstirea lui Traian și aflare pre călugărul Atanasie mort și-l scoțea din chilie pre patul cel ce poartă morții. Și întrebând când au murit, au zisă că au murit eri pre la al noolea ceas, în ziua carea au văzut părintele acesta videnia și și-a venit în fire. Și peste scurtă vreme să făcură aceste doă mănăstiri tot una, fiind aproape una de alta și până în zioa de astăzi să chivernisesc de un igumen și ocârmuindu-să amândouă mănăstirile cu vieață plăcută lui Dumnezeu 30 de ani de acest părinte ce au văzut această videnie. Trăind ei atâta vreme, multe s'au sporit acestei mănăstiri atâta cu petrecerea cea plăcută lui Dumnezeu a călugărilor, cât și cu veniturile de toate părțile spre chivernisirea și hrana loror (*sic*) întru slava iubitorului de oameni Dumnezeu nostru Amin.

Insemnare. *Videnia lui Cosma monahul* se află scrisă într'un manuscript mic și foarte rău conservat. Impreună cu această «Videnie» mai sunt și următoarele bucăți: *Legenda Duminecii* (lipsă la început). Sf. Macarie Râmleanul, Sfântul mucenic Areta, Sf. Alexăe, omul lui Dumnezeu și *Epistoliia*. Manuscr. e anterior anului 1770, de oare ce se găsesc pe filele sale diferite însemnări din acest an și următorii.

Probabil că atât această bucată, cât și celelalte, sunt fălmăcite izolat din grecește de vrun monah, pentru că în diferitele *paterice*, cum și în *lavsaiconul* cel tipărit, n'am mai întâlnit-o.

C. N. Mateescu

DATINE ȘI CREDINȚE

1825.—*Nașterea Domnului*. Hristos s'a născut pentru cei ho-ropsiși, ia cum suntem noi țaranii își ploați. S'a mai născut pentru copiii cei fără de mamă și cei fără sprijin, ca să le fie de mângăere. Crăciunu' vine ca să mai îndulcească pe cei copii... Că de atâta post, slavă Domnului! Noi iştia mai mari, tot mai merge cum merge... dar bieșii copii săracii, ia aiștea le mânâncă dar și îndură. Dacă n'ar mai fi venit și Hristos pe pământ, apoi de-colea nu știu zău, ce s'ar mai alege cu lumea asta păcătoasă; se risipé cu toții și pace bună.

1826.—*Colinde.* De colinde la Crăciun unde se pominește! Colindă țiganii și unii moșnegi; dar seara în ajunul Sf. Vasile. Și încă și atunci în ziua. Mai înainte umblau mai mulți; acum s'a mai lasat dintrînșii. Cu steaua, umblă băeții: din ziua de Crăciun până în ziua de Bobotează umbla mai înainte, adică acum nu-i mai lasă decât cele trei zile a Crăciunului. Băeții care știu cântece de stea își fac o stea cu 3-4-5-6, 8 craci (cornuri) și cu *zarzamuri* de hârtie tăiată cu foarfecele, se 'nsoțesc câte 2 și umblă tot satul. Când văd că răgușesc, beau câte-un ou crud. Mai înainte se umbla și cu iedu' (luceafăru') de Crăciun. Acum cu aceasta se umblă numai la sf. Vasile. Tot așa mai umblau și irozii; iar acum nu.

1827.—*Umblarea cu plugușoru.* În ajunul sf. Vasile după un ceas de la răsăritul soarelui, încep să umble copiii cu plugușoru. Se prind câte doi perechi. Unul ură iar celălalt hăește: unul poartă covrigii sau colacii și celălalt nucile ori perjile ori alunele. Umblă până la amiază, când se duc de mai deșartă din greutate: covrigi și ce mai au; apoi mânâncă și plec iar. Mai umblă până către subseară. Și numai cei mai mari, mai puternici umblă și în noaptea lui Sf. Vasile cu plugu',¹ ori cu clopotu'. Când se umblă cu clopotu' se ură mai mult, dar în schimb se primește bani. Numai la cei mai calici se dau covrigi ori colaci noaptea. Fetele nu umblă.

1828.—*Cu sămănatu.* Cu plugu umblă oamenii mari și flăcăii; iar cu plugușoru' numai copii de la 5 ani până la 14 mult. Numai iștia au dreptu să umble în ziua de sf. Vasile cu sămănatu'; ceilalți nu. Ei samănă cu grăunțe de popușoi, mazăre, fasole, ovăs etc. Incep de la 6 dimineața și trebue să umble până la 9—10 dimineața²; încolo nu mai sunt primiți. Când samănă, urează pe cei ai casei să trăiască și să înflorească tot în bine. Gazda plătește pe copii ori cu covrigi³ ori cu nuci, ori cu bani. De obicei la cei cu sămănatu li se dă bani, după puțință: 5, 10, 15, 20 bani.

Jud. Suceava.

Al. Moisei

1829.—*Paparudete.* În timpul verilor secetoase, mai mulți băeți adună boji, cu cari acopere pe unul din ei de sus și până jos iar pe cap și pe umeri îi pun câte-un covrag de porumb, îl fac paparudă.

În felul acesta, îl colindă prin mai multe sate unde este udat de mulțimea flăcăilor și fetelor.

¹ Noaptea, întreabă de-i voe de urat sau nu.

² Numai 3 ceasuri dimineața.

³ Obiceiul din Căndești, sat răzleșesc.

În timpul când îl udă, paparuda joacă bătând din palme și cântă următorul cântec:

Paparudă rudă,
Vino de mă udă
Cu găleată, leată
Peste toată gloata,
Să curgă șiroaiele,
Să crească butoale,
Paparudă rudă...
etc. etc.

(Din Hălăugești-Zăicoiu-Doljiu)

În *Boureni-Dolj*, vin țigancele cu paparudele. Cântecul se schimbă în felul acesta.

Paparudă rudă,
Ia ieși de ne udă
Cu găleata rasă
Ploile să verse,
Cu găleata plină
Ploile să vină,
Ploile, potoapcele.
Să curgă șiroaiele,

Să nu dai cu strachina
Că e rău de pagubă,
Ci să dai cu ciuru-ăl mare
Să umpli pătulul tare!
Și să cadă ploile
Pe toate ogoarele... etc. etc.
Câte cuic sânt pe casă
Atâția galbini pe masă... etc. etc.

1830.—Când calci într'o tăvălitură de cal, scuipe în acel loc.

1831.—Omul mușcat de cârgăiag, e în pericol și cade la pat. Și nu se poate să se facă bine, până nu-l leagă în leagăn, 44 oameni (câte picioare are și cârcăiagul).

1832.—Nu e bine să flueri sara în casă, când e lampa aprinsă.

1833.—Când mor găinele, e bine să fie duse cele moarte la un hotar, ca să se hotărască moartea acolo.

1834.—Nu e bine să treci seara pe lângă hotar.

1835.—Când vre-o femeie sau fată mare îți iasă cu gol, dimineață, cu gălețile goale, nu-ți merge foarte ziua bine.

1836.—Asemenea și Lunea.

1837.—Când iesă lună nouă, se obișnuiește a se zice: «Lună nouă, lună nouă, taie pâinea 'n două și ne dă și nouă».

1838.—Iarăși, când e o lună nouă, e bine să te găsească cu argint în buzunar, se obișnuiește, c'ar fi bine, să-ți frece bărbia cu el.

1839.—Când îți iasă popa înainte, îți merge rău foarte ziua.

1840.—Când te-ai speriat de ceva și-ți era frică, scuipe-ți în sân, că-ți pierd frica.

Din Boureni-Doljiu.
Obislav-Vâlcea.

Nic. I. Dumitrașcu

1841.—De ajunul Bobotezei preotul șezând pe pat și dacă ai pus sub lăicer puțin fân, acel fân dându-l la vite, ele vor fi sănătoase și mana de la vacii dușmanii nu ți-o vor putea lua.

1842.—Dacă de amândouă ajunurile preotul ia cu lingura grâu de pe masă și aruncă în spre tavan, atunci vei fi norocos la prins roii de albini.

1843.—Când auzi tunând întâiași dată, să-ți dai în grabă (să te atingi) cu un fer sau peatră în frunte, căci îți va fi capul tot anul tare ca ferul și nu te va durea.

1844.—În ziua de 14 Septembrie, ziua crucei, toate gujuliile se închid în pământ, amorțesc, iar în ziua de Alexii, 17 Martie, înviază.

1845.—În ziua de Alexi să nu vorbești de șarpe, căci în acel an vei fi numai decât mușcat de el.

1846.—Mergând două femei pe drum și întâlnind un preot, zice una: «Iaca Popa!» iar cealaltă îi răspunde: «Da, dă-i fân!» și aruncă un pai asupra lui, cică le va merge bine.

1847.—Murind vr'un om, el nu e liniștit în mormânt, pentrucă face strajă la poarta cimitirului până când moare altcineva, ca să-i ia locul.

1848.—Copilul care moare nebotezat, de la șapte ani devine strigoii și locul unde a fost îngropat e necurat.

1849.—Când oamenii găsesc cozile la cucoși tăete de strigoii cari au trecut prin sat, e semn de secetă.

1850.—Dacă se aduce vre-un mort de pe altă moșie fără de popă și nu i se taie pecețile puse de ofițerul stărei civile, atunci se vor închide ploile pe un an întreg.

1851.—Când îți tai unghiile, să nu lași să cadă jos, ci să le pui în sân, sau în palmă pe toate, și suflându-le, să zici: «Când voi striga, să veniți!».

1852.—Când pisezi chiper și sare vr'un fir jos din chiperniță (chiuliță), atunci are să fie război ori sfadă în casă.

1853.—Când sfârâe focul, sau are să fie sfadă în casă, sau ai să te sfădești cu cineva.

1854.—Să nu-ți ungi căruța Duminica ori sârbătoarea, căci ungi cu acea unsoare pe Maica Domnului pe față.

1855.—Părul eșit din cap de la pieptănătură, să-l pui în bălegar de vită dacă voești să-ți crească din nou.

1856.—Să nu-ți pui părul căzut sau tăiat în foc, căci te va durea capul.

1857.—Să nu dai cenușa afară Lunea, Mercurea și Vinerea, ca cioarele să nu-ți răpească puii de la cloșcă.

1858.—În spre Duminică și sârbători, nu-i bine ca să-ți stea leșia în casă, căci îți stă pe loc sporul și norocul.

1859.—Lunea, Mercurea și Vinerea nu-i bine a se umple boș, căci mâncând cineva o mâncare pregătită cu acel borș, face pe corp bubușoare mici și capătă «celperit».

1860.—Dacă cântă cocoșul în pragul casii, cu ciocul înăuntru vin rudele.

1861.—Dacă se lasă paiajenii de la grindă, vin musafiri.

1862.—Dacă îți sare un purice pe mână, primești o veste.

1863.—Dacă vrei ca să nu te vorbească vrășmașii de rău, să pui în parii din gard oale cu gura în jos, căci atunci le astupi gura.

1864.—Când intri într'o casă unde e fată mare, să stai pe pat sau scaun, ca să-i stea peștorii—să se mărite mai curând.

1865.—Să nu te miri de femei când urzesc pânza pe gard, că se rupe pânza.

1866.—Să nu te miri de țeste, când le fac femeile, căci se sparg
Podari-Dolj. **I. Brătulescu**

1867.—E bine să porți inel în deget, că dacă blastămi pe cineva, apoi se prinde blăstămii de inel, nu de tine.

1868.—Imbucătura din gură nu se leapădă pentru că o ia diavolul.

1869.—Nu se dă cu palma peste cap, pentru că îi curg ochii.

1870.—Când iai oala de la foc, să astupi urma, că alt-fel când îi muri, mori cu gura căscală.

1871.—Nu se dă chibrituri noaptea, pentru-că fuge mana de la casă.

1872.—Să nu lași lingura noaptea, în oală, că nu poți dormi.

1873.—Nu se dă cu mătura în om, pentru că nu mai crește nici o țără.

1874.—Nu se dă sare la vite Duminica pentru-că se îmbolnăvesc.

1875.—Nu-i bine să dai mâncare la găini în ajunul Crăciunului pentru că toată vara strică sămănăturile și nu se ouă.

1876.—Nu-i bine să numeri găinele Lunea, că n'ai noroc la ele.
Jud. Suceava. **V. Popescu**

G Â C I T O R I

656.—*Barca.*

Am o iapă slabă, slabă
O frag de coamă pe apă.

657.—*Ceritul cu stelele.*

Vin oițele din munte
Cu stelele pe frunte.

658. *Fasolea pe porumb.*

Veveriță tăbăriță,
La picioare crânceniță;
Da'ar avea scări
La cer s'ar sui.

659.—*Mărăcinele ce-ți dă
noaptea 'n picior.*

Ce vine noaptea la tine, uș, uș?

660.—*Paharul.*

Am o vacă.
Pân' n'o întorci cu picioarele
în sus,
N'o poși s'o mulgi.

661.—*Suveica.*

Sus ghiață
Jos ghiață
La mijloc
Macăne-o rață

662.—*Vătraiul.*

Angeluș cu capul ars
Ghici ce e ?

662.—*Vulpea.*

Vine noaptea taș, taș ?

T.-Severin.

Od. Apostol.

663.—*Fusul.*

Fotea 'n sus
Fotea 'n jos
Fotea vine mândros.

664.—*Gura și dinții.*

Am o coșeriță
Plină de oițe.

665.—*Coasa.*

Iușe, iușe
Prin păiușe,
Tace, tace
Prin copace

666.—*Săcurea când lovește
în lemn.*

Am un pui de grec
Face 'ndec, 'ndec, 'ndec.

Baldovinești-Romanați.

Dim. Popescu

C Ă N T E C E

1575.—*Foaie verde foaie lată,
Ia eși puică până în poartă
Ca să te sărul odală,
C'oi să mă duc în armată
Și rămâi ne sărutată
Ca și-o vită ne'nsemnată.
Foaie verde foaie lată
Ia ieși puică până în poartă
Să vezi dorul cum mă poartă,
Dorul și cu dragostea
Mă'ntrabă de dumneata
Că ești fată farfară.
Ia ieși puică până în prag,
Amurează de demult
Nu gândi că te-am urit,
Te-am urit două trei zile
Și -mi e gândul tot la tine.
De la Ilie Manea.*

1576.—*Și ți-am zis puică să vii*

*La cireșul relezal
Unde-mi slă murgul legal,
Nebăut și nemâncal.*

1577.—*Indeamnă, murgule, la
pas
S'ajungem deseară-acas'.
Ardă-l focul de 'ndemnat
Când ajungi deseară 'n sal,
Pe mine mă legi de gard,
Ne băul și nemâncal.
Să-mi dai fân nuelile
Și grăunțe stelele
Și apă propletelele,
Cum ți-e drag, mândra la slat
Și mie cu traista 'n cap;
Cum ți-i drag mândra pe mână,
Și mie cu fânul în gură.*

1578.—*Foaie verde foaie lată,
Unde te văd răsmată 'n poartă,*

*Cu cămașa descheiată
Cu mâneca sumegată
M'ași trage la pieplul lău
Ca șarpele la dudău.
M'ași trage la jâja la
Ca șarpele pe niia
Rău mi-ai secal inima
Și-o fi seacă cât lumea.*

1579.—*Marijică după plai
Ce guriță dulce ai,
N'am un cujât să te lai
Să te văd ce sânge ai,
Sânge negru închegat
Pe neica l-ai atăcal,
M'ai atăcal plin de dor
Nici noaptea nu pot să dorm.
Și când o să dorm mai bine
Alunci mă visez cu tine.*

Vlădila-Romanați.

George C. Constantinescu

1580.—*Foaie verde trei grăunji
Feliță cu dinți mărunji
Nu glumi dragă cu mulji;
Glumește cu puținei
C'ai să-ți dai sama de ei,
Căci s'or strânge loji odată
Și ți-or pune foc la casă.*

1581.—*Fruză verde pelin verde
De cine mi-i dor și sete
Nu m'aude, nu mă vede;
Și-asară când mi-l văzui
Ședea'n ușa grajdului
Și da apă mânzului
Și grăunje murgului.*
Auzite dela Ioan N. Popescu-Berevoești.

1582.—*Foaie verde bob năut
Mi-aduc aminte, mi-aduc
Cum am fost ș'acum cum sunt;
Tinerețile se duc
Bătrânețele m'ajung.
De s'ar găsi cineva*

*Să-i vând bătrâneja mea
Să-i cumpăr linerejea,
C'am trăit bine cu ea.
Tinereje, linereje,
Nu primi la bătrâneje.*

De la Nicolae Murgilă, Apa-Sărată-Câmpulung.

1583.—*Foaie verde flori mă-*
[runle

*Fă feișo de la munte
Giaba ai sprăcene mulle
Că le ți-i posomorite
Mai bine mai puținele
Să mă uit cu drag la ele,*

De la Ioan N. Proca, Berevoești.

1584.—*Foaie verde fir și nalbă
Răσαι lună, răσαι dragă,
Dă-mi lumină la ogradă
Să cosesc pelin și nalbă
Să-i dau mândrii să-mi des-*
facă;

*Să-mi desfacă ce-a făcut
Să-mi dea drumul să mă duc
Să mă salur de iubit,
De iubitul părăsil.*

—*Foaie verde foi de fag,
Nu făcui ca să desfac,
Ci-am făcut ca să-mi fii drag,
De era de desfăcut,
Desfăceam eu mai de mull.*

1585.—*Foaie verde mărăcine
De ți-e dor mândro de mine,
Nu te mai plânge la lume;
Și iar verde foi de mure,
Du-te dragă, du-te 'n lume
La icoana din pădure
Și le roagă pentru mine
Ca să-mi dea Dumnezeu bine
Să mă'nlorc iarăși la line
Să petrecem și mai bine;
Mai frumos și mai cu minle*

Cum petreceam înainte.

De la D șoara Laurenția Diaconescu
Berevoești.

Andrei Dumitrescu

1586.—*Măi Costică buze moi,
Când ai trece pe la noi
Să pui clopote la boi,
Ca să te-aud din război
Și să ies cu fân la boi.
Cât o mânca boii fân,
Noi să ne vedem de drum;
Cât o mânca boii iarbă,
Noi să ne vedem de treabă;
Cât o mânca boii ghindă,
Noi să ne mușcăm de limbă.*

1587.—*Colea'n vale 'n poeniță
Paște calul lui Gheorghijă,
Priponit de-o garofiță.
Garofița s'a uscat
Calu' lui Gheorghe-a scăpat.
—Aleargă, Gheorghe, aleargă,
Aleargă cu capul gol
Că-ți ia calul la obor
Și dai de gloabă un pol.*

1588.—*Foaie verde de-un șer-
bel,
Ia vezi domnule sergent,
Să-mi dai trei zile concl.
—Nu pot dragă băețel,
Vine timpul de răzbel
Și te strigă la apel.
De cât în armată luat
Mai bine 'n groapă băgal,
Că vine măiculiță
Pe toată Duminică.*

1589.—*Ș'am să las cu jurământ,
Să-mi facă cosciug de nuc
Și fereastră la pământ,
Să nu putrezesc curând.*

1590.—*Vin Marijo și mă vezi,*

*Până sunt grânele verzi
Și viile de cules;
Că dacă s'or secera,
Viile s'or culegea,
Vine ordin și mă ia
Și mă trece 'n Dobrogea
Aproape de Constanța.
Știi puică und' să mă caji:
Intre Olt și 'ntre Galați,
Acolo suntem chemați:
O sută și doi soldați,
Șaptezeci de pedestrași
Vânători și călărași.*

Gorunești-Vâlcea. **C. M. Popescu**

1591.—*Foaie verde ruguleț,
'Ndeamnă 'ndeamnă murguleț,
Ca s'ajungem la Cerneți,
Să-ți cumpăr un frâuleț
Cu ciucurii de mătasă,
Implețiți în cinci și șasă.
—F... 'n bot de 'ndemnat,
Că tot așa m'ai mâncat,
Unde-ajungi mă lagi la gard,
Și-'mi dai fân nuiiele
Și grăunțe stelele,
Și tu joci cu mândrele
Prin toate grădinele
Pe la toate umbrele.*

1592.—*Frunzuliță mărăcine,
Poartă-le mândrujo bine
Că nu știi când moartea vine
Și te ia de lângă mine
Nu te întreabă gata ești
Și te ia cum le găsești.
Frunzuliță foaie lată
Ad'-o mână și mă iartă
Că ți-oi fi greșit vre-odată.*

Gr. F. Sfrânciog

1593.—*Are măi,
Are lelea zurgalăi,*

—Ce ai lele pe la poale,
—Zurgalăi bade loane,
—Dă-mi și mie-un zurgalău
Să-l pun la căluțul meu,
Să mă fac și eu flăcău.

1594.—Uiu! iu! și-aș bea rachiu
Dar la noaple cui să fiu?
Acelui cu brâu roșu
Cântă noaptea ca cocoșu'.

1595.—Joacă Ițic cu Avrum
Și-amândoi se scapă'n drum,
Joacă Ițic cu madama
Și-i arată panarama.

1596.—Undei horă de flăcăi
Parcă-i fum de ciocălăi,
Unde-i horă de moșnegi
P'arcă-i târlă de berbeci.

1597.—Uiu! iu! fată de rus
Poale la cămeșă nu-s.
—Ba le am, dar nu le-am pus
Is la soacră-mea pe fus,
Și le toarce-un ciocârlan
Cu capul cât un bostan.

1598.—Frunzulică de scaeji
Toată vara la bureji
Și iarna legeni băeji.

Valea-Hogii, Vaslui.

D. I. Popescu

1599.—Foaie verde ș'un dudău
Murgule căluțul meu
Ce oftezi așa de greu?
Ori ți-i bine ori ți-i rău
Ori ți-i greu de trupul meu?
Nici mi-i bine, nici mi-i rău
Dară ți-i năravul rău,
Că de când m'ai cumpărat.
Tot la garduri m'ai legat.
Mi-ai dat fân nuelele,
Și ovăz zăbrelele.

Cum ți-i drag în crâșm'a be,
Și mie'n grajd a șede.
Cum ți-i drag,
Cum ți-i drag cu oca'n mân'
Și mie cu botu'n fân...

Auzit de la Mama, Boroaea-Suceava.

1600.—Dragu-mi-i să joc tol
sus,

In ciuda celui hurzuz.
S'o bal bine la podê
Cu voinici de sama mē.

Diu Humulești-Neamț.

V. Popescu

1601.—Foaie verde-amărăciune
Nu mai este om pe lume
Străin și voinic ca mine,
Dar nici lufa din pădure
Are vârf și rădăcină
Și mai multe rămurele,
Și pe cele rămurele
Cântă păsări, turturele
Da' nu-s păsări, turturele,
Da, sânt amantele mele
Care-am petrecut cu ele.
Tinerețea ce-am avut
Nu știu singur ce-am făcut,
Că pe drum nu le-am perdut,
Nici în târg nu le-am vândut,
In crâșmă nu le-am băut
Nu știu singur ce-am tăcut.

1602.—Foaie verde rosmarin
Vine trenul șuerând
Și caldarea bufuind,
Și puicuța mea plângând
—Te duci, puiule, mă lași
Pe mâna la toți vrăjmași,
Mulți mai sunt mânca-i-ar focul
Că nu-i mai cuprinde locul.
Mulțimai sunt mânca-i-ar para,
Că nu-i mai cuprinde țara.

1603.— *Foae verde solzi de
pește*

*Auzi Prutul cum hăește,
Și hăește'n apă rece
De-ar Dumnezeu să-l sece
Să-l trec cu picioarele
Să-mi văd surioarele
Că de când nu le-am văzut
Carnea pe mine-a scăzut,
Anure s'o cântărești
Nici o litră nu găsești.*

1604.— *Frunză verde trei căline*

*Când eram să trăesc bine
Vine ordin după mine
Ordin de mobilizare
Pentru războiul cel mare,
Război strașnic din Balcan
Unde se bate de-un an.
Foae verde și o călină,
Străină Doamne străină,
Că nici apa nu i malină¹
Doar să ploae-o săptămână.
Săracă Doamne săracă,
Că nici apu nu ne'neacă
Doar să ploae-o lună 'ntreagă
Foae verde tei dubit,
Lungu-i Prutul și călit
Și de grâniceri păzit.*

Lozna-Dorohoiu.

Nec. Gh. Șoltuzu

1605.— *Foiliță trei granate,*

*Trenule, n'ai avea parte
De mașină și de route.
De șurupurile toate
Că tare m'ai dus departe
În neagra străinătate.*

*Tată n'am ca să mă cate,
Mama-i moartă și nu poate,
Surori am și-s măritate
M'ar căta și n'au dreptate
Căci sunt de bărbați mustrate,
De copii înconjurate
Și de soacre cercetate.*

1606.— *Foiliță foi de nuc,*

*Pe cel deal pe cel colnic
Merge-o fată și un voinic.
Voinicul mergea cântând
Și puicuța suspinând:
— la-mă bădișă calare
Că nu mai pot de picioare
Și mi-i drumul zgronțuros
Nu mai pot merge pe jos.
— Foiliță mărăcine,
Te-ar lua bădișă bine,
Dar mi-i murgul dintr'o Joi
Și nu poate duce doi,
Și mi-i tânăr murgul meu
De-abia duce trupul meu,
Trupul meu cu armele
Brăul cu păcatele²
Foiliță foi de nuci
Să te duci bădișă, duci
Până 'n pădurea cu nuci.
Mâna dreaptă s'o scrântești
Și cea stângă să ți-o frângi.
Să ții frăul cu dinții,
Să te vadă părinții,
Să cunoască mama ta
Că-i blăstăm dela puca.*

Trimise de N. E. din Iași

Șt. Manole,

¹ Malină, o poamă cu fructu roșiu.

² Poate că: brăul cu pistoalele.

VORBE ADÂNCI

- 2237.—Unii muncesc până mor, ș'alții beau cu capul gol.
 2238.—Cine e cu mâna lungă, pierde și ce are 'n pungă.
 2239.—Nici din talpă cerc de bute, nici din mojić om de frunte.
 2240.—Fudulia-i soră cu sărăcia.
 2241.—Binele e de la Dumnezeu și năcazul dela dracul.
 2242.—L-a 'ncălzit bine=l-a bătut de l-a topit!
 2243.—Bagă-ți nasu 'n gură=mai taci din gură, că vorbești degeaga.
 2244.—Mă căpuiși=îmi făcuși un mare neajuns; îmi stricași ce făcusem.
 2245.—Unde tună și unde s'aude!
 2246.—D'ai lui teacă=de nici o treabă, nevoieș.
 2247.—Varză acră, varză fiarlă, șapte niamuri de bucate!
 2248.—Nu te prinde Stane, că e noaptea mare, adică nu mai face prinsoare degeaba, fiindcă ori cât te-ai ține, tot dai în scaldă.
 2249.—I-a pus cruce=a se lăsa de un lucru început.
 2250.—N'a nins, ca să-ți degere.
 2251.—Te trece Dunărea=despre o femeie rea de gură, de care nu scapi cu una cu două.
 2252.—Parcă mânâncă numai Vinerea și Miercurea=despre cei slabi.
 2253.—Și-a înghițit gălbinarea=a sărăcit rău de tot.
 2254.—Poradicu să se aleagă de ei=praful și pulberea=când blestemi pe cineva.
 2255.—Aleargă și cu capul gol=despre cel care e vrednic, bățatarnic.
 2256.—S'a 'ntâlnit doi Petri=doi proști și trăiesc cum pot.
 2257.—Proștii se 'ngrădesc lesne=se ceartă și se 'mpacă iute.
 2258.—A-și face noade și coade=despre cel care nu prea se'nfinge la treabă, umblând încoace și încolo, ca să-i treacă vremea mai mult degeaba, pe câtă vreme la plată să fie în rând cu ceilalți.
 2259.—Fii sănătos și la pungă gros.
 2260.—Când oi vedea pe moșu=niciodată să nu te mai văd, atunci și nici atunci=se zice cuiva pe care-l urăști de moarte.
 2261.—Nafa-plata=se zice despre cineva care nu-și potrivește bine îmbrăcăminte pe trup, așa că la vedere îți face o impresie urită.
 2262.—Are gâtul ca uleiul=despre un om gras, voinic, vârtos.

2263.—A o mâlci==a nu mai zice nimic.

Voicești-Vâlcea.

Ioan N. Popescu

2264.—Ce chilaboc! se zice despre unul, care-i slut amarnic.

2265.—Cum mai rumugă!—vorbește vrute și nevrute: ce-i vine la gură.

2266.—Li crapă picerile de... rușine!—e gros de obraz.

2267.—Când se scoală nu se mai mântue—se zice despre unul lung.

2268.—Acela, de pe acu se uită 'n grădină—despre unul, care are apucături de hoț.

2269.—Nant în dricuri—în picioare.

2270.—Ce perde, pune la o parte—despre unul cheltuitor.

2271.—Ai vr'o leac' de rugină sau a ieșit beșica cea rea în pun-gă?—când unul se laudă că are bani și când colo, tufă! Sau când vreasă cumpere ceva și stă la 'ndoială mult timp. Rugină—adi-că bani.

2272.—A vorbit drept din pânțec!—fără să se gândească.

2273.—Are o față, parc'ar fi de răcitură—când e vânăț și puhab la față.

2274.—Horp, horp! cogâlț, cogâlț!—despre unul care mânâncă vrăjmaș.

2275.—La dânsul merge carul într'o roată—trebile merg rău.

Din satul Covasna, Ținutul Fălciului.

Gh. Polcovnicu

O SAMĂ DE CUVINTE

2505—2576

A bălăbăni—a petrece în voie, a vorbi nimicuri.

A hârbăcâi—a căuta prin oale.

Cioflec—jumătate de dovleac sau «ciocan» de țuică.

Țoi—Vas pentru țuică; «ciocan» de țuică.

A bunchini—a se trudi într'un lucru. «Eu mă chinuesc ca să-ți fac camașe și tu bei la cârciumă».

Buiuc—om nebun.

Balaci-Teleorman.

A. M. Nour

Dosădit—prost, ieșit din minți, nătărău.

Mierliu—când Oltul vine tulbure, se zice că e mierliu, nici tul-bure peste socoleală, nici limpede, ci așa potrivit. Se mai zice de

cineva care se căsnește să adoarmă și ține ochii când închiși, când deschiși—mierlește ochii.

Năstrapi—stropi de apă; apa fierbe 'n clocote cu năstrapi. Vinul cel bun când îl pui, îl torni în pahar face năstrapi, sar schintei din el; iar când îl bei, auzi tâmplele troznind.

Lușit—hihnît de foame, îi inghiorțâie, îi ghiorâie mațele.

Voicești-Vâlcea.

Ioan N. Popescu

A se face Dunăre=a se face foc, a se mânia strașnic.

Gângă=mulțime mare de lume: «Ce te crezi, *alâta (amar de) gângă de om!*»

Vâlcéd=lânced, crânced, neuscat ca lumea.

A aldoi=a potrivi din cușitoit, *a aldoi*,—a 'ndoi pușin.

Poiva=lucru gingaș tare, spuma: «Ia uife la lâna asta,—'i cum —'i poiva de moale»..

A părădui=a supune, a 'ndoi, a șterpeli, a mistui (un lucru)—a fura.

Nu i s'au prins colacii—N'a izbutit, nu i-a mers.

Tăujăriu=hahău, jajău, jărdie.

Pălachie=bufna găinilor,—femeie urâtă.

Doapă=femeie scurtă și groasă.

Ding=râncegaiu, om leneș.

Hugiu=desiș,

Pieplene=înnăditura la doaga polobocului.

Tâfturi=petecarii vechi—bune de lăicere.

A zgânciori=a sâcăi o bubă, a coji: «Ce tot zgânciorești buba ceia?».

Moclis sacana!, *ca cloșca pe ouă*=tăcere, sst!.. gura!..

Tamâș=piedică, de pus la poloboc, ca să nu se prăvale.

Intr'un buc!=Iutel, într'un suflet!..

Să nu-ți zacă mălasa acolo=să nu faci bureți, să nu șezi cât lumea unde te duci.

Nandruș=băetan, geambaș.

Larga-Bocău

Const. G. Vartolomei

Cică=expresie de mângăerea copilului. Ex. Mă, cică, mă, adu ă! caul!..

Horălcini=orătenii.

Hreamă!=tropoitul cailor.

Jinliță=partea din zăr ce se depune pe fundul căldării la prepararea urdei din zăr.

Măchia=Ex. «Machia ce s'o fi făcut vaca?»=Oare...

Mejdrină—mușuroi mic de pământ ce se face la hotarul moșiilor.

Oblânc—partea dinainte a șei.

Tellie—ebâncuța ce se pune sub șea.

Pârmac—un lemn rotund ce se bagă prin urechile hârdăului și servește la ducerea lui de către doi oameni.

Ștopleag—cotorul plantelor tăeate, de obicei ale porumbului.

Opor—Legăturile de fier ale carului ce leagă osiile.

Câiu—Partea dinainte a copitei.

Calamfir—clondir.

Brădoaică—o puțină în care de obicei se păstrează brânză.

Brânișor—mijlocul la copii. Ex. Incinge-l peste brânișor cu curea.

Cenac—strachină de pământ. (Înainte vreme de lemn). Diminutiv: *cenăcel*.

Câjă—un fel de zăvelcă făcută din arnici în multe culori, (galben, verde și în special roșu și negru).

Clică—pică, necaz.

Hodâc—gropile pe șea. Ex. Ușor la hodâc!

Hartig—ciosvârtă de carne.

Jirovèle—O bătă noduroasă, zdravănă.

Jilniță—O magazie mică pentru grâu.

Plântică—panglică pentru rochii.

Svidui la se!—a se vindeca. Ex. Se svidui de râe.

Slim—materia galbenă din ureche—cerumenul.

Slog—dâlmă.

Traga—Sanie.

Gvardinița—Mehedinți.

Ad. A. Apostol

Tare-i năsălnică—adică rea, îndărătnică.

Gujulie—gânganie.

Un *mlac* de băiet—un copil slăbuț, pipernicit.

Hâșcă—zici unei babe în chip de ocară.

A te *găibăra*—a te sui undeva.

S'o *telelit*—s'o ramolii.

Cârcoseală—nu te mai cârcosi atâta,—nu zăbovi cu nimicuri.

Mașlină—vitregă.

A te *dihăni*—a te strica.

Trandavele—daraveli cu oamenii.

Târnomață—gunoiul din ocolul vitelor.

Ie-ți *Iarhaturile*—lucrurile care trebuie la arie.

Halaturile—tarhaturile.

E un *paciavur*—un om care se se ține numai de rele.

Sboară 'n lună!—zici de unu isteț.

Halal de brava!—adică, bună treabă.

Poji s'anini traista 'n șoldurile lui—atâta-i de slab.

Valea Hogii-Vaslui.

Dumitru I. Popescu

GLUME, JĂTII, TACLALE

695.—Așa-i Țiganu.

Un Țigan avea o iapă albă. Nu-i vorbă, fusese ea și sură 'n vremea ei. O căpătase. Și cel care i-o dăruise, mai bine ar fi lăsat-o să moară în bătătură la el, că-l slujise destul. Și era blândă! Il suferia și pe cel mititel pe șale. „Nu se știe, zicea Țiganul. L'or da la vr'o călăreață și-i bine când are o leacă de învățătură. Mult se luau cu ea. O duceau cu ei pe la prășit, pe la secere, ba avea de gând, de s'or mai întări, adică și el și iapa, să facă și-o cărucioară. Dar pe toamnă, într'o zi, în loc s'aducă pe alba depe câmp, i-aducea Țiganul pielea.

Da Țiganca de colo :— ea-l văzuse de departe—

-- Aulică măcă! Pe semne că nu i-i prea îndămână surii noastre, că-i aduce tic-to pielea pe băț.

Auzită com. Ivești-Tecuciu

Ioan Sava

696.--Țiganul și purcelul.

Se prinse Țiganul tovarăș la furat cu românul. Le mergea de minune, căci românul plănuia iar Țiganul fura. Într'o noapte furară de la un creștin un purcel ca un pepene și o tulină cu el în pădure să-i facă de petrecanie. După ce au curățit frumos purcelul, l-au înfipt în țigla și au început să-l frigă. Cum purcelul se frigea, iar românul stătea tolănit pe iarbă dinaintea focului, se gândia el: «Măi, ce bun ar fi purcelul numai pentru unul, dar pentru doi cam slăbuță treabă». Când a gătit Țiganul de fript purcelul, l-a grăit românul:

— Știi ce, măi Țigane?

— Oi ști, dacă mi-i spune!

— Bun ar fi purcelul numai pentru unul!

— Bun zău. La asta mă gândiiu și eu când îmi sfredelia mirosul nasul.

— Și cum am face ca să aibă unul parte de el, dar cu dreptate.

— Haide ș'om socofi, ș'om cumpeni și poate tot eu l-oî hăbuci.

— Știi ce, măi Țigane? face iarăși românul.

— Oi ști, dacă mi-i spune!

— Acela să mănânce purcelul, care l-a putea spăria mai bine pe celalt.

— Cu asta mă prinz și eu, că cine sparie mai bine ca mine ?

— Bine, i-a răspuns românul, du-te de încearcă să mă sperii.

S'a dus țiganul într'o râpă și a început a urla ca lupul. Românul îi răspunde dela foc :

— Ia taci, măi țigane, că te cunosc !

A început a cânta țiganul pe altă strună. A început a mormăi ca urșii și a face ca toate juvinele pădurii. Românul la foc se prăpădia de râs de necazul țiganului. S'a întors țiganul mânios la foc și suflând din greu face cătră român :

— A dracului pietroi de inimă mai ai. Acu du-te de mă sparie tu pe mine !

Românul s'a sculat și a pornit-o prin pădure. A ajuns într'o râpă, a lăiat cu barda un ciomag și a început a face larmă și zgomot prin pădure. A început a fugi printre huciuri și când a ajuns cam în apropierea focului, a început a lovi cu ciomagul în pământ și a striga înădușit :

— Nu dați ! Nu mă ucideți ! Nu mă omorâți că nu-s eu de vină. Lăsați-mă că vă spui totul. Țiganul l-a furat, nu eu. Eu nici nu știu; ia uitați-vă la el cum îl frige.

Când auzit țiganul vaetele românului, a crezut că păgubașii cu purcelul s'au luat pe urma lor și întâlnindu-l pe român, au început a-l ciomăgi. A lăsat țiganul și purcel și foc și a început a o lua razna prin codru numai să scape de bătae. Românul când l-a văzut cum fuge, s'a luat după el strigând :

— Ia stai, măi cioară, să-ți moi ciolanele și să te pun și eu la frigare cum mi-ai pus tu purcelul !

Țiganul se făcea că nici n'aude, ci sărea peste bușteni și peste huciuri mai rău ca țăpul.

Românul s'a întors îndărăt la foc și s'a pus la ospătat în timp ce țiganul își sdrențuia straele prin crengile copacilor.

La o vreme a ajuns țiganul mort de oboseală la marginea pădurii. Aici îi es înainte niște români saraci, ce mergeau să strângă vreascuri; și-l întrebă pe țigan :

— N'ai văzut crengi uscate prin codru dacă ai fost prin el ?

— Am fost și prea fost, n'aș mai fi fost, dar nici verzi n'am văzut nu tocmai uscate, le respunse necăjit țiganul.

De la George Onciul, Frătăușii-vechi

Ilarie Onciul

697.-- Înțelepciune Bulgărească.

Un bulgar având nevoie de căruța unui român, ca să-i ducă zarzavatul de la grădinarie acasă, și neputând bine vorbi românește așa fel că românul mai nu-l pricepea, se rugă mult de el cum putu, îndreptându-l astfel spre casa lui, ca să plece singur înainte cu carul :

— N'apuci, na drum drept la vale, na în deal strâmtăță, na în colț svârnată; n'apuci la îndreaptăta de biserica na Neculai na sfântul, colț cu cucoana Paraschiviță casa albă văruiț. Și n'astângăta un roș boif de gard, n'au poartăta intri acolo, pui na prispă na zarzavat și ica na viu cu parale.

Spusă de vâral Spiridon.

N. Munteanu.

698. — **Impărtășania țigănească.**

Il tot ciondănise oamenii pe țigan că de ce nu se duce și el ca tot creștinul la biserică să se împărtășească, să fie în rând cu lumea. Ii zice azi unul, mâni altul, țiganul în cele din urmă se duce la popă.

— Ce-i mă ?

— Ce să hie părinte. Apoi sa ma 'părtașăști.

— Bine, te-oi împărtăși, da numai pe tine ?

— Ba și pe cei de acasă...

— Ei, să postiți și să veniți să vă împărtășesc în cutare zi.

— Da acu trecea preotul pe lângă bordeiu țiganului în ziua când era să-l împărtășească și îl vede cu luleaua în gură. Vine acasă și după el și țiganul, cu o oală în mână.

— Ce-i mă ?

— Ce să hiea.— Să ma partașești.

— Da ceilalți unde-s—de ce nu i-ai adus ?

— Apoi lor să-mi dai să le duc în oală.

— Poi nu se poate cere—să vie ei aici. Fiindcă ai venit hai să te împărtășeșc pe tine.

— Preuteasă—ia adă-mi vre-o câți-va chiperi de cei iuți—și-i pisează bine, și să mi-i aduci la mine, șoptește el preutesei.

Mai stă ce mai stă țiganul, până ce aduce preoteasa ardeul.

Ascultă—măi—ii zice preotul țiganului să nu care cumva să deschizi gura până acasă !

Cască gura—da n'ai mâncat azi ?

— Nu părinteo....

— Nici tutun n'ai băut ?

— Nici ?

— Hai căscă gura.

Cască țiganul o gură cât o șură dar și popa îi dădu un coșcogea lingurete de ardei pisat. Țiganul la început a crezut că-i șagă da când l-a ajuns usturimea, unde nu a luat-o la goană, de-i sfârâia călcăiele nu alt ceva.

În drum iaca un om cu-un car cu fân. Da țiganul îi face semn cu mâna să se dea în lături. Omu nici habar n'avea de ce vrea să spue țiganul.

Când ajunge lângă el răcnește țiganul :

— Iă lături mă că ia fânul foc !

Omul se uită lung după țigan și își caută de treabă. Țiganul mai răcorit acu ajunge la bordei și-și ia dancii și Piranda și vine la popă.

Auleu, părintele, părintele

Să le dai mai pușintele

Că le sar ochiii din ele—se rugă betul țigan—plângând de mila dancilor.

Da popa nu și-a pus mintea cu dancii; el a vrut să i-o facă numai țiganului pe care îl văzuse în gură cu luleaua și minciuna.

(Jorăști Covurii)

Petru Gh. Savin.

C R O N I C A

* **Sezătoarea** își încheie vol. XIV, cu colile 7—12; acestea cuprind: *nume de animale, descântece, credințe, tradiții și legende, medicină populară, cântece și notițe bibliografice*. La acestea semnalăm recenzia făcută de d. O. Pursch, care dă prețul ce i se cuvine culegerii d-lui *Béla Bartók*, pe care și noi l-am bănuț; el nu face cinste nici culegătorului și nici.... D. Pursch va binevoi să afle că nu Academia Română este cca vinovată.

Și fiind vorba de d. Bartók, iată ce reproduc gazetele noastre după „Cosinzeana“ de la Orăștie :

„La ședința din 18 Martie a societății etnografice ungurești ținută în sala mare a Academiei din Budapesta, în rândurile dintâi stăteau trei flăcăi de ai noștri și două neveste tinere, cu fața de copil încă și cu părul lăsat pe frunte, după cum se poartă prin unele sate de ale noastre. Iar împrejur sala era înșesată de tineri universitari, da me și domnișoare, profesori, etc. veniți toți se audă conferința profesorului Bartók despre cântecele și muzica populară românească din comitatul Hunedoarei.

Profesorul Bartók a străbătut multe părți din Ardeal și a studiat muzica și cântecul românesc popular, cu pricepere și cu dragoste. Nu și-a spus însă părerile mai pe larg despre ele, ci după ce a dat câteva deslușiri, a pus pe cele două neveste să cânte câteva doine, cântecul miresei și un cântec de la îngropăciune. Și nevestele din *Cerbel* (C. Hunedoara), cu cămașa plină de cusături, au început să trăgăneze ca 'n sat la ele la clacă.

A ieșit apoi la iveală cimpoerul și a început o sărbă și o ardeleană, de sunau fereștrele, apoi un flăcău cu fluerul, cântând de jale și resfirând duiosie din doinele noastre din Ardeal. Iar pe urmă, a fost, a fost ca'n poveste. Cimpoiul a început din nou și cei doi feciori cu cele două neveste s'au luat de mână și, întâi încet, apoi tot mai aprins și mai puternic, se încinseră la jocuri, de răsunau podelele, cu toate covoarele, cu cari erau acoperite.

Străinii au fost însuflețiți la culme de cântecele și jocurile noastre populare și le-au răsplătit cu bogate aplauze. După aceea profes. Bartók a prins cântecele nevestelor și cântările cimpoiului și fluerului în fonograf, ea să rămăe pentru posteritate.

Româncuțelor și românașilor li s'a plătit drumul încoace și încolo și li s'a mai dat pe deasupra câte 15 coroane de fiecare. După producție au plecat mulțumiți, sub călăuza unui servitor de la Academie, prin oraș și apoi la gară“.

Și fiind că în țară la noi, nici o instituție culturală n'ar putea face astfel, nu cu streinii de la noi, dar nici cu țaranii noștri, trebuie să spunem hotărît: Ungurii sunt curat nebuni!

* **Ghlușul II**, No. 3—4 (Martie-Aprilie) cu material și redactare ca de obicei.

* Din **Dicționarul limbii române** a apărut Tom. I Partea II, fasc. I C—Câni 1—80 p. și Tom. II fasc. V, *Grozăvatec-Holeră* 321—400 p.

* Despre **A. Viciu, Colinde**, lucrare pe care n'o cunoaștem încă, interesante scrutări în „Buletinul institutului pentru studiul Europei sud-estice“ de d. *N. Iorga*.

P.

* **Un răspuns drept**. D-l Tuțescu mi-a cerut localitățile de unde sunt adunate cântecile din broșura mea „*Flori de câmp*“. I le-am trimes. Dânsul tot acuză însă, că cele de sub No. 4, 58, 59, 62, 63, 64, 75, 81, 83, 85, 88, 89, 91, 93, 96, 98, 101, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 118, 128, 129, 136, 145, 159, 160 și 161 sunt *ardelești*, luându-se prea „lesne“ după cuvintele *bade, bădiță*.

Repet : toate sunt numai din județele Gorjiu, Vâlcea, Mehedinți și Doljiu; iar la nevoie, pot cita și numele acestor de la cine le-am cules.

Să nu uite d-l Tuțescu, că la mai multe s'a notat astfel : „pare a fi din Ardeal“, „...adusă din partea dealurilor>... etc.

Adaog : e ușor și probabil că unele cântece, pot să fie aduse din Ardeal, întru cât comunele Novaci, Polovragi, Racuț ș. a. (Gorjiu), sunt sub munte, și din răsăritul soarelui și până în prânz ești „dincolo“; iar jumătate, probabil și mai mulți din locuitorii satelor de „dincoace“ sunt înrudiți cu cei din satele de „dincolo“. Aceasta o știu pozitiv, fiindcă am ținut s'o știu ! Și... sunt cu toți Români !

De ce d-l Tuțescu se sfiște a numi și No. 90 și 119, unde e vorba de *munți* din preajma Novacilor, iar cuvântul „badea“ nu lipsește ?

Și în Moldova, în partea de sus, în „regat“ se zice „bade“; chiar azi discutați cu un moldovean. Apoi cine nu știe pe „badea Gheorghe“ și pe Moise câșmarul, ai lui Alexandri ?...

În Catane, există familia Stan *Badea*, iar în Balota găesc (vezi „Ghilușul“ an. II p. 26) familia C. M. *Badea*. Mai avem în județul Muscel comuna Goleștii-Badii. De unde deviră aceste nume ?...

No. 64 este din comuna Bahna (Mehedinți), curat mehedințean ! 81 din Piscoiu (Gorjiu), ceva mai sus de capul județului Doljiu, 101 din Obislav, în mijlocul jud. Vâlcea spre Gorjiu, 108 și 136 din com. Roșiile, aproape vecină cu Obislav, 128 din com. Bârca (Doljiu) aproape de Dunăre ! 145 din Hălăngești, în capul jud. Doljiu !

No. 2 este din satul meu Boureni-Doljiu, vecin cu Catanele; iar 5 din *Vădeni* și 6 din *Stolajni* (Gorjiu) așa că restul lui „asemenea“, nu-l cunosc !

Pricina călătoriei cântecilor se cunoaște !

Că nu s'a „spus“ numele „culegătorilor—spuitorilor—și localitatea“ este natural. „că cântecile“ sunt azi ici, mâne în *Focșani*,—fiindcă zicându-le „oltenesti“, s'a crezut că este destul, cunoscându li-se regiunea.

Relativ la aceste puncte, s'ar fi făcut mai bine un mic studiu, cum că cu adevărat cântecile azi călătoresc, că trec din localitate în localitate, că „sunt azi aici, mâne în *Focșani*“... și era mai de folos.

No. 16, 29, 49, 56, 69, 113, 126, 133, 141, „de lume“, am *susPinath* că nu le-am putut găsi prin „Dorul“ (am făcut un drum expres la București să-l cumpăr). Iar compozitorul P. Ciorogariu, a pus acest specimen de cântece, la începutul No. 42—44 din „Biblioteca Românească enciclopedică Socec“.

Că am pus între altele No. 19 și 64 mai ales, a fost prea marea vrajă cu care au fost cântate, mai ales 64 și 133 din Mehedinți, cum numai un mehedințean poate cânta astfel !

M'am ferit de a pune bucățile tip după cari să urmeze variantele, fiindcă s'ar fi crezut că sunt chiar variante sau părți dintr'un singur cântec, având și variația fondului și atunci mă loviaș de alt bocluce.

Iar numai pentru șapte cântece ostășești, am renunțat a intercala alt ciclu, asigurându-le mai bine acolo, unde se află.

„Nu mai puțin“, d-l Tuțescu n'a priceput „respectul divin“ din versurile :

„Dacă nu vrea Dumnezeu..

Ce putere să am eu“ ?!..

Gara Dâlga în 24 Martie 1914.

N. I. Dumitrașcu

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului:

===== **Bustul lui Ion Creangă la Bârlad** =====

Suma adunată 1046,60

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adverințe: S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis adeverințe pentru *D. Petrescu*, Bârca-Dolj, 5 lei; *D. D. Holban*, Buzeu, 5 lei; *D. C. Pricope*, Crucea de sus-Pufna, 5 lei; *D. Marin*, I. Apostolescu, Antonești-Teleorman, 5 lei; *D. Dr. Socrat Lalu*, Iași, 5 lei; *D. General P. V. Năsturel*, Focșani, 5 lei; *D. I. G. Bibicescu*, București, 5 lei; (urmează)

A APĂRUT :

SARBATORILE LA ROMÂNI

SARBATORILE DE TOAMNA

ȘI

POSTUL CRACIUNULUI

STUDIU ETNOGRAFIC

DE

===== **TUDOR PAMFLE** =====

Ediția Academiei Române

Prin Redacția revistei „Ion Creangă” Bârlad, 2 lei.

Din Calendarul revistei „Ion Creangă” se mai găsesc exemplare din anii trecuți și se pot cere de la Redacția revistei „Ion Creangă” Bârlad; costul prin mandat postal sau cu ramburs.

_____ Anul 1912 Lei 1.50 _____
_____ Anul 1913 Lei 1.50 _____
_____ Anul 1914 Lei 1.50 _____

Domniei-Sale
Domnului *Arthur Gorovei*
Comuna *Fălticeni*
prin Oficiul Județul

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 4 pe Aprilie 1914, cuprinde :

O MĂRTURIE ISTORICĂ.—U. C. Nicolau.
DOCUMENTE.—N.-I. Dumitrașcu, G. Florescu, Em.
Fluture, G. Iancu, M. Lupescu, C. N. Mateescu, U. C.
Nicolau, T. Pamfile, Al. Saint-Georges.
SEMNĂRI.—D. Furtună, T. Pamfile.

RONICA.—P.: D. N. Iorga la Ateneo veneto. Scrisori dela Spiru C. Harret, adresate preotului Teodor Bălășel.

ILUSTRĂȚIUNE: O mărturie istorică.

A APĂRUT :

TUDOR PAMFILE

UN TACIUNE SI-UN CARBUNE

— POVEȘTI —

No. 896-897 din „Biblioteca pentru toți“

60 bani

Răspândiți revista „Ion Creangă printre cunoscuții și prietenii D-voastre

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

I. Pamfile.—G. F. Ciușanu: Superstițiile poporului Român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă.

N. I. Dumitrașcu—Despre Strigoi (Moroiu).

Const. Șoltaz, I. Costăchescu.—Cântece bătrânești.

Dumitra I. Popescu.—Povești.

M. Lupescu, I. Brătulescu, C. G. Vartolomei, C. Rădulescu-Codin, Traian German, C. Atanasiu — De-ale copiilor.

Marie Onciul, C. H. Mateescu, V. Popescu, M. Barbu, Ion Sava.—Povestiri și Legende.

Od. A. Apostol, C. M. Popescu, G. Polcovnicu, S. P. Colibași.—Boli la oameni leacuri și descântece.

George A. Cosmovici.—Vorbe adânci.

Natalia Gh. Pricop, I. Brătulescu, St. Manole, Andrei Dumitrescu, Const. Șoltaz, Ion N. Popescu, George C. Constantinescu.—Cântece.

C. M. Dumbravă, I. N. Romaniță.—Glume, jâții, faclale.

P., N. I. Dumitrașcu.—CRONICA.

REDACTIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BĂRLAD

Exemplarul :

În țară 40 de bani

În străinătate 50 » »

Abonamentul anual:

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Poșta.—*G. Iancu*: «Povestea cu Țiganul și boerul» se află și în colecția d-lui Speranță, pusă în versuri; așa că, nu se mai poate publica. D-lui *C. Șoltuz*: Merg toate. D-lui *C. Dumbravă*: Aceia cu Oltenii, nu-i prea deslușită; celelalte, bune. D-lui *Sava*: S'au primit; no. viitor; D-lui *C. Teodorescu*: Vidrușca în no. viitor; articolul, la Crăciun în no. 12; celelalte între ele.

Cărți primite la Redacție.

Stendhal (Henry Beyle): *Despre Omor*, trad. de G. A. Demetrescu (No. 902—906 din «Biblioteca pentru toți»), București, libr. Leon Alcalay, 488 p., 1 leu 50 b.

C. Ioan Velișcu: „*Cetatea Crăciuna*“, *Casă de cefire pentru popor din Odobești*. Dare de seamă pe 1914, 48 p.

G. Aslan, *Cultul oamenilor mari*, (No. 901 din «Biblioteca pentru toți»), București, librăria L. Alcalay, 94 p. 30 b.

D. Ionescu-Sachelarie: *Studii din Poezia noastră populară. I. Elementele Geografice*, București, 1914, Tip. Carol Göbl, 48 p. 1 leu 50 b.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :

T. PAMFILE

Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

în țară

5 lei

în străinătate

6 "

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

GH. F. CIAUȘANU :

SUPERSTIȚIILE POPORULUI ROMÂN ÎN ASEMĂNARE CU ALE ALTOR POPOARE VECHI ȘI NOUĂ

O carte mare,— 414 p., îndeosebi de indicele numelor proprii,—care înfățișază subiectul premiat cu 5000 de lei de Academia Română în anul trecut,—singurul manuscris prezentat. În frunte, are raportul comisiunii, în care se arată părțile bune și scăderile acestei lucrări. Se citesc acolo lucruri interesante și îndestul de multe; totuși, chiar dacă nu voi fi în stare să aduc, pentru nimeni, o fărâmă de lumină nouă, îmi voi spune și eu părerile:

Recunoaștem cu toții că ori-cât de credincioși am fi învățăturilor religiei oficiale, ori-cât de bine i-am cunoaște preceptele, ori-cât de stăpâni am fi pe literatura ei, nu ne putem desface în totul de *superstiție*, adică de credințele cari n'au pecetea întăritoare a religiei oficiale, cari se mai numesc și «deșarte» pe nedrept, când tocmai ele împlinesc, umplu cerințele inimii omenești svârlite pe pământ în mijlocul unei mari mulțime de dușmani care se numește *fire*. Pentru om, aceste credințe sunt cu atât mai numeroase, cu cât atingerei dintre «om» și «fire» este mai deasă, mai puternică,—și scad, din potrivă, cu cât omul se depărtează de *fire* și se închide în cei patru pereți ai casei sale, lângă comptuarul său, unde o singură clănțănire de foarfece retează couponul, și unde trei vorbe din cutare orânduire lumească, aduce procentul întârziat al celui mai netrebnic datornic. Altfel, se înțelege, va fi așteptată toamna, „când se numără bobocii“, pentru culegerea sporului unui an de frudă de către un plugar, pe care îl vrăjmește ploia, și vântul, și piatra, și lăcustele, și dușmanul, și vrăjitoarea și «toată lumea». Una-i nădejdea rentierului, alta-i nădejdea plugarului; și superstiția tocmai, caută răspunsul nădejdei.

Cât sunt de multe superstițiile, nu-și poate închipui de cât cel

ce trăește în mijlocul firii și-al celor ce se luptă cu dânsa. Ele nu se pot închide într'o carte de cât cu foarte mare greutate, dar și atunci, culegătorul trebue să se mărginească mai ales la o regiune.

Pentru această pricină, când am văzut pus la concurs subiectul pomenit în fruntea acestui articol, mi-am zis : lucrul este prea greu pentru doi-trei ani !

Apoi, cercetarea acestor superstiții,— în mare parte ne adunate încă,— din punctul de vedere al asemănărilor cu superstițiile altor popoare vechi și nouă, se poate face în două feluri : sau înșirându-le respectiv, pe națiuni, sau punându-le în legătură cu dezvoltarea istorică a popoarelor respective. Întâiul procedeu este cel mai ușor, dar cu el nu se poate deschide nici un drum nou, nu ne poate aduce nici un folos ; al doilea procedeu este mai greu, cu toate că nu lipsește pe autor de oarecari aparențe savante.

Privită, după aceste considerațiuni, lucrarea d-lui Ciușeanu ea se înfățișează cu aceste două scăderi. Întâia : este prea săracă în superstiții românești și a doua : punerea față în față a superstițiilor, diferitelor popoare nu ne aduce nici o concluziune alta, de cât că, de multe ori învederat, de foarte multe ori însă, cu multă bună voință, constatăm niște simple asemănări cari nu ne minunează, întocmai cum nu ne-ar minuna aflând că și Papuazului îi curg lăcrămi din ochi când îl trage cine-va de ureche prea tare ori îi dă cu bleanda la ceafă !

O pildă :

Din cele 45 de capitale și 11 note, înșirate fără nici o legătură între dânsese, să luăm la întâmplare capitolul XXXII, Plantele.

Din toate plantele cu privire la cari poporul nostru își are credințele lui, autorul pune numai *usturoiul, pelinul, busuiocul și iarbă fiarelor*, pe 6 fețe, în cari intră și materialul de comparație.

Ar fi ridicol, dacă autorul ar avea pretențiunea că acest capitol reprezintă mai mult de cât un bob de nisip dintr'un vad.

Metodul de comparație pentru *usturoiu* :

Anatolienii, Grecii, Scandinavii și Germanii de nord atribuesc usturoiului puteri binefăcătoare.

Latinii credeau că el apără de fărmece.

Sicilienii îl pun sub așternutul femeilor ce nasc.

Locuitorii din Cuba cred că-i bun de gălbinare.

Latinii îl folosiau în vrăjile de dragoste.

Germanii se păziau cu el de cârcei.

Elinii vechi și cei din Lesbos îl folosiau împotriva deochiului.

Slavii de sus, împotriva vrăjilor.

Sârbii îl poartă la gât.

Slavii tot așa.

Legionarii romani îl aveau în practicile religioase.

Slavii de sud cred că strigoii nu mânâncă usturoi.

La Români: usturoiul se folosește pentru alungarea duhurilor rele.

Gubernatis zice cutare lucru.

Transilvănenii îl pun în gura mortului.

Și iarăși cum te poți feri de duhuri rele.

Apoi alte câte-va credințe.

Această înșirare fără nici un plan și fără nici o încheiere, nu ne poate aduce nici un folos, în afară de cel curat informativ, care satură curiozitatea celui ce n'a auzit în viața lui despre aceste lucruri.

Trecând peste alte puncte, cum de pildă ar fi felul cum autorul interpretează o sumă de superstiții, ca încheiere, aducând toate laudele autorului care într'un timp relativ scurt, a lucrat într'un chip cu adevărat minunat de repede, mult și cu atâta noroc, am dori să încredințăm pe cei ce urmăresc astfel de lucrări, că literatura populară românească nu se poate mulțami cu această iconiță: ea așteaptă încă macar acele zile când ucenicii cari cred că pot acuma răsufli mulțamiți, vor ajunge maeștri desăvârșiți.

T. Pamfile.

DESPRE STRIGOI (MOROI)

Poporul nostru dela țară, crede că, omul născut cu chitie și cu cămașă, sau numai cu chitie, după moarte, la 6 săptămâni, are să se facă *moroi* (*strigoi*); asemenea și aceia cari au fost răi și au avut fapte rele în viață, și mai ales femeile cari umblă cu necuratul, cu descântecile...

Se cunoaște că cineva este strigoi, atunci când începe să moară din cei vii ai lui, rudeni, repede-repede, mâncându-le inima; sau să piară din vitele lui, apoi ale fraților, rudelor și mai târziu chiar ale satului întreg, dacă nu se prinde de veste; se mai cunoaște și prin aceia că în toate nopțile vine în formă de duh necurat acasă, vorbește cu nevasta, copiii, dacă a fost bărbat, mânâncă din sac, oale, și chiar lovește, ș. a.

Ori-cari ar fi aceste rele, ai lui, rudeniile, cată să facă ce-or fa-

ce, numai să scape sănătoși, cu vite cu tot, nesupărați și ne-fri-coși noaptea¹.

Cercările cari le fac spre a dovedi dacă este strigoi sau nu, sânt: îi mai citește odată preotul, și dacă nu încetează de a face rele, e semu rău; se mai duc la mormânt și dacă găsesc vre-o gaură lângă stâlp, cât șarpele de largă, iar este un semn, fiindcă pe-acolo iasă el; sau cu un armăsar alb dacă nu trece peste acel mormânt, ș. a., sânt semne doveditoare cumcă acela trebuie să fie cu orice chip moroi.

Neputând umbla la el decât Sâmbăta, fiindcă în celelalte zile este plecat din mormânt, hotărăsc o Sâmbătă spre a-l desgropa. Dacă n'au putut dobândi învoire dela Sf. Episcopie, îl desgroapă ei singuri în acea noapte, sau chiar și ziua. Odată desgropat, se prezintă în felul următor: foarte roșu la față, după luni, și ani chiar dela înmormântare, întors cu fața în jos, cu un picior sgâr-cit, pus într'o rână, într'o dungă, ș. a., cu gura mânjită de sânge, (dacă a pierit din neamul său cel viu sau din vite), mânjit de fă-ină sau mălai (dacă a făcut numai străcăciuni).

Ca să piară, și odată cu pieirea lui să nu se mai aibă griją, trebuie să-i înfigă o undrea în buric, ori în inimă, despintecându-l și luându-i inima și arzându-i-o pe cărbuni, ori tăindu-i-o în bucăți, ori fierbându-i-o, sau și în alte cazuri, scoțându-l afară și aruncându-l pe foc, spre a-l distruge cu totul, ș. a.

De el nu se prinde nici-un fel de cuțit spre a-l tăia, decât coasa.

Cenușa i-o ia, și amestecată cu apă, ung copii, vitele cu ea, spre a nu se mai lipi nimic necurat de ei.

Dacă se întâmplă că nu se știe cine este strigoi, el mănâncă și face stricăciuni șapte ani, până 'și distruge neamul, apoi mănâncă din sat, din țară, și după această dată trece la altă limbă, sau altă, țară, unde se preface *în om*, se însoară, face copii, și copiii lui, după moarte-le se fac tot strigoi și mănâncă din neamul mamă-sa; dacă nu, se continuă înnaite tot astfel, multă vreme..

Acei născuți cu chitie pe cap și cu cămașă și știind că s'au născut astfel, spre a-i feri mai târziu pe ai lui de nenorociri, fiindcă le-au spus numele și diferite rude cari l-au văzut, lasă vorbă pân' n'a muri, și chiar rudele spun, că după ce moare, *să-l dreagă*. *Dresul* se face astfel: când să-l înmormânteze, îi umple gura, nasul, urechile, buricul, etc. cu pietricele și tămâie, apoi îl mai înfig și o undrea în buric.

¹ Este o vorbă: „Doamne, nu știu ce să mai mă fac. că copilul meu; îl tot doare la inimă, îl tot roade, bag-samă vr'un .. strigoi ..“ Și moare sărmănuțul de el..

Asupra acestor credințe, de altfel culese numai din Oltenia, alături și vre-o câte-va întâmplări de acestea adevărate, din diferite regiuni :

În com. Afumași, satul Amzulești, la Sudul jud. Doljiu, acum ore-o câteva zeci de ani, murind locuitorul Mărin Mirea Ocicioc, s'a văzut că piereau mereu din neamurile lui vii. L'a desgropat unul, Badea Vrăjitorul, acum mort și el, într'o noapte, era tocmai o iarnă geroasă, și l-a dus tocmai la „Măgura brăzdată“, ce este de hotar, unde l-au și mâncat lupii. A doua zi i-au strâns oasele, i le-au stropit cu vin, făcându-i slujba cuvenită, și apoi i le-au pus iarăși în mormânt.

De-atunci încoace, a încetat de-a mai muri din acel neam.

În com. Amărăști, în Nordul jud. Doljiu, a murit acum vre-o cincisprezece ani, mama locuitorului I. Dinu Gheorghiiță, femeie bătrână. După vre-o câte-va luni, începe să moară din copiii fiului ei mai mare, cu de-amăruntul, apoi din acei ai acelu mai mic. Luându-se de grijă, fiii ei au desgropat-o într'o noapte, au tăiat-o în două, și au înmormântat-o iar.

Moartea însă tot n'a încetat.

S'au pus de-au desgropat-o a doua oară, și ce să vadă? Corpul întreg!... Acum mare le-a fost mirarea când au văzut-o astfel! Au luat-o iar și au dus-o tocmai în pădurea Statului sub un copac mare și dosnic. Acolo au despintecat-o, i-au scos inima, din care curgea sânge curat, au tăiat-o în patru, au pus-o pe jărăgai de-au ars-o. Apoi i-au aruncat corpul pe foc și cenușa i-au dus-o de au înmormântat-o. Pe când cenușa inimii au luat-o și au dat-o copiilor de-au beut-o cu apă.

De-atunci încoace, moartea a încetat.

* În com. Cușmir, în spre S. jud. Mehedinți, acum câțiva zeci de ani, a murit un schilod, de altfel flăcău. Peste câțva timp, începe să moară din neamu-i, sau numai să îmbolnăvească : „se uscau din picioare“.... Toți din toate părțile: Ce e? Ce e? Schilodul lui nenea Cutare e, să-l desgropăm.....

L'au desgropat într'o Sâmbătă noaptea, și l-au găsit roșu-roșu și stând într'o rână! L'au spintecat, i-au luat măsura, apoi i-au luat din inimă și ficat, le-au ars și cenușa au dat-o de-a băut-o soru-sa și altele rude cari erau bolnave, și s'au însănătoșit.

În aceeași comună, începură să moară din alt neam. Au dovedit că cutare om bătrân, mort de nu știu când.

Când l-au desgropat, l-au găsit șezând turcește și roșu-roșu, para focului, că, mâncase aproape un neam întreg, și voinic, și

când au vrut să-l scoată, s'a înconțrat cu ei!... Vezi, necuratul!... l-au dat câte-va berde. l-au scos afară și cu cuțitul n'au putut să-l taie. Au luat o coasă și cu barda, l-au despintecat, au tăiat din ficat și inimă de-au ars și le-a dat la bolnavi, și s'au însănătoșit. Apoi l-au înmormântat. Moarlea a încetat.

În com. Văgiulești, Mehedinți, la N. de Strehai, pe Motru, acum câțva timp, locuitorul D-tru Vaideanu, de fel din Vaideni-Vâlcea, ungurean, mutat în acest sat și căsătorindu-se aci, îi tot mu-reau copii,—ia murit vre-o 7 la număr, după vre-o câte-va luni de la naștere, afară de cel mai mare.— S'a luat omul de mirare, care să fie cauza. L'a învățat unul și altul, ca să ia un armăsar alb să se ducă într'o noapte în cimitir și să treacă cu el peste toate mormintele neamului femeii sale.

Și-a făcut așa. A găsit un armăsar alb și s'a dus în cimitir.

A sărit calul mai peste toate, și când să sară și peste mormântul soacră-sa, Ioana Marta, fostă vrăjitoare renumită peste nouă mări și țări, a stat o dată, bătând cu picioarele pământul, sfărăind, nechezând și neputând cu nici un chip să-l facă să sară peste mormânt. Bag-samă necuratul!...

Peste noapte, el și cu fiu-său, au luat lumânări și-au plecat s'o desgroape. S'au înfricoșat sânt au găsit-o șezând turcește, cu părul pe cap, mare, ce-i atârna peste față, păroasă, roșie peste tot și cu niște unghii de te băga 'n groază, de mori...

Au strâns mărăcini, surcele și bucăți de cruci putrede, au turnat vin peste ea, au pus paie și i-au dat foc. Apoi au așezat pământul la loc și-au plecat acasă.

•

De aici se vede, — și-am dat numai vre-o câteva credințe și obiceiuri, — cât de păgân și tot-odată și eretic este poporul nostru și cât de departe suntem până la cel punct, de unde să înceapă adevărata civilizație.

Însă, este un proverb bătrân, tot al nostru :

«Omul se duce, dar obiceiile tot rămân.»¹

1910. XII. 26. Craiova.

N. I. Dumitrașcu

¹ A se vedea și „Credințe despre moroi și strigoi” adunate din jud. Gorjiu, de d. Iuliu Moșil, în „Șezătoarea” an. XI, No. 1-2 1903, vol. VIII.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI**45.—Vârculeasa.**

Foaie verde bobului,
Pe malul pă râului,
Sus în vârful Oltului,
Vârculeasa ave fată mare.
De frumoasă ce era,
I-o pus nume, Catinca.
Ea la apă când mergè,
Din papuci tot plescăe;
Cu rochița fălăie,
Din batistă vânt trăgè.
Dela apă când o venit
Iată mării ce-o vorbit:
—Iacă Turcii au sosit.
—Nu te teme Catincuța,
Că mama te-o 'nvăli într'o
Și te-o ascunde după ușa tin-
laca Turcii și-o sosit.
De Catinca n'o aflat.
—Buna ziua, Vârculeasă.
—Mulțumesc, boeri mari.
—N'am venit să boerim

Am venit să logodim,
Să logodim pe Catincuța,
Am auzit că Catincuța e fată
Am avut-o, boieri mari.
Am avut, dar o murit.
Mormințelul Catincuței
La pârlazul grădiniței.
Turcii și n'o crezut.
O legară cot la cot,
C'o frânghie de Brașov
Ca să treacă os prin os.
Cu biciu când îi trăgea,
Sângele în pod sărea.
—Dați-mi drumul, boeri mari,
Dați-mi drumul mânilor;
Ca să scriu un răvășel
Pe-o frunză de pătrunjel,
Să trimet la Catincuța
După ușa tinzei în cămărușă.

Auzit dela Ilinca Roșca, Lozna-Dorohoi.

Const. Șoltuz.

46.—Foilă și ună.

Foilă și ună,
Că la crășmă la Braniștea,
Nimerit-o poposit
Un voinic de cei de câmp,
Cu'n cojoc mare și lung,
Din treizeci de chei de lup,
Și-o dragă de căciuliță,
De cinsprechi chelcăluțe,
Făcută de schinărușă.
De trei zile o nimerit,
Treizeci de buti o golit,
Când o fost la răfuit,

El de vin nu s'o hrănit,
Și din gură că strigă,
Crășmăriță Braniștea,
Adă-mi vinu cu vadra,
Și rachiul cu oca,
Și-i da bani cu chivira.
Căra vin nemăsurat
Și-i da bani nenumărați.
Crășmărița Braniștea
Ea din gură tot îi da
Că-l știu bine cine este,
Ii feciorul Banului,

Din țara Herșanului
 Și i-as mai zice ceva,
 Și mă tem că m'a 'ntreba,

Și de bani m'a cerceta.
 Spus de Costache Gavril a Popei de
 91 ani, din Pleșești-Suceava.

I. Costăchescu.

P O V E Ș T I.

59. – Povestea cu Popa Cioban.

Poi, a fost odată un cioban; da bătrân ciobanul ciala saracul, și slab de credeai că moare poimâni. Să vezi însă cum s'o îndrăvenit el dac'o auzit c'ar să fie popă. Că se nimerise de-avea un drac nevoie de cimpoiul lui, să cânte la o nuntă, și vine la el:

- Măi moșule nu mi-i face bine cu cimpoiul!
- Apoi nu!
- Ba fă-mi moșule că și eu ți-oi face!
- Așa da! Și ce mi-ai putea tu face mie?
- Moșule dacă mi-i face bine cu cimpoiul, te fac popă.
- Bine mă! Dacă-i pe asta ți-l dau și de tot! Da cine ești neta, mă rog?
- Hei, poi eu 's cel de care să teme omu mai rău, moșule!
- Ei, bun! Dacă-i vorba pe așa, na-ți-l!
- Și-i dă cimpoiul.

Dracul își face treaba cu el și apoi i-l aduce, și-l face și popă. Să ieu ei apoi și purced prin lume să caute un sat fără popă. Nu s'o trudit mult și-o găsit.

Când vine Duminică, se duc la biserică. Colo adunat tot satul că dă, erau bucuroși bieții oameni de popă, doar asta așteptau și ei de vre-o zece ani.

Buun! Intră popa 'n altar și dracu la strană, că el o făcea pe dascalu.

Da popa nu știa nici să deschidă gura! Ce să facă. Face sămn dracului să vie să-l învețe.

- Ce să zic? zice.
- Zi așa: Oameni buni! Am avut patru boi și-o *cirte* de oi, și m'am uitat într'o fântână și m'am văzut popă, popă să rămân!
- Zice așa bietul preot; ce-avea să facă.
- Amiiin! face dascalu de colo.

Da vorbele iestea le-o fost zis cântând ca popa, și oamenii ce s'o gândit: poate așa scrie la carte.

Au mai stă el ce mai stă și numai ce apucă evanghelia și esă în ușă:

- Oameni buni, zice; știți ce-am să vă citesc eu aici?
- Nu știm, părinte; de unde să știm, pacatele noastre!
- Poi dacă nu știți, nu vă mai citesc! răspunse preotul, cântând; și 'nchise evanghelia.

După aceia cică s'a sfârșit slujba și oamenii s'o purces pe acasă. Da mergând pe drum, s'o sfătuit că Duminica viitoare, când i-a întreba iar dacă știu ce-are să le citească, să spue că știu.

Zis și făcut.

Dar popa iar o închis cartea cântând:

— Dacă știți, atunci de ce să vă mai citesc!

Să luase de gânduri bieții creștini, c'așa popă nu mai pomenise.

— Măi, zice într'o zi unul. Știți ce? Eu am să mă fac mort și voi să mă duceți în biserică cu tot cu săcriu, ca să-mi citească popa. Eu l-oi cunoaște din cum mi-a ceti dacă-i popă, că știu și eu vre-o două buche!...

S'apucă ceala și face ce-o zis. Păcatu lui saracu! Acu hai că se pomeneste popa nostru, cu săcriul în biserică! Se 'nvârtește el, se sucește, doar o mai trece din vreme, că ușa era încuietă și oamenii nu vedeau ce face el acolo.

Da răposatu avea nărav de trăgea tăbac pe nas; și săturându-se de stat în sicriu, s'apucă și trage-un tabac pe nas, și prinde-a strănuta măi vere, de huia biserica.

Preotul atunci, înșfacă degrabă-degrabă un sfeșnic și poac în capul mortului de-l adoarme chiar de veci.... Pe urmă descue degrabă ușa și prinde a răcni la oameni:

— Mă! cât îți trăi voi să nu-mi mai aduceți mort nemort bine! N'am să vi-i omor tot eu! M'ați înțeles?

Pe urmă s'o apucat și-o îngropat mortu, apoi s'o dus acasă.

Norodul săracul, s'o pus iar la chiteală, ce să facă și ce să dreaga.

-- Măi, zice unul mai cu cap, știți una?

— Care?

-- Măi, hai și-om chema protoiereul. El cred că l-a cunoaște dacă-i popă și asta, are altă-ceva! Nu zic eu bine?

— Ba chiar bine!

Și s'apucă bieții oameni și-o fac și pe asta.

Vine protoiereul și se duc la biserică cu toții.

— Părinte, cum te chiamă, întrebă protoiereul din strană.

— Păvălache mă chiamă, prea cucernice!

— Părinte Păvălache, răspunse protoiereul, mi se pare că nu știi carte și tare te-or bate.

— Cucernice, cucernice, carte nu știu! Dar am patru boi și 500 de oi și le-om împărți amândoi.

— Bine! zise protoiereul cântând. Dacă-mi faci și mie parte, eu te-oi învăța carte, părinte Păvălache, și nu te-or mai bate!

Cam așa s'o înțeles popa cu protoiereul.

Pe urmă protoiereul s'o îndreptat spre norod, și-o grăit:

— Duceți-vă și vă căutați de nevoi oameni buni, și de popă nu vă mai îngrijiți că mai bun de cât aista pe care-l aveți, nici eu n'am mai pomenit.

— Dă măi, s'o gândit oamenii. Dacă spune și protoiereul, apoi negreșit că trebuie să fie ceva.

Și iaca așa: protoiereul i-o dat popei carte și popa i-o făcut și lui parte din cele oi a lui, și așa o rămas popă, și popă-i și până azi în sat acolo!

Dela frate-meu Ioan Popescu, Valea-Hogii, Vaslui. **Dumitru I. Popescu.**

DE-ALE COPIILOR

374.—*Grădinuța.* Se iea mâna stângă a băetului cu palma deschisă și i se zice: aici e grădinița (în mijlocul palmei); aici doar-me epurele (la coada degetului mare); ista-l prinde (se învârte ușor între degetele celui ce face jucăria, degețelul mare al copilului); ista-l tae (se învârte degetul arătător), ista-l frige (degețelul cel lung) ista-l mânâncă (degetul inelar) ista zice: miau! miau! miau! Dă și mie o bucățică! În timpul celor zise se poartă între degetele celui ce se joacă cu copilul, degetul lui cel mic și se gâdilă puțin. Copilul râde și face mare haz, cerând a se repeta jocul, și încercându-se și el a-l repeta.

Jocul acesta se face cu copii, care încep a stâlci vorbele și a face ghidușii.

Cules de la nevastă-mea.

375.—*Caua.* Caua e sperietoarea copiilor. «Nu te duce acolo că te prinde caua!» «Fugi de-acolo că te vede caua». «Acolo-i caua»; i se arată fântâna, ori focul, ori alte locuri primejdioase. Caua pune începutul fricei în copii, după care o măresc poveștile cu *draci*, cu *mama pădurii*, cu *stafiile*, cu *strigoii*, ș. a.

Totuși este și un joc cu copii mici. Cine se joacă *de-a caua* cu ei, pune degetul arătător și cel lung pe ceva, pe masă, pe leagăn, albie și purfându-le ca și cum ar merge, zice:

Vine caua din pădure
C'un topor și c'o secure
Cure, cure, cure!

Și se gădilă băetul, care râde cu haz.

376.— *De-a cioara.* Prinde copilul de dosul mânei celui ce se joacă cu el, cu două din degetile mânei drepte; de dosul mânei lui prinde cel ce se joacă cu el; apoi prinde copilul cu mâna slobodă. Și jucătorul de-asupra, săltându-le și zicând:

Car, car, car,
Car, car, car! (repede)

Și-l gădilă pe băet, care râde și face haz.

Culeasă de la nevastă-mea.

377. Barbă

Bărbie;
Gură
Gurărie;
Nas
Caranas;

Ochi

Bazauchi;
Sprincene
Coșofene;
Fruntea tăvăluc,
Hap de țuțuluc!

Jocul se face cu copii mici apăsând degetul arătător sau gădilindu-i pe părțile spuse. Când se zice: «hap de țuțuluc», se apucă de un *ghiț* de păr din frunte și se trage ușor; băeții râd dragalaș.

Cules de la nevastă-mea.

M. Lupescu.

378.—Undilichi

Sundilichi
Sundicala
Berbecala
Jelnica
Potrelnica
Chipul de brejelnica

379.—Uneș

Dodeș
Tredeș
Catradeș
Țâncăr
Vâncar
Vonosân
Gogleș
Goman.

380.—Unica

Dodica
Caranuca
Caraduca
Pet
Petecoiu
Nanavia
Na Turcia
Busumia
Buf.

Numărări de copii luându-se la întrecere, să vadă cari numără mai repede.

Podari-Dolj.

I. Brătulescu.

381.—*De-a mija.* Copiii stând în cerc—pregătiți pentru de-a mija—afllă pe cel care *tae* (care amijă) numărând așa :

1. uni 2. duni 3. tini 4. pani 5. cinca 6. rusca 7. saghi 8. boghi 9. cala 10. nic; pe care cade numărul din urmă (ori de-s mai mulți, ori mai puțini de 10—numărătoarea se poate repetă—după—cum e nevoe) acela e ales.

Larga-Bacău.

C. G. Vartolomei

382.—*De-a cloca.* După ce copiii s'au strâns ca în d'a gaia, se zice :

Cloca : «Ce faci aici?»

— Să pui ceaunul.

Gaia : «Sap o groapă»

— Da cu ceaunul ?

— Ce faci în groapă ?

— Să opăresc un pui d'al tău.

— Să fac focul.

-- Ba d'al tău.

-- Ce faci cu focul ?

Apoi copiii sar în sus și iarăși vin.

383.—*De-a pietricica.* Doi copii se joacă cu petricele mici; le ia în mână, le svârlă în sus și de-i cad pe dosul palmei, fără soț, a câștigat; iar de nu, a spurcat. Când unul svârlă pietrele, tovarășul său zice :

Trece mutu' pe la cruce

Trece moșu prin zăvoi

C'o oală cu lapte dulce

Cu doi pui de usturoi.

Dar'ar Dumnezeu să spurce¹.

384.—*De-a portița.* Copiii se pun pe două rânduri; doi din ei trec mai înainte, ridică mâinile, prinse în sus, și pe sub ele, trec cei-lalți copii, pe rând. Când vine, unul „din ai porțiței“, îl întrea-bă :

— Ce dai la porțiță ?

— Un cățel și un purcel

— Și pe (cutare) de-un picior (spune pe unul din copii).

385.—*De-a mortul.* Unul din copii se face mort, ceilalți vin în juru-i vorbesc toți în cor, după unul care zice mai înainte aceleași vorbe :

— Acest om e mort.

Dumnezeu să-l știe.

— De ce-o fi murit ?

— Hai să-l jelim,

— De beție ? de trezie ?

Să-l bâzâim.

Il jelește, dă 'n el, se scoală (cel mort) și se ia după ei și pe care l-o prinde, acela rămâne prins și se face mort în locul seu

386.—*De-a ulcica.* Copiii se așează horă pe două rânduri, u-

1. Să piardă.

nul în spatele altuia. Se potrivește așa ca unul se rămâe stinger
Acela întrebă pe unul din spate :

— Ți-e ulcica de vânzare ?

— Da.

— Cât ceri pe ea ?

— Cum o vezi

Cu ochii verzi

Cu-o lingură de păsat,

Ca să-ți treacă de vărsat...

Acel ce răspunde se ia la întrecere la fugă, împrejurul horii
cu cel ce l-a întrebat, și care ajunge întâi, ocupă locul rămas gol;
iar cel-alt întrebă înainte pe altul cu care iar se ia la întrecere
din fugă, și așa se repetă...

Jud. Muscel.

C. Rădulescu-Codin

387.— *Recitări de-ale copiilor când li se „fac cocoși“.* E o
dafină generală la Români din Ardeal, ca primăvara — mai cu sea-
mă în postul mare (postul Paștilor)—să „facă cocoși» din cucu-
ruz (numit și mălai, iar în România porumb, popușoi). Se fac ast-
fel : Intr'un ciur de sârmă se pune cucuruzul și se poartă, cum
se cerne făina, deasupra flăcării de la un foc liber. Cucuruzul în-
călzit crapă și se desface ca o floare în miniatură, cari apoi sare
în ciur și din ciur afară; alte grăunțe rămân numai încălzite, pu-
țin crapate.

Grăunțele care se desfac ca petalele unei flori și sar în ciur,
se numesc „cocoși“, iar celelalte, cari rămân încălzite, și numai
puțin crapate, se numesc „puici“ sau „puice“.

Fiind cocoșii o mâncare predilectă a băieților, aceștia se adun
cu neastâmpăr în jurul focului, și în dorul lor de a se face co-
coși din cât mai multe grăunțe, recitează diverse versuri.

Las să urmeze câte-va recitări de acestea :

Sai cocoși în grindă

Și tu puică 'n tindă.

Auzită de la elevul Remus Ilița din Calvasăr, comună în apropierea Sibiului.

Sai puică pe cocoș

Și te dă pe vale 'n jos.

Auzită de la elevul Enea Bota din Șard, comună lângă Alba Iulia,

Sai cocoși în grindă

Și tu puică 'n grindă,

Sai cocoși în blidișel

Și tu puică după el.

Auzită de la Vasile Barbat elev, din Sâncel comună lângă Blaj. Se recitează și în
Orlat comună lângă Sibiu.

Sai puiculiță

'N-grădinuță,

Auzită de la elevul Miron Mogoș din Voivodenii mari, comună pe țara Oltului.

Sai cocoș

După coș.

Sai moș
Din coș,
Mă apără
De cocoș,

Auzită la Turdașul român.

Sai moș
Sai în coș,
Sai în oală

Auzită de la elevul Augustin Râșniță din Valea-Sasului, comuna de pe Târnova mică. Blaj la 16 Faur n. 1913

Că de puică
Nu mi-i frică,
Da' cocoșu
Tăi mă mâncă;

Sai în poală,
Sai în gura mea
Că-i goală.

Traian German

388.—Să se zică repede: Vine Pârciu de la munte
Și 'ngenunche pân' la punte,
Trece Pârciu puntea 'n brânci,
Puntea pute-a pârciu.

389.—Tot am spus, am spus, c'oi spune,
Când oi spune, tot oi spune,
Tot ce-am spus, c'am spus c'oi spune.

390.—Ali mali petricali,
Sanți vanți petricanți.
Suli muli buf!

391.—*Tatăl nostru jigănesc.*
Tatăl nostru ciușmandea, sus pe malul Bucherea,
Taie cioara, tai' topoare, rubiți rubiți,
Gălușcana rotocana, hadacana zulbuluc!

392.—*Altul.*
Tatăl nostru cațaidă, cațaidă lichernița, velhi în voia,
Velhi împărăția ta, straița Maria, declain buf!

Din Trutești-Botoșani.

C. Atanasiu

393.—*Frânturi de limbă.* Am o purcea mare sură c'un maldăr de pur în gură. Sări sura pe copura, stu pura îndărăt, stu pura îndărăt etc.

Mă dusei prin grădină, găsii o pungă ș'o pilă. Când pila în pungă, când punga în pilă; când pila în pungă, când punga în pilă.

Auzită în com. Zăicoiu-Dolj.

I. Brătulescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

304.- Sfaturi bătrânești.

Când bătrânul tată era înaintea morții, chiamă la dânsul pe unicul fecior ce-l avea și-i grăi:

«Ascultă fiule! Eu mă duc, unde toți trebuie să mergem, și-ți las tot avutul meu. Înainte însă de-a închide ochii îți dau sfaturile mele cele din urmă. În toată viața ta să nu arăți vadul de trecere al unei ape unui om strein, să nu împrumuți bani la altul mai bogat de cât tine și să nu trimești nicicând nevasta de acasă fără să mergi și tu cu ea. Astea îmi sunt sfaturile, caută și le păzește, căci de la multe nevoi te vor scăpa».

A murit bătrânul tată, iar feciorul, rămas acum singur stăpân peste tot avutul, se gândia într'una la vorbele celui ce murise. Dar pentru el vorbele n'aveau nici un înțeles, căci nu le știa rostul. S'a hotărât deci să cerce învățăturile bătrânului tată, ca să se încredințeze de folosul lor. Știa și el o vorbă din bătrâni, că omul până ce nu pățește, nu se înțelepțește; voia deci să fie și el pățit, ca apoi și el să poată da la rândul lui sfaturi urmașilor.

Nu trecu multă vreme și veni la dânsul un vecin putred de bogat și-l rugă să-i facă bine cu niște parale. Lui i se părea mare cinste de a-l împrumta pe cineva mai bogat decât dânsul. N'a stat mult la îndoială, ci i-a dat vecinului paralele cerute, dar când a venit vremea plății, s'a dus la vecinu-său să-și ceară paralele, acesta l-a dat afară zicându-i:

„Mă, da ce crezi că eu am trebuință de paralele unui calic ca tine!”

A plecat bietul om huiduit, iar pe drum și-a adus aminte de sfatul bătrânului, ca să nu împrumuți cu bani pe altul mai bogat, și acum vedea că bătrânul avuse dreptate, dar vezi, că el nu știa, acum însă știe și de acum în colo se va păzi, ba va da și altora sfatul acesta.

Nu multă vreme după întâmplarea acesta, a făcut socru-său nuntă cu o fată și l-a chemat și pe el ca ginere la nuntă. Cum a auzit el de nunta ce-o făcea socru-său, s'a gândit că acum a venit vremea să trimită nevasta singură și să cerce adevărul poveștelor tatălui său.

Când a venit vremea să plece la nuntă el i-a spus nevestei, că nu poate pleca având alte treburi într'un târg îndepărtat unde era chemat de stăpânire. Nevasta și-a luat copilul, căci avea copil mic, și a plecat la nuntă. Barbatul a așteptat până într'un târ

ziu, apoi a crezut că ar fi bine să meargă și el la nuntă să vadă ce-i face nevasta fără dânsul. Satul din care era socru său era cam departe și ca să ajungă până acolo trebuia să treci un fârg și o apă. Cum mergea omul nostru pe drum cătră socru-său, se gândia ca să-și cumpere niște sfrac pocite, ca să nu-l cunoască când va ajunge la nuntă și ca astfel să poată vedea totul ce s'o petrece. În drumul lui a ajuns până la marginea apei, iar aici s'a așezat pe mal ca să se mai odihnească. Cum ședea el așa, numai ce vede că vine un turc calare pe un cal frumos. Când a ajuns turcul lângă dânsul, l-a întrebat pe unde e vadul de trecut apa. Omul singur nu cunoștea vadul, dar ca să nu-l creadă turcul de prost, i-a arătat cam pe unde credea el că e vadul. Turcul ascultând de vorbele lui s'a băgat în apă, dar pe la mijloc vadului a dat într'o groapă, calul s'a poticnit și turcul căzând de pe cal s'a înecat. Omul nostru a prins calul ce-a scăpat neîneecat, a scos turcul mort la mal, l-a desbrăcat de hainele cele frumoase, i-a luat desagii plini de bani, ce-i avea turcul și îmbrăcând turcul cu hainele lui, l-a lăsat pe mal, iar el suindu-se pe cal a plecat la nuntă. Se împlinise și vorba bătrânului, să nu arăți vadul altuia; el l-a arătat și uite ce a făcut.

Odată cu seara, ajunse la socru-său. Aici lăutari peste lăutari și o veselie și sgomof de te asurzia, mă rog ca la nuntă. El s'a dus la socru-său și s'a rugat să-l găzduiască preste noapte, spuindu-i că-i va plăti bine. Socrul l-a primit bucuros, l-a dus într'o odaie mai deoparte, ca să aibă liniște și după ce i-a adus bucate și băuturi a vrut să plece să-și caute de nuntași. Turcul însă îl oprește și-i zice, că e drumeț și vine departe, și că de mai multă vreme n'a dat pe acasă pe la nevasta lui și că el ar plăti bine dacă socru-său i-ar găsi o nevestă ce să doarmă cu dânsul noaptea asta. Socru-său i-a spus că da, de ce nu. S'a dus apoi și-i spune fetei lui ce era măritată dorința turcului. Aceasta se învoește, căci n'avea de ce să se teamă, că doar barbatul ei nu era aici, ci-l lasase acasă. Nevasta s'a dus la turc în odaie, iar acesta a început a se da în dragoste cu nevasta lui. La o vreme se uită el lung la dânsa și o întrebă.

— Mi se pare că ești nevasta fânără, nu cumva ai copil mic?

— Am, da ce?

— Adă copilul aici! Cum poți să lași copilul singur.

Nevasta s'a dus și a adus copilul. Pe urmă s'au culcat, iar la o bucată de noapte, când nevasta și toți ai casei dormiau, el s'a sculat încetșor, a luat copilul din leagăn, a eșit afară și încăle-

când, a plecat acasă. Când a ajuns acasă a luat copilul și l-a dus la o târlă a lui în munți și i-a dus copilului acolo și o mână, care să-l crească.

Acu ce făcură cei de la nuntă când văzură a doua zi pozna? Nevasta plângea și-și smulgea părul de supărare după copil și de frica barbatului. Tatăl ei însă nu era omul ce să stea să plângă, căci își zicea:

— După ce ai spart ulciorul, nu sta și te uita la hârburile lui, ci dă-le cu piciorul și pleacă mai departe.

Tocmai așa a făcut. El nu s'a pus pe bocete, ci gândia cum să scape din incurcătură. A făcut din cârpe și din petece un chip de copil, l-a așezat pe laiță, i-a pus lumânare la cap și a lățit vestea că a murit copilul. A alergat la popă și i-a spus toată pătărană, apoi dându-i bani din gros, căci slava Domnului avea de unde, s'a prins popa să îngroape chipul de copil. Au trimes apoi de au chemat pe tata copilului. Acesta a venit la îngropare, iar pe drum cătră cimitir, socru-său îi istorisia cum a slăbit copilul de-odată și cum apoi în scurtă vreme a murit. Ginerile se făcea că crede totul, ba mai scăpa și el câte-o lacrimă din când în când nu de supărare după copil, ci de jelea nevestei, care bocia nu pe cel ce murise, ci pe cel ce se prăpădise.

A trecut multă vreme, au trecut ani și toți par'că uitară întâmplarea din seară nunții celeia, dar' nevasta de, mai suspina din când în când cuprinsă de dorul copilului pierdut. Omul mort, să-ți fi fost el cât de drag în viață, îl uiți de la o vreme, căci toate se uită în lumea asta, dar pe omul pierdut, și dacă știi că din pacatul tău e pierdut, nu-l uiți, și chiar să vrei, nu-l poți uita. Și suspina nevasta cuprinsă de dorul copilului ei dintăi și barbatul vedea toate astea, dar tăcea, căci nu venise încă vremea ca să destăinuiască totul.

La un șir de ani după aceea, când copilul crescuse mare și se făcuse frumos, căci tată-său îngrijise de dânsul, într'o zi de vară a vroif să-și serbeze omul nostru ziua patronului lui. A făcut pentru asta pregătire mare, căci éra om cu dare de mână, și a chemat la veselie lui pe socru-său și pe popa din satul acela, pe popa ce-i îngropase copilul. Când era cheful în toiul lui, s'a rădicat omul nostru, și a zis cătră sateni:

— Îngăduiți-mi, prietenilor, să vă spui o poveste! și a început omul a spune o poveste cu un bătrân pe patul morții, și despre sfaturile lui cele de pe urmă cătră unicul fecior ce-l avea. A mai povestit apoi cum acest fecior remas apoi singur a în-

cercat adevărul poveștelor și cum a văzut că bătrânul lui tată avea dreptate. Și a spus povestea toată cum ași auzit-o d-voastre până acum. Și după ce-a sfârșit povestea, a întrebat-o pe femeia lui:

— Ai mai cunoaște tu copilul tău, dacă s'ar întâmpla să-l vezi.

— L-ași cunoaște pe semnul ce-l avea în spate! i-a răspuns nevasta.

Atunci barbatul a făcut un semn și un servitor aduse copilul, iar maică-sa când l-a văzut, a uitat totul ce-a fost, s'a repezit la copil, și acoperindu-l cu sărutări, plângea de bucurie.

Și barbatul a întrebat-o iarăș:

— E al tău copilul ăsta?

— E al meu, e al meu! răspunse nevasta nebună de bucurie.

Atunci s'a îndreptat bărbatul către socru-său și l-a întrebat:

— Așa de curată ți-e inima, tată-socru? D-ta în loc să-ți aperi copilul de păcat, îl împingi singur în el.

Și s'a îndreptat și către preot și i-a grăit:

— D-ta, taică părinte, ce ai îngropat atunci? Pentru aceia ești d-ta păstor, ca să ascunzi păcatele oamenilor, și în loc să-i înveți binele și să-i ferești de păcate, d-ta le ajuți încă!

A plecat și socrul și popa rușinoși, ochii în pământ, iar omul nostru s'a rădicat și a grăit:

— Sfaturile ce mi le-a dat tata, Dumnezeu să-l erte, vi le dau și eu. Să nu împrumuți cu bani pe altul mai avut, să nu arăți vaddul altuia și să nu-ți lași nicăeri femeia singură!

De la George Onciul, Frătăuți-vechi, Bucovina.

Ilarie Onciul

305.—Povestea cu Alexandru Machedon și frații săi.

A fost odată un împărat și a avut trei feciori și pe cel mai mic îl chema Alexandru! Și a venit un șarpe și s'a suit pe poartă și a stat cu coada pe poartă și cu capul pe prispă și s'a uitat în casă și nu i-a plăcut decât Alexandru.

Atunci, feciorul cel mai mare, s'a dus la taică-său și i-a zis: «Tată, mă duc eu să văz ce caută șarpele ăla, că doar n'a venit să ne hărănească pe noi.»

Când s'a dus, a căzut jos de frică și a murit. Cel mijlociu, când a văzut aceasta a zis: „Tată, mă duc eu să văz ce caută șarpele ăla. că doar n'a venit să ne hărănească pe noi“. Când s'a dus, a căzut jos de frică și a murit.

Atunci Alexandru a zis: «Mă duc și eu, tată, să văz ce caută

șarpele ăla aci, că doar n'a venit să ne hărănească pe noi." Când s'a dus Alexandru la șarpe a zis: „Bună ziua, Por împărat! și șarpele i-a răspuns: Mulțimim dumifale, Alexandre! — Alexandru l-a întrebat pe șarpe că ce caută, iară șarpele i-a răspuns: „Pe tine te caut, Alexandre!»

Alexandru i-a zis dacă o înviea pe frații săi, se duce cu el. Atunci șarpele a înviesat pe frații săi și i-a zis: Alexandre, cum vrei să te duc: ca vântul, ori ca gândul? El i-a spus să-l ducă ca vântul și îndată l-a dus într'o pădure și fata lui Por-împărat i-a eșit înainte și i-a dat o poală de galbeni și i-a zis: „Na, Alexandre, că are să-ți iasă o mulțime de șărpi înainte și tu să le dai bani, da' câte pușini, ca să-ți ajungă, că tuma (sic)¹ după trei zile vine iară taica să te ia de- aici". După trei zile s'a dus Por împărat la el în pădure și l-a luat de acolo și i-a dat pe fata lui de nevastă. Și fata l-a învățat să nu ciaie² dela taică-su de cât numai calul din coșare și cățelușă; că el are să-i dea bogății multe. Atunci Por-împărat a venit la Alexandru și l-a întrebat, ce să-i dea de zestre. El a cerut după cum îl învățase fata, să-i dea calul din coșare și cățelușă. -- Por-împărat deocamdată n'a vrut să i le dea, dar mai în urmă i le-a dat și i-a mai dat și moșii, și bani și de toate.

După ce a trecut câtăva vreme, lui Alexandru i s'a făcut dor de acasă. Nevasta lui, fata lui Por-împărat, văzându-l într'o zi trist, l-a întrebat că ce dorește. El i-a spus că i s'a făcut dor de acasă. Atunci ea a zis să-i dea timp de trei zile și în acest timp a cusut cămăși la toți frații lui Alexandru și apoi au plecat. Ea l-a întrebat pe Alexandru: Cum vrei să mergem: ca vântul ori ca gândul? El a zis că ca gândul, și ea îmbrăcând pielea ei de șarpe, îndată s'au pomenit acasă.

Aci Alexandru în foarte zilele se ducea la vânătoare cu alde frații săi.

Ei într'o zi i-a zis să lase cățelușă acasă, că chelălăie pe-acolo, și a lăsat-o. Dacă a plecat la vânătoare, ei l-a omorît pe Alexandru și calul l-a legat de un copaciu. Când s'au înapoiat frații lui, nevastă-sa s'a dus și i-a întrebat unde-i este bărbatul, iară ei au spus că a apucat pe altă cărare. Nevasta lui Alexandru a trimes cățelușă să se ducă să aducă pe stăpănu-său. Cățelușă l-a găsit mort. Pe când ședea lângă dânsul, veniră trei păsărele și se așezară pe trei rămurele și începură să vorbească între ele zicând:

¹ tuma==tocmai

² ciaie==ceară

«Dacă ar ști cățelușa aia să prinză una din noi și cu sângele ei să ungă pe Alexandru, atunci Alexandru ar înviea și ar vedea mai bine ca mai înainte.»

Cățelușa care era năzdrăvană și pricepea limba paserilor, auzind, numai decât se repezi și prinse una din ele. Apoi cu sângele ei ungând pe Alexandru, l-a înviat și vedea mai bine ca mai înainte.

Ducându-se acasă și văzându-l frații săi, nu mai puteau de năcaz și se gândiau ce să-i facă.

Ei s'au dus la tatăl lor și i-a spus că a sosit un străin și zice că el treeră într'o noapte toate stogurile de grâu ale împăratului și nu le strică. Împăratul a trimes poruncă străinului să facă ce a zis, că de nu, unde-i stă capul, îi stă picioarele.

Alexandru s'a dus la nevasta sa și a întrebat-o ce să facă.

Ea, îmbrăcând pielea de șarpe, s'a dus în pădurea pasărilor și trosnind odată din coadă, se adună numaidecât milioanele de păsărele și veniră și adună grâul din stoguri, fără să uite un bob, și fără ca să le strice. Dimineața a văzut împăratul tot grâul treerat.

Atunci alde frații săi, văzând isprava lui Alexandru, nu mai puteau de năcaz și se gândiau ce să-i mai facă.

Ei s'au dus la tatăl lor și i-au spus că străinul s'a lăudat că el știe cum a îngropat pe mama lor: cu cartea pe piept și cu inelul în deștiu.

Împăratul a trimes poruncă străinului să-i aducă inelul și cartea până a doua zi, că de nu, unde-i stă capul îi va sta picioarele.

Alexandru s'a dus la nevasta sa și a întrebat-o ce să facă. Ea îmbrăcând pielea de șarpe, să înapoia la tatăl său, scrise carte de tot ce a pățit Alexandru bărbatul său, dela frații lui, închise în carte inelul cel împărătesc, pe care Alexandru îl avea dela tatăl său și pecetluind cartea bine, o băga în sin. Apoi trosnind din coadă, într'o clipă fu înapoi. Alexandru, luând scrisoarea, o duse împăratului. A doua zi împăratul desfăcând scrisoarea, găsi inelul; apoi citind și cele ce să scriea, începu să plângă și porunci să spânzure pe cei doi fii nelegiuți, iară pe Alexandru îl luă pe lângă sine în împărăție. Peste puțin murind și împăratul, rămâne Alexandru singur împărat peste toată împărăția.

(Amaru-Buzeu).

306.—Lupta lui Alexandru Machedon cu zmeii.

Intr'un rând Alexandru trecu cu Ducipal un râu ce se afla pe acolo și se duse, până ce nu-l mai văzură cei ce veniau în fugă după el.

Ducându-se Alexandru așa înainte, dase de o răspântie, și acolo pe o piatră sciea «cine vrea să-și încerce puterile, să vie pe cărarea asta să ne batem». Și a mers Alexandru pe cărarea ce apuca spre răsărit și a dat peste o roată de lemn. Atunci Alexandru a învărtit de roată și a venit doi zmei. Alexandru se luptă cu ei până îi băga în pământ până în gât. Apoi le tăie capetele și să întoarse acasă sănătos, precum plecase.

Fedeleşoiu Argeș.

307.—Ducipal.

Alexandru se plimba într'o zi calare. Mergând el așa, a dat peste o apă. Acolo erau trei fete care o păziau. Calul a zis: »Stă-pâne, această apă este vie, haide să bem!» Alexandru i-a răspuns «N'o să trăiesc cât pământul» și n'a băut.

Și a băut numai calul și el trăiaște în niște munți mari. Acolo nu-l poate prinde nimeni, decât când s'o duce cu o tavă cu jărăfec; atunci calul se duce să mănânce.

Să zice că s'a dus odată acolo un viteaz puternic și l-a prins cu tava cu jar. Când viteazul a încălecat pe el, calul a sburat cu dânsul pe deasupra mărilor și acolo s'a întors cu picioarele în sus și omul acela a căzut în mare.

Șaua lui a făcut mușchiu pe ea, că n'are cine s'o mai ia după el.

Când se cutremură pământul, se scutură calul lui Alexandru Machedon.

(Fedeleşoiu-Argeș)

C. N. Mateescu

308.—Pusnicul și Moartea.

Se povește că într'o pădure, trei pădurari, cum marcau ei copacii, iacă văd un călugăr sihastru, fugând cât putea printre copaci, împedându-se de crengi și găfâind de oboseală. Și atunci pădurarii îl opresc și îl întrebă:

— Ce fugi părinte ca un smintit?

— Fug de moarte, zice el.

— Cum, fugi de moarte? Unde-i moartea?

— Iacă cole în urmă la un copac.

— Hai cu noi și ni-o arată,— zic pădurarii — noi nu ne temem

de dansa; o tăem cu topoarele.

— Duceți-vă, tăeși-o, faceți ce știți, dar eu nu merg.

— Cum, nu mergi? Da de frică nu știi?

Și așa, luându-l cu sila, cu vai nevoe, se duce și le-arată o movilă de bani, pusă de mult, cine știe de cine, în gaura unui copac, care cu timpul, făcându-se tot mai scorburos, banii au căzut pe rând, grămadă jos. Și cum își spun, domnule, călugărul săracu, bucuros că a scăpat nechelfănit, o tulește iar, la fugă nebună spre schit.

— Măi, da prost călugăr!. Zice unul din pădurari. Mare ți-i minunea! Aici este o grămadă de bani și el sireacu, zice că'i moar-tea. Sălbatec călugăr și năuc! Zău, bre! Și-o mai dat ochii să vezi o lighioae de om așa până amu? Sireaca moarte, unde-a fi ea amu!...

— Da ce mai la deal, la vale, ce să mai judecăm pe călugăr, adaugă altul. De amu iacă, nu ne mai trebuie slujbă, că vezi, cine știe a cui bogăție a intrat în mâinile noastre.

— Hai, să bem ceva, că toată ziua am muncit și cu țără de băutură nu mi-am udat gura, zice al treilea.

Și atunci, iea unul un galbăn și pleacă în sat după rachiu. Dar diavolul, hei, știe ce face, ce lucrează...

Unul din cei doi, rămași cu împărțeala banilor, își dă cu gândul, că mai bine ar fi să împartă amândoi banii și când va sosi cellalt, să-l împuște și pace.

— Gata, zice al doilea.

S'au înțeles minunat. Dar deaavolul umbla pe la urechile tutu-
ror, că și cel dus în sat, făurește un gând rău; mergând după
băutura încornoratului, și își zise:

— Măi, da oare, de ce n'aș lua eu toți banii? Adicătelea de ce nu m'aș îmbogăți numai eu?! Mai bine cumpăr și niște otravă, o amestec cu rachiu și apoi eu cum nu prea beau, tovarășii o să mă creadă, și așa n'are să le pară rău, că n'oi gusta de loc. Și-apoi umpleți traista de aur și argint și argint, măi Costache. Du-te acasă, mânâncă și bea ce poțtești și te plimbă toată ziua.

Așa. Iacă vine cu rachiul și-l dă celorlați. După ce primesc ulciorul, întind puștile spre el. Gata. Omul cade scaldat în sânge; apoi îl iau în grabă și-l îngroapă într'o vâgă nă, ca pe un câne. Și amu, ce grijă aveau, de cât a ulciorului cu rachiu? Că doar banii nu fugeau, aveau când să-i împărțească, ziceau ei. S'au pus pe cinste și cum au gustat din băutura ucigătoare, au și căzut sbătându-se ca peștii în vârșă. N'au mai avut când să împărțească banii.

Și iacă, așa poate, când își dădeau sufletul, s'or fi gândit la călugărul pusnic, care fugea de moarte și de care ei râdeau cu atâta poftă! Așa-i omul necredincios. Lăcomia pierde omenia și necredința pierde chiar viața, că omul și cu gândul păcătuiește. Vezi, domnule! Dumnezeu nu bate cu bâta.

Humulești-Neamț.

V. Popescu

309.—Povestea babei.

Era un boer mare. Și i-a venit într'o zi boerului un gând bun; i-a venit gândul să facă o mănăstire.

A pus oameni la lucru. Plătia tare frumos la lucrătorii lui, că-uta să plătiască tot firul de nisip ce intra în zidirea mănăstirei, doar o fi primită de D-zeu fapta lui.

O babă cum trecea pe drum, a luat trei bolovani din drum, i-a suif pe zid și zidarii i-au pus în zidirea mănăstirei. Și s'a cam mai dus apoi baba neîntrebată de nimeni și fără ca nimeni să-i plătiască.

Când la sfințitul mănăstirei i s'arată boerului un înger și-i zice:

— Domnule, nu te bucura, că mănăstirea îi a babei care a dat trei bolovani și nu i-a plătit nimeni.

Boerul auzind vorbele îngerului s'a schimbat la față și s'a întristat în inimă.

Și s'a pornit a umbla prin sate multe, ca să găsiască baba cu pricina și să-i plătiască frumos și ei.

A împrăștiat veste prin toate locurile că dă babei o mie de galbeni, numai să se arate ochilor lui.

Da' baba, de și a auzit, a făcut ca chiticul din baltă.

Iar boerul a rămas tot cu inima stricată.

Și iaca așa-i: când facem un lucru de pomenire, să nu cumva să răm e neplătit ceva, nici măcar un fir de nisip, că alt-fel n'avem parte de pomană.

310.—Povestea sărăciei.

Era un om și avea pe sărăcie în casă.

A ținut'o el cât a ținut'o, dar de la o vreme n'a mai putut-o răbda și a început a o mătura, doar ar scoate-o din casă.

S'o muncit el și-o dus-o până 'n pragul ușii. Când colo ea n'a mai vroit să meargă și zice: cum să mă despart eu de tine, da-că și cu tat-tu am fost prieten.

Așa și este, sărăcia se moștenește din neam în neam.

Din Grămești Dorohoi.

M. Barbu.

311.—Un leac.

Era la noi în sat unu Toia,—un rău.—El de câte ori se, îmbăta bătea femeia. Da altă batae nu: Păruială. Ea-i ştia năravul; când îl vedea că vine băut, se şi desbrobodă să nu-i rupă tulpanul. Şi-avea semnele ei: cam pufnia şi era cu ochii schimbaşi. Atunci venia, intra în casă, îşi făcea obiceiul şi ieşea degrabă afară. Femeia săraca nu credea că-i numai atâtă; ieşea după el şi-l întreba: „mă mai başi ori să mă leg la cap?” Numai așa scăpa tulpanul.

Da altă dată o lua pe ne veste şi ne mai având cu ce să-şi cumpere mereu broboadă, a început a se purta cu capul gol.

Vrând nevrând, acum, se peptăna în toate zilele, îşi da codiţele împrejurul capului, le lega frumos, așa că îşi era mai mare dragul să te uiţi la ea. Trebuie să vă spun că înainte, s'o fi văzut desbrobodită, ziceai că-i mama bufniţelor.

Să vedeţi minune: Toia nu se mai îndura acum s'o ia de păr. Ii găsisse leacul.

Ba câte o dată, îl mai neteza. Acum o nimerise; că doar pentru asta a lăsat Dumnezeu această podoabă femeiei.

Iveşti-Tecuciu.

Ion Sava

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

232.--Descântec de deochi.

Păsărică, coadă albă
 Pică ici, pică coleă
 Pică 'n chiatră blestemată
 Plesni-i-ar ochii cine a deochiat
 pe cutare....
 Eşi ochi dintre ochi.
 De-o fi deochiat de o fată mare
 Să-şi smolească faţa
 Şi să-i pice cosiţa
 Şi cutare să rămâe curat, lu-
 minat
 Ca aurul strecurat
 Ca argintul strecurat.
 Ca roua în câmp, ca sfânta
 Maria,
 Ca Cristos mai vârtos.

De-o fi deochiat de-o femeie
 Să-i crepe ţăţele
 Să-i moară pripaşi de foame
 Să rază lumea şi ţara de ea.
 De-o fi deochiat de voinic
 Să-i crape boa...le
 Să se mire lumea şi ţara de el.
 (Se suflă de trei ori peste cel
 deochiat şi se spune:)
 Eşi ochi din ochi,
 Cu vântul ai venit,
 Cu vântul să te duci,
 Pe sub pământ ai venit,
 Pe sub pământ să te duci:

Iar cutare să rămâe curat

Cei mai mulți țărani din Vrata zic : chiatră, chietriș, chieptene, în loc de : piatră, pietriș, pieptene. Pripășii=copiii.

Ca steaua din cer.

Od. A. Apostol.

233.—De întors.

Apă mică,
Apă mare,
Apă din luna lui Mart,
Cum pleci cu sloaie,
Cu ghețoaie
Și speli vadu și-l lămurești,
Așa să speli și trupu lui cutare
De dătături,
De făcături,
De boale,
De urăciuni,
De *clinca*,
De *plinca*,
De urfă,
De groasnică,
De smoolă dela moară,

De rugină după cară,
De scuturătură de găină
Trupul lui [cutare] să rămâie
Ca o bătătură măturată,
Ca o cămașe spălată,
Ca o față pieptănată,
Ca o nevastă premenită,
Ca o garoafă înflorită,
Ca o foaie de bujor
Înaintea tuturilor.
Mai vârtos înaintea scrisii lui
De ursătoare ursită,
De către Dumnezeu dată.

Comunicate de d. Dim. Popescu seminarist, Baldovinești Romanați.

234.—De bubă.

Bubă albă,
Bugă neagră,
Bubă roșie,
Bubă albastră,
Bubă cafenie,
Bubă cenușie,
Bubă de cal,
Bubă porcească,
Bubă ovreiască,
Bubă nemțească,
Bubă frațuzească,
Bubă de 99 neamuri,
99 de bubii,
Bubă de lac,
Bubă de uscat,
Ieși dela [cutare]
Din bojogi,

Din ficați
Din inimă,
Din piele,
De sub piele
Ieși,
Piei,
Răspiei,
Du-te'n vâi,
Du-te 'n pârae,
Unde față *coșă/ă* nu toarce, (*sic*)
Câine nu lafră,
C'acolo 'ți dă bere,
De mâncare,
Pâine și sare,
Cinstea dumatăle,
Să rămâie [cutare] curat,
Luminat,

Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca poala Maicăi Preciste,
Leac, leac, leac
Să dea Dumnezeu.

Se descântă în dreptul inimii
cu un cuțit. Când descântecul
e terminat, cuțitul se înfinge
în pământ.

235.—De deochiu.

Păsărică albă
Cu coada codalbă,
In jos se lăsă,
Pe piatră se lăsă,
Piatra crăpă.
Crăpa-i-ar ochii cui a deochiat
[pe cutare]....
O fi deochiat de femeie,
Să-i crepe fățele,
Să-i cure laptele.
Să-i moare pruncu de foame,
O fi deochiat de fată mare,

Să-i cadă codițele,
Să-i rămâie *gâfjile*¹
Să zacă de lingoare,
Să nu se mai scoale.
Să rămâie [cutare]
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,
Ca poala Maicăi Preciste.
Se descântă în apă c'un fir de
busuioc. C. M. Popescu

236.—De năjit.

Năjite,
Pricăjite,
Fugi năjite
Pricăjite,
Din umerile obrazului
Din sfârcul nasului
Că te-ajunge-o prăjuroaică [*sic*]
Cum te-ajunge
Cum te frige.
Și... [cutare].... să rămâe :

Curat
Luminat
Ca aurul strecurat
Și ca maica ce l-a făcut.
Descântecul dela mine
Și leacul de la Maica Domnului
[Se descântă cu baligă aprinsă
la gura cuptorului. Se afumă
bolnavul de trei ori pe zi, trei
zile de-a rândul].

237.—Descântec de cel perit.

Eșii afară
Și mă uităi la Dealul cel Mare
Nu văzui nimica
Mă uităi în gura lui... [cutare].
Și văzu un *sbârc roș*
Voia sângele să i-l bea
Zilele să i le iee.

—Ba nici zilele n'ai să i le iei
Nici sângele n'ai să il bei,
Că eu cu acul oiului descânta
Cu mătura oiului mătura,
In frestie l-oiu băga
Și 'n Marea Neagră l-oiu arunca
Și... [cutare] de-acu a rămânea :

¹ Panglicele dela coade.

Curat
Luminat

Cum Dumnezeu sfântul l-a lăsat.

Descântecul de la mine
Și leacul de la Dumnezeu.

[Se descântă în julfă cu un ac,

cu un pai de la mătură și cu o trestie, de trei ori pe zi în trei zile de-a-rândul. Bolnavul mânâncă din julfă.

Pungești-Vaslui

Gh. Polcovnicu

LEACURI MĂRUNTE

238.—Când cineva are dureri de cap, ca să se lecuiască, ia o fălie de mămăligă fierbinte, o unge cu puțin undelemn și se oblojește [aplică] la cap.

239.—Tot pentru durere de cap sunt bune și oblojeala cu fălii subțiri de cartofi, sau foi de hrean, ori boziu.

240.—Pentru durere de ochi cel mai bun leac e apa de viță ce picură (se zice că plânge) primavara din capetele ce i se taie, spre a curăți de prea multele lăstări.

241.—Pentru durere de gură e bună piatra vânăată (suflat de cupru) cu care se freacă bășicuțele din gură.

242.—Tot pentru durere de gură e bine să rozi foi de liliac între dinți și-ți va trece.

243.—Când cineva are junghiu, i se descântă de junghiu, dar trebuie să-i găsești locul unde se află. Iea deci un gălbenuș de ou și-l plimbi, de colo până colo, pe tot corpul și unde va fi junghiul, se sparge gălbenușul.

244.—Când te sperii e bine să te afumi cu trestie (șovar) luat în cruci dela cele patru colțuri ale casei. E și mai bine dacă ai flori de la D-l Hristor, să te afumi odată cu toate. Să tragi fum din ele pe nas.

245.—Pentru gălci e bună oblojeala cu seu, sau untură rancedă, ori o baligă coaptă.

246.—Tot pentru junghiu e bună tîmâe pisată stropită cu puțin spirt și întinsă pe hârtie albastră, apoi aplicată în locul cu junghiu.

247.—Pentru răceală e bun spirtul cu undelemn cu care să te ungi și tragi pe tot corpul.

248.—Când cineva e bolnav de friguri să ia: puțin rachiu cu puțină țuică, să le amestece cu găinaț de gâscă și să le bea pe repezeală.

249.—Leac bun e și să arunci o doniță cu apă, fără veste, asupra celui bolnav de friguri și nu le va mai vede.

250.—Când cineva e bolnav de râie, să ia nouă lemne și cu mânele la spate să le aprinză și apoi tot așa să le stingă în apă în ziua de Ignat, sau în sărbătorile Paștelui,

251.—Când un copil face spurcăciuni (bube pe cap) să le dea cu spurcăciune (c...) și-i va trece.

252.—Când ai mereu durere de cap, să știi că ai soare sec. Deci să te scoli de dimineață până ce nu răsare soarele și să te duci la un puț (fântână) să te uiți în apă și zici:

Fugi soare sec

Că te 'nec, (de trei ori).

(Spuse de Cănciu Maria).

Afumați-Ifov.

S. P. Colibași

V O R B E A D Â N C I

2276.—*Par' că-i pus în spelci*, ad. e f. gătit, îmbracat cural—*îmbrăcat spelcă*.

2277.—*Spelcuit*, ad. tare gătit.

2278.—*Eu nu mă spovăduesc nimănuia*, ad. nu spun nimica.

2279.—*I-a spovăduit bine*, ad. li-a luat toate deslușirile; i-a discusut!

2280.—*A închinat steagul*, ad. a murit.

2281.—*I-a căzut steagul*, ad. nu mai e la putere.

2282.—*Par' că-i mai cu stea 'n frunte?* ad. nu e mai detreabă.

2283.—*I-a căzut steaua*, ad. nu-i mai merg treburile așa de bine ca înainte.

2284.—*Vede stele verzi înaintea ochilor*, ad. l-a lovit bine.

2285.—*Mânâncă binele cu strachina*, ad. e foarte bogat și mulțumit.

2286.—*Calcă 'n străchini*, ad. nu-i cuminte ca din partea lumii!

2287.—*Calcă 'n străchini verzi*, ad. umblă cu gândurile pe dealuri, (amoruri).

2288.—*Par' că calcă 'n străchini*, ad. par' că nu-i tocmai cumintel!

2289.—*Stăi strâmb și judecă drept*, ad. vezi că-i drept!

2290.—*Strâmbii mânâncă țara și drepții n'o lasă*, ad. mai multă nedreptate 'n țară!

2291.—*Oiu! saracu Galașanu care ș'a băut sumanu*, se zice 'n glumă celui care tot bea și nu prea are strae.

2292.—*Surcica nu sare departe de la trunchiu*, ad. seamănă f. bine născătorilor.

2293.—*Surdul (surdilă) n'aude, da poltrvește*, se zice celui care neauzind bine schimonosește cuvintele.

2294.—*Trage clopotul la urechea surdului*, se zice de cei ce nu vor să te n'leagă.

2295.—*Bate doba la urechea surdului*, se zice de cel ce nu înțelege și nici nu vra să te-audă!

2296.—*Umblă cum-îi suveica*, ad. caută cu multă stăruință (e harnică), caută tare de treabă.

2297.—*Mi-i de șanț*, ad. sunt indignat (mi-i cam rușine de ce văd)—*deșanțat*.

2298.—*Șiret de nu-l încălzește soarele*, ad. f. șiret (prefăcut).

2299.—*Par' că-i dă cu șperlă 'n ochi*, adică așa se necăjește de tare, când îi spun cele făptuite în rău!

2300.—*Are-o gură cât o șură*, ad. e f. guraliu (spune vrute și nevrute); prea mult vorbește.

2301.—*Șucheană*, se zice persoanei neastâmpărate.

2302.—*Dac' o arde șura*, ce vor face vrăbiile; sau: *De va arde șura*, unde se vor culca vrăbiile? se zice când cineva se 'ngrijește de ceva cam neașteptat și care nu interesează pe om,—dela povestea fiului unui Evreu care aprinsese lumânarea și se gândia așa).

2303.—*Cum-îi Tanda așa-i și Manda*, ad. nu-i nicio deosebire.

Tg. Neamțul

George A. Cosmovici

C Â N T E Ç E

1607.—*Foae verde trei masline*
Mă măril, le las pe line
Și mă cere-un voinicel
Dă-mă mamă după el
Că-i lână și frumușel,
Macar fie făr' de avere
Numai fie cu plăcere.

Căci averea-i trecătoare
Iar dragoastea nu mai moare.
Morminte, groapă săpată

Mai arată-mi-l odală
Pe acel ce l'am iubit
Dintre toji deosebiți.

Auzit de la mătușa mea Sm. Georgescu

1608.—*Ș'allă foae de alună*
Ia-și puiule ziua bună
De la cer și de la lună
De la măicuța cea bună
De la trași de la surori
De la grădina cu flori.
Foae verde trei migdale

Ia-mă Ghișor călare
Că nu mai pot de picioare
—Când, aș lua câte mi-s dragi
N'ar mai fi frunză pe sagi
Și iarba printre copaci;
Când aș lua câte mă 'nghie
N'ar mai fi frunză pe vie.

Pribești-Vaslui

Natalia Gh. Pricop

1609.—*Șade maica la perete*
Cu gura friptă de sețe
Și 'ntreabă de două fete
Maică să nu le dorești
Le-am văzut la București
Culegând la flori domnești.
Lacrămile le curgea
Mâna stângă culegea
Și cu dreapta se stergea.

Auzită în comuna Zăicoiu-Dolj dela Ion
 I. Popescu.

1610.—*Foaie verde iarbă mare
Feliță secerătoare.*

*Ce seceri vara prin soare ;
Grâul mic și ziua mare,
N'ai mai fi putând de șale.
'Nfinge secera în cârslajă
Și mai treci la neica 'n brațe
Nfinge secera în snop
Și mai treci la neica 'n dos ;
'Nfinge secera 'n pământ
Și mai treci la neica 'n crâng.*

Auzită de Const. G. Cercel din Zaicuiu

I. Brătulescu

1611.—*Tot încet măi voinicele
Câ-ți rupi așa la ismene.*

1612.—*Tot încet cu fala Petrii
Să n'o dai de cornul vetrii.*

1613.—*Hăi nevastă și-om juca
Și fala ne-om mărita.
Ferice de noi c'om da-o
Vai de capul cui lua-o.*

1614.—*Uiuiu! pe dealul gol
Și mireasa n'are jol.
Și i-o face mirele
Când o lunde cănele.*

1615.—*Cât e lelea de bătrână
Tot așteaptă voie bună.
Cât e ea de hârbuită.
Tot așteaptă blehuită.*

Jud. Botoșani **St. Manole**

1616.—*Și-astă foaie bob areu
Pe drumul care merg eu
Nu e iarbă nici dudău
Nici un pic de eleșteu
Să-mi potolesc focul meu,
Focul meu când se aprinde
Nimenea nu-l poate slinge ;
Nici Oltul, nici Dâmbovița,
Numai mândra cu gurița,
Focul meu când mă 'npre-
soară
Nu mi-l poate slinge o țară,
Numai mândruța 'ntr'o seară.*

1617.—*Foaie verde sălcioară*

*Bale vântul d'astă vară
Dorul tale mă 'npresoară
Mă usucă mă omoară.*

1618.—*Ș'am zls verde măr
mustos
Cât am fost pe lume-am fost
Și n'am iubit lucru prost ;
Frunză verde foi de fag
Am iubit ce mi-a fost drag,
Am iubit ce-a fost frumos
Să n'am pe lume ponos ;
Am iubit lucru spălat
Să n'am pe lume păcat
Și să nu mor blestemat ;
Blestemat de fete mari,
Și mai mari și mărunțele
De neveste frumoșele.*

Berevoești Pământeni-Muscel.

Andrei Dumitrescu

1619 —*Foaie verde solzi de
pește*

*Și-auleu, puiule mor.¹
Auzi Prutul cum huește
Și huește în apă rece
Da o ar Dumnezeu să sece,
Să rămâie pietrele,
Să le ardă soarele,
Să trec cu picioarele,
Să-mi văd sorioarele.*

1620. *Foaie verde trei migdale,
Ce șueri voinic cu jale ?
Ori ți-i gre arma 'n spinare
Ori ți-i dor de-acasă tare ?
— Nu mi-i gre arma în spinare
Da mi-i dor de-acasă tare.
Foaie verde iarbă grasă
Pentru-o armă ruginoasă
Lăsaiu casă, lăsaiu masă,
Lăsaiu nevastă frumoasă
Cu doi copilași în brață.
Unul strigă, tată, tată,
Unul strigă mamă, mamă,
Eu mă fac nu bag de samă.*

Auzit de la Octav Vătămănescu.

Horodiștea **Const. Șoltuz**

¹ Se repetă după fiecare vers.

1621.—*Când eram la mama,
 fală*
*Mâncam mămăliga loală;
Dar de când mă mărilai.
Mâncai șapte ș'un mălai
Și tot nu mă sălurai.*

1622.—*Dăsară e nunta mea
Cu făsui, cu ce-oi punea;
Cu varză fiartă 'n lulea
Cu carnea friplă 'n undrea.*
Dela M. Barnea Lungești-Vâlcea
Ion N. Popescu

1623.—*Aldata bobului
Pe șoseaua Ironului
Pe drumu' Islazului*

*La umbrița plopului
Găsii gazda dorului
Pe dâra cicicului
Și urma papucului
Nevestica omului
Lasă în știrea Domnului
Lasă lasă să iubească
Să nu se mai bolnăvească
Că an vară m'a iubit
De trei ori s'a îmbolnăvit
Odată pe la prășit
Și altădată la secerat
Ședea cu capul legal.*

Comunicate de Stan Ion Crămu Pot-
logeni jud. Romanați.

Georga C. Constantinescu

GLUME, JĂTII, TACLALE.

300¹.—Țiganul logodit

Un țigan mergia odată pe un drum, dar foarte fudul. Pe semne că pe lângă drumul care mergia țiganul, să întâmplasă vre un român. Așa că, cum îl vede mergând așa fudul, numai îi zice:

— Da ce mergi așa fudul mâi faraoane?

— Hapoi cum n'am să fiu fudul dacă ham să iau fata popei!

Zău... zise românul.

— Poi, triaba ham făcut-o pe jumătate, eu vreu și fata nu.

301. Cum un român bate pe un jidan, iar fiul său se uita.

Odată un român iea la bătae pe un jidan. De ce, nu știu. Așa că cu jidanu mai era și un fecior a lui. Se vedea triaba că era flăcău cum să zice la noi de oare ce un român fiind pe acolo din întâmplare i-a zis: Dar de ce nu pui mâna mâi ludo să scoți pe tată-tău; tu nu vezi cum îl bate?—Las' să-i mai dea vre-o două, să-mi vie mie cudă.

Adam, Căuești-Tutova.

C. M. Dumbravă

302.—Țiganul tocmit la plug.

Un țigan flămând cam tare,
Negăsind de loc mâncare,
Eși din saf leșinat
Și spre deal a apucat.
Când aici, pe culme, 'n deal,
Iacă vede un țăran,
Ce ara cu patru boi
Și striga «cială și hăi!»

Atunci se gândi pe loc:

—Taci că tot mai am noroc.

Eu la el o să mă fac,

Că vreau la plug să mă 'mpac;

Dar dacă m'oiu sătura,

Valea 'n sus oi u apuca.

Dar Românul cam păfit,

De-ale cioare cam ciupit,

¹ Cu începere delc an. VI no. 10, numerotația „Ghmelor” s'a tipărit greșit. Acum vine la ceia ce trebuia:

Tocmai când să-i dee prânzul
L'a înfreat:
—Cum te chiamă, măi țigane?
Vreau să te știu, faraoane!
Dar țiganul ce-a gândit
Cu-aceea s'a păcălit:
—Halea, palea
Cum mă satur apuc vaea!
Dar pe tine cum te chiamă?
—Ionică, otic lung,

După tine, și te-ajung
Îți trag vreo două pe lung
Și te întorc napoi la plug.
—Aoleu! dar ce nănaș
Ți-a pus nume-asa poznaș?
Dacă te chiamă așa,
Eu tot flămând voiu pleca!
Alcătuită de sateanul Ștefanache Barbu
Căbești-Tutova.

I. N. Romaniță

C R O N I C Ă

Ghilișul II, No. 5-6 (Mai și Iunie), ca de obicei. Atragem luarea aminte asupra compozițiilor d-lui Hristian Țapu. Ar fi bine ca d-l editor să re spue ce valoare folclorică au aceste compoziții cu versuri originale; cred că d-l editor trebuie să știe acest lucru, mai ales că d-sa știe și ceva ce nu se poate ști. De pildă: eu, primind de la d-l N. I. Dumitrașcu manuscritele *Doinelor oltenescii*, le-am îngrijit tiparul în No. 4 al *Bibliotecii Revistei „Ion Creangă”* sub numele **Flori de câmp**, tăind *numele satului* de unde au fost culese, cu buna primire a culegătorului acestor cântece, d. N. I. Dumitrașcu. Ei bine, d-l editor al Ghilișului, știe că eu am făcut schimbări în manuscriptul „Florilor de câmp” —tăind „numele celor ce au spus cântecele, localitatea etc.” greșală neertată. Vra să zică, după știrile ce le are d. Tuțescu, eu am tăiat, numele satului, care era sub fie-ce cântec, cum am spus, dar am tăiat și „numele celor ce au spus cântecele”, cari nu existau pentru mine, și apoi, am mai tăiat și „etc.” ceea ce, după cronicarul „Ghilișului” este o „greșală neertată”. Deci, d-sa își poate îngădui să-mi arunce ponosul: „*Fidelitatea reproducerii*, asemenea ș. a.” Dacă a suprima numele de sub niște cântece pe cari culegătorul le botează „doine oltenescii,” și pe cari apoi cronicarul „Ghilișului” le scoate din Ardeal, însemnează lipsă de „*Fidelitatea reproducerii*”, ce o fi mai însemnând „asemenea ș. a.”?

Rău face d-l Tuțescu, că dă drumul mânei să scrie ce vrea. Aici, nu va mai avea răspuns la învederate rătăcirii.

* **I. Volnescu: Monumente de artă țărănească.** 111 foi volante cuprinzând vederi de cule și case în mare parte oltenescii și cruci de piatră și de lemn. În frunte o prefață a d-lui N. Iorga și câteva lămuriri ale autorului: vederile puteau alcătui cu adevărat un album, pe o hârtie mai groasă. Dacă D-l C. C. Arion, ca ministru, a ajutat tiparul cu 6000 lei, acest album putea fi mai ef-tin, căci 13 lei și ceva e prea mult. Despre culă, câteva cuvinte în no. viitor.

P.

*
În întâia jumătate a lunii Ianuarie a. c., la Cinema-Clasic din București, s'a reprezentat *Cetatea Neamțului*, înscenată și tălmăcită în film de d-nii Em. Gârleanu și Corneliu Moldovanu.

Piesa a fost jucată de artiștii Teatrului Național din Craiova, în Parcul Bibescu și în împrejurimi.

Ce ne privește pe noi, a fost fuga țărănilor la munte, cu tot arutul, dinaintea Leșilor și reîntoarcerea lor; iar la sfârșit nunta lui Farcaș cu Tudora, fata lui Șoiman.

La nuntă, frumoase, pot zice prea frumoase, au fost horele, cele *trei rânduri* de hore de-odată, din fața casei bătrânului Șoiman, așa cum știu să joace și să se poarte Oltenii, la asemenea petreceri

Bune intențiuni ce se datoresc d-lui Leon Popescu!

Aceste petreceri țărănești, pot zice oltenescii, fiindcă înscenarea s'a făcut cu Olteni, țărani de pe Valea Jiului—cu toate că faptul s'a petrecut în Moldova,—le-a văzut publicul bucureștean și a rămas prea mulțumit. cel puțin atunci când e vorba numai de.... distracție.

N. I. Dumitrașcu.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

===== **Bustul lui Ion Creangă la Bârlad** =====

Suma adunată 1046,60

DE LA ADMINISTRAȚIE.

Adiverințe: S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis adiverințe pentru D. C. Genete, Bârlad, 10 lei. D. I. C. Popovici, Domnița-R. Sarat, 5 lei. D. I. Rădulescu-Pogoneanu, București 5 lei. (urmează)

G. F. CIAUȘANU

SUPERSTIȚIILE POPORULUI ROMÂN

IN ASEMĂNARE CU ALE ALTOR POPOARE
VECHI ȘI NOUĂ

EDIȚIA ACADEMIEI ROMÂNE

4 Lei

D. IONESCU-SACHELARIE

STUDIUL DIN POESIA NOASTRA POPULARA

I.—ELEMENTE GEOGRAFICE

1 leu 50 bani

Domniei-Sale
Domnului *Arthur Gorovei*
Comuna *Folticeeni*
prin Oficiul Județul

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 5 pe Maiu 1914, cuprinde :

MĂRTURISIRE CERUTĂ.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—D. I. Dumitrașcu, G. Florescu, Em. Fluture, D. Furtună. G. Iancu. C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, Al. Saint-Georges.

SEMĂNĂRI.—C. N. Mateescu.

UNICA.—P.: A. Gorovei: Primul proiect de constituție întocmit de comisiunea centrală din 18'9.—Nerva Hodoș: Vitejiile lui Mihai Vodă.—Buletinul Intsitutului pentru studiul Europei sud-estice.—De la Academia Română:

ILUSTRĂȚIUNE: Pecetea Moldovei din 1792.

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

«ION CREANGĂ» An. II.	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. III.	—	—	—	6.00
«ION CREANGĂ» An. IV.	—	—	—	15.00
«ION CREANGĂ» An. V.	—	—	—	15.00
«ION CREANGĂ» An. VI.	—	—	—	5.00
Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă”				0.05
CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1912	—			1.50
CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1913	—			1.50
CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1914	—			1.50
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre «Neamul Românesc»				0.20
” ” Jocuri de copii I	—	—	—	1.40
” ” ” ” II	—	—	—	1.60
” ” ” ” III	—	—	—	1.50

Se trimite franco numai după achitarea deplină.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

- T. Pamfile.—«Cula».
- A. Saini-Georges.—Colinde.
- C. Rădulescu-Codin, M. Barbu, I. Sava, I. N. Romanijă, M. Lupescu, M. Pienescu.—Po-vestiri și legende.
- C. Teodorescu-Boroea.—Vidrușca.
- M. Lupescu, G. A. Cosmovici.—Vorbe adânci.
- D. Urzică.—Boale la vite, leacuri și descânțece.
- N. V. Hănțescu.—Plugușor.
- Pr. Fl. A. Drăghici.—Cărțile.
- I. N. Popescu, I. Brătulescu, G. C. Constantinescu, C. M. Popescu, Natalia Pricop, C. Soltuz, St. Manole.—Cântece.
- G. Iancu, M. Barbu, C. Dumbravă, P. Gh. Savin, Il. Onciul, V. B. Țirica.—Glume, jâ-tii, faclale.
- G. A. Cosmovici, I. N. Popescu.—Gâcitori.
- P., N. I. Dumitrașcu.—CRONICA.
- ILUSTRAȚIUNI.—T. Pamfile: Cula Doamnei Greceanu din Măldărășești-Vâlcea și casă țărănească din Pietrari-Vâlcea.

REDAȚIA:

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

==== B Ă R L A D ====

Exempliarul :

In țară 40 de bani

In streinătate 50 » »

Abonamentul anual :

In țară 5 lei

In străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

AJUTORAȚI
Revista „Ion Creangă”
prin plata abonamentului

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteș mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *ii* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărți primite la Redacție.

I. Giuglea: Ce sunt motoarele. Cum funcționează. (No. 1 din «Biblioteca profesională», București, f. a. Librăria Alcalay & Co. 112 p. 1 leu și 50 bani.

Al. Vișianu: Jurnalul unei fete de pension, București, Librăria Alcalay & Co. 80 p. 1 leu.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bârlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

«CULA»

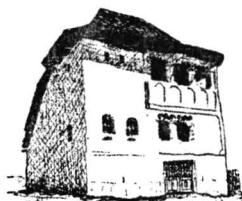
Despre *cule* s'a scris îndestul și bine, și mai ales, fiecare a căutat să-și apere și să-și întărească cinstit părerea sa, s'au publicat vederi și numeroase planuri de «cule»,—le putem califica: «boierești»,—cari pot inspira oamenii cu gust și cu mijloace dar, anumite puncte ale «complicatei» chestiunii au rămas tot nesigure; între acestea este și cel privitor la origina culelor.

Discuția ne'ncheiată, firește, se'ntoarce.

D-l N. Iorga în prefața albumului d-lui I. Voinescu, *Monumente de artă jărănească din România*, cu drept cuvânt reduce «ideia exagerată despre rostul și însemnătatea ce ar avea-o» cula; d-sa e de părere însă că cula nu-i a noastră și că probabil am luat-o din Serbia, unde împrejurările făceau din fiecare casă un castel, lucru ce nu se petrecea la noi, cu toate stările de nesiguranță prin care am trecut.

Totuși, chestia originii, după mine, se poate deslega foarte ușor pe cale deductivă.

Botezata «culă»—așa cum se cunoaște după fotografiile ce însoțesc studiile apărute—acea construcție sprijinită pe groși pereți de piatră, de două ori mai înalți de cât largi, despărțită orizontal în două sau trei caturi pentru adăpostul omului și-a averei gospodărești,—înainte de a fi cetate, «turn», a fost casă. Înainte de a avea acele ferești verticale, mai strâmte înafară de cât înlăuntru, prin care se mânuiă la primejdie arcul și sâneața, peretele a fost oblu, căci nu ne putem închipui dușmărit un om fără casă și fără avere. Deci *cula*, cuvânt turcesc care înseamnă *turn*,—a venit după *casă*, din care s'a născut.

81. „Cula” d-nei Greceanu
din Măldărășești-Vâlcea

*140,

Lumina ferestuica—este una din caracteristica locului întărit pentru apărare, în istoria noastră militară; ea nu aparține culei ci sistemului defensiv, care se vede atât în zidul de împrejmuire al mănăstirilor cât și al cetăților,—al caselor întărite,—de pretutindeni, dincolo și dincoace de Milcov. Lumina, care se întâlnește și astăzi în întăririle vremelnice și statornice sub numele de *crenel*, a fost cerută de armament zidului, în dosul căruia cineva se apără. Deci «cula» nu trebuie numai de cât să-și aibă crenelurile sale.

Rămâne a doua caracteristică a culelor: cea înălțime despărțită orizontal în 2 sau 3 despărțituri prin poduri, având jos o încăpere sau două, cu sau fără tindă, pentru adăpostul vitelor și pentru păstratul sculelor și agoniselilor gospodăriei iar sus, încăperile pentru stăpân. Sus, te sui sau pe o scară de lespezi lipită de perete, sau prin tinda despărțirii de jos. Este felul acesta de a fi al „culei“ străin de împrejurările firești ale locului unde este ridicată, ca să se poată bănui numai de cât împrumutul? Nu! Solul a poruncit felul acesta de construcție și deci cula este indigenă, căci ce se putea face acolo în dealurile pietroase ale Olteniei de cât o *casă de piatră*, de cel ce nu se mulțumiă cu una de bârne, și cum putea el adăposti într'o singură temelie omul, pe-ai săi și averea sa, de cât înălțând pereții casei și curmând apoi turnul prin podul sprijinit pe bârne?

Această îngrămădire este în legătură cu *un anumit spirit gospodăresc, care se prea poate întâlni și la Sârbi*; căci spiritul, aplecarea, este meșter care face aceleași opere și nu operele se copiază între ele.

Dovada acestei legi firești se poate face cu ușurință. Din cula d-lui Tâmpeanu care se vede având trei rânduri de încăperi, cu frumos balcon cu stâlpi și arcade de zid,—la nevoie le putea avea și de lemn,—să-i vârim în pământ încăperile de dedesupt, s'o înlocuim prin urmare cu o hrubă, acolo unde pământul îngăduie saparea. Cu aceasta se dobândesc două foloase: munca la pereți este mai mică și greutatea urcării scărilor scade,—lucru cu puțință pe văi și la poalele dealurilor. Cu chipul acesta se dobândește,—zice albumul d-lui Voinescu,—o *casă*, care nu se deosebește de turn de cât prin aceea că are partea de jos îngropată. Ce deosebire este deci între «cula» d-nei Greceanu din Măldărășești Vâlcea și «casa țărănească» din Pietrari-Vâlcea? Nici una, ca să îndreptățesc deosebita cinste de care se bucură „cula“ și desconsiderarea de care are parte „casa“.

Astfel de cule scoborite se întâlnesc în toată Oltenia și Muntenia, la munte și dealuri și tot ele se văd pretutindeni: cu toate că împodobite cu alt straiu, le întâlnim în Bulgaria pietroasă, începând din malul drept al Dunării și până în creasta Balcanilor. Cum vedem, două regiuni pietroase bogate în cule îngropate, și despărțite prin șesul muntenesc cu case de lut, astăzi, iar acum câteva decenii cu bordeile despre cari mărturisesc călătorii streini.

Cula îngropată, *casa cerută de loc*, unde s'a pufut, s'a transformat în alta cu hruba îngropată cu totul. La acest fel de case, gura hrubei neputând fi făcută în perețele din față, s'a scos cu 4-5 pași mai înainte; deasupra i s'a alcătuit un cerdac, — poate că cel moștenit dela culă,⁸² *Casă țărănească din Pietrari-Vâlcea.*¹ legat cu prispa de lemn prin câte-va scări, așa cum îl vedem în Polovraci, în Vălenii-de-munte și pretutindeni în acele părți.

Culele, și culele îngropate, sunt case, sunt ale pământului nostru; ele au răsărit prin noi, cei robiți pământului, sunt românești, — lucră care nu împiedică să fie sârbești sau bulgărești, cele de pe acolo. Amănuntele arhitectonice pot fi aduse, dar oricum, nu de departe; cei ce vor fi avut gust și vreme, le vor fi luat dela cutare mănăstire vecină, ridicată de pioase inimi domnești cu meșteri streini, dar aceste amănunte nu ni pot fura întreg adăpostul. Culele sunt românești și nu înțeleg de ce nu se mai ridică și acum «la moșie», unde ochiul stăpânului, de-acolo de sus, poate cerceta întinsul holdelor și al livezilor, aceste cule cari pot străluci în albeața și simplitatea lor, în locul înghesușitelor și obraznicelor vile roșii-galbine, cari obolesc ochiul celor ce-ar căuta spre ele și ascund în nesfârșitele lor colțuri pe stăpânul care mai întotdeauna lipsește dintr'însele.

T. Pamfile.

COLINDE

42.—Pân cel cel, pân celo, celo,
Leroloi, domnului,²
Pân cel verde, vișinel,
Este un leagăn, legănel.
Dar în leagăn cine șade?

Și-mi șade de-o fată mare,
Dar pe nume cum mi-o chiamă?
Maria, fată frumoasă,
Șade la gherghef și-mi coasă.
Nu știu coasă, ori descoasă,

¹ După fotografiile din I. Voinescu, *op. cit.*, planșa 3 și 48.

² Refren după fiecare vers.

Ori lacrimi pe gherghef varsă,
 Și-mi coasă de-o băsmăluță,
 Băsmăluța fraților,

Gulerăș cumnașilor.
 Ea nu-mi coasă ca să-mi tacă,
 Și-mi trage din firicel,
 Și-mi cântă de-un cânticel,
 Și nu-i cântec țărănesc,
 Ci-i cântec împărătesc,
 Că 'mpăratu-i la vânat,
 La vânat în Țarigrad,
 De cinci poște 'ndepărtat.

43.—Bună vremea, cea stărcuță,
 Oileranda, leroloi domnului,
 Ce-a stărcut și ce-a născut,
 Nouși¹ meri dintr'o tuiplină,
 Oileranda, leroloi, domnului,²
 Ca nouă frați dintr'o mumă,
 De tulpină apropiați,
 De lumină depărtați.
 Sus la vârf la nouși meri,
 Ardeș nouă lumânări,
 Sus îmi arde, jos îmi pică,
 Dintre celea picături,
 Se făcu baltă de mir,
 Dar în baltă cin' se scaldă?
 Se scaldă bătrân Crăciun.
 Se scaldă, se iordănește,
 În vășmânt se primenește,

Și vășmântu-i mohorît,
 Lungu-i, larg, pe-acest pământ
 Oileranda, leroloi, domnului.

44.—Leroi³, La linia fântâna,
 La colț cu grădina,
 Tinerel voinicel,
 Vezi tu ori nu vezi,
 Ceia-și ciolpănași,
 Și nu-s ciolpănași,
 Și-s tot ciobănași.
 Ciobănaș de-al meu,
 Cu căciuli întoarse
 Și cămeși zoioase,
 Cu cojoace 'ntoarse.
 Tinerel voinicel,
 Pinjăște, pinjăște,⁴
 C'o fată frumoasă,
 Cu cosița deasă;
 Nu pinji cu mine
 Că nu ești de mine,
 Nici de sama ta,
 Oile va paște
 Și ce-o rămânea
 Ele ș'or păstra,
 Pentru zile mari,
 Ziua de Crăciun,
 Și de Bobotează.

Auzit de la R. Barbu, Vârtejcoi, R.-
 Sarat.

A. Saint-Georges.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

312.—De când sunt înșelători.

Ci-că, la început de tot, numa doi înșelători erau pe pământ. Înșelau pe toată lumea, da mai cu seamă pe negustori. Înșală ei azi, mâine, poimâne,.. un an, doi..până când, uite, negustorii se duc de se plâng lui Vodă, aici în țara noastră. li cheama

— Auz, mă, că înșelați și nu mai plătiți. Așa e?

¹ Nouă-și, nouă.

² Refren după fiecare pereche de versuri.

³ Refren înaintea fiecărei perechi de versuri.

⁴ Cred că trebuic *prujește* (N. R.)

— Așa.

— Păi, cum faceți ?

— He, he! Să vezi Măria-Ta înșelătoriile noastre!.

— Să le văz!

— Păi, le-am lăsat zălog pe trei sute de lei.

— Bine; vă dau eu trei sute de lei. Le-aduceți?

— Le-aducem.

Le-a dat:

— Acu să vă văd!

— Să trăești, Măria Ta, că ai să vezi!.

Și au plecat. Pân' țară, au început să se plimbe și să plătească, din ai trei sute de galbeni, câte ceva pe la negustori, pe unde erau datori.

Ietă, mă! Se făcură cinstiți—ziseră negustori.

La vodă însă nu se mai întoarseră. Putea să aștepte Măria sa mult și bine.

Trece așa vreme multă. Uite că într'o sară s'adună boerii și cu Mitropolitul la palatul lui Vodă.

Mitropolitul, de colo:

—Hi! Domnitor și tu! Te înșelără niște țărani.

Boerii ailalți tot așa, până se făcu vodă catran și porunci să aducă pe cei doi înșelători înaintea lui.

— Bine, mă! Ziceați că aduceți înșelătoriile, să le văd și eu.

—Păi, astea sunt. Nu le-ai văzut? Bani ți i-am papat și de adus n'am adus nimic.

— Așa?—răcni Vodă.

— O să vă pun în spânzurătoare.

— Iartă-ne, Măria Ta! Că nu te-om mai înșela d'aici înainte.

— Bine, dar veniți încoa—și apoi le zise mai încet:

— Ca să vă iert, înșelați, măi, și pe Mitropolit, să nu mai răză de mine.

— Ce ne dai, Măria Ta, să ți-l aducem și despuiat, aci înaintea Măriei Tale?

-- Trei sute de galbeni. Ori mă înșelați și acum?

— Nu te mai înșelăm.

Și au plecat. Pe drum, ai doi înșelători se *domăiau* între ei:

— Ce să facem, măi?

— Ia, să mergem la un eleșteu, să prindem raci mari cât broasca țestoasă și pe urmă să mergem la târg să cumpărăm două trei oca de lumânări mai înalte.

— Pe urmă?

— Pe urmă, știi că Prea sfințitul slujește la orice vreme. Când o veni noaptea, să intrăm în biserică și să aprindem lumânările.

— Bine, bine! Da vorba e, cum să-l aducem despuiat?

— Mă—'ce—să mergem în târg să luăm tot felul de linicuri și florării și să vorbim cu o cocoană să facă o corună frumoasă să nu se mai găsească: coruna în flori și în cârlige de ciorapi și la gură atâta de largă (arată ca o jumata' de stâncen).

Așa au făcut, iar lumânările le-au lipit pe coada racilor. Când sosi noaptea, hoții aprinseră și racii apucară cu ele prin biserică în toate părțile, de erau sufe de lumini cari fugeau pe jos. Când intră Mitropolitul, hoții citeau.

— Taică Părinte, ziseră ei,—suntem îngeri văzuți trimeși de Maica Domnului să te luăm în cer.

L-au suit apoi în coruna ceia (haină ca un sac) și l-au pus în spinare. L-au dus până l-au suit pe scara Domnitorului, cântând. Când l-au despuiat, l-au trântit în fața Domnitorului:

— Io-te-l, Măria Ta!

--Hi, Părinte--zice Vodă, răsând; dam toată averea mea, să nu mă văd în pielea goală. Vezi, acuma îmi crezi mie? Ce e de făcut, Prea cinstite?

— Apoi, zice Prea sfințitul--să-i omorîm, e rău. Mai bine, să fie blagosloviți!

Și că-că d'atunci sunt înșelătorii și s'au prăsit în lume.

C. Rădulescu-Codin.

313.—Povestea cu comorile.

Zice povestea că supt niște dealuri ponorite, căptușite cu păduri, erau niște pivniți unde de multă vreme, de când cei mai bătrâni de azi nu mai țin minte, erau zăcăminte de bani.

Se spuneau multe pe socoteala banilor celora, că cine cum trecea pe-acolo era ispitit de hrubele celea, de dealurile ce purtau în sânul lor atâta bănărit.

Dar de la o vreme tot ș'ar fi luat lumea de-o grijă, ar fi zis că cele ce se spun sunt minciuni băbești, dar în tot anul la Paști banii se răspundeau că sunt prin flacăra albăstrie-vineție ce păcăia în înfunericul nopții Invierii.

Toți erau ispitiți, dar nimeni nu îndrăznia să s'atingă, că obiceiul celui cu coarne e să-și pună coada pe tot ce-i lăsat în părsire. Și în pivnițele acestea sălășuia mulți cornorați.

Intr'o bună zi un român trecea peacolo, și cum s'a gândit la sărăcia lui și la bogăția ce stă degeaba în pivnițele cornoraților,

a oftat adânc. Și cum privia omul nostru spre pivnițe, numai vede că un cap negru,—ce aducea a cap de om, dacă i-ar fi lipsit cornițele—esă la iveală și-l întrebă :

— Ce oftezi, măi române ?

— Cum să nu oftezi, dacă is sărac lipit pământului și am o casă de copii ce trag a moarte de foame.

— Măi, hai cu mine în pivniță, zice cornoratul.

Românul nostru a cam sfeclit-o de-odată, dar pe urmă s'a gândit că i-i tot una: ori a trăi, ori de-a muri și și-a ținut cumpătul și a intrat în întuneciunea pivnițelor după ugiță-l-foaca.

— Ține cușma, îi zice întunecatul. Și i-o umple cu bani de aur ce străluciau ca soarele de s'a luminat în beciurile întunecoase și umede.

— Eu știu; zise dracul, că cele ce le spui tu sânt adevărate, că am fost aseară pe la tine și am văzut cum se băteau copiii pentru o bucăciță de mămăligă. La altul nu i-ași da nimica, dar fie îți dau că te știu că ești sărac.

Pe urmă dracul s'a făcut nevăzut; iar omul nostru zăpăcit și de vedenia necuratului și de strălucirea aurului, a eșit din hrubele celea și s'a dus acasă.

S'a sfătuit cu femeea și s'au pus pe gospodărie. În câțiva ani nu-l mai cunoșteai de bogat ce era. Și pentru că era cu stare ș'a făcut și fini și cumetri mulți.

Adeseori se punea în capul mesei la crășmă și mai trăgea câte-o leacă de chef cu cumetrii, dar de plătit, plătia el tot.

Cumetrii nu prea îndrăzniau să-l întrebe de unde are bani, dar într'o zi, când omul nostru era mai cu chef, l-a întreat. Și el a spus cum și de unde a căpătat banii.

Oamenii din sat auzind, ș'au pus în gând să se ducă și ei la pivniți. Da popa auzind, i-a sfătuit să nu se ducă, ca să nu pățiască ceva. Se gândia însă la altceva popa.

Oamenii l-au ascultat.

Popa nostru a mai strâns și alți popi, erau ca la douăzeci de toți și au pornit cu icoane și în cântări bisericești spre pivnițele stăpâninite de draci.

Cum ajung, esă Scaraschi.

— Ce căutați voi bre, zice el.

— Bani, răspund popii.

— Măi voi luați de pe vii și de pe morți și tot nu vă săturați? la stați să vă arăt eu banii.

Și ca din pământ au eșit multe cornițe la gura pivniței și s'au burzuluiit dracii și au făcut praf din icoane și din popi.

Acum malurile s'au risipit de ploi și banii s'au scufundat tot mai în inima pământului, dar de-atunci, de când cu pășania popilor nu se mai aproprie nimeni să caute banii.

Grămești-Dorohoi.

M. Barbu.

315.—Un mare pacat.

Toporul, dușmanul neîmpacat al grămezilor de lemne, când s'a apucat întâi, să le taie, nu putea pentru că n'avea tăetor. Izbia și izbia în sec, de sărea cât colo, lovindu-se de pământul care le crescuse, unde mai era și câte-o piatră, care-i venea de hac, căci i se ducea gura. Când însă s'a găsit, printre ele câte unul mai gros, care voia să scape și s'a făcut tăetor, atunci s'a schimbat. Toporul izbea 'n plin. Acum avea spor și nu se mai strica 'n gură. Se ducea însă și tăetorul după ele; și era bucuros să se sfârșească mai degrabă.

Tot astfel pentru biata mulțime, se găsește câte unul, care se face tăetor. Mare pacat este! Și Dumnezeu nu lasă nepedepsită această răutate, căci chinurile acestuia nu se mai isprăvesc.

Să ne ferească atotputernicul de a cădea în astfel de ispită.

315.—Vorba săracului sau dreptatea lui.

Asta n'a fost minciună.

Cică era odată, într'un sat, un om sărac. Și neamul lor, cam fără veleaț; așa că n'avea pe nimeni în sat. Era singur.

Stând cu oamenii, cum 'i obiceiul sărbătoarea, ceala una, ceala una, spune și el că i-a mâncat ghiorlanii patru saci de popușoi din pod. Și nu-l credea nimeni. Ziceau că nu se poate să mânânce ei atâția popușoi.

Da unu', bogat: cu neamuri multe, nași, fini, cumetri, se vără și el în *crița* ceia de oameni. Și spune că i-a ros guzganii ferul plugului din chiler. Care mai de care-l căina: Da bună ai pășit-o nașule! Mare istorie cumetre! Și pe asta o credeau.

Auzite în com. Ivești-Tecuciu.

Ion Sava.

316.—Legenda gândacilor de mătăasă.

Demult de tot, ci-că trăia un om bogat, nevoie mare. Și avea numai un singur fecior, la care ținea ca la ochii din cap, mai cu samă că era tare isteț și priceput. Nefericirea însă, dete peste bogat, tocmai când îi era mai drag a trăi. Feciorul se îmbolnăvi,

începu a se usca de pe picioare, până ce pică la pat și nu după multă vreme își dete sufletul.

Ce să facă acum bogatul, că n'ar fi putut trăi o clipă, fără a-și vedea iubitul său fecior! Ca să-l vază măcar așa mort cum era, îl puse într'un copac mare, făcându-i pat de crengi și frunze și se ducea mereu de-l vedea și plângea cu amar și jale.

Dar, iată că într'una din zile, uitându-se bogatul mai de aproape la fiu, îl văzu plin de viermi. Incepu să plângă cu lacrimi de sânge de i se rupea inima de durere. Ca viermii să nu mai mănânce din mort, le-a dat să mănânce tot felul de frunze, însă nu voiau să mănânce.

La urmă de tot, îi veni în gând să le dea frunză de agud, din care mâncau cu mare poftă și au lăsat în pace pe mort.

Gândacii s'au făcut mari și au făcut gogoși aurii de mătăasă. Și iaca de atunci ci-că s'a aflat de acești gândaci așa de folositori omului.

Auzită dela eleva Hăulica-Ruxanda, Căbești-Tutova.

I. N. Romaniță.

317.—Mămăliga mea n'are ogrinji.

Oare când, în capul unui sat, trăia un gospodar, care avea plăcerea să primească în gazdă la el și să ospăteze pe ori se drumeț, fie el de orice nație ar fi fost și la ori-ce vreme. Din ce pricină însă, mai pe toți, când era aproape de ducă, le ardea câte-o batae de să-l fie minte.

De chipul cum primia pe drumeți și de obiceiul acesta al lui, îi merse buhul. Oamenii se tot mirau între ei, de ce-a fi bătând el pe drumeți?!

Un gospodar dintr'un sat depărtat, stând de vorbă cu unu din cei ce mâncaseră la pomana gospodarului cu pricina, își puse în gând să se ducă și el pe la dânsul, să vadă ce dracu are omul acela de găzduște așa de bine pe oameni și pe urmă îi bate? Injuță boii la car și pleacă la drum. Spre sară poposește la casa gospodarului de care povestim, și-l întrebă:

— Bucuroși de oaspeți?

— Bucuroși, cum nu, că de-aceea ne-a dat Dumnezeu cei patru pereți.

Drumețul dă mâncare la boi, îi adapă și trece în casă. Gospodarul cu casa îl ospătează și-l culcă în odaeă cea curată. Omul se hodinește bine, și dimineață, se scoală cu noaptea în cap, și dă mâncare la boi; pe urmă se spală și se închină și se duce la gospodarii de casă. Aceștia se sculaseră și ei, iar gospodina *dir-tica* prin casă. Dondăniind ei ba una, ba alta, gospodarul de casă

il cinstește și-l ospătează bine. Drumețul strânge baligele unde-au mas boii, strânge ogrinji și-i pune la grămadă, înjugă boii și ieseă cu carul înaintea casei, în drum.

După ce mulțumește casașilor de ospăț și de primire, se duce la car și sta înaintea boilor. Și sta așa pe gânduri, mai multă vreme fără să pornească.

Gospodarul de casă, trage de sama aceasta și-l întrebă, de ce nu pornește ?

— Aștept să-ți faci obiceiul și cu mine, zise drumețul, căci așa am auzit de la toată lumea, că d-ta, după ce primești pe drumeți și-i ospătezi, când pornesc le tragi și câte-o batae bună, să te fie minte.

— Cum să nu-i bați, om bun, zise gospodarul râzând? După ce le dai mâncare și tot ce le trebuie, ei fac pe fund numai făr-mături și risipă; *mămăliga mea n'are ogrinji*, om bun, și ca să-i învăț minte le-am tras batae. D-ta văd că ești om cu rânduială la masă n'ai făcut făr-mături; cele ce s'au făcut le-ai strâns și le-ai mâncat. În ogradă iară ai păstrat rânduiala. Mergi în pace și cu Dumnezeu, și spune și la alții aceasta.

Bogdănești-Suceava.

M. Lupescu.

318.—Legenda tutunului.

Această buruiană otrăvitoare n'a fost pe pământ de când lumea, fiindcă oamenii la început erau buni și Dumnezeu nu le trimese-se buruene de acelea care să-i omoare.

Pe vremea când umbla Dumnezeu cu sf. Petru pe pământ, era prin țara negrilor o mănăstire de călugări. Călugării aceștia erau așa de credincioși și de milostivi în cât chiar dracul era invidios. Într'o zi se înfățișă dracul la Dumnezeu și-l rugă să-i dea voie să-și încerce norocul pe lângă călugării mănăstirei. Fiindcă Dumnezeu se bizuia pe ei, îi deie voie și dracul își începu meseria.

Muncise un an de zile degeaba, căci credincioșii călugări nu-l ascultau. Într'o noapte, ostenit de muncă încercă pentru cea din urmă oară. Din vorbele călugărilor el credea că prinsese în lanț, dar se înșela....

În vremea aceea el uitase că se apropie ziua. De odată se auzi cucurigu cucoșului și odată cu el și o trosnitură grozavă. Dracul crăpase și se împlântase în pământ de nu se mai cunoștea.

În locul unde s'a prăbușit el, a crescut după o vreme o buruiană, căruia călugării îi ziceau tiufiun. iar noi azi îi zicem tutun.

Lespezile.

Mircea Pienescu.

CÂNTECE BĂTRÂNEȘTI.

47.—Vidrușca.

Sus pi dealu Totovii,
 La casli moș popii,
 Esti-un popî de-a lui veci (*sic*)
 Incălțat cu berneveci;
 Berneveci din zăci cofi
 Și fundu din doisprizăci,
 Sî fac douzăci și doi,
 Cari n'am mai văzut noi.
 Popa că s'o însurat,
 Pi Vidrușca o luat.
 Popa din gur'o strigat:
 Vidrușci, Vidrușca me,
 Ian sufflei mănici largi
 Și te-apuci di colaci,
 Fă colacii din doi saci
 Și pupâza dintr'o mie,
 Sî mergim la pogirzie.
 Pi dealu Hagii,
 Vide-l-aș pustii.
 Vidrușca l-o ascultat,
 Mînici largi o suflicat,
 Di colaci s'o apucat.
 Popa din gur'o strigat:
 Vidrușci, Vidrușca me,
 Ia cîntî-mi un cînticel,
 Fie cît di scurticel
 Numa fie frumușâl,
 Sî mă vesălesc cu el.
 Vidrușca din gur'o zis:
 Popî, popî, popa meu,
 Eu cîntic cîn(d) țoi cînta
 Văili s-or răsuna,
 Munții s'or cutrimura,
 Apili s'or tulbura,
 Păunaș'or auzî,
 Păunașii codrului,
 Haiducii Vatavului

Și 'nainti ț-or işi,
 Ș'apoi vamî ț-or ceri.
 Da tu vamî ci li-i da?
 Pi Vidrușca ț-or lua.
 E(a) cînticu l-o cîntat,
 Văili s'o răsunat,
 Munții s'o cutrimurat,
 Apili s'o tulburat,
 Păunaș-o auzî,
 Păunașii codrului,
 Haiducii Vatavului.
 Inainti i-o işit,
 Ș'apoi vamî i-o cerut.
 Da eu vamî ci v'oi da?
 Glăsui atunci popa.
 Vaș da năfrâmioara me(a)
 Ni-o dat-o cumnatî-me(a);
 Vaș da harmasariu meu,
 Da ni l-o dat socru-miu;
 Vaș da pălușălu meu,
 Ni l-o dat cumnatu-miu;
 Vaș da pi Vidrușca me(a),
 Da ni-o dat-o soacrî-me(a).
 Da nimica nu v'oi da,
 Și la luptă ni-om lua.
 Dimineața zî di varî,
 Dimineața pînî'n sarî,
 Ii la luptî s'o luat
 Și 'ntru una s-o luptat.
 Popa din gur'o strigat:
 Vidrușci, Vidrușca me(a),
 Ian ridicî-mi palușu
 Cî m'omoarî dușmanu.
 Eu paluș n-oi rîdica,
 Cari pi cari s'a dovidî,
 Acela m'a stăpîni,
 Ci tot un barbat ni-a fi.

Popa cî s'o mîniel.
 Și pî tăți cî i-o făet,
 Și pi Vidrușc'o făet.
 Și i-o făet codzili
 Și în sinu-i cî li-o pus
 Și la soacrî-sa s'o dus.
 Iarî soacrî-sa șașă,
 La pînzi di ibrișîn,
 Și pi margini tot cu fir.
 Cum în casî o intrat

Di Vidrușca o 'ntrebat.
 Iarî el o cuvîntat :
 Pi Vidrușca ni-o luat
 Păunașu Codrului,
 Haiducu Vatavului.
 Iaca, dacî nu mă crezi,
 Pofim codzili di vezi

Auzită de la baba Safta Timofteoac
 din satul Botești-Suceava în 1891.

C. Teodorescu-Boroaea.

VORBE ADÂNCI

1504.¹—Olarul pune toarta unde vrea.

1505.—Sufletul omului e ca un trunchiu cu surcele (ciurcele);
 pacatele mari se vād, iar cele mici stau ca surcelele în jurul lui.²

1506.—Saracă plătică, cine te mănâncă!? Petrea Ghinii, din satul
 Cârjii!³

1507.—Câne gras și jidan cinslit, nu se poate.⁴

1508.—Calicul, când n'are ce face, socotește punga bogatului.

1509.—La altul și melul și purcelul și peștele călugărului și la
 altul nimic.

M. Lupescu.

1510.—*Eu ți-s tata Iău*, ad. am să te pedepsesc cum ți se cade!

1511.—*Pocnește-l în numele tatălui*, ad. dă-i peste cap unde
 pune cele trei degete când începe crucea.

1512.—*Nu te face Tanasă*, ad. nu te face prost, că te pricep.

1513.—*Nu te vâri (amestecă) în țărițe*, că te mănâncă porcii,
 ad. nu te pune cu cine nu-i de sama ta!

1514.—*Tival, băete!* ad. ia-o la drum cât de iute; fugi!

1515.—*Ce-alăta tocare fără mîncare*, ad. ce-atăta vorbă degea-
 ba (de la povestea Țiganului călugărit când a dat de săptămâna
 mare a postului mare).

1516.—*A intrat în toiul însuratului*, ad. umală să se 'nsoare.

1517.—*E'n toiul lucrului*, ad. e timpul lucrului.

1518.—*Merge (de) toarce nu ceva*, ad. merge bine (iute), sfâr-
 riind.

¹ De la an. VI, p. 178 numărul s'a sporit din greșeală cu 50; acum se îndreaptă.

² Auzită de la Gh. Chirilă din Schineni-Tutova.

³ Se aude în satul Cârja-Tutova

⁴ Auzită de la Gh. Moldovan, transilvănean, din Bârlad.

1519.—*Nu mi-a tors mama pe limbă*, ad. știu eu să-ți răspund ce ți se cuvine (reproșază amarnic)!

1520.—*Cine trage, trage! da cel cu eapa trage de-i rupea coada*, ad. nimene nu se *sfrășuește* mai tare de cât cel cu pricina (cel în cauză), cel cu durerea!

1521.—*Multe am tras și nu m'am ras; nici de-aista nu m'oi lunde*, ad. voi ști să sufer și de-acuma înainte! Răbd!

1522.—*Trenchea, flenchea, trei lei perechea*, ad. n'are nici o valoare! Prost!

1523.—*S'a trezit ca din somn*, ad. ș'a luat de seamă, ș'a venit în fire!

1524.—*Când colo, tronc ușa*, ad. ușa se 'nchide.

1525.—*Hodorog, tronc și nimica la foc*, ad. vorbește mult și treabă nimic (când se face ceva nepotrivit).

1526.—*I-a căzut la inimă*, ad. s'a amoretat. (În glumă: *hodorog-tronc*).

1527.—*Mult mai troncănește*, ad. vorbește degeaba!

1528.—*li Turc în felul lui*, (în asemenea), ad. nu-i prea pasă și croește cum îi place!

1529.—*Nici Turc nici Turleac, ia un fleac*, ad. n'are nici o samă, nu-i serios.

1530.—*După Turc și pistol*, ad. după cum îi omul așa și treaba
Tg. Neamț. **George A. Cosmovici.**

BOLI LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

26.—Descântec de mușcătură de șarpe (la vaci)

Sus tună,
Jos fulgeră,
Vin nouri întunecați.
Cade-o veveriță:
Veverița-i 'nfocată,
Cu os negru înarmată,
Cu os alb de la răsărit,
Cu os alb de la apus,
Cu os alb de la amiază,
Cu os alb de la miezul nopții.
Trei surori a soarelui:
Una cântă

Una joacă,
Una alege,
Alta culege,
La Balaia veniți
Și veninul alegeți:
Din pulpă,
De sub pulpă,
Din pânțece,
De sub pânțece
Din pept,
De sub pept
Din gât,

De sub gât,
Prin creștetul capului îl scoateți
Iar tu veveriță din trupul Balaei

Veninul să-l ei
Și să te duci pe codri pe pustii

Se descântă într'o strachină cu apă neincepută, cu trei fire de iarbă de prin gard, cu apa se spală rana, iar iarba o mănâncă vaca.

De la P. Fădăroae. Verpolea-Dorohoi.

27.—Descântec de jolni (la vite).

Nouă jolni parte bărbătească
Sau parte femeiască ;
Sau de deochi de parte băr-
[bătească
Sau de deochi de parte feme-
[iască
Sau din sfântul aer dat.
Jolnă, jolnă, înfocată
Cu venin înveninată
Venin negru îngălbenit,
La inimă ai slobozit.
Din 9 jolni am făet una
Au ramas opt

Din 8 tai 1 rămân 7
Din 7 tai 1 rămân 6,
Din 6 tai 1 rămân 5,
Din 5 tai 1 rămân 4,
Din 4 tai 1 rămân 3,
Din 3 tai 1 rămân 2,
Din 2 tai 1 rămân 1,
Din una tai una,
Nu mai rămâne nici una,
Și așa să chei, să răschei
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.

Să descântă cu tăiușul cuțitului la umflătură, făcându-se semnul crucei deasupra ei (se descântă numai în zile de sec).

Din Vârfu-Câmpului, Dorohoiu

D. Urzică.

P L U G U Ș O R

18.--Aho! ho! ho! copii și frați,
Pușin stați și nu mânași,
Bine sama vă luați
De păreți v'alăturați,
Câte-un druc să nu furați,
De-acum trageți și mânași!

Hăi! Hăi!

Intr'o Joi de dimineăță
Zi frumoasă dar cu ceață,
Badea Gazda s'a sculat,
Pe ochi negri s'a spălat,
La icoane s'a 'nchinat,

Chica neagr'a peptănat
Și eșind afară 'n prag,
Privind curtea cu mult drag,
Din bucium a buciumat,
Slugile s'au adunat
Și el poruncă le-a dat,
La ocol de-au alergat
Ș'au scos doi-spre-zece boi
Frumoși, nalți și buni de soi,
Boi, îmbourei,
In coadă cudălbei
In frunte țintăței,

Cu coarnele îmbelciugate,
Cu argint curat suflate.

Roata, măi!

Hăi! Hăi!

Și cu cei doi-spre-zece boi
Și tot atâți băeși vioi,
Badea 'ndată a plecat
La câmpul durat,
La mărul rotat
Ajungând și
Incepând
A arat
In lungiș
Și 'n curmeziș,
Brazdă neagră a răsturnat
Și prin brazdă a sămănat,
Grâu mărunț și grâu de vară,
Dar'ar Domnul să răsară,
Să vină bielșug în țară!

Indemnați, feciorași!

Hăi! Hăi!

Când luna s'a împlinit.
Badea 'n curte a eșit,
Din bucium a buciumat,
Slugile s'au adunat,
Slugilor porunc' a dat;
Ei la grajd c'au alergat
Și din grajd că mi-au luat,
Un cal graur
Cu șaua de aur
Negru ca corbul
Iute ca focul
Cu frâuleanul de mătăasă,
Cu taffur de iarbă grasă
Cât vița de groasă.
Cu potcoave de argint
Ce sînt spornici la fugit.

Roata, măi!

Hăi! Hăi!

Badea atunci s'a bucurat,
In armă s'a rezămat,

De pe dânsa a 'ncălecat,
Pământul a tremurat,
Văile au răsunaț,
Frunza 'n codru o picat
Și sfântu Vasile 'n halat,
Mări mult s'a bucurat!

Trageți, măi!

Hăi! Hăi!

Mergând pe drumul cel lat,
Badea 'n sine-a cugetat
La grâul cel sămănat,
Pinteni calului i-a dat
In spre lan s'a înturnat,
Să vadă grâul de-i înflorit,
Grâul mândru 'ngălbenit,
Sămânță de peste Prut;
Era mândru și frumos,
Ca și fața lui Hristos,
Nici prea mare nici prea mic
Cum îi mai frumos la spic,
Roata, flăcăiași!

Hăi! Hăi!

Atunci badea 'ngândurat,
Lângă grâu mi s'a plecat,
Și trei spice-a apucat,
In curea că le-a băgat
Și 'n spre casă s'a 'nturnat
Giupinesei i le-a dat,
Giupineasa le-a dus în casă
Ș'a pus spicele pe masă,
Casa i s'a luminat,
Copii s'au bucurat,
In urmă le-a despicat,
Și din gură a cuvântat,
Că nu-i verde nici uscat,
Numai bun de secerat.

Ian mai mânați, măi!

Hăi! Hăi!

Badea mult s'a bucurat,
La Epureni a plecat,
Auzind că acolo-i fer

Și mulțime de oțel;
 Se plimba prin târgușor
 Parc' era un domnișor;
 Umblă pe ulița mare,
 N'află fer de trei părăle;
 Umblă pe ujița mică
 Și n'află zău nimica,
 Dar pe ulița din dos
 Tot fuse mai norocos
 Și găsind fer de vânzare,
 O luat-o 'n fuga mare
 Ș'o cumpărat ferul tot
 Ș'o plătit un leu ș'un ort
 Mănași, măi!
 Hăi! Hăi!

Și-a luat opt oci de fer
 Și pe-atâtea de oțel,
 Le-a luat
 Și s'a 'nturnat
 Și le-a dat
 Lui Enea țiganul,
 Care bate bine cu ciocanul
 Cu foile după cap,
 C'o piele de țap în cap,
 Nici din ciocan nu ciocănia,
 Nici din foaie nu foia
 Săceriuca mi-o sleia;
 Făcu seceri mari și mici,
 Cum mai bune de voinici,
 De neveste ochișele,
 De copile tinerele,
 De sama puicuței mele.
 Mănași, măi!
 Hăi! Hăi!

Și mai făcu seceri ruginoase
 Pentru fete mincinoase
 Și-o făcut mai ascuțite,
 Pentru fete împuțite
 Ș'o făcut una cocărlă,
 Pentru-o fată mai bătrână.
 Seceruica cea mai bună

Pentru baba cea bătrână;
 Săceruica cea mai mică
 Pentru-o puică tinerică;
 Secerele mărunțele
 Cu dinții de floricele,
 Cu mănunchi de viorele,
 Ca să nu le doară 'n șele
 La nepoți și nepoțele
 Nevestelor ochișele,
 Copilelor frumușele
 Cu fățele bourele,
 Cu garoafe prin cosiță
 Cu flori roșii pe guriță
 La cari inima-ți sughiță.

Roata, măi!
 Hăi! Hăi!

Iar după ce le-a gătit,
 Pe la toți le-a împărțit
 Și la lucru s'au pornit
 Și la lucru mi s'au dat,
 Mi s'au dat la secerat;
 Cu dreapta îmi secera
 Cu stânga mănunchi făcea,
 Cu genunchiul apăsa
 Cum mai bine se lega;
 Iar după ce a 'nserat,
 Înapoi când s'a uitat,
 Ședeau snopii
 Ca și drobii,
 Clăile
 Ca stelele,
 Stogurile
 Ca nourii

Tot mai îndemnași, măi!
 Hăi! Hăi!

Apoi carele 'ncărcară
 Și pe toate le cărară
 Și girezi mari durară;
 Iară badea când vedea,
 Loc de arie căuta,
 Și de mare bucurie,

S'a dat cu lelea 'n sfeție
 Unde aria să fie;
 In capul pământului,
 In *praviștea* vântului
 La buricu pământului,
 Unde-i drag voinicului a munci
 Și leneșului a dormi.
 O arie de aramă
 Pușintel băgată 'n samă,
 Cu otgonu de ibrișin
 Ca să meargă treaba 'n plin.

Roata, flăcăiași!

Hăi! Hăi!

Ș'aducându-și badea aminte,
 Tot prin vorbe și cuvinte,
 Cum că are o *hârghilie*
 La păscut la suhăție
 Și cum sfatul l-a lăsat,
 El pe-un roib a 'ncălecat
 La hârghilie a plecat,
 Și și-a ales cinci spre-zece epe
 Tot sirepe

Câte de nouă ani sterpe,
 Care alergau ca vântul
 Fără s'atingă pământul.

Unde calca
 Scântei eșia

Balta saca

Și broasca cât trăia

Numa 'ntr'un «oacăt» o ducea.

Ian mai îndemnași, flăcăi!

Hăi! Hăi!

Epele, cu dungă neagră pe spi-
 [nare,

La umblet în fuga mare,

Cu nările spintecate

De la Turci fiind cumpărate,

Cum mi le-a apropiat

Și 'n năsadă le-a băgat,

Au început a treera,

Din copite a scapara,

Grâul roșu remânea,
 Fetele vrav îl făcea
 Flăcăi 'n țuhali îl cosa,
 In spre moară îl pornia,

Mânași, măi!

Hăi! Hăi!

Iară după ce-au lucrat,
 Gătind tot de treerat,
 La măsură badea o stat:

Dintr'o clăie

O odobae,

Dintr'un snop

Un oboroc,

Dintr'un spic

Un miertic

Roata, măi!

Hăi! Hăi!

Badea atunci de bucurie,

Ca calicul de-avuție,

Hărăbălile 'ncarca

Hărăbale 'mpărătești,

Cu boi buni moldovenești,

Nouă cară, cu povară

Și porni api la moară,

La moară la lbănești,

Unde macini cât trăești

Și câteva la moară la Cotârgaci

Cu cară cu patru saci,

Unde doi îi măcinam

Și cu murărița'i mîncam;

Iară doi îi vindem

Și cu muraru -i bem,

Carul mare, boii mici,

Cât câștigi tot mânânci.

Ian mai îndemnași, măi!

Hăi! Hăi!

(Urmează).

N. V. Hănțescu.

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

253.—Cărfile.

Mama Ivana mea trăgea tot cu cărfile. Avea un fel de cărți zugrăvite parcă înapoi pentru așa ceva. N'am putut să cifesc imprimăria, pe margina cărților, de oare ce se ștersese orice urmă de literă din prea multă întrebuițare, dar aveau niște figuri cu totul deosebite de ale cărților care se obișnuiesc la jocul de cărți. Erau figuri pline cu încărcături, cu mult lux de zugrăveală.

Trasul cărților se face cu 24 de cărți: cei 4 ași, cele de 6, zece, valeții, damele și popii. Se mestecă într'una, cât se descântă, de câte 9 ori, în trei rânduri, așa-mi spunea mama Ivana.

Descântecul e următorul :

Voi, 24 dă cărți,	Tiparu v'a tipări
Voi, 24 dă frați	Zugravu v'a zugrăvi
Cum a știut:	Și p'în țări v'a risipi,
Croitoru v'a croi	Așa să știți de știrea
Craiului dă: (<i>tobă, dacă pacientul are ochii căpriei.</i>)	
sau » » <i>roșu când</i>	» » » <i>negrii.</i>
sau » » <i>verde</i>	» » » <i>albaștrii.</i>
sau » » <i>ghindă</i>	» » » <i>verzui.</i>
Dac'o avea leac,	Și n'o avea leacu de la mine,
Ș'o avea leacu dă la mine	Să-i dați năcaz și lăcrămi în
Să-i dați bucurie	față;
Și dragoste 'n față.	Vedem bine, că n'are leacu la
Dacă n'o avea leac,	mine.

Când se dă pentru vre-a comoară se face oare care schimbare acestui descântec tip. Astfel

.
 Să știți dă știrea banilor
 Dacă i-o găsi craiul dă (ca și mai sus)
 Să-i dați bucurie și dragoste
 Și banii în față.
 Iar dacă nu i-o găsi,
 Să-i dați năcazu și lăcrămile.

Craiu este desemnat prin popă, dacă persoana în cauză e bărbat și prin damă când e femeie; valetul e sufletul, gândul—ceia ce este mai apropiat pentru crai: bărbatul, pentru femeie, femeia, pentru bărbat, ibomnicul, pentru fata mare. etc. E și el tot de patru feluri—ca și popa și dama. *De tobă*, cele cu caro; *de roșu*,

cele cu cupă ; «de verde», cele cu pică și, în fine, «de ghindă», cele cu trefă.

Asul-trefă arată dragoste, «asul pică»: femeii, siguranță, «asul-cupă»: casă, iar «asul-coro»: darul cel mare.

«6—caro»: vorbele bune, «6—pică»: necaz, «6—trefă»: lacrimi și «6—cupă»: veste.

«10—pică»: drumul de seară, «10—caro»: dar de bani, «10—cu pă»: bucurie și, în fine, «10—trefă»: drumul de ziua.

Cel, căruia i se trage cu cărțile, trebuie să facă cruce cu mâna deasupra lor ; iar dacă este absent i se aduce un semn de la el, fie fir de păr din capul lui, fie strămă din vre-o țoală, pe care o poartă. Semnul e pus deasupra cărților, și peste el vrăjitoarea face crucea obișnuită.

Se taie cărțile: și dacă dedesupt se întâmplă culoare roșie, e semn bun. Dacă de desupt a căzut carte neagră, nu proorocește bine; totuși dacă deasupra aceștia e una roșie trage tot a bine. Cum se vede mai în toate cazurile se arată semne bune—și pentru vrăjitoare, că nu-i va fi osteneala degeaba, și pentru bolnav, căruia i se mai naște o speranță.

La trasul cel de al treilea bolnavul taie din nou cărțile, iar vrăjitoarea ia pe cele trei cari cad deasupra și le așază cu fața în jos în linie dreaptă, una sub alta, fără să le vază. Pe celelalte le așază cu fața în sus una lângă alta formând trei șiruri de câte opt=două zeci și patru. «După cum i se arată, așa spune și ia».

Repetă apoi jocul acesta de trei ori. Cum, se poate presupune foarte ușor, vrăjitoarea meșteră știe câtă frică să amestece cu nădejdea, pe care o trezește bolnavului. Situațiunea îi este ușoară și prin faptul prea adevărat întotdeauna că nădejdea de vindecare crește pe măsură ce progresează și boala.

Dar puterea de a ghici a cărților se desvăluște și e căutată mai ales, când e vorba de vre-o comoară. Atunci meșteșugul vrăjitoriei de a-și ocoli neștiința atinge culmea desăvârșirii. Nu știi de ce să te minunezi mai mult: de dibăcia vrăjitoarei, care se ferește de a precisa situații și a numi persoane, sau de naivitatea celui care vine la ea, ca la izvorul devinațiunii. Multe vrăjitoare de acestea se folosesc așa de strașnic de întrebări intenționate, încât reușește să fure secretul de la clientul ei, fără ca acesta să bage de samă. Folosindu-se de situațiuni generale vrăjitoarea încurcă pe client cu întrebările, care-l silesc la mărturisiri, pe care ea le folosește, „la ghicit“, cu o dibăcie uimitoare. Porțiță de scăpare își lasă ele întotdeauna. Astfel — îmi spunea mama

Ivana—când i se prezintă vre-un client dintre cei cărora nu putea să le smulgă nici-un indiciu—le declara că banii pentru care dă el sânt jurați¹—nu sânt buni; așa că ea se mărginește la atât, sfătuind pe client să nu încerce nimic, dacă vrea să fie bine de el și de casa lui. Iar dacă cerberul ei se da și 'ncepea să-și deschiză sacul spovedaniei, mama Ivana se oferia îndată să dregă banii aceștia, cu meșteșugul ei. Cu untură, cu lână, cu făină, etc. ce-i trebuia mării Ivanii, pentru întreținere, adusă de client, ea desfăcea blestemul!

Dar, ne oprim aici, lăsând la o parte șiretlicurile meșteșugului vrăjitoresc. Mai de grabă să ne interesăm de sâmburile meșteșugului ei: de descântecile ei, de rețetele ei medicale.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Florea A. Drăgici.

CÂNTECE

1624.—*Bată-l vântu și sâninu'*

P'âl de tot samână inu'

Și nu sădeși la vișă

Domnul milă să-i trimiță ;

Și să-l ferească de boale

P'ăla de-l de face oale.

Lovi-l-ar sughiț și tusă

P'âl de face furci și fusă ;

Că cân' văz furca și fusu'

Parcă mă mănâncă ursu'

Nu i-ar mai ajulă dracul

Alui de face dăracul ;

Când o da și l-o începe

Să cază 'n iel să se 'nșepe

De la M. Barnea (Lungești-Vâlcea)

1625.—*Mândra când mi-e ru-*

menită

Cu trei sule nu-i plătită ;

Dar când se desrumenește

Nici un ban nu mai plătește

1626.—*Nu te uita la căciulă*

Ci te uilă la făplură.

Din Voicesti-Vâlcea.

1627.—*Mărită-mă, muiculiță*

Că mi-a venit lapte 'n jâjă

Și-i copilul cât o mătă.

De la C-tin Stăncioiu învățător (Voicesti-Gorj.)

Ion N. Popescu

1628.—*Foaie verde măr muslos*

Ciobanaș la oi n'am fost

Oile nu mă cunosc.

Ciobanaș la oi m'oi duce

Fetele ș'or face cruce.

Și nevestele m'or plânge.

Munte, munte piatră sacă

Lasă ciobanii să treacă

Să treacă la ciobănie

¹ Poate că cititorul e curios să știe ce sânt banii jurați. Spun bătrânii că 'nainte vreme hoții, cari forfotiau în toată țara, când jefuiau și-i prindeau ziua, îngropau banii furați la vre-un loc cu semn și făceau jurământul teribil cu moarte, cu boala, etc. că nici unul din ei nu va umbla să-i scoată până ce nu vor fi toți de față. Deci dacă se întâmpla să moară unul din ei jurământul era legat pe veșnicie. Aceștia sânt bani legați, jurați, iar puterea jurământului n'o poate deslega de cât vrăjitoarea.

Să scape de călănie.
 Cântă cucu 'n doi făgani
 Să-mi lunză pe doi ciobani
 Să-i ducă la Cernăuți
 Și oile sbiară 'n munți.
 Impărate, împărate,
 Oile nu-s învățate
 Cu ciobani din altă parte.

Auzită dela Ion G. Stănescu din com. Bujoreni-Vâlcea.

1629.—Ileană de dorul tău
 Mă topesc ca inu 'n tău.
 De-ar fi mândra mai aproape
 I-ași spune vorbele toate!
 Dar mândra cale-i departe
 Numai cât îi trimet carte
 Carlea-i scrisă 'n cornurile
 Plină de dor și de jele.
 Când o prinde s'o cilească
 Lacrămile s'o pornească
 Cum m'o pornit și pe mine
 Când am început a scrie.

1630.—Rău îi stă muntelui rău
 Fără flori și fără brazi
 Ca și mie fără frați.
 Rău îi stă muntelui rău
 Fără brazi și fără flori
 Ca mie fără surori.
 Rău îi stă muntelui rău
 Fără brazi, fără molifți.
 Ca mie fără părinți.

Auzită la bălciul Sf. Ilie în com. Polovraci Gorj, dela niște ciobani în 1909

1631.—Frunzulică mărcine
 Șunde-mi văz vara că vine
 Cu zile mândre, senine
 Saltă inimioara 'n mine
 Și mi-e drag și-mi pare bine
 Iarba crește și 'nverzește
 Mugurelul înfrunzește,
 Păsările ciripesc,

Inima mi-o 'nveselesc.
 Și-armăsarul îmi nechează
 Trupul mi se 'nviorează,
 Numai mândra-mi lăcrămează
 Și-mi tot plânge și oftează.
 Și-mi tot zice cu suspine:
 — Să mă iei neică cu line
 Că poate și-oî prinde bine
 Iar eu zic: Mândruța mea
 Nu te poate neica lua,
 Că tu ești cu poala lungă
 Poale lungă minte scurtă
 Și te 'ncurci dragă prin luncă
 Pân' a sta-a te descurcă
 Mă sosește potera
 Și-mi scurtează viața.
 Ș'allă foaie mărgărit
 Toată iarna m'am gândit
 Să mă las de haiducit
 Să m' apuc de plugărit.
 Însă mijloc n'am găsit
 Că'n sat este trai cumplit,
 Că loală vara muncești
 Păra 'n pungă nu găsești.
 Când la sapă, când la muncă
 Când la coasă, când la furcă
 Și n'ai nici un ban în pungă.
 Că nu lucrezi zece pași
 Te 'nhață la arendaș
 Unde dai una din două
 Nu mai vezi cămașă nouă,
 Că mai sunt ș'alte belele
 Hângărele și șosele
 Foncieruri biruri grele
 Apoi să îți și muere
 C'ajungi zău, numai în piele
 Că te chiamă în zadar
 Consălii la primar
 De unde nu poți scăpa.
 Până n'ai mai da ceva,
 Cocoșu ori găina

De acia cu hălălău
Te pornește la zapciu
De unde nu poți scăpa
Până n'ai mai da ceva.

Auzită în 2 Oct. 1905 dela răp. Radu
Marinescu din com. Ciortești-Vâlcea.

1632.—Maică, măiculița mea
Mai lungește-mi funia
Până sunt la dumneala
Că dacă m'oi mărita
Copiii m'o 'ncunjura
Bărbăjelul m'o mustra.
Lasă-mă maică să râd
Că la iarnă mă mărit
Și mi-oi lua vr'un amărit.
De nu m'o lăsa să râd,
Nici să râd, nici să vorbesc,
Nici în frunză să pocnesc
Că frunza mi-a 'mbătrânit
Nu răsună la pocnit

Auzită în Zăcoiu, Dolj Dela Anica N.
Andrei.

I. Brătulescu

1633.—Foaie verde-un ruguleț
'Ndeamnă, 'ndeamnă murguleț
Pe margine de Olteț
C' am aflat un târguleț
De fete și de băeți
Perechea de fete mari
Două zeci și cinci de bani;
Iar perechea de flăcăi
Două zeci și opt de lei
Și-altă foaie ruguleț
'Ndeamnă, 'ndeamnă murguleț
Să-ți cumpăr de-un frăuleț
Frăulețul de mălase
Impletit de mândra 'n șase
Cu dâlogii de arnici
Impletit de mândra 'n cinci
Cu căpețul de bumbac
Să se ce bine pe cap

Că-i ușurel la purtat.

1634.—'Ndeamnă murgule la
pas
S' ajungem de vreme acas'
—Bată-l sfântul de 'ndemnal
Cum ajungi mă legi de gard
Și-mi dai fân nuelele
Și grăunțe stelele
Și lu beai cu mândrele.
Cum ți-e drag cu mândra în
pal,

Și mie cu traista 'n cap.
Foaie verde și o lalea
Eu stăpâne te-ași ruga
Să mă duci la lată-lău
Că aici de mine-i rău
—Ta'al meu e om bătrân
Nu cosește vara fân.
—Să mă duci la frate-lău
—Frate-meu e om bogal
'Și-ia bastonul pleacă 'n sal
Te lasă legal de gard.
—Să mă duci la soru-la.
—Soru-mea e fală mare
Și-a furca și pleacă 'n vale
Te lasă și mori de foame.

1635.—Frunză verde colilie
Pe deal l' Alexandrie
Vin doi frați din miliție
Se 'ntâlniră față în față
Se întreabă de sănătate
—Ce mai faci iubite frate,
Că de când ne-a 'ncorporat
Noi pe-acasă n'am mai dat
Taica, maica-or fi murit
Boii în grajd a 'mbătrânit
Plugu 'n brazdă-a ruginit
Biciu 'n cui a putrezit.

1636.—*Foae verae și-o lalea
Ce faci dorule-acilea ?
— Cos la cămăsuța ta,
Numai 'n fir și în betea.*

Dela Stan Ion Crămu com Potlogeni
jud. Romanaji.

George C. Constantinescu

1637.—*Foaie verde merișor,
Tu, Marișo din pridvor
Nu-mi trimite-atâta dor,
Că mă faci de mă omor ;
Trimite-mi mai pușinel,
Ca să pot trăi cu el.*

1638.—*Foaie verde firu ierbii,
Hai Mișo pe dealu Cernii
Unde cântă puiul mierlii ;
Hai la nuci, să trecem dealu,
C'amândoi ne știm amaru.*

*Foae verde de molotru,
Stai Mișo să trecem Oltu,
Să schimbăm vorba și portu ;
Hai Mișo să trecem valea,
Că dușmanii ne țin calea.*

1639.—*Foae verde de-un bujor
La fereastra din obor
Bate murgu din picior ;
Nu bate ca să adorm,
Ci bate ca să mă scol,
Să i dau fân și orzișor,
Apă rece de izvor,
Și să-l țesel binișor,
Și să-l ung cu untdelemn,
Să scot șeaua din șopron,
Să trag ghiata la picior,
Să mă duc unde mi-e dor.
La Marișo din pridvor :
E cu gâtu albișor,
Cu mărgeanu roșior,
Roșior și bobonat.
Pe țifișoare lăsat,*

*La rea boală m'a băgat ;
Las să zac și iar să zac,
Ce-oiu iubi să-mi fie drag !...*

1640.—*Foaie verde trei măslina
Vezi puicuță că plec mâine.
Doru rămâne cu tine,
Să-l îngrijești — vai de mine !
Cum mă îngrijai pe mine
Și să-l culci în pat cu tine,
Unde mă culcai pe mine.
Din Gorunești-Vâlcea,*

1641.—*Lionică, Lionea,
Bobocică, bobocea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți i-aș lua
Și i-aș pune 'ntre icoane
Și m'aș ruga : Doamne, Doamne
Dumnezeule ceresc,
Dă-mi și mi e ce doresc,
Că nu cer vreun lucru mare
Să-ți cadă cu supărare ;
Și cer, Doamne, ce-am iubit
Pe puicuța de demult.*

Din Fântâna-Banului Dolj.

C. M. Popescu

1642.—*Foae verde trei migdale
Ia-mă Ghișor calare
Că nu mai pot de picioare,
Când, ași lua câți mi-s dragi
N'ar mai fi frunză pe fagi
Și iarbă printre copaci
Când aș lua câți mă 'nghie
N'ar mai fi frunză pe vie.*

1643.—*Mare-i focu de cuptor
Dar mai mare cel de-amor
Căci de-o boală zaci te scoli
Iar de-amor, zaci pân ce mori.*

1644.—*Foae verde lozioară*

Unde-o fi puiu de-aseară
 Unde-o fi, unde o 'nserat
 Pe-a cui brațe s'a culcat
 Și gurița cui o dat?
 Focu de la inimoară
 Nu mi-l poate stinge-o țară
 Numai puicuța 'ntr'o seară
 Dar și ea cu ce mi-o stinge?
 Cu gurița ei cea dulce.

1645.— Trage puică și-mi ghi-
 Dece codru 'ngălbănește [cește
 Codrul de zăpadă multă
 Omul de inimă tristă
 Codrul de zăpadă grea
 Omul de inimă rea.
 Trage puică din ghioc
 Și mai vezi de-al meu noroc
 Ce n'a lasat Dumnezeu
 Ce-oi iubi să fie al tău.
 Și-am să las la moartea mea
 Să-ni vie și dragostea
 Să mi ție lumânarea
 Să mă 'ntrebe de ce-o vrea
 Să mă 'ngroape unde-oi zice
 Unde-o fost dragoste dulce
 Să mă 'ngroape la izvor
 In desișul codrilor.

1646.— Foaie verde măr prăsad
 Maică nu te-am ascultat
 De mata m'am departat
 Inima de ți-am secăt.
 Maică mai bine muriam
 De cât mă înstrăinam.
 Arde inimioara'n mine,
 Ca un cuptoraș de pâne.
 Cât aș încerca să-l sting,
 Mai tare o să-l aprind,
 Când mă gândesc la mata,
 Cum îți arde inima.

Pribești-Vaslui.

Natalia Gh. Pricop

1647.— Frunză verde lemnișor
 Dimineața când mă scol,
 Mă'c la cofă să mă spăl
 Și mă razim de ușor
 Și mă uit în sat cu dor,
 Cum merg frații la surori
 Și bătrânii la feciori.
 Frunză verde trei oglinzi
 Copilă din doi părinți,
 La ce focu te măriți?
 —Cum de nu m'oi mărita,
 C'am avut drăguț în sat
 Și părinții nu mi-o dat.
 Și-o venit un rău din lume,
 La părinți le-o părut bine
 Și-o făcut nuntă cu mine.
 Nici o lună n'a trecut
 La părinți iar am venit
 Părinții când m'o zărit
 De departe m'o 'ntrebat:
 —Bine-i fată la barbat?
 De frică și de rușine
 Eu am spus că tare-i bine.
 'Njugă mamă patru boi
 Și-mi adă zestrea 'napoi
 Și mi-o pune 'ntre hotară
 Ca s'o ard' un foc și-o pură.
 Pe trei părți cu lemne verzi
 Și pe-o parte cu uscate,
 N'am avut în lume parte,
 Nici la frați nici la surori
 Numai la buchet de flori.

1648.— De urit mă duc pe
 lume

Ți uritul după mine;
 De urit mă duc deacasă,
 Și uritu nu mă lasă.
 Na-ți urite, na-ți oțet,
 Du-te să nu te mai văd.
 Na-ți urite, na-ți un vin,

*Du-te ca să nu te știi,
Na-ți urite, na-ți rachiu
Du-te ca să nu mai vii.
De boală zaci și te scoli,
De urit te-atăci și mori.*

1649.—*Foaie verde trei cornuț
Ardă-l focul Rădăuț,
Cum l-o dus pe al-meu drăguț!
Cum l'o dus așa departe
Și l-o dus să nu-l mai văd*

1650.—*Murga paște și nechează,
Puica plânge și ostează.
Ostează și pentru mine
C'am trăit bine cu tine.
Noi de bine ce-am trăit,
Dintr'o pâne ne-am hrănit*

1651.—*Foaie leana și un burete,
Câmpușor cu iarbă verde
Nimeni umbra nu-ți mai vede,
Nici luna, nici soarele,
Numai păsărele
Iși umbresc aripile.*

1652.—*Foaie verde alunică,
Măi Nică, măi Nică ¹
Pe casa lui Vasilică,
Sunt doi pui de rândunică.
Unul zboară și se duce,
Unul rămâne și plânge.
—Frățioare, frățioare,
Stăi să-mi crească aripioare,
Aripioare de argint
Ca să zbor pe sub pământ,
La tătușa la morimânt;
Ca să-i spun tătușa așa:
De când el ne-o lăsat,
Mama s'a măritat,
Ne-o băut și ne-o mâncat*

Și la curte ne-o 'ngazat.

Auzită dela Ilinca Roșca, Lozna-Do-rohoiu.

Const. Șoltuz

1653.—*Foaie verde merișor
Arde-te-ar jocul Târgșor,²
Din tălpi până 'n căpriori
Să rămâie zidul gol.
Zid înalt și cu copac
Frică mi-e că nu mai scap.
C'am intrat tânăr copil
Și-acum sunt moșneag bătrân,
Barba-mi bate brațele
Mustașa umerile,
Și părul călcăile.
Foaie verde și-o lalea
Regino, Măria Ta
Mai citește-ți pravila
Și-mi scurtează pedeapsa.*

1654.—*Foaie verde și-o sipică
De m'ași face-o păsărică
Să zbor pân' la ibovnică
S'o mai văd s'o mai sărut
Știu puicușă, ca de mult.
Doamne, Doamne, fă-ți o milă
Și trimite o furtună
Să mă iea să mă asvârle
La puicușa în grădină.
Doamne, Doamne ce păcate
Pe lume mai sunt lăsate.
Dacă Doamne le-ai lăsat
Atunci rău ne-ai blăstămat,
Căci e prea mare pacat
Să ubești să fii uilat,
De puicușă depărtat.*

Primate din Bălăbănești-Tutova.

St. Manole

¹ Să repetă după fiecare vers.

² Este orașelul cu închisoare militară.

GLUME, JĂTII, TACLALÉ

303.—De mă rugam de 40, de pe cal nu cădeam.

Un Țigan vra să încalce pe eapa sa, dară nu putea. Se rugă de sft. Ilie să-l pue calare, se opinti, dară se ridică numai puțin-tel; se rugă apoi de sft. Nicolae, dară nici acesta nu ajută mai mult ca cel dintăi. Stăi, zise Țiganul, că știu eu de cine să mă rog; de cei 41 mucenici.

— Sănți 41 mucenici, puneți-mă pe cal că vă dau o lumânare de 9 parale.

Se opinti Țiganul și de astă-dată și sări dincolo de eapă.

— Ei istoria dracului! zise Țiganul; am greșit cu unul, dacă mă rugam de 40, drept pe eapă ajungeam.

Gavril I. Iancu.

304.—Ciobote de împrumut.

Era o cumătrie la un român. După ce s'a cinslit cât s'a cinslit în sanatatea celui din fașă cum se știe că după chef vine și jocul, s'o așternut românii noștri pe joc. Jucau și fineri și bătrâni de rupeau pământul, nu alta.

— Mai încet măi Ghiță că rupi ciobotele, face unul către altul care îi era și cumătru.

Joacă cela și mai și.

— Mai încet măi, că rupi ciobotele mele! face din nou adevăratul stăpân al ciobotelor.

Grămești-Dorohoi.

M. Barbu.

305.—Briciagul Țiganului.

Odată un Țigan găsește un briceag. După ce-l ia de jos, îl mai suci, îl mai învârti, se mai uită la el, a început a zice:

Nu-l dau... zău că nu-l dau!... Da să fiu al dracului dacă l-oi da! Hapoi cum să-l dau? Nu l-am găsit eu? Da să vie și Procuroru și Judecătoru și Regile și toată jandarmeria și toată primăria cu tot cu primar că tot nu-l dau.

Pe când întăria Țiganul o ast-fel de stăpânire pe briceag, un român venea din urma lui și a auzit tot ce vorbisă Țiganul. Pe semne și românul al ciorilor, a mers fără ca să-l observe Țiganul. Așa că cum mergea românul numai strigă:

— Ce-ai găsit, măi Țigane?

— Na-ți-l dacă e al tău!..

Adam, Cănești-Tutova.

C. Dumbravă.

306.—Dela Sf. Gheorghe, până la Sf. Dumitru.

Bunu-i vinu nu-i ca apa, nici friptura nu-i ca ca ceapa, este o vorbă și-i cu dreptu spusă.

Acu eu oi spune-o n'oi spune-o da părinții ăștia din polojenia mea o spun în gura mare. Acu nu că erau bețivi—Doamne ferește—departe de mine de a zice așa ceva despre sfințiile lor—dar o săte îi omorà după cum însuși ei se jăluiau.

Nu se îmbatau—doar așa de erau, cum îi șăde omului mai bine și așa era rar de tot.

Chiar ei ziceau :

— Bem și noi azi ce mai bem și mâne și pe urmă, ehehehei, tocmai poimâne dacă om mai cinsti.

Și doar cum aflase Vlădica de naravu sfințiilor lor—și-și puse-se în gând să se lese de băutură—numai dacă s'o lăsa ea de dâșii, da unde era chip, pesemne nu vrea să se lase băutura de ei cu nici un preț. Ră boală! Merge azi, mâne, îi chiamă într'o bună ziuă Vlădica și-i ia la dojană :

-- Da șăde rău bre, voi preoți să vă îmbățați ca niște netrebnici, vă faceți de râsul lumii,—gândiți-vă că nu-i frumos, c'aveți copii, că așa, că una alta, și Vlădica îi cetea acolo, iar ei slăteau plo-uafi.

— Dă, Prea Sfinte—am greșit—n'om mai face...

— Știți una părinților. Ia să cercați să vă lăsați de băutură. Faceți și voi o cercare. Să nu mai beți nimic de la sf. Gheorghe până la sf. Dumitru. A-ți auzit? Să nu puneți nimic în gură—să vedem nu s'a putea să nu mă mai năcăjiți ?

— Vă prindeți ?

— Ne prindem Prea Sfințite, ce era să zică ei.

— Așa, bun. Și ca să fiu mai sigur ia să și jurați. Li pune și jură preoții noștri și după ce-i mai dojeni betu Vlădică le dădură drumul.

Da părinții noștri cum au eșit de la Vlădică, se duc întins la biserica sf. Gheorghe și se închină, și de acolo întins, fără să se abată nicăeri, până la biserica lui sf. Dumitru se închină și acolo și când să iasă amândoi bucuroși c'o putut ținea jurământul, nu știau încotro să apuce că le venise parcă o sete...

— Nu bre, zise unul, ia să mai mergem noi o leacă și de la sf. Dumitru înainte. Mai bine să mai întreacă mai mult de la noi de cât să mai pășim cine știe ce cu Vlădica. Și mai merseră o bucată bună de drum, de la sf. Dumitru înainte până ce nemerisă într'o crâșmă, și dă-i cu cinstea, până ce-o perdut rușinea părinții noștri !

Aude Vlădica. Ii chiamă iar:

— Poi bine, ce-am vorbit noi, ce-ați jurat nemernicilor. Așa vă fineți de cuvânt?

— S'avem ertare Prea Sfințite că noi ne-am ținut jurământul. N'am pus nimic în gură de la sf. Gheorghe până sf. Dumitru.

— Ba încă, adaugă celalt, am mai mers și de la sf. Dumitru o bucată bună înainte, asta am mai lasat să întrecă de la noi...

— Bate-v'ar mama lui Dumnezeu nepricopsiților, poi cum ați înțeles voi?

— Și i-o lămurit bietul Vlădică, că acu în bunătatea lui el se scotea vinovat că nu i-o lămurit bine, că el una le-o spus și părinții alta o înțeles.

Acu, de lămurit știu că i-o lămurit, Vlădica pe părinți, da nu știu dacă părinții o ascultat pe Vlădică.

Eu unul mă tem că nu, că-i și greu lucru.

Jorăști-Covurlui

Petru G. Savin.

307.—Mai bine moartea, decât cu dracul la un loc.

Pe un răufăcător îl judecaseră legile la spânzurătoare. Când era să-i facă sfârșitul, strigă un slușbaș de la împărăție către prostimea adunată, că de vrea vreo fată, din câte sunt de față să-l ia pe cel osândit de bărbat, atunci i se iartă osânda, iar șaara li dă zestre. Ce-i drept s'a găsit o fată și l-a luat de bărbat.

Au trăit ei cât au trăit împreună și la o vreme după aceea se înfățișază cel osândit iarăși înaintea domnilor de la judecată și li spune: «Drept este, domnilor, că mare pacat am săvârșit și mi se cădea spânzurătoarea — dar tot n'a fost așa de greu pacatul ca să fiu osândit să trăesc cu dracul. Vă rog, domnilor, dacă se poate să luați încă odată judecata și mai bine să mor spânzurat de cât să mă osândiți să trăesc cu muerea ce m'a luat.

De la Ion Ursache cantor Frătăuți-Bucovina.

308.—Cine trebuie să plângă

Se însurase feciorul și-și luase ce-i plăcuse mai tare. După ce făcură nunta la socru-său, veniră să nuntească «pripoiul» la el acasă. Fata ce-o luase, nu-i vorbă, îi plăcea, dar prea să schimbase de la cununie încoace. Până la cununie era ea fată mai așezată, dar cum părăsise altarul, a dat o veselie peste ea și tot veselă era încă și acuma.

Cum ajunseră cu nunta la el acasă și se așază pe la mese iar tinerii însurăței, după cum e obiceiul, în capul mesei, mireasa a

început a se veseli și tot râdea cu toți, cinstea la toți, de-ți părea că uitase că-i mireasă. De la o vreme i-a venit și feciorului lucrul acesta nu știu cum și face către mireasă :

— Tu mi se pare că n'ai văzut încă mirese. Eu știam că miresele mai plâng la nuntă, ia mai plânge și tu!

— Plânge tu că ai luat pe dracu, eu de ce să plâng ? îi răspunse mireasa.

309.—Cel de sus și cel de jos.

La o nevestă umblau doi feciori tineri în dragoste. Intr'o seară s'a întâmplat de erau amândoi în casă când tocmai sosia și bărbatul de la pădure. De frică ca să nu-i prindă bărbatul în casă și să nu le moae ciolanele, căutau să se ascundă care și pe unde putea. Unul s'a vârit sub pat, iar altul s'a urcat repede în podul casei. Barbatul după ce a dejugat boii a intrat în casă și îndată a simțit că în casă a fost om strein și cum își știa muerea cam lucru bun, a început a o ocări. Femeia a început să se apere :

— Vai de mine, bărbate, cum poți tu spune una ca asta? Mai simțit tu vre-o dată cu așa ceva? Cel-de-sus (D-zeu) mă știe că-s nevinovată!

Cel din pod când a auzit vorba «cel-de-sus» n'a priceput rostul cuvintelor, și crezând că nevasta de frică i-a spus bărbatului că el s'a urcat în pod și de frică să nu se sue bărbatul în pod la dânsul, a început a striga mânios:

— Ce, numai cel-de-sus știe, dar pe cel-de-jos l-ai uitat?

Dela George Onciul, Frătăuți vechi, Bucovina.

Ilarie Onciul.

310.—Răsbunarea ucenicului.

Acu cică era un meșter croitor, care având mai mult de lucru la o moșie boerească, și-a luat cu dânsul și ucenicul ce-l avea, pentru ajutor, la ce s'a pricepe și el.

Intr'o zi, la vreme de masă, boeru i-a dat meșterului între altele mâncăruri și plăcintă.

Ucenicul, care mânca la o parte de stăpân, aștepta și el cu gura căscată, că doar i-a da și lui boeru să guste măcar, din plăcintă.

Ciocoiu, om cum se cade, vru să rupă din plăcintă să dea și ucenicului o bucățică.

Meșterul de colo sare cu gura răpede și spune boerului, că ucenicului nu-i place plăcinta.

Băefu, ce avea să mai zică, dacă stăpănu-so îl luase cu vorba

înainte? A făcut, și a rămas așa că lui nu-i place plăcinta, cu toate că îi lăsa gura apă după o bucășică.

După ce isprăvesc ei de mâncat, s'au așezat iar la lucru. Ucenicul se bătea cu gândul, cam ar face, cum ar drege, să mânânce și stăpânu-so ce nu i-ar plăcea, cum și el n'a putut să mânânce ce i-ar fi plăcut. După ce au mai lucrat ei cât or fi mai lucrat, maistru se lasă de la lucru, și-i spune ucenicului că se răpede o leacă la crășmă, iar de întrebă boeru de el să știe unde să-l caute.

Se vede că-i venise cu arșiță după plăcinta ce mâncase. Numa iaca vine și boeru, ca să mai vadă cum merge lucru. După ce spune ucenicu unde-i stăpânu-so, boeru intră 'n vorbă cu băetu și-l întrebă:

— Dar cu stăpânu-to ista cum te împaci tu, bre? O duci bine, nu te bate el câte o dată?

— De bătut ce să zic, spune băetu, nu mă bate nici o dată, dar are o slăbiciune, care mă supără mai rău ca bataea.

— Dar ce are bre, întrebă boeru mirat?

— Apoi dă, face băetu, cam codindu-se să spună. Eu aș spune, dar mă tem de dânsul dacă aude.

Și acu îi trecu una bună băetului prin cap, de ciuda plăcintei, și 'ncepe a spune boerului una lată, de o credea și el pe jumătate:

— Stăpânu ista a meu zice băetu, îi om tare cum se cade numai că are un fel de nebuneală (ferească Dumnezeu pe toată lumea; și-și face cruce). Când îi vine lui nebuneală la cap, apoi începe să bată cu pumnii în pat și după aceia de n'a fi cine-va să-l lege, apoi sare la oameni și se repede la gât.

Boerul intrase la grijă, auzind ce spunea băetul.

— Și să vezi matala cucoane, că dacă se găsește cine-va în pripă să-l lege, și-i mai dă și câte-va după cap, apoi răpede își vine în fire, de parcă nici nu samănă a nebun. Și iaca de asta spuseiu adineoarea că nu-mi prea vine la socoteală stăpânu ista al meu.

Boeru, intrase la grijă auzind cele spuse de băet. Ciocoiu îngrijindu-se de vre-o ispravă a nebunului, se duce la rânduș și-i spune să aibă la îndămână o frânghie pentru când l-a striga el. Își închipuia boeru că după o leacă de băutură, să nu-i vie slăbiciunea cu nebuneală.

Numa iaca vine și maistru pușin afumat, și așezându-se la lucru îi făcea trebuință de foarfeci. Dar negăsindu-le, prinde a bate

cu pumnul în pat cum e de obicei la croitori, când se rătăcesc foarfecele printre petece. Când bătea mai de zor meşterul cu pumnii în pat, iacă intra şi boerul acolo ca să vadă ce căutătură mai are croitorul.

Boeru, cum vede pe maistru bătând cu pumnul în pat, strigă la rîndaş să vie cu frînghia. Vine rîndaşu cu frînghia, pune mâna boeru, pune şi rîndaşu şi prind a-l lega.

Maistru văzând că au de gând să-l lege, se opune cerându-le socoteală că ce au cu dânsul ? Degeaba că bietul maistru n'avea cu cine să stea la vorbă. Dacă a văzut şi el că treaba nu-i de glumă, a început a răcni şi a-i răpezi pe boer şi rîndaş.

Boeru, dacă văzu că nebuneala meşterului îi mai rea de cât îşi închipuia el, şi că a început se le sară 'n gât, a prins şi ei a-i cărăbăni pe după cap cât îi putea lua ceafa. Şi dă-i, şi dă-i, apoi l-a legat burduf şi l-a dus la primărie.

Ajunşi acolo, s'a făcut întrebare mai întâi boerului, că de ce l-a adus legat pe croitor ? Boeru spune cum că e nebun.

Meşterul începe a se apăra ca un om cuminţe cum şi era, spunând că pe dânsul l-a ferit Dumnezeu de aşa boală. Şi întorcându-se către boer îl întreabă :

— Dar d-ta cucoane pentru care lucru m'ai legat, şi zici că-s nebun ? De unde ştii că eu am nebuneală ? Să-mi dai dovezi, că de unde nu, te trag la judecată.

Boerul ne mai avînd încotro, scoate dovadă pe chiar ucenicul lui, care venise cu tîmbălăul la primărie.

— Iacă, zice boeru, dovadă am pe ucenicul tău care mi-a spus de nebuneala ce ai.

— Dar de unde ştii tu măi că eu am nebuneală ? Intreabă maistru pe ucenic.

Dar dumneata de unde ştii că mie nu-mi place plăcinta, zice ucenicul ?

Auzită de la socrul meu Vasile Savin, din Huşi.

V. B. Ţirica.

G Â C I T O R I

667.—*Cântarul.*

Nişte maţe de bostan,
Spînzurate pe-un goldan,
Ţipirig Holban.

668.—*Coasa.*

Iuş, iuş
Prin păinuş ;
Ţac, Ţac,
Prin copac !

669.—*Fedeleşul.*

Hurduruz,
Burduruz,
Dela Țarigrad adus,
Sub pat pus.

670.—*Stelele.*

Dela noi și pân' la voi,
Tot căței de usturoiu.

671.—De la noi și pân' la munte,
Tot zale mărunte.

Târgu-Neamț.

George A. Cosmovici.672.—*Acul.*

Am un bou: fărâma cu coar-

nele și drege cu c.rul.

Dela Honcu M. Stafie.

673 — *Berbecii.*

Doi Țigani se bat cu patru vatraie.

Dela Armeanu Ion,

674.—Doi uncheși din laie

Se bat cu patru vatraie.

De la Condoiu Niculae.

675.—*Boul.*

Mic cât fusei,
Din patru fluere zisei;
Dacă mare mă făcui,
Pământul răstornai;
Dacă murii,
In horă jucai.

Dela Minune D. Ioan.

I. N. Popescu.

CRONICA

Despre noua culegere a d-lui *Al. Viciu*: **Colinde din Ardeal**, nădăjduese să pot vorbi ceva mai târziu într'alt loc.

P.

* Citim în „Universul“ de Duminecă 16 Martie a. cr., următoarele:

• **Nunțile țărănești.** Ministerul de interne a adresat prefecturilor din țară următoarea circulară.

„Suntem informați, că în comunele rurale cu ocazia nunților țărănești, este obiceiul atunci când se aduce mireasa — dacă este dintr'un sat străin — sau nașii, sau a doua zi după nuntă când se duc cu vestea la socrii mici, — ca nuntașii să se ia la întrecere cu căruțele, bătând caii în mod oribil, pentru a lua unul înaintea altuia și din această cauză se întâmplă multe accidente regretabile trecătorilor și nuntașilor.

Pentru ca să dispară acest obicei urât, avem onoare a vă ruga, domnule prefect, să dați ordin autorităților dependente de d-voastră să impiedice organizarea unor asemenea petreceri în goana cailor și să dea în judecată pe contravenienți, conform dispozițiilor art. 385 al. 12 din codul penal“.

De azi încolo, contravenienții cu asemenea „obiceiuri urite țărănești,“ se vor pedepsi conform legii!“

Ceeace rezultă, că obiceiurile noastre vor pieri prin lege!

De altfel este o mare diferență între un duel dela oraș și o înjunghiere de la țară; sau între alergări (mai bine „curse“) cu atâtea accidente, și un simplu obicei din moși-strămoși!..

Mare grijă au cei de sus de cei de jos, — atât că numai cărciumile sunt la mijloc!¹

N. I. Dumitrașcu

¹ Nu te îngrijii, domnule Dumitrașcu! Poruncile acestea, nu vezi? sunt date prefecturilor, nu țărănilor! (N. R.)

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

==== Bustul lui Ion Creangă la Bârlad ====

Suma adunată 1046.60

DE LA ADMINISTRAȚIE

Adiverințe: S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis a-deverințe pentru Onor. *Casa de sfat și celire, Țigănești-Ilfov, 5 l. Păr. Fl. A. Drăghici, Principele Ferdinand, Teleorman, 5 lei. D. Al. Pașca, Ciuperceni-Gorj, 7 l. 50 b. D. C. V. Praja, Iași, 5 lei.*

ALEXIU VICIU

COLINDE DIN ARDEAL

Datini de Crăciun și credințe populare,

Culegere cu notațiuni și glosar.

EDIȚIA ACADEMIEI ROMÂNE

2 Lei

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile: Sărbătorile de vară la Români	—	—	2.00
” ” Boli și leacuri	—	—	1.00
” ” Cântece de țară	—	—	4.00
” ” Agricultura la Români	—	—	5.00
” ” Povestea lumii de demult	—	—	2.00
” ” Sărbătorile de Toamnă și postul Crăciunului	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de mătăasă	—	—	0.20
” Alcătuirea unei gospodării țărănești	—	—	0.50
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	2.00
” Colinde din popor	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	0.40
” Povești	—	—	1.50
I. I. Ciuncașu: Doine și alte cântece	—	—	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba bas- melor populare românești	—	—	0.40
N. I. Dumitrașcu: Elori de câmp	—	—	0.40

Se trimite franco la cerere.

Domniei-Sale
Domnului

Arthur Goovei

Comuna

Fălticeni

prin Oficiul

Județul

CĂRȚI FOLOSITOARE

Prin redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

«ION CREANGĂ» An. II.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. III.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. IV.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. V.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. VI.	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” 0.05

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1914 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre «Neamul Românesc» 0.20

” ” Jocuri de copii I — — — 1.40

” ” » » » II — — — 1.60

” ” ” ” ” III — — — 1.50

Se trimite franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 6 pe lunie 1914, cuprinde :

NEȘTIINȚĂ ȘI NEPĂSARE.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. Apostol, G. A. Cosmovici, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, D. Furtună, G. Iancu, M. Lupescu, C. N. Mateescu, U. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu.

KRONIKA.—P.: N. Iorga: Armenii și Românii: o paralelă istorică.—V. Părvan: Știri din Dacia Malvensis.—D. Furtună: Două catechisme ale monahului Neofit.—De la Academia Română.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

M. Luțescu.—Slujbașii boierilor vechi în casă și la moșii.

Dumitru I. Popescu, Gavrilă T. Iancu.—Povești.

H. V. Hântescu.—Plugușor (urmare).

M. Carbu, C. Teodorescu-Borșoia, Ilarie Onciul.—Povestiri și legende.

G. Polcovnicu, I. Brătulescu, George A. Cosmovici.—Vorbe adânci.

George C. Costantinăscu, Șt. Manole, Ion N. Popescu, Andrei Dumitru.—Cântece.

N. I. Dumitrașcu.—Datine și credințe.

A. Gorovei, M. Lupescu, C. Atanasiu, C. G. Vartolomeiu.—Botanica populară.

Pr. Fl. A. Drăghici, Al. Moisei.—O samă de cuvinte.

P.—Cronica.

Cuprinsul anului VI (1913).

Ilustrațiune: Biserica de lemn dela Strâmba (jud. Tufova).

REDACTIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tufova

===== B Ă R L A D =====

Exemplarul :

În țară 40 de bani

În străinătate 50 » »

Abonamentul anual :

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

<https://biblioteca-digitala.ro>

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

De la oamenii buni așteptăm

ABONAMENTUL

Revistei «ION CREANGA»

Adm. M. Lupescu, Zorleni-Tutova

DE LA REDACȚIE.

Poșta.—D. C. Radulescu-Codin. Primit nefrancaț.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-o parte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărți primite la Redacție.

Muzeul pedagogic al Casei Școalelor: Instrucțiuni pentru conservarea obiectelor de muzeu. Vălenii de munte, 1914, 52 p. f. preț.

N. V. Hânțescu: Un pericol național: luxul la safe, Iași, 1914, 30 p. 20 b.

Buletinul Muzeului pedagogic al Casei școalelor. An. I. Vol. I. Edit. Casei Școalelor, Vălenii de Munte, 1914, 120 p. f. preț.

Activitatea parlamentară a d-lui N. Iorga. Extrase din discursuri, Interpelări, Vălenii de munte. Tip. Soc. «Neamul românesc», 1914, 110 p., f. preț.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:

T. PAMFILE

Bărlad str. Corbului

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

SLUJBAȘII BOIERILOR VECHI ÎN CASĂ ȘI LA MOȘII

Boierii vechi, părinții adevărați ai țărănimii, care-și petreceau viața mai mult în sate, la curtea lor, povățuind pe săteni, miluindu-i la nevoie, ajutându-i la necazuri și privind pe țărani ca pe copii lor, se ajutorau în conducerea gospodăriei de mulțime de slujbași cărora le încredințau unele treburile, însă sub privigherea în deaproape a lor.

În sat la noi, în Spătărești-Suceava, unde eră stăpân al moșiei, pe când eram mic, răposatul Alexandru Millo, frate cu marele artist Matei Millo și care, de și a fost în multe rânduri ispravnic și în sfatul țării, tofusi își caută singur moșia, slujindu-se de următorii slujbași:

93.—Biserica de lemn dela Stamba, jud. Tutova

Vichilul care aveă previgherea întregii moșii, a hotarelor și a tuturor afacerilor. El stătea în ograda curții, în anume case și aducea la cunoștința boierului orice neajuns. Nici o treabă nu începeă fără să se ia sfatul lui. Socotelele moșiei le ținea tot el. De el ascultau toți ceilalți slujbași și argățimea întocmai ca de boier. *Vichilița*, la treburile grele, dădea ajutor cucoanei boierului, pentru care la zile alese eră cinstită cu daruri mândre.

Vătavul eră ajutorul vichilului, pus sub ascultarea lui. De multe ori boierul se slujia numai de vataș, fără a aveă și vichil. *Vătavul* stătea în anume casă, în afară de ograda curții. De el ascultau toți ceilalți slujbași și argățimea. El nu făcea nici o treabă până nu luă sfatul vichilului ori al boierului. *Vătavul* eră dat afară numai de boier, în urma plângerei vichilului ori după ce se încredința boierul de reaua lui credință. *Vătavul* călca moșia aproa-

pe în fiecare zi ducându-se pe la văcării, stâni și pe la ocoalele cu boi. Vara, pe vremea lucrului, umblă după lucrători și adese eră însoțit de *jăcuji*¹, care îi dădeau ajutor în contra celor nesupuși.

Vătăjița dădea ajutor cucoanei boierului la treburi grele și-i făcea adese dulcețuri și diferite treburi în casă. Cucoana o răsplătea pentru muncă cu vorbe blânde și daruri la zile mari.

Feciorii boierești erau aleși dintre gospodării tineri, deștepți și ageri; ei erau ajutor vătavului ori vichilului la paza aratului, a sămănafului, a prașilei, secerei, Țositului, culesului de porumb, trierului ș. a.; ei măsurau *cirtele* oamenilor și privighiau buna lucrare. Aceștia primeau porunci de la vataș ori vichil și erau câte 3-4 de moșie și chiar mai mulți, unde moșiile erau mai mari. În părțile de munte aceștia se mai ziceau și *plăeși*. Când se făceau *haităș* sau goană la pădure pentru împușcat lupi, vulpi, ori epuri, luau și ei parte. Feciori boierești se alegeau dintre cei ce știau să sudue amarnic și dintre oamenii iuși, ori voinici căci cu țiganii robi nu se putea altfel.

Fecior în casă eră tânărul — adese cărturar — care se creștea de boier, dintre feciorii de preot ori ai vichilului sau chiar de gospodari chiaburi, ca să învețe apucături alese și să ajungă și el ceva. Aceștia aveau odaea lor și îngrijiau numai de boier: turnându-i să se spele, stergându-i hainele, văxuind ciubotele, ducând poruncile boierului unde acesta îl trimitea ș. a. Masa și îmbrăcămintea o avea de la curte. Adese feciorul boieresc însoțea pe boier pe capră când se ducea undeva. Feciorii boierești erau tineri, frumoși, aleși și se creșteau în apucături deosebite. Mulți din ei cu vremea au ajuns oame i cu stare.

Logofeții erau cei ce dădeau boierilor la masă. Ei erau îmbrăcați în anume haine de boieri, care la încetarea slujbei i se luau. Logofeții aveau în samă tacâmurile și foarte lucrurile ce slujiau pentru masă.

Bucătarul avea în samă facerea bucatelor. El era ori dintre țiganii robi, ori târgoveț și adesea neamț. El eră ajutat de unul sau doi argași, cari spălau vasele și tăiau lemnele. Pe la unele curți erau și bucătărese țigance, nemțoaice sau *lește*.¹ Bucătarul avea odaea și-și păstră tabetul lui.

¹ *Jăcuții* erau soldați ca să execute angajamentele. Din a execută s'a născut cuvântul *jăcuți*.

¹ Poloneze.

Chelarul era om cu credință. El avea cheile de la toate beciurile și cămărilor boierești. Fără el nu se luă nimic. El dădea tainurile și orice eșia din curte trebuia să știe el. Multe lucruri nu le dădea fără un semn al vechilului, boierului ori al cucoanei. El stătea la curte de unde mânca și unde-și avea gospodăria. Pișcăturile slujbașilor le spunea boierului ori cucoanei, care luau măsurile de îndreptare.

Găinăreasa avea în grijă creșterea păsărilor. Ea creștea mii de pui de găină, sufe de pui de curcă, găște și rățe. La noi în sat se creștea strașnic de multe paseri la curtea boierească. Toamna se duceau cară cu cuști cu pui, curci, găște, rățe în târg, unde adesea ședea boierul iarna. Găinăreasa ședea la curte. Ea strângea și ouăle de găină care le ducea boierului în târg.

Jupâneasa era credincioasă cucoanei. Ea avea în deaproape privigherea lăuntrică a gospodăriei și dădea povește cucoanei unde trebuia. Jupâneasa îngrijea de cucoană și o gătea când se ducea la plimbare. Ea avea casă și masă la curte. Adesa jupănesele erau nemțoaice ori *lește*, care stâlceau vorbele moldovenești.

Pușcașul. Unul din feciorii boierești care-i mai bun ochitor avea slujba de *pușcaș* al moșiei. Pe el îl trimitea boierul pe moșie să-i aducă vânat — epuri mai ales — când avea petrecere ori chef în târg. Pușcașul ședea la curte și îngrijea de cei 10-15 capăi ce-i avea boierul.

Pădurarii aveau în pază pădurea; ei nu dădeau voe nimănui să iee nici măcar un vreasc, dacă nu avea țidula boierului c'a făcut zilele de clacă. În unele părți era și un *chihai* sau un *șef pădurar*.

La *haitaș*—goană pentru vânat—luau parte și pădurarii; ei împărțeau haitașii și ațineau calea vânatului, așzând unde știau pe vânătorii boeri.

Jîtarul păzea lanurile de grâu, de ovăs, săcară și de popușoi. Ca și pădurarii, când prindeau vitele cuiva în lan, le ducea la curte, iar omului îi luă sumanul și-l ducea semn la curte. Jîtarul era omul cel mai sarac din sat,—un om fără căpătâi.

Pe lângă slujbașii de mai sus, mai erau la curtea boierească: *Fierarul* care potcovea caii, dregea trăsurile, șinuia carele, ș. a. Fierarul era lotdeauna țigan.

Viziteul, care îngrijea de cai și trăsuri, și care adesa era tot țigan, din vechii robi.

Spălătorițele, care spalau cămeșile și rufăria boierească.

Argași, la diferite treburi.

Bouari, care păziau și aveau în grijă boii boierești și ai satului.

Vacari care păziau vacile cu lapte ale boierului și a satului.

Ciobani și baci pentru oile boierului și ale satului.

Porcari, care erau mai ales sârbi, căci răposatul Millo avea și porci, pe care iarna îi ținea cu otavă, sfecle și pleavă de orz și grâu, în care era multă gozură, căci vânturatul pe atunci se făcea cu lopata, iar curățitul cu ciurul. Boierul nostru avea anume *ciurari*.

Când boerul era ispravnic ședea și la târg și la țară. Cucoana ședea mai mult la țară și numai Sâmbăta se ducea în târg, de stătea Duminica, iar Luni, hăt de dimineață, dacă nu venea Duminică sara pe vremea lucrului, era la moșie.

Se ducea și boierul pe moșie și adese și cucoana. Erau foarte buni gospodari și economi. Creșteau vaci bune; aveau boi frumoși. În cârdurile de vaci; aveau tauri de rasă străină. ce-i dădeau și satului. Harmasarul curții îl dădea și pentru epele satului. Vierii boierului nu erau opriți de la scroafele satului. Erau suflete bune de oameni. Când vedea un gospodar rădicându-se în sat, se bucurau și-l laudau. Unde mai sânt așa oameni azi?! l'au acoperit pământul.

M. Lupescu

P O V E Ș T I.

60.—Povestea cu fata de împărat și Rusul.

Acum cică ar hi fost odată un împărat bogat, acărui împărăție mai n'o știa nici el unde se sfârșește. Acel împărat avea o fată frumoasă, frumoasă, de parcă era ruptă din soare. Pe lângă curtea aceluia împărat se pripășise de unde până unde un urs pe care împăratul îl ținea încuiat într'o camară și trebuia în fiecare noapte să dea câte un om ursului să-l mânânce.

Împăratul dădu svoană în popor că acel care va dormi o noapte cu ursul fără să-i facă ceva, aceluia îi va da fiica lui de soție și jumătate din împărăția lui.

S'au încercat să doarmă feți logofeți și pe toți mi i-a orânduit ursul nostru. Ba încă pusese ochiul pe fată un împărat căruia îi murise nevasta de curând. A încercat el ca s'o ia pe fată fără voia tătâne-su dar după frumusețea fetei mai nu s'ar fi crezut să o ia un slujenia lumii, așa că fata n'a vrut să se ducă după el. De aceea se hotărîse și el fiindcă-i era tare dragă fata, ori să moară, ori să trăiască; și s'a dus și el să-și încerce norocul. Dar dihania dracului parcă a știut, că nu-i rămase betului împărat nici un os.

Intr'una din zile, cum sta împăratul în cerdacul plin de flori a casei, gândindu-se care-i va fi soarta fetei, căci murise toți feciorii de împărați și-i era teamă că nu v'a mai putea mărita fata, numai iată că vede apropiindu-se de el un om și-i zise:

— Împărate vreau să dorm deseară cu ursul!

— Bine, îi zise împăratul, vei dormi.

Acel om era un Rus care auzise de pățania celorlalți și acum voia și el să-și încerce norocul. Mai erau câteva ceasuri când trebuia ca Rusul să de chelea popii. Da Rusul cela *pesinică* tot mai cu cap: că nu veni cu mâna goală ci se duse în târg și cumpără mai multe lucruri. Iși luă o scripcă, un ghici, o oglindă, un brici, își mai luă un buzunar de alune prăjite, iar în alt buzunar puse în loc de alune, chetricile.

Când sosi Rusul, împăratul porunci slugei să dea drumu Rusului, căci o fi flămânzit cel lung de coadă. Când dete cu ochii de el ursul începu să morăe, și să repezi la el să-l înhațe. Dar și Rusul nu degeaba își luase el scripca; că unde mi-ți începe mână tată a cânta de era cât pe ici să sară jupânul urs la joc. Ursului îi plăcu mult și ar fi vrut să cânte și el. Deaceea ceru să-i dea și lui să cânte. Rusul atâta așteptă. Ii dădu să cânte. Ursul văzu tot ce făcuse Rusul cum o puse să cânte, cum îi jucau degetele pe strune, că unde mi-o apucă de gât își potrivi ghiarale pe strune apoi cu cealaltă labă apucă arcușu și începu să-l poarte pe strune.

Da nu zici dihania că. ce cânta Rusul nimic; da să-l fi uzit pe el, săreai la joc să fi fost cât de suparat. Și unde sta el în două labe parcă era un mozicant, nu alta.

Mai plesnea câte o strună dar nu se mai uita el la asta, îi zicea înainte. In timpul acesta Rusul tot ronțăia câte o alună; așa că după ce se satură de cântat, ceru să-i dea și lui să mânănce că-i veni pofță bată-l să-l bată. Atunci Rusul scoase o mână de pietricele și i-o vârî ursului în gură. Ursul începu să ronțăie dar văzând că-l cam doare ginginile îl întrebă pe Rus.

— Dar cum poți tu să mânânci așa de răpede și așa de lacom, că pe mine mă dor colții». Bre se vede că ești mai tare de cât mine în colț.

Ursului îi era cam frică de Rus că-l vedea așa tare. In timpul când ursul mânca alune de pe stradă, Rusul scoase o oglindă și briciul și începu să se oglindească și să fragă cu briciul. Pe unde trăgea cu briciul, rămânia curat. Ursul când îl văzu așa curat și frumos se rugă acu de rus să-l radă și pe el. Rusul îi spuse

că-l rade dar el e mai mare și trebuie să-l prindă în teasc, căci acolo era un teasc, căci altfel nu-l poate. Ursul se învoi. Rusul îl umflă de blegi, îl trase cu labele sub teasc și începu să strângă. Ursul văzând că se cam întrece cu șaga începu să se roage de Rus să-l mai slăbiască oleacă. Il mai slăbi oleacă, apoi îi puse oglinda dinainte. Ursul se uită în ea ca cine știe ce boier. După aceia începu să tragă frumos cu biciul.

Pe unde-l rădea,
Cu biciu-l plesnea,
Vârca eșia,
Pe urs îl ustura
Și de Rus se ruga :

— Mă rog, mă rog, dă-mi drumul că nu mai pot de durere; mi-ajunge, nu mă mai rade.

Rusul îi dădu drumul. Da să vedeți, 'nevoastră: numai ce începu ursul nostru să se ferească cât colo de Rus. Numai dingherele șfiau de capul lui. După aceea Rusul îi spuse că are să doarmă oleacă, că mai era până la ziuă, dar nu cumva să facă vreun șgomot, că-l ia mama dracului. Rusul se culcă.

Doarme el ce doarme cam epurește ; că de, îi era și lui îngrijă, te miri ce-i vine bată-l înfunericu, și numai odată să-l fi strâns pe Rus de beregată, era gata,

Când se făcu ziuă împăratul trimise sluga să ia ciolanele Rusului și să le arunce, unde mai aruncase și pe celelalte. Când deschide ușa însă, mare-i fu mirarea slugei când văzu pe urs că abia mergea de durerea picioarelor și de usturime și că începe ai spune încet să nu facă șgomot că se scoală Rusul și-l înșfoacă iară la batae. Se uită și el și văzu pe Rus care dormea de puteai să dai cu tunul la urechea lui.

Dete fuga la împărat și-i spuse. Impăratul mai nu crăpa de ciudă. Dar ce era să facă.

După aceea se duse la urs și-l ținu de rău.

-- Da bine mă păcătosule ; câți feciori de împărați au fost iai mâncat și pe bahahuea asta urâtă n'ai putuț'o mânca? Să-mi pleci de la mine unde-i ști. Nu te mai țiu ; vād că n'am nici un folos de la tine. Iți mai spun ceva: dacă nu mi-i îndeplini să știi că te pui să mânânci otravă. Să mi te apuci să faci cum îi ști și să-l omori. Să te apuci să faci o groapă pe sub pământ până la biserică și tocmai când va intra în biserică să se cunune, să-l mânânci.

Ursul nu mai zicea nimic căci vedea el că a fost înșelat de Rus.

După aceea se duse și se apucă să scurme pe sub pământ. Scurmă bietul urs și zi și noapte încât i se rosesse unghiile bietului, de nu mai știa ce să facă.

În sfârșit veni și ceasul când trebuia să intre tinerii la cununia religioasă. Rusul tot cu cap, căci parcă îl învăța cineva, așa de bine învățea el lucrurile; căci aproape de biserică Rusul lua pe față în brațe îi rădică rochiile cele scumpe și începu să tragă cu degetul pe pânțelele ei. Ursul când văzu așa ceva fugi iute acasă, se duse la împărat și-i zise:

— Imparate: Pe mine m'a ras nu m'a ras, dar pe fata d-tale a ras'o de numai un petec negru i-a rămas.

Împăratul cum era el de supărat începu să rădă. Nu mai avu încotro și dete fata Rusului, făcu nuntă mare și frumoasă care fiu trei luni. Am fost și eu la nuntă ș'am jucat de mi s'a scrintit un picior Ursul a băut și a mâncat până ce s'a îmbătat.. Apoi după aceea Rusul cu fata de împărat au trăit ca în pâne și trăesc și acuma, numai dacă nu vor fi murit; la asta nu mă apuc.

Ș'am încălecat pe-o roată,

Și v'am spus'o adevărată.

Auzită de la fratele meu Ion, Valea Hogii - Vaslui.

Dumitru I. Popescu.

61.—Un rămășag.

A fost odată ca nici odată, căci dacă n'ar fi nu s'ar povesti. A fost și este și de aceia se povestește. A fost odată trei frați ciobani. Și șezând ei la stână, li se isprăviră focul și n'aveau iască nici cremine, căci de chibrit nici vorbă nu era pe afunci.

Și trebuia să facă și ei de ale gurii ceva. Făcându-li-se foame, fratele cel mai mare, se suî într'un copac, că doar va vedea vre-o licărire de foc. Și iacă într'o depărtare mare zări un foc mic, și dându-se jos, se duse acolo, și află o jumătate de om, frigând pe un om. Ce minune mare, măi! zise el: O jumătate om, să, frigă pe un om! Lucru neauzit, și nevăzut!

— Știi că o să te frig și pe tine, dacă nu-mi vei spune o minciună, îi răspunse jumătate de om.

— Nu știu nici o minciună, îi răspunse ciobanul.

Atunci jumătate de om, l'a legat de un copac, și s'a pus iar la foc. După multă așteptare frații lui văzând că nu mai vine, se hotărîră să se ducă unul din ei la focul vădit; deci merse cel mijlociu care o păși ca și ce-l mai mare. La urmă merse și cel

mai mic, și mirarea cu groază îl apucă, când văzu pe frații, săi legați de copac.

Și jumătate de om frigea un om, însă el luând înima în dinți astfel, îi grăi :

Cum tu, un pitic vei putea mânca un om?

— Dară nu știi că te frig și pe tine, dacă nu-mi vei spune o o minciună bine!

— Pe cine? întrebă ciobanul.

— Pe tine răspunse jumătate de om.

— Ei bine, zise ciobanul o să spui o minciună.

— Să vedem, zise atunci jumătate om.

— La nunta tatii, ducându-mă la moară, ca să macin porumb, am înjugat sacii la car, am pus boii în car și am plecat. Și ajungând la moară, am măcinat, și punând iar boii în car și sacii la jug am plecat acasă. Ajungând acasă, a rămas mama grea cu mine. M'a făcut Sâmbătă și s'au cununat Duminică. Iar la 3 zile după nuntă îmi dădu tata barda și mă trimise la pădure să tai lemne pentru botezul meu. În pădure era numai un copac, care ajungea la cer, și care n'avea crengi de cât în vârf. Și tata mi-a spus că având de a mă urca tocmai în vârf, să înfing barda în pom și să pun picioarele pe dânsa; și după aceia să o scot și să o înfing mai sus, și iară să pun piciorul pe dânsa, și așa să mă urc până sus, până în vârful lui; dară îmi spuse să înfing barda bine în copac.

Ca să nu cad, că, dacă voi cădea, barda va face șapte barde și un bărdoi și va sbura cu mine la cer, unde sânt niște pui de rândunică, care, dacă mă vor vedea, mă vor mânca. Așa plecaiu deci în pădure făcui după cum mia spus tată-mio și din întâmplare, scăpăi barda; și șapte berde și un bărdoi sbură cu mine la cer; aici cum mă văzură puii de rândunică, în loc să mă mănânce, mă luară și mă băgară în rai. Acolo cum intrăi văzui o fântână, și mă duse la dânsa să beu apă. După ce băui apă, mă dusă la plimbare; dară băgăi de samă, că mi-am uitat capul la fântână. Intorcându-mă la fântână văzui că capul făcuse două picioare și se dădea pe ghiață. I-l luăi și când îl pusei la loc, mă pomenii la pământ, și văzui pe tatăl-meu și pe tatăl-tău că ședeau jos pe un trunchi de stejar și făceau oale; însă tatăl-meu trântea în capul lui tatăl-tău toate oalele, care nu le făcea bine, așa după cum trântesc eu toporul acesta în capul tău.

Ciobanul, care în timpul povestirii puse mâna pe un topor, lo-

vindu-l drept în tâmplă și omorîndu-l pe loc, slobozi bucuros pe frații săi.

Blăgești-Tutova.

Gavrilă T. Iancu.

PLUGUȘOR (urmare).¹

18.—Iar morărița când
A văzul venind,
Alătea cară încărcate
Cu povară 'mpovărate
Cu lanțug de fer legate,
Cu sârmă 'ncurcate,
Iară pe la capete
Cuie de aur băgate
Când a auzil,
Carele scârțâind,
Boii rumegând
Flăcăii pocnind,
A pus coada pe spinare
Ș'o ras-o la Valea mare:
Valea mare, frunză n'are,
Lunca mică
Frunza pică
Tot în șase se despică.
Roala băiejași!
Hăi! Hăi!
Iar murarul, meșter mare,
Crița lui ș'a cui îl are,
A eșit dintr'un slog de fân
Ca un câne bătrân,
Nasul îi curgea
Liuleaua i se slângea,
El de „lege“ o suduiea,
De pământ că o trântia
Și spunea că nu-i trebuia;
Cu liuleaua
Cât propeaua
Cu ciubucul
Cât butucul
A sărit odată tare

Cu barosul pe spinare,
Cu brăul de lână
Cu ciocanu'n mână
Ș'a strigat: plru, plru, plru, mo-
rișca mea,
Nu-mi mai face voie rea
Când îmi curge pânea mea.
Iar mai îndemnați măi!
Hăi! Hăi!
Și gătind-o de mustrat,
I-a și tras un pumn în cap.
Și mi-a pus-o pe dulap
Și zmuncind-o de zăbrele
Și trăgându-i un pumn în șele
A așezat-o pe măsele
Și i-a mai dat un pumn în splină
Și-a așezat-o pe fâină,
Și mai dându-i unu'n gură,
A 'nceput fâina a cură.
Apa se izbi,
Moara se porni,
Și venia apa, venia
Umblă moara de pocnia;
Apoi a lurnat în coș
Grâu arnăut de cel roș,
Grăul s'așeză îndată
Și din coș cădea sub piatră
De sub peatră în covală,
Curgea fâină curată,
Dar nu curgea fâină,
Ci aur și mărgărinlar
Ca pe la d-voastră, boeri mari
Mânași, flăcăiași!
Hăi! Hăi!

¹ Vezi no. trecut, p. 206-209.

Badea mull se bucura,
 Zeciueală morii da,
 Pe murar îl dăruia
 Hărăbălile 'ncarca
 Și spre casă se 'nturnă
 Cu flăcăii alătura.
 Badea venea tot răsând,
 Flăcăii veneau cântând
 Și din bice tot pocnind,
 Văile de răsuna,
 Munții se culremurau
 Vulturi 'n codri zburau
 Și prin cuiburi s'ascundeau
 Roata, flăcăi!
 Hăi! Hăi!
 Iar lelica cea frumoasă
 Se tot preumbla prin casă
 Și spunea că nici nu-i pasă,
 Că i-i copila frumoasă,
 Dar copila drept frumoasă,
 Cu cămeșă cu alțiță
 Cu flori roșii pe gurijă,
 Cu garoafe în cosiță
 Cu ochii ca murele
 Obrajii ca rujele
 Cu niște mâni albe juglite,
 Ca niște tânjăli pârлите.
 Ia-n mai îndemnați, feciorași
 Hăi! Hăi!
 Ea se tot preumbla prin casă
 Ca o garoafă aleasă
 Cu rochița roșioară
 Cusută cu flori la poală,
 Din balistă vânt făcea
 Cu perciea răcoria,
 Și cu ochii rătunjori,
 Când o vezi măi frate mori.
 S'alergă din cămară în că-
 mară,
 Pân' l'a noulea cămară
 S'a scos o sâlă de năgară

Și i s'a părut că-i prea rară
 Și i-a dat brânci pe ușă afară
 Și s'a dus iar din cămară în
 cămară

Pân' l'a zecelea cămară,
 S'a scos una de bumbac,
 Bălulă cu diemac
 Care i-a venit pe plac
 Roata, măi!
 Hăi! Hăi!
 S'a cernut ș'a plămădit
 De-o lume întreagă s'a uimit,
 Și era o babă mai bătrână,
 Care știa harul la pâne;
 Baba mânicele-și suflecă,
 Lăsa pânea de dospia
 Și 'n urmă se apucă
 Aluatul de-l tăea
 S'a făcut la colăcei
 Și mai mari și mitilei
 Potrivii la plugărei,
 S'a mai făcut unul mare și
 frumos,
 Ca și fața lui Hristos;
 Două babe-l împletia
 Doi cu drucii-l învălia
 Două cu miere îl ungea,
 În cuptor că mi-l punea,
 Și el mândru se cocea,
 Pentru noi că îl menia.
 Mânați, măi!
 Hăi, Hăi!
 Și scoțându-l din cuptor
 Frumos, mare, rumeor
 L-a pus în cuiul de jos,
 Ca să fie 'ndămănos,
 Pentru plugărași de scos
 Și l-a rupt în două
 Și ne-a dat și nouă
 Și l-a rupt în trei
 S'a dat și lui Andrei;

Dar Andrei un blăstămat,
 El de brâu că le-a legal
 Și prin sal mi l-a purtat
 Și de câni s'a apăral
 Și cui a cerul tot a dal
 Și el a mâncat pân' ce a cră-
 pal,

Dac' a fost un blătămat,
 Mămucuța cui l-a dal!
 Și de nu-i din zori și până 'n
 sară,

Până ce luna să răsară
 Mai trageți câte o chioară
 Hăi, Hăi!

Câte paie sânt pe casă,
 Alâți galbeni pe masă
 Șăde boerul la masă
 Cu zăbonul de mălasă
 Și numără bani pe masă,
 Vără mâna 'n buzunar
 Și scoate un galbăn de cei
 mari

Și dăruște la plugari
 Să cumpere sare la juncani,
 Juncani -s de peste Prul
 Ară bine la pământ;
 Dar pământu -i țălinos
 Fierile ni s'o cam ros
 Și încă am mai dal peste-un
 păcal,

De s'a rupt fierul cel lat
 Iar cel lung,
 Pot să vi-l aduc,
 C'am aninat plugul prin gârlă
 Într'un osișor de rămă
 Și l-am făcut mici fărâmă
 Mănași, flăcăiași!
 Hăi, Hăi!

De urat, am mai ura,
 Dar ne temem c'om însera,
 Căci noi nu sântem de pe ici
 colea

Ci sântem de la odaea lui
 [Budacă,
 Încă hăt din jos o leacă,
 De unde l-a ucis pe un moș-
 neag

Pentru o oală de chișleac,
 Unde se trag fetele de găjă
 Pentr' o mână de țărâjă
 Și flăcăii s'apucă de chică
 Pentr'un boț de mămligă,
 Iar femeele se bat cu furcele
 Că nu se coc bandrabulcele.
 Ian mai îndemnați, flăcăi!
 Hăi, Hăi!

Plugușorul cu doi boi,
 El îi murgu după noi;
 Aista-i plugu lui Cotruță
 Cu doi spre-zece pui de mătă,
 C'am venit ca să mă uil,
 Dă-mi colacul că mă duc,
 Că motanul călător
 De pe vatră pe cuplor,
 Sudue mâja și plânge
 Pentr'un pic de lapte dulce
 Roala, flăcăiași!
 Hăi, Hăi!

De ural am mai ura.
 Dar ni-i că vom însera,
 Căci drumurile ni-s departe
 Și cărările 'ncurcate
 Și mai avem încă într'un sal
 La o casă de ural
 Puica-i stricățică de vărsat,
 Care de-am ura cât am ura,
 Ea de noi tot n'a scăpa.
 Îndemnați, flăcăi!
 Hăi, Hăi!

Busuioc de la icoană,
 Sămănat de o cucoană,
 Busuioc dintr'o grădină
 Sămănat de o copilă,

*Busuioc de la fereastră,
Răsădit de o nevestă,
Rămâi gazdă sănătoasă
Si cu inimă voioasă.
Hopuri, hopuri, hopurate,
La mulți ani cu sănătate;
Hopuri, hopuri, hopurile*

*La mulți ani cu floricele
Și ziua lui sfântu Vasile
Să vă fie la toți de bine!
Ahoohoooo...!*

Auzită de la Niță Gârneț, Hânțești-Dorohoiu. **N. V. Hânțescu**

POVESTIRI ȘI LEGENDE

319.—Visteriile vântului.

Pe pământul ista, câtu-i el de mare sânt undeva vistierile vântului. Infr'o boștiură mare cât toate zilele, cum ar fi o vizuină de bursuc c'o gură ca de balaur, în pământ, sălășluește vântul.

Cum ese el de-acolo ar fi în stare să răstoarne târguri întregi, să smulgă stejarii cei mai bătrâni din rădăcină, și toată suflarea s'ar stânge de pe fata pământului, de-ar fi lăsat în voia lui să-și facă mendrele.

Dar lui Dumnezeu i s'a făcut milă de noi. Și dacă a văzut că are prea mare putere creatura Lui, a pus un înger la gura visteriei căruia nu i-a dat nici mai multă, nici mai puțină treabă, decât să miște aripele ca să mai potolească furia prea mare, a vântului.

Din Grămești-Dorohoi.

M. Barbu

320.—Țăranul și boierul.

Cică era odată într'un sat un om care, când se nimeria să fie ceva mai cu chef—și asta se 'ntâmplă mai în fiecare zi--mergând pe ulița satului și vorbind așa cu el însuși, strigă 'n gura mare: «*De boer nu mă tem, pe Dumnezeu nu-l cred și iapa mea îi mai cuminte de cât popa!*»

Și azi și mâni și poimâni tot spunând el așa mereu, ajung vorbele lui odată și la urechile boierului care, pentru a putea afla înțelesul acestor vorbe, chiamă pe om la dânsul și-l întrebă răstît, după obiceiul boeresc:

— Da bine mă, ce tot strigi într'una în gura mare pe ulița satului?

— Ce să strig, cucoane, nu strig nimica. Ia vorbesc și eu, cum vorbesc toți oamenii când merg pe drum, după ce-au pus oleacă

mai mult de-oparte. Că doară gura omului îi slobodă, cine-o poate opri?

— Așa, va să zică te faci că nu știi? Și unde se răcăduște boierul și-i trage două palme, de-i trec scânței verzi pe dinaintea ochilor, omului.

— Iartă-mă cucoane, că doară, pacatele mele, dac'am aruncat și eu o vorbă la un chef, socot că n'am făcut nimăruî nici un rău. Pentru că ce supărare poate fi, când spun că de boer nu mă tem, și pe Dumnezeu nu-l cred și iapa mea îi mai cuminte de cât popa?

-- Cum să 'ndrăznești tu mă, să spui în vileag că nu te temi de boer? Da cine-i mai mare aici în sat, nu eu?

— Ba Dumnele, cucoane, ești mai mare. Parcă eu neg? Ferească Dumnezeu de una ca asta! Da de boer de ce m'aș leme, dacă n'am pentru ce? Ce, și-s dator cu ceva, ca să mă tem de d-ta?

Boerul gândindu-se la vorbele din urmă ale țaranului și văzând înțelepciunea cuvintelor, răspunse:

— În adevăr, aici mi se pare că poate să ai o leacă de dreptate. Da cum poți să spui cu atâta nesocotință, că nu-l crezi pe Dumnezeu?

— E, hei, cucoane! D'apoi tot din păfite vine și vorba asta, nu din chef, ori din cine știe ce. Că mai anii trecuți mi-am făcut și eu ca tot gospodarul, odată 'n viața mea un cojoc mândru, care m'a ținut un porc îngrășat. Fudul eu, când l-am îmbrăcat întâia oară, ca să mă mândresc cu el -- cum îi obiceiul românului -- m'am pornit să mă duc la un hram într'un sat vecin. Era vremea frumoasă și de unde să-mi treacă prin gând, că Dumnezeu are să se mânie așa dintr'odată. Când colo, pe la jumătatea drumului, numa ce se pornește un vânt c'o ploae ca aceea, că eu neavând unde să mă adăpostesc, îmi udă cojocul în așa chip, de nu mai face două parale. Mă uit la cojoc, mă uit și 'n sus la Dumnezeu și mă 'ntorc apoi acasă, fără ca macar să gust din praznic. Apoi n'am eu dreptate, cucoane, când spun, că pe Dumnezeu să nu-l crezi?

— Ba, mi se pare, că aci ai mai multă dreptate. Da ia să vede acum, de ce iapa ta îi mai cuminte ca popa, că asta, drept să-ți spun, chiar n'o înțeleg.

— D'apoi iacă, cucoane, fie-vă fața cinstită și să nu vă fie cu banat, cum vine și vorba asta:

Eu cumparasem iapa care-o am, un naram naravaș, de când da cu picioarele de apă, parc'ar fi dat de foc; smunciă inapoi și nu vrea nici în ruptul capului să treacă gârla. Azi așa, mâni așa,

tot am luat-o eu cu binișorul, doar, doar oi dămoli-o și oi face-o să-și lase naravul. Dar ți'ai găsit! Ea-și ținea naravu 'nainte. Odată mă mîinii eu, îmi ies din sărute și-i trag o mamă de batae, că n'o puleam ținea apoi, așa fugea prin baltă. Și de-atunci nu-mi mai face nacazuri și trece prin apă ca pe uscat. Da pe cinstitul părintele nostru l-am prins de vr'o zece ori la femee și 'n fiecare dată i-am dat—Dumnezeu să mă erte—câte-o sfântă de batae, mai rea ca epei mele. Și el tot nu se 'nvață minte și mereu vine iar. Apoi n'am eu dreptate să zic, că iapa mea-i mai cuminte de cât popa?

ROMÂN.

C. Teodorescu-Boroaea.

321.—Cine face, sie-și face.

Un drumeț a ajuns pe 'nserate la marginea unei ape și cum era apa mare și el obosit, nu se încumeta s'o treacă pe jos de frică să nu se înece. S'a așezat pe malul apei și aștepta să vie vre-o trăsură să-l treacă dincolo. N'a trecut mult și a sosit un om cu un car cu boi, iar drumețul s'a sculat de jos și mergând la om l-a rugat să-l ia în car până dincolo de râu. Omul i-a zis să se sue în car și au intrat în apă. Pe la mijlocul râului se întoarce cel cu boii cătră drumeț și-i zice:

— Bine, măi omule, eu te trec, dar ce-mi dai pentru asta?

— Ce să-ți dau, când îs sarac? Ți-i face o pomană de mă-i trece până dincolo, i-a răspuns drumețul.

— Pomană? Du-te dracului cu pomană cu tot. Ce crezi că eu îs căraușul calicilor ca să-i trec apele de pomană? Să mi tesco-bori din car până nu te scobor eu!

— Bine, măi omule, cum poți tu să mă dai jos din car la mijlocul apei? Nu ți-e frică că m'oi îneca și-i avea pacat? a început a se ruga drumețul.

— Să te scobori ți-am zis! Nu pomeni de pacate că acuși dau în pacate cu tine!

— De ce nu mi-ai spus pe mal când m'am suif în car că ceri plată, că nu mă suiam în car?

— Nu cumva îi vrea acuma să întorc carul și să te duc înapoi de unde te-am luat? Să te scobori din car până nu te dau eu jos.

Dacă a văzut drumețul că nu-i încotro cărni și trebuie să se dea jos din car, a plănuit și el o șoiie pentru răutăciosul de om. În loc să se coboare din car pe dinapoi, ori pe lături, s'a dus în picioare de-alungul proșapului de la car până cătră jugul boilor. Când a ajuns aici, a scos repede resteele din jug, s'a suif calare

pe un bou și mânând boii cu resteele din jug, a trecut călare până dincolo. Omul cu carul râdea la început de proslia drumețului, dar când s'a văzut păcălit așa de rău a început a-l sudui pe drumeț. Drumețul însă după ce a ajuns pe celalt mal a înfipt un resteu în pământ a înodat funia boilor de resteu ca să nu fugă și el a voit să-și caute de drum.

Omul din car îi striga din urmă:

-- Adă boii, măi omule, și nu mă lăsa singur în mijlocul apei.

Iar drumețul i-a răspuns:

— Nu cumva ai vrea să-ți duc boii înapoi la car și cu să trec apa pe jos. Acuma fă bine de treci tu apa pe jos, să vezi cum aveam s'o trec de greu eu.

— Adă boii, măi omule, și nu te întrece cu șaga!

— Nu-ți răci gura degeaba cu vorbe de astea, ci mai bine bagă bine de samă că ți-oi spune o vorbă înțeleaptă. Să știi de la mine că: —cine face, sie-și face—Deacuma sănătate bună, bădișorule, și să ne vedem cu bine!

Omul cu carul a fost nevoit să se coboare din car, să treacă apa, să-și ia boii, să se înfoarcă iarăși îndărăt și să-și scoată carul din apă. Drumețul a luat-o repede la picior, ca nu cumva să-l ajungă din urmă omul cu pricina. La o vreme de noapte a ajuns într'o margine de sat, și de frică să nu-l bată prin sat niște făcători de rele, s'a hotărît să se roage la o căsuță din marginea satului să-l primească pe mas. A bătut la ușa celei dintâi căsuțe ce a văzut și s'a rugat să-l găzduască. Aici era numai nevasta acasă, căci barbatul ei plecase la fârg. Nevasta nu voea de la început să-l primească, crezându-l om rău și se femea mai ales de barbatul ei, care era cam morocănos. Când l-a văzut însă pe drumețul așa de obosit și de năcăjit, i s'a făcut milă și primindu-l în casă, l-a culcat pe cuptor îndosindu-l de ochii barbatului.

La o vreme de noapte a sosit și barbatul acasă dar necăjit foc și pară. Numai a intrat în casă și a și început a *murnăi* și a ocări. Când să se pue la masă, aruncă ochii pe cuptor și vede o matahală culcată. Nevasta i-a spus cine-i, iar el apucându-l pe drumeți de picioare îl trage jos zicându-î:

-- Ia, dă-te jos să-ți văd fața cinstitul!

Când colo ce să veri? Stăpânul casei era tocmai omul cu carul de la râu. Drumețul când a dat cu ochii de omul cu pricina a început a tremura și a se ruga de ertare, iar omul i-a răspuns:

— Da nu-ți mai răci gura degeaba cu fleacurile de rugăminți ci mai bine așteptă-ți judecata.

— Te rog iartă-mă, bădișorule, că văd că așa a fost voea lui Dumnezeu,—se ruga drumețul.

— Voia lui Dumnezeu ai văzut-o, acuma să vezi și voea mea! Dacă nu mi-i găci trei lucruri, cari te-oi întreba, am să te moi în sângele tău, cum m'am udat eu în apa râului.

Drumețul a început a se ruga de ertare, dar totul era în zadar. Acuma aștepta și el sfârșitul, ca și osânditul, ce-i dus la moarte și știe că n'are să scape de ea. Stăpânul arătând cu degetul la mâța ce torcea pe vatră îl întrebă pe drumeț:

— Să-mi spui cum îi zice acesteia?

— Mâța i-se zice, cum să i-se zice altfeliu?

— N'ai găcit, păcătosome! Sgârietoare i-se zice. Să știi că o întrebare nu mi-ai răspuns; mai ai două încă, și arătând cu mâna la focul din vatră, îl întrebă iarăși pe drumeț:

— Da aceluia ce arde 'n vatră, cum i se zică?

— Foc i se zice, altfeliu nu știu! i-a răspuns necăjit drumețul.

Nu-i adevărat! Viața i se zice! la seama, mai ai încă o întrebare: și arătând în casă îl întrebă:

— Să-mi spui cum i se zice la asta unde locuiesc oamenii?

— Casă i se zice.

— Ai brodit-o, năpârcă ce ești! Hodină i se zice! i-a răspuns stăpânul.

Și unde mi-ți-l-a început a-l scărmana de-i treceau drumețului numai nouri de stele verzi pe dinaintea ochilor. După ce s'a săturat de bătut, l-a luat pe drumeți de cap și asvârlindu-l afară ca pe un câne, i-a zis:

— Să știi de la mine o vorbă înțeleaptă: Cine face, sie-și face!

Drumețul după ce a făcut un sbor prin aer a picat în mijlocul ogrăzii. Aici a ramas puțin lungit, ca să-și mai așeze ciolanele la un loc. Cum ședea el așa lungit, numai ce vede că se apropie de dânsul mâța, care fugise și ea din casă odată cu drumețul. Cum a văzut mâța i-a trecut și lui o șofie prin cap. A prins mâța, i-a legat de coadă o mână de pae, și dând foc paelor, a asvârlit mâța în podul casei, unde era așezată niște cânepă. Când a văzut că se lățește focul, a început a bate la fereastra stăpânului și a striga:

— Scoală, bre, că a luat zgârietoarea viața 'n coadă și s'a suit în podul hodinei!

Nepricepând stăpânul rostul cuvintelor, nu vrea să iasă afară, dar drumețul striga 'ntruna:

— Sculați, oameni buni, că acuși vă cuprinde viața cu hodină cu tot.

În cele din urmă s'a sculat stăpânul și eșind afară să vadă cine strigă, a dat cu ochii de acoperimântul casei, ce era totul cuprins în flăcări. Îndată s'au strâns vecinii ca să potolească focul, iar din mijlocul lor a strigat drumețul cătră stăpânul casei:

— Să știi, bade, că- Cine face, sie-și face!

De la Maria Munteanu, Suceava-Lucovina.

Ilarie Onciul.

VORBE ADÂNCI.

1531.—A vorbit drept din pântece! = fără să se gândească.

1532.—Are o față, parc'ar fi de răcitori = când e vânăt și puhab la față.

1533.—Horp, horp! cogâlț, cogâlț! = despre unul care mânâncă vrăjmaș.

1534.—La dânsul merge carul într'o roată = trebile merg rău.

Cavasna-Fălciu.

G. Polcovnicu

1535.—Să ai mâneacă lungă și traistă țeapănă! = A cerși cu mâneacă și a cără cu traista, ca să crească copiii.

1536.—Pe unde a eșit b..., să ese dracul cu splina și caru cu măricini, să te văz pe drumul orbeților cărând mălaiu copiilor. *Nareji*, copii, mălaiu de capataf, vedea-v'ași în țeapă la Țarigrad.

1537.—Duce-s'ar nouă ani de Dumineci.

1538.—Am să-ți dau pe Samodiva de muere = Se zice unui flăcău sau fată care n'ascultă, că le dă pe samodiva sau moartea.

1539.—Luete-ar moșata = Lua-te-ar moartea.

1540.—Să te duci unde a dus surdu roata, mutu iapa și nanu cârlanu. = Să-ți pierzi de urmă sau să mori.

1541.—Vedea-te-ar soarele ca pe cârtiță = Să-ți meargă toate în rău până la moarte.

1542.—Lua te-ar șfeli Aranghel = Luete-ar moartea.

Auzite în diferite comune din Dolj Gorj și Vâlcea

I. Brătulescu

1543.—*Ho! doar nu dau Turcii, nici Tatarii*, se zice celor ce se îmbulzesc unii peste alții, de vr'o frică ceva!

1544.—Șăde ca un țap logodil, ad. e supărat; fudul.

- 1545.—**Țapân Român**, ad. voinic.
- 1546.—**Un țăpoi** de lapte și un vârvaniu de ouă, se zice în glumă de cel ce n'aduce nimica!
- 1547.—**Ascultă țincul** pământului, ad. doarme.
- 1548.—**Ca țiganu cu biserica**, ad. ș'a mâncat lifteria.
- 1549.—**Țiganu nu-i ca omu**, ad. nu-i om de treabă.
- 1550.—**S'a inecat ca țiganu la mal**, ad. când se scape și să capete ceva, tocmai atunci a căzut.
- 1551.—**Scump da și face, vorba țiganului**, se zice când ceva e bun dar scump. (Povestea când țiganul luă mai mult din pește decât din borș, la masa cumătrului).
- 1552.—**Bine-ai știut a le face, da rău ai știut a le pune, vorba Țiganului**, se zice când s'au pus bucatele mai rele înainte la masă ș'apoi, după săturare aproape, aduce și pe cele mai bune. (Povestea ca urmare la borșul cu pește dela cumătra, când la masă s'a pus țiganului întâi hurduiala ș'apoi friptură și plăcinte).
- 1553.—**Umblă țjoacă țonțoroiul**, ad. caută degeaba a se preface.
- 1554.—**Par'că-i Uciganu**, ad. e f. urit și rău (dracul în picioare).
- 1555.—**Ulciorul nu merge de multe ori la apă**, ad. o să se 'n-funde odată, o să iasă la iveală, o s'o pățească.
- 1555.—**Umblă ulețele**, ad. umblă fără de nici o treabă; nu face nimica.
- 1557.—**Ce mai Uligan!** ad. ce urit și mare!
- 1558.—**Dumnezeu a umplut lumea cu ce-a pulul** se zice când se văd fel de fel caricaturi și răutăți de oameni.
- 1559.—**Una-alla**, ad. mai multe.
- 1559.—**N'are a face una cu alla**, ad. nu se potrivește ceea ce spui cu realitatea!
- 1561.—**E într'o ureche**, ad. cam cu totul; cam nesocotit la cap; prost.
- 1562.—**Și păreții au urechi**, ad. păzește-te de vorbă că s'aude și l'alții!
- 1563.—**Ursul nu joacă de bunăvoie**, se zice persoanei pe care o ameninți c'are să facă ce trebuie și fără voie, dacă nu vra de voie.
- 1564.—**Deaceea n are ursul coadă și balla pește**, se zice când nu se face ce trebuie și la timp.
- 1565.—**Astăzi joacă ursul la mine și mâine la cumătru la**, ad. nu-ți face răs acum de mine, că mâine-ți va veni rândul ție!
- 1565.—**Șede (rage) ca vaca la poarta nouă**, ad. șede ca un prost; e prost de numai nu rage!

- 1557.—*Te-am dus bou și le-am adus vacă*, ad. tot prost ai ramas.
- 1558.—*O vacă baljocorită feștelește toată cireada*, ad. o persoană necinslită strică și numele cel bun și al celorlalte.
- 1559.—*E o gură vacă*, se zice de-o persoană care nu știe ce vorbește (e proastă tare).
- 1570.—*Mănânce-te câinii, buhaiu, dacă trece goana vacii*, ad. de-acuma nu-mi mai trebuești, dacă n'ai fost când se cere!
- 1571.—*S'a mâniel ca vacariul pe sat*, ad. n'are ce ne bănuie! Vacariul având ciudă pe sat batea vitele (vacele).
- 1572.—*Vorba Țiganului: dă-mi pe sf. George 'n palmă sa-ți dau vara gata*, ad. dela sf. George trebue să se încălzească vremea.
- 1573.—*E un perde-vară*, ad. un mare leneș.
- 1574.—*S'a facul cum îi varul pe obraz*, ad. i-a fost rușine tare sau așa slăbit de scârbă (durere) neașteptată.
- 1575.—*E varga lui D-zeu*, ad. f. rea (rău), aspră (u); rău.
- 1576.—*Tremură cum îi varga*, ad. îi e f. frică (frig).
- 1577.—*Pleacă că te vād*, ad. îndată.
- 1578.—*Vede departe*, ad. e f. deștept (învățat).
- 1579.—*Te vezi printr'insul* ad, e f. slab.
1580. *Doar nu vine vodă*, ad. nu te spăria.
- 1581.—*Departe a ramas vodă?* se zice răsând celui ce fuge iu-te calare.
- 1592.—*Se preumblă ca vodă prin lobodă*, ad. n'are ce face.
- 1593.—*Vorba dulce mult aduce*, ad. mult se 'mbunătățește cineva cu binișorul.
- 1584.—*Vorba-i vorbă, treaba-i treabă*, ad. să se vadă treaba cum e! La treabă să te vād!
- 1595.—*Vorba mullă sārăcia omului*, ad. mai bine faci și faci!
- 1596.—*C'o vorbă nu se face ciorbă*, ad. trebue să fii mai cu stăruință!
- 1587.—*Vorbă goală*, ad. n'are să fie așa cum se spune (*vorbe gaole*).
- 1593.—*Așa-i nu-i vorbă*, ad. să nu mai zicem *nimica* c'asa este
- 1583.—*Vrabia malaiu visază și calicul praznicul*, ad. tot crezi c'o fi pe a ta; crezi c'ai să capăți ce cauți!
- 1590.—*Nu da vrabia (cioara) din mâni pe cea din par*, ad. ține-te de ceace ai, nu 'mbla după ce nu-i sigur!
- 1591.—*Găina bătrână face zeamă bună*, se zice când fata, ce vrea s'o iee cineva, e mai bătrână, adică o să fie bună gospodina dintr'odată.

1592.—*Nu-i nici de zeama ouălor*, ad. nu-i de nici o treabă,

1593.—*Bagă de seamă ce-i în zeamă*, ad. fii atent la ceea ce faci, în zeamă mai pot fi și ciolane.

Târgul Neamțul.

George A. Cosmovici

CĂNTECE

1655.—*Aldata-a bobului*
Pe șoseaua Turnului
Pe drumu Islazului
La umbrița plopului
Găsi gazda dorului
Pe dâra cicicului
Și urma papucului
Nevestica omului
Lasă 'n știrea Domnului
Lasă, lasă să iubească
Să nu se mai bolnăvească
C' astă vară n'a iubit
De trei ori s'a 'mbolnăvit
Odată pe la prășit
Și al'dată la secerat
Ședeă cu capul legit.

1656.—*Foae verde și-o lalea*
Ce faci dorule-acilea?
 --*Cos la cămășuța ta*
Numai în fir și 'n betea

1657.—*Arde-mi-te foc de trin*
Cum duci Oltenii de lîn
Mi-i duci și mi-i ocolești
Prin Craiova și Pitești
Mi-i întorci pe la Ploești
Până-i bagi în București
Intră pe la precupeți
Ce vinde me e creșteți
Cântărești Oltene bine
Să iau mere de la tine
Cu să dau pe la copile
La copile tinerele

Ce fac dragoste cu ele.

1658.—*Foae verde foi trifoi*
Mâi Costică din Fălcoi
Să vii Sâmbăta la noi
Că mă găsești în rășboi
Țes la scoarța în trei foi
Fu fetiță din Cioroi
Nu vin Sâmbătă la voi
Dar să vii Duminică
Că mă găsești singură
Culcată pe scândară
Cu capu pe perină
Maica la Biserică
Taica în deal la cârciumă.

Comunicate de Stan Ion Cârnu,
 Potlogeni-Romanați.

1659.—*Foae verde fir lalea*
Ce nu m'a stârpit mama
Când era cu mine grea
Prea ni-a plăcut dragostea
N'am avut parte de ea.

1660.—*Foae verde murele*
Rele sunt frigurile
Mai rele dragostile
De friguri beai și mânânci
De dragoste te usuci.

1661.—*Foae verde și-un susai*
Așteptai ce așteptai
Să vie lunu lui Mai
Să văd câmpul ca un rai
Si boianu plin de cai

Să-mi fac arcanu de lână

Să împresor iapa bătrână.

Căci cărlanii vin pe urmă.

Comunicate de Ilie Manea, Vlădila-Romanași.

George C. Constantinescu

1662.—*Neica Gheorghe din*

Sabașa

Se tot plânge că-i stric casa,

Eu pe casă nu mă sui,

Numai pe nevasta lui.

1663.—*Du-te-acasă fă pletoasă*

Și te lă, te fă frumoasă

O săraca neteda

Pe tot firul lindina

Cu codiți pe la urechi

Și păduchii tot perechi.

1664.—*Câte fete-s cu ghioci*

Toate-așteaptă să le joci.

Câte fete-s cu cercei

Toate-așteaptă să le iei.

Cine dracu le a lua

Că-s de-o samă (cu mam).

1665.—*Uiuiu! și-ași bea ruchi*

Da diseară a cui să fiu

A celui cu brâul verde

Ardă-l focul bine-i șede.

Și a-celui cu brâul roșu

Cântă noaptea ca cocoșu.

Și-a bădiții și-a matala

Și-a cui mi-o mai da parale

St. Manole

1666.—*Foie verde ș'o măiură*

Sărmană inimă bună

Nu te-am mai avut de-o lună,

Nici de-o lună, nici de-un an

Nici acuma nu te am.

Toată lumea-i dintr'un sânge

Numai eu n'am cui mă plânge;

Toată lumea-i dintr'un neam

Numai eu pe nimeni n'am.

Jelui-m'aș dar n'am cui

Jelui-m'aș codrului

Codrul are frunză deasă

De dragoste nici că i pasă;

Jelui-m'aș munților

De dorul părinților;

Jelui-m'aș brazilor

De dorul cumnaților;

Jelui-m'aș florilor

De dorul surorilor.

Scris dela C. Sericiu plutonier reg.
Vâlcea No. 2.

1667.—*Foie verde fir lalea*

Ce ochi negri-are mândra!

Să-i vânză, i-aș cumpăra.

Să am bani, i-aș cumpăra

Eu din sărăcia mea,

Cinci sute de lei i-aș da

Numai ochii să mi-i dea;

Cinci sute și c'o hâncuță

Să-i fie neicăi drăguță

Ca să-i dea neicăi guriță.

1668. *Foie verde trei masline*

Mi e frică că mor ca mâine.

Rămâi datoare la tine.

1669.—*Foie verde ca aluna*

Mândra care o am acuma

N'aș da-o pe toată lumea;

Că cu lumea n'am ce face

Cu mândruța fac ce-mi place.

1670. *Foie verde trei smicele*

Dela o samă de vreme

Nu mai știu vorbele tele

D'or fi bune, d'or fi rele

Eu mi-oi da samă eu ele.

Foie verde bob naut

Al năibii să fii iubit

*La ce timp că m'ai găsit:
M'ai găsit la vreme rea
Și la nevirea mea.
Sânt porumbii de prășit
Și orzul de secerat
L-am lăsat pe câmp vărsat;
Foaie verde siminoc
Stau la gânduri să i dau foc.
Catalino pui boboc
Casc gura și-mi iasă foc;
Dacă n'am avut noroc
Să fiu cu tine p'un loc.*

1671.—*Foaie verde bob areu
Frumoasă mai sânt și eu
Dar mai frumos puiul meu
Să mă mărit să-l iau eu;
Dar să știu că nu l-aș lua
Singură m'aș spânzura.*

1672.—*Foaie verde iarbă*
neagră

*Și mi-e mândra cam bolnavă
Vine cucu și mi o 'ntreabă:
— Ce ți-e surioară dragă?
— Sânt bolnavă ș'oiu muri
Și n'are cin' mă jeli
Să știu, neică, c'aș muri
Sus la munte m'aș sui
Penele mi le-aș cerni.
Foaie verde foaie fragă
Și m'aș pune p'acea cracă
Să-i cânt mândruții să-i placă.*

Scris dela soldații complectași: Ba-
dea Ion și Crețu Ion lăutari din com.
Lungești, jud. Vâlcea, în timpul con-
centrării dela 28 Mai—14 Iunie 1914,
în R. Vâlcea unde am fost și eu.

1673.—*Nici-o boală nu e rea
Ca dorul și dragostea!
Pe mine cin' mă topește?
Refeneoua de neveste
Dragostele dela fete!*

1674.—*Foaie verde bob năut
Mă uitai la răsărit
Văzui pe neica venind
Cu cismele licărind
Cu sabia zdrăncănind
Și cu pușea licărind
Cu batista vânt făcând
Nu mai mă țin pe pământ;
Cu copoi toți lătrând
Și din guriță răsând.
Foaie verde și-o lalea
Din guriță ce zicea?
Foaie verde matostat
Spune mândr' adevărat
Cine te a mai sărutat?
— Unu' înult și sprâncenat
Și cu semne de vărsat
Tot umblă pe la vânat;
Cu copoi toți lătrând
Mă mir cum am mai trăit!*

Dela Dancă I. Munteanu, Voicăști-
Vâlcea. **Ion N. Popescu**

1675.—*Foaie verde și-o mălură
Drag mi-a fost noaptea pe lună,
Venind de la caraulă
Cu pușculița pe mână,
Cu capeluța 'ntr'o parte
Cu curele 'ncrucișate.
Streină, streinătate,
De nimic n'ai avea parte
Prea mă 'nstreinași departe
Nare nici cin' să mă cate;
N'am nici mumă, n'am nici tată
N'am nici soră, n'am nici frate,
Cin' mă prinde toți mă bate
Streină streinătate
De nimic n'ai avea parte.*

1676.—*Foaie verde foi de fag
Păsărică de pe lac
Nu mă blestema să zac*

*Că n'am pe nimeni cu drag
Să-mi pună mâna la cap
Să mă 'ntrebe de ce zac;
Eu nu bolesc de vr'un rău
Ci numai de dorul tău.*

1677.—*Foaie verde și-o spică
Lă-mă pe mine Onică
Că sunt fată frumușică
Și am zestre bunicică
Șease boi și o junică;
Are tata șease boi
Și din șease vinde doi
Doi îi vinde, doi oprește
Doi mi-i dă mie de zestre.*

Dela Jica Tănăsescu Berevoești-Ungureni.

1678.—*Foaie verde și-o lălea
A dracului e lelea
Eu o rog și ea nu vrea;
Cu parale nu geaba
Eu îi pun rublița 'n mână,
Ea zice că nu e buuă.*

1679.—*Foaie verde magheran
Frumos cântă cucu 'n deal
Frumos ca un căpitan;
Puica-mi șeade pe măidan*

*Și-mi înșiră la mârgean
Și-mi înșiră câte-un bob,
La tot bobul face nod
Să-l bage pe neica rob
Dar ce fel de rob să-i fiu
Numa'n brațe să mi-o fiu.*

1680.—*Foaie verde solz de pește
Cine 'n lume nu iubește,
La ce dracu mai trăește
Birul la ce-l mai plătește
Șoseaua la ce-o mai face
Dacă n'are unde trage!
Cine iubește nevasta
Are dragoste frumoasă
Cât oiu fi și-oi mai trăi,
Fată mare n'oiu iubi;
Fata mare se mărită
Rămâi cu inima friptă
Ci mai bine-o nevestică
Mă duc noaptea făr' de frică
Iar de mă prinde la ea
Nu e pricinașă grea;
Dau o gloabă de cinci lei
Dar mă culc la pieptul ei.*

Dela Pompiliu Dragomirescu; Berevoești-Ungureni. **Andrei Dumitru**

DATINE ȘI CREDINȚE

La naștere.

1877.—Cu mult înainte, femeia însărcinată, se pregătește, că într-o bună zi are să aibă un copil. «Ce-o vrea Dumnezeu, ori băiat, ori fată, mie să-mi trăiască!»

S'apucă să lucreze cămașă «aleasă», peșchir, și câte, și câte, și câte pentru nașa și moașa... Se gândește că scutece n'are, cămășuiși n'are, chitie n'are, le face pe toate, așa că atunci, «când o veni ceasul» să fie gata cu de toate!

Iși ațintește gândurile la acel copil cum îl va crește, cum are

să-l mângâie; parcă-l vede dănac, în ismene, cu cămașă cu râuri jucând în horă, ori în biserică cununându-se... Sau dacă e fată, în rochiță... O vede jucând în horă lângă al lui cutare... și de toate... Și dă zor ca să isprăvească mai repede țăsulul...

Dau aci vre-o câteva date ce le-am putut prinde.

1878.— Când ai ceva în mână și mănânci, și de este vre-o femeie însărcinată pe-aproape și te vede, să-i dai, și oricât de puțin, că ea rămnește, dar dacă nu-i dai, cică se stârpește.

1879.— Când o femeie însărcinată a furat ceva, zice, că acel lucru furat, îl are pruncul când s'o naște pe corp. De mulți ani se și adeverează.

1880.— Găsesc nemerit să spun aci, că hoții ca să nu fie prinși când fură, se prepară de o mână de copil mort în pânțece odată cu mamă-sa. O desgroapă, o taie, scoate copilul, îi taie o mână, apoi dau pământul la loc ca să nu se cunoască. Cu acea mână ocolesc de trei ori acea casă unde vor să spargă, fiindcă atunci cei dinăuntru dorm duși și ei fură în voie.

1881.— Dacă cuiva nu-i trăesc copiii, pe cel născut de curând, îl ia moașa în poală și ocolește casa cu el de trei ori, descântând ¹.

1882.— Când naște o femeie, e bine să i se dea o carte în mână, ca să-i fie dragă pruncului când o fi mare.

1883.— Dacă noul născut se naște cu un fel de făină pe spate cică mă-sa când a fost însărcinată, a luat saci în spate când au fost aduși dela moară.

1884.— Pe noul născut, moașa îl ia în șorț și dacă o întreabă vr'un frățior ce are în poală, ea îi răspunde: «Mâncate-ar muica, am un *Turcule!*!»

1885.— Înainte de a se boteza pruncul, sau în acea zi când s'a născut, la prânz, se face *prânzul*, un mic ospăț. *Nemeniile*² cari vin la *prânz*, pun pe fruntea născutului câte-un crăițar. După săvârșirea botezului, se face *botezul*, altă masă.

1886.— Noului născut, nu trebuie să i se știe numele ce-l va purta până la botez. Și până atunci i se zice *Turc*³. Și tocmai a două zi după botez, când îl scaldă moașa, i se spune numele.

1887.— După ce s'a scaldat pruncul, aceia care l-a scaldat, scuipe în apa rămasă în albie, și cu care se și spală scutecele.

1888.— Când pruncul este scaldat, îl pune în scutece, ce apoi

¹ Care descântec nu l-am putut afla, însă nădăjduesc. *N. I. D.*

Mai ai trei ani și împlinești zece! Nădăjduște înainte! *Red.*

² Adică nebotezat.

³ Neamurile.

le leagă. Legătura aceea se numește *fașă*. La capătul fașii se face o *glămăcioacă* cu: lămâie, cărbune, etc.... ce se coasă cu ață roșie, peste tot, și apoi atârnă o băncuță ori alt ban de argint, găurit la o margine.

1889.— A doua zi după ce s'a botezat pruncul și-l scaldă moașa, și când i se spune numele, i se pune lângă albie, dacă e copil: sapă, secere, furcă, etc. semn al muncii; dacă e fată: furcă de fors, ac, etc...

1890.— Șease săptămâni după nașterea pruncului, se ține ciobul, sau lampa, aprins.

Culese din com. Boureni-Dolj

N. I. Dumitrașcu

BOTANICA POPULARĂ

84.—Cingătoarea.

Cingătoarea e o plantă ce crește la șăs. Crește naltă de vre-o 50 - 80 c. m., are floarea albastră-roșie și se înmulțește din semințe. Se strânge de babe, femei și neveste, se pune sub brâu sau cingătoare și se întrebuițează în unele farmece de dragoste prin descântece, dându-se de băut în rachiu.

85.--Cinci degete.

Cinci degete sau iarba degetelor, e o plantă care crește sub formă de tufă. N'are trunchiu. Toate cresc ca tufe și au un limb lung. Foia e alcătuită din cinci părți ca degetul. Face flori albastrii și fruct o capsulă lungăreață. Crește prin ogoare și grădini.

Cinci degete e bun de fusă și de dureri de picioare. Se fierbe în apă și când tușești, bei zama cu zahar de ghiață ori zahăr negru, iar când te dor picioarele, le oblojești.

Cu cinci degete se face și de dragoste.

Cu zamă de 5 degete fierte în apă neîncepută se spală fetele urile spre a se face frumoase.

Altă varietăți ale aceleeași plante se numesc *sclintitoare*, *sclipeț* și *rumeneală*.

86.—Cimbru de grădină.

Cimbru e o plantă ce crește prin grădini pe straturi în formă de tufușoară, se înmulțește din semințe, are floarea albastruie și

un miros foarte plăcut. El e bun de pus în bucate, căci le dă un miros plăcut și un gust bun. El se strânge pentru iarnă, făcându-se mănunchiuri și punându-se sub streșină ori în pod sub căpriori.

Cimbrul de grădină se întrebuințează ca medicament pentru ca femeea însărcinată să nu piardă.

Pentru aceasta se face așa: «să iau 8-9 sâmburi de pepene și vr'o două rămurile de cimbru bun adică cimbru de grădină, se pisează atât sâmburii cât și rămurilele și puindu-le apoi în rachiu sau în apă, se dă femeii bolnave rachiu de acesta ca să bea».

A. Gorovei și M. Lupescu.

87.—Patlagina.

Această buruiană crește în mare cantitate prin locurile sălbatice și necultivate în apropierea locuințelor însă. În medicina populară ea este de mare însemnătate aducând mari foloase.

Astfel, foile de patlagină se opăresc și cu ele se oblojesc rănilile, umflăturile etc. cei ce sufăr de brâncă (erizipel), pot scapa dacă pun cataplasme de frunze de patlagină. Tot din frunzele ei se face și un ceaiu, care se îndulcește și se dă de băut copiilor care tușesc.

88.—Rostopască.

Crește prin locuri umbroase, pe lângă garduri, pe sub ziduri și prin tufișurile umbrite. I se mai spune și «Negelariță» sau «Iarba nigeilor», fiindcă se întrebuințează pentru a stârbi nigeii de pe față, care se ung de mai multe ori pe zi cu un suc lăptos, ce se scoate din această buruiană.

Trușești-Potoșani

C. Atanasiu.

89.—Pojarnița.

Pojarnița e oburuiană naltă cu floarea rotată și galbănă. Inflorește prin Iulie și August. Floarea-i bună de leac. Se ia, se pune să se usuce și apoi se pune într'un pahar curat, cu untdelemn bun la un loc, și se lasă 5-6 ceasuri la dospit pe brăul sobii.

Untdelemn de acesta, pojarniță, e bun apoi pe o leacă de vafă pentru ori-ce fel de pâlături, răni ș. a. Se lămădue iute. (să se pue călduț pe rană).

90.—Patlagina.

Patlagina are frunza lată și cu ață ca păstărilile de fasole. Crește prin iarbă în grădini. Incălzindu-o și punându-o cu puțină smân-fână la un deget umflat, pâlifuri ș. a. se tămăduie.

Larga-Pacău

C. Gh. Vartolomeiu.

O SAMĂ DE CUVINTE

2577—2613

Imboldoșâl=încărcat cu *boldoașe*, cu sânul plin de pecece, le-găfurèle, etc.

A îmbonghină=a asvârli un obiect cu capul în pământ.

Imbulzi (a se)=a se strânge oile una lângă alta, când dogo-rește soarele verii.

A împielmă=a încălzi apa puțin, cât rabdă mâna în ea. Împiel-mezi apa și când pui rece dacă e prea fierbinte. În sens nema-terial când împielmezi însemnează, că îndulcești o situațiune grea.

A se îmboroșcăi=când se împung vitele cornute și zbiară a luptă.

Imbosoiat=stă supărat.

Incăjalal=o bubă sau o rană încălălează, când se înrăutățește. O plantă netrebnică încălălează, când pune stăpânire pe un teren și nu poate fi stârpiată.

Inchelbez=am început o construcție, dar n'am terminat-o. *A in-chelbat și el o căsuță*=înțeleg că: va fi ridicat paiantele, îi va fi pus acoperișul, și atât. M'am inchelbat și eu, ca tot omul, cu ca-sa și cu curtea lui=îmi am, adică, o gospodărie, nu strălucită, dar oare cum mulțumitoare, după cum ajută puterea pe un om nici sărac nici bogat.

Inciorocat=găinile sânt inciorocate, când sânt din neamul ce-lor cu fulgi pe picioare. *Te inciorocași!* zici cuiva care și-a tras ciorapii în picioare sau s'a încălțat cu ghete, când n'ar fi avut vreme pentru așa ceva, or vremea l-ar fi primit să umble desculț.

Infulfucal=*înfulfucal ești bre!* ironizezi pe cel care s'a îmbră-cat cu prea multe pentru vremea de afară.

Ingâlbil=plin până 'n gât, sătul de toate.

A îngena=a micșoara viteza. Omul îngenează, când îmbătră-nește și d'abia se mișcă.

Intoltoșat=încărcat, dar nu la spinare. Te întoltoșază muma sau vreun prieten, când îți umple buzunarele, sânul, și-ți mai pune și'n vreo legătură, mere pere, etc.

Ismerit=slab și cu curajul perdut.

Izânit=murdărit, învechit din cauza mulței sau deseii întreburi-înțări. O cămașă a intrat în *izână*, când s'a înegrit de praf și de nădușală.

Izgorât=uscat, se zice în spec al despre spicele de grâu. Când a pierdut umezeala; după o ploaie se zice că s'a izgorât.

Jâp=murdăria grămădită pe piele din cauza murdăriei.

Jâtie= boală cronică. *Am dobândit o jâtie*, vei auzi câte unul care tușește a oflică adevărată.

Jurmân=afurisit.

Principele Ferdinand Teleorman

Pr. Fl. A. Drăghici

Feleșliuc=un băț, ce are la un capăt, niște pânză, cu el se ia păcura și se ung roțile la car.

Dîrlă=copil mic, băiețel. Ce faci măi durlă?

Tăburică=scaun fără spatar.

Plênchiu=într'o ureche, cel ce face numai după capul lui.

Chioampă=șchiopă, cu piciorul zdrobit. Chioampa lui Bostan.

Poancă=lucru femeii, știți care....

Țeleleț=mânz după iapă. Să ia țeleleț după mine, ce să-le faci? Așa-s copchiii!

Smârcotește=a suga, după mulsoare. Ce-atâta smârcolit? Iea vițelul cela de la vacă.

Chiharcă=femeie greoaie, Știi, ca o putinică.

Coplizan=copilandru. O crescut câtă mi-ți-i coplizanu.

Popenchi=ghebe. Popenchii se fac toamna.

Țârloi=piciorul de la genunchi în jos.

Țigmău=vârf de deal. A răcnit din țigmău, cât o putul.

Șimulloc=mănunchiu de fân.

Hleşturi=crengi. Pune hleşturile pe foc.

Găbjă=palmă—fleașcă. Mi-o dat o găbjă bună.

Cocârla=Dă-te de-a cocârla. De-a curu'n cap.

Sbârcoti=a suga. Vițelul sbârcotește vaca

Jud. Neamț

Al. Moisei

C R O N I C A

Ghilușul, pe Iulie,

Șezătoarea, Vol. XV. No. 1 și 2 pe April și Maiu cu un *Basm* și *Botanica populară* urmarea bucăților ce s'au publicat în această revistă până acum sub acelaș titlu.

P.

„ION CREANGA“

Cuprinsul anului VI (1913).

I. Articole, felurite (98—111).

Pr. Fl. A. Drăghici, Jocurile copiilor, 261. *Dr. Ion Urban Jarnik*, Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești, 121, 161, 194, 226. *L. Marian*, Petru Maior folclorist, 65. *C. N. Mateescu*, Pentru blestemul celor douăsprezece neamuri jidovești, 33; Încă o variantă a cărții populare «Avestița. aripa Satanei», 97. *D. Mihalache*, Căușul de băut apă, 375; Pistornicul. 321. *V. C. Nicolau*, Deaba, 353. *T. Pamfile*, † Spiru Haret, 2; Visul Maicei Domnului: două variante scurte, 114; Rămășiți de arme vechi. 193; Învățătură pentru învierea morților, 258. *P. G. Savin*, Ceva despre șederea fetelor cu flăcăii, 98. *Al. Vasiliu*, Despre cântecele populare, 322.

II. Povești (45—53).

Gh. Apostol, Ion, fiul lui Dumnezeu, 266. *T. Bizom*, Fata cea pricepută, 102. *N. I. Dumitrașcu*, Sărăcia, 4. *G. Fira*, Văcarul și Sarpele, 329. *D. Mihalache*, Bărbatul, femeia și dracul, 171, 205, 231. *V. Popa*, Povestea spânului și roșului, 264. *G. I. Popescu*, Piatra scumpă din capul mesei, dela balaurii cei mulți, 40. *Șt. St. Tuțescu*, Albinuș împărat, 289. *G. Ursache*, Cumătrul Arhanghelului Mihail, 290.

III. Povestiri și legende (211—276).

C. Atanasiu, Povestea cucului, 73. *T. Bizom*, Ștefan Vodă și Unguri, 11; Vlad Vodă și boierii, 187; Mihai Viteazul 236; Ștefan Vodă și țiganii 303, Povestea rachiului 363. *Dr. V. Ciobanu*, Povestea lui Dumnezeu 338. *S. P. Colibași*, Foca 10, Legenda gândacilor de mătasă 239. *N. I. Dumitrașcu*, De când este funul 71. S'au luat «la trei păzește» 105. Grăul 15, Cuza Vodă 179. Fericit 339, Ignat 376. *D. Furtună*, Fiecare trebuie să caute de copiii săi 105, Cine-i mai mare în casa omului 176. Deale strigoilor 237. Sf. Toader 339; Năvalnicul 360. *Al. Leontescu*, Dragomirna 107. *M. Lupescu*, Povestea ciocârliei 12. *C. N. Mateescu*, Povestea gălbezii 9, Povestea ghicitoare (brândușei) 73, Povestea gaiței și turturelei 74. De ce nu mănâncă ovrei carne de porc? 139, Legenda râului Doamnei 238, Olea și Oslea 253-4, Olca și Basarab 307. *Pr. I. D. Mihail*, Poartă Dumnezeu de grijă 177. *Al. Moisei*, Beția mai rea de cât turbarea 141, Ce fel de armată iubia Cuza mai mult? 302, Cuza la manevre 302, Cuza îngroapă biciul 302, Cum priviau soldații pe Cuza la inspecție 303, *V. Moisiu*, Pânea dracului 177, Cuza cismar, 177. *N. I. Munteanu*, Trif și Stratenia 106, Unde eră nădejdea casapului 361. *T. Pamfile*, Tufă dătătoare de putere 70. *C. M. Popescu*, De ce sf. Ilie

are mare necaz pe draci? 342. *G. I. Popescu*, Guzganul 140. De pe lumea cealaltă 340. *I. Preutescu*, De ce n'are năpârca coadă? 363. *P. Gh. Savin*, De ce nu se lucrează Duminica 14, Povestea rândunicii 74, Șoarecele și guzganul 240, Mai umblă și cu strămbul, nu numai cu dreptul 342. Mulțumita omului 362. *Const. Tuțescu*, Iepurile și broaștele 179. *St. St. Tuțescu*, Clopotul lui Mircea Vodă 10, Isvorul lui Mircea 10, Mircea Vodă și Călugărul 11, Cuza Vodă 11, Muntele Cozia 75, Masa lui Traian 106, Un nou isvor la Cozia 107, Dianu și unguureanca 107, Dianu și mocanu 107, Isvoru Căciulata 140, Femeia și lemnele 362. *C. G. Vartolomei*, Plopul lui Stefan Vodă 303. Comori 303. *E. N. Voronca* Femeia fără nas, 189.

IV. Botanică populară (53—74).

C. Atanasiu, Urzicele 371. Nucul 372, Șopârlaița 372. *A. Gorovei și M. Lupescu*: Clotociul 58, Clopoțelul 58, Chiperiul negru 115. Curechiul 116. Cârlițăica, 245, Cernușa 245, Crucea voinicului 245, Colilia 245, Coacăzul 246, Crinul 246, Curmălul 246, Crucea Paștei 246, Crucea pământului 246, Coadă cocoșului 247, Crucelița 372. *Cucuta* 373, *Cununia legată* 373, *Creasta cocoșului* 373, *Calcușul vacii* 374.

V. Datine și credințe (1301—1717).

S. P. Chiricel 274. *S. P. Colibași* 141. *Pr. Fl. A. Drăghici* 19, 52. *N. I. Dumitrașcu* 112. *D. Furtună* 143, 306. *T. Gherman* 79. *N. V. Hânțescu* 107, 270, 367. *A. Leontescu* 20, 79. *M. Lupescu* 211, 307. *D. Mihalache* 369. *Maria I. Mircea* 78, 111. *Al. Moisei* 169, 209, 269, 370. *N. I. Munteanu* 114, 143, 210. *C. M. Popescu* 112, 142. *I. N. Popescu* 273. *T. Popovici* 77. *I. Preutescu* 103. *Natalia Pricop* 366. *A. Saint-Georges* 79, 110, 210, 272, 307, 369. *P. Gh. Savin* 143. *Dobre Ștefănescu* 50, 82. *P. Ugliș* 21, 208, 308. *D. Urzică* 18, 110. *C. Gh. Vartolomeiu* 20, 111, 144, 209, 271, 368. *E. Voronca* 16, 51, 80, 108, 305.

VI. Boli la oameni, leacuri și descânțece (175—219)

N. I. Antonovici, Roșată 242. *C. Atanasiu*, De plămădit inima 245. *T. Bizom* De dănsule 145. *S. P. Chiricel*, Rahnă 46, Deochiu, albeață, obrintit 148. *C. Constantinescu*, Orbalț 147, bube dulci 241, obrintit 242. *Pr. Fl. A. Drăghici*, Junghiu 344. *N. I. Dumitrașcu*, Muma pădurii, Intors 241. *D. Furtună*, Orbalț 46. *N. V. Hânțescu* Reumatism 242. *Frații Kahu*, Vierme, păr, cârțiță 346. *M. Lupescu*, Obrintit, Răhne, Trânji, Rapăn 48, Limbrici 49, Obrintit sau Orbalț 147, șerpe 343. Nevăstuica 343. *D. Mihalache*, Ghinduri sau Fântănele 148, Spurcăciunea 243, Mătricea sau cuiul la inimă 244. *Maria I. Mircea*, Șerpe, beșica cea rea, năjit 242. *A. Moisei*, Deochiu 244, Scrintitură 245, Beșie 345. *D. Petrescu*, Țăță 49. *Al. Saint-Georges*, Boală 46, plesca-iță 243. Arsură cu fosfor, Deochiu 243, bube dulci 375. *P. Ugliș*, Mătrice 149, Bube dulci 150. *D. Urzică*, Bubă neagră 49.

VII. Boli la vite, leacuri și descânțece (19—25).

G. C. Arteni, Viermi 294. *Maria I. Mircea*, Boala găinilor 150, 293. *A. Saint-Georges*, Deochiu 294. *P. Stănescu*, De supt vițelul, Șarpe 151.

VIII. Vrăji și farmece (59—68).

N. I. Antonovici, De făcut pe ursită 213. *G. C. Arteni*, De desfăcut 214. *C. Ata-*

nasiu, De făcut pe ursită 213. *S. P. Chiricel*, De făcut pe ursită 91, 336. *C. I. Constantinescu*, De desfăcut 89, 337. De făcut pe ursită 212. *D. Furtună*, De adus ma-na vacilor 90. *A. Moisei*, De dragoste 91.

IX. Urații (36—44).

Tr. German 15. *C. N. Mateescu* 169. *N. I. Munteanu* 169. *D. Urzică* 355.

X. Colinde (32 -- 38).

C. Atanasiu 260. *Daniil Răușescu* 260, 365. *P. Ugliș* 53, 104.

XI. Plugușoare (12—17).

A. Moisei 101, 230. *N. I. Munteanu* 3. *G. I. Popescu* 102. *D. Urzică* 230.

XII. Cântece de stea (15—19).

N. I. Dumitrașcu 275. *A. Moisei* 69. *G. I. Popescu* 68. *C. G. Vartolomei* 70.

XIII. Gâclitori (420—610).

C. Atanasiu 138, 235. *R. Fulger* 24. *N. V. Hânțescu* 137, 234, 328. *Al. Leontescu* 23. *C. N. Mateescu* 22, 326. *Maria Mircea* 138. *Al. Moisei* 327. *I. N. Popescu* 23, 178. *G. I. Popescu* 234. *I. Preutescu* 235. *Al. Saint-Georges* 138, 284. *V. Știrbu* 24. *D. Urzică* 137, 327. *C. G. Vartolomei* 235.

XIV. De-ale copiilor (272—351).

S. P. Colibași 183. *Pr. Fl. A. Drăghici* 85, 125, 181, 214, 297. *N. I. Dumitrașcu* 294. *Tr. German* 184. *Al. Leontescu* 183. *M. Lupescu* 84. *D. Mihalache* 295. *N. I. Munteanu* 84. *G. I. Popescu* 297. *I. N. Popescu* 84, 182, 296. *P. Gh. Savin* 296. *P. Ugliș* 83, 185.

XV. Cântece bătrânești (35—41).

G. C. Constantinescu, Antofia 76. *C. Daniilescu*, Vidu 276. *N. I. Dumitrașcu*, Pe-trișor haiducul 202. *G. Fira*, Corbul și vântul turbat 37. *Al. Morariu*, Vălenaș 276. *C. Rădulescu-Codin*, Tanislav 36. *P. G. Savin*, Cântecul păstorului 275.

XVI. Cântece (1167—1476).

N. I. Antonovici 27, 185. *G. Apostol* 309, 349, 378. *C. Atanasiu* 27, 379. *M. Barbu* 123, 377. *S. P. Chiricel* 26 123. *I. I. Ciuncanu* 156. *S. P. Colibași* 91, 121, 154, 284. *C. Daniilescu* 25, 155. *Tr. Dimitriu* 28, 221. *N. I. Dumitrașcu* 156, 317. *G. Fira* 187, 251, 282, 311. *V. T. Frumuzache* 91. *Tr. German* 121, 156. *C. Georgescu-Munteanu* 28. *G. Iacobeanu* 27, 122, 157, 187, 228, 283, 310, 349. *A. Leontescu* 122, 188, 282, 377. *M. Lupescu* 247, 250, 349. *St. Manole* 250, 311, 376. *P. Marinică* 376. *C. N. Mateescu* 124, 187, 218, 248, 279. *I. Mihailescu* 165, 249, 251, 312. *D. Mihalache* 154. *Maria I. Mircea* 185, 378. *I. I. Nadă* 25. *II. Onciul* 125. *D. Petrescu* 122. *C. M. Popescu* 24, 188, 283, 347, 377. *G. I. Popescu* 25. *I. Popescu* 27. *I. N. Popescu* 313, 348. *T. Popovici* 120. *Lucreția Pribeșteanu* 317. *Natalia Pricop* 347. *C. Rădulescu-Codin*

376. A. *Saint-Georges* 280, 378. D. *Sameș* 247, 284. V. *Sdrenghia* 123, 219. V. *Știrbu* 24, 121, 155, 210, 250 251. V. I. *Stoica* 375. Șt. St. *Tușescu* 92, 186, 220, 249, 349. C. G. *Vartolomei* 186, 250, 349, 378. Al. *Vasiliiu* 57, 98, 120, 157, 187. G. *Viădescu* 120. D. *Urzică* 189, 312. X. X. 374.

XVII. Vorbe adânci (947—1305).

M. *Adameșteanu* 7, 57, 88, 173. G. A. *Çosmovici* 54, 87. D. *Furtună* 8, 278. N. V. *Hânțescu* 56, 174. M. *Lupescu* 88, 175, 278. A. *Moisei* 55. V. *Moisiu* 9. G. I. *Popescu* 175. I. N. *Popescu* 8. D. *Urzică* 88 178. C. G. *Vartolomei* 174.

XVIII. O samă de cuvinte (2008—2424).

C. *Atanasiu* 153. Tr. *Dimitriu* 127. Pr. Fl. A. *Drăghici* 151, 253. N. I. *Dumitrașcu* 313. D. *Furtună* 217. N. V. *Hânțescu* 30, 126, 153, 314. M. *Lupescu* 126, 152, 218. A. *Moisei* 30, 152, 218, 313. N. I. *Munteanu* 314. I. N. *Popescu* 153, 252. I. *Preutescu* 29. P. G. *Savin* 313. C. G. *Vartolomei* 251, 315.

XIX. Glume, jâții taclale (240—275).

C. *Atanasiu*. 316. V. G. *Beldie* 285. T. *Bizom* 222. I. *Bogza* 31. I. *Brătulescu* 379. S. P. *Chiricel* 158. C. *Daniulescu* 223. N. I. *Dumitrașcu* 255, 285. N. V. *Hânțescu* 286, 317. A. *Leontescu* 62, 251, 286. M. *Lupescu* 319, 382. A. *Moisei* 382. N. I. *Munteanu* 31 și 59 225, 285, 316, 382. C. M. *Popescu* 62, 158. A. *Saint-Georges* 169. Șt. *Sărăcuț*, 93. P. G. *Savin* 60, 191, 222, 287, 318, 383. N. I. *Vârlezeanu* 31, 60, 158.

Ilustrații (67—76).

A. S. R. *Principele Neculai în port Românesc*. 1. Port din Boureni-Dolj. 33. Port din Muscel. 65. Rămășițe de arme vechi. 194. Note muzicale. 225, 257. Căușe de băut apă 305. Pistomice 321. Deaba și coarnele. 354.

Cronica.

N. I. *Dumitrașcu* 288, 320. M. *Lupescu* 32, 192. P. 32, 65, 94, 128, 159, 191, 224, 287, 319, 350, 383.

**Volumul VI din „Ion Creangă” se
mai află încă pe prețul de 5 lei.**

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

===== Bustul lui Ion Creangă la Bârlad =====

Suma adunată 1046.60

Abonați-vă la

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice

Abonamentul anual 3 lei

Adm.: V. C. Nicolau

Bârlad, str. Traian, 13

CARTI FOLOSITOARE

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile: Sărbătorile de vară la Români	—	—	2.00
” ” Boli și leacuri	—	—	1.00
” ” Cântece de țară	—	—	4.00
” ” Agricultură la Români	—	—	5.00
” ” Povestea lumii de demult	—	—	2.00
” ” Sărbătorile de Toamnă și postul Crăciunului	—	—	2.00
M. Lupescu: Creșterea viermilor de matasă	—	—	0.20
” Alcătuirea unei gospodării țărănești	—	—	0.50
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu: Monogr. satului Catane-Dolj	—	—	2.00
” Colinde din popor	—	—	0.30
Tim. Popovici: Leturghia sf. Ioan Gură-de-Aur	—	—	2.50
Petru G. Savin: Clăcășește	—	—	0.40
” Povești	—	—	1.50
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece	—	—	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești	—	—	0.40
N. I. Dumitrașcu: Elori de câmp	—	—	0.40

Se trimite franco la cerere.

CARȚI FOLOSITOARE

Prin redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

«ION CREANGĂ» An. II.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. III.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. IV.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. V.	—	—	—	—	5.00
«ION CREANGĂ» An. VI.	—	—	—	—	5.00

Cărți postale ilustrate editate de revista „Ion Creangă” 0.05

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1912 — 1.50

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1913 — 1.50

CALENDARUL revistei „Ion Creangă” pe 1914 — 1.50

T. Pamfile: Povestire pe scurt despre «Neamul Românesc» 0.20

” ” Jocuri de copii I — — — — 1.40

” ” ” ” ” II — — — — 1.60

” ” ” ” ” III — — — — 1.50

Se trimite franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 7 pe Iulie 1914, cuprinde :

MUZEUL REGIONAL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE AL JUDEȚULUI TUTOVA.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. Apostol, G. A. Cosmovici, G. Florescu, D. Furtună, G. Iancu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNAȚII.—C. N. Mateescu.

CRONICA.—P.: N Iorga: Privilegiul lui Mohammed II pentru Pera I Brăescu; Măsurătoarea pământului la Români.—N. A. Bogdan: Orașul Iași—Vești.

ILUSTRAȚIUNE: Pecetea ținutului Fălciu de pe la 1648

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

«Ion Creangă».—27 Septembrie, 1914.

T. Pamfile.—Spicuiuri din trecut.

I. Brătulescu.—Poveste.

C. Rădulescu-Codin, M. Lupescu, Mihai Barbu.—Povestiri și legende.

N. I. Dumitrescu, I. Onciul, Petru G. Savin, Maria Mircea, D. Furtună, O. A. Apostol, Od. și Tel. A. Apostol, Al. Moisei, Const. Șoltuz, Pr. Fl. A. Drăghici.—De-ale copiilor.

V. C. Nicolau.—Vorbe adânci.

O. A. Apostol, M. Barbu, D. I. Popescu, C. Șoltuz, Andrei Dumitrescu, St. Manole, Ion N. Popescu, V. Stoica, Al. Al. Leantescu.—Cântece.

V. B. Țirica, Ion Sava, Gavrilă I. Iancu.—Glume, jâții, taclale.

T. Pamfile.—Cronica.

Ilustrațiuni: Intăia durere: M. S. Regina văduvă Elisabeta cu răposata Sa fiică Principesa Maria,—FERDINAND I. Regele României.

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tufova

BARLAD

Exemplarul :

În țară 40 de bani

În străinătate 50 » »

Abonamentul anual :

În țară 5 lei

În străinătate 6 »

INTEMEIETORI : PR. EC. I. ANTONOVICI, PR. I. C. BELDIE, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, D. MIHALACHE, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

De la oamenii buni așteptăm
ABONAMENTUL
Revistei «ION CREANGA»

Adm. M. Lupescu, Zorleni-Tutova

DE LA REDACȚIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece și gâcitori, datine și cuvinte rari, și altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteț mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greșelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* și pe *a* în loc de *o* și pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrite de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebuie 10 bani. Aceste manuscrite însă, nu trebuie să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-o parte prin cărți poștale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poșta redacției dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărți primite la redacție.

G. Tutoveanu : *La arme!* Bârlad 1914, 16 p., 30 bani.

N. Iorga : *Constantin Brâncoveanu*, Dramă în cinci acte, Vălenii-de-munte 1914, 82 p., lei 1.25.

N. Iorga : *Legăturile culturale între Bucovina și principatele românești*, Vălenii-de-munte, Edit. Casei Școalelor, 1914, 26 p., 40 bani.

A. D. Xenopol : *Râșnovul de lângă Brașov*, Iași, 1912, 48 p.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :

T. PAMFILE

Bărlad, str. Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară

În străinătate

5 lei

6 „

ADMINISTRAȚIA :

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

27 Septembrie, 1914.

În dimineața zilei de 27 Septembrie, 1914, a trecut întru cele veșnice Majestatea Sa Regele Carol I.

Cu durere plecându-ne lângă proaspătul mormânt al Celui ce cu toată dragostea s'a ostenit o viață pentru binele Neamului nostru, să rugăm pe Dumnezeu ca să-L odihnească în pace, iar pe noi să ne învrednicească a sprijini cu tot mai multă trudă și căldură pe Cel ce astăzi li moștenește cuvântul.

«ION CREANGĂ»

INTĂIA DURERE

M. S. REGINA VĂDUVĂ ELISABETA
CU
RĂPOSATA SA FIICĂ PRINCIPESA MARIA

FERDINAND I.
REGELE ROMÂNIEI
Urcaț pe tron la 28 Septembrie 1914.

SPICUIRI DIN TRECUT.

XII.

Dintr'o carte domnească din Târgoviște, din 1619, Marlie 1:
«... și iar a dăruit Buicea al Gramei pe Mardarie cu un loc de vie pã din sus de viia lui Mardarie pentru fãrtãþia lor, iar Mardarie lui i-a dăruit lui Buicea al Gramei o camaș[ă] și 9 mãram[e], și o dulam[ă]...» (G. Ghibãnescu, *Surele și izvoade*, VI, p. 7.

XIII.

Dintr'o carte domnească din Târgoviște, din 1620 Aprilie, 20:
«... și iar sã s[ă] știe cã s'au prins Radul și Bãldea și Drãgici din Pocivaliște fãrtați, și însã s'au dus și în sfãnta biseric[ă] și-au dăruit Radul și Stan pe Bãldea cu o cãmascioarã și cu o vacã cu lapte iar Bãldea au dăruit Radului și lui Stan, un loc de grãdin[ă] și un loc de vie pe lãngã vãlcea. Și iar au dăruit Radu și Stan pe Drãghici, cu un taler de argint și dupã fãrtãþia aceea Lupului i-au dat o vacã cu lapte, iar Drãghici au dăruit Radului și lui Stan un loc de casã și de grãdinã în Pociovaliște...»

Ibidem, p. 9.

XIV.

Dintr'o carte domnească din București din 1644 Iulie 10:
«... iar Stan Blaj, tatãl Pãrvului Arm[aș] el s'au fost înfrãþit cu Barbul Cliuc[erul] din rugi și au fost dat Stan Blaj Barbului Cliuc[erului] o dealni[ă] în Drãgoeni, iar Barbu Cliuc[erul] el încã pentru înfrãþire au dăruit pe Stan Blaj cu un cal. ... Moþia din Drãgoeni din înfrãþire și de cumpãrãturã...»

Ibidem, p. 44.

XV.

Dintr'o carte de mãrturie muntenească din 1662 Maiu 19:
«... într'aceia noi vãzând cã ne ia moþia pe sama lui, poftind a-ș luarea banii dela noi și s[ă] rãmãe moþia pe sama noastrã, noi n'am avut puteare sã dãm banii to[ți], ci am înfrãþit și pre Pãrvul arm[așul] de au dat berbeci 20, și oi cu mei 13...» și deci sã slãpãneascã ca un frate cu ei.

Ibidem, p. 91.

T. Pamfile

POVEȘTI.

62.--Norocul lui Cebuc, leneșul.

Ci-că, trăia odată, când o fi fost atunci, trăia într'un bordeiu, la marginea unui drum, o femeie săracă ; da nu era săraca de leneșă, ci de multe năcazuri și nevoi. Avusese bărbat și murise, iar ea rămăsese ca vai de lume, c'un copil mic, pe care-l crescuse cum dedese Dumnezeu, ba torcând cu fusul pe la vecine, ba cerșind *cu mâneca* prin sat.

Și măcar de i-ar fi fost truda cu folos, calea-valea, dar tot năcaz trăgea de pe urma copilului, căci eră așa de leneș, de speriasă satul. Cât eră ziua de mare, ședeă lungit în *unghejul* bordeului, cu luleaua în gură și... paf! paf!.. ziua și noaptea, că îngrise păreții cu atâta fumărie, de-i făcuse, ca fundul *ciaonului*; iar când dormia, horcăniă așa de tare, că speria și bivoliile de pe drum. Da și lumea a naibii, i-a pus numele: Cebuc leneșul, și... așa i-a rămas.

Cât nu l-a *docănit* biata mă-sa, să lase lenea și să muncească, Ți-ai găsit! Abia s'a învoit să aducă apă, cu căldările pe cobiliță. Și ce a adus. Plecă dimineața, la prânz ajungea la fântână, până la amiazi scotea apă, iar seara, cand ajungea acasă, pică rupt de oboseală, culcându-se odată cu găinele. Vorba cântecului :

Până se încălță,	De lene ochii -și închide
Soarele se înalță;	Și buzele își deschide.
Până se gătește,	sau
Soarele asfințește.	

Da Cebuc aveă noroc porcesc, că întotdeauna i se găsiă luleaua plină și mâncare de-ajuns. Și nu mănca mai puțin, ci cât zece ; par'că eră hupit. Odată, ducându-se la apă, pe când scotea găleata din fântână, numai ce vede în ea un pește galben, de făcuse apa ca aurul. Bucuria lui. Cum îl văzù, îl și inhăță și fugi cu el acasă, să-l frigă. Da peștele :

-- Voinicule, lasă-mă, nu mă omori, că mult bine ți-oi face și eu!

—Da, cine ești tu, să-mi poți face bine ?

— Apoi eu sunt *Dădărlal*, regele peștilor. Ori ce-i gândi tu, ți se va împlini.

-- Așa!?! Și ce bine zici, că-mi faci ? Ia să te încerc. Să faci cobilița mea să ducă singură căldările cu apă !

— Așa să fie! grăi peștele. Da ca să nu zici că te mint, bagă mâna la urechea mea din dreapta și ai să găsești o cheie. Cheia s'o coși în *cuptugul*¹ cămeșii și ori de câte ori ai nevoie de ceva, s'o apuci cu mâna, gândește-te la mine și îți se va împlini dorința. Băiatul făcu cum îl învăță peștele.

— Dar, dacă n'o fi așa foarte, câte le îndrugi tu?

— Când m'ai prinde a doua oară, să mă pui în frigare și să mă mânânci, că puterea e la tine!

— Așa! Bine! A băgat peștele în fântână, a umplut căldările cu apă, le-a pus pe cobiliță și: «Hai, cobiliță să duci căldările acasă!» Când a plecat, cobilița cu căldările, singură, Cebuc săriă în sus de bucurie, că scăpase de muncă; căldările mergeau înainte, el în urmă fluerând și călcând a gale, ca un bim-bașă.

Intr'o zi, pe când veniă dela fântână, s'a întâlnit cu fata împăratului, care eșise în caretă la plimbare. Da nici ea, s'o facă păcatul.

— Lele!! Ia uite ce drăcie! cum merge cobilița băiatului ăla, singură. Mămă Doamne, asta n'am mai văzut! U! da urit mai e el!

— Ce te miri fă! Mira-te-i de c...ți. Ha! sunt urit eu? Ce tu ești mai brează? Par'că ești botezată cu zamă de vază! Și-i trânti o înjurătură ca la ușa cortului, plecând acasă, iar fata împăratului la casa ălui de o are.

După câtă-va vreme, fata a rămas grea, așa din chiar senin, da împărăteasa când a văzut așa, a început s'o ispitească, că să-i spună cu cine s'a întâmplat. Da fata ce să spue, că nu se știă vinovată nici cât negru sub unghie. A ferit-o ea împărăteasa cât a putut de împărat, dar văzând că se îngroașe gluma, a spus și împăratului. Impăratul cum a auzit, cum eră iute din fire, a închis-o într'o odaie din dos a palatului, dând ordin, ca să-i dea numai pâne și apă, până o spune cu cine a rămas grea. Biata împărăteasă n'a zis nimic, da pe furiș, cu chiu cu vai, făcea ce făcea și-i da de toate, vezi atâta aveă mai drag pe lume, și... mamă nu eră?

La nouă luni, fata a născut un rotofciu de voinic, de să-l mânânci nu altceva. Gureș, nevoie mare, frumos par'că era picat, că chiar împăratul a prins drag, de nepotu-său «*ăsta din lufe*». Creștea ca buruiianul, într'un an, ca alții în doi. Ba mai eră și năsdrașan, că pe cât eră de mic, îi spunea împăratului tot ce făcuse el în liniereșe, până nu s'a însurat. Impăratul prinse atâta drag de el, că iertase și pe fie-sa de rușinea ce-i făcuse.

¹ Căptușeală.

Și cum stau ei așa de vorbă, bunicul și nepotul, nepotul zgâl-
fâind pe bunic de barba ablă, numai ce-i zice:

— Da bine moșule, fata de ce nu vine aici la palat?

— Da tu n'ai fată, că de-i aveă, ar veni să te vadă!

— Ba am!

— Dacă ai, l-ai cunoaște, tu nepoate?

— Cum de nu!? Il cunosc ca pe iapa brează. Ia chiamă pe loa-
tă lumea, să vezi cum ți-l arăt... că de.., nu pot să ți-l spun așa
pe dinafară cum îl chiamă.

Auzind așa, împăratul trimite crainici să cheme lumea la palat.
Chiamă boeri, slujitori, slugi, că doar, doar va cunoaște și el pe
gineri-său. Dar degeaba. Atunci întrebă dacă a mai rămas cineva
nevenit.

— Mai rămas-a împărate,—zice un slujitor,—mai rămas-a Cebuc
leneșul, care a zis, că de ți-e dor de el, să te duci să-l vezi, că
el n'are poftă să vie la tine. Și Cebuc șede în cutare sat într'un
bordeiu, la marginea drumului!..

— Să mi-l aduceți și legat, a zis împăratul,

S'au dus doi slujitori de l-au luat cu nepusă în masă, pe sus,
trântindu-i câte un *ghioald*¹ de i-au mutat și fălcile. Da, el:

— Ci, ho, mă, stați că merg eu de voia mea, da să mă gătesc
că doar merg la împăratul. Și s'a gătit. S'a îmbrăcat c'o ghebă,
ruptă și pelicită cu șapte petece p'un loc, cu luleaua în gură
paf, paf, hai la împăratul, unde abia ajunse a treia zi. Da copilul
cum îl văzû, începu să strige:

— Uite vine fata, moșule, uite vine fata, ăsta-i tata!

— Care-i tată-tău, mă?

— Uite ăla cu luleaua în gură, de umplû curtea de fum!

— Brr!! că urită namilă de om! Apoi către fie-sa: N'ai mai
găsit un om ca lumea, M'ai făcut de ocară!

— Tată, nu sunt vinovată cu nimic, cu acest om.

— Ba da ești, că te-ai mirat de căldările mele și... zise Cebuc.

— Aoleo, fie-meo, să pleci din ochii mei cu copil cu tot. Să te
duci unde a dus surdul roata și mutul iapa.

De năcaz că-i făcuse așa rușine, în fața atâtor oameni, împăra-
tul i-a băgat într'un butoiu, punându-le doar o pâine și câteva
smochine, i-a afundat bine și le-a dat drumul pe-o apă. S'au dus
ei înfundați în butoiu, pe apă, multă vreme, iar leneșul Cebuc, is-
prăvindu-și mâncarea lui, s'a răslit la fiu-său:

¹ *Ghiont*, pumn pe sub fălci.

— Ia, dă-mi, mă, și mie o fălie de pâine ș'o *smoacănă*!

— Da lasă, copilul în pace, mă, de ce n'ai mâncat mai puțin, zice fata împăratului,—nevastă-sa.

— Bine! Bine! o să vă rugați de mine, da nici eu n'o să vreau.

Atunci, Cebuc, puse mâna pe cheia din cuptugul cămășii, o frecă și numai decât peștele i-a trimes o mămăligă ș'o cofă de lapte, să mânânce zece, nu unul. Și mâncară cu foși, căci Cebuc eră bun la inimă, n'a ținut mânie. După ce s'au saturat, nevastă-sa numai ce zice:

— Da bine bărbate, dacă ești așa de bun la Dumnezeu, cum nu suntem noi vinovați, de ce nu te rogi să ne scape de-aici?

— Că bine zici, vezi că uitasem.

Puse mâna pe cheie, gândi la pește, și de-odată butoiul fu aruncat la mal, unde se sparse în două. Câte trei, sănătoși, se văzură într'o pădure. După ce mulțumiră, în ghenunchi, lui Dumnezeu, mama și băiatul se culcară, fiind tare obosiți. Da Cebuc, ce credeți c'a dormit! Nu. Lui îi trecuse și lene și tot, ba prinsese drag de nevaslă și copil, bag seama îl mântuise peștele, căci de la o vreme nu mai era așa uricios. El, până dormiră nevastă-sa și copilul, s'apucă să facă casă. Chemă ajutorul peștelui și făcù un palat, mai abilir ca al împăratului, mai ales că era în mijlocul pădurii. Au trăit ei multă vreme, iubindu-se, mama lucrând și învățând copilul, iar Cebuc vânând pentru casă. Da casa lor era minunată, căci fiecare lucru se ușeză singur unde doriau, iar bucatele n'aveau nevoie de bucătăreasă să fie gătite. Băiatul se făcuse mare, isteț și iute ca un prâsnel. Din vorba măsii și-a lui tată-său, nu eșiă să-l fi picat cu seu.

Odată, împăratul plecând la vânătoare, a ajuns tocmai în pădurea ceea cu pricina. Și vânând el, încoace și încolo, n'a băgat de seamă că-l apucă noaptea în pădure. Acu, ce să facă? Foame-i eră, până la palat eră prea departe. S'a hotărît să doarmă în pădure. A trimes un slujitor cu niște prepelițe, să le frigă la vre-o csaă de pădurar, da el ci-că a nemerit tocmai la palat, unde n'a găsit pe nimeni, că Cebuc eră la vânătoare, iar nevastă-sa tocmai eră cu băiatul în odaia lui la învățatură. Umblând el prin palat, nemeri la bucătărie, punând prepelițele la fript. Și cum sla și se uită la bucate, cari să găleau singure, fără a îngriji cineva de ele, mirându-se de așa minune, a uitat prepelițele pe foc. Toc-

mai când i-a mirosit a ars, și-a venit în fire. Le-a luat așa arse cum erau, că altele n'avea, s'a dus la împărat, care l-a certat de friptură arsă și de întârziere.

— Doamne, Împărate, iartă-mă, căci și Măria Ta să fi fost și tot ca mine pățiai. Și uite cum, și uite cum.

Ii spuse tot ce văzuse la casa din pădure. Împăratul, după ce se sfătui cu sfetnicii săi, se hotărî să meargă acolo și să ceară găzduire. Ajunși :

— Bucuroși de oaspeți, zise împăratul către fie-sa, care îi ieși-se înainte cu copilul de mână; ne putești găzdui peste noapte?

-- Cum de nu, Măria Ta, cu toată inima! Pofțiți intrați! Ne faceți mare cinste casei noastre!

Vezi, fata a cunoscut îndată pe tatăl-său, dar împăratul pe ea, nici atâtica... Nici pe Cebuc nu l-a cunoscut, căci se schimbaseră, ar împăratul credeă morți de-a binelea pe câte trei.

Până nu s'a pune masa, femeia vorbi cu linguroiul, vătaful lingurilor, să facă, nu știu ce. Mâncară, băură, vorbiră ba de una, ba de alta, împăratul spunând de luptele lui, de vânătoare și tot ce-i trăsniă prin cap, Cebuc de asemenea. Numai biala fie-sa, sta și se uita la împărat să-l soarbă din ochi, gândind că el n'o mai cunoaște și cât p' aici s'o podidească lacrămile. Intr'un rând îi veni să-i cadă în brațe, să-l roage s'o ierte, dar se stăpâni, că bun e Dumnezeu și mare; o să-i facă și ei dreptate.

Când le eră lumea mai dragă, în toiul povestirei, deodată lingurile începură să sară în toate părțile și să facă sgomof, că-i a-surziseră pe toți.

— Da, ce-o mai fi având, frate, lingurile, de se ciorovăesc așa, zise împăratul, când mai văzu și minunea asta.

— Ce să aibă, împărate,—zise fie-sa,—le lipsește vătaful și de aceea fac sgomof. Bag seama l-a furat cineva.

— Cine să-l fure, că numai noi suntem aici și noi nu l-am furat!

— Să nu zici așa împărate, că ele nu se ceartă degeaba!

— Atunci să ne căutați și cine o fi vinovat, să-și iea pedeapsa.

Căutară pe toți sfetnicii și slujitorii, dar nu găsiră nimic. Când căutară pe împărat, linguroiul la el în cismă.

— Ce e asta împărate? Vezi, cu musca pe caciulă, și tot faci gură!

— Da eu nu sunt vinovat; poate mi l-a băgat cineva în cismă, pacatele mele Doamne, că numai hoț n'am fost în viața mea.

— Ba că chiar ești, nu te mai da în lături, zise Cebuc.

— Iată-mă și hoț, fără să fiu vinovat. Da fata :

— Zici, că nu ești vinovat tată ? Mă cunoști ? Eu sunt fata ta ! Dar atunci când m'ai gonit, cum ziceai că sunt vinovată, fără să fi păcăluit cu cineva ? Dumnezeu a fost bun și ne-a scăpat. Dar să lăsăm asta la o parte. Te rog iartă-mă, cum te-am ertat și noi, de răul ce ne-ai făcut ! Și-i sări în brațe.

Da împăratul ce să mai zică, că amușise ! Doar lăcrămile-i curgeau șiroaie pe obraji, ca la copiii mici. A sărutat fata, nepotul și pe gineri-său, atât a putut să facă. Apoi până la ziuă a tot ascultat la povestea lui Cebuc, de : cum a rămas fala însărcinată,...cum au scăpat și până atunci. Iar împăratul a zis :

— O judecată pripită, toldeauna-i greșită.

Au plecat apoi la împărăție unde au făcut nuntă mare, de-a ținul trei zile ; a pus pe gineri-său pe tron, iar el sta și odihniă, la bătrânețe, îngrijind doar de nepoțel. Din când în când, mai petreceau și la palatul din pădure. Și ci-că Cebuc Impărat, a împărățit mult și bine ; toată împărăția eră fericită ș'o fi împărățind și acum, de n'o fi murit.

Cine nu crede, să spue el una mai frumoasă.

Auzită în anul 1898, în Craiova, pe când eram în clasa II de gimnaziu. dela Alexandrina G. Ionescu.

I. Brătulescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

322.—Jidovii și culele de bani.

Jidovii ăștia înainte de a se stinge de pe pământ, au făcut, pe unele locuri, săpături și au lăsat cule de bani în pământul nostru. Și, ci-că, unii trăesc și astăzi ascunși, nevăzuți de nimeni, lângă grămăjuia de bani agonisită de vreun biet creștin și, când dă cinevă să pue mâna pe *mişună*, sperie pe orice om, de nu se poate apropia. Și așa pățesc toți acei slabi de inger.

Lucrul ăsta s'a întâmplat și prin părțile astea unui bogătaș. Stânsese omul avere multă, multă, și umpluse chiar nouă borcane și jumătate cu aur. Aproape de moarte, grăi către fecioru-său,— că unul aveă,— arătându-i borcanul ce mai trebuia umplut :

— Uite, mă băiete, eu cât am trăit, am muncit și ți-am lăsat din bielșug, să tot trăiești. Vezi colo ? Nouă borcane și jumătate cu aur. Singura grijă ce-ți las e : să te trudești să umpli și tu p'al zecelea. Atâta îți cer. Incolo, să faci ce-i vrea.

Zise asta bogătașul și închise ochii pentru toldeauna.

Așa. Acù, fecioru-său, ca să asculte de sfatul părintesc, îi face cele pentru suflet, apoi în Duminica viitoare, se duce la târg de

Blagoveştenie, la unul din satele vecine. Incepe să lărguiască: când dă să cumpere cevă, dă parale puşine, puşine de tot, ca să facă economie. Dacă nu plătiă lucrul, nici nu-l pufeă luă, că nu şliă, ca bogătaşul, să negustorească banii. Lasă că şi tat'-său eră un *cupil* d'ăia de-şi mănca de sub unghie.

Pe când tot sta aşă feciorul bogătaşului, iată că vine la târg, un fin al lui, om sarac. Asta însă, când cumpără cevă, da cât i se cereă, aşă din sărăcia lui. Aşă s'a încotoşmat el cu brânză, peşte şi... de toate d'ale mănării.

Naşu-său, tot cu gândul să umple borcanul, nici acum nu plătiă preţul cei se cereă; dar vezi râvniă, la traiul săracului.

— Mă fine, noi am pufeă trâl'amândoi.

— Bine, năşicule. Hai cu mine.

Şi saracul ca toţi saracii. Slobod la inimă, a luat pe naşu-său acasă; de mare bucurie, i-a pus masa cu din ce-a avut şi n'a avut; apoi pe trai, neicuţule! că saracul puneă la mijloc tot ce răgăduise, cu dragă inimă.

O duc aşă câteva zile în şir. Şi lucru ăsta a făcut o minune Ştiţi care? A schimbat cu totul sufletul bogatului.

— Măi fine,—zice el,— iea dăşagii ăştia şi du-te la mine acasă de-i încarcă cu galbeni; că am bani nu glumă, în fundul buşiei dela colţul din dreapta al pivniţei. Cară-mi-i aici, că tot n'am eu ce le face. Mai bine să trăim amândoi împărăteşte!

— Mare minune!—se gândeşte finul! Şi nu-i vine să plece până nu se pune ăla cu *stichiu* pe el.

Iea finul dăşagii şi se duce la locul ştiut, acasă la naşul. Da, când puse mâna pe un borcan, ce să auză? O voce hodorogită ca din fundul pământului.

— Mă, lasă banii aici, că ăia sunt a lui *Badea Radu*.

Vezi? Aia eră vocea jidovului ascuns în pământ.

Finul, când aude aşă, începe să tremure şi, numa'ntr'o fugă, se duce acasă la el, unde era naşu-său.

— Mă naşule! Uite, nu mă lasă să-i ieau, zice că sunt ai lui *Badea Radu*.

— Ei, aş! Ce vorbă-i asta? Hai acolo să văd şi eu. Cine-i ala de se face stăpân pe banii mei?

— Hai.

Şi se duc. Dar şi băiatului de bogătaş îi îngheţă sângele în vine şi nu mai zice nici cârc, când aude:

— Lasă banii, omule. Sunt ai lui *Badea Radu*.

După ce se mai desşumeneşte, ştiţi ce face feciorul bogătaşului?

În loc să-și ia inima'n dinți și să pue mâna ca să încarce desagii, începe să'njure de câte'n lună și'n soare și, pe urmă?

La niște *pii*, trântește banii în ele, le îndoapă bine peste bănet și dă piile pe gârlă, așa încărcale cum erau.

Și vezi? Dele omul cu piciorul norocului.

Așă. Acù, gârla aceia treceà prin mai multe sate. Când a ajuns la al nouălea, acolo erà un om tare bogat. Știți cum îl chemà? Chiar Badea Radu.

Asta aveà obiceiul de se sculà de mult, de mult, în loafe diminețile. Cică știa Badea Radu că norocul umblà prin sat cu noaptea'n cap și nu s'abătea decât pe la cei cari se sculaseră de mult.

Intr'o dimineață, când se spalà la gârlă, ce vede el? Trei lemne plutiau pe gârlă. Altu'n locu'lui nici nu le-ar fi băgat în seamă. Dar el, fără să-și dea cu gându'că ar fi altceva decât lemne goale, nu stă cu mâinile'n sân. Pune slugile de le scoate cu boii și le frage'n curte.

Acolo le-a lăsat el multă vreme fără să știe ce e în ele. Intr'una din zile însă, socoli că s'au uscat și puse să le spargă.

Incep slugile, dar n'apucă să spargă bine un lemn de acela, că odată se isbește securea de ceva tare și . . . zing . . . zing . . . zing!.. curge, neicuțule, aurul pe pământ. Dă și în alelalte, tot așă:

— Mare e puterea Ta, Doamne! — zice Badea Radu. «Se vede că ban la ban frage! Ce să fac eu cu atâtă bănet?

Mai stă ce mai stă ea gânduri, apoi, odată îl luminează Cel de sus și zice:

— Ia! Să fac un han mare, mare și acolo... să bag toată lumea să mânânce de pomană și să zică «bodaproste!»

Așă. Și la o lună, hanul era gata. În el se găliau mâncări fel și chip și se ospătau toți nevoiașii. Badea Radu făcea milostenii în dreapta și'n stânga, la unul și altul,—din orice sat ar fi fost,— până s'a dus vestea și la feciorul bogătașului, — ăla care dăduse piile pe gârlă. Vine și el să vază și să ceară de pomană că la asta ajunsese acum; iar mâna pe lucru nu puneà, să moară Naiba

La han, ce să vază? Lumea după lume. Când își aruncă ochii la scara casei lui Badea Radu, vede feciorul ajuns sarac, vede o spărtură de piuă din alea pe care le dedese la gârlă. O cunoaște că e dela el și începe:

— Hm! hm! . . .

— Ce te uiți, măi omule? — întreabă Badea Radu.

— Cunosc lemnu'ăsta că e dela mine. Și-i spune toată *lanja*.

— Dacă-i așa, iacă: tu să fii de aici înainte mai mare peste slugile mele. Te învoiești?

-- Mă învoiesc.

Intră în slujbă și începe să-și facă meșteșugul. Da el erà lacom și acum iar își puse în gând să se îmbogățească. Luà pe slugi la zor, le păcălia și le *duduià*. Azi așa, mâine așa... oamenii încep să țipe, să *chifuiască* și să spue stăpânului că de l-o mai ține pe ăsta mai mare peste ei, își ieau liliușele d'acolo.

Acu, de! Ce erà să facă Badea Radu? Și... cum să scape de el?

Face patru pâini cât una și alta: trei albe și una neagră. In cele albe, pune câte trei sute de galbeni; iar în a neagră, nimic. I le dă feciorului de bogătaș și-i mai dă și un cal.

— Măi băiete, tu nu faci de mine. Mergi sănătos; da, să nu pleci cu mâna goală, iea calul ăsta și pâinile. De ți-o fi foame până acasă, să mănânci din pâinea neagră; iar pe cele albe să le duci până acasă la line.

Ai înțeles?

— Înțeles.

A plecat dar, de unde să asculte ticălosul de sfatul lui Badea Radu? Pe drum i s'a rupt pofilul, a dat o pâine albă să i-l dregă; s'a rupt chinga, a dat o pâine albă să i-o cârpească; i s'a rupt frâul, a dat și pentru ala tot o pâine albă. A rămas doar cu pâinea cea oacheșă și s'a tot dus spre casă. Acù, ăia cari-i dreseseră lucrurile, erau toți clăcași d'ai lui Badea Radu; că pe *lă-lâmb* îl duruseră, pe semne, mânilor să le coasă! Ce-și zic ei?

-- De ce să mâncăm noi, măi vere, pâinile astea, așa albe și frumoase? N'ar fi mai bine să le ducem plocon lui Badea Radu? Că dela el trăim.

— Ba bine!

Și i le-au dus.

Le-a pus Badea Radu pe masă, se tot uită la ele și se miră: cum dă el banii și-i vin îndărăt!

Așa. Iar după câtvă timp, feciorul fără noroc, ne mai putând trăi cu sărăcia, că acum ajunsese vorba ăluia:

Cu dare de n'are,

Cu curtea plină de bățatură,

Având o capră și oi mai puține...

Se întoarce înapoi la Badea Radu.

— Ei, măi băiete, ce-ai făcut cu pâinile?

Ii spune.

- Ai făcut din capu tău or le-a povăşuil cinevã ?
 — Ba eu cu fieru dela mine!
 — Păi, bine e aşã, mãi *lântăvane*?
 — De, Domnule, ce erã sã fac ? sã mã canunesc pentru trei pâini ?
 — Aşa! Iatã, mã ticălosule, pâinile; vezi ce-a fost în ele ?

I le aratã, apoi începe, sã-l batã. Trage-i şi trage-i, ca la fasole.
 Şi-l tot judecã şi-l goneşte cu bãtaia.

Şi atunci pleacã de acolo, pentru toldeauna, feciorul cel fãrã noroc şi fãrã minte, tot plângând şi blodogorind.

- Mãre, mãre! Tot ai lui Badea Radu au fost banii mei!

C. Rãdulescu-Codin.

Din Vultureşti (Muscel)

323. De ce merg copi mici tocmai dupã un an în picioare.

Ziditorul, în marea lui înţelepciune, a hotãrît când a făcut lumea, şi cât sã poarte, şi cum sã creascã puii lor toate vieţãşile.

Puii dobitoacelor, când îi fatã, cad jos pe pãmânt şi peste 2, 3 ceasuri încep sã meargã şi sã zburde. Aşa a poruncit Ziditorul, ca toatã vietatea, care la fãtare *cade pe pãmânt*, sã se scoale repede şi sã meargã.

Femeii însã, la facere, îi fu milã sã lepede copilul jos; moaşa îl pune în pelici, ori de nu, îl iea rãpede şi-l pune în pestelcã.

Şi vãzând Dumnezeu aceasta, blagoslavi pe puiul de om sã creascã greu, şi sã nu poatã merge în picioare pãnã la anul.

M. Lupescu

Auzitã dela d-na Adela Lupan din Murgeni.

324. Povestea celor bãtrâni.

Demult, oamenii bãtrâni, cari nu-şi mai puteau agonisi singuri pânea, se omorau, ca sã nu strãce mãncaarea.

La urma urmei se gãseşte un moşneag, cu cap bun, care, când a vãzut cã i se apropie cuşitul la gât, a zis lui fecioru-su:

— Mãi bãete, ca sã mã scapi de urgia morţii, fã o chivniţã şi sã mã hrãneşti acolo, pe neştiute.

— Bine tatã, aşã oi face, cã mie tot mi-e erã milã sã te omoare. Şi a fãcut aşã.

Din chivniţã moşneagul îşi învaşa bãeful,—care, dragã Doamne erã şi el acù gospodar,—toate cele.

Dac'a trecut mai mulţi ani, Dumnezeu, ca sã arãte rãtãcirea oamenilor, sã le arãte El cine sunt moşnegii, a dat o secetã mare.

Trei ani de-a rândul nourii n'au slobozit nici picătură de rouă. Se fugăriau nourii pe cer, negri ca păcura, de credeai că are să toarne cu găleata. Sf. Ilie alergă prin negreața cea de nouri în galopul cailor de foc; tună și fulgeră sfântul; în sufletele *liștilor* de oameni de pe pământ incolția nădejdea bielșugului.

Acù se gălise toată pânea de pe pământ și cădeau oamenii ca de pușcă de foame.

Pe al patrulea an, cerurile s'au deschis și a căzut iarăș ploae pe pământul uscat ca toaca de atâta secetă,

Ar fi pornit oamenii plugurile la arat, dar de unde sămânță?

— Tată, ce să fac, de unde să iau semințe, că uite acù s'a îndurat Sfântul și ne-a dat ploae,—întrebă feciorul pe moșneagul din beciu!

-- Măi băete, ară drumurile, că sămâța scuturală din anii de bielșug, are să răsară și rod are să deie.

Feciorul a făcut așa și-a cules rodul, de-a avut de'ndestulare.

Prin părțile celea eră un boier. De-a văzut el că o duce în lipsă, și un om prost are pâne de îndestulare, l-a chemat la curte și i-a zis:

-- Măi, de unde ți-a trăsniț (ie prin cap să ari drumurile? Asta îi mințe de om bătrân; fu trebue să ai vre-un moșneag ascuns la casa la.

— Da de unde cucoane, n'am nimic; pot să mă jur pe ce vrei.

— Măi, spui minciuni. Și să știi că te pierd, dacă nu-i veni mâne seară la mine, nici calare, nici pe jos.

-- Nici calare, nici pe jos, cum îi omul păcătos,—se gândește ista în gândul lui, și zice:

— Bine, cucoane, oiu veni cum spui.

Lui nu-i păsă, că aveă toată nădejdea în tat-su din chivniță. Boierul însă voiă să vadă dac'o putea-o face și pe aceasta, doar l-ar prinde în chingi să spue.

— Tată, boierul mi-a zis să mă duc la el, nici călare, nici pe jos.

— Măi băete! la un dârjău și sai pe el (up-țup, țup-țup, până-i ajunge la dânsul.

Și face așa. Să-l fi văzut cum săriă ca un broscoiu, par'că eră un drac șchiop, numai că-i lipsiau coarnele.

Boierul s'a crucit când l-a văzut.

—Cum ți-a venit asta în gând, dihanie? Tu trebue să ai la casa ta un om bătrân, care te învață.

— N'am, cucoane.

Boerul nu se lăsă; s'a pus numai pe afâta, să-l prindă.

— Măi, mâne, seară să vli la mine la poruncă, da'să nu vii nici gol, nici îmbracat.

— Bine, cucoane.

Da acù românului nostru i se făcuse cam mai mititică inima într'însul că se temeă să nu știe nici tat-su cum să-l sfătuiască.

— Tată, mi-a zis boierul să mă duc la curte nici gol, nici îmbrăcat.

— Ia măi băiete crâșnicul și îl învălătuțește pe lângă trup și du-te; prin ochiurile crâșnicului are să se vadă pielea goală și se cheamă că nu ai să fii îmbrăcat, ci cum îi mai rău și cum vrea boerul: nici gol, nici îmbracat.

Boerului îi crăpa rânza într'însul de ciudă că nu s'a dat nici amù de gol și-i mai trăsnește prin cap una. Pe fața lui s'a făcut senin și și-a zis el în cugetul său: «faci că de amù-l prind cu mâța'n sac», și-i zice:

— Mâne să-mi vii la poruncă cu un prieten și cu doi neprieteni.

— Bine.

Se duce iar la tat-su:

— Ce să fac tată? uife ce mi-a zis boierul!

— Măi du-te cu femeea, mâța și cănele.

Ista se duce.

— Măi, frage un ciomag în motan, zice boerul.

El îl rade-un dârjău, de, cât ai scapară, bietul motan eră tocmai pe șură.

— Cheamă-l înapoi.

— Pis, pis...s.!

Motanul nici nu se gândește să vie.

— Măi, dă și în căne un ceallău.

Șterge ista și cânelui un felezău.

— Cheamă-l înapoi!

— Nea Târçuș nea Labaș nea!... nea, cuțu, nea...a!

Cănele vine mișcând coada și se gudură pe lângă stăpănu-su.

— Măi, mai dă și femeii două palme.

Cum a alîns-o, — cu mueirea și-ai pus în cârd, — unde-a început ea a răcnî și a zice:

— Ptiu, lua-te-ar dracu! Eu îți hrănesc de șapte ani în pivniță pe javra de tat-tu și tu amù mă bați?!

— Măi, vezi, face boerul; eu și-am spus că tu ai în pivniță un bătrân. Eu am pierit de foame și tu ai avut de îndestulare, dacă

te-a purtat mintea lui tat-tu. Să știi că de-amù nu mai omor pe cei bătrâni, că ei au comoară de minte.

De-atunci bătrânii nu se mai omoară, ci-s lăsați să moară de moarte bună.

Dar ați văzut d-voastră ce ți-i cu femeea ? Muierea ți-i neprieten și-i vicleană ca și mâța. Singur cânele i-i prieten bun omului pe lumea asta.

Grămești-Dorohoi

Mihai Barbu

DE-ALE COPIILOR.

394.—Se strâng mai mulți copii, băieți și fefe, în vârstă până la 12 ani, undeva, ca să se joace. Se fac roată și-și pun toți mâinile pe o masă, scaun, ori jos pe pământ, afară de unul care pune o singură mână, fiind ales prin sort. Acesta își plimbă mâna cea liberă, pe deasupra celorlalte, numărându-le astfel, dela stânga spre dreapta :

Unelichii
Șidelichii,
Șindecala,
Pòtricala,
Gèlnica,
Mèlnica,
Opot,
Clòpot,

Giurgiu,
Murgiu,
Cleanța,
Sula,
Beleașca,
Dropu,
Cleanfo,
Ia-ți-o l

Unde cade vorba «*ia-ți-o*», acela își trage mâna.

Se repetă astfel, de-atâtea ori, până rămâne o singură mână, a unuia, sau chiar amândouă, și poate chiar a celui ce numără. Pe acesta îl pun *s'ajoaimă*¹ la o parte, pe când ceștelalți, se strâng toți la un loc, și-și spun fiecare unde să se *pitule*; însă numai *cu gândul*. De exemplu unul: «Eu mă pitul în gușa privighitoarei», altul: «Eu mă pitul în urechea ursului», și altul: «Eu mă pitul într'un bob de mei», apoi și-altul: «Eu mă pitul într'o floare de tămăioară» și altele, după cum sunt de mulți.

Se duc toți la cel care a ajoimit și-l întrebă fiecare unde este pitulat. Dacă ghicește pe vre-unul, îl pun *s'ajoaimă* acela. Și astfel se continuă jocul, cât vor ei.

¹ Se întoarce cu fața într'altă parte și-și acopere ochii și urechile.

395.—*O altă variantă, numai a cuvintelor, este aceasta:*

Sisii capră cu mărgele
Cu mai multe ghiocel,

Ronciș,

Ponciș

După casa lui Tiviș

Tivișanca,

Berbeceanca,

Ranșurile

Sbranșurile,

Còrcodia,

Veselia,

Spurc la maică-ta Maria!

N. I. Dumitrașcu.

(Din Boureni-Dolj.

Pe-aceasta confrunt-o cu No. 73.

396.—*Ala, bala*

Potrocala,

Eși bădiță, la porțiță

Că te-așteaptă Talion

Talion, fecior de domn,

Cu fichie, de verzie,

Cu pană de ciocârlie,

Cu căruța Radului

Cu caii 'mparatului

În mijlocul șanțului.

397.—*Una, mara*

Doua, para

Tria, ruga

Piciuruga,

Amânzò,

Zagarò,

Cincilița,

Podobița,

Gheorghieș camp.

398.—*Et,*

Hat,

Hof,

Nușa,

Chilo,

Schit.

Sus băeși, că ați mâncat

Lapte strecurat,

Prin izmană

De la vaca cea priană.

399.—*Hop, zub, zub,*

De-abiă mă duc

Și de slab de-abiă mă trag

Și mă trag în hadarag,

La frunza verde de fag;

Și mă trag într'un genunche.

La frunza verde de munte.

(Auzite dela Teofil și Dumitru Miha-
laș din Băiașești) Bucovina.

I. Onciul.

400.—*De-a focurile.* Mai ales când e cam frig și-s mânele înghețate, un joc nimerit pentru a se încălzi și desmorți este printre copii și jocul de-a focurile. Mai mulți, până la zece cel mult, aleg pe unul din ei prin sorți să înceapă jocu. Cel ieșit la sorți se așează în poziție. Cu mâna dreaptă pusă pavază la ochiul drept, pentru ca să nu poată vedea îndărăt, și cu mâna stângă adusă prin fața pieptului și așezată cu palma deschisă subțioara dreaptă, e gata. Ceilalți băeși din dărătul lui, lovesc cu palma în palma de subsoară. Cel lovit imediat se înfoarce, să ghicească pe cel ce l-a tovit. Toți însă stau cu mâna dreaptă ridicată și-și iau fețe așa fel ca să-l facă să creadă că în adevăr el a dat. Cel lovit se uilă în ochii lor și dacă-i meșter, îl cunoaște că cel ce l-a

lovit, ori e prea serios, ori e prea gălăgios. Odată ghicit, îi ia locul. La acest joc se are în vedere sinceritatea de a nu minți pe cel lovit când acesta ghicește și se tăgăduiește de către ceilalți.

401.—*De-a curelușa.* Se adun băeți și se așează jos la pământ în formă de cerc. Unul din ei, cu o curea în mână, se învârtă în jurul lor pe dindărăt și făcând prin cât îi stă în puțință ca să nu-l simțească, lasă cureaua jos la spatele unuia. Odată cureaua pusă la unul, el se preface că o pune și la alții, înșelându-i. Așa face până ce ajunge din nou unde pusese cureaua. Dacă o găsește, tot cel care a pus-o, atunci o iea frumușel și îi ții-l arde pe cel din dosul cărui a fost pusă și n'a simțit, zicându-i: «Scoală vacă și aleargă», iar el fuge cât ce poate, până la locul lui înconjurând roata. Se întâmplă că unul simte când i se pune cureaua, atunci repede o ia, și fugărește și lovește el pe cel ce i-a pus-o.

Cureaua se învârtă roată, făcându-se mică. La acest joc e desulă veselie și gălăgie, dar și bataie cu cureaua peste spate se mânâncă, slavă Domnului.

Din Jorăști-Covurluiu.

Petru G. Savin.

402.—*De-a moara.* Se aleg doi flăcăi din cari se fac unul moșneag, iar altul babă. Alți 2 se așează spate la spate înfășurându-se într'un suman; și se încep a se învârti prin mijlocul casei. La un moment dat, moșneagul zice babei că i-a strical moara și-i începe a trage în închipuitul gheb, scoțând-o afară. După aceasta moșneagul începe el a mânâ moara. În vremea asta vine baba de afară și se repetă acelaș lucru ca la început. Tot așa se continuă jocul mai departe.

402. *De-a ursu.* Un flăcău se înfășoară cu fân peste tot corpul, ia un băț și-și pune o căciulă (pe dos). Aceasta reprezintă ursul. Un altul se face ursar. Acesta ține de o funie pe urs, îi cântă în vreme ce ursul joacă.

Costești-Tutova.

Maria Mircea.

404.—*Ilenușă puiu de curcă,*
Lasă furca și te culcă,

Și te scoală somnoroasă
Și-i găsi furcuța toarsă.

405.—Unica, doica, trica, patrica, cingâna, mângâna, alaia, vascia, cumpinița, dochița l

406.—Uni, duni, trini, pari, cinga, sânga, ozu, bozu, pana, picil
Dela V. Leontescu, băiat ca de 14 ani din Vlăsinești-Dorohoiu.

D. Furtună.

407.—*La de-a pitulușu.*

Ienelèchi
Sidelichi
Și de-agala
Portocala,
Giürgio,
Mürgio,
Opri,
Cùpri
Mâmo
Cleanfo
la-ț-o.

Că-s mai multe ghiocel, e,
Ronciș
Ponciș
După casă la civiș.
Corcodia,
Veselia,
Logodâr
Pescar,
Sânderița
Boerița,
Tăș codița.

Culese din comuna Vrata-Mehedinți.

O. A. Apostol.

408.—Și-și capra cu mărgel

409.—*De-a gula.* E un joc de copii, ce se obișnuiește în comunele Vrata și Iablanița din județul Mehedinți. Se alege un loc drept. Se pune într'un loc un semn și de acolo se măsoară 12 pași. Unde s'a terminat măsura se pune un alt semn. Se scot semnele și în locul lor se fac două gropițe cam de vre-un dcm. diametru. Gropițele acestea se numesc *bibe*. De la fiecare bibă

4 pași ○ Biba 1 Golaș I
4 pași | Sâmn. 1 Vătaf I
4 pași | Sâmn. 2 Vătaf II
4 pași ○ Biba 2. Golaș II

se măsoară 4 pași și se înfinge câte un țărăș numit *sâmn*. Lângă fiecare bibă stă un copil numit *golaș*, iar lângă fiecare sâmn câte-un vătaf. Se alege un ciomag și o bucată de lemn de 1—2 dcm., ce se chiamă *gulă*. Golașii țin fiecare câte o gulă, iar vătafii câte-un ciomag. Golașul I. dă gula vătavului II ca s'o lovească cu ciomagul. Golașul, II dă vătavului I s'o lovească cu ciomagul. Dacă vătafii pot lovi gulele, ei se duc unul la altul și încrucișează ciomegile. Se zice că ei *chirăie*. Apoi vătafii trec repede la golașul corespunzător ca să *intre 'n bibă*. Dacă nu trec repede, golașii pun în biba lor gula. Atunci vătafii rămân pe loc.

Od. și Tel. A. Apostol.

410.—*De-a lunu'* (joc în câmp). Pe timp ploios, unde se găsește pământ hleios (argilos), are loc asemenea joc. Fiecare copil își face un tun de hleiu, în modul următor: După ce frământă hleiu, ca să fie destul de bun, spre a se 'ntinde, îi dă forma unui ceaur. Se așează în acest ceaur din hleiu cu gura în sus,

și cu călcăiul piciorului drept, apasă pe gură, pân'ce ajunge mai aproape de fund. În mijloc, prin apăsare la fundul ceaunului, hleiu-l a rămas, aproape ca o pânză. Astfel tăcut tunul, îl iea fiecare, și-l duce, pe câte-un deal. Așa zic copiii, însă în realitate, s'așează unul de altul, la câți-va pași. După aceasta cioplesc pământul, ca să fie neted. În acest loc izbesc tunul, cu gura spre pământ. Prin cădere, tunul dă o detunătură. Se repară tunul, și începe iarăși alte lovituri.

Jud. Neamț.

Al Moisei.

409. — *Cole'n vale la livadă*(1).

Cole'n vale la livadă
S'o strâns jidănimea toată,
Hoi vei. he-pe-pe (2).
Stau la cearlă să se bată,
Hectil Bură, Bembil șueră.
Vine Herman de la școală
N'o găsit mâncare'n oală,
Hectil Bură, Bembel șueră.
Vine Herman de pe-afară
Cu molanul subțioară
Și vrea ca să-l bage'n oală,
Ca să aibă de mâncare,
Hectil Bură, Bembel șueră,

Hoi vei, igătăli ia.
Foaie verde lozioară,
La Ploești pe-o mărgioară,
Hectil Bură, Bembil șueră,
Merg fetișile la școală,
Hectil Bură, Bembil șueră,
Hoi vei, icătăli ia,
Toate mi-au fost surioare,
Hoi vei, icătăli ia.

(Auzită dela O. Vătămănescu. Lazna-Dorohoi. El l-a auzit la Nicșani, Dorohoi, dela un vechil român).

Const. Șoltuz.

410.—Cu acestea (3) s'au terminat jocurile propriu zis ale copiilor. Pe cele care le vom descrie de aici înainte, le jucau mai numai flăcăiandrii. Câte odată le jucau și flăcăii adevărați, de-a-lunci, ba și oameni căsătoriți. S'ar putea păstra și aici oare care ordine: a vârstii și a anotimpului; dar ceea ce am spus dela început, repetăm încă odată: Jocurile n'aveau anotimpul lor anumit, ci se jucau ori când și de orice vrâstă. Dar cum la descrierea jocurilor de mai sus am specificat la unele jocuri, dacă se jucau numai într'un anumit timp, ne vom supune și de aici înainte a-celeași norme.

(1) Acest cântec are un caracter deosebit. În el se ironizează pe Ovrei și ne arată întrucitva raporturile acestui neam, cu noi Românii, mai ales felul cum privim noi pe Ovrei. Pare a fi influența actualei stări sociale.

Domnul Pamfile crede, și cu drept cuvânt, că acest cântec e făcut de copiii-școlari de pe la târg pentru batjocorirea „puilor de Iudă”.

Are o melodie de doină, tristă și cam uniformă, asemănătoare doinelor bulgărești și-ți dă impresia unei veșnice recitări.

(2) Se repetă după fiecare vers.

(3) Jocurile publicate de Păr. Fl. A. Drăghici, în numerele trecute ale acestei Reviste.

Ținem să atragem atențiunea chiar de la început asupra unei noi particularități a jocurilor copiilor mai mari. Până acum, cel care ducea greutatea jocului nu era tras la sorți, ci se supunea voinții șefului improvizat. De aici înainte, copiii, fiind mai copți la minte, nu primesc să fie hamalul jocului de cât dacă-l hotărăște întâmplarea sau neputința lui.

Aproape toate jocurile acestea se jucau mai numai pe islaz,— erau prin urmare jocurile primăverii.

411.—Jocul care nu încârduiă mulți copii era *Cușitașul*.

Fie că-l jucau doi căpilași, fie trei, el era joc liniștit.

C'un briceag (*ceachie*, i se zice) se făceau felurite figuri, silindu-se fiecare să le termine mai înainte. Prima figură era următoarea: Prindeai briceagul de vârful limbei cu degetul mare și mijlociu rezemând mijocul limbii de vârful arătătorului. C'o mișcare îl zvârleai ușor în sus, potrivit ca, după ce s'ar fi dat peste cap de 3—4 ori, în aer, în căderea lui să se infigă în pământul fraged al livezii, și să stea în această pozițiune.

b) A doua figură aveă și nume: *taia*. Deschizând mâna, pe podul palmii, în direcțiune perpediculară, pe degete, așezai cușitașul deschis, iar c'o mișcare de cerc prin aer, înfingeai cușitul în pământ.

c) Figurii 3 i se ziceă «*sabia*». Aveă aceleași mișcări ca și *taia* numai că de rândul acesta cușitul sta dealungul, pe degete, nu perpendicular.

d) *Foarfecă* prindea cușitașul între degete: arătătorul și degetul mic, deasupra, iar mijlociul și inelarul dedesupt. Cu mișcarea în cerc în aer, cerută de executarea figurii, înfingeai iarăș cușitul în pământ.

e) *Pumnul* cerea cușitul pe încheietura pumnului închis și-l infigă în pământ tot descriind cercul în aer.

f) *Nasul* era figură, prin excelență, caraghioasă, ca și figurile ce-i urmau.

Cu mâna stângă își prindeai vârful nasului, iar în dreapta, trecută pe sub stânga, ți se da briceagul de mâner. Din picioare îl sloboziai jos, ca să-l infigi. Ce mai râs! Erau și mâini lipsite de îmlădiere și nu se împăcau de loc: când ținea stânga nasul, nu putea dreapta să treacă pe sub ea; când reușia dreapta să treacă, scăpa nasul mâna stângă! Iar la urmă de tot îi puneai vârful cușitașul. Din picioare, cum stai, până să ajungă cușitașul jos, își

schimbă pozițiunea de oare ce mânerul fiind mai greu, centrul de gravitate era mai sus de jumătatea briceagului. Mutându-se centrul de gravitate, schimbă cu el și pozițiunea de cădere a briceagului, așezându-l pe coaste și zăbovind terminarea jocului mai mult ca toate figurile de până acum.

g) *Urechia* avea aceleași mișcări cu aceleași pozițiuni, aceleași greutate și acelaș răs, ca și *nasul*.

h) *Creștetul* era ultima figură. Din picioare, dai drumul jos briceagului. Centrul de gravitate făcea și aici aceleași boclucuri ca și la *nas* și *ureche*.

Toate figurile acestea erau repetate de câte 3 ori.

Dacă, de pildă înfigeai cuțitașul pe rând de 2 ori iar a treia oară nu reușiai, se consideră ca și cum n'ai fi săvârșit nimic din figura aceia și când îți veniă rândul la joc, trebuia să repeți din nou cu reușilă, de trei ori, ca să ți se socotească figura. Dacă nu înfigeai cuțitul în pământ, se zicea că-i *spurcal*, și treceai rândul tovarășului tău, până *spurca* și el.

Și tot așa până terminau toți toate figurile. Câte odată,—dacă jucătorii erau mai dibaci,—se consideră jocul împlinit, dacă se repelă și el de trei ori, cu toate figurile lui la rând.

Unii botezau jocul acesta și cu numele de *alvița*. Nu-mi pot da seama nici acum, de ce să i se zică astfel. Să fie oare jocul împrumutat de la Bulgari? Tot ce se poate. Am văzut și Bulgari și Albanezi, ba chiar și Greci, cari jucau de horă, dar însoțind figurile jocului picioarelor cu mișcări de cuțit combinate sistematic și periculoase pentru un Român, care n'a jucat, neam de neamul lui, cu cuțitul în mână, când a jucat de horă.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

VORBE ADÂNCI.

1594.—Doară nu-ți stă sabia la cap.

1595.—Neamurile lui se țin ca cârnașu porcului.

1596.—Dă-ți popă pintinii și bate iapa cu călcăile.

1597.—Ți-oi căra la nuntă apă cu ciuru și ți-oi tăea lemne cu sapa.

1598.—Atâta pagubă ca de nunta fatei.

1599.—Nunta fără lăutari și cearta fără bătăi, n'are haz.

1600.—Mai văzut-ai nuntă în post cu fasole și cu borș?

1601.—Moarte fără pricină și nuntă fără minciună, nu se poate.

- 1602.—Nuntă fără de smultă.
 1603.—Trei zile șațavai, patru-zeci de ani chiu și vai.
 1604.—Nici nora fată, nici soacra mamă.
 1605.—Cine caută nevaslă fără cusur, nu se mai însoară.
 1606.—Caută nevaslă să-ți placă ție, nu altora.
 1607.—Eu am să-i fiu nașul lui (am să-l bat).
 1608.—Hai mamă să te vând, dar cât oi cere, nici dracu să nu deie.
 1609.—De pe călcătură se cunoaște.
 1610.—Unde dă mama, carnea crește.
 1611.—Șade ca o mireasă.
 1612.—Până nu se vede cârligată, nu se ține măritală.
 1613.—Pentru un lucru de nimica, joacă baba de se strică.
 1614.—Nu zice hop, până ce n'ai intrat în joc.
 1615.—Femea are multe borte de astupat (pentru ce-i nevrednici de a ține o femeie).
 1616.—Țara moare de Tătari, ceea cere lăutari.
 1617.—Domnule, cu boii de funie.
 1618.—Hai cumătră cum a fi, că cumătrul n'a mai ști.
 1619.—Să vii când a buciuma Adam.
 1620.—Dacă ți-i bărbatul moale, du-l în târg și-l dă pe oale.
 1621.—De-aș avea brânză cum n'am unt, aș lua faină 'mprumut (nu mai mâncăm plăcinte).
 1622.—Șapte feluri de bucate, toț fasole mestecate.

Jud. Tutova.

V. C. Nicolau

C Ă N T E C E

1681.—Rabdă inimă și faci
 Ce-ai făcut să nu mai faci.
 Rabdă inimă și tu
 Că vezi timpu'cum-e-acu.
 Că e timpu'ntre roțile
 Capeți azi și mănânci mâine.
 Lună, ești luminătoare,
 Stelilor strălucitoare,
 Luminași-mi cu tărie
 Scumpa mea călătorie.
 Să-mi dați focuri înfocate
 Pe cărări întunecate

Să văz pe drum de m'aș duce
 La iubita mea cea dulce,
 Că mi-e bună și'nțeleaptă.
 Să pot ajunge cât de tare
 Că-mi dă dulce sărutare.
 Munșilor, fiți mărturii
 Că prin voi călătorii.
 Voi, mari copaci înfrunziți,
 Mie, mărturii să-mi fiți,
 Că pe-aicea pe-acest loc
 Am trecut eu plin de foc.
 Cu trupșorul prin de dor

Cu inima de dogor.
Mierle și privighetoare,
Voi, paseri glăsuitoare,
Să-mi cântați mie-acest vers
Al truditului meu mers.
Auzit dela un flăcău din Pristol jud.
Mehedinți.

O. A. Apostol

1682.—Inima mea uneori
Par'că-i sgură din cuptor;
Inima mea câte-odată,
Par'că-i sgura cea din vatră.
Inimă putregăioasă,
Când te-oi mai vedeà voioasă
Cu prietenii la masă?

1683.—Sărmana inima mea
Mult înoată 'n voe rea;
Și de-a'notă tot așa.
Nu-ști'la cât o rămânea.

1684.—Inimă de putregai,
Cum n'am cușit să te tai,
Să văd ce durere ai!

1685.—Ardă-le focu de cuc
Cum n'am pușcă să te'mpușc;
Și să scot rânza din tine,
Să-mi tocnesc inima'n mine.
Să-ți mânânc inima ta,
Să mi-o răcoresc pe-a mea.

1686.—Lumea zice că beu mult
Și fac rele pe pământ,
Da'eu rele nu le fac,
Numai cu lumea mi-i drag.

1687.—Mă suii cu plugu'n coastă,
Scoase dracu o nevestă.
Eu cu ochii după ea,
Boii *cârcea* îmi rupea
Eu cu ochii după dânsa
Da'boii mi-o rupt și bârsa.

1688.—Decât dragă prin străini,

Mai bine'ntr'un pâlc de spini.
Toată ziua oi plivi,
Și sara m'oi hodini.

1689.—Turturică de pe hat,
Nu mă blestema să zac,
Că n'am pe nimene drag,
Să-mi pue mâna pe cap,
Să mă'ntrebe de ce zac,
Ori de cori ori de vărsat
Ori de dor de-amorezat.
Turturea de pe ogor
Nu mă blestema să mor,
Că n'am pe nime cu dor
Să mă'ntrebe de ce mor.

1690.—Bată-vă pustia călți,
Și la crâșmă mă găsiți.
De-ar fi bița sănătos,
Mi-o mai plăti el de lors.
Văd că nu mai am noroc,
Căci cât forc, tot dau pe foc.

1691.—Am trecut în altă țară,
Să văd pânea de-i amară.
Pânea-i bună, nu-i amară,
Ce folos că-i 'n altă țară.
Fie pânea cât de rea,
Tot se cheamă că-i a mea,
Fie pânea cât de proastă,
Tot se cheamă că-i a noastră.

1692.—D-zeule prea sfinte,
Adă-ți și de mine-aminte.
Nu de tot mă blestemă,
Că și iu-s zidirea ta.

Grămești-Dorohoi. **M. Barbu**

1693.—Măi Marine dela Preci
Vin cu luntrea și mă treci;
Apa-i mare, luntrea-i mică,
Bate vântul ș'o cârligă.
Marine plesni-ți-ar calul,
Căci cu line-am trecut dealul.

Marine n'ai avea parte,
De m'ai dus așa departe;
De mi-a venit dor de loale:
Dă-mi drumu ca să mă duc,
Singurică ca un cuc,
Căci ochiul stâng mi se bate,
Și simt neică că-s departe.
Departe și 'nstrăinată,
Ca un pui de cuc lăsată.
Foaie verde de-odolean
Când eram numai de-un an,
Maică, bine mai făceai,
De gât de mă spânzurai
Decâl lui Marin mă dai,
Frunză verde lozioară
Vine Marin deseară,
Cu mândra-i la subțioară.
Măi Marine ține-ți puica,
Că eu mă duc la mămuca.
Dealul greu de ridicat
Și la mijloc s'a plecat
Valea-i lungă, valea-i mare,
Și 'noptezi până'n diseară.

1694. — Frunză verde păpădie,
Vai sărmana Românie,
Că rea modă ea mai știe,
De te ia din salul tău,
Și te duce unde-i rău,
Unde-i rău tot rău mereu.

1695.—Ce faci Iorgule'n cărare;
la aștept o sărutare,
Ș'o nevaslă cu mâncare.

1696.—Câte fete sunt în joc,
Toate-s strâmbe de mijloc;
Numai ibovnica mea,
li dreaptă ca o nua.

1697. — Mândrușo de peste deal,
Vin la badea sub suman,
Ca să-ți dau o floritică,

Și tu mi-i da o gurică.

1698.—Tot pe loc și pe hodină,
Ca cocoșul pe găină,
Și dracu pe rădăcină.

1699.—Foaie lată sprincenată,
De mândrușo ta uitală.
Mândrușo-ți aține cale
Iară tu îi arăți valea.
Valea Hogii, Vaslui **D. I. Popescu**

1700.—Verde foaie de-alior.
De țu-o fi de mine dor
Răsădește-un pomișor.
De țu-o fi de mine-aminte
Pomișorul țu s'o prinde.
De țu-o fi de mine jale,
Pomișoru-a face poame
Și-a face mere domnești,
Să mânânci să mă dorești.
Și-a face mere gutui,
Să mânânci să te mângâii.
Și-a mai face frunze verzi,
In ele să te dezmerzi,

1701.—Foaie verde și-o lălea
N'ai văzut amanta mea?

—Am văzut-o la ciușmea,
Scotea apă și plângea
Și din gură blestema:

—Puiuile să te usuci
Ca pânea care-o mânânci
Și ca vinul care-l bei
C'ai tot zis c'ai să mă iei.
De luat nu mai luat,
M'ai lăsat de vorbă'n sal.

—Eu de luat te-oi lua,
Când s'o coace cânepa.

—Cânepa s'o și cules,
Tu pe-alta țu-ai ales.

Auzit dela D. Răileanu **C. Șoltuz**
Lozna-Fălciu

1702.—Frunzuliță mărăcine
Pe sub deal pe sub pădure,
Trec fetițele la mure
Și băeții la alune,
Că e coptul murelor
Și coptul alunelor;
Da, da, da băete da,
E coptul alunelor
Odată cu-al murelor;
Murele ni s'au 'negrit
Alunele-au ruginit.

Auzit în com. Nucșoara-Muscel.

1703.—Foaie verde trei lămâi
Trei lămâii și trei gutui,
Bărbate al naibii fii,
Tae-mă, pune-mă 'n cui
Eu amantul nu ți-l spui;
De l-oiu spune, l-oiu răpune,
De-oiu tăceă, l-oiu mai aveă,
Când îmi văd barbatu 'n casă
Parcă văd o jimblă arsă
Când îmi văd amantu'n poartă,
Par'că-i o garafă 'nvoaltă,
Cu amantul beau mânânc
Cu barbatul mă usuc.

Dela I. Băjan, Rucăr

1704.—Foaie verde, foaie lungă,
Ajungă-ți puiule-ajungă,
Atâta mânie lungă
Căci mânia 'ndelungată
Nu e bună nici odată
Tu mânie, eu mânie
Dragostea cin'să ne-o ție.

1705.—Foaie verde bob năut
Dac'ar merge trenu'n vânt
Aș veni să te sărut;
Trenul merge pe pământ
Și nu pot veni curând
Puișorule dorit!

1706.—Foaie verde viorea
Viorea și-o mamudea,
Și-aseară când însera
Treceam pela poarta ta
Și maică-ia te certa
De ce stai în calea mea
Te lua și mai cu rău
De ce stai în drumul meu,
Și te lăa și mai cu bine
De ce te jubești cu mine!
Verde verde din colnic
Puiule n'ar fi nimic
Dar dumneta ești calic.

1707.—Puiule de când te-ai dus
Trei garoafe 'nglas'tam pus
Una mie și-alta ție
Și-alta dorului să-mi vie
A'mbobocit și-a înflorit
Puiule n'ai mai venit!
Și-altă foaie și-o lălea
Puiule când îi pleca
Să dai pe la poarta mea
Să-ți dau flori și dragostea
Și dorul ce l-oiu avea
Căci mi-o fi și mie greu
Și cu-al tale și cu-al meu.

Dela Marița Hora, Berevoești-Muscel

1708.—Frunzuliță și-o mălură
Cuculeț pasăre sură
Scriu o carte ia-o'ngură
Și i-o dă lui neica'n mână;
De nu li-i găsi acasă
Pune-o cucule'n fereastră
Când o veni s'o citească
Lucrămile să-i pornească
La mine să se gândească.

Dela Ecaterina Dumitrescu-Nucșoara

1709.—Cine te-a făcut pe tine,
Tudorișo nene,

Aşa 'naltă şi subţire, Tudorişo
nene

Par'că m'a'ntrebat pe mine, Tu-
dorişo nene

Ochii tăi mă bagă'n boală

Sprincenile mă omoară

Un ochiu şi-o sprinceană-a ta,

Mi-a secat inimoara

De n'ar fi ochi şi sprincene

N'ar mai fi pacate grele — Tu-
dorişo nene.

Auzit în com. Corbi Muscel

1710.—Foaie verde bob areu

Marişo din satul meu

Mulţi bani face chipul tău.

Face neică mii de lei

Şi tu nu vrei să mă iei

Bucuros mândră te-aş lua

Dar sunt fecior cu belea

Vine ordin şi-oi pleca

Şi-oiu trece iar Dunărea

Dunărea şi Dobrogea

Şi rămâi tot singurea

Singurea cu jalea grea.

Auzit dela Mariţa N. Hera, Berevoeşti.

Andrei Dumitrescu.

1711.—Foaie verde rug şi-o salce

Dragă mi-a fost calea'n coace

Şi n'am pentru cine-o face.

C'am avut şi n'a fost minte

Când mi-a fost dorul fierbinte

Bată-te pustia minte

Că n'ai fost mai înainte.

1712.—Din Ploeşti până'n Ghe-
boaia

M'a bătut vântul şi ploaia

Lasă vântul să mă bată

Şi soarele să mă ardă

Că eu am fost vinovată

Că m'am cerut măritată

Să fiu de bărbat muştrată

De copii înconjurată

Şi de soacră 'nveninală.

Naşule na-ţi patru boi

Descunună-mă'napoi

Măcar să-mi dai vaci cu lapte

Asta, fină, nu se poate.

1713. Foaie verde ş'o alună

Bună seara mândră bună

Asta-i seara de pe urmă

Ce-o petrecem împreună

Mulţumeşte-mi dacă-i vrea

Dacă nu, eu plec ş'aşa

Că eu mândro nu pot sta

Că m'aşteaptă mândra mea

Mândra mea cea de deparie

Şapte dealuri ne desperte

Şapte dealuri s'o pădure

Ş'o vâlceluşă cu mure

Dealurile s'or surpa

Pădurea de s'ar usca

Murele de s'ar mânca

Să mă uit la mândra mea

De s'ar face dealul şes

Să samăn pe el ovăz

Să mă uit din deal în vale

Să-mi văd mândra ca o floare

Să mă uit din deal în sat

Să văd pe cine-am lăsat

Să mă uit din deal în luncă

Să văd mândra mea cum lucră

Şi la prânz unde mânâncă

La amiaz' unde se culcă

Să mă duc să-i fac eu umbră

Să n'o ardă soarele

Că-i albă ca doamnele.

Şt. Manole

1714.—Nu 'nvârli pe Leana iute

Că se fâsăie şi pute.

1715.—Lelea 'naltă peste tot

Are pricină 'ntr'un loc.

1716.—Dela lelea pân' la lelea
Făcui poteca ca pielea.

1717.—Azi la joc, mâine la joc
Mălaiul de Joi în foc;
Bate mâța cu vatraiul
Să scoață din foc mălaiul.

Voinești-Vâlcea

1718.—Foaie verde ș' o richiță
Uită-te, neică, te uită
La căciula rotungită;
Că și io mă uit cât poci
La nevestele cu concii
Pe frunte numai boboci
Le-aș iubi și nu le poci.

Dela Dancă I. Munteanu.

1719.—Ș'aolică, zi-i măi, zi-i
La Ileana peste Jii
Frumoasă făr' de copii;
N'are ce-aplecă la țâță
Mi-aplecă pe Nicolifă.

Dela Gheorghe Duță Costea, Voinești-Vâlcea.

1720.—Fetele dela Novaci
Nu sunt fete, ci sunt draci;
Bagă mâna prin nădragi
Ca prin găurici de raci.

1721.—Ța, ța, ța, părinte, ța
Păzește-ți biserica
Nu păzi muierea mea;
De Țoi pune mâna 'n barbă,
Te satur de haie neagră.

Dela colegul Const. C. Stăncioiu
din Voiești-Gorj.

1722.—Foaie verde lemn dom-
nesc

Unde văz țâțele 'n piept
Trec prin mărăcini drept
Și prin apă să mă 'nec

Ca s'ajung la țâța 'n piept;
Unde văz țâțele 'n sân
Picioarele nu mă țin.
Țâțe mici și poleite
Pe deasupra-acoperite;
Țâțe mici cu boldurele
Mușca-v'ar neica, din ele
Ca dintr'un fagur de miere.

Dela colegul D. Stănescu din Voiești-Gorj.

1723.—Mărită-ți, fata părinte
Că s'a umflat dinainte.

Dela colegul Const. C. Stăncioiu
din Voiești-Gorj.

Ion N. Popescu.

1724.—Când eram la mama, fată
Mâncam mămăliga toată;
Dar de când mă măritai,
Mâncai șapte ș'un malai.

1725.—Dăsară e nunta mea
Cu făsui, cu ce-oi putea;
Cu varză fiartă 'n lulea
Cu carnea friplă 'n undrea.
Dela M. Barnea (Lungești-Vâlcea).

1726.—Câte păsărele'n codru,
Toate cântă mai la modru;
Numai eu n'am ce cântă,
Nici cu cine m'alintă.
Că mi-i cuibul lângă drum,
Într'o creangă de alun,
Câți pe drum călătoresc
Toți în cuib sburătoresc.
Doamne, de m'ai ajută,
Cuibul să mi-l pot mută
Colo 'n crucea bradului
În mijlocul codrului.

1727.—Foaie verde de podbal
Rău-i Doamne în Ardeal,
Dar nu-i rău din sârăcie,

Că-i rău din notărășie
 Că săracu înnoadă nodu,
 Dar notaru 'ți seacă podu.
 Obligații și contracte,
 Pașapoarte 'nlăcrămate,
 Și tot felul de hârțoace
 Tot cu parale le face
 Dela d-na Gherghina Martinovici, bû-
 nățeanca. **V. Stoica**

1728.—Dela noi a treia casă,
 Plânge lelea preuteasă
 C'a bătut-o preotul
 Să-i spuie ibovnicul.
 A bătut-o c'o nuiea
 Și ea face tot cum vrea
 A bătut-o c'o țapușă
 Ibovnicu-i după ușă.
 Bat-o măcar și cu gardul
 Tot s'o iubi cu tot saful.

1729.—Iană, din pricina ta,
 Vânduiu casa, pivniță,
 Dădu-i casa 'n datorie
 Și pivnița cu chirie.
 Avui herghelii de cai,
 Tot cu lana le mâncai.
 Turme mari de oi avui,
 Tot cu lana le băui.
 Până eră punga, plină,
 Lana mă culca pe mână;
 Când a fost la jumătate,
 Lana m'a bătut pe spate;
 Când a fost în trei parale,
 M'a dat lana la picioare;
 Când a fost la o pară,
 Mi-a arătat și ușă.

1730.—Pe ulița armenească
 Este-o șatră țigănească.
 Da la șatră cine este?
 Badea calu-și potcovește,
 Și lelița mi-l privește.
 Cu gura de-abiă vorbește:
 Bată-te-ar pustia, cioară,
 De-ai greși o potcovioară,
 Să vie bădița iară!

1731.—Bătrânilor ce au barbă,
 Să nu le ții vorba 'n samă!
 Bătrânilor ce-s cărunți
 Cuvântul să nu le-ascuți!
 Iar la omul cel mai tânăr
 Să-l ascuți ca pe un înger!

1732.—Frunză verde lemn pelin,
 Când s'ar face șâpul plin,
 Un șâp plin-plăcut cu vin!
 Și-un pahar cu floricele,
 Să-l beie buzele mele
 Cele moi și subțirele.
 Ce folos de vin de an
 Dacă-i de la un jidan?
 Când mă duc să i-l plătesc
 Trebuie să mă sfădesc!

1733.—Așa-mi vine câte-odată,
 Să-mi dau capul de o peatră
 Așa-mi vine uneori
 Să beau otravă să mor,
 Dar iar stau și mă gânderc:
 La ce să mă otrăvesc,
 Când am zile să trăesc
 Cu mândra să mă 'ntâlnesc?

Al. Al. Leontescu
 Vlăsânești-Dorohoi

GLUME, JITII, TACLALE.

311.—Țiganul mănâncă, dar și muncește.

Acu luase cică luase românul un țigan la prășit popușoi. Când a ajuns românul și cu țiganul la ogor, înainte de a se apuca de treabă, omul pune ca să mănânce câte ceva, doar or mai prinde la inimă. Mănâncă ei ce mănâncă, românul dă să se scoale la treabă.

Țiganul, care nici nu gândia să se scoale, zice românului: Gospodarule, știi ce? De nu ți-i cu supărare, dă-mi să mănânc și partea pentru la ameză, că eu așa-s învățat. Când m'oiu pune să fac treabă, să nu mă tot las ba la mâncare, ba la una, ba la alta.

Românul, ce se gândește? Se vede că l-a nemerit norocul c'un muncitor mai al lui Dumnezeu. Și-i dă mâncare și pentru prânzul dela ameză. După ce mănâncă bine țiganul, mai zice omului: Ian ascultă Chiaburule! Eu m'am gândit la un lucru: Să-mi dai și partea pentru diseară ca s'o mănânc. Numină mă gândesc diseară când m'oi lăsa ostenit dela muncă, nu-mi mai trebuie nici mâncare, nici nimic.

Românul se nșală cu firea, și îi dă și pe al treilea prânz.

După ce țiganul, și-a făcut burta doldura, se scoală și făcându-și cruce de mulțumire pentru masă, zice:

Mulțămăscu-ți Doamne, că-mi văzui ziua 'mplinită; și întorcându-se cătră om îi spune:

Apoi, noapte bună Domnule.

— Da încotro, măi ista, întreabă românul!

— Ian colo prin ist sat, să-mi mai cau de lucru, pentru ziua cea de mâni.

Bârlad.

V. B. Țirica.

312.—Nu l-a bătut.

— Ce s'auziă aseară la voi, măi țigane?

— Ia un drac de român se pusese, să 'ndrepleze o leocă pe spinarea ticăi.

— Ori a dat?

— A dat vr'o patruzeci-treizeci, da alții pe afară făceau sfat să-l bată.

313.—La desrobire.

Se jeluiau Țiganii: Am ajuns de răs ca Românii; ne-a pus la bir!

Auzite dela Ștef, Creșu-Ivești-Tutova.

Ion Sava

314. Tot mai mult merge în două zile, decât într'una.

Aveà și țiganul o iapă, dar de slabă ce erà, nici pe drum nu puteà merge.

Dar, în sfârșit ce se chifește el: Cum o fi, dar eu am să o duc la târg, să vedem nu voi puteà lua ceva parale pe iea. Se duce el, cum dă D-zeu, și o scoate în iarmaroc. Când colo ce să vezi? Lumea se adunase în jurul lui, doar ca să mai facă haz de țigan, iar nici de cum să cumpere iapa dela el.

Il întrebă: De vânzare ții-i iapa măi țigane ?

— De vânzare, cucoane.

— Dar de ce-i așa slabă ?

— Fie, dacă-i dau numai apă !

— Și de mers, merge ceva țigane ?

— Merge, «mai mult în două zile de cât într'una», cucoane.

Blăgești-Tutova.

Gavrilă I. Iancu.

C R O N I C A

Cu prilejul bicentenarului morții lui Constantin Vodă Brâncoveanu, d-l **N. Iorga** a scos într'o frumoasă edițiune opera lui **Del Chiaro : Istoria delle moderne Rivoluzioni della Valachia**. Interesanta lucrare din punctul de vedere curat istoric, nu este mai puțin scumpă pentru bogatul material etnografic și folcloric ce-l cuprinde întreagă întâia parte (p. 19-110): *Cap. I : Divisione, Sito e Qualità della Provincia*, având între altele știri privitoare la stupărie, la berzele ce-și aruncă vamă întâiul puiu din cuib și la tovarășia lor cu rândunelele (după credințele valahe), la fântâni, la iazul de pește, la apicultură; *Cap. II : Costumi de' Valachi*, cu știri despre adăparea vitelor, sudalme, sinucideri, posturi, beții, ospitalitate, iarăș posturi, plimbări, podoabe de casă, ospețe, ciumă, benchiuri în frunte, binețe, țesetorie, Sf. Vineri, meșteșuguri; *Cap. III : Riti de' Valachi* cu însemnări despre jocuri, iarăș posturi, ouă roșii, strănul, plăcinte, Joile de după Paști, papartidă, călușari, Sâmbzâni, brezaie și colinde. In *Cap. IV : Solennità delle nozze de' Valachi* și *Cap. V : Funzzioni de' funerali de' Valachi*, cu toate că ni se vorbește mai ales de nunta și înmormântarea boierilor, vom găsi însă mai toate datinele țărănimii românești, de astăzi, de care boierii veacurilor trecute nu se deosibeau prea mult.

* D-l **Dr. G. Pascu** scoate în *Analele Academiei Române*, **Câteva sufixe românești de origine slavă**. La p. 8, rândul 4, s'a transcris *Borgolină* pentru *Borgotină*, cum este în izvorul citat; la p. 28, rândul 21 se adeverește: numele de câne *Târçuș* se dă celui țarcal, bălțat.

* **Sezătoarea**. Vol. XV, urmează cu No. 8-6, cuprinzând *Botanica populară* începută.

T. Pamfile.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

===== **Bustul lui Ion Creangă la Bârlad** =====

Suma adunată 1046.60

Poșta Administrației:

S'au primit sumele și cu acest No. s'au trimis adiverințele pentru D. C. M. Popescu, Goruești-Vâlcea, 5 lei. D. D. Trandafil, Comănești-Bacău, 2 lei 50 b. Onor. Casa de sfat și cetire, Periș-Ilfov, 5 lei. Păr. G. Blănaru, Jugureni-Brăila, 5 lei. D. V. Todicescu, Iași, 5 le. D. S. P. Colibași, Afumați-Ilfov, 2 lei 50 b. D. P. Nichifor, Bârlad, 4 lei. D. N. I. Munteanu, Jorăști-Covurlui, 20 lei. D. I. C. Petrescu, Mărgăritești-R. Sărat, 10 lei. (Urmează).

A APĂRUT:

Tudor Pamfile

CRĂCIUNUL

Ediția Academiei Române

Prețul 3 Lei

Se poate dobândi prin Redacția revistei «Ion Creangă»
Bârlad, str. Corbului.

N. IORGA:

DEL CHIARO:

Istoria delle moderne Rivoluzioni della Valachia.

Lei 2.50

Dr. G. PASCU:

Câteva sufixe românești de origine slavă

Analele Academiei Române

40 bani

Domniei-sale

Domnului

Arthur Gorovei
Comuna Folticea

prin Oficiul

Județul

A APĂRUT:

T. PAMFILE și M. LUPESCU

CROMATICA POPORULUI ROMAN

Lei 2.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 8-9 pe August-Septembrie 1914, cuprinde:

Câteva însemnări referitoare la o scriere autografă necunoscută a lui Antim Ivireanu.—C. N. Mateescu.

DOCUMENTE.—N. Apostol, U. C. Nicolau, A. Saint-Georges.

INSEMNAȚII.—D. Furtună.

INSCRIȚII.—D. Furtună.

CRONICA.—T. P.: N. Iorga: Ostașii dela Prut, cu un nou act dela Alexandru cel Bun; Răzâși romașcani; N. Iorga: Ceva despre Episcopul maramurașan Iosif Stoica: Câteva fragmente de vechi cazanii românești.—Mormântul lui Constantin Brâncoveanu.—V. Pârvan: Castrul dela Poiana.

ILUSTRĂȚIUNE.—Facsimil fotografic redus al unei pagini din manuscrisul autograf al lui Antim Ivireanu.

Ion Creangă

Inchipuit de V.A. Gheorghită

Ion Creangă

REDAȚIA :

T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni-Tutova

==== B A R L A D ====

INTEMEIETORI: PR. EC. I. ANTONOVICI, ST. CAPȘA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAȘCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATESCU, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ȘT. ST. TUȚESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

CUPRINSUL

T. Pamfile.—Moștenirea lui Creangă.

M. Lupescu.—Pr. Vasile Grigorescu, Catihetul din Folticeni al lui Ion Creangă.

D. Furtună.—O scrisoare a lui Ion Creangă.

C. Teodorescu-Boroaia.—Amintiri despre Ion Creangă.

G. Florescu.—Intrebuinșarea rânsei în făbăcărie.

D. Urzică, C. Șoltuz.—Colinde.

I. Brătulescu.—Arhanghelul Mihail ca slugă (povestire).

D. Urzică, C. Rădulescu-Codin, Pr. Fl. A. Drăghici.—De-ale copiilor.

D. Furtună, M. Lupescu, A. Moisei.—Vorbe adânci.

N. I. Dumitrașcu, A. Saint-Georges, D. Urzică, A. Moisei, A. Dumitrescu, C. G. Vartolomeiu, S. P. Chiricel, Natalia Pricop.—Cântece.

D. Furtună.—Codău (cântec bătrânesc).

O. Apostol, C. Gh. Vartolomeiu, I. N. Popescu.—O samă de cuvinte.

N. I. Munteanu, N. I. Dumitrașcu, N. V. Hânțescu, I. N. Popescu, A. Moisei, S. P. Colibași, P. Gh. Savin.—Glume, jâții, taclale.

T. Pamfile, D. Furtună.—CRONICA.

Ilustrații: Ion Creangă. Casa lui Ion Creangă din Iași. Pr. V. Grigorescu.

Cărți primite la redacție.

Din «*Biblioteca pentru toți*», în editura librăriei Leon Alcalay, București, Calea Victoriei 37, au apărut următoarele numere :

900. Alex. T. Stamatiad: *Din trâmbițe de aur*. Poezii, ediția II, 112 p. 30 bani.

901. G. Aslan: *Cultul oamenilor mari*, 96 p., 30 bani.

902—906. Stendhal: *Despre amor*, Trad. de G. Demetrescu, 488 p., 1 leu 50 bani.

907. Haralamb G. Lecca: *Moartea lui Scherlock-Holmes*, după scrierile lui Conan Doyle, 110 p., 30 bani.

908. G. Tutoveanu: *Albastru*, poezii. A doua ediție, 120 p. 30 b.

909—912. Mărgărita Miller-Verghy: *Copiii lui Răzvan*, lucrare premiată de Academia Română, 390 p., 1 leu, 20 bani.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:

T. PAMFILE

Bărlad, str. Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 5 lei

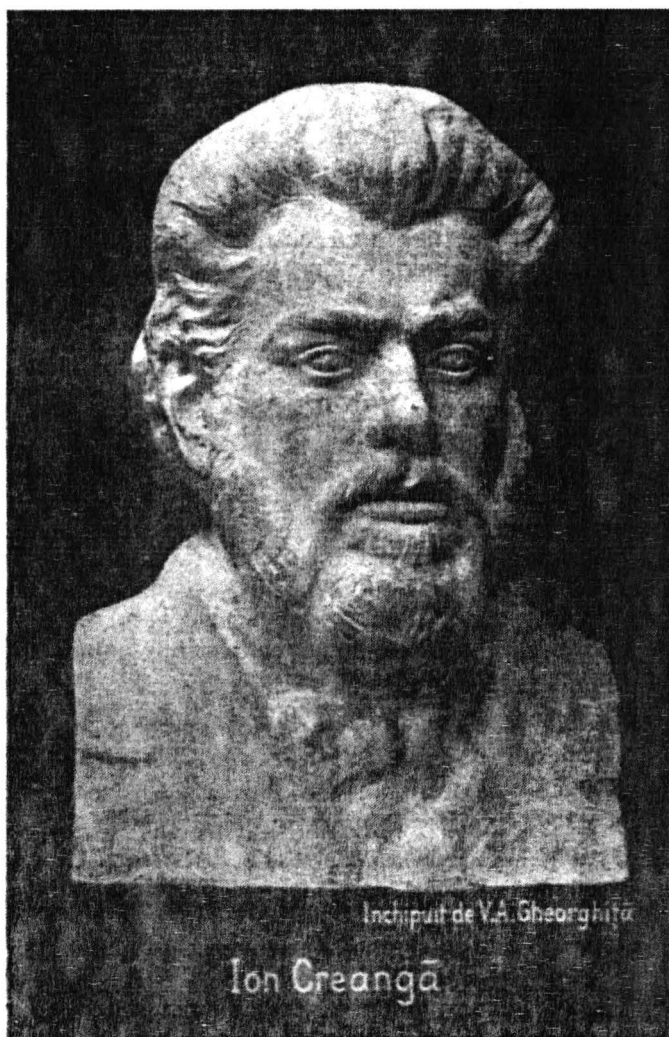
În străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA:

M. LUPESCU

Zorleni-Tutova

La împlinirea unui pătrar de veac dela moartea lui
ION CREANGĂ
plecate sufletele noastre, aduc prinos de recunoștință.

1 Martie 1837—31 Decembrie 1889.

<https://biblioteca-digitala.ro>

MOȘTENIREA LUI CREANGĂ

Adevăratul preț al unui dar se cunoaște numai mult după trecerea din viață a omului. Sunt și de acei ce dăruiesc larg, în curgerea vieții; oricum însă, față de aceste daruri se găsesc atâtea dușmăni cari cearcă și izbutesc să le întunece, precum și atâtea împrejurări cari le frâmbițează peste hotară cari altfel n'ar putea fi pășite.

Nu este așa? Dar să ne uităm în juru-ne, *azi*. Și foarte aproape!

Vine însă moarlea. Ca un plugar neostenit, ea răstoarnă brazdele peste sămânța pusă cu rost ori risipită pe lume, și astfel ră sare, crește și se culege adevăratul rod al unui ogor,—firește, dacă poate fi.

I

Ion Creangă a fost un om nu prea obișnuit... pentru zilele noastre. A fost un om dintr'o bucată. Crescut în casa părintească până la o vrâstă când toate cele de pîmprejur își dobândiseră rostul lor, trudindu-se la o școală unde Smărăndița părintelui Ion eră pentru «prizăritul, rușinosul și fricosul» Nică al lui Ștefan al Petrii și altceva decât o școlăriță, «o sgătie de copilă, ageră la minte», —la școala care eră și nu eră școală,—forcând în furcă de-a valma cu fetele, ridicând pomenile și bâzâind la strană,—sufletul și trupul lui Creangă se desveliră mereu neatînse, adăpostite pentru orișice primejdie după iubitoarea lui mamă, cu care se întrecea la cifănii din ceaslov, psaltire și Alexandrie.

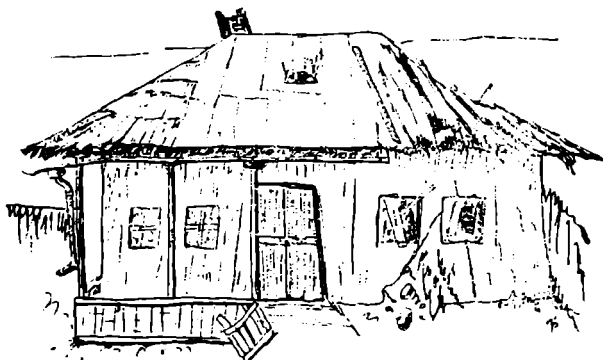
Nici la Broșteni nu s'a trecut Creangă cu firea, și nici mai târziu la Folticeni, la școala de catiheți, și nici la seminarul dela Socola. Erau și vremurile de-așa: învățătura,—una și singură, care, ori se știă, ori nu,—iar destoinicia și viitorul ucenicului nu se drămuia, ca astăzi, cu zecimi, sutimi și miimi de note, bune să răsădească în sufletele curate de copii trufia și pisma.

Astfel urzit, ca preot, hăt târziu, Creangă nu putea rămâne. În trupul lui clocoțiă dorul de viață mai largă, iar pe limba lui nu-și mai aveă astâmpăr un adevăr zugrumat. Nu se putea mișcă. Li lipsiă ogorul, pe care, de obicei, unii din preoții noștri îl caută cu ochii închiși, ca să nu-l găsească. Cînstitului Creangă, neplăcându-i starea aceasta de prefăcută cucernicie, a schimbat-o, și astfel și-a dobândit răsufnul (1).

(1) Fără dovezi, nu pot recunoaște pe Creangă autor al articolului «Misiunea preotului la sate». Cf. *Calendarul Revistei «Ion Creangă» pe anul 1914*, p. 58 urm.: I. Savin, *Creangă ca preot*.

Despre Creangă, ca institutor, din fericire, avem mărturii mai multe. Este omul cu cel mai desăvârșit bun simț, nesupus la stăpâni și neplecat la porunci,— încrezător totdeauna în sine că va găsi un cuiu cu care să scoată pe altul, fără a umblă pururi la el cu ladă de scule. Eră un fel de moș Nichifor pentru orișice împrejurare, *un fel de om*, așa cum trebuie în deobște să fie *o-mul adevăral*.

Pentru *neprefăcutul* lui meșteșug de a învăța copiii, clasa lui Creangă eră cercetată de școlarii dela «*Vasile Lupu*»; pentru *neprefăcuta* lui purtare e-

•Bujdeuca lui Creangă», din Iași, Mahalaua Țacăului de sus, în starea de azi.

ră iubit de ai lui în școală și în afară de școală; pentru acea petrecere *neprefăcută* a vieții,—robită uneori de patemi,—și-a atras dragostea unui suflet ca al lui Eminescu, el însuș om dintr'o bucată.

Deci, cum puteă să fie scrisul acestui om, deplin înțelegător al lumii și a vieții? Oricum: o povestire în adevăr *neprefăcută*, care prin aceasta nu poate să nu fie interesantă. Mulți vor găsi-o «originală», prin desvelirea colțurilor de viață necunoscute unor fețe ca cele dela «*Juni-mea*», iar alții vor găsi-o frumoasă, încântătoare, măiestrită,—mai ales după ce ghidușul de «moș Creangă» va pieptăna-o și va împodobii-o cu floricelele costișelor nemțene, răbdătoare lor toate soiurile de vreme.

Adevăr, înainte de orice, și dintr'o viață adevărată, numai acele clipe pe care Dumnezeu le lasă omului cu dreptul de a le împrumută și altuia, ca să-i întunece năcazurile și suferința, și să-i facă plăcută petrecerea pe acest pământ.

Acesta-i scrisul lui Creangă.

După moartea lui, întâmplată în cea din urmă zi a anului 1889, încep să apară unele după altele, așa cum s'a putut, mai multe ediții din opera sa; după un sfert de veac, moștenirea lui se socotește ca cel mai cântător și mai vesel cuvânt al prozii românești, iar numele lui este pe buzele futurora.

Străinătatea și-l are în parte tălmăcit și nădăjduim că nu va trece multă vreme, până când, atât numele, cât și slava lui, se va

cunoaște tot de mai mulți și tot mai departe, spre binele neamului românesc.

Iată un om fericit.

II

Căci morții trăiesc numai pentru noi, și numai prin ceea ce ne lasă nouă. Pentru ei, știe Dumnezeu, Celuice câte o dată ne rugăm sau plătim pe alții ca să se roage, ca să le mai ușureze din numărul păcatelor.

Nemuritorul Ion Creangă, șezător în mahalaua Țicăul de sus până acum douăzeci și cinci de ani, ni se arată prin această sfântă moștenire, trăește prin opera lui și printr'o adevărată înțelegere a noastră, care n'a întârziat prea mult.

Și totuși, dacă am fi mai înțelegători, chipul lui Creangă ar fi încă mai strălucitor.

Va fi prin urmare vorbă de altă moștenire,—care aici nu poate prețui mai mult decât cei cărora se lasă,—de oarecari semne de cinstire pe cari cei ce rămân trebuie să le arate celor petrecuți din vieață, e vorba de acel cult al strămoșilor, pe care sufletul omenesc și-l cere în chip firesc, dar nemărturisit, pentru sine.

Țărâna lui Creangă doarme în țințirul din Iași. Până mai dăunăzi nu eră împrejmuît. Astăzi, silințele d-lui I. S. Ionescu, tipograf, i-au adus un grilaj.

Manuscrisurile lui, atâtea câte au rămas, se află risipite, dacă nu fără urmă. E dureros, căci aceasta s'a întâmplat prin nepăsarea tocmai a celor cari arătaseră că n'o doresc. Locul lor ar fi numai la Academia Română, căci Iașul, chiar de le-ar avea, n'ar putea să le păstreze.

Un chip al lui Creangă nu-l avem nicăieri. Comitetul din Iași, a sorocit de mai multe ori ziua când acest chip trebuia să se desvelească în mijlocul verdeții dela Copou.

La revista noastră se păstrează peste o mie de lei strânși din pungii nevoiașe. Va crește prin dobânzile fiecărui an, și când vom crede noi sau când vom primi sfatul cel bun, vom da Bălădulei, dacă va voi să primească spre păstrare, chipul marelui nostru scriitor.

Și în sfârșit vine rândul bujdeucii dela Iași, despre care s'a scris de-atâtea ori.

Această casă n'a avut măcar norocul celei din Humulești, care adăpostește astăzi, după fireasca învoire, pe unul din nepoții lui Creangă. Casa din mahalaua Țicăului însă, s'a dărăpănat cu totul.

Poate i s'ar fi mai putut prelungi vieața, dacă la Primăria Iașilor boğași în ruine, ar fi mai multă inimă; oricum, nu se putea

face dintr'însa un muzău al lui Creangă, și nici un cămin studențese, și nici altceva.

Am văzut-o în ziua de 'ntâi Noembrie.

Din Sărărie am scoborit în vale, și-am întrebat în unele părți, până a dat Dumnezeu și-am aflat-o. O gospodină bătrână «născută și cresculă» în Țăcău, m'a îndreptat întâi la «cuconu'Costache Creangă», de a cărui găsire acasă, nu mă putea încredința, de oarece îndeletnicirile lui de bucătar, îl vor fi chemat poate în altă parte!

Și nici alți cinstiți mahalagii nu știau încotro să mă 'ndrepte, cu loate că erau mulți la lucru, la proffitul acelei coaste din spațele Sărăriei cari, din pricina apei de Timușești, ce nu-și mai poate încăpea în piele, se năruie și pornește la vale, cu case și garduri.

Noroc de-un băiețaș:

«Casa lui Creangă o știu eu; e peste drum de noi; e aceea, căci acolo a venit anul trecut un profesor dela școala normală, care a vorbit băeților despre dânsa și a strâns apoi câte un franc pentru facerea unei grădinuțe în fața ei».

M'am îndreptat prin urmare, —eu și un prieten cu care venisem în Iași c'o traistă de hârburi și cioarse vechi, pentru a le afla velleatul din gura unui om învățat, —și-am ajuns. Din uliță, trebuie să scobori câțiva pași, să deschizi o porțiță veche de scânduri, și apoi printre puii de salcâmi, răsădiți poate de normaliștii dela «Vasile Lupu», cu gând să acopere cu totul fața bujdeucii, ajungi lângă dânsa. Deci, în fața ei, îndreptată spre coastă, spre apus, un curcubeu de loc, în care nu se poate întoarce un car. O urmă dintr'un pătul la dreapta, o altă urmă dintr'un zemnic cu cerdac la stânga, un ulm bătrân alături, și casa, pe care o arată schița mea, credincios făcută. N'are peretele din dreapta și prin urmare nici odaia din această parte. În cealaltă, mi s'a spus că locuiesc niște bătrâni puși acolo de primărie; aceștia plecaseră pe semne cu noaptea 'n cap de-acasă, lăsându-și închis înăuntru un cățeluș, căruia nu-i mai lăceă gura.

Mâni-poimâni, din sălașul acela, nu va mai rămâne decât un morman de lut și de putregaiu.

Cineva ar trebui să-i însemne locul cu un stâlp trainic, înfrumusețat cu câteva slove și poate că bine ar fi să fie prinse acolo și câteva vederi al coșmoagei care ni s'a mai păstrat (1).

Acel cineva ar putea fi primarul Iașilor, căruia zadarnic i s'a

(1) O vedere fotografică din vremuri mai bune, s'a publicat într'un număr din *Luceafărul* dela Sibiu, an. VI, p. 23; din ruină, două vederi în *Eminescu comemorativ*, Iași [1909] (nepaginat).

rugat Gârleanu prin «Proza» sa, peste vară,—sau Ministrul școalelor, căruia, dacă nu-i putea vorbi în patru ochi, stăruitor, ca un prieten, fără răsunei «în public» dar cu folos totuși, i-a scris, prin «Universul», d-l G. Diamandi, președintele Societății scriitorilor români. Mai poate înfăptui această datorie care este a neamului, însuși d-l Diamandi, profesorii ieșeni, mari și mici, oricine din Iași, din Moldova și de ori unde.

Statuie, cercetări și cistire, iată acea altă moștenire a lui Creangă pe care trebuie s'o înfiripeze și s'o crească urmașii, făcându-și astfel și dintr'însa un îndemn de muncă înălțătoare și de întărire sufletească.

T. Pamfile.

Pr. VASILE GRIGORESCU Catihetul din Folticeni al lui Ion Creangă.

Cine citește «*Amințirile din copilărie*» ale boșului de lut din Humuleștii Neamțului, ce se chemă *Ion Creangă*, vede că acest mare și neîntrecut prevestitor a învățat ca să se facă preot și la catihetul din Folticeni.

Viețuind încă acest preot, m'am dus să cer chipul său ca să-l dăm în revistă și să-i cer să-mi povestească și câteva amintiri despre Creangă.

L-am găsit în casa sa din strada Rădășeni, celind «Neamul Românesc».

I-a fost mare bucuria că mă revede, căci de și în elate de peste 85 ani, părintele Grigorescu are destulă vigoare, și nu-și uită foștii săi elevi.

Cu o dragoste părintească, patriarhul Folticenilor mă pofti să sed lângă sfinția sa, și începu să mă întrebe de ce nu-l cercetez mai des, căci în singurătatea sa de pusnic, are mare bucurie când acei ce s'au împărtășit de sfaturile sale îl cercetează.

Deși nu-l văzusem de multă vreme, m'a recunoscut. Dragostea cu care te primește, te înalță și-ți arată sufletul cinstit cu care înaintașii noștri erau împodobiiți. Asemenea bătrâni cumiști fac cinste neamului nostru, mai ales că «Părintele Catihetu», cum îi zic folticenenii, în lipsă de copii, a iubit și iubește cu dragoste de părinte pe toți câți i-au fost școlari și care i-au cerut înțeleptele sale sfaturi.

Fruntea sa e încojurată de aureola faptelor bune făcute pe as-

cuns după zisa Scripturii, iar școala sa din Petia, înzestrată cu tot ce-i trebuie, va spune urmașilor cine a fost acest duhovnic pașnic și pildă a păcii și dragostei de om.

Intrebându-l de-și reamintește ceva de *Nică al lui Ștefan al Petrei* din Humulești, *Ștefănescu Ion*, și în urmă *Ion Creangă*, mi-a spus următoarele :

«Creangă,—Ștefănescu Ion,—a venit la mine la școală toamna și a stat până aproape de Paști.

Icon. Savrofor Vasile Grigorescu
la 81 de ani.

Eră bun cântăreț, dar la carte mai așa. De ghidușii eră mare meșter, și nu erau pozne în cari să nu fie și el amestecat. Pe urmă am auzit că s'a dus la seminar, căci după *Paști* n'a mai venit la școală. Când eră institutor în Iași, str. Păcurari, am fost odată pe la el. L-am găsit în școală. S'a bucurat tare mult când m'a văzut și a spus și la băeții lui că i-am fost profesor. După ce a ascultat băeții la cetire, o cetire tare mândră,—la băeții de clasa II-a,—am văzut că face cu ei *gimnastica mânilor*, lucru ce nu mai văzusem până la el în nici o școală. Pe urmă am mai auzit de el, dar nu l-am mai vă-

zuit. Am cetit multe din ghidușiile lui, da ca acea *când se încălzea la foc în pădure* (*Moș Nechifor Coșcariu*), n'am mai văzut alta. D-zeu să-l ierte ; și-i bine că vă aduceți aminte de el ; cu asta dovedeți că sunteți oameni acătării».

După ce nu mă lăsă să ies din casă până nu-mi dete ceva de gustare, m'a binecuvântat și mă rugă să nu-l uit, că se bucură când își revede pe foștii lui elevi.

Părintele Grigorescu este și astăzi preot la biserica «Adormirea» din Folticeni. Punga sa e deschisă futuror celor năcăjiți, pe care-i mângâie și cu ajutorul și cu sfatul părintesc, iar casă sa, o casă bătrânească, ce-ți vorbește de-o vieață liniștită și un traiu fericit, înconjurată de copaci bătrâni ca și stăpânul ei, e deschisă futuror celor ce cer un pat de hodină.

În ea, pe lângă o moralitate ca pe vremea patriarhilor, dom-

neșle liniștea, pacea, iubirea de oameni și mila de cel necăjit.

Stăpânul ei așteaptă cu cea mai deplină mulțumire și dragește somnul cel veșnic, care, pentru binele năcăjiților, milostivească-se D-zeu a veni cât de târziu!

M. Lupescu.

O scrisoare a lui Ion Creangă

Fiindcă se apropie împlinirea a 25 de ani dela moarta marelui nostru povestitor (nu numai... «nuvelist», cum îl caracterizează criticii noștri mari), Ion Creangă—socolim că e bine să ne mai amintim puțin de el.

Am revăzut, la Academia Română, manuscrisurile lui. În parte, ele au mai fost descrise; mai târziu vom spune și noi câțiva cuvinte asupra lor.

Subt no. 4074, în biblioteca citată, se află și câteva scrisori de-ale lui Ion Creangă, alături de «Capra cu trei iezi», «Amintirile» ș. a.

Dăm deocamdată una dintre aceste scrisori. E trimisă de Ion Creangă surorii sale, «cucoana Ileana» de astăzi, din Humulești, pe care am avut bucuria de a o cunoaște cândva.

Ortografia o păstrăm. Am schimbat scrisoarea cuvintelor: «i-ași»; «să-i»; scieți-mi»—cari, în original, nu sunt despărțite.

Iată deci această scrisoare în care moș Ion Creangă ne apare îmbrăcat în mantaua lui roșieatică, făcută din suman «de noalen» din Humulești:

Domniei-sale Doamnei Elena (1) Gheorghe a Chitei (Chitei) sau preotului Vasile Țifescu pentru Elena foastă Creangă, la comuna Galu, din județul Neamț, plasa(sa) sau plaiul Muntele (prin poșta rurală). În satul Galu. Grabnic.

Iași, 1883, August 30.

Dragă soră Elenuță,

Ni s'a umplut sufletul de bucurie, aflând că ești sănătoasă și că te ocupi cu gospodăria. Dorim să fii sănătoasă și fericită, în unire cu cumnățelul nostru, soțul ce ți l-a dat D-zeu! Află, dragă, că și noi suntem sănătoși din mila lui D-zeu! Și tare ași dori să te văd și să vă văd. Eu nu am fost în astă vară pela

(1) Cu creionul, de altă. mână: sora lui Ion Creangă.

Neamț. Numai Mariea lui Zahei a fost. Despre partea de loc din Humulești, mă întrebi? Cred că nu aveți gând să vă mutați acolo. Să nu crezi, că Ța răpi cineva dreptul, cât vom trăi noi. Mihalache și Tinca nu pot să aibă mai mult, decât li se cuvine. Doialr lasă-i să ție casa în bună stare și să se folosească de venitul ei, de cât (v)a șede(ă) pustie și s'or folosi străinii. Vă sărut cu drag și doresc să ne vedem. I. Creangă.

Apoi des, pe marginile cărții poștale:

Elenuță, tare ași vrea să am vreo 20 de coți sumani de noaten, buni pentru un suman pentru mine. I-ași plăti cât de scump, numai să-i am. Scrie-ți-mi dacă s'ar găsi să vă trimeți bani. Mi-ași face chiar acum o mantă pentru iarnă din sum(ă) de noaten. Mai scrie-ți-mi cum vă aflați. I. Cr. (1).

Dumitru Furtună.

AMINTIRI DESPRE ION CREANGĂ.

Prin anul 1881—82 eram elev în clasa IV la școala Normală «V. Lupu» din Iași. Pe lângă această școală nu eră pe acea vreme curs de aplicație, și din această pricină noi elevii ultimei clase, ne duceam pe la școalele din oraș, de ascultam la lecțiunile dascalilor.

Creangă atunci funcționa ca insitutor pe cl. II la o școală din Păcurari.

Cea mai deosebită plăcere și dorință a noastră eră să mergem la școala lui.

Parcă-l văd ș'acuma intrând în clasă, cum era el de mătăhălos la trup,—îmbrăcat în haine simple de suman de noaten, lucrat de țuțuenii din Târgul Neamț. cu palton garnit cu cordea verde, în cap căciulă mare brumarie și'n picioare ciubote cu turealca lungă. Cu chipul lui totdeauna deschis și șagalnic, cum intră pe ușă, da buna ziua copiilor, care-i răspundeau tare în cor: «Buna ziua» și apoi se așeză pe catedră.

De cele mai multe ori stă în clas cu căciula în cap. Pentru asta însă își cerea mai întâiu voe:—«Apoi, măi băeți, iară-s nevoit să stau cu căciula'n cap, că-s bolnav; mă doare mereu sâcretu ist de bostan, și mă tem să nu răcesc în hardughia ast de școală, bate-o-ar pârdaľnicu s-o bată, că tare mai trage pustiul de vânt pe la toate colțurile și închieturile!»

(1) Acad. Rom. Ms. 4074, f. 3.

De la dânsul încoace n'am întâlnit o școală în care să se citească cu atâta artă.

Cum luă un școlar de-ai lui cartea'n mână, pricepeai numai decât, că ai de-a face cu cel mai desăvârșit dascal.

Vai de școlarul care i-ar fi făcut o greșală de ton sau punctuație. Pentru una ca asta, Creangă era'n stare să facă moarte de om, așa se'nfuriă de srașnic; dar pe atât era neînchipuit de bun cu acei ce citeau bine și după gustul lui.

Îmi aduc aminte că în clas la el era și un elev micuț, bălăior și slăbuț, dar tare drăgălaș și harnic la carte, numit *Pascu*.

Pascu era cel mai bun școlar din cl. II și citea așa de bine, că și Creangă remâneă de multe ori ca aiurit și cu gura căscată. Dar, după ce mântuia de citit, Creangă, cu ton blajin și plin de o nespusă bucurie și mulțumire, îi zicea: Pascule, dragu moșucului, vină fuguța încoace, să te pupe tătucu; vină fuguța, Pascule!»!—Și Pascu se ducea la catêdră incetișor și sfios; iar Creangă se aplecă, îl lua de subțiori, îl ridica în sus la el pe catredă și după ce, cu lacrămile în ochi, îi netezia frumos cu mâna părșorul bălaiu, îl strângea cu foc la piept și-l sărută pe amândoi obrajii cu niște țocăituri srașnice, de parcă voia să-l înghită cu totul; apoi vâră mâna'n buzunar, scotea un gologan—doi, și-i da copilului, zicând:—«Na, Pascule, du-te și tu la cofetărie și-ți cum-pără acadele!»

Câte-o dată, când vr'un școlar nu știa lecția, ori nu citea bine. Creangă se'nfuria groaznic și'n mânia lui nu-și dădeă seamă de nimic.

«Imi amintesc despre una din întâmplările de acest fel, când Creangă, din pricină că un elev, Gheorghiu, nu putuse ceti bine, a trecut peste marginile muștrărilor blajine. i

La eșirea din școală, pe drum, spre casă, noi i-am spus: — «Doamne, d-le Creangă, de ce te'nfurii așa, degeaba, pentr'un ticălos de băet; parcă'ntr'o clasă îi cu puțință să nu fie și copii răi?»

El, cam rușinat, și cu un ton în care se vedea multă părere de rău pentr'o faptă nechibzuită, ne răspunse:—«Pe semne, măi

băeți, ce credeți, că nu pricep atâta lucru? Da, ia natura mea cea licăloasă! așa-s pornit eu din fire, fără judecată, când mă mâniu și pace. Ca când văd că din asta pricină am să'nfund un gros cu mine!»

Totdeauna, copiii, cum intra el în clas, se uitau fîntă în ochii lui, ca cum ar fi voit să-i citească în adâncul sufletului și-l cunoaștem numai de cât când era'n foane bune. Atunci tăbărau cu toții într'un glas la el, cu rugămîntea: «Domnule Creangă, te rugăm, mai spune-ne-o poveste».

—«Bată-v'ar părdalnicu, măi băeți, să vă bată; da ce, socoliți voi că eu is sac fără fund de povești? Că dintr'un sac cu făină, dacă iei și tot iei mereu, de la o vreme se mîntue făina; da voi așteptați pe semne ca din sacul meu, să nu se mai mîntuie poveștile?—Faceți și voi, cum făcea odată un om.....». Și începea povestea, spusă așa, cum numai el putea s'o spue.

Ascultau copiii, ascultam și noi cu acea plăcere și cu acel neșaiu, de parcă nu ne mai săluram; și timpul zbură cu repeziciunea fulgerului, ducând pe aripele lui acele nespus de frumoase snoave și aminliri, zugrăvite de Creangă cu atâta măiestrie, că și astăzi, după ațâția ani, tot se mai păstrează încă vii în sufletul meu.

Și câte povești n'am auzit eu în chipul acesta de la Creangă, unele mai frumoase, mai șagalnice și mai cu'nțelepte'nvățături de cât altele, comori de gândiri limpezi, de simțiri alese și de'nchipiri înalte ale poporului, cari s'au pierdut odată cu dânsul, căci nici una din ele n'a fost scrisă.

Eșiam totdeauna odată cu el de la școală, înconjurându-l cu mare respect și drăg și formând în juru-i un cerc de ștregari, așa după cum îi plăcea numai lui: noi, inimi tinere și zburdalnice, doritoare de tot felul de povestiri alese și lucruri de spirit; el arzând de plăcerea nevinovatei noastre naivițăți. — Luându-ne cu vorba, uitam de multe ori distanța dintre dânsul și noi și sub imboldul său cel măestrit și atât de puternic, se schimbau și se încrucișau între noi fel de fel de glume, care mai de care mai sarate și mai pipărate. Atunci vedeam cum, mistuindu-ne cu o privire de nedespusă drăgălășie, râdea din toată inima și făcea uneori așa de mult sgomot și haz, că stau trecătorii pe stradă mirându-se de atâta zburdălnicie și voe bună.

La colțul străzii Unirea, în fața Sf. Spiridon, unde trebuia să ne

despărțim: el apucând spre Țacău și noi spre Trei-Ierarhi, cu multă plăcere de rău ne luam ziua bună, căci nu știu cum se făcă, că taman pe acolo glumele și vorba erau totdeauna în toiul lor și mai aprinse.

Odată îmi aduc aminte, că Creangă ne spune o istorie foarte hazlie, cum a fost el cu un coleg al lui împețit, după ce au eșit din școală.—Atât de atrăgătoare era acea povestire, că fără să ținem seamă de locul obicinuit al despărțirii, am mers tot înainte, așa că numai ce de-odată ne trezim în Țacău, dinaintea casei lui Creangă, care, când a dat cu ochii de bujdeuca lui, a întrerupt povestea și uitându-se cam gales la noi, unde s'a pus pe-un râs, de clocotia valea Țăcăului.

—Hă, hă, hă! măi băeți, așa-i că eu, cu brașoavele mele, v'am făcut-o bună? Mi se pare că, după ce-ți ajunge la școală, aveți să puneți lingurile'n brâu și să roadeți din cele răbdări prăjite, care-s cam gustoase pe acolo pe la internatul vostru, după cât s'aude. Da mi-ți ertă și voi, dragii moșului flăcăi, că doară n'a fost cu voia mea.

—Nu-i nimica, domnule Creangă, că chiar dacă ni s'a întâmpla cele prorocite de d-voastră, noi tot om fi nespuseți de mulțămii pentru că, cu un prilej ca acesta, am avut fericirea să vedem și casa unde stați.

—Da, că ce-i dreptul, ați și a avut ce vedea, bată-vă hazu', măi băeți, să vă bată!

C. Teodorescu-Boroaia.

INTREBUINȚAREA RÂNSEI ÎN TĂBĂCĂRIE

Una din vechile industrii, care merită o deosebită atențiune, în țara noastră este și tăbăcăria. Ea a fost în strânsă legătură cu creșterea vitelor. De altfel se știe cât de vestiți erau moșii și strămoșii noștri în privința numărului, rasei și frumusețea vitelor. Că această industrie se bucură—pe vremuri—de multă trecere la noi, este că există înființată chiar și breasla (corporația), stărostia tăbăcarilor, cavafilor, etc.

Numele îl poartă și până astăzi multe străzi din orașe mai de competenție și în special din capitala țării.

Deși această industrie se efectuează într'un chip mai mult sau mai puțin rutinar, totuși confecționarea materialului de încălțăminte

prezentă mai multă siguranță de trăinicie decât cel lucrat după metodele de astăzi.

Parte din pieile animalelor cornute, erau trimise în Austria (Viena), de unde se înapoiau sau erau cumpărate sub formă de piei subțiri sau mai fine. Cele mai multe însă, erau lucrate de tăbăcarii noștri pentru încălțăminte mai de rând,—ciobote, opinci, curelărie—și orice lucru ce se făcea din piele pentru nevoile obștești ale (locuitorilor) țării. Între materiile ce se întrebuițau la argășitul și tăbăcitul pieilor eră și *rânsa* (fructul aninelui). După ce pieile erau curățite de păr prin ajutorul varului, se introduceau în argăseala făcută din rânса măcinată, și în urma încă a câtorva operațiuni, peile erau tăbăcite.

Iată cum spun bătrânii că se recoltă acest produs. Sătenii de la munte, unde aninul acoperia întinderi mari de pământ pe zăvoae și islazuri, se îndeletniceau, atât bărbații, femeile și mai cu seamă copiii, cu culesul rânsei. Ea se recolta vara, prin lunile Iulie și August. Se dărâmau acești arbori de crăci, iar rânса după ce se culegeă, se vindeă verde negustorilor-rânsari, pe care o plătiau cu 3—5 parale ocaua veche. După ce o uscau bine, o transportau cu carele la orașe,—București, Craiova și în altele, unde o vindeau tăbăcarilor cu prețul de 20 lei și până la o liră turcească sufa de ocăle, după cam și timpul eră de favorabil.

Rânса aninelui s'a întrebuițat în tăbăcărie până acum 35-40 ani. Astăzi când acest arbore este aproape stârpit din pădurile noastre și când alte materii, cum coajea stejarului, etc., poate mai puțin costisitoare se întrebuițează în această industrie, a dispărut și întrebuițarea *rânsei* (1) în tăbăcărie.

Vălsănești-Arges.

G. Florescu.

C O L I N D E

45. De când Domnul s'a născut

Leru mărului (2).

Și pământul s'a făcut,

Maica zice, fiul plânge:

Taci, fiule, nu mai plânge;

Câte flori sunt pe pământ,

Toate merg la jurământ,

Numai floarea fagului

Stă la poarla raiului

Și păzește pe Hristos,

Ca un trandafir frumos.

Busuioc băluf pe masă,

Rămâi gazdă sănătoasă!

Dela eleva Ilaș Saveta. Vârful-Câmpului, Dorohoi.

D. Urzică.

(1) Doc. 200, Revista „Miron Costin”, An. II, No. 7, Iulie 1914.

(2) Refren.

46. Sculați, sculați boeri mari,

Florile Dalbe (1),

Că vă vin colindători

Noaptea pe la cântători;

Nu vă vin cu niciun rău,

Ci v'aduc pe Dumnezeu,

Dumnezeu îi mitifel,

Mitifel și'nfășăfel,

Cu cordică de bumbac

Bătută cu diamant.

Pela uși

Cărăbuși.

In podele

Rândunele.

La ferești

Flori domnești.

In cotruță

Vrăghiuță.

Pe sub laiță

Pui de gaiță.

Pe sub pat

Flori de mac.

La portiță

Hulughită.

La icoane

Stau cucoane.

Și în tindă

Flori de mință.

Să vă fie de bine.

47. In oraș în Fifiim (2).

Stați boeri să tot privim.

Ce-o *prăvit* s'o înălțat,

Nic'a nostru s'a culcat

Și-o văzut ce e'nfășat.

Infășatu-s'o'nălțat

Sus la cer,

Și-o locat de două ori

Și-o văzut un feredeu,

Unde se scaldă Dumnezeu.

Tot se scaldă

Și ne'ntrebă:

—Ce-i mai bun pe-acest pă-
mânt?

—Da ca vaca ce mai este!

Ea cu lapte te hrănește

Și *pripasul* tot îți crește

Suflețelul ți'ndulcesc.

Tot se scaldă

Și ne'ntrebă:

—Ce-i mai bun pe-acest pă-
mânt?

—Dar ca calul ce mai este?

El te duce

Și te-aduce,

In trezie

Și'n beție.

Tot se scaldă

Și ne'ntrebă:

—Ce-i mai bun pe—acest pă-
mânt?

—Da ca oaia ce mai este?

Toată vara te hrănește,

Trupușorul ți'ncălzește.

Dar la poarta iadului

Sunt doi brazi ca și doi frați,

De tulpină depărtați,

Iar la vârf împreunați.

Dar în vârful lor ce este?

Este-un pat, este-un crivat.

Dar pe pat ce-i așternut?

Iarbă verde de pe Prut.

Dar pe pat cine-i culcat?

Un fiu tânăr de'mpărat.

Iar la poarta raiului

Crește lemnul Domnului,

Tot îl rup femeile,

Să stropească straiile,

Vinerea și Sâmbăta

Și'n toată Duminica.

(1) Se repetă după fiecare vers.

(2) Betleem.

Nu mă'ndur a mă duce
De glasul păsărilor

De mirosul florilor.
Lozna-Fălciu, **Const. Șoltuz.**

POVESTIRI ȘI LEGENDE.

325. Arhanghelul Mihail ca slugă.

Ci-că, într'un sat, odată, o femeie născuse doi băeți gemeni, iar din cea naștere grea, ea boliă în bordeiul ei fără nici-un ajutor. Nu-i ajungea boala ei, ci o mai sugea și copiii, unul de-o parte iar celalt de-altă parte. Și se rugă biata femeie la Dumnezeu, ca ca să-i dea sănătate să-și crească copiii. Dar, Dumnezeu, care știă păcatul acestei femei, căci născuse copii de fată mare, fără să aibă bărbat cu cununie, a trimes pe Arhanghelul Mihail să-i ieă vieața. Venind sfântul și văzând-o cum se luptă cu moartea, iar pe cei doi copii sugând-o, i-a fost milă de ea, i-a lăsat viața, ducându-se la alte trebi. Când s'a întors la Dumnezeu, acesta i-a cerut socoteală de tot ce a făcut pe lume și cum a îndeplinit poruncile date.

— Dar, cu femeia ceea, cu doi copii, ce-ai făcut, că nu i-am mai văzut sufletul ?

— Doamne ! iartă-mă ! N'am putut împlini astă poruncă. Când am văzut pe cei doi copilași sugând unul de-o parte și celalt de cealaltă parte, neavând lapte de-ajuns, mama lor fiind bolnavă, mi-a fost milă. Apoi m'am gândit că, cine va crește copilașii dacă ieau sufletul mamei !

Dumnezeu s'a supărat, și cum stau amândoi la marginea unei mări, i-a zis :

— Dă-te afund în mare și să-mi aduci o piatră din fundu-i.

Sfântul Arhanghel Mihail s'a dat «de-a scufundișul» în apă, a scos o piatră, pe care spărgând-o după porunca lui Dumnezeu, găsi în ea doi chitri, (1) și a întrebat Dumnezeu:

— Cine hrănește pe aceștia ?

— Tu, Doamne !

— Vezi, Mihaile, cum se hrănesc acești chitri din piatră seacă; tot așa o să se hrănească și copiii de care ți-a fost milă. După cum am grijă de acești viermi, tot așa voiu îngriji și de orfani. Crescând cu nevoile, vor ajunge înțelepți și iubiți de toți. Femeia aceasta a făcut păcat din neștiință, că n'a avut bărbat legiuit. Nu

(1) Primul povestitor spune chitri (pești). al II, viermi. Vezi sfârșitul povestirii.

trebuie să mai facă altele. Păcatul din neștiință se iartă prin suferința ei. De voi lăsa-o în viață, va fi nevoită să fure și va muri în pușcărie cu rușine. Mai bine să moară mama, iar copiii să fie cinstiți, de cât huiduiți.

— Am înțeles, Doamne, că tu orânduiești totul cu înțelepciune !

-- Acum, fiindcă n'ai ascultat porunca mea, te pedepsesc, ca un an de zile, să fii slugă la ori cine-i pofti. Du-te de ieă sufletul ce ți-am poruncit, să mi-l trimeți și să ne vedem peste un an, căci până atunci nu mai e nevoie să moară nimeni. Când ai împlini anul de slugă, să vii cu sufletul stăpănu-tău !

Ș'a plecat Sf. Arhanghel Mihail pe lume să îplinească porunca lui Dumnezeu și să-și facă pedeapsa. Cei doi copii, au crescut din mila și ajutorul oamenilor, după cum a rânduit Dumnezeu, ajungând oameni mari.

Și acum, hai sf. Archanghele, să-ți găsești stăpân. Incearcă ici, încearcă dincolo, până a dat norocul de-a găsit unul. Pe cine, pe cine, pe un călugăr. Vezi, pe atunci n'avea lumea nevoie de slugi. Sfântului, de cum îl pedepsise Dumnezeu, i-au pierit și aripile, și nu mai avea putere.

Da, călugărul de colo, om neînvațat să rătă, căci o viață întreagă stătuse în peștera lui din munți, i-a zis :

— Bine fiule, te primesc slugă, că am nevoie acum la bătrânețe, însă cu o condiție: Cât vei fi la mine, să nu te văz rătănd. Dacă te-oi prinde vre-odată, te gonesc și nu-ți dau nici o simbrie. Dacă nu vei rătă, îți mai dau încă atâta simbrie. Te învoești ?

— Mă învoesc, taică părinte, că tac, căci aș vrea să învăț bairin meseria asta, să nu mor de foame.

Și l-a primit călugărul, iar Archanghelul Michail s'a apucat de lucru: ba curăță chilia, aducea apă, făcea demăncare, ba câte și mai câte, că eră călugărul mulțumit, mai ales că nu rătă de loc. Iar când mai avea o zi până a împlini anul s'au dus amândoi la un bălcu, ca să cumpere mai multe lucruri. Și ci-că în bălcu ceta sfântul Arhanghel Mihail a văzut multe și de toate, cari l-au făcut să rătă, pe el, ce nu rătăse un an. Călugărul l-a văzut, dar a lăcu până acasă, căci n'avea cine-i duce atâtea târgueli.

Așă, într'un loc a văzut cum niște olari furau oale dela alți olari, și-a răs. In alt loc, călugărul a tocmit la un cismar o pereche de ghete, punând condiție cismarului să i le facă bune ca să țină tocmai un an de zile. Sfântul iarăși a răs,

Ajungând la chilie a doua zi, când se împlinia și anul, călugărul a ceru socoteală sfântului pentru răs, iar sfântul Arhanghel Mihail i-a răspuns :

— Am răs, pentru că ce am văzut eră de răs, dar mai înainte de ați spune, îmbracă-te cu hainele de slujbă, și-apoi îți voi spune. În acest timp începuse a-i veni puterea de sfânt și-i creșteau și aripele. După ce s'a gătit călugărul, ca de slujbă, l-a întrebat:

— De ce ai răs, când a-i văzut pe olari furând oale, unii dela alții ?

— Am răs pentru că se fură pământ pe pământ, adică omul este pământ!

— Bine, asta ți-o ert? Dar de ce ai răs când mi-am tocmit ghetetele ?

— Am răs, căci ți-ai locmit ghetete să te fie un an, iar tu n'ai de trăit de cât până azi. Sunt Arhanghelul Mihail și sunt venit să-ți iau sufletul, ca să te faci pământ ca oalele. Se împlinise anul de pedeapsă, aveă puterea dinainte și aripele îi crescuse cu totul.

Când a auzit călugărul, pe cine a avut de slugă, a început să tremure, a căzut jos, dându-și sufletul, pe care l-a luat sf. Arhanghil Mihail sburând cu el la D-zeu, și împlinind porunca acestuia de a-i aduce sufletul stăpânului său.

Omul plănuește iar Dumnezeu rânduiește.

(Auzită de 7 IV 914 în Craiova dela d-l Corneliu Ion în vârsta 72 ani. La fel povestită și de P. Bălășoi din Podari, 40 ani.

I. Brătulescu.

DE-ALE COPIILOR

412.—Unul dintre ștregarii copii cheamă la el pe altul, neștiutor de pâcăleala acestui joc, îl așază cu mâinile în jos și începe a număra arătând cu degetul arătător, fie-care parte a feței de jos în sus, începând cu barba astfel :

Barbă-bărbărie,

Gură-gurărie

Nas-caras

Obraz-cobaz

Ochi-bazaochi

Sprincene-coțofene

Frunte-vălăluc

Hap de cuțufluc (trăgând cu mâna de chică).

Dela școala Vârșu-Câmpului.

D. Urzică.

413. D'a «*piu! piu! piu! hodoronc Ironc!*» Copiii făcuți horă stau jos, și unul le spune diferite nume, pe care li-l spune numai lor, la ureche: pisică, câine, cal, Harap, codobatură, etc. Apoi alți doi copii, mai mari, «*ingerul*» și «*dracul*» vin pe rând,

într'un picior către copii, cu nume, ce stau jos: vine întâiu în-gerul:

- Piu, piu! piu!, hodoronc tronc!
- Cine e? (întreabă cel ce a numit).
- Ingerul.
- Ce caută?
- Fețe.
- Ce fel de fețe?

— Cal (sau orice nume). Dacă nemerește, copilul ghicit trece de partea îngerului, iar el urmează tot așa înainte până *spurcă* (adică nu mai ghicește numele unuia ce-ar fi jos). Când spurcă, vine la rând dracul—care tot așa întreabă și tot așa îi ia în par-te-i pe cei ce-i ghicește. Se urmează înainte până se isprăvesc copiii și apoi se începe luptă între ceata «dracului» și a «îngerului».

414.—*Alle jocuri*, de mică importanță mai sunt: *d'a cât ji-e cânipa*, *Drace?*, *d'a toporașul*, *d'a șervețelul*.

J. Muscel.

C. Rădulescu-Codîn.

415.—Ce mai faci?

Cozonaci.

—Cui să-i dai?

Lui Mihai.

416.—Cum te strigă?

Mămăligă.

--Cum te cheamă?

Sorbi de zamă.

—Cum te'mpușcă?

C'o gălușcă.

417.—Cine-a râde întâi și'ntâi

Linge capu'lui Budăi.

De sudori și de putori.

De nouă spre zece ori.

418.—Numele tatului:

420.—In felul cujițașului—joc cu figuri orânduile cu repetarea lor de trei ori și cu termenul de *spurcal*, era *lăpuzul*.

Era joc cu petricele: 4 mai mici și de aceeași mărime iar una mai mare, numită *lăpuz*,—toate să fi fost cât mai *gogoneje*: ro-tunde. Figurile jocului erau astfel combinate ca, după ce svâr-leai lăpuzul în sus, să slobozi jos pietricelele cealalte, să prinzi

In capu'satului.

Ș'a fiului:

In fundu'sicriului.

Ș'a sfântului duh:

Intr'un vârful de nuc.

Amin:

Intr'un vârful de spin.

419.—Una zată cucuiată

două zate cucueate

trei zate cucueate

patru zate cucueate (1).

zece zate cucueate.

Vânători-Neamț.

A. Moisei.

(1) Se zice iute.

(2) Vezi no. trecut, p. 274.

apoi tăpuzul până n'a atins pământul, să-l svârlă din nou în sus, să culegi pietricelele—fie toate odată, fie pe rând, după cum poruncește figura—și în urmă să întâlnești tăpuzul în căderea lui, până ce n'a atins pământul. Vom vedea.

Jocul aici îl începea cel care putea să prinză toate pietricelile pe dosul mâinii—svârlite în sus toate de odată, prinse pe dosul mâinii și-apoi după dosul mai resvârlite să le fi prins în mână. Dacă niciunul nu le putea prinde pe toate, începea cel care prindea mai multe. Când erau egali jocul îl începea cel care prinse-se tăpuzul și dacă se potriveau și atunci, se repeta mișcarea până se alegea cel mai iscusit.

Se spurca la jocul acesta, fie că-ți cădea tăpuzul, fie că nu reușiai să ridici pieatra, ci doar o mișcai—o *minjiai*, cum se zicea.

a) Prima figură era foarte ușoară,—pe când la cuțitaș se începea cu figura cea mai grea. Pe pământ (sau pe vre-o haină, când tererul nu era limpede, ci acoperit de iarbă sau gloduros), așezai câte 4 pietricelile despărțite una de alta și le culegeai la rând, cu svârlirile tăpuzului.

b) La a doua le culegeai două, cu două,

c) la a treiă, trei cu una și

d) la a patra, pe câte patru.

e) Figura a cincea se potrivea la nume cu aceeași figură de la cuțitaș. I se zicea tot *Pumnul*.

Luai în mână cele 4 pietricele și-apoi o închideai. Deasupra, pe arătător, puneai tăpuzul, îl svârliai în sus, grămădeai pietricelele jos, prindeai tăpuzul, îl svârliai din nou, ridikai toate pietricelele de odată și-ți prindeai tăpuzul — foarte repede și în tact: unu, doi, și gata. Iți scăpa tăpuzul ori nu ridikai odală toate pietricelele, spurcatul era gata și-ți lua rândul urmașul tău—ca să-l dea și el altuia, când o spurca: la rând.

f) *Strânsele* strângeau pietricelile pe care le svârleai jos, ca să se risipească, și-apoi le ridica de jos dintr'o dată după ce le strânse la un loc. Se înțelege, că aveai deplină libertate ca să te joci cu tăpuzul cât aveai nevoie—până strângeai pietricelele.

g) *Minjita* era figura iscusinții și care provoca admirațiune. Mă mir de ce nu era lăsată la sfârșitul jocului.

Se risipiau, pietricelile jos, din 2 asvârliri, cum ele erau rotunde, și mai cu seamă dacă terenul nu era tocmai plat, tot rostogolindu-se, se opreau lipindu-se câteodată și toate la un loc. Jucând tăpuzul, pietricelele trebuia ridicate de jos una câte una, și cu foarte multă precauțiune: Nu numai să n'o *minji* pe cea,

pe care încerci s'o ridici, dar nu cumva să miști vreuna din celălalte, că era gata spurcatul.

Când juca degete mai fine puteau mai cu ușurință să biruiască încercarea aceasta; dar ce nădușeli pe bietile degete bontoroase și făcute ca din topor! Unii, mai șireți, svârliau pietricelele cu mai multă forță și li se întâmpla în ceasul cel bun: că li se opriau pietrele nelipite și puteau să le termine fără greutate. N'avea judecată figura, dacă pietricelele cădeau despărțite sau lipite. Aveau însă ceva mai prețios: aveau plăcerea d'a fi admirat de privitori și de acei cari vor auzi mai târziu și-ți vor trâmbița laudele: că tu, cutare, ești foarte tare la joc și foarte dibaciu. Spre a se încărca de gloria aceasta, foarte prețioasă, mulți își prilejiau isbânda, svârlind pietricelele cu multă delicateță — spre a rămâne lipite. Dar de câte ori nu rămâneau de batjocură, pentrucă încercarea le eșia pe dos? Putea să răză de el tovarășul lui cel fricos, căruia îi tremura inima de frică când ajunsese la figura aceasta și care își risipise pietricelele cu toată forța, ca și cum le-ar fi aruncat cu necaz. Și nu ți-e mai ciudă de cât când rămâi să te batjocorească câte un nevoiaș și tremură—ini-mă? Dar atunci cum ar mai fi adevărat proverbul, că «*nu știi de unde sare epurele*»?

h) *Poarta* era penultima figură. Cu mâna stângă făceai un fel de poartă lipind degetul mare și arătător de pământ și depărtându-le atâta cât putea să-ți treacă pumnul prin spațiul format. Pe sub antebrațul mâinii stângi și încovoind mâna pe deasupra porții risipiai pietrele în fața ei. Jucând tăpuzul le goniai pe rând prin poartă dincolo—dar foarte ușor, de oare ce erai obligat în urmă, ca să le tragi pe toate de odată,—faptă imposibilă dacă pietricelele s'ar fi oprit depărtate una de alta din cauza unei svârli-ri ne cântărite.

Figura aceasta spurca mai ales la partea ultimă, că nu puteai să-ți tragi înapoi foate pietricelele de odată. Se spurc însă mai des, când se complica figura în modul următor. După ce se risipeau pietricelele, cum arătarăm, numiau *tagă* pietricica cea mai apropiată de poartă și mai în drumul celorlalte. Taga era trecută prin poartă în urma tuturor și nu suferia s'o atingi de loc. Fiindcă era foarte ciudată și'n ea era hopul cel mai greu, mulți nu mai botezau figura aceasta cu numele de *poartă*, ci îi ziceau simplu *taga*. Intr'adevăr că tagă era: prea isca diferendele: «*c'ai alins taga*», «*n'am alins-o*»! Bine, că era la sfârșitul jocului, până s'ajungă jocul aci, sosise și plictiseala. Mai trebuia o figură.

Nu-mi amintesc, dacă avea vreun nume. Era însă deosebită în totul de celelalte figuri, de oare ce schimba rostul tăpuzului. În loc să-l mai joace mereu în sus, îl punea pe el singur jos, jucând în aer pietricelele, câte patru de odată.

Iar cu figura aceasta se termina și jocul. Spurcându-se prea des și cu repetarea de câte 3 ori a fiecărei figuri, jocul prea se prelungea, devenind plictisitor. Din această cauză firile sanguinice nici nu-l jucau, ci el era favoritul flegmaticilor, pentru ca nici nu obosia, nici gălăgie nu ridica, nici certuri nu provoca; rar dacă vre-un șiret căuta nod în papură, făgăduind, c'a mișcat pietricica, când el era jucătorul, dar afirmând contrariul, când juca altul. Dar ceartă tot nu se făcea, de oare ce, cum sânt cei flegmaticii, lăsau să treacă de la ei, mulțumindu-se cu «fie și așa» și lăsând să continue jocul tot liniștit. Totuși nu e mai puțin adevărat, că era foarte frumos jocul acesta în mijlocul livezilor, cu iarba până la brâu, cu cirezi de boi pe ele și cu păsări care dezmierdau văzduhul cu cântecele lor.

Princepele-Ferdinand, jud. Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici.

VORBE ADÂNCI.

1623.—Focu' mare strică pânea!

1624.—Vremea a venit, da' ceasul n'a sosit!

1625.—Taci tu, fa, c'am mai fost în casa ta!—se zice adesea a lăudărosului.

1626.—Hei! Săraca vremea veche, A trecut, n'are păreche!

1627.—Tot eftenul prețaluește scump—adică, dacă te scumpești și cumperi un lucru, dela Jidan, de pildă, eften, rău faci.

Mănăstireni, Botoșani.

Dumitru Furtună.

1628.—Fetele cresc ca dobânda jidovască.

1629.—Pădurea se taie tot cu ajutorul unui lemn din ea.

1630.—Și plop-i nalt da-l găinățază cioarele.

M. Lupescu.

1631.—Șede hârbul în cale și râde de oale.

1632.—I-o șurligăe=șiret lingușitor (despre om).

1633.—Capu-i întră și picioarele-i ies.—Se zice despre cel ce vizitează des pe cineva.

1634. Să mă desbrac pe dânsul=să-mi arăt arama—să-l ieu din scurl.

1635.—Doauă ape ș'o chisăliță ș'o mână de tărățe. Se zice, când se 'nvoacă motive multe și slabe.

1636.—Un Dumnezeu dă și zece ieu=cum câștigi, și perzi.

1637.—Are mai mulți Dumnezei=(despre femeile șirete).

1638.—Asta-i lelea, ba nu-i lelea=nehotărire.

1639.—Ci mi-i drag, nu mi-i urit, fie cât de ocărit.

1640.—M'o 'mpulpat=m'o vorbit de rău.

A. Moisei.

C Â N T E C E.

1734.—Foaie verde trei granate,
 Departe, puică, departe,
 Multe dealuri ne desparte,
 Multe dialuri ș'o pădure,
 Ș'o grădiniță cu mure;
 Murele să le mâncăm
 Și pădurea s'o făiem,
 Ș'amândoi să rămânem
 Și'n lume să ne ducem!...

Scris de d. Gh. Fira. Zlătărei-Vâlcea.

1735.—Foaie verde trei granate,
 Departe, puică, departe,
 Două dealuri ne desparte,
 Două dealuri și-o pădure
 Și-o grădiniță cu mure...
 Hai pădurea s'o făiam,
 Murele să le mâncăm,
 Și-atunci, puică să vedem...
 —Tot mai verde merișor
 Trandafir după răzor
 Și la mijloc roșior
 Pe margine verde'nchis
 Ce mai amoraș mi-am prins!...

(Comunicată de dl D-tru A. Sândoiu contabil, și culeasă dela șt. C. Niculescu din com. Bârca-Dolju).

(Vezi mai sus o altă variantă).

(1) Adică de celălalt bou care trăgea la jug.

1736.—Frunzuliță de sulfină,
 Rage Boian în grădină
 Și-o fată-mare-l îngână...
 —Și faci fată nu mă'ngâna
 Că nu rag de mila ta
 Ci rag de soția mea (1),
 Că soția mi-a murit..
 Trag în jug necumpănit
 Ce nu s'a mai pomeni!...

(Din Obislav-Vâlcea).

Confruntă cu 578-598.

1737.— Oh mândruță din Ploești
 Hai cu neica să trăești,
 Să trăiești, să pomenești
 La Sălceanu'n București!...

N. I. Dumitrașcu.

1738. Câte flori pe iaz în sus,
 Toate cu mândra le-am pus.
 Câte flori și floricele,
 Toate sunt mândrele mele.

1739.—Frunză verde de dudău,
 Pedrumul care plec eu
 Nu-i fântână, nu-i pârau

Nici cârciumă ca să beu,
 Nici mândruță să mă ieu.
 Dorul meu când se aprinde,
 Șapte județe nu-l stinge,
 Nici cu pușu, nici cu gârla,
 Numai puicuța cu gura.

Auzit dela N. Lazăr, Sascut-Putna.

1740.—Mândră mândri-m'aș cu
 fine,

Nu mult, o lună de zile,
 Săptămâna a de vine,
 Pân' o mișca puiun line.
 Las să-mi miște, și să-mi nască
 Să-l dau la doică să-l crească
 Și l-oi pune la fereastă,
 Să-l iubească lumea toată.

1741.—Foaie verde măr mustos
 Cât e omul tinereț
 Să leagă dorul de el
 Ca oița după miel,
 Oița s' pleacă să sugă,
 Neica'ncalecă să fugă.

Bâzgărei-Romanați.

A. Saint-Georges.

1742.—Floriceică albăstrie
 Mândră mândruleana mea,
 După fața ta de doamnă
 Lumea'ntreagă se răstoarnă,
 Plânsu-ți lumea amărăște,
 Râsu-ți lumea'n veselește
 Și de dragul dumitale
 Știe chiar și sfântul soare,
 Că la tine când privește
 Stă și nu mai asfințește,
 Sfântul soare că e soare
 Și tot după tine moare,
 Dar eu ficioraș sarac
 Cum să nu mor de-al tău drag.

1743.—Foaie verde de răchită
 Trece vara cea'nflorită,
 Trece vara cea iubită,
 Și cu dânsa'n altă lume,
 Se duc florile din lume
 Se duc toate'n pribegie,
 Rămâne țara pustie,
 Numai două nu se duc
 Nici se duc, nici se usucă,
 Una-i floarea crinului,
 Un'a frandafirului,
 S'amândouă-s răsădite,
 Ș'amândouă-s înflorite,
 Una'n câmpul cerului
 Alta'n cuibul raiului.

Din Vârful-câmpului.

1744.—Foaie verde măr domnesc
 Toată vara eu muncesc,
 Pe ogorul boeresc,
 Ce folos de munca mea,
 Intra'n punga altuia.
 De ciudă și de mânie
 Mă dusei și la domnie;
 Când la ușă, la palat
 Intra un grec gulerat
 --Ce cați aice—opincar ?
 —Vreau dreptate boeri mari.
 —Haide-haide marș de-aici
 Voie nu-i pentru calici.
 --Dacă vi-i vorba deașa,
 Pe toți dracul să vă ia.
 Rămâii doamne la domnie,
 Eu mă duc l'a mea moșie,
 Și de-oi prinde vre un grec,
 Am să-i bag hangeriu'n piept
 Și vre-o trei gloanțe în spate
 Ca să am și eu dreptate.

(Prima pastrată prin tradiție. Poate de pe vremea Fararioților, după cum se vede).

Din Vârful-câmpului.

D. Urzică.

1745.—Câte păhărele beau
Atâtea ciomege iau.

1746.—El lucrează la Bacău
Și eu beau cu cine vreau.

1747.—Asta-i lelea, ba nu-i le-
lea,
Pune-o jos și-i frige pielea.

1748.—O, săraca nunița,
Iute ca vârtelnița.

1749.—O bataie,—aici, pe loc
Ca băeșii'n iarmaroc.
Încă una la podele,
Ia te uită iceda, lele.
Vânători-Neamț.

A. Moisei.

1750.—Foaie verde și-un dudău
Marișă din satul meu
Vino să te iubesc eu
Să nu te iubească altul
Că-ți dau foc și-ți arde satul
Haide dragă să fugim
Să fugim, să ne pitim
Căci aici nu mai trăim
Să fugim în codru verde,
Unde umbra ni s'o pierde!
Dela Ioan N. Hera, Berevoești.

1751.—Foaie verde magheran
Mic eram, minte n'aveam
De iubit eu nu știam
Dar acuma m'am mărit
M'am mărit, m'am măturit,
Murfăcioara s'a lungit
Mândrușile m'a'ndrăgit
Să-mi dau drumul la iubit
Foaie verde solz de pește
Cătă mândro și-mi ghicește
Omul de ce'mbătrânește

Codrul de ce'ngălbinește;
Omul de inimă rea
Și codrul de iarnă grea.
Din gura lăutarilor.

1752. Dragostea din ce se'n-
cepe

Din ochi negri și din bete
Din bete și din inele
Dela gâtul cu mărgelile
Și sânul cu mamudele
Dela buze subțirele
Mușcar'ar neica din ele
Ca din un fagur de miere.

1953.—Foaie verde bob areu
Că n'a lăsat Dumnezeu
Ce-oiu iubi să fie al meu
Și să mor când oi vrea eu;
Să mă'ngroape unde-oiu zice
La tulpina de măr dulce
Să-mi fie dragostea dulce
Să mă 'ngroape mai adânc
Să nu putrezesc curând.

1754.—Și iar verde și-o lălea
Pădurice pădurea
Lasă-mă la umbra ta
Puținei cu mândra mea.
—Eu voinice te-ași lăsa
Dar fi-i mândra tinerea
Și faci păcate cu ea
Mi se opăre frunza
N'are cucul ce mîncă
Cucul și cu mierlița.

Dela Costică Oproiu, Berevoești-
Mușcel.

Andrei Dumitrescu.

1755.—Frunză verde bob năut
Of! puicuță de demult
De fi-i bărbatu urit
Ia țărână dela mormânt.

Și i-o pune 'n așternul
Să se scoale surd și mut!
La picioare ițele,
Să-i ia dracu mințile!

1756.—Fruză verde mărăciune
Am auzit și știu bine,
Că te lași puică de mine:
Lasă-te cu Dumnezeu,
Numai să nu-ți pară rău.

1757.—Ș' altă foae și ună,
Mult îi plânge și-i oftă,
De călătoria mea;
Iubești-mă mândră bine,
Cât oiu sta pe lângă tine,
Că dacă m'oiu depărtă
Pe mine nu mă-i vedeă !.

1758.—Bate-mă Doamne să zac,
Pe brațele cu-i mi-i drag;
Bate-mă Doamne să mor,
Pe brațele cu-i mi-i dor!

Auzite dela flăcăul Ion Cost. Croitoriu din satul Larga-Bacău.

Const. Gh. Vartolomeiu

1759.—Pe câmpul cu floricele
Șapte curve de muere
Culegeau la buruene
Și le puneau în ulcele.
Și de una le fierbeă
Pentru Ghișor, să beă.
De trei ori a leșinat
Dela ușă pân' la pat.
—Așterne măicuță 'n pat
Că curvele m'o mâncaț!
Când era la miez de noapte
Ghișor trăgeă de moarte.
Când soarele răsăreă
Șapte clopote trăgeă.
Șapte fete îi bociă.

Auzit dela Heana Drag. Toncu. Lunca de Jos-Bacău.

1760.—Bate vântule prin munți
Adă-mi dor dela părinți.
Bate vânt și printre brazi
Adă-mi dor dela 'mei frați.
Bate vântule prin flori,
Adă-mi dor dela surori...
Bate vântul, iarba culcă
Dorul mândrei mă usucă.
Bate vântul, iarba scoală
Dorul mândrei mă omoară !.

1761.—Foaie verde trei masline
Pușintel am trăit bine;
Și de-ași trăi tot așa.
Ca frunza m'ași legână.
Codrul se leagănă 'n vânt
Eu mă legăn pe pământ.
Iarba se usucă 'n soare,
Eu mă usuc pe picioare.

Auzite dela Frăsina C. Napa, Leurda-Bacău.

1763.—Frunză verde foae lată
Ard'o focul de armată;
Că m'o despărțit de-amantă.
M'o luat la calarași
La regimentul din Iași.
Și în loc de amantă
Imi dă pușca încărcată
Cu cinci focuri înformată.
Și în loc de surioară
Imi dă mica săbioară.

1762.—Nimic în lume nu-i amar
Ca viața de militar.
Când se pune să mânânce
Cornul sună drepti, și-l duce;
Când se pune s'așpească
Cornul sună drepti, și-l pleacă.

Auzit dela Tinca Hanganu, Leurda-Bacău.

S. P. Chiriceș.

1764.—Trage puică și-mi ghi-
cește, măi, măi
De ce codru'ngălbeneste, șapoi
mână puică mână, măi, măi.
Codrul de zăpadă multă, măi,
măi
Omul de inimă tristă
Ș'apoi mână puică, mână, măi,
măi.
Codrul de zăpadă grea, măi,
măi
Omul de inimă rea,
Ș'apoi mână puică mână, măi,
măi.
Și mai trage din ghioc, măi,
măi.
Și mai vezi de-al meu noroc
Ș'apoi mână puică mână măi.
Cum n'a lasat D-zeu, măi, măi,
Ce-oi iubi să fie al-meu
Și apoi mână puică, mână măi,
măi.
Și să mor când oi vrea eu.
Și-atuncea la moartea mea
Să-mi vie și dragostea

Să-mi fie lumânarea
Să mă'ntrebe de ce-o vrea
Să mă'ngroape unde-oi zice
Unde-a fost dragostea dulce
In pădure la isvor
In desișul codrilor,
Ș'apoi mână puică mână măi...

1765.—Foaie verde trei masline
—Mă mărit, te las pe fine,
Și mă cere-un voinicel
Dă-mă, mamă după el
Că-i tânăr și frumușel.
Măcar fie fără de-avere
Nu mai fie de plăcere,
Că averea-i trecătoare
Iar dragostea nu mai moare.

1767.—Foielețiță și-o alună
la-ți puiule ziua bună
De la ceri și de la lună,
De la măicuța cea bună.
De la frați de la surori
De la grădina cu flori.

Pribești-Vasluiu.

Națalia Pricop

CÂNTECE BATRĂNEȘTI

48.—Codău.

Frunză verde de năgară,
Vestea lui Codău prin țară.
N'o bătut, n'o omorît,
Cu pușca n'o doborît,
Da' pe boieri și pe Jidani
li bătea la buzunari.
Și cu banii ce făcea?
Cu săraci-i cheltuea.
li împărțea la saraci
Și le lua boi și vaci.
Pe șuşaua Suliței
'L întâlneau prietenii,
Tot prieteni buni de-ai lui
Din copilăria lui :
— Măi Codău, fugi de-acolo
Că potera iacătă-o!

—Las' să fie, frați de-ai mei,
Ca să dau mâna cu ei!
Codău suru' o 'ncălecat
Strai de maiur c'a 'mbrăcat,
Spre poteră c'o apucat;
Pe oblânc că s'o lasat,
Cu potera mâna o dat :
— Măi poteră, poterași
Și de-ai codrului ostași,
Voi prin codru ce cățați ?
—Pe Codău îl căutăm,
Că ne-o spus ca să-l prindem
Și la județ să-l aducem.
Potera când o aflat,
Cu Codău mâna o dat
Și 'napoi iar o plecat.
Cu Codău iar mân' o dat,

Da' el portu' și-o schimbat,
 Cu strae de-aghiotant.
 Ș'atunci iar i-o întrebai:
 —Voi prin codru ce îmblați.
 Și pe cine căutați?
 Ci voi mie să-mi spuneți
 Și 'ndată a să-l găsiți.
 —Pe Codău îl căutam,
 Pe dânsu' să-l judecăm
 —la pa-ici o apucat
 Bată-l focu' blăstămat.
 La fântâna de izvor
 Ca să-l prindeți mai ușor.
 Codău 'napoi s'o înturnat
 Și pe poter'o 'nșelat.
 Ș' unde-i fu prinsoarea sa?
 —la 'n pădurea Șoldana
 La mădama Ileana
 Numită Pădurița,
 Hătu-i pieptu' mâni-sa,
 Doamne, cine mă 'ngrijea!
 Parc' o fost un farmacat
 In bordeiu de am intrat,
 Duăzeci de lei i-am dat

Ca să se ducă prin sat,
 Să-mi cumpere de mâncat,
 Da 'nu s'o dus de-a cumpărare
 Ci s'o dus de-a mea prinsoarea...
 Potera când o venit,
 Pe Codău că l'o găsit.
 Două glonțe'n pept i-o dat
 Da 'Codău tot n'o picat.
 Ci la poter'o strigat,
 Să-i dea drumu' dezlegal.
 Turca iute-o 'ncălecat.
 Numa 'doi pinteni i-o dat
 Și la poter'o strigat :
 —Uitați-vă la Turcă
 Cum îmi sare ea poartă,
 Că nu-i atinge copitâl...
 Ș-o zis Codău la județ:
 —Judecați-mă cum vreți,
 Că eu moarte n'am făcut
 Ci cu banii ce-am avut,
 Am cumpărat boi și vaci,
 Și le-am dat pe la săraci.

Sârbi. Dorohoi.

Dumitru Furtună

O SAMĂ DE CUVINTE

2614—2653.

Tărăbușcă==Un sferl de litru de țuică.

Tislime==o maramă subțire.

Tusluci==Obele înalte: Înainte vreme ca cineva să fie considerat dănac, trebuia să poarte tusluci cu ciucuri lăsate în jos, cu o traistă la șold. cu luleaua în traistă iar cu ciubucul afară din traistă. Cine nu se purtă așa, nu eră considerat dănac.

Tulurigă==Roata mare (volantul) dela mașina de treerat.

Vârzoală==Cureaua de pe marginea opincei. De ea se leagă nojițele ce se înfășoară pe picior.

Bairă==Așa care e legală de *ghidănac*.

Cârpălor==O lopată de lemn, lată și dreaptă cu care se aruncă malaiul în țest.

Cojoflengherul=Luceafărul de zi.
Dădejel=O iarbă,
Gàice=Curele cu cari ciobanii își leagă piciorul puțin mai jos de genunchi.

Gherlanjă=Flori albe ce servesc la nunți, pentru miri.
Ghircă=Grâu alb pentru colivă. Are spicul negru fără țepi.
Nadă=Osia înădită la care, pentru a le face mai lungi.
Păcele=Căpățână de oaie umplută cu usturoi și ardei copt.
Pomnoj=Ațele legate de ițe și pedala războiului.
Serpet=O buruiană.
Șuite=Șireturi albe, înguste.
Șiștare=Gălețile în care mulg ciobanii laptele.

O. A. Apostol.

Tot cârav=Tot bolnav, tot cărăghior.
A sta zapciu=A stă de capul cuiva, a stă zapciu.
Chilarcă=Om leneș, *chilarcă*.
Ai zburături?=ești chișcat de Rusalii?
 Larga-Bacău.

C. Gh. Vartolomeiu

Palangă, (a pâlângi)=au intrat porcii 'n porumbi și i-au făcut palangă, i-a pâlângit făcându-i *vrașilă* la pământ.

Bold=Un par drept c'un cuiu ascuțit în cap, care se pune sprijin la tăiatul unui trunchiu de ulucă.

Broatec=lemn scurt care se pune sub alte lucruri grele spre a le da de-a dura, de-a *pestregala*, ori spre a le urni din loc.

Hârbar=purcel hârbar, care crește mai mult prin casă,

Znaga=s'a scurs znaga din el muncind, i s'a dus puterea.

Zăreață=nu mai are zăreață 'n el de slab ce e; despre un om care se scoală după boală.

Pociștanie=snoavă.

Hurdori=murdărie la ochi.

Zuf=încrêștitul dela mânecile cămășilor fetelor; mănecă cu zuf, adică nici cu bantă, nici cu mâneca largă.

Săia=Șopronul din oborul vacilor, sub care se adăpostesc.

A morunci=a nu spală bine cămășile.

Pajachină=*Maceoală*=femea proastă.

Durduman=câtă durdumanul! despre o femeie groasă.

Ciomp=cămașă ori fustă prea scurtă.

A premeli=A *priloci* porumbii.

Voicești-Vâlcea.

Ion N. Popescu.

GLUME, JĂTII, TACLALE.

315. Incetineala Românului.

Românul și Italianul unde sunt de o mamă, cică-s hâtri amândoi nevoie mare.

Ori unde se întâlnesc nici unul nu rămâne mai pe jos. Întâlnirea lor însă odată a fost mai poznașă de cât ori când. Se luară la rămășag că aceala e mai hâtru (mai cu cap), care o cântă mai încet. Incepù dintăiu să-i zică Italianul, ca unul ce este mai mare, colea frumos, de te ardeà la inimă. De-o cam dată tare apoi tot mai domol, mai domol, până ce de-abià se mai auzià. Românul nostru ca să nu rămâie mai pe jos începù și el a dà din buze, fără să cânte, așa fel că nu s'auzià nimic.

Bravo la tine frate Român, îl bătù Italianul pe umăr, iar cei de față începură a bate din palme și a lăudà dibăcia Românului de a puteà cântà în gând. Iaca și Românul nostru e în stare să ai-bă minte chiar multă de multe ori; nu-i cap de bou și câne rău, cum zic dușmanii noștri.

Spusă de sora mea Florica.

N. I. Munteanu.

316.—Tot pline.

— Bine mă Iță, ce-o să-i facem mă, că iacă, o să murim de foame; ne-a luat Dumnezeu tot, pătulele ni sânt goale... D'apoi voi, țiganii?..

— Noi? Lasă, nea Ioane, noi n'avem frică, că noi le-avem întotdeauna pline!..

...Adevărat! Ei niciodată nu mor de foame, că de se duc prin sat, dela ăla o țără mălaiu, dela ăla o țără, dela altu o țără, până-și umple disagii și pleacă acasă, își face mămăligă și mânâncă încă bine și-apoi cu legume ce-a strâns de prin sat. De nu-i dà unu:

— Bine, când ai veni cu fierul, eu tot așa o sa zic...». Și de multe ori Românul n'are ce să mânânce!

317.—Tot de-ale Țiganilor.

Ce-mi mai povestește nenea Ion:

-- Veniam dela culesul porumbului și când ajunsei în dreptul țiganilor, moș Fănică de colo:

— Mă Ioane mă, haruncă-mi mă și mie vre-o doi-trei porumbi.

— Da' tu ce-mi harunci mie mă?

— Eu mânca-te-aș, eu ce să-ți harunc, eu-ți harunc sănătate...

— Minți moș Fănică, om bătrân! Sănătatea mi-o haruncă Ți de sus...

— ...Haruncă mă, că chirăie copiii c'ar mîncă și ei...

...Și le-am aruncat, ce era să le fac!»

Dela Ion M. Vică, Boureni-Doljiu.

318.—Vorbe cu rost.

Unul a găsit o spurcăciune de om în drum. Ne-având nici-o treabă, l-a împărțit cu'un surcel în patru părți zicând :

— Partea asta s'o mînânce ginerele mutat la socru' în casă, asta s'o mînânce cine bagă cu nașu'-său în plug, astălaltă s'o mînânce cine flueră când beă calul apă, și pe astălaltă ăi care se duce la bălcu fără bani!»

Din Boureni-Doljiu.

N. I. Dumitrașcu.

319.—Să faci cafeaua bună!

La un boier din vechime, îi venise niște prieteni buni pe care nu-i văzuse de multă vreme. Au petrecut loată noaptea în mîncări și 'n băuturi și desmerdați de cântecul muzicilor. A doua zi de dimineață, slugile venind cu treabă pe sus, pentru că musafirii voiau să plece, cucoana de casă porunci la o slugă, zicându-i :

— Să pui de cafea, Ruxandă!

-- Bine, cucoană, am înțeles!

— Dar s'o faci bună, căci are să beă și cucoana de gazdă!

Din Mogoșăști-Dorohoi.

N. V. Hânțescu.

320.—Curaj țigănesc.

Odată, un țigan treceà noaptea printr'o pădure înlunecoască c'o căldare la spinare. Și erà singur, singurel.

De ce mergeà și se afundă mai mult în pădure, lui d'aia îi erà mai frică și tremură, tremură de erà cât p'aci să-l găsească alte ălea de spaimă.

Dar de tremurat ce tremură el, în spinare-i căldarea se tot zgâlțaiă și zdrăncăniă, de erà mai-mai să-i înghețe răsufierea bietu-lui țigan!

Da el, își ținù firea și zise către caldare :

— Ho, fricoaso, că ești cu mine!

Auzită dela d-l Virgiliu Voicescu proprietar din Voicești-Văleea.

Ion N. Popescu.

321.—O telegramă grabnică.

Un evreu, pe când lucrà, odată într'o pădure, se 'ntâmplă, de cade peste dânsu' un coșogemete buluc. Nevasfă-sa, cum aude,

și vine, să vadă de n'o fi chip să-l lecuiască. La urmă, dă lui cumnaflu-so, la București, următoarea telegramă:

Du-te iute
Vin de grabă.
Moisă moare pe butuc.
Mare posnă s'o făcut..
La Ițic la București.

Auzită dela B. T. Lascar.

A. Moisei.

322.—Tatăl nostru militar.

Tatăl nostru care ești în garnizoana cerului, sfințească-se ordinele tale, vie comanda ta, precum în regiment, așa și la companie. Dă-ne nouă astăzi solda cea de toate zilele și nu ne duce pre noi în garda pieții și ne trece în concediu. Marș!

Auzită în ziua de 25 Iulie 1918 dela d-l S.-Locot Ionescu.

S. P. Colibași.

323.—Ce tot dacă, dacă, dacă...

Mergea cică un popă cu căruța pe un drum. Drumu rău, safu departe, popa străin de partea locului. Mergea și-i da de zor s'ajungă în sat cu soare. Pe drum iaca o nevestică, tânără, durdu-lie și cu mult vino 'n coace.

Popa, șagalnic dealtmintrelea, intră 'n vorbă: Mai din una din alta,—popa luă nevestica în căruță, și mergeau alături de-a mai mare dragul. Ajung în saf—trag în gazdă la o casă de om gospodar, căci înoptase de-al binelea: I-a ospătat, și le-a pregătit să se culce. Popa se culcă,—da nevestica rușinată stătea lângă sobă.

Nevasta omului de gazdă zise într'o vreme:

— Dă, cucoană preuteasă ce te-ași rugă să te culci și matală că arde gazul degeaba. Da nevestica încurcată nu știă ce să zică.

— Poi dacă, dacă, dacă...

— Ce tot dacă, dacă, dacă,—hai vin și te culcă; ce vrei să ardă femeia gazu degeaba?—zise popa repede și pe nerăsuflăte.

Spusă de Gh. Vieru, com. Congea Jud. Constantța).

Petru Gh. Savin.

C R O N I C A

Titlul cercetării mele: **Diavolul învrăjbitor al Inmei**, se va putea întregești astfel: *cu prilejul unor cercetări streine despre „Femeia mai drac decât Dracul”.*

* Rugăm pe hani noștri colegători să fie cu băgare de seamă la strânsul materialului și să nu pună pe hârtie decât lucruri despre cari sunt siguri că bine e cum seriu; căci altfel dau naștere la lucruri neplăcute.

Iată, primim un izvod de cuvinte rari, în care se scrie.

• *Gealap*—pe vremea veche, marcenarii, ziși *gealapi*, tăian oamenii din ordinul Domnului (e cut. turcesc).

Ori, se vede că culegătorul și-a spus o părere a sa, și nu o culegere, căci *gelelepul* sau *geleapul* a fost un *negustor de vite*,—și atât :

• *Ghidănac*—un ciomag cu așă la un capăt.

Dar la ce e bun acest ciomag? căci culegătorul trebuie să-l fi văzut.

• *Neleapcă*—*bon de un an*.

Din potrivă, *neleapcă* e un adj. femenin : deci e o însușire a vacii.

• *Perdea*. *Trag oile la perdea* (la fătat).

Perdeana e dosul, adăpostul, și prin urmare nu fătăcinnea. Și așa, așa putea urma.

Deci : bună credință și bună încredințare.

T. Pamfile.

* „Neamul Rom. pentru Popor” dă la lumină, regulat, cântece și povestiri din popor—deși cam repetate, adesea.

* Cartea pâr. protopop din Bucovina, *Rutenii din Bucovina*, (An. Acad. Rom. seria II, t. XXXV, ceț. lit.) cuprinde știri interesante cu privire la starea culturală, obiceiurile, credințele, familia ș. a. Rutenilor, pe cari i-a și păstorit un șir de ani în satul Jujineți dela frontiera Galiției. Păcat că numai e schițată chestiunea ! Din ce în ce mai mult văd, de pildă, că o mulțime de lucruri de ale noastre, din Moldova-de-sus, se aseamănă foarte mult cu ale Rutenilor. Așa că ne trebuie să știm cât mai amănunțit viața lor—spre a putea cunoaște apoi lămurit ce le-am dat și ce ne-au dat. Cunoaștem însă, din nefericire, și pe ale noastre prea puțin (1).

* No. 36 din bibl. „Steana” strânge la un loc, datorită alegerii d-lor P. Gârboviceanu și Gh. Chelariu. un mănunchiu de *Snoave*. Alegerea e destul de bună : după P. Ispirescu, Șt. Tuțescu, Ion Adam și D. Stăncescu. Nu e uitată nici revista „*Ion Creangă*”.

* D-l O. Tafrați, prof. la fac. de litere din Iași, ne dă în no. 39 al bibl. „*Steana*” o foarte frumoasă descriere simplă a *Bizanțului și a influențelor lui asupra țării noastre*. Expunerea, în formă mai mult sau mai puțin populară, se citește cu plăcere. Oricine poate căpăta o idee luminoasă cu privire la cecece a fost orașul lui Constantin cel Mare, vechiul Bysantion, care însă numai dela acest împărat creștin începe o viață care privește pe toată lumea. Istoria bizantină (a cărei început se pune de obicei la 395, la moartea lui Teodosie cel Mare) e rezumată limpede. Influențele Bizanțului asupra noastră—înfăptuite mai mult prin mijlocirea bisericii—s'au săvârșit în cecece privește : cuvintele, obiceiurile, credințele, instituțiile, basmele, ghicitorile ș. a. Ba și în poezia populară am avea împrumuturi bizantine. Se aduce exemplul cântecului *Amărâtă turturea* (care ar fi luată, numai ca o credință, deocamdată, din cartea bizantină, *Fisiologul*) și poezia *Istoria poamelor* (care ar fi o parodie bizantină, îndreptată împotriva funcționarului bizantin). Desigur că în toate : în credințe, în legende, în descân-tece, în obiceiuri dela sărbători, chiar am fost influențați de bizantini—însă, în ce măsură anume, rămâne să se cerceteze de acum înainte.

D. Furtună.

(1) Cfr. această revistă, p. 32.

„ION CREANGA“

Cuprinsul anului VII (1914).

I. Articole, felurite (111--131).

«*Ion Creangă*», 27 Septembrie 1914, 252. *N. I. Dumitrașcu*. Despre strigoi, 163. *G. Florescu*, Intrebuințarea rânsei în tăbăcărie, 296. *D. Furtună*, O scrisoare a lui Ion Creangă, 292. *M. Lupescu*, Bulucul, 67; Rușinarea fetelor cari făceau copii de fete mari, 100; Purtatul lucrului furat la gât și scuiparea vinovatului, 129; Slujbașii boierilor vechi în casă și la moșii, 225; Pr. Vasile Grigorescu, catihetul din Folticeni al lui Ion Creangă, 290. *C. N. Mateescu*, Un fiziolog românesc din veacul al 18-lea, 2, 36, 68. *V. C. Nicolau*, Din firea legilor noastre, 34. *T. Pamfile*, Cu un prilej, 1; Elena Niculiță-Voronca: Studii în folclor, 34; Răsplata: Pământ și vot, 65; Găina vecinului..., 97; *G. F. Ciușanu*: Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă, 161; «Cula», 193; Spicuri din trecut (XII-XV), 257; Moștenirea lui Ion Creangă, 286. *C. Teodorescu-Boroaia*, Amintiri despre Ion Creangă, 293.

II. Povești (54–62).

I. Brătulescu, Norocul lui Cebuc, Ieneșul, 257. *D. Furtună*, Todirică Făt-frumos, 71, 101. *B. Gâscă*, Un hoț, 44. *G. Iancu*, Un rămașag, 231. *St. Manole*, Mângâierea boierului, 40. *A. Moisei*, Purtarea ciocârlanului nădrăvan, 43. *D. I. Popescu*, Povestea cu Popa Ciobanu, 162; Povestea cu fata de împărat și Rusul, 288. *C. Rădulescu-Codin*, Neghinuță, 70.

III. Povestiri și legende (227 – 325).

M. Barbu, Blidul babei, 115; Povestea lui Dumnezeu, 132; Povestea babei, Povestea sărăciei, 183; Povestea cu comoriile, 198; Visteriile Vântului, 236; Povestea celor bătrâni, 266. *T. Bizon*, Cine a aflat vița de vie, 9. *I. Brătulescu*, Cățăii lui Săm-Petru, 48; Fiul lui Săm-Petru sau Vârstea oamenilor, 108; Cum a făcut Dumnezeu pământul, 135; Arhanghelul Mihail ca slugă, 299. *S. P. Colibași*, Ușurința femeiască, 114; Uși, cocoș, că te însoară tata și pe tine, 136. *N. I. Dumitrașcu*, Sfânta Filofteia, 11; Sf. Spiridon, 81. *D. Furtună*, Făcător de rele și după moarte, 12. *M. Lupescu*, Mă-

măliga mea n'are ogrinji, 201; De ce merg copii mici focmai după un an în picioare, 266. *C. N. Mateescu*, Povestea uncheașului cu șarpele, Calul lui Alexandru Machedon, Despre ale sfinte, 113; Povestea privighetorii, 114. Povestea cu Alexandru Machedon și frații săi, 178. Lupta lui Alexandru Machedon cu zmeii, Ducipal, Pustnicul și moartea, 181. Videnia lui Cozma Monahul, înfricoșată și de folos, 138. *N. I. Munteanu*, De unde n'ai pus, nu mai este, 11. *I. Onciul*, Ce poate lăcomia, 137; Sfaturi bătrânești, 175; Cine face, sie-și face, 238. *T. Pamfile*, Fata și strigoii, 83. *M. Pienescu*, Legenda tufunului, 202. *G. Polcovnicu*, Carul mic și carul mare, 50. Cănele și mâța, 82. Privighitoarea sau Turturica, 111; Legenda găiei, 136. *V. Popescu*, Ursita, 48. *C. Rădulescu-Codin*, De când sunt înșelătorii, 196; Jidovii și culele cu bani, 262. *I. N. Romanijă*, Legenda gândacilor de mătăasă, 200. *I. Sava*, Un leac, 184; Un mare păcat, Vorba săracului sau dreptatea lui, 200. *C. Teodorescu-Boroia*, Țăranul și boierul, 236. *V. B. Tiriță*, Mândria-i mascaraua mascaralelor, 82; Apa la matcă și omul la teapă, 111. *P. Ugliș*, Cercelul și păducelul, 13.

IV. Botanica Populară (75-90).

C. Alanasiu, Sunătoarea, Iarba mare, Călțunașul (nemțoaica, condurul, hobidragul), 21; Patlagina, Rostopasca, 250. *A. Gorovei* și *M. Lupescu*, Ciritelul, Corovaticul, 19; Capratoiul, Cardama, Cornuțul, Cuișoarele, Cingătoarea, Cinci-degetele, Cimbrul de grădină, 249. *C. Vartolomeiu*, Pojarnița, Patlagina, 251.

V. Datine și credințe (1718-1890).

Ad. Apostol, 87. *C. Alanasiu*, 86. *T. Bizom*, 55. *I. Brătulescu*, 146. *Pr. Fl. A. Drăghici*, 22. *N. I. Dumitrașcu*, 26, 143, 247. *N. V. Hânțescu*, 27, 144. *A. Moisei*, 142. *I. I. Nadă*, 27. *G. Polcovnicu*, 117. *V. Popescu*, 86, 146. *I. I. Preulescu*, 26, 88. *S. Teodorescu-Kirileanu*, 25. *C. Gh. Vartolomeiu*, 54. *E. N.-Voronca*, 24, 53.

VI. Boli la oameni, leacuri și descânțece (220-253).

Od. Apostol, De deochiu, 184. *S. P. Colibași*, Leacuri mărunte, 187. *C. Constantinescu*, Buba rea, 90. *Pr. Fl. A. Drăghici*, Cărțile, 210. *N. V. Hânțescu*, Păr, Deochiu, Beșica neagră, 89; Gâlci, 90. *M. Lupescu*, Potcă, 88. *Maria Mircea*, Cel perit, 90. *Al. Moisei*, Păducel, 91. *G. Polcovnicu*, Năjiț, Celperit, 186. *C. M. Popescu*, De întors, De bubă, 185; De deochiu, 186. *P. G. Savin*, Șopârlaiță, 88. *Și Și Tușescu*, Guștere, 91. *D. Urzică*, De beșica cea rea, 87.

VII. Boli la vite, leacuri și descântece (26—27).

D. Urzică, Mușcături de șarpe, 205, Jolni, 206.

VIII. Vrăji și farmece (69—77).

Od. A. Apostol, De dragoste, 117. *S. P. Chiricel*, Adusul laptelui 116. *A. Moisei*, Adusul laptelui, Mana vacilor, 116. *N. I. Munteanu*, Pe ursită, 39. *Al. Saint-Georges*, De dragoste, Cum se pune frigarea, Cum se pune cuțitul, 39. *P. Gh. Savin*, De dragoste, 38.

IX. Colinde (39—47).

C. N. Maleescu, 107. *Al. Saint-Georges*, 195. *C. Șoltuzu*, 298. *D. Urzică*, 108, 297.

X. Plugușoare (18).

N. V. Hânțescu, 206, 233.

XI. Cântce de stea (20—21).

A. Moisei, 18.

XII. Gâcitori (611—675).

C. Atanasiu, 47. *O. Apostol*, 146. *G. A. Cosmovici*, 224. *N. V. Hânțescu*, 47. *P. Marinică*, 46. *D. Popescu*, 147. *I. N. Popescu*, 45, 224. *C. Gh. Vartolomeiu*, 46.

XIII. De-ale copiilor (353—420).

O. Apostol, 272. *C. Atanasiu*, 174. *I. Brătulescu*, 171, 174. *Pr. Fl. A. Drăghici*, 77, 273, 302. *N. I. Dumitrașcu*, 269. *D. Furtună*, 271. *Tr. German*, 173. *M. Lupessu*, 170. *D. Mihalache*, 78. *Maria Mircea*, 271. *A. Moisei*, 76, 272, 302. *N. I. Munteanu*, 78. *I. Onciul*, 270. *P. Gh. Savin*, 79, 270. *C. Șoltuzu*, 273. *P. Ugliș*, 79. *D. Urzică*, 301. *C. Gh. Vartolomeiu*, 79, 172.

XIV. Cântece bătrânești (42—48).

I. Costăchescu, Foiliță și una, 167. *D. Furtună*, Vălenaș, 130; Codău, 310. *A. Moisei*, Voicuța, 131. *C. Rădulescu-Codin*, Mezer-craiu, 6. *C. Șoltuzu*, Vărculeasa, 167. *C. Teodorescu-Boroaia*, Vidrușca, 203.

XV. Cântece (1477-1767).

M. Adamenșteanu, 94, 120. *G. Apostol*, 28. *Od. Apostol*, 121, 276. *C. Atanasiu*, 57. *M. Barbu*, 28, 277. *I. Brătulescu*, 94, 190, 213. *S. P. Chiricel*, 59, 309. *G. C. Constantinescu*, 122, 148, 191, 214, 244. *N. I. Dumitrașcu*, 60, 306. *A. Dumitrescu*, 92, 119, 122, 148, 190, 279, 308. *A. Dumitru*, 246. *G. Fira*, 29. *G. Iacobeanu*, 28. *Al. Leontescu*, 57, 282. *St. Manole*, 59, 120, 151, 190, 217, 245, 280,

P. Marinucă, 58. *D. Mihalache*, 29, 58. *A. Moisei*, 308. *C. M. Popescu*, 149, 215. *D. Popescu*, 149, 277. *I. N. Popescu*, 30, 93, 118, 190, 212, 245, 280. *V. Popescu*, 150, *Natalia Pricop*, 56, 189, 215, 310. *Al. Saint-Georges*, 306. *Gh. Sfrânciog*, 149. *C. Soltuz*, 150, 190, 216, 278. *V. Stoica*, 282. *Șt. St. Tușescu*, 60. *D. Urzică*, 59, 307. *C. Vartolomeiu*, 57, 308.

XVI. Vorbe adânci (1306-1640).

M. Adameșteanu, 17. *I. Brătulescu*, 241. *G. A. Cosmovici*, 14, 188, 204, 241. *D. Furtună*, 305. *M. Lupescu*, 204, 305. *A. Moisei*, 16, 305. *V. C. Nicolau*, 275. *Gh. Polcovnicu*, 153, 241. *I. N. Popescu*, 153, *C. Gh. Vartolomeiu*, 17.

XVII. O samă de cuvinte (2485-2653).

O, Apostol, 154, 311. *I. Brătulescu*, 53, 91. *Pr. Fl. A. Drăghici*, 52, 251. *A. Moisei*, 252. *A. M. Nour*, 153. *D. Popescu*, 155. *I. N. Popescu*, 53, 153, 312. *C. Gh. Vartolomeiu*, 91, 154, 312.

XVIII. Glume, jâții, taclale (276-323).

M. Barbu, 218. *D. M. Cărlănescu*, 62. *C. M. Dumbravă*, 191, 218. *N. I. Dumitrașcu*, 126, 313. *D. Furtună*, 62, 95. *N. V. Hânjescu*, 31, 61, 95, 127, 314. *G. Iancu*, 125, 218, 284. *M. Lupescu*, 63. *A. Moisei*, 315. *N. I. Munteanu*, 95, 127, 157, 313. *I. Onciul*, 156, 220. *G. Polovnicu*, 62, 95. *I. N. Popescu*, 30, 314. *I. N. Romaniță*, 191. *I. Sava*, 156, 283. *P. Gh. Savin*, 31, 125, 158, 219, 315. *V. B. Țirică*, 221, 283.

Cronica

«*Ion Creangă*», 64, 96. *N. I. Dumitrașcu*, 32, 96, 128, 159, 192, 224. *D. Furtună*, 316. *P.* 32, 64, 96, 128, 159, 224, 252, *T. Pamfile*, 284, 315.

Ilustrații (76—88).

Intâia față a unui fiziolog din veacul al 18-lea, 3. Port din jud. Muscel: Cooperatorii din Topoloveni, 35. Bufucul, 67. Pomelnic din jud. Bacău, 69. Port din Drăghiciumuscel, 99. Cula d-nei Greceanu din Măldărășești-Vâlcea, 193. Casă țărănească din Pietrari-Vâlcea, 195, Biserica de lemn dela Strâmbă, Tutova 225. Intâia durere: *M. S. Regina-văduvă Elisabeta* cu răposata sa fiică, *Principesa Maria*, 254. *Ferdinand I* Regele României, 255. *V. Gheorghică: Ion Creangă*, 285. *T. Pamfile: Casa lui Ion Creangă* din Iași, 287. *Icon. stavrofor V. Grigorescu*, 291.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

===== **Bustul lui Ion Creangă la Bârlad** =====

Suma adunată 1046.60

Poșta Administrației:

S'au primit sumele și cu acest no. s'au trimis chitanțele pentru
D. I. Gociu, Corni-Albești-Fălciu, 5 l. D. D. Furtună, 11 lei 75 b.
D. Căpitan Șerbănescu, 5 l. D. G. Alexandrescu, Bârlad, 5 lei.
D. C. Vartolomei, 5 lei. D. St. Popescu, Calarași, 2 lei 50 b. D-ra
Maria I. Mircea, 2 lei 50 b. D. Gr. Vasiliu, Pipirig, 5 lei. D. D.
Horvat, 5 lei. D. G. S. Vasiliu, Brăila, 5 l. D. Căpitan C. Iliescu,
5 l. D. E. Buzatu, 5 lei. D. I. Enescu, 5 l. D. A. Mărculescu, 5 l.
D. Sublocot D. Săndoiu, 5 lei. (urmează)

A APĂRUT:

Tudor Pamfile

CRĂCIUNUL

EDIȚIA ACADEMIEI ROMĂNE

Prețul 2 Lei

Se poate dobândi prin Redacția revistei «Ion Creangă»
Bârlad, str. Corbului.

A APĂRUT

TUDOR PAMFILE

DIAVOLUL INVĂRĂJBITOR AL LUMII

EDIȚIA ACADEMIEI ROMĂNE

Prețul 1 leu

Se poate dobândi prin Redacția revistei «Ion Creangă»
Bârlad, str. Corbului.

Domniei-sale

Domnului

Artur Gorovei

Comuna

Fălticeni

Județul

LA APĂRUT:

T. PAMFILE și M. LUPESCU

CROMATICA POPORULUI ROMAN

Lei 2.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul II, No. 10-11 pe Octombrie-Noembrie 1914, cuprinde :

LA MOARTEA REGELUI CAROL I.—T. Pamfile.

DOCUMENTE: O scrisoare a Domnitorului Carol I către Lascar Cetargiu.—Cuvântarea și Inaltul ordin de zi al M. S. Regelui Ferdinand I din 28 Septembrie 1914.

MOȘIA. SATUL ȘI BISERICA DELA STRÂMBA.—T. Pamfile și U. C. Nicolau.

CRONICA.—T. Pamfile : Bicentenarul lui Constantin Brâncoveanu ; N. Iorga : Cinci conferințe despre Veneția ; G. Zagoritz : Stabilirea suzeranității turcești în Moldova.

ILUSTRĂȚIUNI.—Vederi și schițe din biserica dela Strâmba.

